This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

3 3433 08160630 7

Digitized by Google

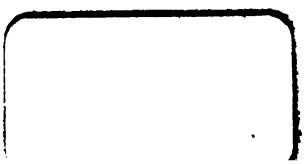

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Thomas Windsor

Digitized by Google

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΛΟΓΟΙ ΕΚΛΕΚΤΟΙ.

DEMOSTHENIS

SELECTÆ ORATIONES.

Ad Codices MSS. recenſuit,

TEXTUM, SCHOLIASTEN, & VERSIONEM

plurimis in locis caſtigavit,

NOTIS inſuper illuſtravit

RICARDUS MOUNTENEY,

Coll. *Regal.* apud CANTABRIGIENSES

haud ita pridem Socius.

PRÆFIGUNTUR

Obſervationes in *Commentarios* vulgò *Ulpianeos*,

ET

Tabula *Antiquæ Græciæ* Demoſtheni accommodata.

EDITIO SEPTIMA, emendatior.

LONDINI,

Apud Jos. POTE, J. RIVINGTON & FILIOS, GUL. GINGER, & T. BEECROFT.

M DCC LXXXV.

THOMAS WINDSOR Google

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
109264
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS.
1899.

Digitized by Google

Prænobili & Honoratiſſimo VIRO

ROBERTO WALPOLE

PERISCELIDIS EQUITI,

SCACCARII CANCELLARIO,

ÆRARII

CUM VIRIS SELECTIORIBUS PRÆFECTO,

REGI AB INTIMIS CONSILIIS, *&c.*

CUM Athenis in more eſſet, ut qui illuc Inquilini commigrarent, Patronum ſibi ex Civibus adſciſcerent; Illud erat Demoſtheni ante omnia expetendum, ut ipſe jam Μέτοικος in Principis alicujus Viri fidem atque clientelam, qui ſibi, in Peregrinâ, & Ornamento eſſet & Præſidio, ſe addiceret.

Digitized by Google

QUEM autem impensiùs cuperet Patronum summus Græciæ Orator, quàm summum Britannici Senatûs Oratorem? Quem Hisce Orationibus, pro Patriâ pro Libertate habitis, tam facilè arrisurum speraret, quàm Illum Virum, Qui indefessâ dudùm Vigilantiâ, ac Fortitudine, sanctissima Liberi Populi Jura & tutatus est, & tutatur?

AD Te igitur, VIR ILLUSTRISSIME, continuò advolat, neque Tibi à teneris ignotus Hospes, nec Tui Fando Nominis ignarus; Favorem sibi tuum ac benevolentiam pollicitus, non modò ex singulari istâ Humanitate, quâ Te facilem ultrò præbes Universis, & quasi invitas adeuntes; sed ex mirâ etiam inter Vos, tùm Ingenii, tùm Morum Studiorumque, Similitudine.

QUIS enim non videt, in omnibus, quæ vel ad perfectum Oratorem requiruntur, vel Reipublicæ Administratorem Civibus suis carum reddunt, tam esse Utrosque cognatione quâdam conjunctos; quàm iis aliis, quæ criminari quis forsan possit, alienos prorsus esse ac dissimiles? Ita tamen, ut, si Comparatio instituatur, multa sint Alteri propria, quæ in Altero frustrà quæras; uberiorque Nobis de Nostro, quàm de Suo Athenienſibus, gloriandi materia ministretur.

SI.

Digitized by Google

Si enim vel Eloquentiæ ſpectetur laus: Quis Noſtro, vel Naturæ Dotibus, vel Doctrinæ adjumentis inſtructior ad dicendum? Quis tot Solus ac Tanta, in omni Rerum Politicarum genere, ſuſtinuit Negotia? Cui unquam tam felix Sententiarum ac Verborum Copia & Delectus? Cujus Oratio, vel ad Perſuadendum aptior, vel ad affectus commovendos efficacior, ſi quando, in Cauſis gravioribus, & majoris momenti, præſtituto ad deliberandum die; *perfectum quid Ingenio, elaboratum Induſtriâ*; afferri oporteat? Sit iſta ſanè communis Illi cum Attico Oratore, atque æqualis gloria: vel etiam, ſi placet modò non longo intervallo, proxima ſit, ac ſecunda. Quod ſi ex improviſo, pro re natâ Oratione opus ſit, quid tali in tempore Demoſthenes? Ut id quod res eſt fateamur, obmuteſcit. Utpote, cui, neſcio an verè, ab æmulis olim Rhetoribus ſit objectum, prolata ab Illo omnia Oleum & Lampada redoluiſſe; ab arte potiùs ac meditatione, quàm à naturâ atque ingenio profecta. Verum enimvero Noſter, Hîc Regnat: quantumque alios aliàs, tantum, in hoc genere dicendi, ſeiptum excellere videtur; omnemque omnium, quanta quanta fuerit, expectationem ſuperare. Quoties accepimus, Inimicos Ejus Paratos Meditatoſque, quæ eſt Conditio Laceſſendi ultrò atque Inſectandi, ab Imparatiſſimo ſtatim ita exceptos, ut palàm conſtet, in certamine etſi

Digitized by Google

iniquiſſimè comparato, *nec Diis nec Viribus æquis* congreſſos; & vanam ſibi ac ſuis victoriam pollicitos, præmaturos ante pugnam Triumphos adornâſſe? Quod Acumen, Dii boni! Quæ Celeritas Reſpondendi! Quæ Dexteritas in Petitionibus declinandis! in Criminibus diluendis! Quæ Vis in Spiculis Retorquendis, cum Venuſtate quâdam peculiari, atque Urbanitate conjuncta?

Jam verò, ſi Utroſque Rempublicam capeſſentes contemplemur: Quod Athenienſi Voluiſſe glorioſum eſt, Hic Perfecit. Hic Libertatem Patriæ, quam Ille moriens amiſſam conclamavit, conſiliis ſuis ac laboribus, ſuo etiam aliquando cum periculo, plus ſemel conſervatam, poſteris incolumem traditurus eſt: Libertatis ita Cuſtos, ut fidiſſimus Idem ſit & Regi Subditus; diſſociabiles quas credideris res, (quæ tamen amiciſſimè conſpirant) Prærogativam Principis Populique Jura & Privilegia, tam felicitèr adtemperans, ut uno eodemque tempore & Civibus in deliciis ſit, nec ultimum intereà favoris locum, apud Principem, non Rerum modò, ſed & Hominum Judicem, ſi quis alius, ſubtiliſſimum, promereatur. Difficilis ſanè Provincia! quamque, vix alius reperiatur, obire qui poſſit, nedum Demoſthenes potuiſſet, in Populari Statu

eductus,

Digitized by Google

eductus, Regioque etiam Nomini infensissimus.

QUID? quod Athenienſis, Χρήματα, quæ dixerunt, στρατιωτικὰ, à majoribus defendendæ Patriæ deſtinata, ut ne aliò diverterentur, in His ſubindè Orationibus contendit? Rectè quidem, ac Sapienter: verùm cum nimiâ fortaſſe Cautione & Timiditate: à quibus Noſter tam longè abhorret, quàm à rebus omnibus, propter quas neceſſe ſit timere. Cui non tantùm *Sapere*, ſed *Fari* etiam *quæ ſentiat*, ingenitum eſt: neque Suæ ullo tempore Salutis rationem habere, quoties Ipſius & Rex & Reſpublica Vocem atque Sententiam efflagitant. Qui in Pecuniariis Rationibus ad uſus Reipublicæ excogitandis omnium Hominum verſatiſſimus, ſummâ Fide & Induſtriâ, id curat unicè, ut Singulæ quæque Redituum Publicorum Deſcriptiones, eæque variæ ac multiplices, ſanctiſſimè obſerventur; & Proventus Omnium integri ad uſus tantùm Publicos erogentur. Præclara certè hæc: Quanto autem id præclarius, ſingulari demùm Providentiâ, effeciſſe, ut nemo ſit adeò Rei Arithmeticæ imperitus quin videat, atque etiamſi nolit agnoſcat, Britanniam, à multis retrò annis propter Cauſas honeſtiſſimas obæratam, tandem aliquando, poſt præfinitum temporis ſpatium, decreſcente indies Ære alieno, à gravi admodum Uſurâ & Creditoribus

Digitized by Google

bus relevari posse, suique & Æris & Juris evasuram? Ita ut non solùm præsenti Seculo succurratur, sed ad seram usque Posteritatem curarum Ipsius ac consiliorum fructus pertineant. Hâc laude Noster solidâ fruitur & intactâ; neque in tantæ societatem gloriæ aut Demosthenes, aut alius quisquam, æmulum se offert aut participem.

Denique ut Comparationis institutæ finis sit: Cives suos *ad arma cessantes ad arma* concitâsse, Græciamque universam Mari Terrâque contra Macedona exacuisse, sit forsan in Græco laudabile. At mehercule, non paulo glorioſius est in Nostro, Procellam Patriæ imminentem dispulisse, Bellumque continuò exarsurum restinxisse, quàm Illi, indefessis laboribus, inflammâsse; Pacemque Patriæ ac Europæ desideratissimam, Fabiana Cunctatione, restituisse; idque, quod vel maximum est, nullo Civium Sanguine, imò Sumptibus etiam Nullis, si ad Bellicas unius tantùm anni, ne dicam plurium, expensas conferantur, id demùm instar justissimi est Triumphi.

Hæ Tuæ, Vir Præstantissime, tot tantæque Virtutes Demostheni haud mediocrem Dominis Tui ac Patrocinii cupiditatem injecêre. Editorem quod attinet, verbo dicere si liceat, privatæ, insuper rationes me

Digitized by Google

impulêre, ut ad Te potiſſimùm deferretur hoc qualecunque devinctiſſimæ Obſervantiæ Teſtimonium. Tu etenim celeberrima HENRICI Noſtri Domicilia, ETONÆ inquam & CANTABRIGIÆ, non ornas modò, ſed & tueris. Te, cum Fratre Tuo EXCELLENTISSIMO, totâque ferè poſt Te WALPOLIORUM Gente, ſub fauſtis iſtis Penetralibus nutritum fuiſſe, adeò nullo unquam tempore pœnituit, ut illorum & Commodis promovendis, & Exiſtimationi ſuſtinendæ augendæque, lubentiſſimè Te admiſceas. Quâ Nos Lætitiâ, quâ & Superbiâ, Nomen Tuum, non modò inter Benefactorum, ſed & inter Alumnorum nomina, recenſemus! Quâ Exultatione, Ingentis illius Famæ, quæ Tibi ex Meritis redundat, Partem aliquam ad Nos etiam pertinere gloriamur! Quotuſquiſque enim Noſtrûm eſt, qui non, Tuæ erga Nos Noſtraque Benevolentiæ tam claris ſignificationibus confiſus, Te ſibi, quaſi jure quodam ſuo, Vindicet, *Votis* certe *Ominibuſque & Precibus* percupiat Patronum; cum videat non paucos Noſtri olim Gregis, ex Otio atque Umbrâ, in Celebritatem Hominum, Publicæque vitæ munia, Tuâ maximè Commendatione ac Favore, evocatos? Id quod pleniùs & meliùs intellexiſti, ex Χαριστηρίῳ Tibi dudum, cum unanimi omnium conſenſu, à Nobis oblato. Mihi certè *Hoc erat in Votis*, ut privatis omnium mea

Digitized by Google

mea Vox Publicè accedat: quâ Ego præcipuè causâ adductus, occasionem nec invitus arripui, declarandi me cum summâ Observantiâ, & devotissimo animi Affectu,

VIR PRÆNOBILIS,

Dignitatis Tuæ

Cultorem Obsequentissimum

Humillimumque

RICARDUM MOUNTENEY.

Digitized by Google

LECTORI

S.

ΔΕΙΝΟΤΗΤΑ *illam celebrem Demoſthenis cum omnes tam veteres quam recentiores uno ore deprædicarent, dolendum mihi ſæpe ſæpiùs videbatur, quòd Adoleſcentes, qui in amorem certè hominis atque admirationem non rapi & accendi non potuerint, ſubſidiis tamen plurimis, quibus ad verborum, ſententiarum, Luminum oratoriorum ſenſus aſſequendos opus omnes haberent, tenuiter admodum, ne dicam infeliciter, inſtructi eſſent. Egregiam quidem in emendando, ediſſerendo, illuſtrando Demoſthene multis abhinc annis operam navârat* HIERONYMUS WOLFIUS. *Quotuſquiſque verò juvenum literatorum his diebus rarum adeò volumen Wolfianum vel in Bibliopolarum forulis expoſitum offenderet, vel ingens adeò perlegere inventum ſuſtineret? Huc accedat,*

Digitized by Google

dat, quòd neque ipsa Editio Wolfiana omnibus numeris absoluta sit, neque suis etiam careat nævis multis atque magnis. Aliquod sanè huic ut malo remedium adhiberetur, alias alii Demosthenis Editiones exornárunt, breves herclè satis & succinctas, munditiis simplicibus, mole non formidandâ. At istæ profectò ad voluntates Tyronum magis quàm ad usus videntur compositæ, quippe quæ brevitate istâ suâ placerent magis quàm prodessent, dum interpretationum commentariorumque lucem omnem refugerent, quammaximè licet necessariam. Hæc cum ita se haberent, equidem aliam mihi in edendo Demosthene insistendam esse viam judicavi, quâ nimirum id efficerem rudioribus, ut dulci utile quoque felicius admisceretur. Eum itaque in finem, paucas tantùm orationes ex pluribus juventuti, eruditæ sisto, eâ præstantiâ, eâ mole, ut & vi suâ delectationem ardoremque summum lectoribus commovere possint, neque ullum intereà prolixitate laborem aut nauseam. Curavi insuper, uti Textus ipse unà cum antiquo Scholiaste prodiret editis longè, uti spero, emendatior; monito interim semper lectore, ubicunque a Morelliana Editione, quàm præcipuè expressi, vel levissimè discessum est. MSStis usus sum, uno olim Clarissimi Illius Isaaci Vossii, *nunc Leydensi, signat.*

Digitized by Google

ſignat. Voss. *& duobus Bibliothecæ Bodleianæ, uno* GULIELMI LAUDI, *altero* BAROCCIANO: *adjectis etiam aliquot lectionibus, ex iis quas tum codici ſuo Pithœus, tum editionis ſuæ margini ex novem MStis a Morellio collatis not. α. β. γ. &c. Benenatus adſcripſerat. Verſionem ſecutus ſum ferè Wolfianam, eo nomine cæteris jure præferendam, quòd, cum certè magis fida eſſet, licet minus elegans, imperitiorum uſibus commodiſſimè omnium inſerviret. Poſtremo adhibui hinc inde eruditiſſimas* TOURRELLI *Annotationes, ex Gallicis Latinas; alias etiam ex Wolfio deſumptas, additas inſuper quæ utriſque addenda cenſui. Præeunte eodem Tourrello, vulgarem orationem ordinem accuratius ad rationes Chronologicas immutavi, rebus ipſis atque argumentis victus quàm evidentiſſimis. Hæc ſunt fermè, de quibus à me in hac editione noſtrâ præſtitis monendum te eſſe duxi.*

PRÆTER *illa verò acceſſit ei Incrementum haud exiguum,* Obſervationes *Criticæ in Commentarios vulgò* ULPIANEOS, *quas mecum communicavit eruditus admodùm Vir, mihique amiciſſimus,* JOHANNES CHAPMAN, *noſtri Collegii Socius. Cujus humanitati atque diligentiæ*

Digitized by Google

ligentiæ alia etiam non pauca, lubentissimè accepta referri velim.

NIHIL *jam restat nisi ut eam ex te benevolentiam mihi exorem, quâ bonis, si quæ sunt, amicè faveas, errata benignus condones.* Vale.

Anno MDCCXXXI.

OBSER-

Digitized by Google

OBSERVATIONES IN COMMENTARIOS Vulgò *ULPIANEOS.*

ANNI jam elapsi sunt ducenti circitèr & triginta, ex quo primùm in lucem prodiêre sub Aldi curis & auspiciis Commentarii in Demosthenis orationes octodecim Ulpiani nomen præferentes. Ex eo, alios atque alios Editores ac Patronos subinde nacti magnam sibi ad hodiernum usque diem apud Eruditos Famam & Auctoritatem obtinuerunt. Intereà tamen, quamvis Ulpiano eorum pleraque tribuerent, nonnulla interpolatoris manum referentia facilè animadverterunt Critici; id utique ex voculis, Αλλως, ἐπὶ τὸ αὐτὸ, & similibus luce clarius constabat. His verò exultantibus, cætera pro genuino Rhetoris fœtu amplectebantur; aut si quædam quasi minùs pulchra respuerent, vix ullo tamen hoc aut ne vix quidem argumento fulti. Ita igitur Res erat, atque etiamnum est. Aliqua hinc inde per Enarratorem nostrum reprehendunt Casaubonus, Valesius, alii, obitèr & desultoriè; ad plenum verò & accuratius examen nemo hactenus eum, quod sciam, ne Clarissimus quidem Fabricius revocavit. Liceat itaque mihi paucula quædam, quæ Commentariis hisce paulò diligentiùs excussis observaveram, erudito Lectori expendenda subjicere.

§ 1. PRIMÒ igitur disquirendum est, Enarrator iste Quis fuerit, Quæ illi Patria, Quod studium,

Digitized by Google

dium, Quibus indiciis externiſque quæ vocantur Teſtimoniis Ulpiani Rhetoris nomen & Perſonam induit? Præfationis ipſius titulus ita concipitur apud Hieronymum Wolfium ex Codicibus MSS. Οὐλπιανοῦ Ῥήτορος προλεγόμενα εἰς τὰς Δημοσθένους Ὀλυνθιακὰς καὶ Φιλιππικοὺς λόγους. Antiochenum illum veterem, ut opinor, deſignat; illum ſcilicet haberi ſe voluit; celebrem enim quendam & ſatis notum illud Ῥήτορος innuit, quod Ulpiano nulli magis quàm Antiocheno convenit. Atqui nondum liquet, vel hunc vel alium quemvis Ulpianum commentarios unquam in Demoſthenem ſcripſiſſe. Quatuor Ulpianos memorat Suidas. Ex his duorum opera recenſet. De commentariis ne hilum quidem. En ejus verba. Οὐλπιανὸς, Ἐμεσηνὸς, σοφιστής. Περὶ πατρίδος Ἐμέσης, Ἡλιοπόλεως, Βοσπορηνῶν (vel Βοσπορι-τῶν ut legendum maluit *Kuſterus*) καὶ ἄλλων πλείστων. Προγυμνάσματα, τέχνην Ῥητορικήν. Deinde de noſtro. Οὐλπιανὸς, Ἀντιοχεὺς τῆς Συρίας, Σοφιστὴς, παιδεύσας πρότερον εἰς Ἔμεσαν, ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου χρόνοις. Λόγους διαφόρους. Μελέτας. Διαλέξεις καὶ ἄλλα τινά. Alios duos quidem nominat, ſcripta eorum nulla tradidit. Unde ſuſpicari ſaltem licet, Suidam nullas iſtiusmodi ἐξηγήσεις aut vidiſſe aut inaudiviſſe, alioqui certè vix opus tam inſigne præteriturum. Kuſterus quidem ad hunc Suidæ locum hæc habet; *Hic etiam fuerit* Ulpianus, *cujus hodiè adhuc in quaſdam Orationes Demoſthenis extant Commentarii*, de Antiocheno loquens. Ex conjecturâ verò magis quam rei cognitione Virum Eruditiſſimum iſta dixiſſe crediderim. Wolfius contrà ſe planè quis fuerit hic Ulpianus ignorare profitetur, cum apud Veteres tum Suidam tum alios altum ſit de Commentariis Ulpianeis ſilentium. Quare cum teſtes ſatis idoneos Enarrator iſte

ille pro se nullos proferat; ipsum jam introspiciamus, sicubi ad finem usque, Qualis ab incepto processerit, sibi constiterit, Sophistæque veteris partes caute callideque peregerit.

§ 2. CÆTERUM, cum hîc sumus, aliqua priùs, ipsius methodi ratione ità quodammodo postulante, de Ulpiano Rhetore Antiocheno præfationis vice sunt præmittenda. Is patriâ fuit Antiochenus, professione Sophista, Scholam Rhetoricam habuit primùm Emesæ, postea Antiochiæ, ἐν τοῖς καθ' τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον χρόνοις inquit Suidas, ambiguo sanè sensu, cum dictu difficile sit utrum hæc ad παιδεύσας referantur, an ad tempora quibus inclaruit: verum utut hæc sint, haud satis accuratè Suidas hæc descripsit. Videor enim mihi ex Eunapio Sardiano collegisse, eum ante Constantini tempora etiam Antiochiæ publicè Rhetoricam docuisse, multò magis Emesæ. Is in Vitâ Proæresii Sophistæ hæc habet. Νέον ὄντα αὐτὸν ἐξ Ἀρμενίας ἀναστήσαι δαίμονος, καὶ πρὸς τὴν Ἀντιόχειαν ἀφικέσθαι, ἐπεθύμησεν αὐτὸς μὲν Ἀθηνῶν, ἢ τε ἔνδεια παρελίπετο χρημάτων (γελοῖα γὰρ ἄνωθεν καλῶς, τῆτο ἠτύχει) καὶ πρὸς τὸ Οὐλπιανοῦ κρατῆσαι τῆς Ἀντιοχείας ἐπὶ λόγοις ὠδεῖς &c. Ità secundum Interpretem: *Fors Fortuna compulit illum in juvenili ætate Armeniâ excedere, atque Antiochiam transtulit, nam Athenas rectâ non appetiit quòd rei pecuniariæ inopiâ* [potius *copiâ*] *destitutus fuerit (ejs in re infelix, honesto alioqui loco natus:*] *Ubi ad Ulpianum rhetoricæ artis professione nobilem divertens*, &c. Iterum sub Vitæ ejusdem initium: Διέβαλε μὲν γὰρ ὁ ταῦτα συνθεὶς ἐξ Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀθηνῶν τελῶν εἰς ἔχθραν καὶ δέκατον ἔτος·——ὁ δὲ Προαιρέσιος πρωπληγθεὶς μὲν ἐπὶ τῷ ἕβδομον ἐπὶ τοῖς ὀγδοήκοντα ἔτεσιν, ὡς αὐτὸς ἔλεγεν. Interpres: *Is scriptor* [potius, *Qui hæc scripsit*] *ex Asiâ in Europam trajecerat & circa decimum sextum ætatis*

annum Athenas appulerat——Tum verò Proæresius ad septimum supra octogesimum annum accesserat, ut ipse prædicabat. Et sub fin. ὁ δὲ συγγραφεὺς καλὰ τετονὶ τὸν χρόνον εἰς ἔκλειον πε κ, δέκαλον ἔτος τελῶν παρῆλθεν εἰς σὰς Αθήνας κ τοῖς ὁμιλητα῀ς ἐγκαλεμίγη. Interp. *Eâ tempestate scriptor* [potius, *hujus Operis scriptor*] *decimum sextum circiter annum ingressus Athenas pervenit ac discipulorum numero ascriptus* [*fuit.*] Loquitur hìc de temporibus Juliani Imperatoris. Ex his locis inter sé collatis ita argumentandum esse duxi. Constat Eunapium nostrum (ut cuivis ipsum inspicienti patebit) ex his ipsius verbis ad Proæresium sé contulisse, imperante Juliano. Hoc verò contigit secundum Hieronymum in Chronico circa ann. Chr. CCCLXIII. Eodem tempore Proæresius, ut idem scribit, ad octogesimum septimum ætatis annum pervenerat. Proæresius igitur ad Ulpianum devenerat septuaginta circitèr antè annos juvenis admodùm, annum agens puta decimum septimum (rarò enim, aut nunquam, seriùs ad Rhetorices Magistros deferebantur discipuli) i. e. circa ann. Dom. CCXCIII. Ergo jam diu ante Constantini tempora Antiochiæ floruit Ulpianus, quum ille Imperium auspicatus sit anno tandem CCCVI.

§ 3. UNUM adhuc restat discutiendum, quod primâ fronte calculos nostros perturbare videtur & labefactare; id sc. quod scribit Eunapius noster in Excerptis Græcis περὶ Πρεσβέων. Μιλὰ τὴν Ἰελιανὲ τῆς βασιλείας ἀναγόρευσιν πρεσβέαι πανλαχόθεν συνίβαινον. — Λυδοὶ δὲ καὶ εὐχῆς κρεῖτ῀ον ἔπραττον Εὐναπίε μὲν τὲ Ρήτορ῀ος ὥσπερ αὐτῶν πρεσβεύοντ῀ος, Εὐημερήσαν῀ος δὲ ἔτω καλὰ τὴν πρεσβέαν &c. Quæ sic reddo: *Juliano Imperatore declarato, Legationes undique confluxerunt. — Lydi verò majora*

Digitized by Google

jora etiam, quam optarent, impetraverunt, Eunapio Rhetore pro ipsis Legationem obeunte; qui tam feliciter etiam in legatione successerat &c. At si, dixerit aliquis, imperante Juliano Eunapius Rhetor legationem obiit, quomodo annum agere decimum sextum his temporibus dicitur, eo munere ætatem certè provectiorem postulante? Aliquam hìc subesse difficultatem neutiquam diffitendum est. Facilè tamen omnis solvitur, præeunte Fabricio Lib. v. Bibliothec. Græc. Cap. 5. ubi differit in hanc sententiam. *Editio Commeliniana* (Eunapii sc.) *recusa est Coloniæ Allobrogum sive Genevæ* MDCXVI. *Atque Excerpta de Legationibus ex Historiâ Eunapianâ Grecè subjuncta habet ex eodem Schotti Codice. Ex his constat Eunapium Rhetorem a Lydis missum esse legatum ad Julianum Imperatorem pag.* 17. *sqq. Edit. Par. Et quum legatione cum magno successu functus esset, jussum à Juliano causam agere adversus potentem adversarium, idque feciisse cum laude, & judicibus persuasisse. Diversus hic videtur à nostro & ætate prior, idemque forte cum Eunapio τῷ ἐκ Φρυγίας Rhetore, cujus meminit Suidas in* Μισωνιεύς. Hæc Fabricius Vir doctissimus. Cujus conjecturam non modò vehementer probo, verum etiam certissimam & verissimam esse demonstraturum propè me confido. Audiamus modò Eunapium in Vitâ Proæresii sub fin. Ἰουλιανὸς ὁ βασιλεύσοντος τότων τοῦ παιδεύειν ἐξειργόμενος, ἐδόκει γὰρ εἶναι Χριστιανὸς, σωφρόνως τὸν ἱεροφάντην ὥσπερ Δελφικόν τινα τρίποδα πρὸ τῆς μελλούσης πρόνοιαν πᾶσι τοῖς δεομένοις ἀνακείμενον, σοφίᾳ τινὶ περιῆλθε ξένῃ τὴν πρόγνωσιν· ἐμέτρει μὲν γὰρ ὁ βασιλεὺς τὴν γῆν τοῖς Ἕλλησιν εἰς τὸν φόρον, ὅπως μὴ βαρυνοῖτο. Ὁ δὲ Προαιρέσιος ἠξίωσεν αὐτὸν ἁμαρτεῖν περὶ [lege, παρὰ] τῶν θεῶν, εἰ βέβαια μένει τὰ τῆς φιλανθρωπίας· ὡς δὲ ἀπέφησεν, ὁ μὲν ἔγνω τὸ πραχθὲν σφαλερὸν

σόμενον καὶ ἦν εὐθυμότερος. Ὁ δὲ συγγραφεὺς παῖδα τὸν χρόνον εἰς ἔτος τε καὶ δέκατον ἔτος τελῶν, παρῆλθεν εἰς τὰς Αθήνας καὶ τοῖς ὁμιλητοῖς ἐγκαλεμίγη. Καὶ ἀγαπηθεὶς ὑπ' αὐτῶ καθάπερ πατὴς γνήσιος· [Punctum in Edit. ad γνήσιος positum est omninò tollendum] Ηπιόγλωσσος μὲν μετὰ τύμπλου ἔτος εἰς τὴν Αἴγυπτον. Οἱ δὲ πατέρες καλέσαντες ἐπὶ Λυδίας ἐξεδιδάσκουν. [Leg. ἐξεδιάσαντο.] Interpres: *Idem Juliano imperante exclusus a docendi munere quod Christianus haberetur, cernens* [potius, *cum cerneret*] *Hierophantem tanquam Delphicum Tripodem omnibus futura præscire optantibus esse* [abundat *esse*] *expositum, mirâ quâdam & novâ arte cognitionem ejusce rei fraudulenter intercepit. Imperator namque doctis hominibus agros tributarios & vectigales admetiebatur, ut immunes onerum essent. Proæresius autem obsecravit, uti de* [potiùs *à*] *Diis disceret, mansurane esset constans ea liberalitas; illo inficiante hic quid eventurum esset, speculatus, animum induit tranquilliorem.* Eâ tempestate scriptor [potius, *hujus Operis Scriptor*] *decimum sextum circiter annum ingressus Athenas pervenit, ac discipulorum numero adscriptus & vice filii adamatus fuit: Qui exacto demum quinto post anno Ægyptum versus properabat, sed a Parentibus ipsum in Lydiam revocantibus redire compulsus est.* Quomodo igitur cum Athenis esset, bonis literis operam navans, Juvenis adhuc & Tyrunculus, pro Lydis ad Julianum eodem tempore legationem obierit? Videamus jam quæ de Eunapio Suidas habet in Museonio. Μουσώνιος, Ἐπὶ Ἰουλιανοῦ ἦν βασιλέως, παλαιὰ ὅσα ἦν ἄριστα &c. Deinde sub fin. ἐπικαλεῖ δὲ αὐτὸν ἄδικον ἐᾶν τοῖς γειτνιῶσιν. Ἀλλὰ παιδία τις ἐῶν ἅπασι τοῖς παλαιοῖς τὰ αἰσχρὰ ἐρωμένα. Εὐνάπιος γὰρ ὁ ἐν Φρυγίᾳ Ρήτωρ ἐπιτάττει τοῖς πρατιομένοις. Portus: *Musonius. Hic sub Imperatore Joviano vixit. Quæcunque verò optima erant &c.—Nullus verò de rebus illis quæ fiebant, ut injustis*

Digitized by Google

injustis quærebatur; sed illa quæ tributorum causâ conferebantur, omnibus qui ea pendebant lucius quidam erat. Eunapius enim Phrygius Orator negotio illi præerat. Atqui Jovianus imperavit post Julianum octo tantum menses. Quomodo igitur, Eunapius noster qui ab Imperio Juliani (quod ipsum fuit unius tantum anni) per annos quinque continuos Athenis commoratus est libris & studiis incumbens, intra annos duos ab eodem Imperio Rationalis Officium quoddam in Asiâ gesserit? Hæc sunt quæ me ut Clarissimi Fabricii sententiæ lubens accederem, impulerunt. Et miror sanè neque Philippum Labbæum in præclarâ suâ Scriptorum Byzantinorum Editione, ubi hæc ipsa excerpta de Legationibus Eunapiana recudit ac recensuit, neque Carolum Cantoclarum neque Henricum Valesium, qui Annotationes ad excerpta scripserunt, istiusmodi quicquam adnotâsse, ullam movisse vel habuisse quæstionem suspicionemve. Atqui his de Ulpiano illo præmissis, quæ in cæteris persequendis usui forte veniant, transeamus ad reliqua.

§. 4. ENARRATOR noster in Prolegomenis suis perstringit Zenonem quendam his verbis: ὁ γὰρ [illegible] ἀντίθεον δεῖ τὴν ἔννοιαν ἀπὸ γνώμης τῆ Φιλίππε, ἔφασκε ὁ Ζήνων εἰπεῖν ὑπείληφεί &c. Eundem etiam laudat in Philippic. quartam sub init. καὶ Ζήνων ὁ πολυθρύλλητος &c. Ad locum priorem hæc adnotat Wolfius: *Zenonem* nescio quem, *(non utique illum sectæ Stoicæ Principem) stultitiæ arguit Ulpianus* &c. At Suidas eum meliùs certè noverat: Ζήνων. Κιτιεύς. Εἰ δὲ ῥάτωρ τις ἦν ἢ φιλόσοφος, οὐκ οἶδα. Ἔγραψε περὶ Στάσεων. περὶ Σχημάτων. Τρόπους εἰς Ἑρμογένη. εἰς Ἀνεξίαν. εἰς Δημοσθένην. περὶ Ἐπιτροπῆς. Hic ipse est, ni fallor, quem innuit Ulpianus. De hoc Zenone loquitur, ut opinor,

Eunapius in Vitis Sophistarum: Ἰατροὶ δὲ καλὰ τότε ἤκμαζον τοὺς χρόνες Ζήνων τε ὁ Κύπριος, διδασκαλίαν τε πολυμνητὸν συσησάμενος· ἀλλ' ἐπέβαλε τοῖς χρόνοις Ἰουλιανῷ τῷ Σοφιστῇ καὶ μεῖ' ἐκεῖνον καλὰ τοὺς Προαιρεσίου χρόνες οἱ Ἀγαθόχοι Σήνωνες, ἄμφω δὲ ὁ Ζήνων ἐξήσκησε ΛΕΓΕΙΝ ΤΕ καὶ ποιεῖν Ἰαλεικήν. Interpres: *Eō temporum tractu complures floruerunt Medici, inter quos Zenon Cyprius doctrinâ celebri clarus, attigit* [potius, *incidit in*] *tempora Juliani Sophistæ & post illum Proæresii qui Zenoni successerunt. Hic utrumque profitebatur & facilitabat medicinam* [melius fortasse, *Hic in utroque se exercuit & dicendâ & faciendâ medicinâ*, i. e. *tam* Rhetorices *quam Medicinæ scientiâ.*] Neque mirum hoc, si a Suidâ dicatur Κίλιεὺς, ab Eunapio Κύπριος· nam Citium urbs est Cypri. Plinius, Lib. v. cap. 35. inter oppida Cypri numerat etiam Citium. Hieronymus, Vir longè Doctissimus, in Esaiam, lib. v. cap. 23, *Usque hodie est apud eos* (Cyprios) *Urbs Citium, de quâ & Zeno Stoicæ sectæ hæresiarches fuit.* Ipse Suidas alibi: Κίλιεύς. ἀπὸ τόπου. Κίτιον γὰρ πόλις Κύπρου. ἔνθεν καὶ Ζήνων ὁ Κιτιεύς. Hunc Eunapius refert ad Juliani tempora; præcesserat enim Vita Nymphidiani, quem ab Epistolis fuisse Juliano dixerat, cui subjungit Zenoem, eumque καλὰ τότε τοὺς χρόνους floruisse scribit. Huic etiam Zenoni, ut videtur, inscripsit Epistolam Julianus imperator numero 45; eidem Libanius Sophista in Versione Zambicarii 3. 18. notante Fabricio, mihi enim hunc Librum videre non contigit. His accedat insigne testimonium Sulpitii Victoris in Oratoriis Institutionibus ad Silonem generum his verbis in Præfat. *Contuli in ordinem ea quæ ferè de oratoria arte traduntur secundum institutum* Magistrorum meorum, Zenonis *præcepta maximè persecutus.* Iterum:

rum: *Hic erat ordo reverà, ut de ſtatibus protinùs traderemus, ſi non eſſet à* Zenonis *veſtigiis recedendum.* Alibi pag. 262. *Hoc, ſi apud* Zenonem *depoſitum eſt, mihi tamen thema hujus Controverſiæ non placet.* Ibid. *Nam hanc* Zeno *tranſlationem facit, nonnulli præſcriptionem.* Et, paucis interjectis: Zeno *præſcriptivas ait Cauſas ſcripti & voluntatis eſſe: metalepſin autem tranſlationem facit.* In primo loco manifeſtè Zenonem inter Magiſtros ſuos numerat. Hic eſt autem ille Victor, cujus meminit Rufinus de Compoſitione & Metris Orat. *Ut Cicero dicit, iſti ſcripſerunt apud Græcos, Thraſymachus, Naucrates, Gorgias, Ephorus, Iſocrates, Theodectes, Ariſtoteles, Theodorus Byzantius, Theophraſtus, Hieronymus. Latinè de numeris hi, Cicero, Victorinus, Euſebius, Terentianus, Varro, Probus, Chariſius, Diomedes, Quinctilianus, Donatus, Victor, Servius,* vel *Servius Victor*, ſicut edidit Putſchius. Victor, ut videtur, ſub finem ſeculi quarti vel ineunte quinto Victorino & Servio fortaſſe ſuppar floruit *. Claruerit igitur Zeno

* De Sulpitio Victore, quando res & tempus ita fuerunt, non poſſum non monere paucis Lectorem, cum inter Rhetores antiquos ex Pithœi Bibliothecâ collectos minùs rectè poſt Curium Fortunatianum tanquam eo recentiorem collocari. Crediderunt quidem Viri docti Curium Fortunatianum Rhetorem, cujus extant hodiè de Rhetoricâ Libri tres, fuiſſe etiam Hiſtoricum, illum ipſum cujus meminit Julius Capitolinus in *Maximo & Balbino.* Ita Gerardus Joannes Voſſius de Hiſtor. Lat. Lib. ii. Cap. 3. Et nuper ex eo Præſtantiſſimus Fabricius in Bibliothecâ ſuâ Latinâ, Lib. iv. Cap. 8. Sect. 4. Verum falluntur certè, uti conſtat ex Aurelii Caſſiodori Libro de Rhetoricâ. Ille poſtquam de Cicerone, Quinctiliano, Mario etiam Victorino, verba feciſſet, hæc ſubjungit. *Fortunatianum verò Doctorem* Novellum, *qui tribus Voluminibus de hâc re ſubtiliùs minutiùſque tractavit, in pugillari Codice apiè forſitan congruenterque redigimus; ut & faſtidium Lectori tollat, & quæ ſunt neceſſaria, competenter inſinuet; hunc legat, quiſquis brevitatis Amator eſt.* Hinc colligere vix dubitem Fortunatianum

circa ann. CCCL, imo CCCXC. Hoc, ut maturissimè innotuerit. Quod si ita sit, vix sanè videtur verisimile, eum laudari potuisse ab Ulpiano Antiocheno, qui Antiochiæ docuit quadraginta septem ante annos, scilicet A. D. CCXCIII. Certè παλαιοτέρου dicere non potuit, cum ea Vox antiquiorem & pervulgati Nominis Virum denotaret.

§ 5. Idem in Commentariis ad hæc verba in Orat. contra Timocratem, ὅτε ἐμαίνετο δοκῶ (καὶ γὰρ, εἰ φορτικώτερον δόξει τὸ ῥηθησόμενον δόξαι, λέξω καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι καὶ τοῦτό γ' αὐτὸ ἄξιον αὐτὸν ὄντα δοκεῖν ζημιῶσαι, ἵνα ἐν ἄλλοις τοῖς ἀνοήτοις δῷ τοῦτον τὸν νόμον, &c. ista subjicit. Οἷον τοῖς περὶ τὸν Ταντάλεον καὶ τὸν Τίτυον, καὶ τὸν Ἰξίονα. Ἐπειδὴ ἦν ἤθετο ὡς ὅτι τὰ παλαῖστα τελμαρὰ πονηπαῖς μᾶλλόν ἐσιν, ἀλλ' ἢ ῥητορικῆς, ὥστε συγχώρημα ἔτυχεν αὐτοῖς, καὶ γὰρ ἡ φορτικωτέρα ἐσιν, αὐσηρον, ὡς φησιν Ἀθανάσιος. Ex versione Wolfii: *Veluti Tantalo,*

tianum Rhetorem, Historico altero multò fuisse recentiorem & à Cassiodori temporibus haud longè remotum. Neutiquam enim Cassiodorus Historicum, qui ante Constantiani M. ætatem sua scriptis mandabat, i. e. annos ante se (qui ineunte sæculo sexto vix) ad minimum ducentos, *Doctorem Novellum* appellasset, præsertim cum Mario Victorino ejusmodi nomen non tribueret, qui post ipsum Fortunatianum Historicum floruit. Hinc porrò suspicari licet, Libros Fortunatiani de Rhetoricâ quos nunc habemus, non extare hodieque quales ipse eos edidit Fortunatianus, vetum quales ex Epitome suâ dedit Cassiodorus. Neque sine mirandum adeò est, Viros sanctos tam insigniter errare potuisse. Lapsi sunt enim similiter interdum Viri etiam Maximi. Exemplo sint Isaacus ille Casaubonus, & Salmasius illustrissimus. Hic in Prolegomenis ad Solinum, Priscianum Grammaticum sub Juliano Imperatore floruisse dicit; cum tamen certò sit certius eum sub Justiniano vixisse; anachronismo annorum CLX. Alter ille, in Notis Athenæum Lib. i. Cap. 5. Rufinum Aquileiensem Episcopum vocat, cum tamen eum Episcopalem Infulam nunquam attigisse pateat ex Gennadio Massiliensi.

Tityo

Tityo, Ixioni. Quia verò fuerit talia commenta poeticæ audaciæ esse magis quam Rhetoricæ artis, quasi veniam petit his verbis: Εἰς ὑπερβολὴν, ἐστ [*sit*], *hoc est, statuendum, ut inquit* Athanasius. Hic locus genuinus est, si quis alius; nullæ Lectionum varietates, nullum ἄλλος, ὃν τὸ αὐτὸ; & cetera id genus; nulla manûs interpolatricis vola vel vestigium, omnia plana, aperta, sincera. Atque id quidem confitetur Wolfius; nullam enim hîc, ut alibi sæpe sæpius, virgulam censoriam admovet. Atqui hæc non modò non ab Ulpiano Antiocheno, verum ne ab eorum quopiam qui a Suidâ laudantur, proficisci potuerint, quum illi omnes sophistæ sint Ethnici, hîc verò Ethnicæ Fabulæ ipsis Episcopi Christiani verbis explodantur. Respexit enim procul dubio Enarrator ad Athanasii vel orationem pulcherrimam contra Gentes, vel ad alteram de Verbi Incarnatione *nescio quam* sinui & nidulissimam.

§ 6. Neque locus hic est unicus, qui Christianum sapit. Ecce alium in Comm. ad Olynthiacum secundam, sub exordium ipsum. Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδοῖ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] Διὰ τρεῖς τόπους τῶν ἐξ ὑποθέσεως προοιμίων ἐξ ἀορίστου ἢ προλήψεως τὸ σχῆμα ποιεῖ λέγει· ἐμοὶ γὰρ δὲ, ἐπὶ πολλῶν, ἀόριστον, ἐπήγαγεν ὁρισμένον τὸ περὶ τῶν Ὀλυνθίων· ὅμοιον τούτῳ τὸ εἰς τὸν ἄγγον Δικαίαρχος καὶ Θεόλογος προοίμιον. Wolfius: *Causa multis in rebus, Athenienses, persuasi mihi posse videtur*] *Secundus locus exordiorum quæ ex subdivisione ducuntur. Orationis autem figura sumpta est ex indefiniti rei adjunctione*, [legit προσλήψεως, Enarratoris mentem haud satis, ut opinor, assecutus;] *Cum enim dixerit, In multis, quod indefinitum est, subjunxit definitum illud de Olynthiis. Simile huic est* Theologi *Principium in laudatione* Divi Basilii. Idem hîc quoque

quoque consensus tum in Manuscriptis tum Editis. Laudatur verò diserte Gregorii Nazianzeni (is enim est Theologus, ut satis notum est) Oratio funebris in Basilium. Cujus etiam Procemium est, ut legenti patet, verissimè τῶν ἐξ ὑποδιατριβῆς. Hìc autem tum Tempora tum Studia & Mores ab Ulpiano Sophistâ immane quantum discrepant. Basilius postquam Ecclesiæ Cæsariensi Cappadociæ octo annos præsederat, moritur tandem imperante Gratiano, teste Hieronymo in Catalogo, Suidâ in v. Βασίλειος, & Caveo nostro in Historiâ Literariâ, i. e. circa annum CCCLXXVIII vel CCCLXXIX. Ejus vero Amicus conjunctissimus Gregorius Nazianzenus funebrem in ipsum Orationem habuit non nisi longum post tempus, adeò ut moræ veniam in Orationis exordio petat his verbis: Εἰ ὃ τοσοῦτον ἀπελείφθημεν τοῦ καιροῦ δεήτημεν, καὶ μὴ τοσούτους ἐπαινέτας, ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ τὰ ἐκείνου κεμνύναντας, μηδεὶς θαυμαζέτω. Αλλὰ συγγινωσκέτω μοὶ ἡ θεία ψυχὴ, καὶ πάντ' ἐμοὶ σεβασμία ἓ νῦν καὶ πρότερον [forte προσώτερον.] Billius: *Quòd fortè multò seriùs quam temporis postulabat, ac post tot alios, qui res illius privatìm publicéque laudibus ornârunt, ad hoc munus accessi, nemini mirum videatur. Verum ignoscat mihi, velim, divina anima mihique & nunc & anteà* [fortè, & *in futurum*] *veneranda.* Quomodo igitur Ulpianus qui hanc Orationem tot annis præcesserit, ipsam citaverit? Deinde quis unquam Sophista Gentilis Nazianzenum Θεόλογον vel Basilium ἄγιον appellaverit? Adeò profectò conclamata res videtur, ut Henricus Valesius in Harpocrationem hæc scribere non dubitaret. Pag. 44. Αλλίως.] *Aliter antithesin fumit Ulpianus ubique ut legenti patebit: Qui etiam ætate posterior fuit Harpocratione & Christianus: Nam in Secund. Olynth. laudat Theologi proœmium in Basilium.* Hactenus rectè, Quæ sequuntur,

Digitized by Google

quuntur, pace Viri Maximi dixerim, judicium Valesii desiderant. *Sed in Ulpiani Scholiis multa à recentioribus sunt temerè assuta, quale & hoc esse existimo. Ulpiani Rhetoris meminit Eunapius & Sozomenus, aut si quis alius, in Historiâ Ecclesiasticâ.* Pro Sozomeno Evagrium, credo, dicere voluit; is enim Ulpiani Antiocheni mentionem facit Hist. Eccles. Lib. i. Cap. 20. Hunc igitur Ulpianum Valesius etiam cum Kustero Doctissimo Commentarios hosce scripsisse arbitrabatur. Ad hanc autem Valesii τῆς ἀπορίας solutionem quod attinet, longè longéque abest ab arte Criticâ. Nihil enim est nisi manifesta Principii petitio. Siquidem pro concesso sumit, 1mo, Ulpianum in Demosthenem commentarios scripsisse, quod nondum constat. 2do, Hos commentarios non esse ψευδεπιγράφους, verum genuinos, licèt interpolatos. Enimverò assuta esse iis quæ vocantur ἐξηγήσεις Ulpianeæ à recentioribus aliquam multa nullus negaverim. Eaque adeò certis quibusdam notis atque indiciis distinguuntur, ut inter omnes conveniat. Quædam tamen inter hæc Enarrationes continuæ & seratim dispositæ principem quendam locum obtinent, & jure quodam peculiari Ulpiani manum sibi vendicant. Hîc libenter Criticos rogarem, Bentleium puta hoc nomine jure suo celeberrimum, num Codicum MSStorumque titulis atque ἐπιγραφαῖς pronam usquequaque implicitamque quæ vocatur fidem faciles accommodent, an de Epigraphis ipsis ex iis quæ intùs in Scripto continentur, judicent? Primum illud, probè scio, pernegaverit Acutissimus & Doctissimus ille Bentleius. Aliter semetipsum conficeret, & sua Phalaridis Epistolis adhuc staret Auctoritas. Ad Valesium jam redeamus. Tu, Valesi, dixerit aliquis, hunc locum tanquam à recentioribus assutum rejicis. At quo auctore, qui-

bus indiciis? Eâ solùm de Causâ, inquit ille, quoniam Ulpianus Rhetor, cætera qui scripsit, ista scribere non potuit. Bella sanè Responsio! Nimirum hoc dictum si valet, actum est de arte Criticâ in libris dijudicandis & discriminandis.

§ 7. Ad alia jam deveniamus. In Comm. ad Orat. com. Midiam habentur hæc. Χλανίδας ἢ καὶ κυμβία καὶ κάδους] Χλανίδας μὲν τὰς Μιλησίας· κυμβία δὲ εἶδος ἐκπωμάτων· Κάδοι δέ, γυναικεῖον ἄγγειον, ᾧ χρῶνται πρὸς τὰς ἀρύσεις τῶν ὑδάτων, ἃ τὰς νῦν σίτλας. Wolfius: *Multitia & cymbia & cados*] *Per* χλανίδας *vestes intelligit Milesias,* κυμβία *sunt genus poculorum,* κάδους *vasa mulierbria, quibus utuntur ad excipiendam aquam, quas* [quæ] *situlas nunc vocamus.* Nostri igitur ætate bene notum fuit hoc σίτλας vocabulum, vasculumque ipsum communis ferè usûs & in ore omnibus. At veteribus Lexicographis, quantum sciam, prorsus fuit incognitum, Polluci, Harpocrationi, Hesychio, Etymologico Magno, Suidæ, Glossis Philoxeni Cyrilli & aliorum, veteri Onomastico apud Vulcanium, Phavorino demum, qui ex veteribus sua omnia totidem verbis compilavit, locupletissimo. In primis quidem Julii Pollucis Editionibus legebatur σίτλας Lib. v. segm. 97. Περὶ δὲ τοῦς ὠσὶν, ἔμπλαι, διόπας, ἐλλόβια, ἐνώτια, ἔλικες, ἐλικῶπες, Σίτλας καλὰ τοὺς Αἰολέας, καλὰ δὲ τοὺς Δωριέας ἀρτίσλια. At Viri Doctissimi Henricum Stephanum secuti jampridem legendum ibi monuerunt pro σίτλας Σίγλας. Atque id jure merito. Nam præterquam quod alienum prorsus locum occupat, si vasculum alicujus generis significaret (quid enim auribus cum poculis?) constat ἐνώτια quædam dicta fuisse σίγλας. Hesychius. Σίγλαι. ἐνώτια. Σίγλαι. τόμισμα. Πέρσαι. ἐνωτάριον ἀπὸ ἐβόλου Ἀττικοῦ, καὶ ἀπὸ ἐκπώματος. Clavicylas etiam inaurium significabant. Idem: Παὶς καλουμένους τοῦ ἐνωτίου,

ἐνιαύσιον, σίγλας φασίν. Οἱ δ' αὐτὰ τὰ ἐνύτια. Huc accedit, quod MSS. Codices plurimi hanc lectionem exhibent teſtibus Kühnio & Jungermanno. Hinc ſatis apparet Enarratorem noſtrum veteribus Lexicographis fuiſſe recentiorem; neutiquam enim, ſi uſus & ſermonis quotidiani ætate ſuâ vox illa fuerat, omiſiſſent tot Onomaſtici. Præterea recenſetur à Joanne Meurſio in Gloſſario ſuo Græco-Barbaro inter Voces Græco-Barbaras, & à Latino verbo *Situla* manifeſtiſſimè diſſicta eſt. Alexander Trallianus primus vel inter primos videtur eſſe, qui hoc vocabulum uſurparit, ſicut obſervatum dedit poſt Conſtantinum, & Meurſium Cangius etiam Eruditiſſimus. Hic autem profeſſione Medicus vixit temporibus Juſtiniani, i. e. circa A. C. DXXX. Diu poſt Ulpianum Rhetorem. Denique apud Eccleſiaſticos mediæ atque infimæ Græcitatis præcipuè in uſu fuit. Sic Gloſſæ Biblicæ MSS. apud Cangium. Κρίκηρες, αἱ σίτλαι, αἱ σκάφαι. Rurſum Σκύφη, σίτλον. Aliæ habent σκύφον. Vita S. Theodori Syceotæ MS. ibid. Καὶ ἰδοὺ ἥσας ἐν Κωνσταντινουπόλει ὅτι δοὺ σίτλας ἰῶ τοῦ ἐταίριδος &c. Zacharias Papa in Verſione ſuâ Græcâ Dialogorum Gregorianorum Lib. i, cap. 1. ibid. Καὶ μὴ σίτλας ξυλίνης καθὼς αὐτὸν ἴδον ἴεν, τὸ ἀνδράποδον εἰς τὸ τηγῶ ἐσῆλθε. Ubi Gregorius Magnus habet *Situlam ligneam*. Sic etiam Euchol. Goari in Officio Dedicat. Templi, p. 833. Κύπραι, δερμηρὸν ἀγγεῖον, ἢ σίτλαι ἢ ἐπιχύτλιον. Rurſus pag. 844. Καὶ φέρεται σίτλα τοῦ ἁγίου βαπτίσματος πεπληρωμένη ὕδατος χλιαροῦ.

§ 8. IDEM Auctor ad Olynthiacam Secundam hæc adnotat. Ἀγνωμόνως ἔχετε] Ἀγνώμονας λέγει σὺν ἀγνοήτας, καὶὰ γέρησιν τ' γνώμης, σὰκ ὥσπερ νῦν Ἀγνώμονας καλοῦμεν τοὺς μὴ δοσιδοῦντας τὰ χρέα, ἤγουν τὰς ἀμοιβάς. Wolfius: *Incogitantes eſtis*] Ἀγνώμονας *dicit incogitantes*,

Digitized by Google

tes, quasi privatos Cogitatione. Non ut nunc *αἰνώμονας vocamus eos, qui debita, id est vicem, non reddunt; hoc est ingratos.* Ex his Scholiastæ Verbis duo præcipuè sunt observanda. Primo, Vocem Αἰνώμων Enarratoris temporibus diversum prorsùs habuisse sensum ab illo quem olim tenuit. Secundò, Unam tantummodò significationem possedisse, sc. *ὁ μὴ ἀποδιδὰς τὰ χρέα.* Videamus igitur quid antiquitùs significabat *αἰνώμων.* Significabat apud Veteres quidèm *Iniquus, Improbus, Malus, Infidus, Inficiator*; hinc *αἰνωμονεῖν improbè, malâ fide agere, ἀπομνύναι* & *ἀποστρεῖν, depositum non reddere,* &c. Videndus est Budæus, qui hæc omnia, ut solet, fusè & accuratè persequitur. Nihil horum itaque voluit Enarrator, quum nihil esset novi, nihil interesset inter sua & Demosthenis tempora. Quid igitur? Longè aliud profectò, rarum admodùm & peculiare, nec nisi sæculis posterioribus notum; nempe Verbum Juris strictiori sensu definitum, quo qui se dignum reddidisset, ad Judices rapiebatur, crimini pœnæque obnoxius. Id nos unicè docent Glossæ Nomicæ *Caroli Labbæi.* Ubi hæc sunt in V. Αἰωγή· Αἰωγὴ λέγεται ἡ κίνησις ἡ ὑποθίσεως, ἀπὸ τοῦ ἄγειν τοὺς Αἰνώμονας εἰς τὸ δικαστήριον. Iterum. Αἰωγή ἐστι δίκαιον τοῦ ἀπαιτεῖν ἐν δικαστηρίῳ τὸ ὄφειλόμενον χρεωστούμενον. Εἴρηται ἡ Αἰωγὴ παρὰ τοῦ ἄγειν τοὺς ἀγνώμονας εἰς τὸ δικαστήριον *. Hìc diligentissimè notandum venit, respondere *τὸ χρεωστούμενον* in Glossis Nomicis *τῷ τὰ χρέα* apud nostrum, & vocari eos *τοὺς αἰνώμονας* qui

* Ex his Labbæi Glossis emendandum est egregie Nobilissimi Cangii *Glossarium mediæ & infimæ Græcitatis v.* Αγωγὴ, ubi hæc leguntur in Editis. Αγωγὴ, *Actio,* ἡ κίνησις τῆς ὑποθίσεως παρὰ τὸ [pot. τῷ] ἄγειν τὰς ἀγομένας εἰς τὸ δικαστήριον. *Gloss. Basil.* Utcunque ea vel intellexit vel descripsit Cangius, legendum est omnino *τὰς ἀγνώμονας.*

illud

Digitized by Google

illud χρεωστέμενον non reddiderunt, i. e. τοὺς μὴ ἀποδίδοντας, ut dicit noſter. Fruſtrà itaque eſt Wolfius qui ſubjungit *hoc eſt ingratos*, nam *ingratus* antiquitùs etiam τὸ ἀγνώλων ſignificabat, neque contra *ingratos* Actio unquàm Juris competebat; quanquam in eo ſanè excuſandus eſt Error, quoniam Labbæi Gloſſas nondum viderat. Gloſſæ autem hæ Nomicæ ad Libros Βασιλικῶν ſpectant, id utique agentes, ut juris Græco-Romani Vocabula difficiliora & obſcuriora dilucidè interpretarentur. Ita ſcribit ipſe Labbæus in Epiſtola ad Auguſtum Thuanum. *Veteres Juriſconſulti Græci tot Gloſſas ſive* Ρωμαϊκῶν Λέξεων συναγωγὰς *ad Imperatoriarum Conſtitutionum iis refertarum interpretationem & Legum Romanarum intelligentiam ſibi paraverunt, quæ quidèm huc uſque maximo ſtudioſorum damno in Bibliothecarum pulvere ſepultæ jacuerunt, ſepultæ, inquam, integræ fuerunt, particulas enim aliquas eruerunt ampliſſimi Doctiſſimique Viri*, Alciatus, Cujacius, Briſſonius, Pithœi, Fornerius: *nunc verò omnis quas nanciſci potui, à me collectæ & in unum Corpus redactæ ac emaculatæ prodeunt in lucem Auguſtiſſimi Nominis tui ſplendorem mutuantes.* De iiſdem nuper Fabricius Biblioth. Græc. Lib. iv. Cap. 36. Sect. 2. *Vocabula forenſia Juris Attici Veteris petere licet ex Harpocratione & Virorum Doctorum in illum Commentariis — tum ex Gulielmi Budæi Commentariis Linguæ Græcæ. At in Conſtitutiones Imperatorum, quæ* Baſilicorum *Libris continentur & in alia Monumenta Juris Græco-Romani*, gloſſaria *varia ex Codicibus MSS. Regis Galliæ deſcripſit & ad calcem obſervationum atque Emendationum in Synopſin Baſilicon edidit* Carolus Labbæus *Pariſ.* MDCVI. *Eadem ſubjecta deinde etiam ſunt Gloſſariis Latino-Græcis & Græco-Latinis* Cyrilli, Philoxeni, & aliorum, *quæ poſt Henricum*

Digitized by Google

cum Stephanum longè auctiora magisque digesta & emendata ex Labbæi *ejusdem recensione habemus excusa Parisiis* MDCLXXIX. *fol.* Hæc usque Fabricius Vir Ornatissimus. Sciendum porrò est Libros Βασιλικῶν a Basilio Macedone inchoatos, à Leone tandem Sapiente ejus Filio absolutos fuisse circa A. C. DCCCLXXXVI. Ita testatur post antiquos & recentiores plurimos Josephus Maria Suaresius in accuratissimâ suâ Basilicorum Notitiâ ad Urbanum VIII. Pontif. Max. *Libri* Βασιλικῶν in sex τεύχη *seu Volumina distincti sunt, indeque dicti* ἑξάβιβλος, *& in Libros sexaginta subdivisi, indeque* ἑξηκοντάβιβλος *nuncupati. Imperator* Basilius Macedo primus *illis manum admovit, ut Cedrenus asserit; idcóque Leo Sophus eidem Basilio Patri suo Libros hosce tribuit, Novellâ* LXXXI. *teste Cujacio cap.* 31. *Lib.* XVII. *Observat. Juris. Et plerique Basilium* Βασιλικῶν *Auctorem esse crediderunt, in quibus fuit & Franciscus Balduinus.* Et paulò infrà: Leo Philosophus *Basilio Patri succedens inchoatum ab eodem Basilio* Διαλάξεων Βασιλικῶν *Volumen perfecit, uti Cedrenus asserit, Operâque Sabbatii Protospatharii (uti Matthæus Blastares tradit, ex eoque Antonius Augustinus in Bibliothecâ libro de propr. Nomin. π'. & in* προλεγομένοις *ad Novellas) promulgavit.* —— *Anno à Virginis partu circitèr* DCCCLXXXVI. *à Leone concinnatos fuisse Basilicorum Libros* Michael Psellus, Michael Attaliota, Harmenopulus, Balsamon, Blastares, & Cujacius *summo consensu testantur.* Hæc Suaresius. Sedenim quisquis Vocabula Nomica ex his libris Βασιλικῶν desumpserit, eaque propriè & communitèr usitata apud suos fuisse dixerit (quod ante tempora Βασιλικῶν dici non potuit) Sæculum decimum ægrè admodùm superaverit.

§ 9. His

Digitized by Google

§ 9. His accedat unum vel alterum Romanum potiùs quàm Græcum referens. In Commentariis ad orationem contrà Timocratem hæc habet. Εἰ δέ τις ἀγορανόμος] Ἐξι δ' ἀγορανόμος, ὁ ἐποπτης τῶν ὠνίων τ' ἀγορᾶς· Ἀστυνόμος ὃ ὁ ὅπὶ τῷ εἶναι καθαρὰν τὴν πόλιν ἀσχολέμενος, ὁ παρ' HMIN Πατήρ. Wolfius. *Si quis Ædilis*] *Est autem* ἀγορανόμος *inspector rerum venalium in foro.* Ἀστυνόμος, *qui in eo occupatur ut Urbs munda sit, qui* apud nos Παῖδρ *appellatur.* Hìc Enarrator planè & apertè nos docet τὸν Græcorum ἀστυνόμον in suorum civium linguâ vel dialecto propriè vocari Πατέρα. Nam Phrasis ista παρ' ἡμῖν propriam alicujus Regionis Dialectum domi natam, non aliunde invectam, significat. Sic Harpocration : Ἀνακαλυπτήρια, ᾗ ὥρα διδόμενα ταῖς νύμφαις &c. τ.ῦτα δ' εἰσὶ παρ' HMIN θεώρητρα, sc. in Dialecto Alexandrinâ. Iterum : Ἵππος, Λυκοῦργος ἐν τῷ κατὰ Λυκόφρονος πρώτῳ. μέρος τί [rectius τὶ] δ' οἰκίας ἕτω καλεῖται, τὸ λεγόμενον παρ' HMIN μαγειρεῖον. Hesychius : Θριδακίναι, εἶδος μάζης παρὰ Ἀτλικοῖς. Καὶ αἱ παρ' HMIN θρίδακες, ἤτοι μαϊδλια. Eodem sensu. Innuit præterea hoster apud suos vocem ἀστυνόμον vel non agnosci vel certe exoleviſſe. Primò verò in confeſſo eſt apud omnes, vocem παῖδρ pro Curatore Civitatis acceptam, puram putam eſſe Romanam. *Athenienſium* Ἀστυνόμοι, *Thebanorum Telearchæ, Romanorum* Patres civitatum, *aut Curatores Reipublicæ non valdè differunt inter ſe, ſicut nec Athenienſium* Ἀγορανόμοι, *& Ædiles Romanorum. —Multis in locis Juris* [ſc Romani] Ἀστυνόμοι [ſc. Græcorum] Patres *ſimpliciter vel* Patres Civitatum *vocantur. Curator Reipublicæ* Parer Civitatis *eſt* τοῦ Ἀστυνόμου.—*Aſtynomi igitur—aliquando Curatores Reipublicæ, aliquando* Patres civitatum *dicebantur.* Pauca hæc delibavimus ex Philippi Mauſſaci Notis Doctiſſimis in Harpocrationem p. 80. Qui plura voluerit, ipſum conſulat Auctoreſque

Digitized by Google

benè multos quæ laudantur ibid. Cæterùm ex illis quæ protulimus constat vocem παλὶν non aliunde veniſſe in Græcam Linguam & locum ἀσιμώμα quàm ex legibus Romanis. 2^d^. Poſt Ulpiani Antiocheni tempora diu perdurâſſe Vocis ἀσιμώμος uſum apud Græcos, hinc liquet. Heſychius, Harpocration, Suidas, Etymologicum Magnum eam quam olim habuit ſignificationem ipſi tribuunt, nullâ τῆ παλὶς explicatione additâ. Deinde Philoxeni Gloſſæ ſatis demonſtrant tam ἀγορανόμον quam ἀσυνόμον locum adhuc ſuum tenuiſſe. Gloſſæ Lat. Græc. *Ædilatus*, ἀσυνομία. *Ædiles*, ἀγορανόμοι, *Ædilis*, ἀγορανόμος, ἀγορονόμος. [Ubi fortè pro ἀγορονόμος legendum eſt ἀσυνόμος.] Gloſſ. Græc. Lat. Ασυνομία, *Ædilatus*. Ασυνόμος, *Jecorus*; quod quid velit, ſanè neſcio. Si divinari liceat, *Viocurus* legerem. Erat enim apud Romanos Viarum curator, cujus officio reſpondebat aliquatenus ἀσυνομία Attica, dictus etiam *Viocurus*. Varro de Ling. Lat. lib. iv. *Quis enim non videt, unde ærifodinæ & viocurrus?* Ita quidem in Edit. Verum Dionyſius Gothofredus rectè monuit legendum eſſe *Viocurus*. Et Joſephus Scaliger quamvis ad locum illum Varronis nihil adnotet, poſteà tamen in Conjectaneis ſuis p. 64. Viocuros per Ædiles interpretatur. Alia quædam de illis tradit Iſaacus Caſaubonus in Notis ad Ælium Spartianum p. 110. nomen verò retinuit. Adeoque neque violenta neque vero abſimilis fuerit emendatio iſta noſtra, pro *Jecoro* Viocorus. 3^tio^. Perſuaſum propè me habeo verbum παλὶν uſque ad Juſtinianum, multo magis Conſtantini Magni temporibus, hoſpes in Græciâ fuiſſe & vix fando auditum. Id ſuadet Papiniani J. C. celeberrimi liber Ασυνομικὸς dictus. Ibi munera & partes Ασυνόμου fusè accuratéque deſcripſit atque expoſuit.

Digitized by Google

Manibus Græcorum Jurisconsultorum unicus assiduè terebatur. Ex eò curas & negotia τῷ Ἀγυιάτῃ καθηκόντων ediscebant. Illi denique supra alios omnes maximus & Doctrinæ ac Auctoritatis cumulus accesserat. Quamobrem dum quotidiè libellum hunc Papinianeum tanto studio & honore Græci versarentur, vix, ut opinor, τὸν ἀγυιάτην, unde Liber ipse nomen suum duxerat, in desuetudinem abiisse fuissent. Posteà verò cum Justiniani ævo & jussu Liber hic unâ cum aliis plurimis in Digesta mutilus transferretur, percrebescens paulatim τῷ Παλῃὸς Vocabulum illud alterum τῷ Ἀγυιάτῃ antiquâsse crediderim. Nostras porro conjecturas mirè confirmat illustrissimus Cangius in Glossario suprà memorato, ubi nobiscum ipse τὸ Παλῃὸς pro Patre Civitatis acceptum numerat inter voces *mediæ & infimæ Græcitatis*, neque ullum scriptorem Justiniano antiquiorem, apud quem extaret, indicavit.

§ 10. SIMILIA sunt illa ejusdem ad Orationem de *falsa Legatione*. Ἰσίον δ' ὅτι ἀριθμῆσιν οἱ Ἀθηναῖοι ἕως τῶν δώδεκα ὡς Ἡμεῖς, ὡς ἔχομεν τὴν χρῆσιν ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτης, ἐν οἷς λέγει, ἑνδέκατον, δωδέκατον τὸν νόμον ἐσθέντα τῶν Κρονίων. Εἶτα λοιπὸν οὐκ ἔτι ὁμοίως Ἡμῖν, ἀλλὰ κατὰ ΠΡΟΣΘΗΚΗΝ ἀριθμῆσιν. Wolfius: *Sciendum autem est numerare Athenienses usque ad duodecim* Ut nos, *cujus rei usum habemus in Oratione Timocratea, cum ait, Undecimo, duodecimo legem tulit Saturnaliorum. Deinceps non jam* ut nos, sed cum additione *numerant*. In his ultimis eò dicit a suis discrepare Athenienses in numerorum ordinalium supputatione à duodecim usque ad viginti, quòd illi κατὰ προσθήκην numerarent, sui non item. Hæc sanè à nemine nisi Romano vel Romano Græco proficisci unquam potuerunt. Nam Græci omnes in numeris ordinalibus à duodecim ad viginti κατὰ προσθήκην sive cum

Digitized by Google

adjectione copulativæ κ, numerabant. Exempla passim & ubique sunt obvia, sufficiunt verò impræsentiarum illa quæ sequuntur. Henricus Stephanus ad calcem Thesauri sui Græci postquam notas numerorum Græcas veteres ex Herodiano produxerat, ex professo deinde agit ipse de Nominibus Ordinalibus, eaque ita recenset post δωδέκαλον, Τρισκαιδέκαλος, Τεσσαρεσκαιδέκαλος, Πενθεκαιδέκαλος, Ἑκκαιδέκαλος, & similiter usque ad viginti. Priscianus in libro de Ponderibus: *Ex his* [sc. numeris cardinalibus] *nascuntur ordinalia nomina hæc, inæqualiter quidem quantum ad vocem* primus & secundus: *æqualiter verò,* tertius, & quartus, &c. undecimus, duodecimus, *ab* undecim & duodecim. *Nam reliqua—declinantur* contra consuetudinem Græcorum, *usque ad* nonum decimum: [sc. inclusivè] *ut* tertiusdecimus, quartusdecimus, quintusdecimus, &c. *Sic omnes sequentes, velut in primitivis ad imitationem* Græcorum *a vicesimo & suprà majori minorem addunt numero plerumque:* ante decem verò minorem *ponunt, quando* composita *accipiuntur, & sub uno accentu proferuntur. Nam licet,* dissolutâ compositione, *diversis accentibus ea proferentes, mutare ordinem,* quomodo & apud Græcos, *& dicere* decimus & septimus, *pro* septimusdecimus, &c. Hìc itaque, ut opinor, manifesta est αὐτοφωρία: suam satis apertè gentem, patriam, & originem enarrator noster indigitavit; certo enim certius est, Ulpianum illum veterem, Rhetorem Antiochenum, nihil istiusmodi unquam aut extulisse aut efferre potuisse.

§ 11. Idem ad Orationem contra Timocratem, προταγωγὴ] Αὐλ τῷ δηλάτωρι. In Romanis vocibus propè profectò noster est exercitatus, & Latinas formulas longè melius quàm Rhetor Ulpianus calluit. Δηλάτωρ, ut primo intuitu patet,

Digitized by Google

Romanæ est tota originis, Romanæ significationis, usûs etiam omnimodo Romani. Hinc Suidas: Δηλάτωρ, ὁ καλήγορ☉· Δηλατωρίαι· παρὰ Ρωμαίοις αἱ εἰσαγγελίαι. Cedrenus in Julio: Δηλάτορας τὰς Δίκβόλους καὶ Συκοφάντας καλοῦσι Ρωμαῖοι. Præterea quis unquam veterum Græcorum Antiochenus ad Græcos etiam scribens Vocabulum Græcum per Romanum interpretaretur? Hoc quidem aliud quid esset quàm (quod absurdissimum certè foret) notum per ignotum exponere? Ulpianus proculdubio, si quidpiam adnotâsset, dixisset vel καλήγορίαν vel εἰσαγγελίαν, hæc enim verba tum temporis longè notiora Græcis erant scriptoribus quam Δηλάτωρ. Ejusdem prorsus generis & pretii sunt illa ad Orat. de Coronâ. Ἐπλανόσια ςάδια] Μίλια ΜΕ. Hæc quidem in Aldinâ, Hervagianâ, & Wolfii editione primâ desiderantur. Mutilo nimirum codice Aldus, Hervagius, & Wolfius usi sunt. Nam commentarii, sicut ab his prodeunt Ulpianei, vix ad dimidiam partem Orationis de Coronâ pertingunt. Neque tâne credibile cuivis fuerit Enarratorem dimidium totum tam præclaræ orationis intactum reliquisse. At supplentur una cum aliis plurimis ex codice Ueteriano & ex eo descripta comparent in editione Benenati per Morellum, & in Wolfii secunda inter Accessiones. Hîc autem noster similem calami sui lapsum paritur improvisus. Annon enim aliquid miri videretur, Rhetorem Græcum ad Græcos scribentem μετρον ἀντὶ Græcum per Romanum exposuisse? Hæc, si quæ alias, indicia sunt νοθείας: & fraudum maximè genuina.

§ 12. Alia sunt quæ Græcum Rhetorem antiquum & Orientis incolam minimè sapiunt. Ad eandem Orat. de Coronâ: Ἐκαλομβαιῶνος☉] Μαρτίου.—Μαιμακτηριῶνος☉ δεκάτῃ φθίνοντος☉] Αὐγούστῳ τῷ Καί-

— Ἐπαφρόδιτον] Ἀθηναΐδα — Βοηδρομιῶνος] Inser. — Θαργηλιῶνος] Ἀπρόλιος — Μίλωνα Μυνιχίωνος ἐν ᾗ νέᾳ] Ἰάνουαρίς Τριακοστῇ — Σκιροφοριῶνος] Malal. Nihil necesse est ut in hoc loco de mensibus Atticis longam criticamque instituamus disputationem, cum Romanis eos ut conferamus, Scaligerique Petaviique cæterorumque chronologorum rationcinia sententiasque eventilemus; satis hoc impræsentiarum illud Enarratori postulo veteri neque temerè neque injuriâ vitio vertere, quòd ubicunque per omnes suos Commentarios mensium Atticorum mentionem facit, generaliter & absolutè (sicut hoc quoque factum videmus) Romanis eos nominibus designet. At hoc etiam contra Græcorum veterum, certè Asiaticorum consuetudinem. Epistola ecclesiæ Smyrnensis antiquissima de martyrio beati Polycarpi: Μαρτυρεῖ δὲ ὁ μακάριος Πολύκαρπος Μηνὸς Ξανθικοῦ δευτέρᾳ ἱσταμένου, πρὸ ἑπτὰ καλανδῶν Martii. [Legendum est cum Siculorum fastorum autore Ἀπριλλίων, uti jampridem monuit Usserius Armachanus]. Hic, ut videtis (nam Halloixius, qui hæc verba in dubium vocavit non est audiendus, uti ostendit Usserius idem χρονικώτατος) Calendæ Romanæ non solæ & simplices nominantur, sed præfixo ab uno eodemque scriptore Macedonum mense Xanthico. Galenus apud Theodorum Gazæum de Mensibus cap. 5. Ἔστι μὲν ὡραιότατον τῆς ἐλάτης τὸ σπέρμα περὶ τροπὰς θερινὰς τοῦ ἡλίου, ὅτε καιρὸς ἐν Ῥώμῃ ὁ καλούμενος μὴν [legere non dubitem μὴν, τοῦτο]. Σεπτεμβρίος ἐστι. Perperam: *Est maturissimum* [rectius *maturissimum*] *tempestivissimumque abietis semen circiter solstitium ortum, quod* tempus Romæ *Septembrem vocant.* Ita Cynicus apud Athenæum, lib. iii. c. 8. ἐν αὐτοῖς ἦν ὁ σοφιστὴς Φιλομαθὴς μέν, ὡς Ῥωμαῖοι λέγουσι, &c. Interpres: *Hic ipse sophista*

sophista mense Februario, ut Romani *loquuntur.* Ita Eunapius: Ἡ τρίτη ἦ ἰὼ ἡμέρα τῶν Καλανδῶν, ἃς ἔτω; Ἰαναρίας ἡμέρας Ῥωμαῖοι προσονομάζουσι. Interpres: *Tertius illuxerat dies a calendis Januariis, quas ita* Romani *nuncupant.* Euseb. Hist. Eccl. lib. viii. in Appendice: Ἔτος τῦτο ἰὼ ἐνεακαιδέκατον τῆ Διοκλητιανῆ Βασιλείας, Ξανθικὸς Μὴν, ὃς λέγοιτ' ἂν Ἀπρίλλιος καλὰ Ῥωμαίους &c. Valesio Interprete: *Anno imperii Diocletiani nono ac decimo, mense Xanthico, quem* Romani *Aprilem vocant,* &c. Idem Cap. 1. ibid. Δεσίε Μηνὸς ὀγδόη, [sive ἑβδόμη ut vult Valesius] πρὸ ἑπτὰ εἰδῶν Ἰουνίων λέγοιτ' ἂν παρὰ Ῥωμαίοις. *Die octavo mensis Desii, hoc est,* ut Romani dicunt, *ante diem septimum idus Junias.* Cap. eod. sub fin. Δίε Μηνὸς ἑπτακαιδεκάτῃ αὖτη παρὰ Ῥωμαίοις ἡ πρὸ δεκαπέντε καλανδῶν Δεκεμβρίων. *Die septimo decimo mensis Dii, quod est* apud Romanos *ante diem decimum quintum cal. Decembris.* Cap. 7. Δίε μηνὸς πέμπτῃ, καλὰ ἦ Ῥωμαίοις Νώναις Νοεμβρίαις. Cap. 11. Τῇ δ' ἑξῆς Περιτίε μηνὸς ἡμέρᾳ ἑκκαιδεκάτῃ, Μαρτίας καλὰ Ῥωμαίους ἡ πρὸ δεκαεξ ἡσσάρων Καλανδῶν. *Postridie verò qui dies erat decimus sextus mensis Peritii,* hoc est, juxta Romanos, *ante diem decimum quartum calendas Martias.* Evagrius Hist. Eccl. lib. iv. cap. 9. Τότω τῷ Ἰσσίνῳ ὄγδοον ἔτος ἦ Βασιλεία; ἄγουσι ἐννέα τε μηνὰς πρὸς τρισὶν ἡμέραις, Ἰουστινιανὸς ἀδελφιδῆς αὐτῆ ξυμβασιλεύει, ἀναῤῥηθὲς τῇ πρώτῃ τε Ξανθικε ἤγεν Ἀπριλλίε Μηνὸς, &c. *Porro cum Justinianus annum imperii octavum transegisset, ac præterea menses novem & dies tres, Justinianus sororis ejus filius una cum illo imperavit, Augustus nuncupatus die primo mensis Xanthici,* id est, Calendis Aprilis, &c. Ibid. Καὶ τότων ὧδε προελθόντων, Ἰουστίνος μεθίσταται τῆς ἐνθένδε Βασιλείας, ὑπελθῶν τὸν τέλεον ἡμέραν ἀνὰ τὸν πρῶτον ἡμέραν τε Λώε τε νε Ἀνύσε Μηνὸς, &c. *Quibus ita peractis, Justinus*

ex hoc Regno ad cæleſte Imperium migravit, fatali morte defunctus primo die menſis Loi, id eſt, Calendis Auguſti. Ibid. cap. 4. Φεύγει δ' ἐκ [ſc. Σεβήρου] τὸν οἰκεῖον θρόνον ἀνὰ τὸν Γορπιαῖον Μλῶα, ὃν Σεπτέμβριον ἡ Ῥωμαίων λέγει φωνὴ, &c. *Porro ex Antiochena ſede fugit Severus, Menſe Gorpiæo, quem* Romani *Septembrem vocant*, &c. Et cap. 5. Ἀνὰ τὸν Ἀρτεμίσιον Μλῶα ἤτοι Μαΐῳ—βρασμὸς ἐ Ζωσμὸς ἐπελθόντες τῇ πόλει μικρᾷ πᾶσαν ἀναίρεσιν καὶ γαλον. *Menſis Artemiſii, quem Maium* Romani *vocant—juccuſſio & terræ motus Urbi ſupervenientes, pæne univerſam proſtraverunt.* Ita etiam Chronicon Caſaubon ap. Scalig. ſeu Antiochenum ſeu Conſtantinopolitanum. Ἔτος ΙΘ̄ Διοκλητιάνου Βασιλείας — Δύσρῳ ΚΕ̄, λέγοιλο δ' ἂν Μάρτιος καλῶς Ῥωμαίοις, Iterum ſub Conſulibus Ουενικίῳ καὶ Λογγίνῳ. Ἐν τῷ παρόντι ΕΦΛΗ. ἔτει ἡμέσεως κόσμου ἀρχῶν εἰληφότι ἀπὸ ΚΑ τοῦ καλὰ Ῥωμαίοις Μαρτίου μηνός. Objici fortaſſe ex adverſo poſſit clauſula illa S. Ignatii Epiſcopi Antiochiæ antiquiſſimi in Epiſtolâ ad Romanos. Ἔγραψα ὑμῖν ταῦτα, τῇ πρὸ ἐννέα Καλανδῶν Σεπτεμβρίου. Ita leguntur hæc verba tum in genuinis tum in interpolatis Ignatii Epiſtolis, & apud Simeonem Metaphraſtem veteremque interpretem Uſſerianum. Sed reſpondeo cum Uſſerio maximi apud eruditos omnes nominis Viro *ad Romanos ſcribentem, Romanis conſueta temporum notatione uti, quis rationi conſentaneum eſſe non exiſtimaverit?* Peculiaris nimirum hujuſce formulæ apud hanc Ignatii Epiſtolam ratio eſt habenda, neque ullo modo omnibus Scriptoribus Aſiaticis primi temporis adjudicanda. Ex his igitur atque aliis plurimis, quæ proferri poſſint, liquet Scriptores Græcos Orientales raro admodum Romana menſibus nomina indidiſſe, ſed plerumque vel ſuis Menſium nominibus Romana ſubjeciſſe, vel

Romanis

Romanis nominibus præfixisse voculas ἴτοι, ἔγεν, καὶ Ρωμαίους, ὅσις ἂν εἴη & alias id genus plures. Exempla posterioris generis aliqua jam dedimus. Prioris quamplurima sunt videnda in singulis ferè paginis apud Chronicon Casaubon. Ita pag. 291, Ἐπὶ τούτων τῶν ὑπάτων Ζεισμὸς ἐγένετο μέγας, ἐσκότωσε, ἡμέρα πρώτη Μαΐῳ Ξανθικῷ πρὸ ΙΒ Καλανδῶν Μαΐων. Iterum: Ἐπὶ τούτων τῶν ὑπάτων γέγονεν ἔκλειψις ἡλίου, μηνὶ Παχὼν, πρὸ ΙΔ Καλανδῶν Αὐγούστων. Iterum: Τῷ αὐτῷ ἔτει ἐβλήθη νίκη καὶ Περσῶν, Μηνὶ Γορπιαίῳ πρὸ Η Ἰδῶν Σεπτεμβρίων. Neque hoc mirum, namque menses Macedonici apud Asiaticos propè omnes in usu erant, Antiochenos nempe, Pergamenos, Tyrios, Cæsarienses, &c. Interea verò neutiquam inficias iverim orientales ipsos aliquandò menses per Romana simpliciter nomine extulisse. Hoc quidem non est negandum. Sic enim Epiphanius de Ponderibus & Mensuris Cap. 20. Ἐφ' ὧν ἐτελεύτησεν ὁ Οὐαλεντινιανὸς ὁ νεώτερος, υἱὸς Οὐαλεντινιανοῦ τοῦ μεγάλου, δι' ἀρθὰς ἄφνω ἐν τῷ Παλατίῳ πεπνιγμένος ὡς λόγος, ἐν ΕΙΔΟΙΣ Μαΐαις. Petavio interprete: *Quibus Coss.* [sc. Arcadio II. & Rufino] *mortuus est Valentinianus junior Valentiniani Magni filius: qui subinde, uti ferunt, præfocatus in palatio repertus est*, idibus *Maii*. At paulo postea se corrigit præsul eruditissimus, his verbis: Ην δ κατ' Αἰγυπτίους τότε μηνὸς Παχὼν μὰ καὶ εἰκάς, καὶ δ Ἕλληνας Ἀρτεμισία τρίτη καὶ εἰκάς, καὶ ΡΩΜΑΙΟΥΣ δ πρὸ δεκαεπτὰ Καλανδῶν Ἰανίων. Petavius: *Erat tum apud Ægyptios mensis Pachon dies vicesima prima; juxta Græcos* Artemisii *mensis tertia & vicesima; secundum* Romanos *decimo septimo Kalend. Junias.* Neque sane id in Enarratore reprehenderim quòd aliquando, sed quòd semper eos ità extulit. Atque hoc quidem

in

in Ulpianum Antiochenum cadere potuisse vix unquam credidetim.

§ 13. Neque aptius ævum Ulpianeum sonat illud ad Orat. *de falsa Legatione*: Ἐν μὲν τοῖς ἀρχαιοτέροις ΒΙΒΛΙΟΙΣ περιέχεται τὸ πρόσωπον. *In veteribus autem antiquioribus inpenitur* πρόσωπον. Per βιβλίοις voluit ἀντιγράφοις, *exemplaribus*. Ita enim apud veteres exemplaria reddi solebant. Demosth. Orat. contra Leptin. τὰς ἐπιστολὰς τὰ ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ. Auctor antiquissimus de LXX interp. ad Timocratem, διαλεξόμεθα δέ σοι περὶ τῆς καλλαικδοῦς, ὡς ἂν τὰ ἐπισταλῶν ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ διελθωμεν. Philemon Criticus vetustissimus mendas appellabat, inquit Casaubonus Præf. in Athen. Τὰ ἐν τοῖς ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΙΣ ἐμπεμενηχίσας ἡμαρτημένας γραφάς. Origen. cont. Celsum, Lib. v. Καίτοι μὴν τὰ κοινὰ τῶν ΑΝΤΙΓΡΑΦΩΝ. Idem in Joh. tom. vi. Ed. Huet. Τὸ μέντοι γε ἡμαρτῆσθαι ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΙΣ τὰ περὶ τῶν ὀνομάτων πολλαχοῦ, καὶ ἀπὸ τούτων ἄν τις πείθοιτο ἐν τοῖς διαγγελίοις ἢ περὶ τὰς ὑπὸ τῶν δαιμονίων καλλιχρημιζομένας οἰκονομίας, &c. [Ita lego hæc ultima, non πεισθεὶς ἐν τοῖς διαγγελίοις· ἢ περὶ τὰς, &c. ut pessime in Edit.] Ferrarius: *Peccatum equidem frequenter fuisse in Gentilium exemplaribus, indeque errata in Evangeliis translata facilè quis credat.* Quam inepte, quam ɔscitanter! Totam periochen hic, ut alibi sexcenties, miserè intervertit & corrumpit Ferrarius. Ita potius, ni fallor, refingi debuit: *Et subesse quidem Græcis exemplaribus mendas sæpenumerò circa nomina, exinde etiam probari culpiam possit. In evangeliis dispensatio illa circa porcos a dæmonis è rupe præcipitatos*, &c. Ad rem redeamus. Eusebius Dem. Evang. Lib. viii. Ὅθεν καὶ παρὰ τοῖς ἀκριβεστάτοις ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΙΣ τῶν Ἑβδομήκοντα. *Unde & in exemplaribus LXX interpretum emendatissimis.* Socrates Hist. Lib.

Lib. VII. Cap. 32. Αὐτίκα γὰρ ἠγνόησεν [Νεστόριος] ὅτι ἐν τῇ καθολικῇ Ἰωάννου γέγραπται ἐν τοῖς ἀδιορθώτοις ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΙΣ, &c. Valesius: *Primum itaque ignoravit* [Nestorius] *in Catholicâ Joannis Epistolâ ita scriptum esse in antiquis exemplaribus*, &c. Epiphanius Ancorato, cap. 31. Ἀλλὰ καὶ, Ἑλλάδι, κεῖται ἐν τῷ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίῳ ἐν τοῖς ἀδιορθώτοις ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΙΣ. Petavius: *Sed & ploravit, ut in Evangelii Lucæ exemplaribus non correctis legitur.* (Scio quidem virum optimè de Christiano & literario orbe meritum Joannem Millium aliter hæc verba Epiphanii & interpunxisse & interlexisse in Prolegomenis ad N. T. 798. Verùm mihi locum hunc diu multùmque versanti & expendenti aliud longè suadet contextus ipsius series, argumentum, & scopus, sicut ostendere haud admodum refugerem, si esset hujus loci. Illud verò Cl. viro facillimè & libentissimè assentior; errare toto cœlo Grotium, cum ista quæ in hoc capite de orthodoxis refert Epiphanius, in præfides ecclesiasticos rejicienda esse judicaret.) Philoxeni Glossæ Lat. Græc. *Exemplar*, ἀντίγραφον Græco-Lat. Ἀντίγραφον, *Rescriptum, Exemplum, Exemplar*. Ita enim passim Scholiastæ vetustissimi in Pindarum & Apollonium Rhodium. Βιβλίον verò apud veteres diversum quid ab exemplari significabat, nempe Epistolam. Suidas: Βιβλίον, ΕΠΙΣΤΟΛΗ. Βιβλία etiam epistolas. Hesychius: Βιβλία, βυβλία, ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ. Pro libris etiam generaliter acceptis usurpabatur. Athenæus, lib. iii. Καλλίμαχος ὁ γραμματικὸς τὸ μέγα ΒΙΒΛΙΟΝ ἴσον ἔλεγεν εἶναι τῷ μεγάλῳ κακῷ. Dalechampius: *Callimachus Grammaticus dicere solebat magnum* librum *magno malo parem esse*. Glossæ Philoxeni Græc. Lat. Βιβλία, *Libri*, Βιβλίον, *Libellus, Liber, Codex*. His suffragium ferat etiam Julius Pollux in Onomastico

mastico Lib. x. Cap. 14. Εἰ ἦ — Ἔτι τὸν πρὸς τὰ Βοηδρόμια Ζωσεσίαν τις τραπόιτο, &c. Ubi Liber in eo sensu longè longeque ab exemplari differt. De exemplaribus ita loquitur idem Lib. viii. cap. 6. Τῶν δὲ δικαστικῶν ὀνομάτων, Γραμματεῖα, Ἀγωνοθέται, Ἀγωνοθέται. ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ.

§ 14. His breviter expositis, latius aliquanto diducendis nisi alio traherer impræsentiarum, coronidem imponant Observationes aliæ duæ, verum diversi generis. Prima sit, argumenta illa longiuscula, quæ incerti auctoris nomine feruntur, ab eodem profecta fuisse, quo ipsi Commentarii. Ad oratorem *de falsâ Legatione* ait Enarrator: Ἐπειδὴ, ὡς ΕΓΝΩΜΕΝ, κατὰ Σελήνην ἀριθμοῦσιν οἱ Ἀθηναῖοι [*quoniam, sicut* antea notum fecimus, *lunæ cursum in computis suis sequuntur Athenienses.* Et ad Orat. cont. Timocratem: Πρυτάνεις δὲ τοὺς πεντηκοντα, ΟΥΣ ΕΙΠΩΜΕΝ ἀεὶ προβαλλομένης ὑπὲρ [vel ὑπὸ] τῆς ἰδίας φυλῆς καὶ πρυτανεύσεως τὸ μέρος αὐτῆς [pro μέρος αὐτὸ legendum velim μέρος αὐτῶν τὸ *i. e.* partem suam] ἑκάστης. *Prytanes vero, viri quinquaginta quos* diximus *semper deligi solitos pro sua tribu, & munere fungi senatorio pro sua parte anni.* In primâ pericope dicit se antea lectorem docuisse, Menses Athenienses ad Lunæ cursum componi. Hoc verò nusquam docet nisi in argumento ad Orat cont. Androtionem, his verbis: Ἰστέον ὅτι οὐκ ἐψήφιζον οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς μῆνας κατὰ τὸν ἡλιακὸν δρόμον ὡς ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν σεληνιακόν. Wolfius: *Sciendum, non supputatos esse* menses ab Atheniensibus ad Solis, ut a nobis, *sed* ad Lunæ *cursum.* Patet igitur ultrò nostrum argumentum illud pro suo agnovisse. In pericope secundâ monuisse se dicit singulam tribum elegisse pro se Prytanas quinquaginta, & annum inter se magistratui gerendo distribuisse. Hoc quoque nusquam alias nisi

in

in hoc argumento inveniendum est. Ἦρχον ἓν οἱ πεντακόσιοι, τὰς τριακοσίας πεντήκοντα ἡμέρας. Ἀλλ' ἐπειδὴ πολλοὶ ἦσαν, καὶ δυσχερῶς ἤνυον τὰ πράγματα, διεῖλον ἑαυτοὺς εἰς δέκα μερίδας κατὰ τὰς φυλὰς ἀνὰ πεντήκοντα. Τότε γὰρ ἑκάστη φυλὴ ΠΡΟΕΒΑΛΛΕΤΟ. Wolfius: *Quingenti igitur illi trecentos quinquaginta dies in magistratu erant. Sed quia multi erant, & negotia non expeditè succedebant, decuriarunt sese pro tribuum numero, ut singulæ decuriæ quinquagenos continerent.* Hos enim unaquæque tribus designabat. Deinde paulò infra: Ἰστέον δ' ὅτι οἱ μὲν πεντήκοντα ἐκαλοῦντο πρυτάνεις. *Sciendum autem est, quinquagenos illos vocatos fuisse curiones.* Clarius profectò aliquid vix optares. Respondent enim quam exactissimè τότε γὰρ ἑκάστη φυλὴ ΠΡΟΕΒΑΛΛΕΤΟ istis supra citatis ἃς ἔφαμεν ἀεὶ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥΣ. Omnia autem argumenta illa anonyma ejusdem commatis & manûs esse nemo est, credo, qui negaverit. Porro confirmatur idem ex alio loco. Is est in argumento ad Orat. πρὸς Λεπτίν. sub fin. Ἰτέον ἤδη τὴν ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΙΝ τῇ λόγῳ. *Verum ad ipsius Orationis expositionem transeundum est.* Hæc quidèm absunt in Editione Wolfii, at comparent in Morellianâ quæ eam secuta est. Neque ea cur rejicienda sint, video. Sed enim si revera pro genuinis accipiantur, non opus fuerit ut nos diutiùs illis immoremur, cum ipsa satis clament.

§ 15. SECUNDA fit, Vitam illam Demosthenis brevem, qui Plutarcho inscribitur, non alii quam Nostro esse tribuendam. En ipsum ad Orat. cont. Timocratem: Καλλίστρατος δὲ ἐστι ῥήτωρ, ἐφ' ἡλικίᾳ τοῦτον ἐγένετο Δημοσθένους. Περὶ οὗ ἐρωτηθεὶς ὁ Δημοσθένης, τίς ἀμείνων ῥήτωρ, σὺ ἢ Καλλίστρατος; ἐγὼ μὲν γραφόμενος, Καλλίστρατος δὲ ἀκουόμενος. Ἦν γὰρ δεινότατος ἐξορκίσαι ὁ Καλλίστρατος. Θεὶς δὲ ἀκρότης αὐτῆς

αὐτῷ ἐπιδεικνυμένῳ, ὁ Δημοσθένης, εἰς ἐπιθυμίαν ἦλθε λέγων, ΩΣ ΕΙΡΗΚΑΜΕΝ ΕΝ ΤΩι ΒΙΩι ΑΥΤΟΥ. Wolfius: *Calliſtratus autem Orator fuit, cujus admirator exſtitit Demoſthenes, deque eo rogatus uter eſſet melior orator, ipſene an Calliſtratus? Ego, inquit, in ſcribendo; Calliſtratus in dicendo. Multum enim in declamando valuit Calliſtratus: quem cum declamantem vidiſſet Demoſthenes, Eloquentiæ cupiditate,* ut in Vitâ ejus diximus, *eſt inflammatus.* Videamus nunc Demoſthenis Vitam quæ dicitur ex Plutarcho: Ὡς δ' Ἡγησίας ὁ Μάγνης φησὶν, ἐρήθη τὸ παιδαγωγῆ, ἵνα Καλλισράτει Ἐμπαίδι Ἀφιδναίῳ ῥήτορι δοκίμῳ καὶ ἱππαρχήσαντος καὶ ἀναθέντος τὸν βωμὸν τῷ Ἑρμῇ τῷ ἀγοραίῳ, μέλλοντι ἐν τῷ δήμῳ λέγειν, ἀκέσῃ. ΑΚΟΥΣΑΣ ΔΕ, ΕΡΑΣΤΗΣ ΕΓΕΝΕΤΟ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ. Wolfius: *Ut autem Hegeſias Magnes refert, pædagogum oravit, ut Calliſtratum Empædum Aphidnæum probatum Oratorem, qui & Magiſter fuit Equitum, & Mercurio forenſi aram dedicavit, quum is ad populum verba facturus eſſet, audire liceret:* Eoque audito, eloquentiæ amore *captus eſt.* Ad priora illa in Comment. ad Timocrat. hæc ſubnotat Wolfius: *Libanius & Plutarchus Calliſtrati actionis Oropiæ mentionem faciunt. Sed comparationis Calliſtrati & Demoſthenis non meminerunt. Forſan &* Ulpianus *Demoſthenis Vitam deſcripſit.* [Dum Plutarchum laudat Wolfius, prolixiorem & limatiorem Demoſthenis Vitam, qui certè Plutarchi fœtus eſt, innuit, ab hâc brevi de quâ agimus longè diverſam.] Mirum profectò eſt Wolfium cum hæc ſcriberet nullam vidiſſe inter Enarratorem & Βιογράφον ſimilitudinem, quum, ut aiunt, ovum ovo non eſt ſimilius, quam ἀκέσας αὐτῷ ἐπιδεικνυμένῳ ὁ Δημοσθένης εἰς ἐπιθυμίαν ἦλθε λόγων, illis ἀκέσας ἢ ἐρασὴς ἐγένετο τῶν λόγων. Iſta me fateor (præſertim cum hanc Vitam Demoſthenis incerti eſſe auctoris

&

Digitized by Google

& Plutarcho temerè falsoque inscriptam consentiant pœnè eruditi omnes) eandem utrobique manum non modo cogunt libentèr agnoscere, verum etiam paulò constantiùs asserere.

Atque hæc tibi qualia qualia sunt pro tempore & ingenii nostri modulo, Erudite Lector, in manus do. Exilia quidem illa fortasse & imperita, juventutisque ut est ferventioris temeritatem referentia; spero tamen, haud prorsus injucunda. Neque interea eò unicè spectare credas quæ legis ut Commentarios tam insignes tam doctos atque utiles è manibus tuis excuterent. Extremæ quidem id esset dementiæ, & hominis, qui diligentiam tot Virorum Clarissimorum in evolvendis illis & illucubrandis ineptissime reprehenderet. Ipsi denique amico nostro & necessitudinis arctissimæ rationibus defuerim, si in eam ejus operam & industriam involarem, quam adeò felicem & eruditam in illis excolendis atque exornandis collocavit. Suus igitur illis, Pseudulpianis licèt, adhuc sit honos & auctoritas. Plures indies Casaubonos, Valesios, Petitos, Sigonios, Meursios, Pearsonios (quales, Deus bone! & quantos Viros!) exerceant. Absit profectò, ut quæ literati illi heroes etiam laudare non dedignantur, ea nos homunciones sciolique despicatui habere audeamus.

J. C.

Coll. Regal.
3 Id. Nov. MDCCXXX.

Digitized by Google

Digitized by Google

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY.

ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS.

Digitized by Google

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY.
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS.

Digitized by Google

ΥΠΟΘΕΣΙΣ τῆ ΠΡΩΤΟΥ ΛΟΓΟΥ τῦ καλᾶ ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

ΚΑΚΩΣ ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Φίλιππον οἱ Ἀθηναῖοι φερόμενοι ξυνεληλύθασιν εἰς ἐκκλησίαν ἀθυμῆδες· ὁ τοίνυν ῥήτωρ τήν τε ἀθυμίαν πειρᾶται παύειν, λέξων ὡδὲ εἶναι θαυμαςὸν, εἰ ῥᾳθυμῆδες κεκοφότωλαι· καὶ εἰσηγεῖται, πῶς ἂν ἄριςα τῷ πολέμῳ προσενεχθεῖεν· κελδύει δὴ δύο δυνάμεις παρασκευάσαδαι, μίαν μὲν μείζω, πολιτικὴν, ἥ τις οἴκοι μένοσα, πρὸς τὰς τῶν ἐπικαίρων χρείας ἕτοιμος ὑπάρξει· ἑτέραν δ' ἐλάτονα, ξένων ὅπλων τῶν ςρατευομένων· παραμειμένων δὲ καὶ κελδύει τὴν δυναμιν μὴ Ἀθήνησι μένειν, μηδὲ ἐκ τῆς πόλεως ποιεῖδαι τὰς βοηθείας, ἀλλὰ ὡς τὴν Μακεδονίαν ἀναςρέφεδαι, πολεμῆσαν ἀδιαλείπτως, ἵνα μὴ τὰς ἐτησίας ὠνείνας ἐπιληρήσας ὁ Φίλιππος, ἢ καὶ τὸν χειμῶνα, νικᾳ Ἀθήνηδεν εἰς Μακεδονίαν πολεῖν ῥᾳδίως, ἐπιχειρῇ τοῖς πράγμασι, καὶ παρὰ τὴν ἀπουσίαν τῶν τῶν Ἀθηναίων, ἀπάντων κραδῇ· ἀλλ' ἐγγὺς ἡ πρὸς αὐτὸν ἀντιδαξομένη δύναμις πρὸς αὐτὸν ὑπάρχῃ.

Digitized by Google

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
ΚΑΤΑ
ΦΙΛΙΠΠΟΥ Α.

α. Εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προυτίθετο, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, λέγειν, ὑπισχνοῦμαι ἐγὼ ἕως οἱ πλεῖστοι

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΛΟΓΟΥ Α.

Ἐξήγησις, καὶ σχόλια.

ΚΑΤΑ Φιλίππου] Ζητοῦσιν, εἰ τῷ συμβουλευτικῷ ἴδιον ἡ περίεργόν τι καὶ ἀπόρρητον, ὅλως δὲ ἡ καταληψία, πῶς ἐνταῦθα ἐπιγέγραπται ὁ λόγος συμβουλευτικὸς ὤν, καὶ κατὰ Φιλίππου· καὶ φαμὲν ὅτι πολλάκις τὰ τρία εἴδη ἐρήτορικῆς ἐπιμίγνυται, οὐκ ὕλης ἀλλήλοις καθιστάμενα, ὥστε ἐνταῦθα· βουλόμενος γὰρ κατασκευάσαι, ὅτι δεῖ τὴν Μακεδονίαν κατοῦσαι, ὕλῃ ἐχρήσατο τῇ κατὰ τοῦ Φιλίππου καταδρομῇ· ἰσχὺν ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις λόγοις, ὕλη ἦν ἡ τῶν Ολυνθίων πολιορκία· αὕτη γὰρ σύστοιχίας ἐν τῷ λίσιον αἰτία τῷ ῥήτορι καθίσταται· συνεχὴς δὲ, ἡ τῶν Αθηναίων δύναμις· ἐνταῦθα δὲ, ὅπη μὲν ὁ Μακεδὼν· συνεχὴς δὲ, οἱ Αθηναῖοι. Διὰ τοῦτο καὶ ἐπίτρεχε ἐπιγραφῆς ὡς πρὸς τὴν προλαβοῦσαν λόγος ἔτυχε. Τὰ δὲ τοῦ λόγου ἐνθυμηματικὰ κεφάλαια τρία εἰσὶ, τὸ ἐρρωμένως ἀνθιστασθαι τῶν πραγμάτων, τὸ αὐτὸς στρατεύεσθαι, τὸ πόρους χρημάτων ἐπινοεῖν, ὅθεν τὸ συμφέρον τοῖς στρατευομένοις γενήσεται· διὰ γὰρ τοῦ ἀναλώσκειν τὴν ἐπιστολὴν, ὑδέν ἕτερον, εἰ μὴ 1 παροξύνει καὶ ἀνθιστασθαι τῶν πραγμάτων διδάσκει. Τὸ δὲ προοίμιον, ἐκ ἀπὸ τοῦ πράγματος, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ προσώπου· ἀναγκαῖος γὰρ αὐτοῦ πρὸ τῶν πρεσβυτέρων ἰδυσχέραινόν τινες, ὃ δὴ καὶ θεραπεύει.

‡ Εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προυτίθετο, ὦ Αθηναῖοι] Τὸ προοίμιον ἄνευ προλάσεως, ἄρχεται γὰρ ἀπὸ τῆς κατασκευῆς· τὴν γὰρ πρότασιν ἐν τῷ τῆ ἴλαδε τὴν ἐκ τῶν γεροΐλιον μάλλεσαι αὐτῷ προλαμβάνεσθαι· ἐξ ἀνθυπάτου δὲ τὸ προοίμιον· αὐτίπτωσις γὰρ αὐτῷ πῶς παρὰ τὴν ἡλικίαν λέγει· λύει οὖν διὰ τὸ

1 τὸ παροξύνειν.

λέγειν,

τοι τῷ εἰωθότων γνώμιν ἀπεφήναντο,

ΕΧΟΛΙΑ.

λέγειν, ὅτι περὶ παλαιῶν πραγμάτων ἡ σκέψις, περὶ ὧν εἶπον καὶ οἱ πρῶτοι.

Εἰ μὲν περὶ καινῆ.] Ἀπολογεῖται μὲν ἐν τῷ προοιμίῳ περὶ τῆ προαρπάσαι τὴν τάξιν τῶν γερόντων· ἰσχὺν δὲ, ὅτι συλλογισικῶς τοῦτο λύῃ, δεικνὺς ὅλεθρον, οἶδα μὲν ὅτι ἀναισκαῖον ἐστι πρώτους λέγειν τοὺς γέροντας, ἀλλὰ τοῦτό γ' ὅταν ἡ ἡ βουλὴ περὶ καινοῦ τινος πράγματος· νῦν δὲ, οὐ περὶ καινοῦ πράγματος· περὶ γὰρ Φιλίππου βουλευόμεθα· ὥστε ἤδη πολλάκις εἰσόδων τῶν γερόντων περὶ τούτου, 1 οὐ παραχαράττω τὸν νόμον· καὶ οὕτως μὲν οὗτος συνελογίσαλο· ἡ δὲ ἀλήθεια ἔχει, ὡς εἴτε παλαιὸν ἦν τὸ πρᾶγμα, εἴτε καινὸν, ᾔδει τοὺς γέροντας λέγειν πρώτους· ἐπειδὴ δὲ νῦν φασὶ τεθορύβηται οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῶν τριάκοντα δύο πόλεων τῶν Χαλκιδικῶν, καὶ ἐπὶ τῇ πολλῇ αὐξήσει τοῦ Φιλίππου, διὰ τοῦτο προαρπάσαι τὴν τάξιν ἐπιχείρησεν. Ἄλλως. Ἐν τῷ περὶ τ' περιβολῆς λόγῳ λέγει Ἑρμογένης, τῆς ἰδίας τὴν καλασκευὴν προλέραν εἶναι τῆς προλάσεως· καὶ κέχρηται τούτῳ τῷ παραδείγματι· τὸ γὰρ, εἰ μὴν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προυλίθετο λέγειν, καὶ τὰ λοιπὰ, ἔστιν ἡ καλασκευή· τὸ δὲ, ἐπειδὴ 2 δὲ περὶ ὧν πολλακις, καὶ τὰ λοιπὰ, ἔστιν ἡ πρότασις· πρότασις γάρ ἐστιν, ὅτι διὰ καὶ νεωλέρου ὄλε, πρώτη λέγοντ· ἀνέχεσθαι· αἱ δὲ ταύτης καλασκευαὶ, ὅτι μηδὲν τῶν δεόντων οἱ εἰωθότες, ἤτοι οἱ πρεσβύτεροι, εἰρήκασιν· ὁ δὲ σοφιστὴς Ασκληπιὸς, καλασκευὴν εἶναι λέγει ἄνευ προλάσεως· ὁ δὲ Ισοκράτης ἐν τῷ τῆ Αρχιδάμου, τὴν προτασιν πρώτην ποιήσας, ἐπήνεσε τὴν καλασκευὴν, οἷον, "ἴσως τινὲς "ὑμῶν θαυμάζουσιν, ὅτι τῶν ἄλλων "χρόνων ἐμμεμιμημὸς τοῖς "πόλεως νόμοις, ὡς ἂν οἶδ' εἴτις "ἄλλ· τῶν ἡλικιωτῶν, τοσαύτην "ποιοῦμαι τὴν μεταβολὴν," καὶ τὰ ἑξῆς· τοῦτο ἡ πρότασις· ἡ δὲ καλασκευὴ, "ἐγὼ δὲ, εἰ μέν τις τῶν "εἰθισμένων ἐν ὑμῖν 3 ἀξιοῦν "ἀξίως ἦν τ' πόλεως εἰρηκὼς, πολ- "λὴν ἂν ἠσυχίαν ἦγον.

περιθείη.] Αὐτὶ τοῦ προσβάλλειν· τινὲς δὲ, ἀντὶ τῆ περιγεράφειν· ἐπειδήπερ σανίδας τινὰς ἐνέγραφον, ἐχούσας τὸ γράμμα περὶ ἢ σκέψις, καὶ περὶ ἃ συνειληλύθασι· καὶ προσιθέσαν τ' ἐκκλησίας, ἵνα γνῶσι πάλις περὶ τίνο· ἐστὶν ἡ ἐκκλησία.

λέγειν.] Διὰ ὑποσίξαι ἐν τέτῳ, ἵν' ἢ ὕτως· εἰ μὲν περὶ καινῆ τινος πράγμαλο· λέγειν προειτίθεσο, ἐπισχὼν καὶ ἀναμείνας ἕως ὅτου εἶπωσιν οἱ γέροντες, τότε καὶ αὐτὸς ἐπειρώμην ἃ γινώσκω λέγειν· Ισίον δὲ ὅτι τῷ Ισοκρατικῷ προοιμίῳ ἐχρήσαλο τῷ ἐν τῷ Αρχιδάμου· καιεῖ γὰρ τὸ ἐπιχείρημά ἐστιν, ὅτε νέο· ὢν, προλαμβάνει τὰς γέροντας.

ἐπισχὼν.] Διὰ τῆ ἐπισχὼν, ἔδειξεν ὡς καὶ τότε μόλις εἶχε κκρίθῆναι, μὴ ὑπὲρ τῶν συμφερόντων πρῶτο· εἰπεῖν, ἐκ μεταφορᾶς τῶν

1 Deest οὐ. 2 Deest δὲ. 3 ἀξιοῦν.

Digitized by Google

αυτο, εἰ μὴ ἤρεσκέ τί μοι τῶν ὑπὸ τούτων ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον· εἰ δὲ μή, τότ' ἂν [1] κἀγὼ αὐτὸς ἐπειρώμην ἃ γινώσκω λέγειν· ἐπειδὴ δ' ὥσπερ ὧν πολλάκις εἰρήκασιν ἕτοι πρότερον, συμβαίνει καὶ νυνὶ σκοπεῖν, ἡγοῦμαι καὶ πρῶτον ἀναστὰς, εἰκότως ἂν συγγνώμης τυγχάνειν· εἰ γὰρ ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου τὰ δέοντα ἕτοι σεσεβήλωσαν, ἀδὲν ἂν ὑμᾶς νυνὶ ἔδει βουλεύεσθαι.

β'. Περὶ-

ΣΧΟΛΙΑ.

προθυμουμένων ἅπτεσθαι δραμεῖν καὶ ἐπεχομένων.

τῶν εἰωθότων] Θέλει εἰπεῖν τῶν γεγόντων· ἆρα δὲ πῶς λελησθότως αὐτὸς διέβαλε διὰ τοῦ εἰπεῖν τῶν εἰωθότων· ἵνα δηλώσῃ, ὅτι μόνον ἔθος ἔχουσι λέγειν πρῶτοι, ἃ μὴν καὶ χρήσιμόν τι συμβουλεύουσιν.

εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι] Διὰ τοῦ εἶτεῖν τοῦτο, κρίσιν τῶν προγεγενημένων ἐπέδειξε· τῷ δὲ μερισμῷ καὶ ὑπομερισμῷ σχήματι κέχρηται ἐνταῦθα· εἶτα γὰρ, τὸν μὲν ἄνω σύνδεσμον. ἐκ ἐπήγαγεν εὐθέως τὸν δὲ· ἀλλὰ ἄλλοι μέν· ἔστι γὰρ ὁ μερισμὸς καὶ ὑπομερισμὸς, ὅταν εἰπὼν δύο τινὲς, [1] ἀνάσχηται ἔχει πρὸς τὰ δύο μὲν ἀποδοῦναι δύο δὲ, ὅπερ ἐστὶ καὶ ἐνταῦθα γεγενημένον.. Ὁρα δὲ πῶς φαύλην ἀξιοπίστως εἶπε τὸ ἤρεσκέ μοι, ὃ ἐστὶ τῷ ἀγαθῷ συμβούλῳ ἀζηθὲς συμβουλευθεῖσα βουλή· τὸ δὲ σχῆμα τοῦτό ἐστι καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ· Χαῖρ' Ἀχιλεῦ, δαίτὸς μὲν εἶσης οὐκ ἐπιδευὴς, Ἡ μὴν ἐνὶ κλισίῃ. Ἄλλως. Τὸ σχῆμα, οἱ μὲν καλοῦσι διπλοῦν μερισμὸν, οἱ δὲ μερισμόν τε καὶ ὑπομερισμόν· εἰρηκὼς γὰρ πρότερον δύο μὲν, ἐπήγαγε δύο δέ. Ἐπιφέρουσι δὲ αὐτὸς πολλάκις, ἀ καλὰ τάξιν, ἀλλὰ πρὸς τὸ πρῶτον τὸ τελευταῖον.

ἡσυχίαν ἂν ἦγον] Τὸ ἦθος· τὸ οἰκεῖον διάκυσιν ὡς οὐ φιλόνικος

τοῖς

[1] ἀνάσχῃ.

β'. Πρῶτον μὲν ἔν, ὦ ἀθυμητέον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς παροῦσι πράγμασιν, ὡδ' εἰ πάνυ φαύλως ἔχειν δοκεῖ· ὃ γὰρ ἐστι χείριστον αὐτῶν ὑπ τῆ παρελπλυθότι χρόνῳ, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. Τί δ' ἐστι τοῦτο; ὅτι δέδεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν δεόντων ποιούντων ὑμῶν, κακῶς τὰ πράγματα ἔχει· ἐπεὶ τοίγε εἰ πάνθ' ἃ προσῆκε πραττόντων ὅτως εἶχεν ὡδ' ἂν ἐλπὶς ἦν αὐτὰ βελτίω γενέσθαι. Ἐπειδὴ

ΣΧΟΛΙΑ.

τοῖς καλῶς λεγομένοις.

αὐτὸς ἐπαιρώμην] Διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐπαιρώμην ἐτασίασε τὸν λόγον, ὡς ἐ πάνυ ἰρῶν τὰ συμφέροντα.

ἐπειδὴ δὲ] Καλασκευὴ τῆ παροιμίᾳ.

πολλάκις εἰρήκασιν οὗτοι] Πάλιν αὐτοὺς ψέγων, διαβάλλει διὰ τῆ λίτητος, ὅτι πολλάκις μὲν εἰρήκασιν, ὠδὲν δὲ ἤνυσαν.

οὗτοι πρότερον] Τὸ σχῆμα δεικτικὸν, φαυλισμῶ δὲ ἐκφαντικόν.

συγγνώμης τυγχάνειν] Καίτοι ἀποδείξας ὡς οὐχ ἁμαρτάνουσι, διὰ τὸ ταπεινοφρονεῖν, συγγνώμης τὸ τοιοῦτο καλεῖ.

Πρῶτον μὲν ἔν] Εἰς τὸ δυναλὸν πρῶτον εἰσέβαλε, μεμνημένος τῆ νουθεσίᾳ τὴν παραμυθίαν ποιησάμενος.

οὐδ' εἰ πάνυ φαύλως] Ἀπὸ θεραπείας τινὸς ἐχούσης αἰτίαν τὸ μὴ δεῖν ἀθυμεῖν, τὴν εἰσβολὴν τῶν ἀγώνων ἐποιήσαλο. Διὰ τῆ εἰπεῖν, οὐκ ἀθυμητέον. οὐδ' εἰ πάνυ φαύλως ἔχειν δοκεῖ, δείκνυσιν ὡς θαῤῥεῖν χρὴ καὶ γὰρ τρεῖς εἰς ἄκρον ἤνυσι πόσι τοῦτο παραπλήσιον ἀεί.

ὃ γὰρ ἐστι χείριστον] Τὸ σχῆμα παρὰ προσδοκίαν· οἱ δὲ λόγοι δεύτερον εἶναι προοίμιον, τοῦτο λέγουσι εἶναι καλασκευὴν αὐτῆ.

Τί δ' ἐστι τοῦτο] Καὶ τοῦτο τὸ ἐνθύμημα εἴλεπλαι ἐκ παραδόξου· ὃ δὲ φησὶ. τοιοῦτόν ἐστιν, ὃ ὑμᾶς ἐκ τῆ παρελθόνλος χρόνου, τοῦτο ἀποθέμενοι, πάλιν ὠφεληθησόμεθα.

Digitized by Google

Επειτα ἐνθυμηθέον, καὶ παρ' ἄλλων ἀκούουσι, καὶ τοῖς εἰδόσιν αὐτοῖς ἀναμιμνησκομένοις, ἡλίκην πότ' ἐχόντων δύναμιν Λακεδαιμονίαν, ἐξ ἧς χρόνου ὀλίγου, ὡς καλῶς καὶ προσηκόντως ὑμῖν ἀναξίου ὑμεῖς ἐπεράξατε τῆς πόλεως, ἀλλ' ὑπεμείνατε ὑπὲρ τῶν Ελληνικῶν δικαίων τὸν πρὸς ἐκείνους πόλεμον. Τίνος οὖν ἕνεκα ταῦτα λέγω; ἵν' εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, καὶ θεάσησθε, ὅτι οὐδὲν οὔτε φυλατομένοις ὑμῖν ἐστι φοβερὸν, οὔτ', ἂν ὀλι-

ΣΧΟΛΙΑ.

Επειτα ἐνθυμητέον] Δεῖ γὰρ τὸν ἄρτι ἀκούσαντα καθαπτεῖν καὶ ἐνθυμεῖσθαι περὶ τῶν πραγμάτων· τὸν δὲ εἰδότας, διὰ δ' μνήμης ἀναπαυίζειν τὰ γεγενημένα.

ἐνθυμηθέον] Καλῶς ἐπῆρται τοῦτο τὸ παράδειγμα· εἰώθασι γὰρ οἱ ἄνθρωποι διὰ τῶν ὁμοίων παθημάτων ἐπανορθοῦσθαι. Μερίζει δὲ τὸν λόγον εἰς δύο, εἴς τε νεωτέρους μὴ εἰδότας τὰ παλαιὰ, καὶ ὀφείλοντας αὐτὰ παρὰ τῶν πρεσβυτέρων μανθάνειν· καὶ εἰς γέροντας, εἰδότας μὲν τὰ παλαιὰ, χρῄζοντας δὲ ὅμως καὶ ἀναμνήσεως.

ἡλίκην πότ' ἐχόντων] Επεὶ περιττὸν ἦν ὁ δῆμος διὰ τὴν τοῦ Φιλίππου δύναμιν, ἐπαραδείγματοῦ τὸ θαρρεῖν αὐτοῖς ἐπορίσαλο· καὶ γὰρ Λακεδαιμόνιοι οὐ μικρότερον τῶν Μακεδόνων ἴσχυσαν, καὶ τὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν.

ἐξ οὗ χρόνου] Ινα μύτις εἴπῃ, παλαι τοιοῦτοι ἦμεν, νῦν δὲ ὁ χρόνος ἄλλαξε τὰ πράγματα, προσέθηκεν, ἐξ οὗ χρόνου οὐ πολύς.

‡ οὔτε φυλατομένοις ὑμῖν ἐστι φοβερὸν] Λείπει τὴν ῥαθυμίαν· ἐὰν φυλάττησθε, φησὶ, καὶ ἐκφεύγητε αὐτὴν, οὐδὲν ὑμῖν φοβερὸν ἔσται· σημεῖον δὲ τούτου ἡ Λακεδαιμονίων δύναμις ἧς ἐκαλεῖτε ἐπὶ τοῦ προσέχειν τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν.

οἷον ἂν] Εὔφημως αὐτὸ εἶπε φάναι, φάσκων οἷον ἂν ὑμεῖς βάλησθε,

ὀλιγωρῆτε, τοιοῦτον οἷον ἂν ὑμεῖς βέλησθε, παραδείγμασι χρώμενοι, τῇ τότε ῥώμῃ τῶν Λακεδαιμονίων, ἧς ἐκρατεῖτε ἐκ τοῦ περισχεῖν τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν, καὶ τῇ νῦν ὕβρει τούτου, δι' ἣν ταραττόμεθα, ἐκ τοῦ μηδὲν φροντίζειν ὧν ἐχρῆν.

γ'. Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, δυσπολέμητον οἴεται τὸν Φίλιππον εἶναι, σκοπῶν τό,τε πλῆθος τῆς νεὼς ὑπαρχούσης αὐτῷ δυνάμεως, καὶ τὸ τὰ χωρία πάντα ἀπολωλέναι τῇ πόλει, ὀρθῶς μὲν

ΣΧΟΛΙΑ.

λησθε, τουλάχιστον ἀργίας νικῆσαι.

παραδείγμασι] Πρὸς τὸ οὐδὲν ὑμῖν ἴσχι φοβερόν.

χρωμένοις] Ἐὰν δὲ χωρὶς τοῦ ς, πρὸς τὸ ἵνα εἰδῆτε χρώμενοι.

καὶ τῇ νῦν ὕβρει] Ἀνω μὲν ὅτε ἦλεξε περὶ Δακεδαιμονίων, ῥώμην εἶχεν· ἐνταῦθα δὲ ἐπειδὴ θέλει ταπεινοῦν τὸν Μακεδόνα, ὕβριν εἶπε· φαίνεται δὲ τοῦτο ἔχθιστον τοῖς Αθηναίοις· καὶ γὰρ ἐλευθερίας ἐρασταὶ καθεστήκεισαν.

Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι] Εἰσβολὴ καὶ τὸ κεφάλαιον τὸ δυναλόν.

Εἰ δέ τις ὑμῶν] Οσας εἶδεν ὁ ῥήτωρ ἰσχυρὰς ἀντιθέσεις, πρῶτον τούτων λύει τὰς λύσεις· εἶθ' οὕτω σαθρὰς ἀποδείξας αὐτὰς, προφανῶς προβάλλεται· ὥστερ οὖν καὶ ταύθα· τὴν δὲ ἀντίθεσιν τὴν πρώτην εἰς δύο καταστρεφάζει, εἴ τε τῆς τότε δυνάμεως, καὶ ὀλίγων ἐκ τῆς οἰκείας ἀσθενείας τῶν Αθηναίων· εἶτα ἐπειδὴ εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐδόκει λελύσθαι ἡ ἀντίθεσις, ὅλως ἦτι σφοδρὰ ἦν, τὴν μὲν ἀρχὴν συνῆρχε τῷ ἀντιθέτῳ· δεῖ γὰρ τὸν ῥήτορα διὰ τὸ μὴ δοκεῖν ἀναιδῆ, καὶ τοῖς προφανῶς ἀληθέσι πολέμιον, ἐπὶ τῶν τοιούτων, τὴν μὲν ἀρχὴν συνδιδόναι, τελευταῖον δὲ καὶ ὑπὲρ τῆς συμπεράσεως ἀπολογεῖσθαι.

δυσπολέμητον] Δυσπολέμητον εἶπε, καὶ οὐχὶ ἀκαταγώνιστον· ὁ μὲν γὰρ ἀκαταγώνιστος, οὐδέποτε ἡττᾶται· ὁ δὲ δυσπολέμητος, δυσχερῶς μέν, ὅμως δὲ καταγωνίζεται· ὅπερ

μὴν οἴεσθ' λογισάσθω μέντοι τοῦτο, ὅτι εἴχομέν ποτε ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Πύδναν, καὶ Ποτίδαιαν, καὶ Μεθώνην, καὶ πάντα τὸν τόπον τοῦτον οἰκεῖον κύκλῳ, καὶ πολλὰ τῶν μετ' ἐκείνους νυνὶ ὄντων ἐθνῶν, αὐτονομούμενα καὶ ἐλεύθερα ὑπῆρχε· καὶ μᾶλλον ἡμῖν ἐβούλετ' ἔχειν οἰκείως, ἢ ἐκείνῳ. Εἰ τοίνυν ὁ Φίλιππος τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, ὡς χαλεπὸν πολεμεῖν ἐστιν Ἀθηναίοις, ἔχουσι τοιαῦτα ἐπιχειρήματα, τί ἂν περὶ χώρας, ἔρημος ὢν συμμάχων, οὐδὲν ἂν ὧν νυνὶ πεποίηκεν, ἔπραξεν· οὐδὲ τοσαύτην ἐπήσατο

ΣΧΟΛΙΑ.

ἅπερ ἐπαῦθα θέλων ὑποφῆναι, παρέθηκε.

‡ λογισάσθω μέντοι τοῦθ' ὅτι] Συνέχει τοῖς ὁμολογουμένοις ἐπὶ τῷ τὸ σπουδαζόμενον ἀνῦσαι.

κύκλῳ] Τινὲς φασιν ὅτι, ἐπειδὴ ἀμφὶ ἐστιν ὁ τόπος, διὰ τοῦτο εἴτε τὸ κύκλῳ· οἱ δὲ, ὅτι ἐπειδὴ ἐν κύκλῳ αὗται ἔκειντο.

Εἰ τοίνυν] Τὸ καθ' ὑπόθεσιν τὸ σχῆμα.

ἐπιθαχίσματα] Ἐπιθίσχισμα, τόπος ὑψηλὸς, ὃν ἂν προκαταλαβόντες πολέμιοι τειχίσειαν, διὰ τὸ ἐνθεῦθεν αὐτοὺς ὁρμωμένους ἐκτίθεσθαι τοῖς ἐχθροῖς· ἐκεῖνος δὲ διὰ τὸ φοβεῖν, ὄρος ζήλον τῶν Ἀθηναίων, ἐπαίνει τὸν Μακεδόνα· οἶδε γὰρ ἐν καιρῷ ἐπαινεῖν καὶ τὸν πολέμιον.

‡ ἀλλ' οἶδεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦτο καλῶς] Οὐκ ἔπαινον ἔχει τὸ Φιλίππου μόνον ὡς καλῶς τι ποιήσαντος, ἀλλὰ καὶ προλοιπὴν τῶν Ἀθηναίων· μιμήσασθε γὰρ, φησὶ, καὶ ὑμεῖς τὸν καλῶς προσθέντα.

ἄθλα τοῦ πολέμου] Ἐκ μεταφορᾶς τοῦ κτημένου τοῖς παλαίουσιν·

σαλο δυνάμιν· ἀλλ' οἶδεν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοῦτο καλῶς ἐκεῖνο, ὅτι ταῦτα μέν ἐστιν ἄπαντα τὰ χωρία, ἆθλα τοῦ πολέμου κείμενα ἐν μέσῳ· φύσει δ' ὑπάρχει τοῖς παροῦσι τὰ τῶν ἀπόντων, καὶ τοῖς ἐθέλουσι πονεῖν καὶ κινδυνεύειν, τὰ τῶν ἀμελούντων· καὶ γάρ τοι ταύτῃ χρησάμενος τῇ γνώμῃ, πάντα καλέσεσθαι καὶ ἔχει, τὰ μὲν, ὡς ἂν ἑλών τις ἔχοι πολέμῳ· τὰ δ', σύμμαχα καὶ [1] φίλια ποιησάμενος· καὶ γὰρ συμμαχεῖν καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις ἐθέλουσιν ἅπαντες, οὓς ἂν ὁρῶσι παρεσκευασμένους

1 φίλα.

ΣΧΟΛΙΑ.

οισιν ἆθλον ἐν μέσῳ. Ἐπαθλα δὲ οὐκ εὑρῆσαι, εἰ μὴ ἅπαξ παρ' Εὐριπίδῃ.

‡ καὶ τοῖς ἐθέλουσι πονεῖν] Τὰ τῶν ἀμελούντων τῶν προνοούντων ἐστίν.

καὶ τοῖς ἐθέλουσιν] Θρᾷ ὅτι δι' ἐκείνου τοῦ τρόπου φησὶν αὐτὸν ἠρηκέναι τὰς πόλεις, δι' ὃ βούλεται αὐτὰς προσέχειν τοῖς πράγμασι.

τὰ μὲν, ὡς ἂν ἑλών τις] Ἐπειδὴ τὸ καλέσεσθαι φοβερόν ἐστιν, ἐπήγαγε ταπεινώσεως χάριν, ὡς ἂν ἑλών τις ἔχοι πολέμῳ.

καὶ γὰρ συμμαχεῖν] Ἐπειδὴ ἐλύπει τὰς Αθηναίους τὸ τὸν Φίλιππον ἔχειν συμμάχους καὶ φίλους, διὰ τῆς καθολικῆς γνώμης τοῦτο ἐθεράπευσε.

τούτοις ἐθέλ.] Ἐπειδὴ ἀνωλέρων ἐφόβησεν αὐτὰς, εἰπὼν αὐτὸν τὸν Φίλιππον ἰσχυρὸν διὰ τοῦ ἔχειν συμμάχους, ἐπήγαγε τοῦτο παραμυθούμενος, ὡς ὅτι ἐὰν αὐτοὶ

τὰ

μήτε καὶ πράττειν ἐθέλοντας ἀ χρή.

δ'. Αν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τ τοιαύτης ἐθελήσητε γνώμης νυνὶ, ἐπειδή περ ὑ πρότερον, καὶ ἕκαστ@ ὑμῶν ἃ δεῖ καὶ δυνατ' ἂν ὠφελεῖν αὐτὸν χρήσιμον τῇ πόλει, πᾶσαν ἀφεὶς τὴν εἰρωνείαν, [1] ἕτοιμ@. πράττειν ὑπάρξῃ· ὁ μὲν χρήματα ἔχων, εἰσφέρειν· ὁ δ' ἐν ἡλικίᾳ, στρατεύεσθαι· σωματόνλι δ' ἁπλῶς εἰπεῖν, ἣν ὑμῶν αὐτῶν ἐθελήσητε γνώμης, καὶ παύσησθε, αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἕκαστ@ ποιήσειν ἐλπίζων, τὸν

[1] ἑτοίμως.

ΣΧΟΛΙΑ.

τὰ αὐτὰ ἐθέλωσι πρᾶξαι, εὐχερῶς αὐτὸν καθαιρήσουσιν. Ἄξιον δὲ ζητῆσαι πῶς ἀλλαχοῦ καθελὼν αὐτοῦ τὴν δύναμιν, διὰ τοῦ εἰπεῖν ὅτι οἱ πολλοὶ αὐτοῦ ἀφίστανται, καὶ νῦν λέγει ὅτι πολλοὺς ἔχει συμμάχους. Λέγομεν ὅν, ὅτι τὸν τρόπον διέξεισι τῶν ὑπηκόων· εἰ γὰρ καὶ μισοῦσι καὶ φεύγουσι τοὺς δυνατοὺς, ἀλλ' ἐν ὅσῳ μὴ πράττουσί τι οἱ ἀσθενοὶ διὰ ῥᾳθυμίαν, ἀναίσχυντα προσρίχουσι τοῖς δυνατοῖς, ἵνα μὴ μόνα τῶν ῥᾳθύμων ὄντες πάθωσι μετ' αὐτῶν· εἰ δὲ πόλις ῥᾳθυμοῦσι σπουδάσουσι, καὶ τὴν ῥᾳθυμίαν ἀπωθήσασθαι θελήσουσιν, εὐθέως προς αὐτοὺς ἀποστήσονται.

ἀφεὶς τὴν εἰρωνείαν] Ἰσέον ὅτι εἰρωνία ἐστὶν ἀναίσχυντος ἀλαζονείας· ἀλαζονεύσθαι μὲν γάρ ἐστι, τὸ πλείονα ἑαυτῷ ἐπαγγέλλεσθαι δύνασθαι ποιεῖν, ἅπερ δύναιτο· εἰρωνεία δὲ, τὸ λέγειν ἐλάττονα δύνασθαι ποιεῖν, ἢ ἔστιν ἃ δεδύνηται.

αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἕκαστ@] Ἰδιον γὰρ καὶ τοῦτο τῶν ῥᾳθυμούντων.

ἂν θεὸς θέλῃ] Εἰς οὐρανὸν τὰς ἐλπίδας ἀνέπεμψεν, ἵνα ἐὰν εἰκὸς ταῦτα ποιησάντων μὴ ἀποβαίνῃ τὰ συμφέροντα, ἔχῃ ἀπολογίαν· τὸ

[1] Deeſt ἢ.

τον

τὸν ὃ πλησίον πάνθ' ὑπὲρ αὐτοῦ πράξειν, καὶ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν νομεῖτε ἂν θεὸς θέλῃ, καὶ τὰ καλέρραθυμημένα πάλιν ἀναλήψεσθε, κἀκεῖνον τιμωρήσεσθε· μὴ γὰρ ὡς θεῷ νομίζετ' ἐκείνῳ τὰ παρόντα πεπηγέναι πράγματα ἀθάνατα, ἀλλὰ κἂν μισεῖ τις ἐκεῖνον κἂν δέδιεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἂν φθονεῖ, κἂν τῶν πάνυ νεῶν δοκούντων οἰκείως ἔχειν αὐτῷ· καὶ ἅπανθ' ὅσα περ κἂν ἐν ἄλλοις τισὶν ἀνθρώποις ἔνι, ταῦτα κἀν τοῖς μεθ' ἐκείνου χρὴ νομίζειν ἐκεῖναι· καλέπηχε μέντοι ταῦτα πάντα

ΣΧΟΛΙΑ.

τῇ χάριτι εἰληφότι ἤδη τὴν δόσιναι τῷ θεῷ προσήκοντα· οἱ δὲ, διὰ τὸ φιλόθεον τὸ οἰκεῖον ἦθος παραστῆσαι.

‡ ἀλλὰ κἂν μισεῖ τις ἐκεῖνον] Τὸ μεῖζον ἐν μέσῳ θεὶς ἀπέχρωψε τοῖς ἄκροις τὸ ἰσχυρόν.

μισεῖ τις ἐκεῖνον] Μισεῖ μὲν, ὁ ἤδη πιστοθὲς κακῶς· δέδια δὲ, ὁ μηδέπω μὲν ὑπομένας, προσδοκῶν δέ· φθονεῖ δὲ, ὁ ὁρῶν αὐτὸν αὐτοῦ τὰς πόλεις καθαιρεθόμενον. Ἀνθυπόπτου δὲ λύσις· ἵνα γὰρ μή τις εἴπῃ, πῶς οὖν εἰ μισοῦσιν αὐτὸν οὐκ ἀφίστανται αὐτοῦ· ἐπάγει ὅτι ἄκοντες καὶ φοβούμενοι εἰσὶν ἀπ' ἐκείνου, διὰ τὸ μὴ εὑρίσκειν τινὰ καταφυγὴν πρὸς ἡμᾶς ῥᾳθυμίᾳ καθεχομένους· κἂν μὲν ἤδη ἐπείσθησαν αὐτῷ κἂν ἔπεμψαν βοήθειαν πρὸς Ὀλυνθίους· πῶς οὖν ῥᾳθύμους αὐτοὺς καλεῖ; Καθὸ μηδεὶς ἐκπόδιος φαίνοιτο, εἰ βούλοιτό τις αὐτοῖς ἐπιλυμήσεσθαι διὰ τοῦ συμβουλεύειν καὶ πείθειν φαύλα.

καὶ ἅπανθ' ὅσα] Τοῦτο τὸ σχῆμα καλεῖται καθαίρεσις· κἂν γὰρ διὰ τέτταρα ὄθιον ῥᾳδίως κἂν μάλιστα ἡ βλάβη προσγίνοιτο, τῷ καθόλου τὸν λόγον ἐπιστώσαιτο.

καλέπηχε] Ταπεινοῦται· οὔτε γὰρ ὁ μισῶν βλάπτει, διὰ τὸ ἠμᾶς ῥᾳθυμεῖν· οὔτε ὁ δειδὼς, ἕτερόν τι φρονῆσαι δύναται· ἐπισφαλὴς γάρ· οὔτε ὁ βασκαίνων ἀπλῆσαι.

Digitized by Google

πάντα νικῶν ἀλλ' ἔχοντα ἀπασφαλῆ, διὰ τὴν ὑμετέραν βραδυτῆτα καὶ ῥαθυμίαν, ἣν ἀποθέσθαι φημὶ δεῖν ἤδη. Ὁρᾶτε γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ πρᾶγμα οἷ' περιελήλυθεν ἀστελγείας ἄνθρωπος, ὃς οὐδ' αἱρέσιν ὑμῖν δίδωσι δ' πράττειν, ἢ ἄγειν ἡσυχίαν, ἀλλ' ἀπειλεῖ, καὶ λόγους ὑπερηφάνους, ὡς φασι, λέγει· καὶ οὐκ οἶός τέ ἐστιν, ἔχων ἃ κατέσκευται, μένειν ἐπὶ τούτων,

ΣΧΟΛΙΑ.

γῆναι, ἀδύνατον γάρ.

‡ Ὁρᾶτε γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.] Τοῦτο τὸ συμφέρον· καὶ ἁμῶς ἁμῶς δὲ τῷ δυνατῷ.

ἀστελγείας.] Ἀσέλγημα κοινῶς καλεῖται πᾶσα ὕβρις, οὐχὶ περὶ τὰ ἀφροδίσια μόνον.

ὃς οὐδ' αἱρέσιν.] Τουτέστι διὰ τὴν ὕβριν τοῦ Μακεδόνος, οὐδὲ δυνατὸν καθεστήκαμεν πράττειν ἃ βουλόμεθα, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀνάγκης ἔχομεν πολεμῆσαι. Διὰ δὲ τοῦτο τὸ ἀναγκαῖον παρίησιν. Ἀναγκαῖον δέ ἐστιν ὃ χαλεπόν. ζῆν δ' δυνατόν.

τῷ πράττειν.] Οὐκ εἶπεν ἁπλῶς πολεμεῖν, ἀλλὰ κοινοτέρῳ ὀνόματι ἐχρήσατο, τῷ πράττειν. οἷον τοῦ ψηφίζεσθαι, τῷ δικάζειν, τῷ γεωργεῖν, καὶ τῶν λοιπῶν.

1 Deest ζῆν.

καὶ λόγους ὑπερηφάνους.] Ἵνα μὴ λέγῃ τὰ φρόνιμα τοῦ Μακεδόνος καιρὸς οἶμαι δόξῃ, τοῦτο χάριν παρεισβάλλει αὐτά.

προστριβαλλεῖται.] Τινὲς φασιν, ἐπειδὴ κυκλοτερῶς ἐκείνῳ αἱ πόλεις ἐς παρέλασιν ὁ Φίλιππος, τέτε χάριν εἶπεν οὕτως· ἄλλοι δὲ, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν κυνηγῶν, οἵ τινες κύκλῳ περὶ πᾶσας τὰς ὁδοὺς καὶ πάσας τὰς ἐκβατὰς τὰς ἄρκυς περιβάλλουσιν, ὑπὲρ τοῦ μὴ διαφυγεῖν τὰ θηρία ἐκεῖθεν. Καὶ τὸ παρισοχίζεται πάλιν ἐπήγαγεν· ὅθεν καὶ ἄμεινον ἦν τὸ σχῆμα Ἀλλως. Ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν κυνηγῶν· καλὰ γὰρ τὰς ἐπόρμας τῶν θηρίων ὀρθὰ ξύλα ἱστᾶσιν, ἃ καλοῦσι στοίχους, καλαπελαύνοντες αὐτῶν δι-

2 Deest τὸ σχῆμα.

ἵνα,

τούτων, ἀλλ' αἰεί τι περαιτεροβάλλει, καὶ κύκλῳ πολλαχῇ μέλλοντας ἡμᾶς καὶ καθημένους περιστοιχίζει.

ε. Πότ' οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πότε ἃ χρὴ πράξετε; ἐπειδάν τι γένηται; ἐπειδὰν νὴ Δία ἀνάγκη τις ᾖ; νῦν δ' τί χρὴ τὰ γιγνόμενα ἡγεῖσθαι; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι τοῖς ἐλευθέροις μεγίστην ἀνάγκην τὴν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων αἰσχύνην εἶναι.

ΣΧΟΛΙΑ.

κλίνας, ἵνα ἐὰν αὐτοὺς ἐκφύγῃ τὰ θηρία, εἰς τὰ δίκτυα ἐμπέσῃ. Ἐνια δὲ τῶν ἀπιγράφων περιστοιχίζεται ἔχει.

καὶ καθημένους] Ἐπειδὴ φοβεῖ τὸ λέχθεν, φησὶν, ὡς ἐπικυρεῖσαν τὴν ἡμέτεραν ῥᾳστώνην κλησάμενος, τοῦτο διακρατεῖται Φίλιππος.

‡ περιστοιχίζεται] Ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν κυνηγετῶν.

Πότ' οὖν. Ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] Μεταβάσεως καὶ ἐνταῦθα ἐπὶ τὸ ἀναγκαῖον· δείκνυσι γὰρ ὅτι ἐξ ἀνάγκης ταῦτα ποιητέον. Ἐστι δὲ καλὰ ἐπιτίμησις· διὸ καὶ τὸ δεύτερον πότε βαρυτέρᾳ τῇ φωνῇ προσφέρεται· τρόπον δὲ διαγράφει ἐντεῦθεν τῶν ῥαθυμούντων. Ἐστι δὲ τὸ σχῆμα διαπορητικόν· εἶτα τῇ ἐρωτήσει τὴν [1] ἀπόκρισιν οὐκ ἀποδίδωσιν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ὀργῆς αὐτὸς ἀντὶ τοῦ δεῖσθαι ἠρωτημένος φθέγγεται.

ἐπειδάν] Ὡς ἐν ἤθει ἀναλωτίου τὸ, ἐπειδάν.

νὴ Δία ἀνάγκη] Οὐδὲν χαλεπώτερον αἰσχύνης τοῖς ἐλευθέροις καθίστησιν.

‡ ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι] Εἰ μὲν δούλων ἀνάγκην ζητεῖς, ἐκδέχου πληγάς· εἰ δ' ἐλευθέρων, ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη μεγίστη ἀνάγκη καθίστησιν· ἴσως δὲ τοῦ συμφέροντος.

ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι] Εἰκὼν [2] τὸ μὲν, ὃν ἐπῆρε τὸν δὲ, ἐπειδὴ ἔμελλεν ἐπιφέρειν, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν οὐκ ἠνείσθε αἰσχύνην, ὅπερ ἦν ὑβριστικόν· καὶ διὰ τοῦτο τὸ μὲν σιωπᾷ· ἄλλο δὲ ἐπιφέρει τούτῳ ὅμοιον.

1 διάκρισιν.

2 γὰρ τὸν.

Digitized by Google

ναι. Η βούλεσθε, εἰπέ μοι, ωφελιώτερα αὐτῶν πεισθάνεσθαι τῷ λόγῳ, λέγειά τι καινόν; γνοίη γὰρ ἄν τις καινότερον, ἢ Μακεδὼν ἀνὴρ Αθηναίους καλαπολεμῶν, καὶ τὰ τῶν Ελλήνων διοικῶν; τέθνηκε Φίλιππος; οὐ μὰ Δί' ἀλλ' ἀσθενεῖ. Τί δ' ὑμῖν διαφέρει; ἐὰν γὰρ ὅτος τι πάθῃ, ταχέως ὑμεῖς ἕτερον Φίλιππον ποιήσεσθε, ἂν περ οὕτω προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν· νῦν δὲ γὰρ οὐδ' ὡς τῷ λόγῳ ῥώμην τοσαύτην ἐπηύξησθε, ὅσον ὡς τῷ ἠμελήσατε ἀμέλειαν. Καίτοι καὶ τοῦτο, εἴ τι πάθοι, καὶ τὰ

ΣΧΟΛΙΑ.

‡ Η βούλεσθε, εἰπέ μοι] Ανὶ τοῦ ἆρα ἀπορημαϊκῶς.

εἰπέ μοι] Δίον εἰπεῖν εἰταλέ μοι, ωρὸς τὸ βούλεσθε, εἰπέ μοι εἶπεν Αττικῶς.

Αθηναίους] Τὰς τὸν Πέρσην ἀπὸ τῆς Ελλάδος διώξαντας, ἐκ Πέλλης ὁρμώμενος ἀνδρὸς καλαπολεμεῖ.

τέθνηκε Φίλιππος] Τινὲς καὶ ἐντεῦθεν ὁρμώμενοί φασιν ὅτι ωρῶτος ὅτος ὁ λόγος· καὶ γὰρ ἡ ἀσθένεια Φιλίππου, ωρὸ τῆς ωολιορκίας Ολύνθου· ἀλλὰ φαμὲν ὅτι ἐκ ἀπεικὸς αὐτὸν τοιοῦτον θεῖναι, ὡς ἐν ωαραδείγματι, κἂν ἦν τοῖς χρόνοις ωρογενέστερον· ἅτε δὴ γὰρ ἐκεῖνοι ταῦτα Φίλοις γίνεσθαι, ἐθρύλλουν.

ταχέως ὑμεῖς] Η ῥαγώνη, φησὶ, ωολλοὺς τύλους Φιλίππους δύναται· καὶ γὰρ ωαρ' ὑμῖν οὕτως τῆς ἀμελείας, ταχέως γενήσεται καὶ ἕτερος Φιλίππους. Αλλοι δέ τινες ωεριέργως φασὶ, διὰ τὸν Αλέξανδρον αὐτὸν τοῦτο λέγειν κατ' ὑπόθεσιν τὸ λεγόμενον.

τοσαύτην ἐπηύξησθε] Καλῶς ἠσφαλίσατο διὰ τὸ σιθανόν· οὐ γὰρ πάλιν πάλιν διὰ τῆς ῥαθυμίας

Digitized by Google

τὰ τῆς τύχης ἡμῖν [1] ὑπάρξαι, ἅπερ αἰεὶ βέλτιον ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμεθα, καὶ τοῦτο ἐξεργάσαιτο, ἴσθ' ὅτι πλησίον μὲν ὄντες, ἅπασιν ἂν τοῖς πράγμασι τεταραγμένοις ἐπῆτε, ὅπως βούλεσθε διοικήσαισθε· ὡς δὲ νῦν ἔχετε, οὐδὲ διδόντων ὑμῖν τῶν καιρῶν Ἀμφίπολιν, δέξασθαι δυνήσεσθ' ἄν, ἀπειλημμένοι καὶ ταῖς ὠθισμοῦσαις καὶ ταις γνώμαις.

ε'. Ὡς μὲν οὖν δεῖ τὰ πρόσηκοντα ποιεῖν ἐθέλοντας ὑπάρχειν ἅπαντας ἑτοίμους, ὡς ἐγνωκότων ὑμῶν καὶ πεπεισμένων, παύομαι λέγων· τὸν δὲ τρόπον τῆς

1 ὑπάρξει.

Σ Χ Ο Λ Ι Α.

Ἀθηναίων, ἀλλὰ καὶ τινὰ διὰ τῆς αὐτοῦ ῥώμης κατώρθω.

ἴσθ' ὅτι πλησίον] Τοῦ γὰρ Βασιλέως τοῦ Περσῶν πολεμίου, καὶ τῶν ὑπηκόων, ὡς εἰκὸς ἦν, διχοστούντων, αὐτοὶ προτιθέμενοι 1 ἐνίοις ἐξ αὐτῶν ἠδύναντο 2 τῶν ἑτέρων περιγενέσθαι καὶ οἰκεῖον βασιλέα καταστῆσαι.

[1] ἀπειλημμένοι] Ἀντὶ τοῦ κεχωρισμένοι.

ἀπειλημένοι] Ἀντὶ τοῦ κεχωρισμένοι, περιπάμενοι.

Ὡς μὲν οὖν δεῖ] Ἐπιτίθει μέτρον εἰσὶν ἐπὶ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ δυνατοῦ· εἰς δύο γὰρ τοῦτο ἐτέμνει· εἴς τε τὸ, ὅτι ἐᾶν κάθωμεν τὴν αὐτὴν γνώμην Φιλίππῳ, δυνάμεθα νικῆσαι, ὃ ἤδη καὶ ἐξειργασαι· καὶ εἰς τὸ, ὅσον τῆς δυνάμεως καὶ τὸν τρόπον τοῦ πόρου, ὃν νῦν ἐρεῖ. Διὰ μέσου δὲ εἶπε τὸ ἀναγκαῖον.

πεπεισμένων] Ἀντὶ τοῦ πεισθέντων· τοιοῦτος δὲ ὁ Δημοσθένης· τὰ ἀμφιβαλλόμενα, λαμβάνων ὡς ὁμολογούμενα.

τὸν δὲ τρόπον τῆς παρασκευῆς] Πῶ-

1 ἐνίοις. 2 τῶν ἑτέρων γενέσθαι.

τερον

τῆς παρασκευῆς, ἢν ἀπαλλάξαι, ἂν τῶν τοιούτων πραγμάτων ὑμᾶς ἡγῶμαι, καὶ τὸ πλῆθος ὅσον, καὶ πόρους οὕς τινας χρημάτων, καὶ τἄλλα ὡς ἂν μοι βέλτιστα καὶ τάχιστα δοκῇ παρασκευάσθαι, καὶ δὴ πειράσομαι λέγειν, δεηθεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοσοῦτον, ἐπειδὰν ἅπαντα ἀκούσητε, κρίνατε, καὶ μὴ πρότερον παραλαμβάνετε· μηδ' ἂν ἐξ ἀρχῆς δοκῶ τινὶ καινῶς παρασκευῶν λέγειν, ἀναβάλλεσθαί με τὰ πράγματα ἡγεῖσθε. Οὐ γὰρ ὁ ταχὺ καὶ τήμερον εἰπόντες, μάλιστα εἰς δέον λέγουσιν· οὐ γὰρ ἂν τάχ' ἤδη γεγήρασε, τῇ νυνὶ βοηθείᾳ

ΣΧΟΛΙΑ.

τιρον ἐκ πολιτῶν, ἢ ξένων αὕτη γίνεται.

καὶ τάχιστα] Καὶ τὸ τάχιστα προστέθηκεν. ἐπειδὴ μικρὰν μέλλει λέγειν βοήθειαν ποιεῖσθαι, ἵνα τὸ τάχος πρὸς ἀπολογίαν ἔχῃ.

δεηθεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] Προθεραπεία κέχρηται, ἐπειδὴ εἶδεν αὐτοὺς ἡδέως τὰ μέγιστα ψηφιζομένους· μηδὲν δὲ ἄξιον ποιεῖσθαι τῶν δεδομένων· θέλει δὲ αὐτοὺς ἐκείνην τὴν βοήθειαν πέμψαι, ἣν δύναται· τούτου χάριν ταύτῃ κέχρηται.

τοσοῦτον] Ἀντὶ τοῦ ὀλίγον.

καινῶς παρασκευῶν] Ὡς πρὸς τὴν τῶν Ἀθηναίων δόκησιν· καὶ γὰρ αὐτοὶ πολλὰ ἤθελον· ὁ δὲ Δημοσθένης εἰδὼς ὡς ἔχει τὰ πράγματα, ὀλίγα.

ἀναβάλλεσθαι] Ἀναβολὴν τοῖς πράγμασι ποιεῖν.

Οὐ γὰρ οἱ ταχὺ καὶ τήμερον εἰπόντες μάλιστα εἰς δέον] Οὐχὶ γὰρ οἱ λέξασιν ἡμῖν ἐξαίφνης, χρήσιμοι εἰσι σύμβουλοι· ἀλλ' ἐκεῖνος ἄρις σύμβουλος, ὃς ἂν παρασκευὴν

θεία κωλύσαι δυνηθείημεν· ἀλλ' ὃς ἂν δείξῃ, τίς ἡ παρασκευὴ, καὶ πόση, καὶ πόθεν διαμεῖναι δυνήσεται, ἕως ἂν ἢ διαλυσώμεθα πειθόμενοι τὸν πόλεμον, ἢ ὠφεληθώμεθα τῶν ἐχθρῶν· ἔτω γὰ ἀκέτι ἐ λοιπὸ πάσχομεν ἂν κακῶς. Οἶμαι τοίνυν ἐγὼ ταῦτα λέγειν ἔχειν, μὴ κωλύων εἴτις ἄλλο ἐπαγγέλλεταί τι. Ἡ μὲν οὖν ὑπόθεσις, ἔτω μεγάλη· τὸ δὲ πρᾶγμα, ἤδη τὸν ἔλεγχον δώσει, κελεύω δ' ὑμᾶς ἕσεσθε.

ζ. Πρῶτον μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τριήρεις πεντήκοντα παρασκευάσασθαί φημι δεῖν· εἶτ' αὐτὰς ἔτω τὰς γνώ-

ΣΧΟΛΙΑ.

σκειν ἐξεύρει καὶ πόρον, ὃ ἂν ἀδιάφθορον ἔχῃ τὴν δύναμιν.

Τῇ νυνὶ βοηθείᾳ] Καλεῖ, βοήθειαν μὲν τὴν παρασκευὴν μέλλα παρέγμαι· παρασκευὴν δὲ τὴν ἀποστελλομένην πρὸς τὸ φυλάξαι τὰς πόλεις.

Πορισθεῖσα] Ξενικὴ, ἡ στρατιωτική.

Πόση] Πόσους δεῖ πλεῖν στρατιώτας.

Ἕως ἂν ἢ διαλυσώμεθα] Πάνυ καλῶς, ἵνα μὴ δόξῃ νικήσαι τι ποιεῖν προλέγων τὸ νικήσωμεν, προέταξε τὸ μῦσαι τὸν πόλεμον, εἶτα διὰ τὸ κακοσύμβουλον, εἶπε τὸ πειθόμενοι.

Οὕτω γὰρ ἔχει τῷ λοιπῷ] Νικήσαιμεν, ἢ συλλάβοιμεν τὴν τῶν πολεμίων ὄφοδον.

Μὴ κωλύων] Λίθ τῷ τοὺς βουλομένους δημηγορῆσαι μὴ γινώσκων παρεπαίδων. Τινὲς δέ φασιν, ὅτι ἐξ ἀληθείας ὁ ῥήτωρ βούλεται τὰς δύο γενέσθαι παρασκευάς· ἄμεινον δὲ λέγειν, ὅτι ἐπειδὴ εἶπε μόνον τὴν ἑτέραν παρασκευὴν, ἐμμένει τοῖς Ἀθηναίοις· καὶ γὰρ ἡ-

Digitized by Google

γνώμας ἔχειν, ὡς ἐάν τι δέῃ, πλουτέον εἰς ταύτας αὐτοῖς ἐμβᾶσι· πρὸς ᾧ τούτοις, τοῖς ἡμίσεσι τῶν ἱππέων ἱππαγωγὸς τριήρεις ⁂ πλοῖα ἱκανὰ ἀντεπίσαι κελεύω. Ταῦτα μὲν οἶμαι δεῖν ὑπάρχειν, ἀπὸ τὰς ἀξαίφνης ταύτας ἀπὸ τῆς οἰκείας χώρας ἀπὸ στρατείας, εἰς Πύλας, καὶ Χερρόνησον, καὶ Ὀλυνθον, καὶ ὅποι βούλεται. Δεῖ γὰρ ἐκείνῳ τοῦτο ἐν τῇ γνώμῃ παρασῆναι, ὡς ὑμεῖς ἐκ τῆς ἀμελείας ταύτης τῆς ἄγαν, ὥσπερ εἰς Εὔβοιαν καὶ πρότερόν πού φασιν εἰς Ἁλίαρτον, καὶ τὰ τελευταῖα πρώην εἰς Πύλας, ἴσως ἂν ἐρεμήσαιτε. Οὐδὲ παντελῶς ἀδ' εἰ μὴ ποιήσαιτ' ἂν τοῦτο, ὡς ἔγωγέ φημι δεῖν,

ΣΧΟΛΙΑ.

δίους τὰ μέγιστα ἦσαν ψηφιζόμενοι, τούτου χάριν προσέθηκε καὶ ταύτην· ἀμέλει παρακαλῶν, ταύτην μὲν ὑπισχνούμενος, περὶ δὲ τῆς ἑτέρας σιωπῶν, τὸν λόγον ἐποιήσατο.

Καὶ πλοῖα] Τὰ φέροντα τὰ ἐπιτήδεια καὶ ὑπηρετικὰ, φησίν.

Εἰς Πύλας] Πύλαι ἦσαν τῆς Ἑλλάδος, μεταξὺ τοῦ τε Παρνασσοῦ καὶ τῆς θαλάττης, στενὸν εἰκοσιπέντε τὸ πλάτος· αἵ τινες ἐκαλοῦντο καὶ Θερμοπύλαι, διὰ τὸ θερμὰ ἐκεῖσε λουτρὰ τὴν Ἀθηνᾶν ἀναδῦναι μῦθος τοὺς ἄθλους τοῦ Ἡρακλέους κεκμηκότος· ταύτην ἐπιτειχίσθη καλουμένου ὁ Φίλιππος ἐν Θετταλίᾳ. μαθόντες δὲ Ἀθηναῖοι καὶ περιπλεύσαντες τὸν τόπον, ἐ ἀπέσωσαν αὐτόν.

‡ Εἰς Ἁλίαρτον] Πόλις τῆς Βοιω-

§ Ἀπέσωσαν.

τίας·

Digitized by Google

δεῖν, δικαίαφερόντως ἐστίν· ἵν' ἢ διὰ τὸν φόβον εἰδὼς ὑμᾶς ἀντεπεῖς ὑμᾶς (εἴσεται γὰρ ἀκριβῶς· εἰσὶ γάρ εἰσιν οἱ πάντ' ἐξαγγέλλοντες ἐκείνῳ παρ' ἡμῶν αὐτῶν πλείους τοῦ δέοντος) ἡσυχίαν ἔχῃ· ἢ παιδιὰν ταῦτα, ἀφύλακτον ληφθῆναι, μηδενὸς ὄντος ἐμποδὼν πλεῖν ἐπὶ τὴν ἐκείνου χώραν ὑμῖν, ἂν ἐνδῷ καιρός.

ἡ. Ταῦτα μὲν ἐστιν ἃ πᾶσι δεδόχθαι φημὶ δεῖν, καὶ παρασκευάσασθαι προσήκειν οἶμαι. Πρὸς δὲ τούτοις, δύναμίν τινα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φημὶ περιχειρίσασθαι δεῖν ὑμᾶς ἢ συνεχῶς πολεμήσει, καὶ κακῶς ἐκεῖνον ποιήσει. Μὴ μοι μυρίους, μηδὲ δισμυρίους ξένους, μηδὲ τὰς

ΣΧΟΛΙΑ.

τίας ἐκεῖ ἐξελθόντες οἱ Ἀθηναῖοι Φωκαίοις ἄγαν παλαιτέροις ἐβοήθησαν, καὶ μέλλοντας ὑπὸ Λακεδαιμονίων παντελῶς διαφθείρεσθαι παρεκελεύσαντο.

Εἰς Ἁλίαρτον] Ὅτι τὸ ἐν Ἁλιάρτῳ, περὶ ἧς ἐστὶν ἡμῖν τὸ δὶ ὃν Εὐβοίᾳ, πρὸ τριῶν, ὅτι καὶ ὁ ῥήτωρ ἱστορεῖ· ἢ ὅτι πρὸ πολλῶν ἐτῶν γέγονεν ἡ ἐν Ἁλιάρτῳ μάχη· ὅθεν εἶπε καὶ τὰ τελευταῖα·

τελευταῖα μὲν, ὡς πρὸς ταύτας τὰς στρατείας· πρώην δὲ, ὡς πρὸς τὸν χρόνον καθ' ὃν ἐλέγετο ὁ λόγος. Τὸ δὲ Ἁλίαρτον ἀρσενικῶς ὡς καὶ Ὅμηρος, καὶ σαφέστερον Ἁλίαρτος.

Παριδὼν] Ἀντὶ τοῦ καταφρονήσας τῶν ὑμῶν παρασκευῶν.

‡ Μὴ μοι μυρίους μηδὲ δισμυρίους] Βασιλέως τῶν Περσῶν ἐστρατολογοῦντος τοὺς ἀπὸ θαλάσσης Σατρά-

τὰς ὑπολιμαίας ταύτας δυνάμεις, ἀλλ' ἡ τ' πάλεως ἔσω· καὶν ὑμεῖς ἔνδεις, καὶν πλείους, καὶν τὴν δεινὰ, καὶν ἀντινεῦν χειροληπτε στρατηγὸν, τούτῳ πείσεσθαι ἢ ἀπολωθήσει ἢ τραφλεῖν ταύτη ποιέσαι κελεύω. Εσαι δ' αὖτη τίς ἡ δυνάμις, ἢ πόση, ἢ πόθεν τὴν τραφλὴν ἕξει, ἢ πῶς ταῦτ' ἐθελήσελε ποιεῖν, ἐγὼ φράσω, καὶ ἕκασον τούτων δεξιῶν χωρεῖς. Ξένους μὲν λέγω, ἢ ὅπως μὴ ποιήσηλε τοῦθ' ἃ παλλάκις ὑμᾶς ἔβλαψεν, ἅπαντ' ἐλάττω νομίζοντες εἶναι ἢ δέοντος, ἢ τὰ μέγιστ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν ἐρέμβοι, ἀπὶ τῷ πράττειν δὲ τὰ μικρὰ ποιεῖτε· ἀλλὰ τὰ μικρὰ ποιήσαντες ἢ μὴ ποιήσαντες, τούτοις πρόσθελε, ἂν ἐλάττω

ΙΑΟ

φαίνη).

ΣΧΟΛΙΑ.

Σαλαπαῖοι διαλύσαι τὰ μίσθοφορικὰ στρατεύματα διὰ τὸ πολλὰ χρήματα καταναλώσασθαι, ἀφῆκαν οἱ Σαλαπαῖοι τοὺς στρατιώτας. Οὗτοι περὶ μυρίους ὄντες ἦλθον πρὸς Χάρητα στρατηγὸν Αθηναίων ἔχοντα ξενικὴν δύναμιν, καὶ ἐποίησαν αὐτὸν ἡγεμόνα. Αρτάβαζος δὲ Φαρνακίου ἀνὴρ βασιλέως ἀποστὰς καὶ πολεμῶν πρὸς αὐτὸν, ἔπεμψε πρὸς Χάρητα, παρακαλῶν αὐτὸν διαβιβάσαι τὸν στρατὸν εἰς τὴν τῆς Βιθυνίδος χώραν· τῶν δὲ στρατιωτῶν ἢ χορηγήσαι αὐτοῖς καὶ συνάλλαξαι τὸν Χάρητα, ἢ ἀπολύσεσθαι πρὸς τὸν διδόντα ἀπολύσιον, διαβιβάσαντες τὸν στρατὸν, καὶ ἐπὶ πᾶσι συμβαλόντες διεφθάρησαν. Πεισσῶν,

φαίνηται· λέγω δὴ τὰς πάσας στρατιώτας διχιλίας· τούτων δὲ, Ἀθηναίους φημὶ δεῖν εἶναι πεντακοσίους, ἐξ ὧν ἂν τινας ὑμῖν ἡλικίας καλῶς ἔχειν δοκῇ, χρῆσθαι ταχὺ στρατευομένοις, μὴ μακρὰν τοῦτον ἀλλ' ὅσον ἂν δοκῇ καλῶς ἔχειν ἀπὸ διαδοχῆς ἀλλήλοις· τοὺς δ' ἄλλους ξένους εἶναι κελεύω· καὶ μὴν τούτων, ἱππέας διακοσίους· καὶ τούτων πεντήκοντα Ἀθηναίους τοξότας ἑκάτερον, ὥστε τοὺς πεζοὺς, τὸν αὐτὸν τάξιν στρατευομένους· καὶ ἱππαγωγὰς τούτοις. Εἶεν. Τί πρὸς τούτοις ἔτι; ταχείας τριήρεις δέκα· δεῖ γὰρ ἔχοντα ἐκείνα ναυτικὸν, καὶ ταχείων πειρᾶσθαι ἡμῖν, ὅπως ἀσφαλῶς ἡ δύναμις πλεῖ.

θ'. Πόθεν δὴ τούτοις ἡ τροφὴ γενήσεται;

Σ Χ Ο Λ Ι Α.

σῶν, καὶ πλείους αὐτῶν ἱππεῖς ὑπὸ Τιθραύστου στρατηγούμενοι· ὥστε καὶ ἔγραψε τοῖς Ἀθηναίοις περὶ τῶν μισθῶν ὅτι νενίκηκε μάχην ἀδελφὸν τὴν ἐν Μαραθῶνι· οἱ δὲ δι' ἐπιστολῶν καὶ ἐτέρως ἐκέλευον μισθώσασθαι Χάρητα. Λέγει οὖν ὁ ῥήτωρ ὅτι μὴ δι' ἐπιστολῆς τοῖς στρατηγοῖς ἐπιτάξωμεν μισθώσασθαι ξένους μυρίους, ἢ δισμυρίους.

Μὴ μοι μυρίους] Τὸ σχῆμα ἀποστροφικὸν φευμαΘ.

Ἐπιστολιμαίους ταύτας δυτάμεις] Οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι πολλάκις ἐμάχοντο δι' ἐπιστολῶν πρὸς Φίλιππον.

Εἶεν] Ἀνάπαυσις τῶν λεχθέντων· ὅτε γὰρ βουλόμεθα παύσασθαι

σεται; ἐγὼ καὶ τοῦτο φεύσω, καὶ δείξω, ἐπειδὰν, διότι τηλικαύτην ὑποχεῖν οἶμαι τὴν δύναμιν, καὶ πολίτας τοὺς σφετερουμένους εἶναι κελεύω, διδάξω. Τοσαύτην μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διὰ ταῦτα, ὅτι οὐκ ἔνι νῦν ἡμῖν ποεῖσαι δύναμιν τὴν ἐκείνῃ παραλαξομένην, ἀλλὰ λῃστεύειν ἀνάγκη, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τὸν πόλεμον φέρειν τὴν πρώτην· ὁ τοίνυν, ὅθ' ὑπῆρχον αὐτοῖς, ὁ γὰρ ἐστι μισθὸς, οὐδὲ τροφὴ, οὐδὲ παντελῶς ταπεινὴν εἶναι δεῖ. Πολίτας δ' παρεῖναι καὶ συμπλεῖν διὰ ταῦτα κελεύω, ὅτι καὶ πρότερόν ποτ' ἀκούω ξενικὸν τρέφειν ἐν Κορίνθῳ τὴν πόλιν, ὃ Πολύστρατος ἡγεῖτο, καὶ Ἰφικράτης, καὶ Χαβρίας, καὶ ἄλλοι τινές· καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς συστρατεύειν· καὶ οἶδα ἀκούων ὅτι Λακεδαιμονίους παραλατόμενοι μεθ' ὑμῶν, ἐνίκων ὅτοι οἱ ξένοι, καὶ ὑμεῖς

ΣΧΟΛΙΑ.

καὶ δικαι τῶν λεγομένων καὶ σφ' ἕτερα μεταθεῖν, τῷ, εἶεν, χρώμενος· λῆξις γὰρ τῶν πρώτων, ἀρχὴ δὲ τῶν μελλόντων.

Ξενικὸν] Οἱ ξενικοὶ μισθοφόροι τὸ παράπαν εἰώθασι χρηματιῶν ἐν πολέμοις, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι μὴ βουλόμενοι δ' ἑαυτῶν στρατιᾶ

ὑμεῖς μετ' ἐκείνων· ἐξ ὧν δ' αὐτὰ καθ' αὑτὰ τὰ ξενικὰ ἡμῖν στρατεύεται, τοὺς φίλους νικᾷ καὶ τοὺς συμμάχους, οἱ δ' ἐχθροὶ μείζους τοῦ δέοντος γεγόνασι, καὶ παρακύψαντα ἔξω τὸν τῆς πόλεως πόλεμον, πρὸς Ἀρκάδας καὶ παντάχοθεν μᾶλλον οἰκεῖα πλέονα· ὁ δ' στρατηγὸς ἀκολουθεῖ· εἰκότως· ὁ γὰρ ἔστιν ἄρχειν, μὴ διδόντα μισθόν. Τί οὖν κελεύω; τὰς προφάσεις ἀφελεῖν καὶ τὸ στρατηγὸν καὶ τῶν στρατιωτῶν μισθὸν ποιήσαντας, καὶ στρατιώτας οἰκείους ὥσπερ ἑπόπτας, τῶν στρατηγουμένων παρακαταστήσαντας· ἐπεὶ νῦν γε, γέλως ἐφ' οἷς χρώμεθα τοῖς πράγμασιν. Εἰ γὰρ ἔρωτό τις ὑμᾶς, Εἰρήνην ἄγετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; μὰ Δί' οὐχ ἡμεῖς γε, εἴποιτ' ἄν, ἀλλὰ Φιλίππῳ πολεμοῦμεν· οὐκ * ἐχειροτονεῖτε δ' ἐξ ὑμῶν αὐτῶν δέκα ταξιάρχους, καὶ

ΣΧΟΛΙΑ.

μεῖν πρὸς Καρυθίους διὰ τὸν λιμὸν ἀναγράψαντα· ὅτι ξενικὸν πλοῦτον, μισθούμενον ξένους εἰς ἐπάλξεις.

τὸν πόλεμον ἔτερον αὐτοῖς. † Δέκα ταξιάρχους καὶ στρατηγὸς] Ταξιάρχου λέγεται ὁ τῆς

Digitized by Google

καὶ στρατηγὸς, καὶ φυλάρχους καὶ ἱππάρχους δύο; τί δ' ἐστὶ, ὅταν πορεύηται πλείω ἑνὸς ἀναξ ὃν ἂν ἐκπέμψητε; ὑπὲρ τοῦ πολέμου; οἱ λοιποὶ τὰς πομπὰς πέμπουσιν ὑμῖν μὴ τῶν ἱερῶν ἕνεκα· ὥστε καὶ οἱ πλάττοντες τὰς πηλίνους, εἰς τοῦτο ἀγαγόντες χειροτονῆτε τοὺς ταξιάρχους καὶ τοὺς φυλάρχους, οὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον; ἐγὼ δ' ἐχέτω, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταξιάρχους παρ' ὑμῶν, ἱππάρχους παρ' ὑμῶν, ἄρχοντας οἰκείους εἶναι, ἵν' ἡ ὡς ἀληθῶς τοῦ πόλεως ἡ δύναμις· ἀλλ' εἰς μὲν Λῆμνον, τὸν παρ' ὑμῶν ἱππαρχοῦντα δεῖ πλεῖν, τῶν δ' ὑπὲρ τῶν τῆς πόλεως χρημάτων ἀγωνιζομένων Μενέλαον ἱππαρχεῖν; Καὶ ὁ τὸν ἄνδρα μισθοφόρον ταῦτα λέγω, ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν δεῖ χειροτονητὸν εἶναι τοῦτον, ὅστις ἂν ᾖ.

ι. Ἵσως

1 Ἡμῶν. 2 Ἡμῶν. 3 Deest ἡ δύναμις. 4 Τὸν δ'——ἀγωνιζόμενον.

ΣΧΟΛΙΑ.

τάξεως τῆς στιζικῆς ἀρχων· ἱππαρχῶ δὲ ὁ τῆ ἱππικῆ παιδιᾶ χειραγωγός· ἱερεῖα ποιῶ δὲ οἱ τὰ θύματα ἄγοντες εἰς τὴν πανήγυριν ἀπὸ τόπων εἰς τόπον.

‡ Ὥσπερ γὰρ οἱ πλάττοντες]

Digitized by Google

ὁ. Ἴσως ἢ ταῦτα μὴ ὀρθῶς ἠγεῖσθε λέγεσθαι· τὸ γὰρ χρημάτων, πόσα καὶ πόθεν ἔσται, μᾶλλον ποθεῖτε ἀκοῦσαι· τοῦτο γὰρ καὶ περαινῶ. Χρήματα τοίνυν, ἐστὶ μὲν ἡ τροφὴ, σιτηρέσιον τοῖς στρατευομένοις μόνον, τῇ δυνάμει ταύτῃ, τάλαντα ἐννενήκοντα, καὶ μικρόν τι πρὸς· δέκα μὲν ναυσὶ ταχείαις, τετρακόσια τάλαντα· εἴκοσι εἰς τὴν ναῦν μναῖ, τοῦ μηνὸς ἑκάστου· στρατιώταις δὲ διχιλίοις τοσαῦτα ἕτερα, ἵνα δέκα [1] ἕκαστος· ὁ μηνὸς ὁ στρατιώτης δραχμὰς σιτηρέσιον λαμβάνῃ· τοῖς δ' ἱππεῦσι διακοσίοις ὄσιν, ἐὰν τετράκοντα δραχμὰς ἕκαστος· λαμβάνῃ τοῦ μηνὸς, δώδεκα τάλαντα. Εἰ δέ τις οἴεται μικρὰν ἀφορμὴν, σιτηρέσιον τοῖς στρατευομένοις ὑπάρχειν, οὐκ ὀρθῶς ἔγνωκεν· ἐγὼ γὰρ οἶδα σαφῶς, ὅτι τοῦτ' ἂν

1 Deest ἕκαστος.

Σ Χ Ο Λ Ι Α.

Καθάπερ οἱ τὰ σπήλαια περιθέοντες εἰς τὴν ἀγορὰν, τοῦ ἐρᾶσθαι μόνον ἕνεκα ταῦτα σπλάγχνα, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἐπὶ θέαν ψιλὴν χορεύοντες τὰς στρατηγὰς, ἢ τῶν εἰς τὸν σφέτερον ἔργων ἕνεκα.

Τάλαντα] Σημαίνεται ἐνταῦθα ὅτι τὸ μὲν τάλαντον σταθμοῦ μνᾶς ξ'. ἢ

ἂν ψηφίσαι, περιττοεῖτε τὰ λοιπὰ αὐτὸ τὸ σφέτερον ἀπὸ τοῦ πολέμου, ὑδένα τῶν Ἑλλήνων ἀδικοῦν, ὑδὲ τῶν συμμάχων, ὡς ἔχειν μισθὸν ἐντελῆ· [1] καὶ γὰ συμπλέων ἐθελονλῆς, πάσχειν ὁτιοῦν ἕτοιμος, ἐὰν μὴ ταῦθ' ὕτως ἔχῃ. Πόθεν δ' ὁ πόρος τῶν χρημάτων, ἃ παρ' ὑμῶν κελεύω, ψηφίσεσθαι, τοῦτ' ἤδη λέξω.

ΠΟΡΟΥ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ.

ιά. Ἀμὴ ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεδυνήμεθα δρᾶν, ταῦτά ἐστιν· ἐπειδὰν δ' * Χειροτονῆτε τὰς γνώμας, ἃ ἂν ὑμῖν δόξῃ, [2] χειροτονήσατε, ἵνα μὴ μόνον ἐν τοῖς ψηφίσμασι καὶ ταῖς Χρυσολαΐς πολεμῆτε Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις. Δοκεῖτε δέ μοι πολὺ βέλ-

1 Σγώ. 2 Χειροτονήσατε.

ΣΧΟΛΙΑ.

ξ'. ἡ μνᾶ δὶ ρ' δραχμάς· ἡ δὲ δραχμὴ ὀβολοὺς ἕξ· ὡς εἶναι τὸ τάλαντον τὰς ὅλας ι σ' δραχμάς· τῶν δὲ δραχμῶν ὀβολοὺς ς λ'.

Α μὲν ἡμεῖς] * Εἰλεῦθεν φησὶ Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεύς ἱστόρ-

λόγου εἶναι ἀρχήν· περιττὸν δέ, φησὶν, ἐκ ἔχει· ἐπειδὴ διήρηται λογίαι ἐστὶν, ἐν αἷς ὡς ἐπὶ τὸ πολλὸν ὧν ἔστι περιττὰ· ὁ λόγος δὲ ἀληθής· ἐπειδὴ γὰρ ἄνωθεν ὑπέσχηται περὶ πόρου χρημάτων εἰπεῖν, νῦν

τῶν

βέλτιον ἂν περὶ τῦ πολέμυ, καὶ ὅλης τ̃ παρασκευῆς βυλεύσαιτ̃, εἰ τὸν τόπον, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τῆς χώρας, πρὸς ἣν πολεμήσετε, ἐνθυμηθείητε, καὶ λογίσαισθε, ὅτι τοῖς πνεύμασι καὶ ταῖς ὥραις τῦ ἔτυς τὰ πολλὰ περιλαμβάνων διαπεράτ̃ται Φίλιππ̃ος· καὶ φυλάξας τὰς ἐτησίας, ἢ τὸν χειμῶνα, ἐπιχειρεῖ, νικᾷ ἂν ἡμεῖς μὴ δυνώμεθα ἐπιέναι ἀφικέσθαι. Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς ταῦτα ἐνθυμυμένυς, μὴ βοηθείαις πολεμεῖν· ὑστερεῖσθαι γὰρ ἁπάντων· ἀλλὰ παρασκευῇ σωτεχεῖ καὶ δυνάμει· ὑπάρχει δ' ὑμῖν, χειμαδίῳ μὲν χρῆσθαι τῇ δυνάμει, Λήμνῳ, καὶ Θάσῳ, καὶ Σκιάθῳ, καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς ἐν τύτῳ τῷ τόπῳ νήσοις, ἐν αἷς καὶ λιμένες, καὶ σῖτ̃ος, καὶ ἃ χρὴ στρατεύμασι, πάνθ' ὑπάρ-

ΣΧΟΛΙΑ.

τῦτο δυνατόν· καὶ ἔστιν ὥστε ἐπίλογ̃ος, ὥστε ἐποίησε καὶ Ισοκράτης ἐν τῷ τῦ Τραπεζιτικῦ τέλει καλὰ Λεοχίτυ αἰτίας ἐπίλογον θείς.

Τὰς ἐτησίας] Ετησίαι οἱ ἄνεμοι οἱ κατ' ἔτ̃ος πνέοντες πνέουσι δὲ ἀπὸ θερμῆ τῆ θέρες· διότι ὁ ἥλιος μᾶλλον ἐπιστρέφεται καὶ ἀπὸ τῶν μεσημβρινῶν τόπων ἀρκτικώτερ̃ος γινόμενος λύει τὰ ὑγρὰ τὰ ἐν τοῖς ἄρκτοις· λαμπρὰ δὲ ἐ ταῦτα ἐξαιρῶται καὶ φυσιοῦνται, καὶ ἐκ τύτων γίνονται οἱ ἐτησίαι, καὶ ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν τόπων φέρονται ἐπὶ τὰ αὐτά.

τὴν

ὑπάρχῃ· τίνι δ' ὥρᾳ τῶν ἔτους, ὅτε καὶ πρὸς τὴν γῆν γεωργεῖν ῥᾴδιον, καὶ τὰ τῶν πνευμάτων ἀσφαλές, πρὸς αὐτὴν τὴν χώραν, καὶ πρὸς τοῖς τῶν ἐμποριῶν σώμασι, ῥᾳδίως ἔσται. Ἃ μὲν οὖν χρήσεται καὶ πότε τῇ δυνάμει, ταῦτα τὸν καιρὸν ἀπὸ τούτων κρίνας καλῶς ὑφ' ὑμῶν βουλεύσεται· ἃ δ' ὑπάρξαι δεῖ παρ' ὑμῶν, ταῦτ' ἔστιν ἃ ἐγὼ γράψω.

16. Ἀνάπαυε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προείσθε τὰ χρήματα, πρῶτον μὲν λόγῳ, εἶτα καὶ τἄλλα πάντα παρασκευασάμενοι, τὰς στρατιώτας, τὰς τριήρεις, τὰς ἱππέας, συντελῆ πᾶσαι τὴν δύναμιν νόμῳ καλοκλείσητε ὑπὲρ τοῦ πολέμου μόνον, τῶν μὲν χρημάτων αὐτοὶ ταμίαι καὶ ποριεῖς γιγνόμενοι, τῶν δὲ τειχέων αὖθις τὸ στρατηγὸν τὸν λόγον ζητοῦντες, παύσεσθ' ἀεὶ τοὺς τῶν αὐτῶν βουλευόμενοι, καὶ πλέον οὐδὲν ποιοῦντες·

καὶ

ΣΧΟΛΙΑ.

τὴν μεσημβρίαν· ὁ προσπίπτων τοῖς ὑψηλοτέροις ὄρεσι τῆς Αἰθιοπίας καὶ πολλὰ καὶ ἀθρόα γινόμενα, ἀπ- ειργάζεται ὑετούς· καὶ ἐπ τῶν ὑετῶν τούτων πλημμυρεῖται ὁ Νεῖλος τῇ θήρᾳ, ἀπὸ τῶν μεσημβριῶν καὶ ἐπ-

ἢ ἔτι πρὸς τούτοις, πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μέγιστον τῶν ἐκείνου πόρων ἀφαιρήσεσθε· ἔξει δ' ἕτερος τις. Ἀπὸ τῶν ὑμελέρων ὑμῖν πολεμεῖ Συμμάχων, ἄγων καὶ φέρων σὺν πλοίοις τὴν θάλατταν· Εἶτα τί πρὸς τοῦτο; Τὸ πάσχειν αὐτοὶ κακῶς ἧττον ἀλγήσετε· οὐχ ὥσπερ τὸν παρελθόντα χρόνον εἰς Λῆμνον καὶ Ἴμβρον ἐμβαλὼν, οὐχμαλώτους πολίτας ὑμέτερους ἤγετ' ἄγων· καὶ πρὸς τῷ Γερέστῳ τὰ πλοῖα Συλλαβὼν, ἀμύθητα χρήματα ἐξέλεξε· τὰ τελευταῖα δ' εἰς Μαραθῶνα ἀπέβη, καὶ τὴν ἱερὰν ἀπὸ τῆς χώρας ἤγετ' ἔχων τριήρη· ὑμεῖς δὲ ὅτε ταῦτα ἠδυνάσθε κωλύειν, ὅτ' εἰς οὐδὲν χρήσιμος ἦν ἂν παρέλησθε βοηθεῖν.

ιγ'. Καίτοι τί δήποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε, τὴν μὲν τῶν Παναθηναίων ἑορτὴν καὶ τὴν τῶν Διονυσίων, ἀεὶ ἐν καθή-

ΣΧΟΛΙΑ.

ἐξήκοντα πέντε μίνας] Ἐπτακοσίας δὲ, ἐ πεντ' ἔτη.

Ῥαδίως ἔχει] Ἀταλὰ δηλονότι· Α μὲν οὖν χρήσιμα] Καλὰ τὸ τί

καθ' ἡμέραν χρόνου γίνεσθαι, ἂν τε δεινὰ λάχωσιν, ἂν τε ἰδιῶται οἱ τούτων ἐναλέρων ἀμελησόμενοι, εἰς ἃ τοσαῦτ' ἀναλίσκεις χρήματα ὅσα οὐδ' εἰς ἕνα τῶν ἀποστόλων, καὶ τοσοῦτον ὄχλον καὶ τοσαύτην παρασκευὴν ὅσην οὐκ οἶδ' εἴ τις τῶν ἀπάντων ἔχει. σὺ δ' ἀποστόλους πάντας ὑμῖν ὑστερίζειν τῶν καιρῶν, τὸν εἰς Μεθώνην, τὸν εἰς Παγασάς, τὸν εἰς Πολίδαιαν; Ὅτι ἐκεῖνα μὲν ἅπαντα νόμῳ τάττεται, καὶ περεῖδεν ἕκαστον ὑμῶν ἐκ πολλοῦ τίς Χορηγὸς ἢ Γυμνασίαρχος τῆς φυλῆς, πότε, καὶ ᾧδὶ τῷ, καὶ τί λαβόντα τί δεῖ ποιεῖν, οὐδὲν ἀνεξέτασον οὐδ' ἀόριστον ἐν τούτοις ἡμέλημ' ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν πόλεμον καὶ τῆς τούτου παρασκευῆς, ἄτακτα, ἀόριστα, ἀδιόρθωτα ἅπαντα. Τοιγαροῦν

ΣΧΟΛΙΑ.

τί χρήσεται τοῖς παροῦσιν, ἴσως τὸ ἃ χρήσεται τῇ δυνάμει.

Τῶν ἀποστόλων] Ἀπόστολος ὁ μετὰ γραπτῆς ἀποστελλόμενος εἰς πόλεμον 1 καὶ παρασκευῆς· καὶ ἀποστέλλεσθαι, ἃ μόνοι οἱ πεμπόμενοι ἐκ προαγγελμάτων τῶν ἀπολυόντων, ἀλλὰ καὶ οἱ 2 παραπεμπόμενοι ἀποδημεῖν μέλλοντες, ἀποστελλόμενοι ἐλήλυθασιν· καὶ ἀποστολεῖς, οἱ ἐπὶ τῆς ἐκπομπῆς τῶν τριήρων, ἀποδεδειγμένοι· ἀπόστολοι δὲ αἱ τῶν νεῶν ἐκ-

1 Deest καὶ.

2 πεμπόμενοι.

πομπαὶ,

Digitized by Google

γαρεῖν ἅμα ἀκπόαμβύ τι, ἢ τειηρέχυς καθιδαμβμ, καὶ τύτις ἀνλιδόσεις ποιύμεθα, ἐ δεῖ χρημάτων πόρυ σκοπῦμβμ· καὶ μὴ ταῦτα, ἐμβαίνειν δοῦ μελόντως ἔδοξε ἢ δοῦ χωρεῖς οἰκῦνζας· εἶτ' αὐτδοῦ πάλιν ἀνεμβιβάζειν· εἶτ' ἐν ὅσῳ ταῦτα μέλλεῖε, πρραπόλωλεν ἐφ' ἃ ἂν ἐκπλέωμβμ· τὸν γὸ τὸ περάτειν χρόνον εἰς τὸ παρασκυάζεαδ ἀναλίσκομβμ· οἱ δὲ τῶ πραγμάτων καιροὶ, ὰ μβύστιλεὺ ἡμελέρων βραδύτηλα ἢ ῥαθυμίαν· ἃς δ' εἰς τὸν μελαξὺ χρόνον δυνάμεις οἰόμεθα ἡμῖν ὑπάρχειν, ὐδὲν οἷάιτε ὅσαι ποιεῖν, ἐπ' αὐτῶ τῶν καιρῶν ἐξελέγχον)· ὁ δ' εἰς τῶθ' ὕβρεως ἐλήλυθεν, ὥς' ἐπιζέλλειν Εὐβοεῦσιν ἤδη τοιαύτας ἐπισολάς.

ΣΧΟΛΙΑ.

σημαί· ἀπορολαὶ δὲ αἱ ἀποπίμψαις, τὰ δῦρα· ὅτω γὰρ αὐτὸς ὑπὸ Κτησιφῶν[τος], "τῶν δὶ πλοίων, "τὰ μὲν συνιρισόμενα ταῖς ἀπορο- "λαῖς, ταῖδε ταῖς ἀποπίμψεσι.

‡ Ὡς' ἐπιζέλλειν Εὐβοεῦσιν] Ο σκοπὸς τῆς ἐπιζολῆς· ὁ Φίλιππος ἐπίζελλε Εὐβοεῦσιν, συμβολεύων, μὴ διὰ ἐλπίζων, ὡς τὴν Αθηναίων συμμαχίαν, ὅτι αὐτὸς ὁ δύναιλαι σῴζειν.

[2] ΕΠΙ-

[1]ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

ιδ'. ΤΟΥΤΩΝ ὧν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τῶν ἀνεγνωσμένων, ἀληθῆ μὲν ἐστι τὰ πολλά, ὡς οὐκ ἔδει· οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως οὐχ ἡδέα ἀκοῦσαι· ἀλλ' εἰ μέν ὅσα ἄν τις ὑπερβῇ τῷ λόγῳ, ἵνα μὴ λυπήσῃ, καὶ τὰ πράγματα ὑπερβήσεται, δεῖ πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν· εἰ δ' ἡ τῶν λόγων χάρις, ἂν ᾖ μὴ προσήκουσα, ἔργῳ ζημία γίγνεσθαι, αἰσχρόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, φενακίζειν ἑαυτούς, καὶ ἅπαντ' ἀναβαλλομένους ὅσα ἂν ᾖ δυσχερῆ, πάντων ὑστερίζειν τῶν ἔργων· καὶ μηδὲ τοῦτο δυνάσθαι μαθεῖν, ὅτι δεῖ σφᾶς ὀρθῶς πολεμοῦντας, οὐκ ἀκριβοῦσθαι τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' αὐτοὺς ἔμπροσθεν εἶναι τῶν πραγμάτων· καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ τῶν στρατευμάτων ἀξιώσειεν ἄν τις τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι, οὕτω καὶ τῶν πραγμάτων σφᾶς εὖ βουλευ-

[1] Επιστολή.

μένους

μᾶλλον ἡγεῖσθε χρῆναι, ἵν' ἃ ἂν ἐκείνοις δοκῇ, ταῦτα πρᾶττηται, καὶ μὴ τὰ συμβαίνοντα ἀναλίσκωνται διώκειν. Ὑμεῖς γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλείστων δυνάμιν ἁπάντων ἔσχατες, τριήρεις, ὁπλίτας, ἱππέας, χρημάτων πρόσοδον, τούτων μὲν μέχρι τοῦ τήμερον ἡμέρας, οὐδενὶ πώποτε ἐν δέοντι κέχρησθε, οὐδενὸς δ' ἀπολείπεσθε· ὥσπερ δὲ οἱ βάρβαροι πυκτεύουσιν, οὕτω πολεμεῖτε Φιλίππῳ· καὶ γὰρ ἐκεῖνων ὁ πληγεὶς, ἀεὶ τοῦ πληγῆναι ἔχεται· κἂν ἑτέρωσε παίσῃ τις, ἐκεῖσε εἰσιν αἱ χεῖρες, προβάλλεσθε δ', ἢ βλέπειν ἀναγκαῖον, ὅτε οἶδεν, ὅτ' ἐθέλει· καὶ ὑμεῖς ἐὰν ἐν Χερρονήσῳ πύθησθε Φίλιππον, ἐκεῖσε βοηθεῖν ψηφίζεσθε· ἐὰν ἐν Πύλαις, ἐκεῖσε· ἐὰν ἀλλοθί που, συμπαραθεῖτε ἄνω καὶ κάτω, καὶ στρατηγεῖσθε μὲν ὑπ' ἐκείνου, βεβούλευσθε δ' οὐδὲν αὐτοῖς συμφέρον· περὶ τοῦ πολέμου, οὐδὲ περὶ τῶν [1] πραγμάτων προορᾶτε οὐδέν, πρὶν ἂν

1 χρημάτων.

Digitized by Google

ἢ γεγραμμένον, ἢ γιγνόμενόν τι πύθησθε· ταῦτα ὃ ἴσως μεγέθει μὲν ἐνίοις ποιεῖν· νῦν δ' ἐπ' αὐτῷ ἥκει τῷ ἀκμαίῳ, ὡς ἀκέτ' ἐλλοχᾷ.

ιέ. Δοκεῖ δέ μοι θεῶν τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς γιγνομένοις ὑπὲρ τ' πόλεως αἰσχυνόμενος, τῷ φιλοπραγμοσύνῳ ταύτῃ ἐμβαλεῖν Φιλίππῳ· εἰ γὰρ ἔχων ἃ κατέσκαπται καὶ περιεῖλκται, ἡσυχίαν ἔχειν ἤθελε, καὶ μηδὲν ἐπράττειν ἔτι, ἀπαχθῆ ἐνίοις ὑμῖν ἂν μοι δοκῇ, ἐξ ὧν αἰσχύνῃ καὶ ἀναιδείαν καὶ πάντα τὰ αἴσχιστα ὠφλήκοτες ἂν ἡμῖν δημοσίᾳ· νυνὶ δ' ἐπιχειρῶν ἀεί τινι, καὶ τὸ πλείονος ὀρεγόμενος, ἴσως ἂν ἐκκαλέσαιθ' ὑμᾶς, εἶπερ μὴ παντάπασιν ἑαυτῶν ἀπεγνώκατε. Θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ μηδεὶς ὑμῖν μήτ' ἐνθυμεῖται, μήτ' [1] ἀρχίζει, ὁρῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῷ μὲν ἀρχῇ τὸ πολέμιον γεγραμμένον ἀεὶ τὸ τιμωρήσασθαι Φίλιππον, τῷ δ' τελευ-

1 λογίζεται.

τῷ

τὴν ἅπαν ἤδη ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν αὐτοῦ κακῶς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου. Ἀλλὰ μὴν ὅτι γε ὑ σήσεται, δῆλον, εἰ μή τις αὐτὸν κωλύσει. Εἶτα τοῦτ' ἀναμένομεν, καὶ τειχήρεις κενὰς, καὶ τὰς παρὰ τοῦ δεῖνος ἐλπίδας ἐὰν ἀποσείληται, πάνυ ἔχειν οἰόμεθα καλῶς; Οὐκ ἐμβησόμεθα; οὐκ ἔξιμεν αὐτοὶ μέρει γέ τινι στρατιωτῶν οἰκείων νυνί, εἰ καὶ μὴ πρότερον; οὐκ ἤδη τὴν ἐκείνου πλουσόμεθα; Ποῖ δὴ προτερεμένεται; ἤρετό τις. Εὑρήσει τὰ ζαθερά, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἐκείνου πραγμάτων αὐτὸς ὁ πόλεμος, ἂν ἐπιχειρῶμεν· ἂν μέντοι καθώμεθα οἴκοι, λοιδορουμένων ἀκούοντες καὶ αἰτιωμένων ἀλλήλους τῶν λεγόντων, οὐδέποτ' οὐδὲν ἡμῖν ὁ μὴ χρὴ τῶν δεόντων· ὅποι μὲν γὰρ ἂν οἶμαι μέρος τι τῆς πόλεως ζωπυρηθῇ, κἂν μὴ πᾶσα παρῇ, καὶ τὸ τῶν θεῶν δίκαιος, καὶ τὸ

τὸ

1 ἐκβησόμεθα

ΣΧΟΛΙΑ.

† ἀλλὰ μὴν ὅτι γε ὑ σήσεται.] Ἀνυποφορὰ, ἣν λύειν τοχασμῶ-
πειρᾶς] στολίσῃς; δυνάμεως;.

Digitized by Google

το δ' τύχης ἡμῖν σωναγωνίζεσθ'. ὅποι δ' ἂν σεβληγὸν, καὶ ψήφισμα κενὸν, καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος ἐλπίδας ἐκπέμψητε, οὐδὲν ἡμῖν τῶν δεόντων γίγνεται· ἀλλ' οἱ μὲν ἐχθροὶ καταγελῶσιν (οἱ δὲ Σύμμαχοι τεθνᾶσι τῇ δέει) σὺ δ' τοιούτους ἀπεστάλης· ὁ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν ἕνα ἄνδρα ἂν ἀνεψηθῆναί πολὺ ταῦθ' ὑμῖν πρᾶξαι ἅπαντ' ὅσα βούλεσθε· ὑπόσχεσθαι μέντοι καὶ φῆσαι, καὶ τὸν δεῖνα αἰτιάσασθαι, καὶ τὸν δεῖνα, ἔστι· τὰ δὲ πράγματα ἐκ τούτων ἀπόλωλεν. Οταν γὰρ [1] ἡγῆται μὲν ὁ σεβληγὸς ἀθλίων ἀπομίσθων ξένων, οἱ δ' ὑπὲρ ὧν ἂν ἐκεῖνος ἐκεῖ πράξῃ πρὸς ὑμᾶς ψευδόμενοι, ῥᾳδίως ἐνθάδε ὦσιν· ὑμεῖς δ' ἐξ ὧν ἂν ἀκούσητε, ὅτι ἂν τύχῃ ῥᾳδίως ψηφίσησθε, τί καὶ χρὴ προσδοκᾶν; Πῶς ἂν ταῦτα παύσειεν;

Οταν

1 ἡγῆται.

ΣΧΟΛΙΑ.

κενὸν] Τὸ λόγοις μόνον γινόμενον ἄτερ πραγμάτων.

ἀθλίων ἀπομίσθων ξένων] Μισθοῦ μὴ δικαίου. Οἱ δὲ συκοφάνται ὑπὲρ ὧν ὁ σεβληγὸς ἐκεῖ πράξει, ἐνθάδε καὶ ἐκεῖνος ἰσχυρίζονται· διὰ γὰρ τὸ μὴ πραχθῆναι ὑμᾶς τῶν συκοφαντῶν ἀπέχεσθε· ταῦτα

Οταν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, σὺν αὐτοῦ δυσδείξητε σφαλιώτας καὶ μάχιμους τῶν σφαλησομένων, καὶ δικασὰς οἵκαδε ἐλθόντας τῶν Αθηνῶν· ὥστε μὴ ἀκύειν μόνον ὑμᾶς τὰ ὑμέτερα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ παρόντας ὁρᾶν. Νυνὶ δ' εἰς τοῦθ' ἥκει τὰ πράγματα αἰσχύνης, ὥστε τῶν σφαλησομένων ἕκαστον δεῖσθαι καὶ τοὺς κείνου παρ' ὑμῖν περὶ θανάτου· πρὸς δὲ τοῦτ' ἐχθρὸς οὐδεὶς οὐδὲ ἄπαξ αὐτῶν ἀγωνίσασθαι περὶ θανάτου τολμᾷ, ἀλλὰ τὸν τῶν ἀνδραποδισῶν καὶ λωποδυτῶν θάνατον μᾶλλον αἱρεῖται τοῦ πρωτοκοσίου· κακόεργον μὲν γάρ ἐστι, κερδέντα δυσθανατεῖν· σφαλησόμενον δέ, μαχόμενον τοῖς πολεμίοις.

ις'. Υμᾶς δὲ, οἱ μὲν, πρεσβύτας μὴ Λακεδαιμονίων φασὶ Φίλιππον πρότερον τιμᾶν

ΣΧΟΛΙΑ.

ταῦτα δ' εἰς Καφισόδοτον αἰνίττεται.

ἀπομισθωτ] Ἀπόμισθοι καὶ οἱ μὴ στρατευόμενοι τὸν ὡρισμένον μισθὸν, καὶ οἱ δι' ἀδυναμίαν, καὶ δουλείαν, μὴ ἐξιόντες μισθοῦ.

Υμῶν δὲ] Εἰλεῖθυι οἱ ἐπίλογοι.

Digitized by Google

τὰ Θηβαίων καθάλυσιν, ἢ τὰς πολιτείας διασῶσαι· οἱ δ', ὡς πρέσβεις πέμψειν ὡς Βασιλέα· οἱ δ', ἐν Ἰλλυριοῖς πόλεις τειχίζειν· οἱ δὲ, λόγους πλάττοντες, ἕκαστ' ἀπατῶσι. Ἐγὼ δ' οἶμαι μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τὸν θεὸν, ἐκεῖνον μισθοῦν πλείονος μεγέθει τῶν πεπραγμένων, καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἀνατρέπειν ἐν τῇ γνώμῃ, τό τ' ἐρημίαν τῶν κακῶν σκοπεῖν, καὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐπαίρεσθαι· ἃ μέντοι γε μὰ Δία ὅτῳ προσῆκεν προσέχειν, ὥστε τοὺς ἀνοητοτάτους τῶν παρ' ἡμῖν εἶναι, τί μέλλει ποιεῖν ἐκεῖνος· ἀνοητότατοι γάρ εἰσιν οἱ λογοποιοῦντες. Ἀλλ' ἐὰν ἀφέντες ταῦτα, ἐκεῖνο εἰδῶμεν, ὅτι ἐχθρὸς ἄνθρωπος, καὶ τὰ ἡμέτερα ἡμᾶς ἀσφαλεῖ, καὶ χρόνον πολὺν ὕβρικε, καὶ ἅπαντα ὅσα πώποτε ἠλπίσαμέν τινα πράξειν ὑπὲρ ἡμῶν, κατ'

ἡμῶν

ΣΧΟΛΙΑ.

ἀνατρέπειν] Φανλάζεσθαι.

Ἀλλ' ἐὰν ἀφέντες] Καί τινας εἰδέναι οἱ ἐπίλοιποι.

ὅτι ἐχθρὸς] Τὰ τελικὰ κεφάλαια· ἐκ τοῦ ἐχθρὸς τὸ ἄδικον δηλοῖ· ἐκ δὲ τοῦ ἡμέτερα, τὸ ἀσύμφορον.

Digitized by Google

ἡμῖν δύρη) καὶ τὰ λοιπὰ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ἐστι, κἂν μὴ νῦν ἐθέλωμεν ἐκεῖ πλεῖν αὖθις, ἐνθάδ' ἴσως ἀναγκασθησόμεθα τοῦτο ποιεῖν. διὰ ταῦτα εἰδότες, καὶ τὰ δέοντα ἐσόμεθα ἐνθυμούμενοι, καὶ λόγων μεταίων ἀπηλλαγμένοι· οὐ γὰρ ἄτλα πολλὰ ἔσται δεῖ σκοπεῖν, ἀλλ' ὅτι φαῦλα, ἐὰν μὴ προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν, καὶ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλητε οὐ εἰδέναι.

ιζ. Ἐγὼ μὲν οὖν, οὔτ' ἄλλοτε πώποτε πρὸς χάριν εἰλόμην λέγειν, ὅ, τι δὴ μὴ κατὰ συμβούλιον ὑμῖν πεπεισμένος ᾖ, νῦν τε ἃ γιγνώσκω, πάνθ' ἁπλῶς, οὐδὲν ὑποστειλάμενος, πεπαρρησίασμαι. Εὐχόμην δ' ἂν, ὥσπερ ὅτι ὑμῖν συμφέρει τὸ τὰ βέλτιστα ἀκούειν οἶδα, ὕτως εἰδέναι συμβούλου καὶ τῷ τὰ βέλτιστα εἰπόντι· πολλῷ γὰρ ἂν ἥδιον εἶπον· νῦν

ΣΧΟΛΙΑ.

Φορον· ἐκ δὲ τῆ ὕβρικε, τὸ ἀπεικὸς ἐκ δὲ τῶν καθ' ἡμᾶς εὑρῆσαι, τὸ ἀφεγγαῖον.

οὐ γὰρ ἄτλα] Ὑπερβαλὸν καλὰ παρεύθεσιν.

Ἐγὼ μὲν οὖν] Ομερικὸς ἐπίλογος.

δ' ἐπ' ἀδήλοις ὅσι τοῖς ἀπὸ τούτων ἐμαυτῷ γνησομένοις, ὅμως ὅμως τῷ σωσοίσειν ὑμῖν, ἐὰν πρόσχητε ταυτα, πεπεῖσθαι, λέγειν αἱροῦμαι· νικῶν δ' ὅτι πᾶσιν ὑμῖν μέλλῃ σωσοίσειν.

Digitized by Google

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ Δευτέρου.

ΠΡΟΣΗΚΑΝΤΟ μὲν τῷ πρεσβείαν τῶν Ολυνθίων οἱ Αθηναῖοι, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς παρίκασι· μέλλοντι δὲ περὶ τῶν ἔξοδον, καὶ δεδίσιν ὡς δυσπολεμήτου ὄντος τοῦ Φιλίππου, παρελθὼν ὁ Δημοσθένης, πειρᾶται θαρσύνειν τὸν δῆμον, ἐπιδεικνὺς ὡς ἀδυνὴ τὰ τοῦ Μακεδόνος πράγματα· καὶ γὰρ τοῖς ξυμμάχοις ὑποπίαν αὐτὴν εἶναί φησι, καὶ καθὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν ἐκ ἰσχυράν· τὰς γὰρ Μακεδόνας ἀδυνὴς εἶναι καθ' ἑαυτάς.

Digitized by Google

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Α.

ά. ΕΠΙ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ μοι, τίμ᾽ ὠφελῆ τὴν θεῶν εὔνοιαν φανερὰν ἡμῖν μέλλειν τῇ πόλει οὐχ ἥκιστα ἡ ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασι· τὸ γὰρ τὰς παλαιὰς συμφορὰς Φιλίππῳ χεχειρωθαι καὶ χώραν ὅμορον

1 Β.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ.

‡ΕΠΙ πολλῶν μὲν ἄν τις] Ἐκ περιχαρείας εἴληπται τὸ παρὸν προοίμιον.

Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄν τις] Δεύτερος τόπος τῶν ἐξ ὑποδιαιρέσεως προοιμίων· ἐξ ἀορίστου δὲ προλήψεως τὸ σχῆμα τοῦ λόγου· εἰρηκὼς γὰρ τὸ ἐπὶ πολλῶν ἀόριστον, ἐπήγαγεν ὡρισμένον τὸ περὶ τῶν Ὀλυνθίων. Ὅμοιον τούτῳ τὸ εἰς τὸν ἅγιον Βασίλειον, τοῦ Θεολόγου προοίμιον· τοῖς γὰρ προσώποις καὶ πρὸ τῶν πραγμάτων ἴδιαι παραπεπλήχθασιν ὑπολήψεις. Καὶ ἡ μὲν ὑπόθεσις τοῦδε τοῦ λόγου, καὶ τὰ κεφάλαια, παραπλήσια τῷ πρώτῳ· διενήνοχε δὲ κατ᾽ ἐκεῖνο μόνον, ὅτι ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ζητεῖται εἰ

χρὴ βοηθεῖν τοῖς Ὀλυνθίοις· ἐν δὲ τούτῳ, τὸ μὲν βοηθεῖν, ἤδη δέδεικται· τὴν δὲ ῥώμην ὑπάρχουσι τοῦ Μακεδόνος καὶ τὴν ἰσχὺν δι᾽ ἣν μάλιστα καὶ τὴν δημηγορίαν ταύτην ὁ ῥήτωρ πεποίηται· ὥστε πλεοναζόν 1 ἐν τῷ λόγῳ κεφαλαίων εἶναι τὸ δυναλόν. Τῶν δὲ κεφαλαίων, τὰ μὲν ἐξ αὐτῆς ἀνακύπτει τῆς τάξεως, ὡς ὕλα πρῶτον γνώσιμα τοῖς ἀκροαταῖς, διὸ ἐπιζήμιον 2 πρὸ τῶν ἐξ ἀρχῆς. ἕνια δὲ αὖθις καὶ πρὸ τῆς εἰσόδου ζητεῖται παρὰ τῶν ἀκροατῶν, πρὸς ἃ δεῖ τὸν ῥήτορα τὴν ἀπάντησιν εὐθὺς ἐν προοιμίοις ποιεῖσθαι· ὃ δὴ καὶ ἐνταῦθα γέγονε· τῆς γὰρ δυνάμεως τοῦ Μακεδόνος φοβούσης τοὺς Ἀθηναίους, ἐκ τῆς

1 μέν. 2 περὶ.

πρώτης

ὅμοιον καὶ δυνάμιν τινα κεκτημένους, καὶ, τὸ μέγιστον ἀπάντων, τιμὴν ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχοντας, ὥστε τὰς πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγὰς, πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἶτα τῆς ἑαυτῶν παλεῖσθαι νομίζειν ἀνάσασιν εἶναι, δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θείᾳ

ΣΧΟΛΙΑ.

πρώτης ἐπιβολῆς, ἀναιρεῖν φειδόμενοι τὸν φόβον, ἀλλὰ πάσσων τῇ τῶν Φιλίππου ῥώμῃ τὴν τῶν θεῶν συμμαχίαν· διὸ γὰρ τοῖς ἰσχυροῖς τῶν ἀνθρώπων ἰσχυροτέρα τὰ παρ' ἡμῶν ἀληθέναι. Δείκνυσι δὲ ὧν λέγει· ἐν γὰρ τῷ πρώτῳ περὶ τῆς τῶν θεῶν εὐνοίας ἀποδείξας παρασχών, ὑπολαμβάνει ὡς ὁμολογούμενον ἔλαβεν· Ἰσέον δὲ ὅτι φησὶ καὶ ὁ Φιλόχορος ὅτι τρεῖς βοηθοῦσι ἐπίμφθησαν, καθ' ἕκαστον λόγον μιᾶς συμπομπῆς, ὡς τῆς πρώτης μὴ ἔσης ἱκανῆς. Κεφάλαιον δὲ, ἐν μὲν τῷ πρώτῳ, ἐπὶ πολὺ τὸ συμφέρον, ἐπ' ὀλίγον δὲ τὸ δυνατόν· ὑπολαμβάνει δὲ, τὸ ἱκανὸν πολὺ μὲν τὸ δυνατὸν, ὀλίγον δὲ τὸ συμφέρον.

Ἐπὶ πολλῶν] Πρότασις· λείπει δὲ πράγματος.

ἐν τοῖς παροῦσι] Ἐν τῷ γενέσθαι ἡμῖν τὴν Ὀλύνθιαν συμμαχίαν.

τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσοντας] Κατασκευὴ τῆς τῶ προοίμιον προτάσεως· σημείωσαι δὲ ὅτι ἀπό τε βάμης καὶ γνώμης καταβάλλει τὸν Φίλιππον· ἔτι ἀπὸ τῆς δυσμενείας τῶν θεῶν, καὶ ἀπιστίας πρὸς ἀνθρώπους· 1 κατὰ συνεκδοχὴν Ἀθηναίους ἀπὸ τῆς εὐνοίας τῶν θεῶν καὶ πίστεως πρὸς ἀνθρώπους.

καὶ χώραν ὅμορον] Τῇ ἐκείνου· εἰ γὰρ καὶ εἶχον, φησὶ, δύναμιν, καὶ ἐζήτουν αὐτῷ πολεμεῖν, οὐκ ἂν ἦν δύναιλο, εἶγε πορρὼ πω ὤκουν αὐτῷ· ὅρα δὲ πῶς ἀπὸ θεῶν ἀρξάμενος, διυλίσας ἔταξε τὴν τῶν Ὀλυνθίων συμμαχίαν.

δύναμίν τινα] Σύμμετρον 2 ἢ μεγάλην.

δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θείᾳ] Ὁ μὲν διαλεκτικὸς φιλονεικεῖ πρὸς τὸν ἀντιλέγοντα· διὸ καὶ τῷ συμπεράσματι χρῆται, καθάπερ δεικνὺς ὅτι φανερὰν ἐξηλεγξε· ῥήτωρ δὲ εἰ συλλογίζοιτο, φιλονεικότερον καθίστησι τὸν ἀκροατήν, καὶ οὐκ εὐάγωγον πρὸς πειθώ· διὸ καὶ τοῖς λεγομένοις ἐνθυμήμασι χρώμεθα, ἐν οἷς τὰς δύο προτάσεις εἰπόντες, τὸ συμπέρασμα σιωπῶμεν, ἐκείνῳ καταλιπόντες αὐτὸ προσεπιθυμεῖσθαι· βέλτιόν τι καὶ οἰκοθεν εἰς τὴν τῶν πραγμάτων εὕρεσιν ὁ ἀκροατὴς συμβαλέσθαι νῦν δὲ ἀναγκαίως ὁ

1 καθασυνισᾶ. 2 καί.

Digitized by Google

θείᾳ παιδάπασιν ἔοικεν εὐεργεσίᾳ. Δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἤδη σκοπεῖν αὐτοὺς, ὅπως μὴ χείρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι δόξωμεν τῶν ὑπαρχόντων· ὡς ἔστι τῶν αἰσχρῶν, μᾶλλον ἢ τῶν αἰσχίστων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων ὧν ἡμεῖν πόλε κύριοι, φαίνεσθαι περιεμβύους ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης προσκυαθέντων συμμάχων τε καὶ καιρῶν.

β'. Τὸ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν

ΣΧΟΛΙΑ.

βέτυρε ἰχρήσαλο τῷ συμπεράσματι· πρῶτον μὲν γὰρ ἡ παίασκευὴ ἡ πρόλασις διὰ πολλῶν γενομένη, ἀναίσκυν ἐποίησεν 1 αὐτῷ τὴν προαίρεσιν εἰς ἀπόδειξιν διὰ τὸ συμπεράσματι· ἀναμῆσαι· δεύτερον δὲ, ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἀγῶσιν, εἰκότως· τὸ συμπέρασμα σιωπῶμεν· πολλῶν γὰρ ἤδη καὶ προειρημένων καὶ μελλόντων λέγεσθαι, ῥᾳδίως ὁ ἀκροατὴς εὑρίσκῃ τὸ σιωπηθὲν ὑπὸ τοῦ ῥήτορος, ἐν δὲ προοιμίῳ μηδενὸς ἔτι ῥηθέντος, ἐκ ἔχει πόθεν αὐτῷ 2 προνοήσασι τὸ λεῖπον. Οὐδὲν δὲ διαφέρει τὸ δαιμόνιον τοῦ θείου παρὰ τοῖς ῥήτορσιν, ἀλλ' ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτό.

‡ Δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι] Συμπέρασμα.

Δεῖ τοίνυν] Τοῦτό ἐστι τὸ συμπέρασμα τοῦ προοιμίου· δείξας γὰρ τὴς θεὰς εὐνοῦς, καὶ τοὺς συμμάχους βεβαίους καὶ τὸ δυναλὸν τῶν Αθηναίων αὐξήσας καιρὸν ἔσχεν ἐπιλυμήσαι χρήσασθαι· καὶ φησιν, ὅτι μὴ προδόται γενώμεθα τῶν ὑπαρχόντων καὶ δεδωρημένων ἡμῖν παρὰ τῶν θεῶν, καὶ δόξαμεν αὐτοὶ καὶ αὐτῶν τὰ χείρους βεβουλεύσθαι.

αὐτὰς] ἡμᾶς.

‡ ὅπως μὴ χείρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς] Μὴ ἀναίτιοι φανῶμεν τῶν δεδομένων παρά τε τῶν θεῶν, καὶ τῶν ὑπαρχόντων πραγμάτων.

τῶν ὑπαρχόντων.] Ἡμῖν ἐκ θεῶν, θείων δώρων.

1 αὐτῷ. 2 προνοῆσαι.

μᾶλλον

τιμὴ Φιλίππε ῥᾴμιον διεξιέναι, ἢ διὰ τούτων τῶν λόγων περιέσπειν τὰ δέοντα ποιεῖν ὑμᾶς, οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι· διὰ τί; Ὅτι μοι δοκεῖ πάνθ' ὅσα ἂν εἴποι τις ὑπὲρ τούτων, ὀμοίως μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν τινὰ ὑμῖν, δ' οὐχὶ καλῶς πεπερᾶχθαι· ὁ μὲν γὰρ ὅσῳ πλείονα ὑπὲρ τιμὴν ἀξίαν πεποίηκε τιμὴν αὐτῷ, τοσούτῳ θαυμασότερος ἅπασι νομίζεται· ὑμεῖς δ' ὅσῳ χείρονα ἢ προσῆκε κέκρισθε τοῖς

Σ Χ Ο Λ Ι Α.

μᾶλλον δὲ] Προδιόρθωσις.

Τὸ μὲν ἓν ἅ ἄνδρες] Δεύτερον προοίμιον ἐκ προσοχῆς.

Τὸ μὲν ἕν] Τὸ μὲν πρῶτον προοίμιον ἀπὸ ἐπιχειρημάτων τῶ δικαίου λαφθὲν, σκοπὸν εἶχεν ἀπὸ τῆς προνοίας τῶν θεῶν τὸ δικαίον τῶν Αθηναίων αὐξῆσαι· τὸ δὲ δεύτερον περὶ τῦ Φιλίππε δικαίῳ τὴν ἐξέτασιν ἴσχε· καθαίρεσιν δ' ἴσχε τῆ δυνάμεως, ὅσην ἔξεστιν ἐν προοιμίοις ἐργάσασθαι· Ἄλλως. Τοῦτο τὸ σχῆμά ἐστι τὸ καλὰ παραλειψιν· οὐκ ἐβούλετο μὲν γὰρ τῇ ἀληθείᾳ τὴν δύναμιν ἐξελέσθαι τοῦ Μακεδόνος· ἡ δὲ αἰτία, ἵνα μὴ φοβῶσι μᾶλλον τοὺς Αθηναίους ἀπεσχέσθαι τῦ περὶ αὐτὸν πολέμε· οὐκ ἐβούλετο δὲ πάλιν ταύτην ἀμνημόνευτον ἐᾶσαι, ἵνα μὴ αὐτὸ τοῦτο δόξῃ φοβέμενος, ταύτην καθαιρεῖν. Τί δὲ φησί; Καὶ μνημονεύει καὶ παραλειψιν, ἢ τὴν αἰτίαν ἐν τῇ ὕστερον λέγει, ὅτι ἵνα μὴ φοβῶσι ὑμᾶς, ἀλλ' ἵνα, ἵνα μὴ δόξω, φησὶν, αἰσχύνην ἀναδέξασθαι.

Οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι] Καλὰ μὲν τὸ ἀληθὲς, οὐ βούλεται αὐτῦ διελεῖν τὴν δύναμιν, ἵνα μὴ φοβῶσι τοὺς Αθηναίους· ὑπεναντίον γὰρ συμμάχους ἔχειν πολλοὺς· προσποιεῖται δὲ τὴν δόξαν παραλείπεσθαι, ἵνα, φησὶ, μὴ φιλοτιμίαν ἐκείνῳ περιποίησω δ' ἂν αὐξῶ αὐτόν.

Τὴν τοῦτον] Τῶν τῦ Φιλίππε.

ἃ μὲν γὰρ] Περίοδος τέτραμερὴς, ἔχουσα δύο προτάσεις καὶ δύο ἀποδόσεις.

1 Εχοίλης.

1 λυθέντ'

τοῖς πράγμασι, τοσούτῳ πλείονα αἰσχύνην ὀφλήκατε· ταῦτα μὲν οὖν ἐγὼ παραλείψω· καὶ γὰρ εἰ μεῖζ' ἀληθείας τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοποῖτο, ἐνθένδ' ἂν αὐτὸν ἴδοι μέγαν γεγραμμένον, ἀφ' αὑτοῦ. Ὧν οὖν, ἐκείνῳ μὲν ὀφείλει τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις χάριν, ὑμῖν δ' οὐκ ἔστι δικαίως λαβεῖν, [1] ὑπὲρ τούτων ἀφ' ὑμῶν ὁρῶ τὸν καιρὸν δ' λέγειν· ἃ δ' καὶ χωρὶς τούτων ἔνι, βέλτιόν ἐστιν ἀκηκοέναι πάντας ὑμᾶς, ἢ μεγάλα, ὦ ἄνδρες

1 Deest ὑπέρ.

ΣΧΟΛΙΑ.

ἐνθένδ'] Ὁ ἐστιν, ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων· αἰνίττεται δὲ εἰς τοὺς Φιλιππίζοντας ῥήτορας.

Ὧν οὖν ἐκείνῳ μὲν ὀφείλει] Τρίκωλον, ἡ ἔχουσα μίαν πρότασιν δικωλον, ἢ μίαν ἀπόδοσιν.

Ὧν οὖν ἐκείνῳ μὲν] Ὑπὲρ ὧν οὖν ἐν ἠυξήκασιν ὅτω Φίλιππον ὅτοι οἱ προδόται, ἢ ἴδοι αὐτὸν μὲν Φίλιππον χάριν αὐτοῖς ὁμολογεῖν, ἡμᾶς δὲ δίκην αὐτὸς εἰσπράττεσθαι, ὑπὲρ τούτων, φησὶν, ὃν καιρόν μοι τὸ λέγειν οὖν δοκεῖ· οὐ γὰρ ταύτην εἰσῆλθον καθηγορίαν ἐνεγκάσθαι, ἀλλὰ συμβουλεύσαι περὶ Ὀλυνθίων.

πεπολιτευμένοις] Παρ' ἡμῖν.

1 σκοποῖτο.

λαβεῖν] Παρ' αὐτῶν.

τοῦ λέγειν] Ὑπὲρ τῶν πεπολιτευμένων ὑπὲρ ἐκείνου.

χωρὶς τούτων] Χωρὶς τῆ παροξυνθῆναι ἐπὶ τὸν πόλεμον διὰ τὴν καθηγορίας τῶν προδοτῶν.

‡ Τὸ μὲν οὖν ἐπιόρχου ἢ ἄπιστον καλεῖν] Τρίτον προοίμιον, ἔστι δὲ ἢ αὐτὸ ἐκ τοῦ δυναλοῦ εἰλημμένον.

Τὸ μὲν οὖν ἐπιόρκου] Ἐστι μὲν οὖν τρίτον τοῦτο προοίμιον· ἐ μὴν τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχον τοῖς προειρημένοις. ἐκεῖνα μὲν γάρ ἐστιν ὅλης τῆς ὑποθέσεως· τὸ μὲν γὰρ πρότερον, περὶ τοῦ δυναλοῦ τῶν Ἀθηναίων· τὸ δὲ δεύτερον, περὶ τῆ δυ-

ναλοῦ

ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐμεῖναι φαῦλοι ἐν ἀνείδη, βελομένους ὀρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι.

γ'. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἐξῆν καὶ ἄπιστα καλεῖν ἅπαντα τὰ πεπραγμένα δεικνύναι, λοιδορίαν εἶναί τις ἂν φήσειε κεκλεῦ, δικαίως· τὰ δ' ἀληθῆ ὅσα πρᾶξαι ἔπραξε διεξιόντα, ἐφ' ἅπασι τούτοις ἐλέγχειν, καὶ βραχέος λόγου συμβαίνει δεῖσθαι, καὶ δυοῖν ἕνεκα ἡγοῦμαι συμφέρειν εἰρῆσθαι, τοῦ τ' ἐμοῦ, ὅπερ καὶ ἀληθὲς ὑπάρ-

ΣΧΟΛΙΑ.

χειν τῷ Φιλίππῳ· τὸ δὲ δυτικὸν κεφάλαιον, ὅλον συνέχῃ τὸν λόγον· τοῦτο δὲ μερικόν ἐστι προοίμιον, παλαισκιωνὶ ἔχον τῶν ἀγγέλων· ἐπειδὴ γὰρ μέλλει τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν ἐξελέγχειν τοῦ Μακεδόνος, αἰτίαν ἀποδίδωσιν ἐν τῷ προοιμίῳ παραλαβών, δι' ἣν μέλλει τοῦτο ποιεῖν. Ἄλλως. Ἰσέον ὅτι τὸ δεύτερον καὶ τρίτον προοίμιον, εἰς παθαίρεσιν Φιλίππου ἔλαβεν· ἀλλ' ἐν μὲν τῷ δευτέρῳ, ἀπὸ τῆς ῥώμης αὐτὸν καθεῖλεν· ἐν τῷ τρίτῳ δὲ, ἀπὸ τῆς γνώμης, καὶ τῷ κρείττονι ἔχειν πολεμίους· ἐκ δὲ τοῦ αὐτοῦ ἐπιχειρήματος, ἤτοι τοῦ δυναλοῦ, ἀμφότερα· ἐπειδὴ φοβερὸς ὁ Φίλιππος δυνατὸς καὶ δυναλὸς, ἐφόβει τοὺς Ἀθηναίους· καὶ ἡ πᾶσα σύστασις τοῦ λόγου, ἐπὶ τὸ δυναλὲν κεφάλαιον ἀνάγεται.

μετὰ] Μαίαιαν καὶ χωρὶς ἐκλείχου.

Τὰ δὲ πάνθ' ὅσα πρόποιε] Πρότασίς ἐστι καὶ αὕτη καὶ ἡ ἄλλη ἅπαν καλασκευῆς· ἡ γὰρ ὁμολογουμένη ἔλασσον καλασκευάζεται, ἵνα μὴ ἀμφιβάλλωμεν ὅτι τοιοῦτος, οἷον καὶ ὅλως ἀποδείκνυσιν.

Καὶ βραχέος λόγου] Ἐπειδὴ τὰ πάνθ' ὅσα εἶπε καὶ ἔπραξε Φιλίππου ἐπαγγέλασθαι εἶπεν, ὑπόνοιαν ἐδίδου μακρολογίας. παραμία δὲ αὕτη τοῖς ἀκροαταῖς τῷ συνδο-

ὑπάρχει, φαῦλον φαίνεσθ· καὶ τῶ τὰς ὑπερεκπεπλυγμένας, ὡς ἄμαχόν τινα τὸν Φίλιππον, ἰδεῖν, ὅτι πάντα διεξελήλυθεν, οἷς πρότερον παρακρουόμενος, μέσας νυνὶ ηὐξήθη, καὶ πρὸς αὐτὰ ἥκει τοῦτο τελευταῖα τὰ πράγματα αὐτός. Ἐγὼ μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρα ἂν ἡγοῦμαι καὶ αὐτὸς φοβερὸν εἶναι τὸν Φίλιππον καὶ θαυμαστὸν, εἰ τὰ δίκαια πρότ-

ΣΧΟΛΙΑ.

συνθεμένων τῶν λόγων παρεμυθήσαλο.

ὅτι πάντα διεξελήλυθεν] Εἰ γὰρ οὐκ ἔτι προσθήκην αὐτῷ λαμβάνει τὰ πραγμαῖα, μένειν δὲ ἐπὶ τῶν αὐτῶν οὐχ οἷόν τε τὰ ἀνθρώπινα, δηλονότι πρὸς καθαίρεσιν ἥκει λοιπὸν αὐτῷ τὰ τῆς δυνάμεως. 1 Ἀλλως. Ἀλλ' τῶ, ὠδημίαν ἔτι εὑρίσκει μηχανὴν, πάσας γὰρ διῆλθε, καὶ πάντα αὐτὸν ἔγνωσαν.

παρακρουόμενος] Ἐξαπαλῶν.

Ἐγὼ μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] Εἰπὼν εἰς αὐτὸ τὸ κεφάλαιον ἐσφαλε τὸ δυναλὸν, ἀπὸ λύσεως ἀρξάμενος· ὁ γὰρ ἀπίθανός ἐστιν, ἀλλὰ φοβερὸς ὁ Φίλιππος· ὃν τινα φανερῶς 2 μὴ θεὶς, ἐπάγει τὰς λύσεις· ὅταν μὲν γὰρ πρὸς τὸν ἀπίθανον ἔχωμεν ἀναπαίειν μέλλοντα χρῆσθαι ταῖς ἀπιθάνοις, κρὸν ἡμεῖς μὴ λέγωμεν, τότε δεῖ φανερῶς τιθέναι τὰς ἀπιθάνοις· ὅταν δὲ αὐτὸς καθίζηται παρ' ἑαυτῷ τὴν ἀπίθανον ἔχων ὁ ἀπραλὴς, τότε χρὴ λύειν καὶ μὴ τιθέναι, ὅπερ καὶ νῦν γέγονεν· εἰσιλήλυθε γὰρ αὐτὸς ὁ δῆμος τοῖς Φιλίππου, ὅτι παρὰ τὸν ἂν τιθέναι ταύτην, ἀλ' ἂν φευψόμενοι συνῆλθον.

καὶ αὐτὸς] Ὥσπερ οἱ ἄλλοι.

νῦν δὲ θεωρῶν] Τὸ ὑπερβαῖνον, οὕτω· νῦν δὲ εὑρίσκω τὸν Φίλιππον τὴν ἡμέλεραν εὐθεῖαν τούτῳ προσαγόμενον, ὃ ἐστι διὰ τοῦτο ὥσπερ ἀνασάμενον τὴν ἡμέλεραν μοῖραν, καὶ δυσπιθάνα ἡμᾶς ἀπειλῆσαι, διὰ τῶ ὑπισχνεῖσθαι ἡμῖν παραδοῦναι τὴν Ἀμφίπολιν· ὑπισχνεῖτο γὰρ σώσειν αὐτὴν τοῖς Ἀθηναίοις, εἰ μὴ προσδέξαιντο τοὺς Ὀλυνθίους εἰς φιλίαν, καὶ συμμαχίαν δοῦναι αὐτοῖς ἐξ ὧν πεισθέντες

1 Deest ἄλλως. 2 ὡς μή.

Ἀθη-

περίπολα ἑώρων αὐτὸν νύξημβρον· νῦν δ' θεωρῶν καὶ σκοπῶν, δείσκω, τὴν μὲν ἡμέτεραν εὐήθειαν τοιαλαζονᾶς, ὅτε Ολυνθίους ἀπήλαυνόν τινες ἐνθένδε βουλομένους ἡμῖν διαλεχθῆναι, τῷ τὴν Αμφίπολιν φάσκειν ὠδαδώσειν, καὶ τῷ θρυλλούμενον πόλε[1] τὸ ἀπόρρητον σκεῦος κολασκυάσαι, τότῳ περσαγόμενον· τὴν δ' Ολυνθίων φιλίαν μὴ ταῦτα, τῷ Ποτί-

1 Deest τὸ.

Σ Χ Ο Λ Ι Α.

Αθηναῖοι τούτους ἀπήλασαν τέως, φάλιν δὲ εἶχον πρὸς αὐτὰς φιλίαν· εἶτα ὁρῶν ὁ Φίλιππος ὅτι ἀσθενεῖ πρὸς Ολυνθίους μαχόμενος, διὰ τὸ μὴ καθαρῶς ἀποζῆναι 1 αὐτῶν 2 τὸς Αθηναίους, τὰς Ολυνθίους, χαρισάμενος αὐτοῖς τὴν Πολίδαιαν, ἀπέστησεν 3 Αθηναίων· φησὶ γὰρ ὅτι κ' τούτους ἠπάτησεν· ὅρα δὲ πῶς εἶπεν Αθηναίους ἠπατῆσθαι κ' Ολυνθίους τὰς Αθηναίους προΐταξεν, ἵνα συγγνώμην ἔχωσιν Ολύνθιοι, δεύτεροι ἀπαλώμενοι μᾶλλ' Αθηναίους τοὺς σοφωτάτους· τὸ αὐτὸ δὲ θρυλλούμενον μὲν παρ' ἡμῖν, ἀπόρρητον δὲ παρὰ τοῖς Ελλησιν ἦν.

καὶ σκοπῶν] Αὐτόν.

τὴν μὲν ἡμέτεραν εὐήθειαν] Οὐκ εἶπεν ὑμετέραν, διὰ τὸ ἐπαχθὲς κ' ἑαυτὸν συνάπτων τῷ ἐγκλήματι. Φασὶ δὲ, ὅτι φαύλην μωρίαν ἡ εὐήθεια σημαίνει· ἀλλ' ἔστιν ὅτε φαύλην καὶ ἐπιτίμησιν κ' τὸ ἁπλοῦν· ὅτερ κ' νῦν βούλεται σημαίνειν.

εὐήθειαν] Απλότητα κ' ἀπονηρευσίαν.

ἀπήλαυνόν τινες] Οἱ τὸν χαριζόμενοι· δέον δ' εἰπεῖν, ἀπηλαύνεσθε ὑμεῖς· ἡ γὰρ πόλις πᾶσα ἦν ἡ τοῦτο ποιήσασα· ὁ δὲ, εἰς τοὺς ῥήτορας ἀποθεῖται τὸ ἔγκλημα· ἐκφαυλικῶς δὲ εἶπεν ἐνθένδε, οἷον ἀπὸ τῶν Αθηναίων, ἀπὸ τοῦ χωρίου ὥσπερ τοῦ ἰλέου, ὅθεν Ηρακλείδαι ἐσώθησαν, ἀπήλαυνον ὕστερ τοὺς ἱκέτας.

καὶ τῷ θρυλλούμενόν πόλε] Λέγουσιν ὅτι Πύδνα χωρίον Μακεδονίας· Πολίδαια δὲ τῆς Θρᾴκης· καὶ ἡ μὲν Πύδνα, ὑπῆκτο ἦν Φιλίππῳ· ἡ δὲ Πολίδαια, τοῖς Αθηναίοις· ἐγένετο δὲ πόλε, τὴν μὲν Πολίδαιαν ἀποζῆναι πρὸς Φιλιπ-

1 αὐτῷ. 2 Desunt τ. Αθ. 3 Αθηναίους.

Ποτίδαιαν οὖσαν ἡμετέραν ἀξελεῖν· καὶ τοὺς μὲν πρότερον συμμάχους ἡμᾶς ἀδικῆσαι, ὠφελῆναι δὲ ἐκείνους. Θεσσαλοὺς δ' νῦν τὰ τελευταῖα τῆς Μαινησίαν ὠφελῶσειν ὑπερέβαλε, καὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον πολεμήσειν ὑπὲρ αὐτῶν ἀκαδέξασθε. Ὅλως δὲ οὐδείς ἐστιν ὅντιν' οὐ πεφενάκικεν ἐκεῖνος τῶν αὐτῷ χρησαμένων· τὴν γὰρ ἑκάστων ἄνοιαν ἀεὶ τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν ἐξαπατῶν, καὶ προσλαμβάνων, οὕτως ηὐξήθη. Ὥσπερ δ' ἂν διὰ τούτων ἤρθη μέγας, ἡνίκα ἕκαστοι συμφέρον

ΣΧΟΛΙΑ.

των, τὴν δὲ Πύδναν, πρὸς τοὺς Ἀθηναίους· ἑκάτεροι δὴ, οἵτε Ἀθηναῖοι καὶ ὁ Φίλιππος, τῶν ἰδίων ἐπεθύμουν· τοῦτο ἦν ἐλεῖν ὁ Φίλιππος, ὅτι τὸ θρυλλούμενον τοῦτο καὶ ποθούμενον ἐν ἀπορρήτῳ καλασκευάσω· διὰ τί δὲ ἐν ἀπορρήτῳ; ἵνα μὴ ἑκάτεροι μαθόντες φυλάξωνται, οἵτε Πελλαῖοι καὶ οἱ Πυδναῖοι· Θεόπομπος δέ φησιν, ὅτι περὶ Πύδνης μόνον καὶ [1] Ἀμφιπόλεως, ἵνα δῶῃ αὐτὸς μὲν Ἀθηναίοις Ἀμφίπολιν, δέξηται δὲ παρ' αὐτῶν τὴν Πύδναν αὐτῷ οὖσαν· καὶ τὸ ἀπόρρητον δὲ ἵνα μὴ μαθόντες οἱ Πυδναῖοι φυλάξωνται· ὑ γὰρ ἐφύλοιτο εἶναι ὑπὸ τὸν Φίλιππον.

συμμάχους] Τοὺς Πελλαιάτας.

Θεσσαλοὺς δὲ νῦν] Εἰκότως Θεσσαλοὺς τελευταίους ἡπάτησεν, ὡς εὐχερεῖς ὄντας καὶ μὴ δυσπειθεῖς ἀπὸ τῆς Ἀθηναίων καὶ Ὀλυνθίων ἀπάτης σωφρονισθῆναι.

ὅντιν' οὐ πεφενάκικεν] Ἐτυμολογικὸν εἶναι δοκεῖ τὸ φεναξίζειν τοὺς πολεμίους, διὰ τοῦτο ἐπιλαλεῖ εἰκὼς, τῶν αὐτῷ χρησαμένων, ὅτι Φίλιππος οὐ τοὺς πο-

1 Φιλίππου.

λεμίους,

φέρειν αὐτὸν ἑαυτοῖς ὠνητόν τι πράξειν· ὅτως ὀφείλει διὰ τὴν αὐτῶν τούτων καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ' ἕνεκα ἑαυτῶν ποιῶν ὠφελήλεγκε.

κεφ. ϛ'. Καιρὸς μοὶ δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τοῦτο πάρεστι Φιλίππῳ τὰ πράγματα· ἢ παρελθών τις ἐμοὶ, μᾶλλον ἢ ὑμῖν, δεικνύτω, ἢ ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω, ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτα ὠφεληθέντες, τὰ λοιπὰ [1] πεισθύσουσιν αὖθις· ἢ ὡς οἱ τῶν τῆς αὐτῶν ἀξίας δεδουλωμένοι Θετταλοὶ, νῦν οὐκ ἂν ἐλεύθεροι ἡμοῦντο

[1] πεισθήσουσιν.

Σ Χ Ο Λ Ι Α.

λειμένους· ἀλλὰ τοὺς φίλους ἀπατᾷ· τοῦτο δὲ ἀπιστίας τεκμήριον. Εἴρηται δὲ ἡ λέξις ἀπὸ τῆς φιλάκης τῆς Ἀφροδίτου κόμης, ἥτις ἕνεκα ἀπάτης γίνεται· προσποιεῖται γὰρ περιθέσθαι κόσμου οὗπερ οὐ κέκτηται.

Ὥστε οὖν διὰ τούτων] Ἐνθύμημα, ὃ καλεῖται ἀπόλουθία· ἔστιν, φησὶ, διὰ τῆς ἀγνοίας γίγνεσθαι μέγας, οὕτως ὀφείλει διὰ τῆς γνώσεως καθαιρεθῆναι πάλιν.

Διὰ τούτων] Ἀγνοίων καὶ διὰ τούτου ἀπαληθεύεται.

διὰ τῶν αὐτῶν] Εἰς γνῶσιν ἐλθόντων ὅτι ἠπατήθησαν· διὸ καὶ αὐτῷ ὁρμήσουσιν.

ἕνεκα ἑαυτῶν] Ἀλλ' οὐχ ἕνεκα αὐτῶν.

περιελθών] Τὸ σχῆμα περίκλησις.

Μᾶλλον δ' ὑμῖν δεικνύτω] Τοῦτο λέγεται ἐπανόρθωσις· εἰ γὰρ, φησὶν, ἀνάξιον νομίζω τοῦ μαθεῖν, ὑμῖν δεικνύτω· τὸ γὰρ ἀμφίβολόν ἐστιν, τὸ δὲ ὁμολογούμενον εἴρηται· ἀμφίβολον μὲν γὰρ τὸ λεγέτω μοι ὅτι οὐκ ἔστιν

γράψηλο ἄσμφοι. Καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν, ταῦτα μὲν ὕτως ἔχειν ἡγεῖται, οἴεται δ' βίᾳ καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα, πῶ τὰ χωρία, ἢ λιμένας, ἢ τὰ τοιαῦτα περιεληφέναι, οὐκ ὀρθῶς οἴε). Ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα ᾖ, καὶ πᾶσι ταῦτα συμφέρῃ τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου, καὶ συμπονεῖν καὶ φέρειν τὰς συμφορὰς, καὶ μένειν ἐθέλουσιν οἱ ἄνθρωποι· ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας τις

ΣΧΟΛΙΑ.

ἀσφενὴς· τὸ δὲ ὁμολογούμενον, ὅτι οἱ ἐξεπαλαιμένοι ὑ ι πιστεύουσι.

Καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν] Καὶ τοῦτο ἀνίλυσίς ἐστι τοῦ δυναλοῦ, δύναμιν ἀνυποφορᾶς ἔχουσα· ἡ γὰρ ἀνυποφορὰ, οὐχ ὁλόκληρός ἐστιν ἀνίλυσις, ἀλλὰ μέρος ἀντιθέσεως, τὸ μὲν δεχομένη, τὸ δὲ εἰσαμένη, οἷον ἐστὶ καὶ τὸ ῥῆν· τῷ γὰρ ὠρώτης ἀνιλυθέσεως οὔσης, ὅτι φοβερὸς ὁ Φίλιππος, καὶ τῷ δικαίῳ λελυμένης, ἡ ἀνυποφορὰ, πρὸς μὲν τὸ δίκαιον οὐκ εἰσαλαι· μέρος δὲ ἔχει τοῦ δυναλοῦ, ὅτι εἰ καὶ Φίλιππος ἄδικος καὶ ἐπίορκος, ἀλλ' ὅμως βία καθέξει τὰ πράγματα.

οἴεται δὲ βία καθέξειν] Ὁ ἐστὶ διὰ τὸ καθέχειν αὐτὸν τοὺς καιρίους τόπους κατ' αὐτῶν, οἷον φρούρια καὶ λιμένας, ἵνα καὶ θελήσωσιν ἀποστῆναι, μὴ δυνήσωνται.

Ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας] Ἀπὸ τοῦ δικαίου πάλιν ἐποιήσατο τὴν λύσιν· εἰ γὰρ ἐκ πλεονεξίας ἴσχυσεν, οὐκ εὔνους ἔχει τὰς ἀδικηθείλας.

πᾶσι] Στρατηγοῖς καὶ στρατιώταις.

ἡ πρώτη πρόφασις] Ἀνίπτωκον ἔλυσεν, οὐκέτι δείσει μάχας καὶ κινδύνους, ἵνα περίθωμεν· ὁ δὲ ἡ πρώτη προφάσις καὶ μικρὸν φλαῖσμα, εἶπεν, τὸ ῥᾴθιον τῆς καθαιρέσεως ἔδειξε· τοῦτο γὰρ μάλιστα τῷ δυναλοῦ κεφάλαιον τιμωτάλου μέρος.

μικρὸν φλαῖσμα] Τὸ ἠπιθῆναι αὐτὸν καλὰ τὸν πόλεμον.

‡ ἀνιχαίτισιν] Εἰς τὸπίσω ἥλε.

ι πιστεύουσι.

ἀνιχαί-

Digitized by Google

τις ὥσπερ ὀδὸς ἰσχύσῃ, ἡ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πλαίσμα, ἅπαντα ἀνέχαίτισε κ᾽ διέλυσεν, οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικοῦντα. κ᾽ ἱπποκλέα, κ᾽ ψαυδόμυον, δυνάμιν βεβαίαν κτήσασθαι. ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα, εἰς μὲν ἅπαξ κ᾽ βραχὺ χρόνον ἀνέχει· κ᾽ σφόδρα γε ἤνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν τύχῃ· τῷ χρόνῳ ὑ φωράται, κ᾽ περὶ αὐτὰ καλαρρεῖ· ὥσπερ γὰ οἰκίας οἶμαι,

ΣΧΟΛΙΑ.

ἀνεχαίτισεν] Ἀνέτρεψεν· ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ὑποζυγίων, ἃ διὰ τὸ μὴ ἐπὶ πολὺ δύνασθαι φέρειν τὸν ζυγὸν, πολλάκις ἀναίρεται αὐτόν. Πάνυ δὲ ὁ λόγος ἁρμόζει κ᾽ ἐπὶ τῶν ὑπὸ Φιλίππου δεδουλωμένων, εἴγε καὶ ἡ δουλεία ἔοικε ζυγῷ· κ᾽ τὸ βάλεσθαι τὸν βοῦλον ἀποσῆναι, διὰ τὸ μηκέτι φέρειν ἐπὶ πολὺ ἀδικεῖσθαι· καὶ 1 ἐπιορκεῖσθαι· τῇ δὲ συνεχείᾳ τῶν ὀνομάτων, δείκνυσιν αὐτὸν κ᾽ θεῖος κ᾽ ἀνθρώποις πολέμιον· ἵνα τὸ μὲν ἀδικεῖσθαι, λάβωμεν ἐπὶ ἀνθρώπων· τὸ δὲ ἐπιορκεῖσθαι, ἐπὶ θεῶν· τὸ δὲ ψευδόμενον, ἐπ᾽ ἀμφοτέρων.

‡ ἀνέχει] Ἰσχύει.

1 πολιορκεῖσθαι.

καὶ σφόδρα γε ἤνθησε] Τῷ διαγαμῷ κ᾽ ἐλπίσι χρησάμενον κ᾽ 2 τῷ ἤνθησε, πρόσκαιρον καὶ ἀβέβαιον ἔδειξε τὴν δύναμιν τοῦ Μακεδόνος· κ᾽ γὰρ τὰ ἄνθη, πρόσκαιρα κ᾽ ὀλυχρόνια.

φωράται] Τελείται ἐλέγχεται· ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ φωρὸς, ὅ ἐστι τοῦ λῃστοῦ· φὼς γὰρ ὁ λῃστὴς· ὅθεν κ᾽ τὸ ἐπαυτοφώρῳ.

‡ καλαρρεῖ] Συμπίπτει.

καλαρρεῖ] Ὁ ἐστι διαφθείρεται· ὡς ἀπὸ μεταφορᾶς τοίχου τινὸς παλαιοῦ, ὅταν ὑπὸ τῆς παλαιότητος κ᾽ τοῦ χρόνου, αὐτὸς ὑφ᾽ ἑαυτοῦ διαβιβρώσκηται κ᾽ ἀναλίσκηται.

2 τὸ.

Digitized by Google

μαι, ἢ πλοίω, ἢ τῷ ἄλλων τῶν τοιούτων, τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατα εἶναι φῆς ὥστω καὶ τῶν περιέξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει. Τοῦτο γὰρ ἔστι νῦν ἐν τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππῳ.

ε. Φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς, ἅμα τοῖς μὲν Ὀλυνθίοις βοηθεῖν, καὶ ὅπως τις λόγος καλλίστος καὶ τάχιστος ὥστως ἀφίκηταί μοι· πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἣ, τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ· καὶ γὰρ νῦν εἰσὶν ἐψηφισμένοι Παλλάδας ἀπαιρεῖν, καὶ πρὸ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι. Σκοπεῖτε μέντοι τοῦτο,

ΣΧΟΛΙΑ.

τὰ κάτωθεν] Τινὲς ἐπιλαμβάνονται τῆ ῥήτορος ἐνταῦθα, λέγοντες ὅτι κάτω ἴδιον εἰπεῖν, καὶ οὐ κάτωθεν· ἀλλ' ἠγνόησεν τὸ ἀκόλουθον· κάτωθεν γὰρ εἶπεν, ἐπειδὴ κάτωθεν, ἀπὸ θεμελίων ἐπὶ τὰ ἄνω οἰκοδομοῦνται ὁ οἶκος· ὁμοίως δὲ καὶ ναῦς ἀπὸ τῆς τρόπιδος.

Φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς] Ἐγχείρημα συμβουλευτικὸν ἀποφαντικῶς· πεπλήρωται δὲ ἄχρις ἐνταῦθα τὸν περὶ τοῦ δικαίου λόγον καὶ δείξας,

1 Παμφάνους.

Φιλίππῳ μὲν ἀνομενῆς τῶν θεῶν, ὑμῖν δὲ τῷ δήμῳ, πάλιν ἐπὶ τὴν περίοδον ἐχώρησεν· ἀεὶ γὰρ τοὺς ἐνθυμήμασι καὶ ταῖς ἀποδείξεσιν ἐπάγει τὰς περιόδους.

κάλλιστα καὶ τάχιστα] Καλῶς συνέζευξε τὰ δύο· ἑκάτερον γὰρ χρεῖον τῷ ἑτέρῳ, βλάβῃ ἐργάζεται.

πρεσβείαν πέμπειν] Ἀπὸ κοινοῦ τὸ φημὶ· ἤτοι πρεσβείαν, τὸν μὲν διδάξει· εἰς δύο γὰρ μοίζει τοὺς Θετταλοὺς εἰς ἀγνοοῦντας τὰ

Φίλιππ-

τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους ἐρεῖσι μόνον οἱ παρ' ὑμῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν ἔξουσιν, ὄφελος τῆς πόλεως, καὶ ὄντων ἐπὶ τοῖς πράγμασιν· ὡς ἅπας μὲν λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν, μάλιστα δὲ ὁ παρὰ τῶν ἡμετέρας πόλεως· ὅσῳ γὰρ ἑτοιμότατοι αὐτοῦ δοκοῦμεν χρῆσθαι, τοσούτῳ μᾶλλον ἀπιστοῦσι πάντες αὐτῷ.

ε'. Πολλοὶ δὴ τῶν μελάσασιν, καὶ μεγάλων δεινῶν τῶν μεταβολῶν, εἰσφέρουσιν, ὀξυότητας, ἀπορίας ποιοῦντας ἑτοίμως, εἴπερ τις ὑμῖν πρασσέτω τὸν νεῶν. Καὶν ταῦτα

τα

ΕΧΟΑΙΑ.

φίλιστον, καὶ εἰδότας μὲν, διδότας δέ.

ἀξίως τῆ πόλεως] Καλῶς ἐπεφθέγξατο· ἡδύ γὰρ πολλάκις σίγησαι μᾶλλον, ἢ λίγως δὲ διὰ προσόψεται, ἀξίως τῆς πόλεως.

τὰ πράγματα] Ἔργα.

ὅσῳ γὰρ] Τὸ σχῆμα ἀπ' αὐξήσεως.

τοσούτῳ μᾶλλον ἀπιστοῦσιν] Ἐπαυδᾷ, φησὶν, εὐχερῶς καὶ ἑτοίμως ὑπισχνούμεθα, οὐ ποιοῦμεν δὲ εἰκότως ἄπαντες ἡμῖν ἀπιστοῦσι.

τῶν μελάσασιν,] Μιλάσασις, τὸ ἀπὸ Αθηνῶν εἰς Ολυνθον ἐλθεῖν συμμάχους· μεταβολὴ δὲ, τὸ, τὴν ῥαθυμίαν εἰς προθυμίαν μεταβαλεῖν.

εἴπερ τις ὑμῖν πρασσέτω] Οὗτος, φησὶν, ἅπασιν ἀπιστοῦσιν ἡμῖν μηδὲν ποιοῦσιν, ὅτι καὶ διάφωνίαν ἡμᾶς ποιοῦντας, θαυμάζω εἰ καὶ τότε ἡμῖν [1] πιστεύσουσιν ὅτι ποιοῦμεν.

[1] πιστεύσειν.

Digitized by Google

τας εθελήσητε, ὡς περιήκει νῦν δεῖ, παρασκευάσεσθαι, οὐ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ ἀθρόως ἐξαπίσης ἔχοντα φανήσεσθε Φιλίππῳ· ἀλλὰ καὶ τὰς εἰκείας ἀρχὰς καὶ δυνάμεις καλῶς ἐσκευασμένοι ἦτε· ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ, ἐκ μικρᾶς παρασκευῆς μέγα ἐστί τις οὐ σμικρὰ, οἷον ὑπερῆρξέ ποθ' ὑμῶν μὲν Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθίους· πάλιν αὖ, πρὸς Ποτίδαιαν Ὀλυνθίους ἐφάνη τι ταὐτὸ συναμφότερον·

ΣΧΟΛΙΑ.

τὰς τῆς οἰκείας ἀρχῆς] Ὁ ἐστιν αὐτῆς τῆς Μακεδονικῆς, οὐ τῆς ἔξω, τῶν συμμάχων· ἤδη γὰρ περὶ ταύτης εἶπεν.

ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ] Πρὸς γὰρ Ὀλυνθίους πολεμοῦσιν Ἀθηναίοις συνεμάχησε Περδίκκας ὁ ἀδελφὸς Φιλίππου μοῖρα τῶν Μακεδόνων· λεληθότως οὖν λέγει, ὅτι ἡ δύναμις ἦν εἴχομεν τότε μὲν ὥσπερ ἐν προοδοποιΐας μέρει πρὸς συμμαχίαν, νῦν ἡμῖν περὶ τῶν πρωτείων φιλονεικεῖ. Τὸ δὲ ὅλως, ἀντὶ τοῦ καθόλου.

ἐκ μικρᾶς παρασκευῆς μέγα] Ὁ ἐστι προστιθεμένη ἄλλη τινὶ δυνάμει.

οὐ σμικρὰ] Οἷον, σύμμικτόν, οὔτε μεγάλη, οὔτε σμικρά.

ἐπὶ Τιμοθέου] Οὗτος στρατηγὸς ἦν Ἀθηναίων, παῖς Κόνωνος τοῦ στρατηγοῦ· εὐτυχὴς δὲ σφόδρα ἐξ ἀρχῆς γενόμενος εἶπερ τις ἄλλος· λέγεται γὰρ περὶ αὐτοῦ, ὡς ἐν ῥοιζδόκῃ σολέμῳ ἐπέπεσε, ἐνίκα· ὅθεν καὶ τοὺς ζωγράφους ἠνίκα αὐτὸν ἔγραφον, γράφειν αὐτὸν καθεύδοντα· γυναῖκα δέ τινα συγγράφῃ, ἐπιγράφουσιν αὐτῇ τὸ τῆς Τύχης ὄνομα πλησίον αὐτῇ ἱσταμένην, καὶ βασάζουσαν δίκτυα καὶ ἄλλα ὄργανα ψηφευτικά, δηλοῦντες διὰ τούτου ὅτι ἡ τύχη ὑπὲρ αὐτὸν σπεύδει αὐτοῦ πονοῦντος μηδέν· ὡς δὲ ἐπὶ τούτοις βαρέως ἤνεγκε, μηδόλως ἐπιμηκύνεται διὰ τῆς τύχης, ἀλλὰ δι' ἑαυτοῦ λέγων, ὅτι ἐγὼ

1 Deest τινὰ. 2 — τες. 3 βασάζουσ-
ασπερ

ρῶν καὶ ἡ Θετταλοῖς νεμομένη καὶ συμμαχίζουσα, καὶ τεθεραπευμένοις ὑπὸ τοῦ τυραννικοῦ φίλων ἀπίαν ἀδοκήτως. Καὶ ὅπου τις ἂν αἴματι προσθῇ, κἂν μικρὰν δύναμιν, παντὶ ὠφελεῖ, αὐτὴ δὲ καθ' αὑτὴν ἀσθενὴς καὶ πολλῶν κακῶν ἐστι μεστὴ καὶ ἡδὺ φόβητρον ἅπασι τούτοις, οἷς ἄν τις μέγαν αὐτὸν ἡγήσαιτο, τοῖς πολεμίοις καὶ τοῖς φίλοις, ἔτ' ἐπιφανέστερον αὐτὸν ἡ τύχη ἐποίησε· φύσει, κατεσκεύακεν ἑαυτόν. Μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς

Σ Χ Ο Λ Ι Α.

ἄστατος τῇ δαιμονίᾳ 1 αὐτῷ νεμεσῆσαι· 4 ἐπὶ τῇ ἀλαζονείᾳ τῶν ῥημάτων, οὐκ ἔτι νικήσας.

συναμφότερον] Σὺν ἄλλῳ γενόμενον.

Θετταλοῖς νοσοῦσι] Νοσοῦσι λέγει τὰς γνώμας, ὅτι οἱ μὲν αὐτῶν ἐβούλοντο δημοκρατεῖσθαι, οἱ δὲ περὶ τοὺς τυράννους τοὺς Ἀλευάδας καὶ οἱ φίλοι αὐτῶν τυραννεῖσθαι· τυραννικὴν δὲ οἰκίαν, τὸ γένος λέγει τῶν Ἀλευάδων.

Κἂν μικρὰν δύναμιν] Ἐπειδὴ διὰ τῶν ἀνωτέρω ἔδοξεν ὥσπερ τινὰ ὑποψίαν δυνάμεως παρέχειν τοῖς Μακεδόσι, βούλεται κοινὸν αὐτὸ θεῖξαι καὶ διὰ τῆς καθολικῆς ἐλαττώσεως· ὁ δὲ πᾶν, σημαίνει ἐν-

ταῦθα αἴσιον τὸ ἐλάττονον ἐν ἀποτυχίᾳ τοῦ μείζονος· ἐ γάρ εἰσι δύο μέρη, ἀλλ' ἕν.

ἔτ' ἐπισφαλέστεραν] Ζητεῖται πῶς 3 ἀσθενεστέραν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ μᾶλλον 4 ἰσχυρὰν ποιεῖ διὰ τῆς γυμνάζεσθαι καὶ συνεκμανθάνειν τὰ πολεμικά· καὶ φαμεν ὅτι ἀσθενεστέραν λέγει τοῖς σώμασιν, ἀλλὰ τῇ γνώμῃ· διότι μισοῦσιν αὐτὸν διὰ ἅπερ αὐτὸς ποιεῖ, ὡς ἐπιφέρει· ἢ ὅτι τῇ συνεχεῖ τριβῇ καὶ κακοπαθούμενοι, ἀσθενέστεροι γίνονται.

Μὴ γὰρ οἴεσθε] Ἀντιπάτρου λύει. Ἐπειδὴ δεινὰ οὐκ ἔσχε καὶ ἠγορήσαι, τὴν γνώμην ἐξέλαζε τοῦ Φιλίππου, καὶ τὴν σχίσιν τῶν Μακεδόνων, καὶ τὰς προαιρέσεις αὐτῶν

1 αὐτὸν. 2 Deest ἐπὶ. 3 ἀσθενεῖς. 7 ἰσχυρὸν.

ἰσαν-

αὐτοῖς φιλίππου τε χείρους, καὶ τοὺς ἀφελεστέρους· ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ἐπιθυμεῖ, καὶ τοῦτο ἐζήλωκε καὶ προϊέμενος πραγμάτων καὶ κινδύνων ἂν συμβῇ τι παθεῖν, πλὴν τοῦ διαπράξασθαι ταῦτα, ἃ μηδεὶς πάππος ἄλλῳ Μακεδόνων βασιλεῖ, δόξαν δὲ τὸ ζῆν ἀσφαλῶς ἡγεμόνι· ταῖς δὲ τῆς μὲν φιλαλήθειας τὸ ἀπὸ τούτων ἀμέτεσι· κοπιόμενοι δὲ αἰεὶ ταῖς πραγματείαις ταύταις ταῖς ἄνω τε καὶ κάτω, λυ-

πῶνται

ΣΧΟΛΙΑ.

βαιλίας ἀποφήνας, ἐκ ὁμοιωθείας ἀλλήλοις δείκνυσι.

καὶ προϊέμενος πραγμάτων] Σύνταξις οὕτως· καὶ προϊέμενος πραγμάτων καὶ κινδύνων παθεῖν ὅ,τι ἂν συμβῇ. Εἶτα διὰ τί ἐξαίνας προσυπακουεῖ τὸ ἡγεμόνι ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς, δόξαν κτήσασθαι τὴν τοῦ ταῦτα διαπράξασθαι, ἃ μηδεὶς ἄλλων Μακεδόνων.

κοπιόμενοι δ' αἰεὶ ταῖς πραξείαις] Ταλαιπωρούμενοι· τὸ μὲν συμβαῖνον ἐκ τῆς πραξείας, λέγω δὲ τὴν ἐμπειρίαν τῶν πολεμικῶν, ὡς πρὸς φάσιν συνῆλθε, ἀφῆκε· τὴν δὲ γνώμην ἐξήτασεν, ὅτι λυποῦνται τοῖς συνεχέσι πολέμοις, καὶ τὴν αἰτίαν προσέθηκεν, ὑ συγχορεύ-

μενοι γνησίοις, ὕτε τοῖς ἰδίοις προσέχειν· εἶτ' ἐπειδὴ καὶ πρὸς τοῦτο ἀνέπιπτον, ἀλλ' ἐκ τοῦ πολέμου κερδαίνουσι, λάφυρα καὶ τὰ τοιαῦτα λαμβάνοντες, καὶ τοῦτον ἄχρηστον ἀπέφαινε τὸν πόρον, ὑ δυναμένων αὐτῶν διαπιπράσκειν ὅσα ἂν πορίσωσι, ἀλλὰ προσθήκην ἀναλωμάτων ἔχων διὰ τὸ ἀναλίσκεσθαι τρέφειν αὐτά, καὶ μὴ δύνασθαι πωλεῖν, κεκλεισμένων τῶν ἐμπορίων, καὶ μηδενὸς ἐμπορευομένου διὰ τὸν πόλεμον, καὶ προσίθηκεν, οὕτως, ὅπως ἂν δύνωνται, ἐνδεικνύμενοι ὅτι οὐδὲ ὅπλοις κρατοῦνται, ἀλλ' ἀρπάζοντες καὶ λῃζόμενοι κερδαίνουσι.

διαθέσθαι] Πωλῆσαι, Η λέξις καὶ

πας

Digitized by Google

πρῶτον καὶ συνεχῶς παλαιτέρους ὄντας, οὔτ' ἀπὸ τοῖς ἔργοις, οὔτ' ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἰδίας ἐώμεθα διαλέξεως, οὔτ' ὅσ' ἂν ποιήσωσιν, οὕτως ὅπως ἂν δυνώμεθα, ταῦτ' ἔχοντες διαθέσθαι, κεκλεισμένων τῶν ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον.

ζ. Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ Μακεδόνων πῶς ἔχουσι Φιλίππῳ, ἐκ τούτων ἂν τις σκέψαιτο οὐ χαλεπῶς· οἱ δὲ δὴ καὶ αὐτὸν

ΣΧΟΛΙΑ.

παρ' Ισοκράτει ἐν τῷ Βασιρίδι, ὅταν λέγῃ τὴν διάθεσιν. Αλλως. Διαθίσθαι ἀπὶ τὸ ἀποδόσθαι, Ισοκράτης· καὶ διάθεσις ἀλλὶ οὐ διαφορασις. Αριστοφῶν δὲ ἀπὶ τῦ διοικήσης· καὶ διαθέσθαι ἀντὶ τῦ διοικῆσαι· παραλαμβάνειαι δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ συνθέσθαι, ὡς Ὑπερίδης, καὶ Δημοσθένης· ἐν τοῖς ἑξῆς· ἱκανὴν δὲ τούτων κεῖται καὶ ἐπὶ τῶν διαθήκας γράφεσι· Ισαῖος ἐν τῷ πρὸς Αριστογείτονα, "Μετὰ ταῦ-"την τοίνυν τὴν ἀπόκρισιν ἐπέ-"ραν διαθήκην ἐκόμισαν, ἣν ἔ-"φασαν Αρχέπολιν ἐν Λήμνῳ "διαθέσθαι. Λυσίας ἐν τῷ πρὸς Τιμωνίδην, "Πῶς; δ' ἂν τῆς δια-"θέσεως τοῦ τελευτήσαντος ἀμε-"λήσαιμεν, ἣν ἐκεῖνος διέθετο ὑ-"παρχόντων, ἀδὶ γυναικὶ πιστεύσας;

παρὼν.

Παρ' Ισοκράτει δὲ καὶ ἐπὶ τῦ πάσχειν κεῖται τὸ διατίθεσθαι, ὡς φησιν ἐν Ελένης ἐγκωμίῳ, "Γνοίη δ' ἄν "τις καὶ ἐκ τῶνδε ὅτι διαφέρει τῶν "ἄλλων, ἐξ ὧν αὐτοὶ διετέθημεν "πρὸς ἕκαστον τῶν καλῶν. Αλκιφρὼν δὲ τῇ διαθέσει ἐχρήσατο ἐπὶ γνώμης ἢ διανοίας· ὁ αὐτὸς δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ διατεθεῖναι λόγον, τοῦτ' ἔστιν ἐπὶ τῦ ἐξαγγεῖλαί τι, ἐν τῇ ιγ'. τῆς ἀληθείας· ὁ αὐτὸς κέχρηται αὐτῇ καὶ ἐπὶ τῆς διακοσμήσεως.

οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες] Ορα πῶς καλὰ μικρὸν τὸ ἀσθενὲς ἀποδείκνυσι τοῦ Φιλίππου, πρῶτον εἰπὼν ὅτι μισοῦσιν αὐτὸν οἱ σύμμαχοι, Ελληνές τε καὶ βάρβαροι, καὶ μάλιστα ἀπόστασιν εἶτα καὶ αὐτοὶ οἱ Μακεδόνες οἱ σαλῖται

αὐτῷ.

αὐτῶν Φιλίππου τε χαίρειν, καὶ τοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ χρείους· ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ἐπιθυμεῖ, καὶ τοῦτο ἐζήλωκε καὶ προαιρεῖται πράττων καὶ κινδυνεύων αἰεί τι παθεῖν, πλὴν τοῦ διαπεπρᾶξθαι ταῦτα, ἃ μηδεὶς πάποτε ἄλλος Μακεδόνων βασιλεὺς, δόξαν μὲν τι καὶ ζῆν ἀσφαλῶς ἠρημένος· ἐμοὶ δὲ τῆς μὲν φιλαλήμονίας τὰ ἀπὸ τούτων ἐν μέσῳ· κοπιόμενοι δὲ αἰεὶ ταῖς στρατείαις ταύταις ταῖς ἄνω τε καὶ κάτω, ἀναπαύονται

ΣΧΟΛΙΑ.

βουλίας ἀποφήνας, ἐκ ὁμοιοβουλίας ἀλλήλοις δείκνυσι.

καὶ στρατηγίαι περάτων] Σύνταξις οὕτως· καὶ στρατηγίαι πράττων καὶ κινδυνεύων παθεῖν ὅ,τι δὲ συμβῇ. Εἶτα διὰ τίκαινίας στρατεύειν τὸ ἠρημένον ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς, δέξαι κἂν σοὶ τὸν τοῦ ταῦτα διαπράξασθαι, ἃ μηδεὶς ἄλλων Μακεδόνων.

κοπιόμενοι δ' αἰεὶ ταῖς στρατείαις] Ταλαιπωρούμενοι· τὸ μὲν συμβαῖνον ἐκ τῆς στρατείας, λέγων δὲ τὴν ἐμπειρίαν τῶν πολεμικῶν, ὡς πρὸς φόβον συνιέναι, ἀφεῖκε· τὴν δὲ γνώμην ἐξέτασιν, ὅτι λυποῦνται τοῖς συνεχέσι πολέμοις, καὶ τὴν αἰτίαν προσέθηκεν, ὑπὲρ μισθοῦ γεωργεῖν, ἵνα τοῖς ἰδίοις προσέχωσι· εἶτ' ἐπειδὴ καὶ πρὸς τοῦτο ἀπείπαντο, ἀλλ' ἐκ τοῦ πολέμου κερδαίνουσι, λάφυρα καὶ τὰ τοιαῦτα λαμβάνουσι, καὶ τούτων ἄχρηστον ἀπέφηνε τὸ κέρδος, ὑ δυναμένων αὐτῶν διακωλῦσαι ὅσα ἂν προρίσωσιν, ἀλλὰ προσθήκην ἀναλημμάτων ἔχων διὰ τὸ ἀναπαύεσθαι τρέφειν αὐτά, καὶ μὴ δύνασθαι σπανίζειν, κεκλεισμένων τῶν ἐμπορίων, καὶ μηδενὸς ἐμπορευομένου διὰ τὸν πόλεμον, καὶ προσέθηκεν, οὔτως, ὅπως ἂν δύνωνται, ἐνδεικνύμενοι ὅτι οὐδὲ ἁπλοῖς κρατοῦνται, ἀλλ' ἀρπάζοντες καὶ λαφύζοντες κερδαίνουσι.

διαθέσθαι] Πωλῆσαι, Η λέξις καὶ

πας

Digitized by Google

πρῶτον καὶ συνεχῶς παλαιτέρους, οὔτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις, οὔτ' ἐπὶ τοῖς αὐτῶν ἰδίοις ἐώμενοι διαλέγεσθαι, οὐδ' ὅσ' ἂν προείσωσιν, οὕτως ὅπως ἂν δυνώμεθα ταῦτ' ἔχοντες διαθέσθαι, κεκλεισμένων τῶν ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον.

ζ. Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ Μακεδόνων τοῖς ἔχουσι Φιλίππῳ, ἐκ τούτων ἄν τις φοβηθείη οὐ κακῶς· οἱ δὲ δὴ καὶ αὐτὸν

τὸν

ΣΧΟΛΙΑ.

φησὶ Ἰσοκράτης ἐν τῷ Βουσίριδι, ὅταν λέγῃ τὴν διάθεσιν. Ἄλλως. Διαθέσθαι ἀντὶ τοῦ ἀποδόσθαι, Ἰσοκράτης· καὶ διάθεσις ἀντὶ τοῦ διαφράσεως. Ἀντιφῶν δὲ ἀντὶ τοῦ διοικήσεως καὶ διαθέσθαι ἀντὶ τοῦ διοικῆσαι· παραλαμβάνεται δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ συνθέσθαι, ὡς Ὑπερείδης, καὶ Δημοσθένης· ἐν τοῖς ἑξῆς· ἱκανῶς δὲ τούτων κεῖται καὶ ἐπὶ τοῦ διαθήκας γράφειν. Ἰσαῖος ἐν τῷ περὶ Ἀριστομένους, "Μετὰ ταῦ-"την τοίνυν τὴν ἀπόκρισιν ἑτέ-"ραν διαθήκην ἐκόμισαν, ἣν ἔ-"φασαν Ἀρχίππου ἐν Λήμνῳ "διαθέσθαι. Λυσίας ἐν τῷ περὶ Τιμωνίδου, "Πῶς δ' ἂν τῆς δια-"θέσεως τοῦ τελευτήσαντος ἀμε-"λήσαιμι, ἣν ἐκεῖνος διέθετο ἐ-"ι παρὼν, ἐδὲ γυναικὶ πιστεύσας;

ἐ παρὼν.

Παρ' Ἰσοκράτει δὲ καὶ ἐπὶ τῷ πάσχειν κεῖται τὸ διατίθεσθαι, ὡς φησιν ὁ Ἑλλάνιος ἐγκωμίῳ, "Γνοὺς δ' ἂν "τις ταῦτα ἐκείθεν ὅτι διαφέρει τῶν "ἄλλων, ἐξ ὧν αὐτοὶ διετέθημεν "πρὸς ἕκαστον τῶν καλῶν. Ἀντιφῶν δὲ τῇ διαθέσει ἐχρήσατο ἐπὶ γνώμης ἢ διανοίας· ὁ αὐτὸς δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ διαθεῖναι λόγον, τοῦτ' ἔστιν ἐπὶ τῷ ἐξαγγεῖλαί τι, ἐν τῷ ις' τῆς ἀληθείας· ὁ αὐτὸς χέχρηται αὐτῇ καὶ ἐπὶ τῆς διακοσμήσεως.

οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ἥλις.] Ὁρᾷς πῶς καλὰ μικρὸν τὸ ἀσθενὲς ἀποδείκνυσι τοῦ Φιλίππου, πρῶτον εἰπὼν ὅτι μισοῦσιν αὐτὸν οἱ σύμμαχοι, Ἕλληνές τε καὶ βάρβαροι, καὶ μάλιστα νῦν ἀπόστασιν· εἶτα καὶ αὐτοὶ οἱ Μακεδόνες οἱ πολῖται

αὐτῷ·

Digitized by Google

τὸν οὔτ' ξένοι, οὐδ' ἐπιζήτησις δόξαν μὲν ἔχουσιν ὡς εἰσὶ θαυμασοὶ καὶ συγκεκροτημένοι τὰ πολέμου· ὡς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγυμνασμένων τινὲς ἦκουον ἀνδρὸς ὑδαρεῶς οἴου τε ψεύδεσθαι, οὐδέν εἰσι βελτίους. Εἰ μὲν γάρ τις ἀνὴρ ἦσαν ἐν αὐτοῖς οἷος ἔμπειρος πολέμου καὶ ἀγώνων, τούτους μὲν φιλοτιμία πάντας ἀπωθεῖν

1 πιζαίτιροι.

Σ Χ Ο Α Ι Α.

αὐτῶν· εἶτα, ἵνα μήτις εἴπῃ, ἀλλ' ἃ καὶ οὗτοι οὕτως ἔχουσιν, ἀλλ' 1 οὐ ξενικά τινα γραμμάτια, βούλεται δεῖξαι, ὅτι καὶ οὗτοι δόξαν μέν τινα ἔχουσι καὶ ὑπόνοιαν πολεμικὴν· οὐ μέντοι ἐστὶν ἀληθῆ, ἐξ ὧν καὶ ἐπιφέρει.

† πιζέταιροι] 2 Θεόπομπός φησιν ὅτι ἐκ πάντων τῶν Μακεδόνων ἐπίλεκτοι οἱ μέγιστοι καὶ ἰσχυρότατοι ἔδορυφόρουν βασιλέως καὶ ἐκαλοῦντο 3 πιζέταιροι.

πιζαίτιροι] Πολλαὶ περὶ τούτου φέρονται ἐξηγήσεις· εἰ μὲν γὰρ φετὸ λέγεσθαι ὅτομα γραμμάτιον ἕτω λεγόμενον· οἱ δὲ, ὅτι τινὲς ἦσαν παρ' αὐτοῖς γραμματισταὶ, τὸν ἕτερον πόδα γυμνὸν ἔχοντες, τὸν δὲ ἕτερον ὑπλισμένον· διό φασι καὶ 4 πιζέτερους αὐτοὺς καλεῖσθαι, παρὰ τὸ τὸν ἕτερον πόδα γυμνὸν ἔχειν· πίζα γὰρ τὸ κάτωθεν τῆς ποδός· ὅθεν καὶ τὸ πιζεύειν, τὸ χαμαὶ πιεζεσθαι· οἱ δέ φασι, τοὺς ἀπὸ τῆς πλήθους τῶν πιζῶν ὧν εἶχε ξένων, ἐπιλέκτους καὶ φίλους γενομένους αὐτῷ, οἱονεὶ τινας ἐκλελεγμένους διὰ τὸ ἀνδρεῖον, ἵνα φυλάττωσιν αὐτόν· ἡ δὲ γραφὴ διάφορος παρὰ τὴν διάφορον ἐξήγησιν.

ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγυμνασμένων] Οἷον οἰκησάντων, οὐχ ἁπλῶς παραδυσαμένων τινός· οὐ γὰρ λέγων ἐπιστρέφει.

οὐδέν] Φασὶν οἱ τεχνικοὶ τῶν γραμματικῶν, ὅτι ἐν κυρίως κέκλιται ἡ γενικὴ 5 τοῦ οὐδείς οὐδενός.

βελτίους] Οὗτοι οἱ 3 πιζέταιροι.

εἰ μὲν γάρ τις] Τὸ σπάνιον ἐμφαίνει.

φιλοτιμία πάντας] Λείπει τοῦ διὰ φιλοτιμίαν, ἣν αὐτοὺς μόνος

1 αὖν. 2 Θεόπομπος. 3 πιζαίτεροι. 4 πιζετ. 5 Γ. ἡ εὐθεῖα τ. κεκλῆσθαι

ἀπωθεῖν αὐτὸν ἔφη, βελόμενον πάντας αὐτοῦ δοκεῖν εἶναι τὰ ἔργα πρὸς γὰρ αὖ τοὺς ἄλλους, καὶ τὴν φιλοκιμίαν τὰ δρὰς ἀνυπέρβλητον εἶναι. Εἰ δέ τις σώφρων, ἢ δικαίως ἄλλως, τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν φεύγει, καὶ μέθην, καὶ κορδακισμοὺς οὐ δυναμένους φέρειν, παρεωρᾶσθαι καὶ ἐν ὕδατος εἶναι μέρει τὸν τοιοῦτον.

ΣΧΟΛΙΑ.

χαίρεσθαι βάλλεται· τί οὖν ὁ ἐπαινετὸς καθ' ὃ δόξῃ; ὀρέγεται; εἰ μὲν γὰρ συμμέτρου ὀρέγεται, ἐπαινετὸς ἂν ἦν, νῦν δὲ τῷ φιλοναίζοντι, εἰς κενοδοξίαν, ὥσπερ λέγομεν, ἐμπίπτει· ἑκάστῃ γὰρ ἀρετῇ δύο κακίαι παρέπονται, καὶ ἔνδεια καὶ φιλονεικία.

ἢ δικαίως ἄλλως] Οἷον ἀπὸ φύσεως, φυσικῶς· ἴσα δείξῃ, ὅτι ἀπὸ διδαχῆς οὐκ ἔστι παρὰ Μακεδόσι γενέσθαι σώφρονα· τρία δὲ σημαίνει παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ ἄλλως, οἷον τὸ καλὰ ἄλλον τρόπον· ἢ τὸ καλὰ φύσιν, ὡς ἐνταῦθα· ἢ τὸ μάτην. Πλαίωνικὴ δὲ λέξις· δοξῃ· φησὶ γὰρ ἐκεῖνος ἔτισθαι τὰς ἀρετὰς ἀλλήλαις, ὅτι τὸν ὅλα σώφρονα, καὶ δίκαιον εἶναι, καὶ φρόνιμον, καὶ ἀνδρεῖον.

τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν] Οὐχὶ ἁπλῶς οὐδὲ τοῦτο· ἀλλ' ἵνα μή τις νομίσῃ ὡς τύραννον αὐτὸν τρυφᾶν καὶ ἐν τισιν ἡμέραις, καί τινας ἐπ' ἄριστον καλεῖν, διὰ τοῦ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ταῦτα ποιεῖν, διδάσκει αὐτὸν ὡς μέθυσον, καὶ [1] τοῦτον βίον ἔχοντα ἀκρασίαν δὲ, ἀκοσμίαν τινὰ καὶ ἀταξίαν, παρὰ τὸ μὴ κεκρᾶσθαι.

κορδακισμοὺς] Ὀρχήσεις ἀσχήμονας· κορδακισμὸς γάρ ἐστιν εἶδος ὀρχήσεως αἰσχρᾶς καὶ ἀπρεπῶς· τῶν γὰρ ὀρχήσεων, ἡ μέν ἐστι πολεμικὴ, ὡς καὶ ἡ Πυῤῥίχη· ἡ δὲ γελαστικὴ, ἣ χρῶνται ἐν θιάτροις καὶ πότοις.

2 παρεωρᾶσθαι] Ἐπὶ μὲν τῶν ἀνδρείων, τὸ ἐκβάλλειν· ἐπὶ δὲ τούτων, τὸ 2 παρεωρᾶσθαι εἶπεν, οἱονεὶ καὶ ἀφρονεῖσθαι· καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἀνδρείων, τὸν φθόνον αἴτιον· ἐπὶ δὲ τῶν σωφρόνων, τὸ μῖσος.

1 τοῦτον 2 παρεῖσθαι.

λήθην

ἑαυτὸν. Λοιπὸς δὴ ὢν εἰκὸς αὐτὸν εἶναι λῃστὴν καὶ κόλακα καὶ ποιητὴν ἀνθρώπων, οὓς μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι ποιεῖτε διὰ ἐμοῦ νῦν ὀκνῶ πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσαι. Δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ καὶ γὰρ ἐνθένδε πάντες ἀπήλαυνον, ὡς πολὺ τῶν θαυμαλοπαιῶν ἀσελγέστερους ὄντας, Καλλίαν ὀπεῖνον τὸν δημόσιον, καὶ τοιοῦτους ἀνθρώπους, μίμους γελοίων, καὶ ποιητὰς αἰσχρῶν ἀσμάτων, ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποιοῦσιν ἕνεκα τοῦ γελασθῆναι,

τοὺς

ΣΧΟΛΙΑ.

λῃστὰς καὶ κόλακας] Λῃστὰς, οἷονεὶ ἁρπαγάς τινας γραϊδίων· εἶτα ἐπειδὴ ἔμφασιν ἔχει τινὰ ἰσχυρὸν τὸ τῶν λῃστῶν, εἴγε λῃστεύσει τοὺς πολεμίους, ἐπαγαγὼν τούτῳ τὸ κόλακας, ἐπαπείλησεν αὐτῷ· φασὶ γὰρ τὸ φρόνημα οἱ κόλακες.

ὀκνῶ] Διὰ τὴν αἰσχρότητα.

Δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἐστὶ] Ταῦτα εἰς πίστιν τοῦ ἀπαγγελλόμενον· ὥστε βούλεται αὐτὸς μάρτυρας Ἀθηναίους ποιήσασθαι ἐξ ὧν ἴσασι.

Καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημόσιον] Ὁ Ἀθηναίων δῆμος ἔθος εἶχεν ἀνιᾶσθαι σίτου γράμματα ἐπιτιμώμενος, τοὺς δὲ εὐπορίας ἀπολειφούσας ἠλευθέρου. Ὁ δὲ Καλλίας ἐξ ὧν τῶν οἰκείων καὶ καταγνωσθεὶς ἔφυγε εἰς Μακεδονίαν καὶ διέτριβε παρὰ Φιλίππῳ.

Καλλίαν ἐκεῖνον] Ἰσέον ὅτι ψληθυσιλικῶς εἶπεν, ὃς πᾶσιν ἀπήλαυνον, ἵνα ἐπάγαγει, ἐφ' ἑνὸς τὸ πλῆθος· ἡ μαξιμίας ἐξάμινος· δημόσιον δέ φησιν, ἐπειδὴ δῆλος εἶχον δημοσίους οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ αἰχμαλώτων ποιήσαντες, καὶ ἐδίδασκον τούτους γράμματα, καὶ ἐξέπεμπον αὐτοὺς ἐν τοῖς πολέμοις μετὰ τῶν ταμιῶν καὶ τῶν γραμματέων, ἵνα ἀπογράφοιεν τὰ ἁναλισκόμενα· οὐκ ἀκαίρως δὲ τοῦτο ἐποίουν, ἀλλ' ἵνα διὰ τοῦ δύνασθαι τύπτειν ὡς δῆλος, ἔχωσιν μανθάνειν τὸ ἀληθὲς· αἰσχρὸν γὰρ

ἐξάμινος.

ἐπα-

τούτους αἰσχρῶ, καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει. Καί τοι ταῦτα, ὦ μιερέ τις ἡγεῖται μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείγματα τῆς ἐκείνης γνώμης καὶ κακοδαιμονίας ἐστὶ τοῖς δὴ φρονοῦσιν· ἀλλ' οἶμαι, νῦν μὲν ἀπιστοῦσι τούτοις τὸ καλοφθῶν· αἰ δὲ ὑπεροψίαι δεινὰι συγκρύψαι καὶ συσχιάσαι τὰ τοιαῦτα ὀνείδη· εἰ δέ τι πλαύσειε, τότ' ἀκριβῶς αὐτῶ πάντ' ἐξεταισθήσε). δοκεῖ δ' ἔμοιγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεῖξαι οὐκ εἰς μακρὰν, ἂν οἵτε

ΣΧΟΛΙΑ.

ἐνομίζετο παρὰ Ἀθηναίοις, ἐλευθέρους τύπτειν· εἰ δὲ διὰ τῶν φλυγῶν ἠλέγχθη ὁ τραγικὸς καὶ ὁ τραγῳδὸς ψευδόμενος, ὡς δῆλοι λοιπὸν καὶ αὐτοὶ κακῶς ἔπασχον.

μίμους γελοίους] 1 Ἀναγκαῖον τὸ τ' προσθήκης· οὐ πᾶσα γὰρ μίμησις γελοία τυγχάνει, ἀλλ' ἔστι καὶ σπουδαία· ἡ γὰρ Τραγῳδία, μίμησίς ἐστιν ἠθῶν καὶ παθῶν· καὶ ἡ Κωμῳδία μίμησις· καὶ οἱ μῖμοι 2 σώφρονες· καὶ αἰσχρῶν ἀσμάτων προσίθεντι· εἰσὶ γὰρ καὶ ἀγαθῶν ἀσμάτων ποιηταί.

Καί τοι ταῦτα, εἰ καὶ μικρὰ] Ἰνα μή τις εἴπη, καὶ τί ταῦτα αὐτοῦ λυμαίνεται τὴν δύναμιν, ἔφαγεν ὅτι δεῖγμά ἐστιν αὐτῆς τῆς κακοδαιμονίας, ὡς ὅτι ἔχει μηδὲ

1 Ἀναγκαίως. 2 σώφρονες.

ὅλως τὸν θεὸν· εἰκὸς γὰρ τὸν μίμους καὶ εἰς τὰς κρεῖττονας ἀποσκώπτειν.

ἀλλ' οἶμαι, νῦν μὲν ἀπιστοῦσι] Ἀλλάττειν αὐτῷ, καὶ πῶς ἂν 3 αὐτὸς ἀλίσκει, καὶ σώζῃ τὴν δύναμιν, εἰ κακοδαίμων ἐστὶν, ἐφάγη, ὅτι τέως νῦν αὐτυχεῖ· ἴσαν δὲ περιπίπτη τινὶ ἀτυχίᾳ. εὐθέως ταῦτα φάλα ἁλίγχεται· εἶτα, ἵνα μὴ πάλιν φοβῶσιν αὐτυχῆ λέγων, εὐθὺς ἐφάγη, οὐκ εἰς μακρὰν αὐτυχήσει, ἂν ὑμεῖς βούλησθε· ὥστε εἰ δεῖ τἀληθὲς εἰπεῖν, χορηγία τῆς ἐκείνου εὐτυχίας, ἡ ὑμετέρα ῥᾳθυμία γένηται.

ἐξελασθήσεται] Ἐλεγχθήσεται.

δείξειν] Ἐλέγχον δώσειν.

ἂν οἵτε θεοὶ θέλωσι] Χρῆζων

3 αὐτῷ.

γὰρ

οἵτε θεοὶ θέλωσι, καὶ ὑμεῖς βέλησθε. Ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῖν, ἕως μὲν ἂν ἐῤῥωμένῳ ᾖ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται τῶν καθ' ἕκαστα σαθρῶν· ἐπὰν δὲ ἀῤῥώστημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα, κἂν στρέμμα, κἂν ἄλλό τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρὸν ᾖ· οὕτω καὶ τῶν πόλεων, καὶ τῶν τυράννων, ἕως μὲν ἂν ἔξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστιν· ἐπειδὰν δὲ ὅμορον πόλεμον συμπλακῇ, πάντα ἐποίησεν ἔκδηλα.

ἡ. Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,

ΣΧΟΛΙΑ.

γὰρ αἱ ῥᾳδίοις, καὶ εὐτυχίαις, καὶ κατορθωμάτων ἀνδρῶν.

κἂν ῥῆγμα, κἂν στρέμμα] Ῥῆγμα μὲν οἱ ἰατροί φασιν ἀγγείου τινὸς ῥῆξιν, οἷον φλεβὸς, ἢ ἀρτηρίας· στρέμμα δὲ, ἄρθρου παράστασιν ἢ ῥῆγμα μὲν, νεύρου διάστασιν· στρέμμα δὲ, ὀστέου μιλάστασιν.

καὶ τῶν πόλεων] Λείπει ἡ περὶ προθέσις, ἵνα ᾖ, οὕτω καὶ περὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν τυράννων.

Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες] Ἀνακεφαλαιοῦται τὸ σχῆμα· πληρώσας τὰ πρότερα μέρη τῆ δυνατῆ, μιλάσσεσθαι ἐπὶ τρίτον ἐπὶ τύχης· ἔστι γὰρ ἡ μὲν πρώτη καθολικὴ [1] ἀντίθεσις τὸ Φοβερὸς Φίλιππος· καὶ ἔδειξεν ὅτι ὁ Φοβερὸς, ἐξ ἀδικίας νεύημένος· ἡ δὲ διαιρετικὴ μερική, ὅτι βία καθέξει τὰ πράγματα· καὶ ἔδειξεν ὅτι ὁ καθέξει, μισθίων αὐτὸν καὶ τῶν ὑπηκόων καὶ συμμάχων καὶ ξένων, ἄλλως τε καὶ αὐτὸς ὢν μισθωτὴς, καὶ ἀσελγής· ἡ δὲ τρίτη καὶ τελευταία, ἀλλ' εὐτυχὴς ὁ Φίλιππος, ὥστε κἂν μὴ σφόδρα ἴχη

[1] Deest ἀπόθεσις.

ἐκεῖνος

βαῖοι, τὸν Φίλιππον δυτυχῆντα ὁρῶν, ταύτῃ φοβερὸν πεφατολεμῆσαι νομίζει, σώφρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρῆται· μεγάλη γὰρ ῥοπὴ, μᾶλλον δ' ὅλον ἡ τύχη πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα· ὑμῖν δ' ἄλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἵρεσιν μοι δοίη, τὴν τ' ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἑλοίμην, ἐθελόντων ἃ πρόσηκει ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν καὶ κατὰ μικρὸν, ἢ τὴν ἐκείνου· πολὺ γὰρ πλείους ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχειν ὁρῶ ἡμῖν ἐνοῦσας, ἢ ἐκείνῳ· ἀλλ' οἶμαι

ΣΧΟΛΙΑ.

εὔνους τοὺς συναγωνιζομένους, κατορθοῖ διὰ τὴν τύχην· ὥστε εἶναι τὰς δύο τὰς τελευταίας, μέρη τῆ πρώτης καθολικῆς.

σώφρονος μὲν ἀνθρώπου] Εμήκυνε τὴν ἀντίθησιν, καὶ τὸν προσπομίσασθαι αὐτὴν ἐπήνησε. Τίς δὲ ἡ πρόφασις; Εἴωθεν ὁ Δημοσθένης, ἔνθα ἂν ἀποροῦ λύσεως πρὸς ἀνθίθεσιν, μὴ ψιλὴν αὐτὴν τιθέναι, ἀλλὰ κατ' ὀλίγον παλαίουσαν ἕως ἂν λάθη τοιοῦτόν τι προσθεὶς, ἐξ οὗ λῆψεται τὴν ἀφορμὴν τῆς λύσεως. ὃ δὴ καὶ ἐνταῦθα πεποίκεν· ἦν γὰρ ἡ μὲν ἀνθίθεσις, εὐτυχὴς ὁ Φίλιππος· οὐκ ἔχων δὲ λύσαι ταύτην, καὶ ὀλίγον παλαίσων ἀπὸ τῆς Φιλίππου τύχης αὐτῆς ἐπὶ τὴν κοινὴν τῶν ἀνθρώπων μεθίστησιν.

ἡ τύχη] Τὸ σχῆμα τῆ τόπῳ ἐπιμβολὴ ἐξ ὀνόματος, ὅταν ἀπὸ λέξεώς τινος ἐμβαλλομένης τὸ ἐπιχείρημα τίκτεται.

σοφὰ παῖ] Αἰὶ τῆ παίδων τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων τὴν ἐξουσίαν ἔχη.

πολὺ γὰρ πλείους] Ωσπερ ἀπὸ Παλαιωικῆς ὁρμώμενος διαιρεθῆς, ἐνταῦθα φιλοσοφεῖ, λέγων ταῖς ἀρεταῖς καὶ τὰ τῆς τύχης ἀκολουθεῖν.

οἶμαι καθήμεθα, οὐδὲν ποιοῦντες. Οὐκ ἔνι δ' αὖ τὸν ἀργοῦντα, οὐδὲ τοῖς φίλοις ἐπιτάττειν ὥσπερ αὐτὸ τι ποιεῖν, μήτιγε δὴ τοῖς θεοῖς. Οὐ δὴ θαυμαστόν ἐστιν εἰ τροπιτθυμοῦμεν ἢ πονεῖν ἐλεῖν αὐτὸς, μηδὲ παρεῖναι ἐφ' ἅπασι, καὶ μηδένα καιρὸν μηδ' ὥραν ἀφαλείπειν, ἡμῶν μελλόντων, καὶ ψηφιζομένων, καὶ πυνθανομένων. ἀφιγμένης. Οὐ δὴ θαυμάζω τοῦτο ἐγώ· τἀναντίον γὰρ ἂν ἐμοὶ θαυμαστὸν, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὦν τοῖς πολεμοῦσι πρόσκειμαι, τὰ πάντα ποιοῦντι ἀ δεῖ προσήκει. Ἀλλ' ἐλεῖνο θαυμάζω εἰ Ἀμφιθαλμονίοις μὲν πόλεμος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,

ΣΧΟΛΙΑ.

Οὐκ ἔνι δ' αὖ τὸν ἀργοῦντα,] Ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἠθικοῦ· ἐπὶ ἐστὶν ἡ ἐξήγησις· ἡ γὰρ καθολικὴ ἐστὶν, οὐκ ὑπάτει δ' αὖ, ἐπὶ ἡ τὸ αὖ σύνδεσμος, ἀλλὰ τὰ δὲ, ἐπεκτείνει ἀργοῦντα καθολικῶς· ἡ ὡς ἐν ἐπιτάττειν τὸν ἄθροισμον ἀντὶ μεριστικοῦ, ὅ ἐστι δημοσίους τινὰς ἀντὶ ἐργασίας λαμβανομένου.

εἰ μηδὲν ποιοῦντες] Γράφ. εἰ μηδὲν φιλίππιζε ἡμεῖς ἂν πρόσκεινται τοὺς πολεμοῦσιν, ἡμμένοι ἐλίος τοῦ ἀταρμφάτου.

ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων] Τὸν πόλεμον λέγει τὸν ὑπὲρ τῶν Θηβαίων, ὅτι Λακεδαιμόνιοι τὴν Καδμείαν παίλαβον· ἐν γὰρ τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ ὑφ' ἡμῶν ἡττηθεὶς οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς Ἕλληνας ἀδικουμένους ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ὑπέσχοντο αὐτοῖς ἐλευθερίαν, εἰ μιλαττεῖεν πρὸς αὐτούς· καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ, ἐξαπατήσαντες αὐτοὺς ἀπεστήσαν· ὡς οὖν καταδυσάμενοι τὸν

θηναῖοι, ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων εἰστήκατε, καὶ πολλὰ ἰδίᾳ πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἔξὸν, οὐκ ἠθελήσατε· ἀλλ' ἵνα οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἀπολίσκετε εἰσφέροντες, καὶ περικινδυνεύετε σφαλησόμενοι· ὑμεῖς δ' ἀκμάζετε δύνασθαι, καὶ μέλλετε εἰσφέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτημάτων· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους σεσῶκατε πολλάκις πάντας, καὶ καθ' ἕνα αὐτῶν ἕκαστον ἐν μέρει· τὰ δ' ὑμέτερα αὐτῶν ἀπολωλεκότες καθήσθε· ταῦτα θαυμάζω· καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, εἰ μηδὲ εἷς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διανοεῖται λογί-

ΣΧΟΛΙΑ.

τὸν πόλεμον, ὕστερον καὶ αὐτοὶ χειρώσης ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, ἀγωνιεῖσθε ὑπὲρ τούτων οἱ Ἀθηναῖοι, ἐξέπεσαν ὑπὲρ τῶν ἀδικουμένων πόλεμον πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ ἐκ τούτου ἐκλήθη ὁ πόλεμος, ὁ ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων.

καὶ πολλὰ ἰδίᾳ] Ἵνα λαμβάνοντες χρήματα παρὰ Λακεδαιμονίων, συγχωρήσωσιν αὐτοῖς ἀδικεῖν ἀδικοῦντας τοὺς Ἕλληνας.

περικινδυνεύετε] Οὕτως πρὸ αὐτῶν καὶ ὑπὲρ αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων ἐκινδυνεύετε.

καὶ καθ' ἕνα αὐτῶν ἕκαστον] Οὐ λέγει κατὰ ἕνα ἕκαστον ἄνδρα, ἀλλὰ κατὰ ἔθνη καὶ πόλεις. Ἐπομνημόνευε δ' αὐτοὺς τὰ χρόνια, ὡς δὴ καὶ τότε λήθην ποιοῦσιν διὰ τὴν πολλὴν ῥᾳθυμίαν.

καὶ ἔτι πρὸς τούτοις,] Ἐν τῷ καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, πολὺ ποιεῖ τὸ θαυμάζω.

λογίσασθε, πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ, καὶ τί ποιούντων ὑμῶν, ὁ χρόνος ἅπας διελήλυθεν· ὥστε ἴσως δήπου τοῦθ', ὅτι μελλόντων ὑμῶν, ἑτέρους τινὰς ἐλπιζόντων πρᾶξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, χρονίζων, πάλιν ἐλπιζόντων, χρεὼν ταῦτα ἅπερ νυνὶ ποιούντων, ὁ χρόνος ἅπας διελήλυθεν. Εἶθ' ὅτως ἀνωμοίως ἔχεις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥστε δι' ὧν ἐν χρησῶν φαῦλα τὰ πράγματα τῆς πόλεως γέγονε, διὰ τῶν αὐτῶν τούτων ἐλπίζετε πράξεων, ἐν φαύλων αὐτὰ χρησὰ γνήσεσθαι; ἀλλ' ὅτ' οὐ λογον,

ΣΧΟΛΙΑ.

ἑτέρους τινὰς] Οἷον τοὺς ξένους καὶ Χάρητα καὶ Χαρίδημον.

αἰτιωμένων ἀλλήλους] Τοῦτο εἰς Χάρητα· ἵνα δὲ μὴ δοκῇ ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τοῦ Χαρίδημου, τῷ κοινῷ καλύπτει τὴν ὑποψίαν· μᾶλλον γὰρ τοὺς γραίνους, εἰς κρίσιν καθιζάσι.

πάλιν ἐλπιζόντων,] Οἱ γραῖνοι κριτόμενοι, ἀποφυγεῖν βουλόμενοι πάλιν αὐτοῖς ἐπαγγέλλονται τάδε καὶ τάδε τὰς νήσους αὐτοῖς προσκτήσασθαι, καὶ τάδε [1] καὶ τάδε καλορθώσειν.

ἀνωμοίως ἔχεις,] Ἀνοήτως· Ἀνωμόνας λέγει τοὺς ἀνοήτους, παρὰ στέρησιν τῆς γνώμης, ἐχ ὥσπερ οὖν ἀγνώμονας καλοῦμεν τοὺς μὴ ἀποδιδόντας τὰ χρέα ἤγουν τὰς ἀμοιβάς.

δι' ὧν] Διὰ τῆς ῥᾳθυμίας.

Νυνὶ δὲ ὅ,τι μὲν φυλάξομεν,] Ἀπίστως ἔλυσεν, ὅτι ξενικοῖς χρησόμεθα τοῖς γραῖνοπέδοις. Ὁ δὲ, τί φησιν; Εἰ μὲν εἴχομεν

[1] Desunt καὶ τάδε.

τι

γον, ὅτ' ἔχον ἐσὶ φύσιν τῦτό γε· πολὺ γὰ ῥᾷον ἔχοντας φυλάτ]ειν, ἢ κλήσασθ] πάντα πέφυκε. Νυνὶ δὲ ὅ,τι μὴ φυλάξομεν, οὐδὲν ἐσιν ὑπὸ τοῦ πολέμ λοιπὸν τῶν πρότερον· κλήσασθ] δὲ δεῖ. Αὐτῶν ἔν ὑμῶν ἔργον τῦτο ἤδη.

ϑ'. Φημὶ δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, αὐτὸς ἀξιέναι προθυμως, μηδένα αἰτιᾶσθ] περὶ δὲ τῶν πραγμάτων κρατήσ]ε· τιμωκαῦτα ἢ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίνασθ]ε, τὸς μὲ ἀξίως ἐπαίνε τιμᾶν, τὸς δὲ ἀδικοῦντας κολάζειν· τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν, καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς

ΣΧΟΛΙΑ.

τι φυλάξαι, καλῶς τοὺς ξένους ἐπέμψομεν· ἐπὶ τῦτο γὰρ ἀπέσταλλαν σοὺς ξένους· εἰ δὲ κλήσασθαι δεῖ, προδηλον ὅτι τὸν δῆμον εἶναι δεῖ τὸν σφαλευόμενον.

Φημὶ δὴ δεῖν] Τὸ συμφέρον περιφέρεται. Εἰωθεν δὲ ἐπὶ τοὺς ἐπιλόγους μεταλαμβάνειν, ἐν σχήματι ἀνακεφαλαιώσεως τὴν εἰσβολὴν ποιησάμενον· Ι τινὲς δέ φασιν, ἵνα ἂν πληρώσαιτο τὸ δυναλὸν ἐπὶ τὸ συμφέρον μεταλέγχεσθαι.

τὰς προφάσεις] Οἱ γὰρ σφαλέντες προφάσεις ἐποιοῦντο τ' ἀπολογίας τὸ μὴ λαμβάνειν χρήματα, ἀλλὰ μὴ αὐτὰ καλεῖ τὰ χρήματα· ὀλίγα γάρ φησιν εἰς μισθὸν διδόντες τοῖς τραπιώταις, τὰ ὑπόλοιπα τῦ πλήθ]ς μισθῦ εἰς θεωρικὸν καλέχειν.

Ι τινὲς.

μᾶς ἐλλείμματα· ὑ γάρ ἐστι πικρῶς ἐξετάσαι τί πέπρακται τοις ἄλλοις, ἂν μὴ παρ' ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ δέοντα. Τίνος γὰρ ἕνεκα; ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε, τοῦτον μὲν φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας ὅσους ἂν ἐκπέμψητε στρατηγούς, ἰδίους δ' εὑρίσκειν πολέμους; εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν· ὅτι ἐπαινῶ μὲν ἐστι τὰ ἆθλα ὑπὲρ ὧν ἐστιν ὁ πόλεμος, ὑμέτερα· Ἀμφίπολις κἂν ληφθῇ, πᾶσα χρῆμα αὐτὴν ὑμεῖς νομιεῖτε· οἱ δὲ κίνδυνοι, τῶν ἐφεστηκότων ἴδιοι· μισθὸς

δ²

ΣΧΟΛΙΑ.

ἐλλείμματα.] Τὰ ὑστερήματα.

ὑ γάρ ἐστι πικρῶς] Ἀντὶ τοῦ δικαίως· πικρὸν γὰρ τοῖς ἀδικοῦσι τὸ δίκαιον προσφαίνεται.

ἰδίους δ' εὑρίσκειν] Ἰδίους λέγει, ὡς αὐτοὶ ἴδιοι ποιοῦνται ἐκτὸς τῆς πόλεως· αἰνίττεται δὲ ἴσως εἰς Κάρητα.

ὅταν δὲ δόξῃς λόγον] Ὅτι χρήματα μὲν καταλήψεται ὑ δίκαια ὑπὲρ τῆς πόλεως πολεμεῖν· ἥκουν κ' ἐπαῖνον περὶ τῶν στρατηγῶν.

Περίστ.] Ἐκ περιουσίας ἴστέ.

διεστάναι,] Διακεχωρίσθαι κ' διῳκοδομῆν.

Πρότερον μὲν γάρ,] Δίκα ἐσᾶν φυλῶν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, κ' εἰς δέκα ὥσπερ μεμερισμένης τῆς πόλεως, ἀνάγκην εἶχεν ὥσπερ ἑκάστη φυλὴ ἀπὸ πάσης προσκαλλεσθαι τοὺς πλουσιωτέρους αὐτῆς, ἑκατὸν εἴκοσι ἄνδρας τοὺς λειτουργοῦντας ὑπὲρ αὐτῆς Ι τῇ πόλει· εἶτα οἱ ἑκατὸν εἴκοσι ὅτου ἐμέριζον ἑαυτοὺς εἰς δύο μερίδας, ἵνα ἐξήκοντα αὐτῶν ἄνδρες ἴσοντα οἱ πάνυ πλούσιοι· οἱ δὲ ἄλλοι ἐξ-

Ι τῆς πόλεως.

ἥκοντα,

δ' ὧδε ἔστιν· ἐκεῖ μὲν, κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ δὲ λήμματα τῶν ἐφεστηκότων καὶ τῶν στρατιωτῶν, Δάμψακος, Σίγειον, τὰ πλοῖα ἃ συλῶσιν· ἀφ' ὧν τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς ἕκαστοι χωροῦσιν· ὑμεῖς δὲ, ὅταν μὲν εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψητε φαύλως ἔχοντα, τοὺς ἐφεστηκότας κελεύετε· ὅταν δὲ δόντες λόγον τὰς ἀναίτιας ἀκούσητε, τούτους ἀφίετε. Περίεστι τοίνυν ὑμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν, καὶ διεξάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα· τὰ κοινὰ δὲ ἔχειν φαύλως. Πρότερον μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰσε-

ΣΧΟΛΙΑ.

ήκοντα, ἧττον πλούσιοι· ἵνα μὴ ἐξαίφνης πόλεμον αὐτοὺς ἐπιλίπῃ, καὶ τύχῃ πρὸς τὸ παρὸν μὴ ἔχοντι χρήματα τοὺς ἧττον πλουσίους· εἰσέφερον γὰρ οἱ πλουσιώτεροι ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ προτέλειαν, καὶ ἐδίκαζόν ταῦτα ὕστερον παλὼ σχολῇ· ἐλέγετο δὲ τὸ σύστημα αὐτῶν τῶν ἐξάκοντα, Συμμορία οἱονεὶ παρὰ τὸ μέρος εἶναι τὰς φυλάς· δίκα δὲ οὐσῶν φυλῶν καὶ ἑκάστης παραβαλλομένης ἀπὸ ἑκατὸν εἴκοσι, συνέβη τοὺς πάντας εἶναι λειτουργοὺς, χιλίους διακοσίους· ἐμέριζον οὖν αὐτοὺς ἀπὸ ἐξακοσίων ἀνδρῶν, ὅ ἐστιν ἀπὸ δέκα συμμοριῶν· πάλιν δὲ ἐκαλέεσαν· τῶν δύο μερίδων τούτων, ἕτεμνον εἰς δύο, ὅ ἐστιν, εἰς τριακοσίους μὲν ἄνδρας, καὶ πάντε μὲν συμμορίας· οὗτοι δὲ ἦσαν οἱ τριακόσιοι οἱ πάνυ πλούσιοι οἱ πρῶτοι οἱ τινες προεισέφερον τῶν ἄλλον τι καὶ εἶχον αὐτοὺς ὑπακούειν εἰς πάντα, ὃς συμβαίνει εἰς δύο μερίδας εἶναι τοὺς πάντας· εἶγε οἱ τῶν ἑκατέρωθεν ὦσαν ὥσπερ ἡνωμένοι τοῖς ἐκαλέσθησαν τριακοσίοις τοῖς πλου-

σιω-

1 Deest γὰρ.

εἰσφέρειν κ᾽ συμμορίας· νυνὶ δ᾽ πολιτεύεσθε κ᾽ συμμορίας· ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑκάτερον, καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ, καὶ οἱ βοηθησόμενοι οἱ τριακόσιοι· οἱ δ᾽ ἄλλοι παρεσκευάσθε. οἱ μὲν ὡς τοῦτους, οἱ δὲ ὡς ἐκείνους. Δεῖ δὴ ταῦτα ἐπιδόντας, κ᾽ ὑμῖν αὐτῶν ἔτι κ᾽ νῦν γιγνομένους, κοινὸν καὶ τὸ λέγειν, κ᾽ τὸ βουλεύεσθ᾽, καὶ τὸ πράττειν ποιῆσαι. εἰ δ᾽, τοῖς μὲν ὥσπερ ἐν τυραννίδι [1] ὑμῖν ἐπιτάττειν ἀπόδωσθε· τοῖς δ᾽ ἀναγκάζεσθ᾽ τειχομαχεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι· τοῖς δ᾽, ψηφίζεσθ᾽ κ᾽ τούτων μόνον, ἄλλο δ᾽ μηδὲν τιῶν συμπονεῖν, οὐχὶ χρήσε᾽ τῶν δεόντων ὑμῖν

1 ὑμῶν.

ΣΧΟΛΙΑ.

στωλέρεις· εἶχε δὲ ἑκάστη μερὶς τῶν τεσσάρων ἴδιον στρατηγὸν κ᾽ ἴδιον ῥήτορα· ὅμως δὲ πάλιν τῶν δευτέρων κ᾽ οἱ ῥήτορες καὶ οἱ στρατηγοὶ ὑπεῖκον ταῖς πρεσβείραις· τότε δή, φησὶν, ἐμέριζον ἑαυτοὺς, διὰ πλείονα σπουδὴν τῶ εὐκαίρως εἰσφέρεσθαι τὰ χρήματα 1 κατὰ συμμορίας· νῦν δὲ δι᾽ ὀδὸν ἄλλο 2 μερίζεσθε εἰς συμμορίας, ἢ διὰ τὸ σελιδεύεσθαι, ὅ ἐστι διὰ τὸ σασιάζειν· μέμφεται δὲ αὐτοὺς ὅτι πρώην, ἡνίκα διὰ τὸ εἰσφέρειν ἐποιοῦντο τὰς συμμορίας, καὶ καιρὸς ἦν πραγμάτων, ἡγεμόνας ᾔδεσαν τοὺς πλουσιωτέρους· δευτέρους δὲ, τοὺς στρατηγούς, τοὺς κολοφωνίας· τρίτους δὲ, τοὺς ῥήτορας, τοὺς μόνον λέγοντας· νῦν δὲ ἐτοιμότερος καιρός ἐστι τῷ 3 ἐκκλησιάζειν κ᾽ τῶ λέγειν, ἡγεμόνες εἰσὶν οὐχ οἱ πλούσιοι, ἀλλ᾽ οἱ ῥήτορες· κ᾽ βοηθησόμενοι εἰσὶν οἱ πρῶτοι τριακόσιοι, ἐπαινοῦντες τὰ ὑπὸ τῶν

1 Deest καὶ. 2 μερίζεσθαι. 3 σασιάζειν.

ἰδιώτ

ὑμῖν ὀδὲν ἐν καιρῷ· τὸ γὰρ ἠδικημένον ἀεὶ μέρος ἐλλείψει· εἶτα ὑμῖν τότε κολάζειν ἀντὶ τῶν ἐχθρῶν ῥᾴδιόν ἐστι.

ί. Λέγω δὴ κεφάλαιον, πάντας εἰσφέρειν ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔχει, τὸ ἴσον· πάντας ἰέναι κατὰ μέρος, ἕως ἂν ἅπαντες εὐδαιμονήσητε· πᾶσι τοῖς παροῦσι λόγον διδόναι, καὶ τὰ βέλτιστα ὧν ἂν ἀκούσητε, αἱρεῖσθαι, μὴ ἃ ἂν ὁ δεῖνα, ἢ ὁ δεῖνα, εἴπῃ· κἂν ταῦτα ποιῆτε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον ὠφελήσετε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον, πολλῷ βέλτιον τῶν ὅλων πραγμάτων ἡμῖν ἐχόντων.

ΣΧΟΛΙΑ.

ἰδίων ῥητόρων λεγόμενα· οἱ δὲ ἄλλοι προσπεπεμμένοι ἐκαλέσαντο.

ῥήτωρ ἡγεμὼν] Δεῖ μὴ χωρίζειν τὸ ῥήτωρ ἡγεμών, ἀλλὰ συνάπτειν.

ὡς τότε] Εἰς τότε.

Δεῖ δὴ ταῦτα ἐπαινέσαι] Συμπέρασμα τῆς συμφέροντος, ὅθεν ἄρχονται καὶ οἱ ἐπίλογοι.

εἰ δὲ, τοῖς μὲν] Πρὸς Εὔβουλον ἀπολείπεσθαι τὸν πολιτευόμενον.

τοῖς δὲ ἀναλαβέσθαι] Ἐπειδὴ εἶπεν ἀνωτέρω, φημὶ δὴ δεῖν χρημάτων, ἵνα μὴ εἴπωσιν οἱ πένητες, οὐκοῦν εἰσοίσουσιν οἱ πλούσιοι, προλαβὼν ὑπὸ αὐτῶν ποιεῖται τὸν λόγον, ὅτι μέχρι πότε οἱ πλούσιοι τριηραρχήσουσι καὶ εἰσοίσουσι καὶ πάντα δαπανήσουσιν; ἐὰν γὰρ αὐτοὺς παρακόψῃ ἀπὸ τῶν πλουσίων, ἐλπίδα μηδεμίαν ἔχοντες. ἢ ἄλλην εὐπορίαν, ἀποχήσονται τῶν θεωρικῶν· καὶ ὅλως σύνηθες τῷ Δημοσθένει τοῖς πλουσίοις συνίστασθαι· γινώσκει γὰρ ὅτι τὰ νεῦρα τῆς πόλεώς εἰσιν οἱ πλούσιοι.

Λέγω δὴ κεφάλαιον,] Ἐπίλογος· διὰ δὲ τοῦτο ἐδεήθη δευτέρας ἀνακεφαλαιώσεως, εἰπὼν, ὅτι χρὴ πάντας εἰσφέρειν, ἵνα τῆς ἀνάγκης ταύτης περιστάσης, ἐκτήσωνται τὰ θεωρικά.

ΤΥΠΟ-

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ Τείτου.

ΕΠΕΜΨΑΝ βοήθειαν τοῖς Ολυνθίοις οἱ Αθηναῖοι· καί τι καλορθῶν ἔδοξαν δι' αὐτῆς· καὶ ταῦτα αὐτοῖς ἀπήγγελλέ· ὁ δὲ δῆμος περιχαρὴς, οἵ τε ῥήτορες παρακαλοῦντες ἐπὶ τιμορίαν Φιλίππου. Ο δὲ Δημοσθένης δεδοικὼς μὴ θαρσήσαντες ὡς τὰ πάντα νενικηκότες, καὶ ἱκανὴν βοήθειαν πεποιημένοι τοῖς Ολυνθίοις, τῶν λοιπῶν ὀλιγωρήσωσι, διὰ τοῦτο παρελθὼν, ἐπισκώπτει τὴν ἀλαζονείαν αὐτῶν· καὶ πρὸς εὐλάβειαν σώφρονα, τὴν γνώμην μεθίστησι, λέγων ὡ περὶ μὲν Φιλίππου τιμωρίας νῦν αὐτοῖς εἶναι τὸν λόγον, ἀλλὰ περὶ τῶν ζυμμάχων σωτηρίας· οἶδε γὰρ ὅτι καὶ Αθηναῖοι, καὶ ἄλλοι τινὲς, τὰ μὲν μὴ τὰ οἰκεῖα προεῖδον, ποιοῦνται φροντίδα· περὶ δὲ τὰ τιμωρήσασθαι τὸν ἐναντίον ἅπαν σπεύδουσιν. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ τὰ περὶ τῶν θεωρικῶν χρημάτων συμβουλὴν φανερώτερον ἀπέδοσαν, καὶ ἀξιοῦν λυθῆναι τὸν νόμον, τὸν ἐπιτιθέντας ζημίαν τοῖς γράψασιν αὐτὰ γενέσθαι στρατιωτικὰ, ἵνα δειχθῇ τὸ ζυμβουλεύειν τὰ βέλτιστα· παραινεῖ δὲ καὶ ὅλως περὶ τὸν τῶν προγόνων ζῆλον ἀναζῆσαι καὶ στρατεύεσθαι σώμασιν οἰκείοις· καὶ ἐπιμέμφεται πολλὰ κέκρηται μὲν τῷ δήμῳ τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ τῶν δημαγωγῶν, ὡς οὐκ ὀρθῶς προϊσαμένων τὴν πόλιν.

ΔΗΜΟ-

Digitized by Google

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Β.

ά. ΟΥΧΙ ταὐτὰ παρίσαλαί μοι γιγνώσκειν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ὅταν τε εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψω, καὶ

1 ΤΡΙΤΟΣ.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ 2Β. ΣΧΟΛΙΑ.

ΟΥΧΙ ταὐτὰ παρίσαλαί μοι] Ὡς τῶν πραγμάτων χαλεπῶν ὄντων ἐξ ἀπιθμήσεως εἰληφέναι τὸ πρεσβύμιον· ὅτι πρόσοχὴν διὰ τῦ παρελθεῖν ἀπεργάζεται, ἢ ἐπ τῦ παραδόξυ· παράδοξον γὰρ γίνεσθαι, ὅταν τοῖς λόγοις ἡ συνήθεια τὰ πράγματα· ἢ ἀπὸ συγκρίσεως· συγκρίνει γὰρ δίκαιον τοὺς λόγους ἀναπόδειξιν ἔχοντας τοῖς πράγμασι· παθητικὸν δὲ ὁ προοίμιον, καὶ μικτὸν ἀξιώματος· ἐν ᾧ γὰρ ἀπηρμένον τὸν δῆμον καὶ 2 μέγα φρονοῦντα ἐπὶ τῇ νίκῃ συγκλείει καὶ πρὸς φόβον καθίστησι, ἀφ' ἑτέρας πάθους εἰς ἕτερον ἄγει τὸν ἀκροατήν· ἐν ᾧ δὲ ἀλλάττει τὴν γνώμην τῶν Αθηναίων, τὸ τοῦ Περικλέους ἀξίωμα διὰ τῶν ἔργων διώκουσι· καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἀθυμοῦντα μὲν τὸν δῆμον ἐπαιρε τῇ ἀναγωγείᾳ, καὶ μικτὸν ἐλπίδων ἀπεφήνατο· θαρροῦντα δὲ, αὖθις εἰς φόβον περιαγαγεῖν· τρεπτὸς δὲ ὁ λόγος· τὸ μὲν γὰρ πρῶτόν ἐστι, τὸ δοκεῖν μάλιστα συνέχειν καὶ παρέχειν ὅλον τὸν λόγον, ἡ σχέσις, καὶ προηγούμενον κίνησιν, εἰ χρὴ μεταστῆναι τὸν δῆμον εἰς Μακεδονίαν, ἢ καλὰ χώραν ἐᾶσθαι μᾶλλον τοῖς Ολυνθίοις βοηθήσουσαν· τὸ δὲ δεύτερον, εἰ χρὴ λῦσαι τοὺς νόμους τοὺς θεωρικούς· τὸ δὲ τρίτον ἐπιλόγικον ὄν, καθαρμὸν ἔχει τῆς πολιτείας τῶν νῦν δημαγωγούντων· τούτων δὲ τῶν μερῶν ἕκαστον ὑποτέθεικεν οἰκείῳ κεφαλαίῳ· τὸ μὲν γὰρ πρότερον τοῦ συμφέροντος εἶναι δοκεῖ· τὸ δὲ δεύτερον τοῦ νομίμου· εὐληπτίας δὲ εἰς καλασκευὴν τῦ δίκαιου· καὶ γὰρ κεφάλαιον κεφαλαίῳ ἀποδείκνυσι· τὸ δὲ τρίτον ἐστὶ τῦ δικαίου, λέγω δὲ τὸ τῆς καθαρομῆς τῶν νῦν πολιτευομένων, καὶ τῆς εὐφημίας τῶν ἐπὶ τῶν προ-

1 Γ. 2 Deest μέγα. 3 Deest ἐπὶ.

γόνων

καὶ ὅταν πρὸς τοὺς λόγους ἐς ἀκόω. Τοὺς μὲν γὰρ λόγους ὡσεὶ ξ τιμωρήσασθ Φίλιππον ὁρῶ γινομένους· τὰ δὲ πράγματα εἰς τοῦτο περήκοντα, ὥστε, ὅπως μὴ πεισώμεθα αὐτοὶ πρότερον κακῶς, σκέψασθ δέον. Οὐδὲν ἂν ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες, ἢ, τὴν ὑπόθεσιν

ΣΧΟΛΙΑ.

γόνων πολίτευσαμένων· πᾶσα γὰρ συμβουλὴ περὶ τοιούτων προσώπων γινομένη ἔπαινον ἢ ψόγον δηλοῦσα, εἰς τὸ δίκαιον ἔχει τὴν ἀναφοράν· καὶ τὸ μὲν συμφέρον δίκα τίτ- μηται, εἴς τε τὸ ἀναγκαῖον, ἐλεύσεται γὰρ Φίλιππος εἰς τὴν Αττικὴν, διαφθαρέντων τῶν Ολυνθίων· καὶ εἰς τὸ ἄδοξον. πάντες γὰρ ἴσασιν Ελληνες, ὅτι τοῖς Ολυνθίοις ἐπηγγελάμεθα βοηθῆσαι, εἰ πολεμήσειεν πρὸς Φίλιππον· καὶ τὸ ψευδεῖς φανῆναι, τῶν ἀδόξων. Ζητήσῃ δ' ἄν τις τί δήποτε κωλύων μεθίσταται τὴν δύναμιν, ἀδημίαν περιποίηται περὶ αὐτοῦ μνήμην, οὐδὲ φαῦλον δοκοῦν τὸ μείζονα εἰς Μακεδονίαν τοὺς τραλιώτας· ῥᾴδιον δ' ἂν ὅτι πολλοί εἰσι τρόποι καθ' οὓς ἀνθιλέγοιν ἔξεισιν· ἢ γὰρ πρὸς αὐτοὺς τοὺς λογισμοὺς μαχόμεθα τῶν ἀνθιλεγόντων, δεικνύντες αὐτοὺς σαθροὺς ὄντας· ἢ ἑτέραν εἰσηγούμεθα γνώμην, διὰ ἣν ἡμέρας τὴν ἐκείνων ἀναιρήσομεν· ἢ τὸ συμφέρον, τὸ μὲν ἐκείνων ἐλίσχομεν, αὐτοὶ δὲ συμβουλὴν ἑτέραν εἰσηγούμεθα· ἐνταῦθα τοίνυν ὁ ῥήτωρ φροντίμαις χρώμενος, τῆς μὲν ἐκείνων γνώμης οὐδεμίαν ποιεῖται [1] μνήμην· τὴν δὲ [2] αὐτῷ δοκοῦσαν εἰσηγεῖται, καὶ ταύτην ἐργάζεται. Αλλως. Προοίμιον ἐκ τῆς ἀναγκαίας· λαμβάνεται δὲ ἐξ ὑπολήψεως τῶν πραγμάτων φαύλων ὄντων.

‡ ὅταν πρὸς τοὺς λόγους] Τοῦτ' ἔστιν ὅτι δεῖ εἰς Μακεδονίαν μέλλειν βαδίζειν τὴν δύναμιν.

εἰς τοῦτο προήκοντα] Τῆς κακίας δηλονότι· οὐ φήμης δὲ ἐσιόντος· οὐκ εἰπὲν ὕστως ἔχοντα, ἀλλ' εἰς τοῦτο προήκοντα, διὰ τῆς ἐν τῇ λέξει τάσεως, τὸν χρόνον δεικνὺς τὸν αἴτιον τῶν κακῶν.

ὥστε, ὅπως μὴ πεισώμεθα] Μεγάλῳ θάρσει μέγαν φόβον ἀνίθηκε, σφόδρα τεχνικῶς ποιῶν· τὰ

1 γνώμην. 2 αὐτῷ.

γὰρ

Digitized by Google

θεσιν ωδὶ ἧς βουλεύεσθε, ἀχὶ τὴν οὖσαν παρεσκάλες ὑμῖν, ἁμαρτάνειν. Ἐγὼ δ' ὅτι μὴ πότε ἄξιῶ τὴ πόλει, καὶ τὰ αὐτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς, καὶ Φίλιππον τιμωρήσασθαι, καὶ μάλα ἀκριβῶς οἶδα· ἐπ' ἐμοῦ γὰ ἀχὶ πάλαι γέγονε ταῦτα ἀμφότερα· νυῦ μέντοι πέπεισμαι τοῦθ' ἱκανὸν

ΣΧΟΛΙΑ.

γὰρ μεγάλα πάθη, μείζοσι πάθεσι λύειν προσήκει.

Οὐδὲν οὖν ἄλλό μοι δοκοῦσιν] Ὥσπερ αἰνιττόμενος, ἀλλὰ νῦν μὲν οὐκ ἔχω Φιλιππισμὸν αὐτοῖς ὀνειδίζειν· ὑπερβατὸν καθ' ὑπέρθεσιν· τὸ δὲ ἐξῆς οὕτως· εἰδὲν ἂν ἄλλό μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες ῥήτορες, ἢ ἁμαρτάνειν. εἶτα ἐν τῷ μέσῳ καλασκευάζει. Πῶς, τὴν ὑπόθεσιν ὑμῖν παρεσκάλες καὶ συμβουλεύοντες, περὶ ἧς καὶ ὑμεῖς βουλεύεσθε, (βουλεύονται δὲ νῦν περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον) ἀλλ' ἀχὶ τὴν οὖσαν καὶ ἀληθῆ ὑπόθεσιν· καίτοι κοινῇ τὸ, παρεσκάλες ὑμῖν· ἦτις ἐστὶ τὸ βουλεύσασθαι, ὅπως ἂν σωθῶσι σώσωμεν τοὺς Ὀλυνθίους· ἔστι δὲ ὥσπερ συμπέρασμα τῶν προοιμίων διὰ πλειόνων.

τὴν ὑπόθεσιν] Τὸ τιμωρήσασθαι Φίλιππον· βιαίως δὲ σφόδρα τὸν δῆμον κοινωνὸν τῆς ἐκυτοῦ γνώμης ἐποίησεν, ὑπὲρ ὧν αὐτὸς μέλλει συμβουλεύειν περὶ τούτων εἰσιληλυθέναι φήσας βουλιόμενον τὸν δῆμον.

τὴν οὖσαν] Τὸ σῶσαι τοὺς Ὀλυνθίους.

Ἐγὼ δ' ὅτι μὲν πότε] Ἔτι τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ἐξεργάζεται· δηλοῖ δὲ τοὺς καιροὺς ἐν οἷς Ἀμφίπολιν εἶχον δὶ Ποτείδαιον καὶ τὰ ἐπὶ Θράκης.

ἐξῆν τῇ πόλει,] Δύσις τῶν ἀντιπίπτοντων.

τὰ αὐτῆς] Δίον εἶπεῖν, καὶ Ὀλυνθίους σῶσαι.

τιμωρήσασθαι,] Οὐκ ὡς τιμωρησαμένων αὐτῶν τότε τὸν Φίλιππον, ἀλλ' ὡς ἐξουσίαν ἔχόντων εἴτε ἠβουλήθησαν.

ἐπ' ἐμοῦ γὰρ] Ὑπερβατὸν τὸ σχῆμα.

ἱκανὸν] Αὐταρκες· ὡστὶ ἔλεγε, κἂν τοῦτο δυνηθῆτε ποιῆσαι, καλῶς ὑμῖν ἔχει πρὸς τὸν παρόντα δύναμιν.

1 βουλεύεσθε.

σχολα-

Digitized by Google

τὸν προλαβεῖν εἶναι ἡμῖν τὴν πρώτην, ὅπως τοὺς συμμάχους σώσωμεν· ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ, τότε καὶ περὶ τοῦ τίνα τρόπον τιμωρήσεταί τις ἐκεῖνον ἐξέσται σκοπεῖν· πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς ὑποθέσθαι, μάταιον ἡγοῦμαι περὶ τῆς τελευτῆς βουλὰς ποιεῖσθαι λόγον.

Β'. Ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἴπερ πολὺ καὶ νῦν πολλῆς

ΣΧΟΛΙΑ.

προλαβεῖν] Ὥσπερ ἐπὶ ἁρμάτων εἴποι ἐπαναμίσων διὰ τάχος προαρπάσαι ἆθλον κείμενον ἐν μέσῳ, ἵνα ἆθλον μὲν νοήσωμεν τὴν Ὀλυνθον, 1 ἁρμάτας δὲ Φίλιππον καὶ Ἀθηναίους.

τὴν πρώτην,] Τὴν ἀρχὴν δηλονότι· ἀρχὴν γὰρ καλεῖ τὸ σῶσαι τοὺς Ὀλυνθίους· τέλος δὲ, τὸ τιμωρήσασθαι Φίλιππον.

ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως] Τὸ μὲν λέγειν ὡς ἐὰν ἴσωσιν Ὀλυνθίους, ἀναίσχυντον· καθεῖλε δὲ αὐτὸ, φήσας ὅτι ἐὰν βεβαίως· ὥστε ἀναίσκυντον μένειν καὶ οὕτως χώραν τὴν δύναμιν.

καὶ περὶ τοῦ τίνα τρόπον] Καὶ ἐν τῷ τρόπῳ τῆς τιμωρίας ἀμαρτάνουσι τοὺς ῥήτορας· φησὶ γὰρ, τότε ἐξέσται τὸν τρόπον σκοπεῖν, αἰνίττεται δὲ ὅτι καὶὰ θάλατταν ἐπιλυθεῖν χρὴ τῷ Φιλίππῳ, καὶ κλεῖσαι τὰ ἐμπόρια, ὅπερ αὐτὸς ὕστερον ἐν τῷ τελάρῳ συνεβούλευσε.

περὶ δὲ τὴν ἀρχὴν] Ἀκόλουθον τῇ ἐξ ἀρχῆς προθέσει τὰ συμπέρασμα· τότε γὰρ τοὺς ῥήτορας μεμφόμενος ὅτι ἕτερα αὐτῷ ἑτέροις συμβουλεύουσι, νῦν φησὶ μάταιον εἶναι τὸ περὶ τῆς τέλους σκοπεῖν, ἀρχὴν μὲν τὴν τῶν συμμάχων σωτηρίαν, τέλος δὲ τὴν Φιλίππου κάθαιρεσιν εἶναι δικαίαν· τὸ δὲ δὴ συμπέρασμα γνωμικὸν ὄν, σεμνὴν τὴν βάσιν τῷ προοιμίῳ ποιοῦται· δεῖ γὰρ ἐν μὲν ἀρχαῖς τῶν προοιμίων, τὰ γνωμικὰ φυλάττεσθαι· καὶ γὰρ ἄγονον καὶ ἀρχαιότροπον τὸν λόγον δεικνύει. 2 τὸ δὲ ἐπὶ τέλει γνωμικὸν 3 ἐπισφραγίζεται τοῖς ἐν μέρει λογισμοῖς, τῇ καθόλου προσθήκῃ.

1 ἁρμάτα.

2 τῷ.

3 ἐπισφραγίζεσθαι λόγον.

Digitized by Google

λῆς φρονήσεως καὶ βουλῆς δεῖται· ἐγὼ δ', οὐχ ὅτι χρὴ περὶ τῶν παρόντων συμβουλεῦσαι, χαλεπώτατον ἡγοῦμαι, ἀλλ' ὅπερ ἀπορῶ, τίνα χρὴ τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν· πέπεισμαι γὰρ ἐξ ὧν πάρων καὶ ἀκούων σαφῶς οἶδα, τὰ πλείω τῶν πραγμάτων ὑμᾶς ἐκπεφευγέναι, τῷ μὴ βούλεσθαι τὰ δέοντα ποιεῖν, ἢ τῷ μὴ ξυνιέναι.

ΣΧΟΛΙΑ.

λόγου.] Λόγον ἐνταῦθα τὴν συμβουλὴν καλεῖ.

Ὃ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς,] Δεύτερος προοίμιον, ἀκαλλώπιστον δὲ, ἐπὶ τῷ ἀναγκαίῳ· λαμβάνεται δὲ πρὸς ὑποβολὴν τῶν πραγμάτων ἁμαρτόντων ἕνεκα· ἐκθέμενος δὲ ἐν τῷ πρώτῳ προοιμίῳ στρατηγικῶς τὸν ἑαυτοῦ τρόπον, ὅτι δεῖ τοὺς πολιτεύεσθαι μέλλοντας, καὶ τὸ προηγήσασθαι τοῦ λόγου μέρος ἐκεῖνο καλατείνας, ἐν τῷ δευτέρῳ αὖθις τὰ λειπόμενα δύο μέρη ἐπιπλήττει.

ἕτερον ἀπορῶ.] Τὸ δεύτερον μέρος τοῦ τοῦ περὶ τῶν θεωρικῶν ἐπιδείκνυσι· δείκνυσι δὲ ὅτι τὴν λύσιν τῶν κακῶν εἰδὼς, ἐκεῖνα ἀποφήναθαι· τὸ δὲ ἑτέρῳ τίνα τρόπον, πολλὰς ἔχει σημασίας, τοῦτον φανερῶν, ἢ τοιοῦτόν ἐστιν ἀπάτης· τοῦτον μᾶλλον παῤῥησίας, ἢ ὑφαμένης· οὐκ εἰπεῖν δέι, ἀπορῶ τί δεῖ λέγειν, ἀλλὰ πῶς δυνήσομαι τοὺς κολάσεως ἀντὶς πεῖσαι· ἰσέον δὲ ὅτι ἀκαλάσκευόν εἶπε τὸ προοίμιον, ἵνα ὡς ὁμολογούμενον λάθῃ τὸ, ὅτι πολλῆς φρονήσεως δεῖται τὰ πράγματα.

πέπεισμαι γὰρ] Ἐνθένδε, ἐξ ὧν αὐτὸς τε συμβουλεύων, καὶ ἐξ ἄλλων ἑτέρων λέγων· δίδωσι γὰρ καὶ τῶν ἄλλων ῥήτορων ἐνίοις λέγειν τὰ πόλει τὰ χρήσιμα, ἵνα μὴ φανῇ εἰς αὐτὸν ἀναφέρων, φθονικὸς εἶναι δοκῇ.

μὴ συνιέναι.] Σημείωσαι ὅτι διανοίας σύνεσις φρονήσεως, ὅτι ἡ μὲν φρονησις ἕξις ἐστὶ γενικὴ τῶν οἰκοθεν λογισμῶν· ἡ δὲ σύνεσις, ἕξις δεκτικὴ τῶν ἔξωθεν λογισμῶν.

1 κολακείας.

ἀξιῶ

εἶναι. ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς, ἂν μὲν παῤῥησίας ποιῶμαι τοὺς λόγους, ὑπομεῖναι, τοῦτο θεωροῦντας· εἰ δ' ἀληθῆ λέγω, καὶ διὰ τοῦτο ἵνα τἀλλοπὰ βελτίω γένησθε· ὁρᾶτε γὰρ ὡς ὀκνοῦσι πρὸς χάριν δημηγορεῖν ἅπαντες, εἰς πᾶν προελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα πράγματα· ἀναγκαῖον δὲ ὑπολαμβάνω, μικρὰ τῶν γεγενημένων πρῶτον ὑμᾶς ὑπομνῆσαι.

γ'. Μέμνησθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτε ἀπηγγέλθη Φιλίππῳ ὑμῖν ἐν Θερμοπύλαις

ΣΧΟΛΙΑ.

ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς,] Ἀντὶ τοῦ ἄξιον νομίζω· ὁ γὰρ εὑρίσκεται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, εἰ μὴ ἄρα σπανίως τὸ ἀξιῶ ἐπὶ τοῦ παρακαλῶ· σημείωσαι δὲ ὡς ἐν τῇ ἀξιώσει κέχρηται προσδιορθώσῃ.

ὁρᾶτε γὰρ] Ἐντεῦθεν αὐτῷ τὸ τρίτον μέρος γενήσεται, τὸ τῆς ἐπιλιμπάνσεως τῶν νῦν πολιτευομένων.

ἀναγκαῖον δὲ ὑπολαμβάνω] Μετιλήλυθεν ἐνταῦθα εἰς τὰ αὐτὰ κεφάλαια· ᾗ ἔστιν αὐτὸ τὸ συμφέρον ἐξεταζόμενον, ᾗ τὸ προηγούμενον μέρος, πότερον χρὴ μένειν ἐν Ὀλύνθῳ τὴν δύναμιν, ἢ μεταγαγεῖν εἰς τὴν Μακεδονίαν.

‡ Μέμνησθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτ' ἀπηγγέλθη] Τοῦτό τινες ἀμαρτάνοντες ὑπενόησαν εἶναι διήγησιν, ἀγνοήσαντες ὡς ἐν συμβουλευτικῷ λόγῳ διηγεῖσθαι οὐκ ἔνεστιν.

Μέμνησθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,] Οἱ ἀγῶνες ἐνταῦθεν πείθειν δὲ βουλόμενος τοὺς Ἀθηναίους ἐάσαι καλὰ χώραν τὴν δύναμιν, παραδειγματικὴν πίστιν κέχρηται· πιθανωτέρα δὲ πασῶν τῶν πίστεων ἡ τοιαύτη· διὸ καὶ Ἰσοκράτης μὲν πιθανώτερος εἶναι δοκεῖ, πειρατεύων τοῖς παραδείγμασι· Δημοσθένης δὲ βίαιος ὑπάλληλος, νῦν μὲν τοῖς ἐνθυμήμασι, νῦν δὲ παραδείγμασιν, αὖθις δὲ ἐνίοτε πίστει χρώμενος.

ἐνίοτε πίστει χρώμενος.

κη, τέτον ἢ τέταρτον ἔτ@ τετὶ, Ηραῖον τεῖχ@ πολιορκῶν· τότε τοίνυν, μικρῷ ῥᾳ̃ῖ[1] Μαιμακτηριών. Πολλῶν ὧ λόγων κ᾽ θορύβ@ γιγνομένε παρ᾽ ὑμῖν, ἐψηφίσαδε τετρακόσια τριήρεις καθέλκειν, καὶ τὰς μέχρι πέντε κ᾽ τετρακόσια ἐτῶν, αὐτοὺς ἐμβαίνειν, καὶ τάλαντα ἑξήκοντα εἰσφέρειν· κ᾽ μᾶ ταῦτα, διελθόντ@ δ᾽ ἐνιαυτοῦ τότε, Εκατομβαιῶν, Μεταγειτνιῶν, Βοηδρομιῶν· τότε τε μικρὸς μόγις μετὰ τὰ Μυστήρια, δέκα

1 Μαιμακτηριών.

ΣΧΟΛΙΑ.

Ηραῖον τεῖχ@] Πολισμάτιον Θρᾴκης.

μὴν μὲν ἦν Μαιμακτηριών.] Χειμέρι@ ἄτ@ ὁ μήν· ἐξ ὧ δείκνυσιν ὅτι, καίτοι χειμῶν@ ὄντ@, πλεῖν ἐψηφίσαδε, τοσαύτη 1 προθυμία πρὸς τὴν βοήθειαν ἐκέχρησθε.

καθέλκειν,] Αντὶ τε ἐμβιβάζειν εἰς τὴν θάλατταν.

μέχρι πέντε κ᾽ τετρακόσια] Ως παραδόξον τέτο εἶπεν, ἵνα ἐμφήνῃ αὐτῶν τὴν πολλὴν σπεδήν· νόμ@ γὰρ κελεύοντ@ παρὰ Αθηναίοις μέχρι τετρακοσίων ἐτῶν στρατεύεσθαι, ἀξιαμένους ἀπὸ ὀκτωκαίδεκα, κ᾽ μέχρι πέντε τῶν εἴκοσι παῖδας ὅπλας τέως περιπολεῖν τὰ περὶ τὴν πόλιν φρούρια· εἰς ὑπερορίες δὲ πολέμες ἀπὸ ἐτῶν εἴκοσι, αὐτοὶ τότε κ᾽ ἤδ; οὐκ ἐκέλευεν ὁ νόμ@ στρατεύεσθαι, πολεμεῖν ἐψηφίσαντο διὰ τὴν πολλὴν σπεδήν, ὡς εἰρῆται.

διελθόντ@ τε ἐνιαυτοῦ] Ητοι μηνῶν ὀκτὼ παρελθόντων ἀπὸ Μαΐε μετοικμείων, κ᾽ πληρωθέντ@ τε ἐνιαυτε τέτε, ἦν Εκατομβαιών, ἤτοι * Ιανουάρι@ ὡς 2 ἄρχει χρόνε παρ᾽ Ελλησιν· εἶτα Μεταγειτνιών, ἦγεν Φεβρουάρι@·

1 βοηθείαι. 2 ἔχει.

δέκα ναῦς ἀπεστείλατε ἔχουσα Χαιρόδημον καὶ στρατιώτας, καὶ πέντε τάλαντα λέγουσιν· ὡς δὲ ἤγγελθη Φιλίππῳ ἀθηναίων, [1] καὶ τεθνεώτων, (ἦλθε γὰρ ἀμφότερα,) οὐκέτι καιρὸν ὑδένα τῷ βοηθεῖν νομίσαντες, ἀφῆκαλε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ἀγῶνα. ἐν ᾧ δ' οὗτ' ὁ καιρὸς αὐτός. Εἰ γὰρ τότε ἐκεῖσε ἐβοηθήσαμεν, ὥσπερ ἐψηφισάμεθα πρότερον, οὐκ ἂν ἡμῖν ὁ Φίλιππος τότε σωθείς.

δ'. Τὰ

1 ἀθηναίων ἦ.

ΣΧΟΛΙΑ.

εἶτα Βοηδρομιών, ἤγουν Μαρμ· ὅλων ὧν πασῶν μηνῶν ς'. λέγει ὅτι ὁλῶ παρελθόντων μῆνες ἐξ ὧν τριήρεις ἐκπέμπειν ἐψηφίσασθε, ᾗ θάτερον ἤρξεν ἔτος, ᾗ Ἰανουάριος, Φεβρουάριος, Μάρτιος ἤδη παρῆλθε· ᾗ τότε μόλις μὲν τὰ Μυστήρια, ἤτοι μεγάλα, ἦγον τὰ βοηδρόμια, ἀπεστείλατε δέκα ναῦς.

κεναὶς.] Πολιτικῆς βοηθείας, ἤγουν Ἀθηναίων, ὃ ἐστι ξένους ἀντὶ Ἀθηναίων ἐχούσας.

Φίλιππος ἀθηναίων,] Ἐπικινδύνως ἀθηναῖσαι φησὶ Φίλιππον, ὅτε τὴν Μεθώνην ἐπολιόρκει, Ἀγίρωτινὸς γραπτοῦ Μεθωναίου ἀπὸ τοῦ τείχους ἐπιγράψαντος τῷ δόρατι, Ἀγὴς Φιλίππου θανάσιμον [1] σῆμα· εἶτα πάμπαλον, ᾗ καὶ τύχην τινὰ ἐπιτύχοιτο αὐτῷ καὶ τῷ ὀφθαλμῷ· λέγεται δὲ ὅτι ᾗ Φιλίππου ἀντέγραψε πρὸς αὐτὸν, ᾗ ἀπειλήσαντος, ὅμως οὐκ ἐπέτυχεν αὐτὸς ἐπιγράψας δὲ, Ἀγίρα Φιλίππου ἦν λάθῃ, πρεμήσεται.

τὼν ἀπόστολον·] Ἀπόστολον, ἤγουν στόλου· ἀπόστολον γὰρ ἐκάλουν οἱ Ἀθηναῖοι ᾗ πᾶσαν τὴν παρ' αὐτῶν σταλησομένην δύναμιν, τοξοτῶν, ὁπλιτῶν, ἱππέων, τῶν ἄλλων, ἐξαιρέτως δὲ, τὴν ναυτικὴν δύναμιν.

ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτός.] Ἀκούσαντες, φησὶ, νοσεῖν τὸν Φίλιππον, ἐξελίπετε τὴν βοήθειαν·

1 ἐπιπέμπα.

ᾗ τότε

δ'. Τὰ μὲν δὴ τότε πραχθέντα, οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι. Νῦν δ' ἑτέρου πολέμου καιρὸς ἥκει. Τίς οὗτος; Δι' ὃν καὶ περὶ τούτων ἐμνήσθην, ἵνα μὴ ταὐτὰ πάθητε. Τί δὴ χρησόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτῳ; εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε πάντι σθένει κ' τὸ δίκαιον, θεάσασθε ὃν τρόπον ὑμεῖς ἐξηλεγμένοι ἔσεσθε πάντα ὑπὲρ Φιλίππου. Ὑπῆρχον Ὀλυνθίοις δυνάμεις τινὲς κεκτημένοις, κ' δίκην οὕτω

ΣΧΟΛΙΑ.

κ' τότε μάλιστα ἐπιτήδειος καιρὸς βοηθεῖν ἐκείνοις ἦν, ἐν ᾧ κακῶς διέκειτο Φίλιππος.

εἰ γὰρ τότε ἐκείνοις ἐβοηθήσαμεν] Ἐπιγελᾶτο μὲν εἰς ὕστερον παῤῥησίᾳ χρήσασθαι· ἀλλὰ δὲ ἦτιον κ' τῶν ἐπιλοιπῶν, σκώπτων εἰς κυφότητα κ' ῥᾳθυμίαν τὸν δῆμον· ἐ μὲν ἀλλὰ κέκρυπται τὰ τῆς ἐπιτιμήσεως, σφόδρα τεχνικῶς, ὅταν μὲν γὰρ σπεύδειν τι βιλώμεθα τοὺς ἀκούοντας, καὶ ἐπιλιμᾶν ἔχωμεν, ἐγκεκρύφθαι δεῖ τὴν παῤῥησίαν, ἵνα μὴ χαλεπήναντες φιλονεικότεροι γένωνται· ὅταν δὲ τοῦτο μόνον βιλώμεθα ποιεῖν, τὸ σωφρονίζειν ἐπιθυμοῦντες, τότε φανερώτερον τῇ παῤῥησίᾳ προσήκει κεχρῆσθαι.

οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι.] Τὴν αἰτίαν ὅστις βούλεται ἡμῖν εἰπεῖν, διὰ τί ἐχρήσαντο τῷ δυνήματι τούτῳ· ὡς γὰρ δυναλὸν μέλλοποιηθῆναι τὰ ἤδη γενόμενα; κ' γὰρ κ' οἱ φιλόσοφοί φασιν, ὡς ὅτι πάντα δύναται τὸ θεῖον ποιεῖν, χωρὶς ἑνὸς τοῦ ἄλλως ποιῆσαι τὰ ἤδη γενόμενα.

Τί δὴ χρησόμεθα] Ἐρώτησις προθελὶς, οὐκ ἐπηνεγκεῖν τὴν ἀπόκρισιν, βοηθήσομεν, εἶθ' ἕτως τὰ ἑξῆς, εἰ γὰρ μὴ βοηθήσοιμεν ταυτὶ σθένει· ὁ γὰρ τὴν ἀπόκρισιν ἐξελὼν, ἐνέθηκεν [1] αὐτὴν διὰ τοῦ διωτέρου· εἰ γὰρ μὴ βοηθήσοιμεν· ἐκ τούτου δείκνυται τίς ἦν ἡ ἀπόκρισις, ὅτι δεῖ βοηθῆσαι.

ταυτὶ σθένει] Παυλοίᾳ βοηθείᾳ,

[1] αὐτό.

Digitized by Google

ἔτω τὰ πράγματα· οὔτε Φίλιππος ἐθάρρει τότε, οὔθ' ὅτοι Φίλιππον· ὥστε πρόξαμεν ἡμεῖς κἀκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην. Ἦν τοῦτο ὥσπερ ἐμπόδισμά τι τῷ Φιλίππῳ καὶ δυσχερές, πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς διηλλαγμένην πρὸς ἡμᾶς· ἐκπολεμῶσαι δεῖν ὡόμεθα τοὺς ἀνθρώπους ἐκ παντὸς τρόπου καὶ, ὃ πάντες ἐθρύλλουν τέως, τοῦτο πρᾶξαι νυνὶ ὅπως δήποτε. Τί οὖν οὐ λοιπόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντ' ἐᾶν ἐρρωμένως καὶ προθύμως, ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα· χωρὶς γὰρ τῆς ἀδικίας ὀνειδίζω ἡμᾶς αἰσχύνης, εἰ καθυφείμεθά τι τῶν πραγμάτων, οὐδὲ τὸν φόβον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,

ΣΧΟΛΙΑ.

οἶον, ναυϊκὴν, ὑπλιτικὴν, καὶ διὰ τῶν ἄλλων.

πόλιν] Τὴν Ὀλυνθον.

ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς] Καλῶς ἐχρήσατο τῇ λέξει· ἐγγὺς γὰρ οὔσης τῆς Μακεδονίας, ἐπιτηρεῖν ὥσπερ ἤμελλεν αὐτῷ τὰ ἀτυχήματα ποτὲ ἀτυχήσῃ, ἵνα τότε αὐτῷ εὐκαίρως ἐπιθῆται.

διηλλαγμένην] Φίλην γενομένην.

ἐκπολεμῶσαι] Ἐχθρὸν καταστῆσαι. καταβαλεῖν.

τοὺς ἀνθρώπους] Τοὺς Ὀλυνθίους.

ἐθρύλλουν] Ὑψηλόν.

ὅπως δήποτε.] Αὐτομάτως.

Τί οὖν οὐ λοιπόν,] Τὸ μέρος τῆς συμφέροντος· ἀνίκητον εἶναι δεῖ τὸ ἀναγκαῖον. πληρωθείσης χρησίμου.

Χωρὶς γὰρ τῆς αἰσχύνης] Καὶ ἐπ

Digitized by Google

Αθηναῖοι, μικρὸν ὀρῶ τὸν τῶν μὴ ταῦτα ἐχόντων μῶν ὡς ἔχουσι Θηβαίων ἡμῖν, ἀπειρηκότων ὑπ' χρήμασι Φωκέων· μηδενὸς δ' ἐμποδὼν ὄντος Φιλίππῳ τὰ παρόντα καλαχρεψαμένῳ, πρὸς ταῦτα ὑπολῖναι τὰ πράγματα. Αλλὰ μὴν εἴ τις ὑμῶν εἰς τοῦτο ἀναβάλλεται ποιήσειν τὰ δέοντα, ἰδεῖν ἐγγύθεν βέλτιον τὰ δεινά, ὄζον ἀκούειν ἄλλοθι γινόμενα, ἢ βοηθὸς ἑαυτῷ ζητεῖν, ὄζον νῦν ἑτέροις αὐτὸν βοηθεῖν· ὅτι γὰρ εἰς τοῦτο ὀκνήσειαι τὰ πράγματα, ἐὰν τὰ παρόντα περῶμεθα, χεδὸν ἴσμεν ἅπαντες ὑμεῖς.

ε. Αλλ' ὅτι μὴ δὴ δεῖ βοηθεῖν, εἶπον

ΣΧΟΛΙΑ.

ἐκ τῆς ἀδοξίας, ἢ ἐκ τοῦ κινδύνου τὸ συμφέρον συνίστησιν, ἵν' οἱ μὲν σώφρονες ἢ γενναῖοι τὴν αἰσχύνην δείσαιεν, οἱ δὲ πολλοὶ καὶ δημῶδες, τὸν φόβον τὸν ἐκ τοῦ μέλλοντος κινδύνου, βοηθήσωσι τοῖς Ολυνθίοις.

καθυφείμεθα] Ηγοῦν ἐνδοίημεν.

ἐχόντων μὲν ὡς ἔχουσιν] Αντὶ τοῦ ἐχθρῶν ὄντων.

πρὸς ταῦτα ὑπολῖναι] Μᾶλλον γὰρ τὴν Ολυνθον ἐπ' Αθήνας τραπῆναι ἀνάγκη.

Αλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν,] Ανθυποφορά· ἐνταῦθα τὸ προηγούμενον κεφάλαιον πεπλήρωκε, τέλος τὸ συμφέρον· εἰς δὲ τὸ δυνατὸν μεταβέβηκεν, ὃ πάρεστι πᾶσιν ἔχει χώραν· δεικνύοντι γὰρ αὐτοῦ τὸ συμφέρον, ὅτι βοη-

Digitized by Google

πει τις ἀν, πάντες ἐγνώκαμεν· καὶ βοηθήσομεν· τὸ δὲ ὅπως, τοῦτο λέγε. Μὴ τρίπιν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, θαυμάσητε, ἂν προάδοξον εἴπω τι τοῖς πολλοῖς· νομοθέτας καθίσατε· ἐν δὲ τούτοις τοῖς νομοθέτας, μὴ θῆτε νόμον μηδένα, εἰσὶ γὰρ ὑμῖν ἱκανοὶ, ἀλλὰ τοὺς εἰς τὸ παρὸν βλάπτοντας ὑμᾶς λύσατε· λέγω ἃ σοὶ μὲν τῶν θεσμικῶν σαφῶς ἔστωσι, καὶ σοὶ μὲν τῶν προτεθυμμένων ἐνίοις·

Σ Χ Ο Λ Ι Α.

θεῖν δεῖ τοῖς Ολυνθίοις, ἀντίπτωσι, καὶ πῶς δυνησόμεθα, χρήματα μὴ ἔχοντες; ἢ γέγονεν ἡ εἰσοδος τοῦ ξυναλοῦ, ἀντίθεσις πρὸς τὸ συμφέρον· ἐὰν γὰρ ἀποδειχθῇ ὅτι ἢ χρημάτων εὐπορήσομεν, παρασκευάσωμεν τὸ συμφέρον, ὅτι δεῖ βοηθεῖν τοῖς συμμάχοις.

Μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι] Επειδὴ τῇ ἀπροσδοκήτῳ προσδοκῶν ἀνύειν περὶ πολέμου, αὐτὸς περὶ νομοθετῶν μέλλει λέγειν, διὰ τοῦτο προθεραπεύει τοὺς πολλούς· οἱ γὰρ συνήθεις οὐχ ὑγιάσουσι [1] αὐτὸ παράδοξον, ἀλλὰ ἢ πάνυ ἀναγκαῖον, τολμηρὸν δὲ, τὸ καλεῖσθαι καθίστασθαι νομοθέτας, ὡς λελυμένης τῆς δημοκρατίας ἢ μελλούσης ὀλιγαρχίας γενέσθαι· διὰ τοῦτο τῇ προδιορθώσει χρῆται, διὰ τὸ δοκεῖν ἄτοπον τῆς εἰσηγήσεως· τὸ δὲ μέλλον ῥηθήναι παρὰ τοῦ δήμου, ὅτι σὺ κελεύεις νομοθέτας καθίστασθαι; οὐδὲ γὰρ ἔχομεν νόμον; ἀνακόπτει λέγων, ἐν δὲ τούτοις μὴ θῆτε νόμον μηδένα, ἀλλὰ τὰς εἰς τὸ παρὸν βλαπτούσας ὑμᾶς λύσατε.

νομοθέτας καθίσατε·] Νομοθέτας εἴλετο παρ' αὐτοῖς ἢ ὁ νόμον καινὸν εἰσφέρων, ἢ σάλαν ὁ κρίνων τὰς 2 νόμους, μή πως ἐναντίοι τινὲς ἀλλήλοις ἔλαθον ὄντες· τοῦτο δὲ τὸ ἔργον ἦν τῶν θεσμοθετῶν.

‡ λέγω δὲ τὰς περὶ τῶν θεωρικῶν] Εἰ μὲν γὰρ τὰ θεωρικὰ τῇ θεωρίᾳ ἐδίδοσαν, οὐκ ἂν ἦν· νῦν δὲ τὰ τῶν γραμματέων τοῖς θεωροῖς διανέμουσιν. Ἐνὸς δὲ ὄντος νόμου, πῶς πολλοὺς αὐτοὺς λέγει;

1 αὐτῷ.

2 μομίμους.

Φαμὲν

ἐνίους· ὧν οἱ μὲν, τὰ στρατιωτικὰ τοῖς αὐτοῖς μέρεσι διανέμεσθαι θεωρικά· οἱ δὲ, τοὺς ἀταλίβους αὐθωρὸν καθιστᾶσιν· εἶτα καὶ τοῦτο τὰ δέοντα ποιεῖν βουλομένους, ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν. Ἐπειδὰν δὲ ταῦτα λύσητε, καὶ τῷ δ' τὸ βέλτιστα λέγειν ὁδὸν τραχεῖαν ἀσφαλῆ, τιμωμένα τὸν γεγραμμένα ἃ πάντες ἴσασιν ὅτι συμφέρει, ζητεῖτε· πεῖσαι δὲ ταῦτα πρᾶξαι, μὴ σιωπᾶτε τίς εἰπὼν τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν,

ΣΧΟΛΙΑ.

Φαμὲν δὲ διοικήσεις πολλὰς καὶ ψηφίσματα γεγενῆσθαι περὶ τῶν χρημάτων, διὸ καὶ πολλοὺς νόμους λέγει; ἵνα λεθῶσι ἐν τοῖς δημοθέταις, ἢ ἵνα μὴ δόξῃ μόνῳ τῷ Εὐβούλῳ ἐναντιοῦσθαι ὡς ἐχθρός.

οἱ δὲ, τοὺς ἀταλίβους] Τίνι διαφέρουσιν οἱ ἀταλίβοντες τῶν στρατηλατούντων, καὶ τῶν ἀγραυλούντων; Ἀγραύλους μὲν ἴσως, ὁ μηδέποτε ἐγγραφεὶς εἰς τὸν κατάλογον τῶν στρατιωτῶν· ἀταλίβους δὲ, ὁ ἐγγραφεὶς μὲν, μὴ ἐξιὼν δὲ εἰς τὰς ἐπιβαλλούσας αὐτῷ στρατείας· λειποταξίου δὲ, ὁ παρὰ τὴν μάχην καὶ τὸ στρατόπεδον τὸν τάξιν καὶ τοὺς συνασπιστὰς ἀπολιπών· νόμοι δὲ ἦσαν κελεύοντες ἀφίσθαι

τινας τῆς στρατείας, ἵνα στρατεύειν εἰς τὰ Διονύσια· καλὰ χάριν οὖν τὴν ἐκείνων, εἰ χορηγοὶ τοὺς νεανίσκους; καὶ τοὺς ἐκ τῆς καταλόγου μάλιστα ἐπιλέγοντο· ὁ δὲ Δημοσθένης, τοὺς μὲν ἐκ τοῦ καταλόγου στρατεύεσθαι ἔφη, ἐκ δὲ τῆς ἀχρήστου ἡλικίας γίνεσθαι τοὺς χορευτάς.

Ἐπειδὰν δὲ ταῦτα λύσητε] Βέλτιστα ψήφισμα λέγειν συμφοῦντα δήμῳ, τὸ παρέχον τὴν ἄδειαν τῷ παρανομεῖν 2 τὸν νόμον.

τιμωμένα τὸν γεγραμμένα] Ψηφίσματα κύριοι συγχρᾶζειν τὸν δῆμον· τῶν γὰρ ψηφισμάτων μόνον τὸ συμφέρον ἡγουμένων τὸ λοθῆναι τὰ θεωρικὰ, αὐτὸς φέρας

1 Deest τῷ. 2 τὸν νόμον.

Digitized by Google

ὑμῖν, ὑφ' ὑμῶν ἀπολέσθαι βεληθείαν· οὐ γὰρ ἀφήσετε· ἄλλως τε καὶ τούτου μόνου παρεγγέγνεται μέλλοντος, τῷ παθεῖν ἀδίκως τι κακὸν, τὸν ταῦτ' εἰπόντα καὶ γεγράψαντα· μηδὲν ἧττον ὠφελῆσαι τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν μᾶλλον ἔτι ἢ νῦν, τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν φοβερώτερον ποιῆσαι. Καὶ λύειν γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς νόμους δεῖ τούτους αὐτοὺς ἀξιοῦν, οἵπερ τεθείκασιν· ἃ γάρ ἐστι δίκαιον, τίνα μὴ χαίειν, ἢ πᾶσαν ἔδαψε τὴν πόλιν, τοῖς τότε θεῖσιν ὑπάρχειν, τίνα δ' ἀπέχθειαν, δι' ἣν ἂν ἅπαντες ἄμεινον πράξαιμεν, τῷ νῦν τὰ βέλτιστα εἰπόντι ζημίαν γράφειν ἢ ταῦτα

ΣΧΟΛΙΑ.

παρατίθηκεν, ὡς καὶ τῶν δήμου τοῦτο σπουδάζοντος· τὸ δὲ ὅτι, σύνδεσμος.

ἄλλως τε καὶ τούτου μόνου] Ἀντίπατρον λέγ', ἵνα μή τις εἴπῃ, τί δὴ ἀκούεις σὺ, ὦ φιλόπολις, ὑπὲρ τῆς παιρίδος ἀποθανεῖν, ὡς ὁ Κόδρος καὶ τινες ἄλλοι; ἐπάγγ, ὅτι ἐκεῖνοι μὲν εἶχον ὥσπερ παραμυθίαν τὸ ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῶν χρησιμεύειν τοῖς πράγμασιν· ἐγὼ δὲ, ἐὰν ἀποθάνω νῦν, οὐ μόνον οὐκ ὠφελήσω, ἀλλὰ καὶ βλάψω, φοβερώτερον καθιστὰς τὸ βῆμα τοῖς βουλομένοις παῤῥησιάζεσθαι.

οἵπερ καὶ τεθείκασιν] Βούλεται παίδηγορον αὐτὸν ἑαυτῷ ποιῆσαι τὸν Εὔβουλον.

πρὶν δὲ ταῦτα εὐτρεπίσαι.] Ἀντίπατρον ἔλεγεν, ἀλλὰ 1 διὰ τί ὁ

1 Desunt διὰ τί ὁ.

σὺ

ταῦτα διτρεπίσαι, μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδένα ἀξιώτε τηλικοῦτον εἶναι παρ' ὑμῖν, ὥστε τοὺς νόμους τούτους θαβαίλια μὴ δοῦναι δίκην, μηδ' οὕτως ἀνόητον, ὥστε εἰς πρᾶγμα κακὸν αὐτὸν ἐμβαλεῖν.

ς'. Οὐ μὴν ὀδ' ἐκεῖνό γ' ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ψήφισμα ὀδενὸς ἄξιόν ἐστιν, ἂν μὴ προσθῇ τὸ ποιεῖν ἐθέλειν τάγε δόξαντα προθύμως ὑμᾶς· εἰ γὰρ αὐτάρκη τὰ ψηφίσματα ἦν, ἢ ὑμᾶς ἀναγκάζειν ἃ προσήκει πράττειν, ἢ σὲ ὧν γράφει διαπράξασθαι, οὐδ' ἂν ὑμεῖς πολλὰ ψηφιζόμενοι, μικρὰ μᾶλλον δ' οὐδὲν ἐπράττετε

ΣΧΟΛΙΑ.

σὺ λύσεις τὸν νόμον, μηδὲν εὐλαβηθείς; ἀπόκρισιν ἐν διλημμάτοις· ἢ μὲν ὃ δώσω δίκην, λύσας τὸν νόμον, τυραννικὸν τὸ τοιοῦτον· εἰ δὲ ἀνάγκη κινδυνεύειν, πῶς οὐκ ἀνόητος ἔσομαι εἰς προδήλου κακὸν ἐμαυτὸν ἐμβάλλων.

Οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ὑμᾶς] Ἀντίφασιν ἐπαναρθοῦται, μηδὲν φοβηθῆς, ὦ Δημοσθένης, τὸν νόμον λύσας· ψήφισμα γὰρ ποιοῦμεν ὥστε λυθῆναι· τί οὖν φησιν; ἂν ψηφίσηται μὲν, μηδὲν δὲ πράξῃ τῶν ἐφεξῆς, οἷον, ἐὰν μὴ συνέλθῃ ὥστε λῦσαι, ἢ συνελθόντες μὴ λύσωσιν, τί τὸ κέρδος τοῦ ψηφίσματος.

οὔτ' ἂν ὑμεῖς πολλὰ ψηφιζόμενοι,] Ἀσαφὲς τὸ χωρίον· ὃ δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν, οὔτ' ἂν ἐδεήθητε πολλῶν

Digitized by Google

πράξεις τούτων, ὅτε Φίλιππος τοσοῦτον ὑβρίκει χρόνον· πάλαι γὰρ ἂν ἴσως ἁπάντων ἐδεδώκει δίκην· ἀλλ' οὐχ ὅτῳ ταὐτὰ ἔχει· τὸ γὰρ πράττειν ἃ δεῖ λέγειν καὶ χειροήθειαν ὕστερον ἐν τῇ τάξει πρότερον τῇ δυνάμει καὶ κρεῖττόν ἐστι· τοῦτ' οὖν δεῖ προσεῖναι, τὰ δ' ἄλλα ὑπάρχει· καὶ γὰρ εἰπεῖν τὰ δέοντα παρ' ὑμῖν, εἰσίν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυνάμενοι, καὶ γνῶναι πάντων ὑμεῖς ὀξύτατοι τὰ μηθένια· καὶ πρᾶξαι δὲ δυνήσεσθε νῦν, ἐὰν ὀρθῶς ποιῆτε. Τίνα γὰρ χρόνον, ἢ τίνα καιρὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῷ παρόντι βελτίω ζητεῖτε; ἢ πότε ἃ δεῖ πράξετε, εἰ μὴ νῦν; Οὐχ ἅπαντα μὲν ἡμῖν τὰ χωρία περείληφεν ἀνθρωπος; εἰ δὲ καὶ ταύτης κύριος τῆς χώρας γένη-

σεται,

1 ὑπάρχειν.

ΣΧΟΛΙΑ.

πολλῶν ψηφισμάτων, καὶ ἐπραξαμεν ἂν ἐξ αὐτῶν ἢ μικρὰ, ἢ οὐδέν· ἐξόν γὰρ ἦν ψήφισμα γράψαντας καθαγωνίσασθαι τὸν Φίλιππον.

καὶ γὰρ παρόντων] Γνώμη ἀθυμαλικὴ· τάττει δὲ Δημοσθένης διὰ τὸ γνώμης ἐγύμνασεν· ἔστι δὲ ὁ τόπος, τὸ αἴτιόν τινι τοῦ εἶναι, πρώτου ἐστιν· αἴτια δὲ τὰ ἔργα τῶν λόγων· πρόσεστι ἄρα ἔτι καὶ σφ-

λιιι

σε), πάντων αἴσχιστα [1] πεισόμεθα, Οὐχ ὃς εἰ πολεμήσαιεν, ἑτοίμως σώσειν ὑπαρχόμεθα, οὗτοι νῦν πολεμοῦσιν); Οὐκ ἐχθρός; οὐκ ἔχων τὰ ἡμέτερα, οὐ βαρβαρος; οὐχ ὅ,τι ἂν εἴποι τις; Ἀλλὰ πρὸς θεῶν ἅπαντα ταῦτα ἐάσαντες, καὶ μονονουχὶ ξυγκαλασκευάσαντες αὐτῷ, τότε σὺ αἰτίους οἵ τινές εἰσι τούτων ζητήσομεν; οὐ γὰρ αὐτοί γ' αἴτιοι φήσομεν εἶναι, σαφῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ· ἀλλὰ καὶ σὲ τοῖς τοῦ πολέμου κινδυνεύουσι, τῷ φυγόντων ἀδεὲς ἑαυτὸν καθησυχάζειν· ἀλλὰ καὶ τὸ σεμνηγορεῖν, καὶ τὸ πλησίον, καὶ πάντων μᾶλλον· ἥττων) δ' ὅμως ἅπασι πάντας σοῦ φύγοντας δήπου· μέγιστον γὰρ ὄφελος τοῦ καθησυχάζειν τῷ ἄλλῳ· εἰ δὲ τοῦτ' ἐποίεις ἅπας, ἐνίκων ἄν·

1 πεισόμεθα; Οὐχ.

ΣΧΟΛΙΑ.

λιν, ὃ δὲ ἔστιν τὸ παράπλαιε, τοῦτο παροῦσόν ἐστι.

πρᾶξαι δὲ δυνήσεσθε] Οὐκ εἶπε πολεμήσουσι, φεύγων τὸ λυπεῖν δὲ δυστυχοῦσι τὸ ὑφεστῶτα.

Τίνα γὰρ χρόνον,] Καὶ τοῦτο τῷ δυναμένῳ μάρτυρι ἐοικὸς πᾶσα γὰρ ὥρα καιρὸν καὶ χρόνον ἐξέτασις, εἰς τὸ δηλοῦσθαι ἔχει τὸν ὑποφερόμενον.

Οὐκ ἄπιστα μὲν] Ἀναπεφαλαίωσις

ἀν· καὶ νῦν τί λέγει τις τὰ βέλτιστα; ἀφασὰς ἄλλῳ εἰπάτω, μὴ τοῦτον αἰτιάσθω. Ετερος λέγει τις βελτίω; ταῦτα ποιεῖτε ἀγαθῇ τύχῃ· ἀλλ' οὐχ ἡδέα ταῦτα; οὐκέτι τοῦθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ· πλὴν εἰ, δέον αὐξαῖς, ὠφαλείπει. Εὐξαῖς μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ῥᾴδιον, εἰς ταὐτὸ πάνθ' ὅσα βέλτιστ' ἄν τις αὐτοῖς εὔξαιτο συναγαγών· ἐλέσθαι δ' ὅταν δέῃ πραγμάτων προτεθῇ σκοπεῖν, οὐκέθ' ὁμοίως εὔπορον, ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτιστα ἀντὶ τῶν ἡδέων, ἂν μὴ ἀμφότερα ᾖ, λαμβάνειν.

ζ'. Εἰ δέ τις ὑμῖν ἔχει καὶ τὰ θεωρικὰ εἶν, καὶ πόρους ἑτέρους λέγειν

ΣΧΟΛΙΑ.

ωσις ἢ καλὰ ἀναποδισμόν.

ἀλλ' οὐχ ἡδέα ταῦτα,] Καλὰ ἐρώτησις· οὐχ ἡδέα, φησὶ, τὰ παρ' ἐμοῦ λεγόμενα, ὅτι συμβουλεύω τὰ θεωρικὰ γενέσθαι στρατιωτικά; ἀλλ' οὐκ ἐγὼ, φησὶν, αἴτιος τούτων, ἀλλ' ἡ φύσις τῶν πραγμάτων, ὅτι δύναμαι εἰσαγαγεῖν, καὶ τὰ ἡδέα καὶ τὰ ὠφέλιμα.

πλὴν εἰ, δέον εὔξασθαι,] Πλὴν εἰ μὴ ἄρα, φησὶν, ἐν τούτῳ ἀδικῶ, ἐν ᾧ οὐκ εὔχομαι καὶ ἑκάτερα ὑμῖν προσγενέσθαι, καὶ τὰ ἡδέα, καὶ τὰ ὠφέλιμα.

Εὔξασθαι μὲν γάρ,] Ζηλοῦτε, φησὶ, παρὰ τῶν συμβούλων εὐχὴν, ὡς ὄντων ἀπαιδεύτων τοῦτο· οὐ γὰρ μόνον ῥᾴδιόν ἐστι τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἡδύ· εὐχεῖται γάρ τις ὅ,τι καὶ βούλεται· τὸ δὲ δέον προσέθηκε,

συν-

1 δύναται. 2 ἡμέτερα.

γειν σεμνιώτικους, αὐχ ὅσπερ κεῖνων; εἴποι τις ἄν. Φημὶ ἔγωγε, εἴπερ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ἀλλὰ θαυμάζω εἴ τῳ πόλις ἀνθρώπων, ἢ γέγονεν, ἢ γένοιτ' ἄν, ἂν τὰ παρόντα ἀναλώσῃ πρὸς ἃ μὴ δεῖ τῶν ἀπόντων ἀπορῆσαι πρὸς ἃ δεῖ. Ἀλλ' οἶμαι μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγοις ἡ παρ' ἑκάστῳ βούλησις· διόπερ ῥᾴδιον ἁπάντων ἐστὶν αὐτὸν ἐξαπατῆσαι· ὁ γὰρ βούλεται τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἴεται· τὰ δ' πράγματα πολλάκις οὐκ ἔστω πέφυκεν.

ἡ. Ὁρᾶτε δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦθ' οὕτως, ὅπως καὶ τὰ πράγματα ἐνδέ-

ΣΧΟΛΙΑ.

συνδράσειν ταῖς γνώμαις τῶν φιλοσόφων εἰσὶ γὰρ αὐτῶν οἳ φασι, μὴ δεῖν εὔχεσθαι περὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν· ἢ κ ἴσως ἄκαφελὲς τὸ τῆς 1 εὐχῆς 2 ἡγέμονον.

Εἰ δέ τις ὑμῖν] Οὐκ ἔστι τοῦτο ἀνθρώπινος, ἀλλὰ νόημα ἀπονενοημένου τῆς ἀκαδολῆς τὸν δῆμον· ἵνα γὰρ μὴ μέλλοιεν πόνους ἐπιζητῶσιν, ἐπεισοδιοῦσι τοῖς πραγμάτων. διὰ τοῦτο εἶπεν, ὅτι θαυμάζω εἴ τις 3 ἐνθυμήσεται τῶν ἀπόντων πρὸς ἃ δεῖ, δυσπορίαν· οἱ γὰρ μέλλοντες πόνοι, ὑδὲν ποιοῦσι πρὸς τὰ παρόντα· αἱ γὰρ νῦν πράξεις ἐκ μέλλοντας πόνους ἀπαιτοῦσι.

πρὸς ἃ μὴ δεῖ] Παρίσωσις καὶ τὸ τέλος.

1 τύχης. 2 ἡγέμονον. 3 ἐνθυμήσεται.

ἀνδρες, ἐκ ἀναίσθητε ἀξιέντων, καὶ μαὶ ἀδὲν ἔξεστι. Οὗτοι σωφρόνων, ἀδὲ γνησίων ἐστὶν ἀνθρώπων ἐλλείπουσάς τι δι' ἀπορίαν χρημάτων τῷ πολέμῳ, ἀγχέγως τὰ τοιαῦτα ἀνείδη φέρειν· ἀδ' ὑπὲρ μὲν Κορινθίους, καὶ Μεγαρέας, ἀρπαζούσας τὰ ὅπλα πορεύεσθε· Φίλιππον δ' ἐᾶν πόλεις Ἑλληνίδας ἀνδραποδίζεσθαι, δι' ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς στρατιώταις· ἐκ ταῦτ' ἀχ ἱκανὰ ἀπέχθειάν τισιν

ΣΧΟΛΙΑ.

ἢ μισθὸν ἔξεστε.] Μείζονα χρημάτων αὐτοῖς ἀπορίαν ὑπολάβετε. ὁ γὰρ μισθὸς, καθημερινὴ δόσις ἐστὶ χρημάτων· τὰ δὲ θεωρικὰ, ταῖς πεντημπερίαις ἐλάμβανον.

Οὗτοι σωφρόνων, ἀδὲ γνησίων] Σωφρόνων, ἀντὶ τῶ σὺν νῷ· ἢ γνησίων δὲ, ἀγενῶν, ἀνελευθέρων, ἀχὶ ἰσχυρῶν.

‡ οὐδ' ὑπὲρ μὲν Κορινθίους] Παράδειγμα φρόνιμον εἰσάγει τὸν αὐτοῖς· πολέμων γὰρ μεμνῆσθαι καὶ καθορθωμάτων αὐτῶν ἄνευ καμάτων καὶ πόνων, ἵνα ταὐτὸν νομίσωσι καὶ ὑπὲρ τῶ παρόντος.

‡ ὑπὲρ Κορινθίους] Κορίνθιοι λειποταξήσαντες καὶ' Αθηναίων, καλέσαντες πάλαι Ἕλληνας εἰς τὰ Ἴσθμια, ἐτύγχανε γὰρ ἦν ἡ Πανήγυρις, τοὺς Αθηναίους παρῆκαν· οὗτοι δ' ὡς εἰσιόντες ὅπλα ἔκρυψαν τὴν θυσίαν μετὰ ὁπλιτῶν, ἵ' εἰ δέξαιντό αὐτὴν, ὑπόσπονδοι ὑποτρέψωσιν· ἢ γὰρ ἐπὶ πόλεμον ἐξελήλυθασαν· ὁ δὴ καὶ γεγόνασι· ἐφθασαν γὰρ τὴν παρασκευὴν, οἱ Κορίνθιοι ἰδίᾳ αὐτοὶ· ἄνευ οὖν τῶν συμμάχων καθορθῶσαι αὐτοὺς τοῦτο ἐδὲ πρᾶγμα.

οὐδ' ὑπὲρ μὲν Κορινθίους,] Ἀλλ' οὐδὲ τὸ, ἀδαμῶς σωφρόνων ἐστὶν, ἀδὲ γνησίων, ὑπὲρ μὲν Κορινθίους καὶ Μεγαρέας, ὃ ἐστιν Ἕλληνας ὄντας, τιμωρεῖσθαι, ὑπὲρ δὲ Φίλιππον τὸν βάρβαρον ὅλα, μήτ' αἰ Μ' ἀθῆναι αἱ καλὰ Μεγαρέων καὶ Κορινθίων, αὗται· οἱ Μεγαρεῖς, τὴν ὀργὴν παρίτεμνον· οἱ δὲ Κορίνθιοι, συνεμάχοντο τοῖς Μεγαρεῦσι· καὶ διὰ τοῦτο, εἰς πόλεμον Αθηναίοις καθέστησαν. Ὀργὰς δὲ ἐκαλεῖτο ἡ χώρα, ἢ διὰ τὰ ὄργια τῶν θεῶν, ἢ διὰ

τιμὴν ὑμῶν, τἄλλως περήρημαι λέγειν· ἐγὼ γὰρ ὅτως ἄφρων ἐστὶ καὶ ἀτυχὴς εἰμὶ ἐγὼ, ὡς ἐπεχθάνεσθαι βέλεσθαι, μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων· ἀλλὰ δικαίου πολίτου κρίνω, τὴν τῶν πεπραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ λέγειν χάριν αἱρεῖσθαι· ἐγὼ γὰρ τοὺς ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων ἡμῖν λόγους ἀκούω, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, ὃς ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παρόντες ἅπαντες, μιμοῦνται δ' οὐ πάνυ, τούτῳ τῷ

ΣΧΟΛΙΑ.

ἢ διὰ τὸ ἀργὸν εἶναι καὶ ὀργᾶν ἐν αὐτῇ.

ἐξ ἧς Μεγαρέας ἀφτάσαντας τὸ ὅπλα πορεύεσθαι] Τὴν ἱερὰν γῆν, ἣν ὀργάδα καὶ ἀτέλειαν ἐγεώργουν οἱ Μεγαρεῖς· πάλιν τοίνυν ὡς εὐσεβεῖς οἱ Ἀθηναῖοι ἐξελθόντες ἔπαυσαν αὐτοὺς, μόνῃ τῇ θέᾳ νικήσαντες.

ἀλλὰ δικαίου πολίτου] Ἐντεῦθεν μεταβαίνει ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν λόγου μέρους, ἐπιλογικὸν μὲν εἶναι δοκῶν, ἔχον δὲ καλαδρομὴν τῶν τοῦ νόμου τῶν θεσμικῶν, καὶ τῶ θείου αὐτόν· πίστεως γὰρ ἀναλώθως τοῦτο τὸ μέρος· εἰ γὰρ, διὰ τὰς χρημάτων διάφθαρσιν τὰ πραγματα τῆς πόλεως, αἴτιος δὲ τούτων ὁ νόμος, ἄξιον ἦν καλαδραμεῖν αὐτῶ τε καὶ τῶ θείῳ αὐτόν· ἡ δὲ καλαδρομὴ γίγνεται καὶ ἀντιθέσεσιν τῶν νῦν πολιτευομένων, καὶ τῶν ἐπὶ τῶν προγόνων· καὶ μέν γε ἑαυτὸν ἀπέφηνε· ταύτην δὲ καθήψαλο, καὶ δικόθεν ἑαυτὸν συνέστησεν· ἐξ ὧν καὶ τούτους οὐ μιμεῖται, καὶ τοὺς παλαιοὺς ἐξέλαθε, τῷ ἔθει καὶ τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας, ὡ τοὺς καλοῦθώμασι.

ἀκούω, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς,] Ἐπὶ μὲν αὐτῶν τίθησι τὸ ἴσως· ἐπὶ δὲ ἑαυτοῦ τὸ ἀκούω, ὡς ἀκριβεστέρω αὐτῶν καὶ πλέον πραγματευόμενος τὰ τῶν προγόνων, οἷα δὴ καὶ τὰ ἐκείνων ζηλεῦσθαι. Τινὲς δὲ ἐξηγοῦνται τὸ ἴσως πρὸς τὸν ἀκούω, ὅτι καὶ τινὲς ἦσαν ἴσως, μὴ μόνον ἀκοῇ εἰδότες τὰ τῶν προγόνων, ἀλλὰ καὶ τῇ θέᾳ διὰ τὸ μακρόβιοι ἑαυτῶν.

οἱ παρόντες] Οἱ ἐκκλησιαζοῦντες.

τῷ ἔθει ἢ τῷ τρόπῳ τ' πολιτείας χρῆσθαι, τὸν Αἰσχίνου ἐκεῖνον, τὸν Νικίαν, τὸν ὁμώνυμον ἑαυτῷ, τὸν Πεισικλέα· ἐξ ὧν οἱ διεφθαρμένοι ὑμᾶς ἕτοιμοι πεφήνασι ῥήτορες, τί βούλεσθε, τί γράψω, τί ὑμῖν χαρίσομαι, πρέπειν τ' παρανοίκια ἡδονῆς ἢ χάριτος τὰ τ' πόλεως πράγματα, ἢ τοιαῦτ' συμβαίνει· ἢ τὰ μὲν τούτων πάντα καλῶς ἔχει, τὰ δ' ὑμέτερα αἰσχρῶς.

θ'. Καί τοι σκέψασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἄ τις ἂν κεφάλαια εἰπεῖν ἔχοι, τῶν

ΣΧΟΛΙΑ.

ἐκεῖνον,] Τὸ ἐκεῖνον ὡς θαυμάζων προσέθηκε.

τὸν Περικλέα·] Διὰ τί τὸν Περικλέα τέθεικε τελευταῖον, πρεσβύτερον ὄντα τοῦ τε Νικίου καὶ τοῦ Δημοσθένους: Ὅτι τοὺς ἄκρους καθ' ἁρμονίαν ἐν ἄκροις ἔταξε· τοὺς δὲ μέσους ἐν μέσοις· διὰ τί δὲ μὴ καὶ Θεμιστοκλέους καὶ Μιλτιάδου ἐμνήσθη: ἐκείνοι μὲν καλὰ βαρβάρων εὐδοκίμησαν, οὗτοι δὲ καλὰ τὴν πολιτείαν.

οὗτοι πεφήνασι] Φιλιππισμὸν ἔοικε τῷ Εὐβούλῳ καθηγεῖσθαι.

προστάτας] Ἀλλὰ τῷ τῷ λόγῳ τῶν ἡδέως ἀπολωλεκυίαι τῆς πόλεως ἡ ἀπώλεια· ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ προτίνειν ἐν συμποσίοις, ὅταν τις χάριν ὁμολογῶν τινι, δεξιωσάμενος αὐτὸν τῷ κύλικι, μετὰ τοῦτο χαρίσηται αὐτῷ καὶ τὸ ποτήριον ἀργυροῦν ὂν ἢ χρυσοῦν.

Καί τοι σκέψασθε,] Εἰς ταύτην τὴν ἀπιξίτασιν ἐχώρησεν, ἣν διαιρεῖ εἰς τρία, πῶς μὲν ἐπολιτεύοντο πρὸς τοὺς Ἕλληνας, πῶς δὲ πρὸς τὴν πόλιν, πῶς δὲ τὸ καθ' ἑαυτοὺς ἴδιον.

οὐκ ἐχαρίζοντο] Τί οὖν, οἱ πρόγονοι ἐμίσουν αὐτούς, καὶ οὐκ ἐφίλουν; ἐπάγει εὐθὺς ὅτι ἐφίλουν, ἀλλ' οὐκ ὡς οἱ ἄλλοι προδόται· ἕτοι

τῶν τ' ἀπὸ τῶν προγόνων ἐξεῖναι, καὶ τῶν ἀφ' ὑμῶν ἔσται ἡ βοήθεια καὶ γνώμη ὑμῖν ὁ λόγος· οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῶν χρώμενοι παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διδάσκομεν ἔξειν χρεών. Ἐκεῖνοι τοίνυν, οἷς οὐκ ἐπαινέσαντ' ἂν λέγοιτε, ὑφ' ἑαυτοὺς ὅσους ὑμᾶς ἔστι καὶ πέντε μὲν καὶ πεντακοσίοις ἔτεσι τῶν Ἑλλήνων ἦρξαν ἐκόντων· πλείω δ' ἢ μύρια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν ξυνήγαγον· ὑπάρχει δὲ ὁ ταύτην τὴν χώραν ἔχων αὐτοῖς βασι-

Σ Χ Ο Λ Ι Α.

ἔστι γὰρ φιλεῖσθαι τ τῇ δοκεῖν, καὶ χαρίζεσθαι ἐπὶ τὸ ἀπολέσαι τὰ πράγματα.

πέντε μὲν] Πῶς τετρακόσια καὶ πέντε ἔτη ὧν εἶπεν, ἐν ἑτέρῳ λόγῳ τρία καὶ ἑβδομήκοντα ἄρξαι τῶν Ἑλλήνων φησί; δεῖ γὰρ εἶναι ἐγγὺς τὸν ἀριθμόν, οἷον, ὁ παῖς ἔστω ἑπτὰ μοιρῶν τις εἶναι ὅτι τριῶν ἐτῶν ἐστιν ἢ εἴκοσιν, ἀλλὰ τριῶν ἢ τεσσάρων ἢ πέντε· ἐγγὺς γὰρ ὁ ἀριθμός. Λέγομεν δὲ ὅτι προσέθηκεν ἐναῦθα τὸ ἐκόντων· τὰ γὰρ ἄλλα ὀκτὼ καὶ εἴκοσιν ἔτη ἀκόντων αὐτῶν ἦρξαν, διὰ τὸ ἐπαχθῶς φέρεσθαι τοὺς Ἕλληνας τοὺς Ἀθηναίους.

τῶν Ἑλλήνων] Μεμνῆται τούτων Θουκυδίδης ἐν τῇ δευτέρᾳ ἱστορίᾳ.

ὑπάρχει] Καὶ μίσει καὶ φόβῳ ἠμείψαντο αὐτοὺς Περδίκκας ὁ * ἀδελφὸς Φιλίππου, θεὸν Ἀμύντα τῷ παιδὸς Φιλίππου, ὡς φησι Δούρις· Ἀλεξάνδρου γὰρ τοῦ φιλέλληνος, οὗ γεγόμεν. ἐπὶ τῶν Μηδικῶν, δύο παῖδες, Περδίκκας καὶ Φίλιππος· ἐπολέμησαν οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ Ἀθηναῖοι. Ἄλλως. Οἱ μὲν Περδίκκαν εἶναί φασι τὸν ἐπιβουλεύσαντα τοῖς φόβῳ Ἀθηναίοις· οἱ δὲ, Φιλίππου τινὰ τῷ Φιλίππῳ φόβον.

βασιλὰς, ὥσπερ ἐστὶ περσῆκον βάρβαρον Ἕλλησι· πολλὰ γὰρ καὶ καλὰ, καὶ πεζῇ καὶ ναυμαχοῦντες, ἔστησαν τρόπαια αὐτοὶ σφετεριόμενοι μόνοι· γ' ἀνθρώπων χρείττω τιὼ ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τῶν φθονούντων καλέλιπον. Ἐπὶ μὲν δὴ τῶν Ἑλληνικῶν ἦσαν τοιοῦτοι· ἐν γ' τοῖς καὶ τιὼ πόλιν αὐτιὼ θεάσασθε ὁποῖοι, ἔν τε τοῖς κοινοῖς, καὶ τοῖς ἰδίοις. Δημοσίᾳ μὲν τοίνυν, οἰκοδομήματα καὶ κάλλη τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα καθεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν, καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀναθημάτων, ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγενομένων ὑπερβολιὼ λελεῖφθαι· ἰδίᾳ δ', οὕτω σώφρονες ἦσαν, καὶ σφόδρα ὥστ

ΣΧΟΛΙΑ.

Βασιλὰς,] Περδίκκας ὁ πάππος τοῦ Φιλίππου.

μόνοι δὲ ἀνθρώπων] Ὅτι, οἱ μὲν τοῖς ἄλλοις φθονοῦντες, καθαιροῦσιν αὐτῶν τὴν δόξαν διὰ τῆ λοιδορεῖν· τὴν δὲ ἐκείνων εὐκλειαν, ἐδιὰς ἀφανίσαι διδύνηται.

κρείττω] Διὰ τὸ ὑπερβάλλον τῶν πράξεων· οἱ γὰρ φθονοῦντες ἢ τοῖς ἴσοις φρονοῦσιν, ἢ τοῖς μικρῷ μείζοσιν, ἢ μὴν τοῖς πάνυ ὑπερβάλλουσιν.

ὁποῖοι,] Ὁ ἐστι, πῶς δίκαιοι κοινῶς πάντα πράττοντες, εἰς τὰ δημόσια αὐτῶν· εἶτα καὶ ἐχρήσαντο πῶς ἕκαστος ἰδίᾳ ἑαυτῷ.

ἀναθημάτων,] Ταῦτα πάντα ἐποίησαν καὶ ἀνέθεσαν ἀπὸ τῶν λαφύρων τῶν Περσικῶν, τὸν δίφρον τὸν ἀργυρόπουν τῷ Ξέρξῃ, καὶ τὸν ἀκινάκην τὸν Μαρδονίου, καὶ τὰ Προπύλαια τῆς πόλεως καθισκίασαν, καὶ τὴν χαλκῆν Ἀθηνᾶν, καὶ τὴν ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος.

ὥστε

ἐν τῇ τῆς πολιτείας ἤθει μιμήσεις, ὥστε τὴν Αἰγείδα, καὶ τὴν Μιλτιάδου, καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν εἶτις ἄρα [1] οἶδεν ὑμῶν ὁποία ποτ' ἐστὶν, ὁρᾷ τ' ἐγγὺς οὐδὲν ξεμνοτέραν οὖσαν· ὁ γὰρ εἰς ἐπιδείξεις ἐπιτήδειος αὐτοῖς τὰ τ' πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὔξειν ἕκαστος ὠφέλιμος ἦν. Ἐκ δὲ τῆς, τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς δόσεβῶς, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς ἴσως, διοικεῖν, μεγάλων εἰκότως ἐπιτήδευμα εὐδαιμονίας. Τότε μὲν δὴ τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγματα ἐκείνοις χρωμένοις οἷς εἶπον πρόσθεν· νυνὶ δὲ πῶς ὑμῖν ἔχει τῶν χρησίμων τῶν νῦν

1 εἶδεν.

Σ Χ Ο Λ Ι Α.

ὅστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων] Οὐ περὶ τῶν οἰκοδομημάτων λέγει, ἀλλὰ τῶν ἀναθημάτων· καὶ γὰρ τούτων εἰσὶν ἴσως ὑπερβολαί· ἀλλ' αὔξει τὰ ἀναθήματα διὰ τὰς πράξεις ἐξ ὧν ἀνετέθησαν· ὁ γὰρ Μέγας Θεμιστοκλῆς Μαραθονίοις, ὁ μὲν ἐκ Σαλαμῖνος, ὁ δὲ ἐκ Πλαταιῶν ἀνεθέθησαν· τούτων δὲ τῶν καλλωπισμάτων ἐξῆλθεν ὑπερβολή.

οἰκίαν εἶτις] Εἶπεν τὸ αὐτὸ

2 Πλαταιέων.

λὲς τῶν οἰκιῶν καὶ τὸ ἀφανὲς, ὅτων εἶπεν, εἴτις 2 οἶδεν ὡς μὴ πολλοῖς γνωριζομένων διὰ τὸ ταπεινόν.

ἴσως,] Ἐπίσης.

ὠφέλιμος ὑπὸ τῶν χρηστῶν] Εἰρωνεία τὸ σχῆμα· τὸ δὲ εἰρωνείας, ἡ μὲν, εὐθὺς ἐπαγόμενον ἔχει τὸν ἔλεγχον διὰ τὸ λόγου, ὅστε δείκνυσθαι ὅτι εἰρωνεία ἐστὶν, ὅπερ ἐστὶ νῦν παρὰ τῷ Δημοσθένει· ἡ δὲ, διὰ τῶν πραγμάτων, ὅπερ ἐστὶ παρὰ

2 εἶδεν.

Digitized by Google

109264

νῦν τὰ πράγματα ἔχει, ἅπαντ' ὁμοίως, ἢ ὡδὶ ἁπλουστέρως; καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐᾶσαι πάνυ πολλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν. Ἀλλ' ὅστις ἄπαυστος ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπειλημμένος, καὶ Λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων, Θηβαίων δ' ἀχόλων ὄντων, τῶν δ' ἄλλων ὑδενὸς ὄντος ὃς ἀξιόχρεως ἦν τῶν πρωτείων ὑμῖν ἀντιτάξασθαι, ἐξὸν δ' ὑμῖν καὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν, καὶ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια βεβουλεῦσθαι, ἐπεστερήμεθε μὲν χώρας οἰκείας· πλείω δ' ἢ χί-

1 ἐᾶν

ΣΧΟΛΙΑ.

φῶ Πλάτωνι· αἰνιττόμενος γάρ ὅτι ὑδὲν οἶδε, καὶ παρὰ σοῦ δέομαι μαθεῖν, ἐπαίρει 1 μετ' ὀλίγον τὸν λόγον διὰ τῶν πραγμάτων ἐλέγχων δ' ὃ δίκαιον ὅτι ἐξ ἀρχῆς εἰρωνία ἦν.

Ἀλλ' ὅστις ἄπαυστος ὁρᾶτε.] Ἀντιξιάζει τὴν πολιτείαν 2 τῶν περὶ τὸν Εὔβουλον ὁμοίως ἀπὸ τῶν τριῶν, τῶν τε Ἑλληνικῶν, καὶ τῶν ἰδίων, καὶ τῶν πολιτικῶν.

‡ καὶ Λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων,] Φοιβίδας στρατηγὸς Λακεδαιμονίων καθίσχε τὴν Καδμείαν, ἐξέσασι δὲ αὐτὸν οἱ Θηβαῖοι· ὁ δὲ παρόξυνε τοὺς Λακεδαιμονίους στρατεύεσθαι ἐπὶ Θηβαίους· ἐστράτευσαν, καὶ ἡγεῖτο αὐτῶν Κλεόμβροτος εἰς τῶν βασιλέων, Θηβαίων δὲ Ἐπαμινώνδας, καὶ ἡγέτο μάχη ἐπὶ 3 Κηφισσῷ ἐν ᾗ ἔπεσον χίλιοι Σπαρτιατῶν καὶ Κλεόμβροτος, καὶ τῶν ἐκ περιοικίδων πολὺς ἀριθμός· ἀπέτρεσαν δὲν οἱ νύμμαχοι, καὶ ἐτατεύνωσαι οἱ Λακεδαιμόνιοι.

ἀπολωλότων,] Ἐν Κνιδίοις.

ἀσχόλων ὄντων,] Διὰ τὴν Φωκικὸν πόλεμον.

ἀπεστερήμεθα] Περὶ Ἀμφιπόλεως λέγ· αὐτῶν γὰρ κτῆμα ἦν.

ἀντιλάβεσθαι] Εἰς αὐτὴν Ἀμφίπολιν.

1 μετὰ πολύ. 2 τὴν. 3 Κηφισ.

‡ οὓς

ἢ χίλια ἢ πεντακόσια τάλαντα ἀπολέσαμεν εἰς ὑμᾶς δέον· ὡς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους ἐκτησάμεθα, εἰρήνης ὄντος, ἀπολωλέκασιν ὅτοι· ἐχθροὶ δ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τηλικοῦτον ἠσκήκαμεν· ἢ φράσατω τις ἐμοὶ παρελθών, πόθεν ἄλλοθεν ἰσχυρὸς γέγονεν, ἢ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς Φίλιππος. Ἀλλ' ὦ τᾶν, εἰ ταῦτα φαύλως, τάγ' ἂν αὐτῇ τῇ πόλει νῦν ἄμεινον ἔχει. Καὶ τί ἂν εἰπεῖν τις ἔχοι; τὰς ἐπάλξεις ἃς κονιῶμεν; ἢ τὰς οἰκίας

ΣΧΟΛΙΑ.

ὡς δ' ἐν τῷ πολέμῳ] Ἠρὸ τοῦ Φιλίστου Τιμόθεος ἔξω τυγχάνων ἐν τῇ Θράκῃ εἰλήσατο χρυσία ἄπερ τῶν ἱλληφι Φίλιστος, Πύδναι, καὶ Παλίδιον, καὶ τὰς ἄλλας· ἄγαν γὰρ εὐτυχὴς ὁ Τιμόθεος ἦν, ὥστε αὐτομάτως προσκτᾶσθαι τὰς πόλεις αὐτῷ.

ὡς δ' ἐν τῷ πολέμῳ] Κατὰ τὸν Συμμαχικὸν πόλεμον, ἀπέστησαν αὐτῶν Χῖοι, καὶ Ῥόδιοι, καὶ Βυζάντιοι, καὶ ἕτεροί τινες· πολεμοῦντες δὲ πρὸς αὐτοὺς, τοὺς μὲν κατεπολέμησαν, τοὺς δὲ οὐ δυνάμενοι ἔτι πρὸς αὐτοὺς πολεμεῖν, ὥστε σώζειν αὐτοῖς ἐμποιῆσαι τοὺς συμμάχους. Φασὶ δὲ φασίν, ὅτι καὶ ὡς προσκτησόμεθα μὴ πολέμῳ, καὶ

διὰ τὸν εἰρήνην ἀπολωλέκαμεν· τοῦ δὲ τοιούτου γενέσθαι τὸν εἰρήνην, αἴτιος Εὔβουλος ἔστω δικαίως τὰ πράγματα.

συμμάχους] Πυθαίους λέγει.

τηλικοῦτον] Φοβήσας αὐτὸς διὰ τὸ εἶναι τηλικοῦτον, πάλιν ἐπέσπασε τὸν θεατείαν, διὰ τὸ εἶναι, ἡμεῖς αὐτὸν ἠσκήκαμεν, εἰ δὲ αὐτοὶ αὐτὸν ἤσκησαν, ἐκεῖν' καὶ παθεῖν δυνήσεται.

Ἀλλ' ὦ τᾶν,] Ἀνθυποφορὰν λύει διὰ τὸ τὰ πολεμεῖσθαι Εὐβούλου δυξίσαι.

ταῦτα] Τὰ ἐκτὸς τῆς πόλεως.

ἐπάλξεις] Ταῦτα ἦν τὰ Εὐβούλου πολεμεῖσθαι, τὸ σώζεσθαι τὰς ἐπάλξεις λευκοχρίστους.

οὐδὲς ἂς ἀπισκευαζόμθ; καὶ κελεύας; ἢ λήρους; Ἀποβλέψαλε δὴ πρὸς τὰς τὰ τοιαῦτα πολιθυρμθύας, ὧν οἱ μθὺ ἐκ πλωχῶν [1] ταχὺ πλάσιοι γεγόνασιν, οἱ δ' ἐξ ἀδόξων ἔνλιμοι, ἔνιοι δὲ τὰς ἰδίας οἰκίας τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων ξεμνοτέρας εἰσὶ κἀλεσκευασμθύοι. Ὅσῳ δὲ τὰ τ' πόλεως ἐλάτλω γέγονε, τοσύτῳ τὰ τύτων ηὔξηλ). Τί δὴ τὸ πάνλων αἴτιον τύτων; καὶ τί δήπολε ἅπανλ εἶχε καλῶς τότε, ἢ νυῦ ὀκ ὀρθῶς; Οτι, τὸ μθὺ πρῶτον ἢ σεαυτὸς τολμῶν αὐτὸς ὁ δήμ@, ἁπάντης τῶν πολιθυρμθύων λεῦ,

[1] Deest ταχὺ.

ΣΧΟΛΙΑ

‡ ἢ λήρους;] Ταῦτα δὲ ἐπανήπτε Εὔβυλ@ σκιπόμενος τύτῳ χάριν διασύρῃ.

λήρους;] Οἱ μὲν Φασι τοὺς κρεμμθύους λέγειν, παρὰ τὸ λίαν ῥεῖν· οἱ δὲ τὰ λήρῳ ἄξια πράγματα, ἐκεῖθεν γὰρ ἢ ὁ Αριστοφάνης, παρὰ τὸ ληρεῖν ἐποίησε τὴν σύνθεσιν, δῆλον τινὰ ὄβρισαι, ἐν τῷ κρεωσχυτροληρικῳ. Αλλως. Δήρους λέγει αὐτιλῆ τινα, ἀπὸ τῦ λήρου τῦ φλυαρεῖν ἢ περιεῖναι.

ὧν οἱ μὲν ἐκ πλωχῶν] Αἰνίτλεται τοὺς περὶ τὸν Δημάδην, Εὔβυλον, Φρύνιχα, Φιλοκράτην, ἢ εἴ τινες ἕτεροι.

οἱ δ' ἐξ ἀδόξων] Οἱ περὶ Δημάδην.

τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων] Οὐ τῶν ὑπὸ Περικλέους Ι. τε κακείνων τῶν ἀγλρῶν γεγονότων, ἀλλ' ἐν ἄστει τῇ πόλει κἀλεσκευάσαν πρεσβεῖς, ἢ λέγων. ἴσως δὲ τῶν ἀναθημάτων λέγῃ· ἐν δὲ τῷ λόγῳ τύτῳ παροξύνει αὐτοὺς καὶ ἐπὶ τῶν ῥητόρων· φύσει γὰρ φθονερὸς τὸ τῶν ῥητόρων γένο@.

Τί δὲ τὸ πάνλων αἴτιον] Αἰτίας

[1] κακείνων τε,

παρὰ τὴν

λῶ, ἢ κύριος αὐτὸς ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν· καὶ ἀγαπητὸν λῶ μοι δὲ ἔστω δήμου τῶν ἄλλων ἑκάστῳ καὶ τιμῆς ἢ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινος μεταλαβεῖν· νῦν δὲ τοὐναντίον, κύριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν οἱ πολιτευόμενοι, καὶ διὰ τούτων ἅπαντα πράττειν· ὑμεῖς δὲ ὁ δῆμος ὑπενδυσάμενοι, καὶ ἀφηρημένοι χρήματα, συμμάχους, ἐν ὑπηρέτου καὶ πραγμάτων μέρει γεγένησθε, ἀγαπῶντες ἐὰν μεταδιδῶσι θεωρικῶν ὑμῖν, ἢ βοίδια πέμψωσιν ὕστερον· καὶ τὸ πάντων [1] ἀνανδρειόταλον, τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν πραγμάτων ἀφεῖλε.

1 ἀνανδρόταλον.

ΣΧΟΛΙΑ.

παράθεσις δ' ἔστι προλειπεῖν ποιεῖν αὐτοὺς τὰ δίκαια· διὰ γὰρ τοῦ λέγειν ὅτι διὰ τοῦ ἐξεῖναι ηὐτύχησεν, εἰς ζῆλον αὐτοὺς τούτων καθίστησιν.

ὑμεῖς, δὲ ὁ] Ἐμφατικὸν τὸ Ὑμεῖς ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν, οἱ αὐτόχθονες ὑμεῖς, καὶ πάλαι τῆς Ἑλλάδος ἡγεμόνες, νῦν δὲ δοῦλοι τῶν ῥητόρων γεγένησθε· τὸ δὲ ἐκπεπευρισμένοι, τῶν πεύρων ἀφῃρημένοι· πεῦρα δὲ καὶ δύναμιν τῆς πόλεως καλεῖ τοὺς συμμάχους· ἐπειδὴ [1] δὲ τραχεῖα ἦν ἡ μεταφορὰ, ἐπήγαγε τὸ περιῃρημένοι· ἀπὸ μεταφορᾶς καὶ τοῦτο μέρους σώματος εἶπεν, ἐμμένων τῇ τροπῇ τοῦ ἐκπεπευρισμένοι.

1 Deest δὲ.

ἢ βοίδια διαπέμψωσιν ὕστερον] Τοῦτο εἰς Χάριτα· διαβὰς γὰρ εἰς τὴν Ασίαν ὡς Λρίβαζον τοῖς ξενικοῖς τραπεύμασι, πορθήσας Λάμψακον καὶ Σίγειον, ἔπεμψε Ἀθηναίοις βοῦς· ἃς διείλοντο καλὰ φυλάς.

ἢ βοίδια] Γράφεται καὶ [2] Βοηδρόμια· καὶ γάρ φασιν, ὅτε ἔπεμψε τὴν λείαν ὁ Χάρης, Βοηδρόμια ἦν· τὸ δὲ βοίδια, ὑποκοριστικόν ἐστιν ἐν συναιρέσει Ατλικῷ ἴδῃ.

καὶ τὸ πάντων ἀνανδρειόταλον,]

2 Βοηδρόμια.

Digitized by Google

λεῖς. Ὃ δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καθείρξαντες ὑμᾶς, ἐπάγουσιν ἐπὶ ταῦτα, καὶ τιθασσεύουσι χειρωθεὶς αὐτοῖς ποιοῦντες. Ἔστι δ' ὑδέποτ' οἶμαι μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν, μικρὰ καὶ φαύλα παιδεύοντας· ὅποι' ἄττα γὰρ ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ᾖ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν. Ταῦτα, μὰ τὴν Δήμητρα, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ μείζων εἰπόντι ἐμοὶ γνώσεται παρ' ὑμῖν βλάβη, τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γνώσεσθε· οὐδὲ γὰρ παῤῥησίαν ὧδε πάντων αἰεὶ παρ' ὑμῖν

ΣΧΟΛΙΑ.

Ἐρέσθαι καὶ ἀνερωτᾶσθαι, ἵν' ᾖ καὶὰ 1 ἱστορίαν, ὅ τινες ἀληθήσαντες, τὴν τῶν φερομένων γραφὴν ἐποίησαν· τὸ δὲ προσοφείλειν χάριν εἶπεν, 2 ἐπειδὴ φασιν, ὅτι ἐτιμώρησαν ἐπὶ τῇ λύσει τὸν Χάρητα.

καθειρξάντες] Οἱονεὶ συγκλείσαντες καὶ μὴ ἐῶντες πολεμεῖν· αἴτια δὲ ὡς ἐπὶ δεδεσμευμένων θηρίων τὴν λέξιν· διὸ ἐπάγει καὶ τὸ τιθασσεύουσι, καὶ τὸ χειρωθέντες· ταῦτα γὰρ σαφῆ ἐπὶ θηρίων εἰώθαμεν ποιεῖν ἡμεροῦντες αὐτά· καὶ τὸ ἐπάγουσι δὲ ὡς ἐπὶ θηρίων εἶπεν· εἰώθαμεν γὰρ καὶ τὰ θηρία ὕστερον ἡμεροῦν, διὰ τῶν τοῖς σώμασι αὐτῶν ἐπάγειν, οἱονεὶ κολακεύοντες αὐτὰ διὰ τῆς χειροτριβίας. Ἄλλως. Ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἀλόγων ζώων· διὸ καὶ τὸ τιθασσεύουσι, καὶ τὸ χειρωθέντες ἐπάγαγε.

Ταῦτα, μὰ τὴν Δήμητρα,] Ἐντεῦθεν οἱ ἐπίλοιποι πρακτικὰ σκευαστικὰς δὲ ὁ ῥήτωρ τὸν κίνδυνον βαλόμενος φυγεῖν, τοῦτό φησι.

τὴν Δήμητρα,] Ἐπειδὴ * ᾤδησε αὐτοὺς ὀργίλους γνωμοῦσι, διὰ τὸ πολλὰ αὐτοῖς ἐπιλιμῆσαι, καὶ διὰ τῆς Δήμητρος ὀμνῦσιν, ἤτοι τὴν Δήμητρα ἀποκαλοῦσαι εἰκὸς γὰρ ἦν ἡμέρως αὐτὰς ἀπεργάζεσθαι, τὴν καὶ

1 ἱστορίαν· οἱ τοιοῦ- 2 ἐπειδὴ φασὶν, ὅτι ἐτιμώρησαν.

ὑμῖν ἐστιν· ἀλλ' ἔγωγε ὅτι καὶ νῦν γέγοις θαυμάζω.

6. Εἰ δὲ καὶ ἄλλοι νῦν γ' ἔτι, ἀπαλλαγέντες τούτων τῶν ἐθῶν, ἐθελήσητε σωφρονεῖν, καὶ περιτιλεῖν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ταῖς θείαις ταῖς οἴκοι ταύταις εὐφημίαις ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν χρήσασθε, ἴσως ἂν ἴσως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τέλειόν τι καὶ μέγα κλήσαισθε ἀγαθὸν, καὶ τῶν τοιούτων ληρημάτων ἀπαλλαγείητε, καὶ τοῖς ἀσθενοῦσι καὶ τῶν ἰατρῶν ζητίοις διδομένοις ἔοικε· καὶ νῦ

ΣΧΟΛΙΑ.

τῶν ἡμέρων σιτίων αἰτίαν γινομένην αὐτοῖς.

ἀλλ' ἔγωγε ὅτι καὶ νῦν] Ἐπειδὴ τὸ ἐν τῇ συνηθείᾳ κακῶς λεγόμενον, ὦ 1 χρῶνται τῷ ἔτι καὶ νῦν, 2 ἀλλὰ τῷ ὅτι καὶ νῦν ἀντὶ τούτου κέχρηται· διὰ δὲ τοῦ λέγειν ὅτι θαυμάζω ὑμᾶς, ὅτι καὶ γῦν νῦν διδάσκαλέ μοι παῤῥησίαν, ἐρωτᾷ αὐτοὺς τοῦτο ποιεῖν.

καὶ ταῖς περιουσίαις] Τουτέστι, ταῖς θειρικαῖς· ἀφορμαῖς δὲ, ταῖς ἀφοράσεσι· διὰ δὲ τοῦ ἴσως εἴρηκεν, ὡς ἐν ἐπανορθώσει τὸν λεγόμενον τὸν πρὸς σφᾶς ἐπιφέρων.

ἴσως ἂν ἴσως] Τεχνικὸς ὁ διπλασιασμός· οὔτε γὰρ τροφῆς ἀπεφήναλος ἀλαζονικὸν γὰρ τοῦτο καὶ ἐπισφαλές· οὔτε μόνη τούτων ἠκούσθη, ἀλλὰ διπλασιασμῷ κέχρηται πρὸς βεβαίωσιν καὶ ἀφίξεσιν, οὐδεὶς γὰρ συμβουλὴν φιλοθέλει δεχάζεσθαι τῆς δὲ χαριεντίσεως 3 ἀναλινόσεσθαι αὐτὸ ἐξηγοῦνται οὕτως, τὸ δεύτερον ἴσως ὡς ἐπανορθωτικὸν λαμβάνοντες τοῦ πρώτου ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν· ἐπιθυμῶ ἐκεῖνο εἰπεῖν· ἴσως· μᾶλλον γὰρ ἀκριβῶς τέλειόν τι καὶ μέγα 4 κλήσασθε.

ἃ τοῖς ἀσθενοῦσιν] Οἰκείως τῇ παραβολῇ ἐχρήσατο, δοκοῦν· ὅτι τοσοῦτον ἄπεισι.

1 χρῆται, τὸ. 2 ἀλλ' ὅτι. 3 ἀπογι. 4 κλήσασθε.

‡ Οἰκεῖῶν

γὰρ ἐκεῖνα οὔτε ἰσχυὰ ἐλίθησιν, οὔτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ· καὶ ταῦτα ἃ νέμεσθε νῦν ὑμεῖς, ὅτε τοσαῦτά ἐσιν ὥσε ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ διαρκῆ, ὅτ' ἀπογνόντας ἄλλό τι πρᾶτειν ἐᾷ· ἀλλ' ἔτι ταῦτα τιὰ ἑκάστε ῥαθυμίαν ὑμῶν ἐπαυξάνοντα. Οὐκοῦν σὺ μισθοφορὰν λέγεις; φήσει τις· ἀλλὰ τοῦτο μά γε τιὰ αὐτιὰ ξυτάξιν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι· ἵνα τῶν κοινῶν ἑκάστῳ τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτου δέοιτο ἡ πόλις, εἰς τοῦθ' ἑτοίμως

ΣΧΟΛΙΑ.

‡ Οὐκοῦν σὺ μισθοφορὰν λέγεις; φήσει τις] Ανθυποφορὰ, ἤτις μίαν τυγχάνει ἀντιτίποιθος καὶ ἀντιθέσεως· μείζων μὲν ἀντιπίποιθος, ἥτις δὲ ἀντιθέσεως· ἀλλὰ λέξει τις, μισθοφορεῖν ἡμῖν συμβουλεύεις; τοῦτο δ' ἦν Αθηναίοις ἐνδέξασθαι παχθές τε καὶ βαρύτερον.

Οὐκοῦν] Επειδὴ ἡ μισθοφορὰ τοῖς Αθηναίοις ἐφύετο, (οἰκεῖον γὰρ) ἐχρήσατο τῇ ἀνθυποφορᾷ ταύτῃ, δι' ἧς λύει καὶ ἀποκρύπτει τὸ ἀπρεπές· ἐπειδὴ δὲ εἶδεν ὅτι οὐκ ἂν πεισθεῖεν αὐτοὺς ἀποστῆναι τῶν θεωρικῶν, βούλεται αὐτοὺς τούτους μόνους ἀρκεῖσθαι, καὶ μὴ ἐᾶν δικάζειν ἢ συμβουλεύειν, ἢ ἐκκλησιάζειν. τούτεστιν, λαμβάνειν μισθόν. Αλλως. Ανθυποφορὰ τὸ σχῆμα, οἷον ἵν' ὡς δῆλοι λάβωμεν μισθὸν, καὶ ἔτως πολεμῶμεν, τοῦτο γὰρ ἠνίξατο εὐτάκτως, ὅτι δεῖ λαβεῖν τὰ θεωρικὰ εἰς μισθὸν πολέμου εἶτα, ἐπειδὴ ἰδόκει ἐφύβριστον εἶναι τὸ ὄνομα τῆς μισθοφορᾶς, μεταβάλλει, καὶ σύνταξιν αὐτὴν καλεῖ· (τῷ δὲ ἔργῳ καὶ τῷ ἀληθεῖ τὴν αὐτὴν καλεῖ καὶ σύνταξιν καὶ μισθοφοράν· καὶ γὰρ καὶ ἐν τῇ συντάξει μισθός ἐστιν ὁ παρεχόμενος·) ὡσανεὶ ἔλεξε, μισθοφορὰν καλῶ 2 οὐχ ἣν ὑμεῖς νομίζετε, παρεχομένην τοῖς δήλοις, ἀλλὰ τὴν παρεχομένην τοῖς ἐλευθέροις ὑπὲρ τοῦ λαμβάνειν καὶ ποιεῖν τὰ δίοντα. Τὸ δὲ ἀπόντων,

‡ ἐκκλησιάζειν.

2 ἣν οὐχ.

Digitized by Google

ἑτοίμως χρήσιμον ἑαυτὸν παρέχοι. Ἔξεσιν ἄγειν ἡσυχίαν; οἶκοι μένων εἰ βελτίων, ἢ δι' ἔνδειαν ἀνάγκη τι ποιεῖν αἰσχρὸν ἁπλλαγμένῳ. Συμβαίνῃ τι τοιοῦτον οἷον καὶ τὰ νῦν; στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων λημμάτων, ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον, ὥσπερ τὸ πατρίδι. Ἐστί τις ἔξω τῆς ἡλικίας ὑμῶν; ὅσα δεῖ ἀτάκτως νῦν λαμβάνων οὐκ ὠφελεῖ, ταῦτ' ἐν ἴσῃ τάξει λαμβανέτω· πάνυ ἐφορῶν καὶ διοικῶν ἃ χρὴ πράτ-

ΣΧΟΛΙΑ.

ἀντὶ τῦ ὑπὲρ ἁπάντων τῶν πραγμάτων, καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ· βούλεται γὰρ, ἐπειδὴ ὀφῇ αὐτοὺς μὴ βουλομένους λῦσαι τὰ θεωρικὰ, λαμβάνειν αὐτὰ ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἐν πολέμῳ ἀρχιῦσθαι, καὶ μὴ ζητεῖν πλεῖον τὰ ἐν πολέμῳ· κοινῶν δὲ φησι τῶν δημοσίων.

Ἔξεσιν ἄγειν ἡσυχίαν;] Πάνυ καλῶς τὴν ἡσυχίαν προσέταξε· περὶ ῥαθύμων γὰρ ἦν ὁ φθόγγος εἶτα, ἵνα μὴ μεμνημένῳ τῦ ὀνόματος τῦ πολέμου ἐπαχθὴς ὀφθῇ, ὐκ ὀνόμασεν, ἀλλ' εἶπεν, οἷον καὶ τὰ νῦν ὑπάρχῃ.

τὰ νῦν] Ἀντὶ τῦ 2 πολέμου ὥρα δὲ πῶς τὸ ὄνομα τῦ πολέμου ἀποκρύπτεται.

ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων] Τωῖς, ἵνα μὴ φρὸς τοῖς θεωρικοῖς λαμβάνῃ μισθὸν στρατιωτικόν.

ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον] Καὶ γὰρ ὁ παράνομον τὸ ὑπὲρ τῆς ἐναγκαμένης τοὺς πολίτας ἀναγκάζεσθαι.

Ἐστί τις ἔξω τῆς ἡλικίας] 3 Οἷον ἔξω τῆς τῶν νέων 3 ἡλικίας. καὶ ὧν ἀνδρῶν γεγόνασιν· εἰ μὴ ἄρα τελειοῦσας· λέγομεν οὖν ὅτι ἡλικίαν ἐκάλεσε ἐξαιρέτως τὴν τῶν δυναμένων ποιεῖν· ὁ τοίνυν τοιοῦτος ὢν ἔξω τῆς ἡλικίας, γέρων ἂν ὑπάρχοι.

ἀτάκτως νῦν λαμβάνων] Μὴ στρατευόμενος.

3 Οἷον νέων, ἀνδρῶν γεγόντων.

πολὺν

πράττειν. Ὅλως δὲ οὔτ' ἀφελών, οὔτε προσθεὶς, πλεῖ[1] μικρῶν, τὴν ἀταξίαν ἀνελὼν εἰς τάξιν ἤγαγον, τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν τῆ λαβεῖν, τῆ σῳθῆναι, τῆ δικάζειν, τῆ ποιεῖν τοῦθ' ὅ,τι καθ' ἡλικίαν ἕκαστος ἔχοι, καὶ ὅπου καιρὸς εἴη, τάξιν ποιήσας. Οὐκ ἔστιν ὅπου τοῖς μηδὲν ἐγὼ ποιοῦσι τὰ τῶν ποιησάντων εἶπον ὡς δεῖ νέμειν· οὐδ' αὐτὸς μοὶ λέγειν καὶ σχολάζειν καὶ ἀπορεῖν, ὅτι δὲ οἱ τῆ δεινῶ νικῶσι ξένοι, ταῦτα πιθάνεται. Ταῦτα γὰρ νυνὶ γίνεται· καὶ οὐχὶ μέμφομαι τὸν ποιητά τι τῶν δεόντων ὑπὲρ ὑμῶν· ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀξιῶ πράττειν ταῦτα ἐφ' οἷς ἑτέρους τιμᾶτε,

1 μικρὸν.

ΣΧΟΛΙΑ.

πλεῖν μικρῶν] Ἐπειδὴ συνεβούλευσεν αὐτοῖς μὴ λαμβάνειν μισθὸν στρατιωτικὸν, μηδὲ συμβουλευτικὸν, μηδὲ δικαστικὸν, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι τοῖς θεωρικοῖς. Διὰ δὲ τῶν εἴκοσι μικρῶν, εὐχερεῖς τὴν καταφρονεῖν αὐτὸν τῶν παρασκευάζει.

ἀταξίαν] Τὴν τῶν πόλεων δηλονότι.

καὶ ἀπορεῖν] Ἀπορεῖν καλεῖ τὸ λαμβάνειν τὰς δύο ὀβολὰς καὶ ἀντὶ πολλῶν ἐν τῇ πολίτει.

οἱ τῆ δεινῶ] Οἷον οἱ τῆ Χάρητι.

οὐχὶ μέμφομαι] Ἐπαινῶ διαβάλλει τὸ ξενικὸν ἄνω· ξενικὴ γὰρ ἐπέχρησε ὁ Χάρης· ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν ἐπαινῶ τὸν Χάρητα ποιοῦντα καὶ ποιοῦντα ἀεὶ καὶ μιᾶς ξένων· ἀλλ' ὅμως γε προσρίπτω τοὺς ἐκ τῶν πόλεως στρατιώτας.

τῆς

μᾶτε, κ᾽ μὴ ωροσχωρεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τ᾽ τάξεως, ἣν ὑμῖν οἱ πρόγονοι τῆς ἀρετῆς μ᾽ πολλῶν κ᾽ καλῶν κινδύνων κτήσαμενοι καθέλιπον. Σχεδὸν εἴρηκα ἃ νομίζω συμφέρειν· ὑμεῖς δ᾽ ἔλοισθε, ὅ,τι κ᾽ τῇ πόλει κ᾽ ἅπασι συνοίσειν ὑμῖν μέλλει.

ΣΧΟΛΙΑ.

τῆς τάξεως,] Τάξιν πρῶτος καλεῖ, τὰ ὑγιαπεύοντα τῆς Ἑλλάδος κ᾽, ὅπερ εἰώθασαν, τὸ δι᾽ ἑαυτῶν εἰς τοὺς πολέμους ἐξιέναι.

Σχεδὸν εἴρηκα] Ἵνα μή τινες ἐπιλαγῶσιν αὐτῷ ὡς παραλείψαντός τινας συλλογίας, ἢ ῥαθυμήσαντος εἰς [2] ἅπαντ᾽ ἀκούσουσι, φησὶν εἴθηκε τὸ σχεδόν.

συνοίσειν] Πάλιν κ᾽ ἐνταῦθα, διὰ τῶ αὐτοῖς τὴν αἵρεσιν ἀποδιδόναι, τὴν περὶ τῶν δικαίων κρίσιν ἀποφεύγει.

1 ἀλλ᾽ ὅρα ἔρθαται.

2 ἅπασιν.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ

Πρώτος Λόγος.

ΟΛΥΝΘΟΣ ἦν πόλις ἐπὶ Θράκης· Ἑλληνικὸν δὲ ταύτῃ τῶν ἐνοικούντων τὸ γένος ἀπὸ Χαλκίδος τῆς ἐν Εὐβοίᾳ· ἡ δὲ Χαλκὶς Ἀθηναίων ἄποικος. Πολλοὶ δὴ πόλεμοι καὶ ἔνδοξοι τὴν Ὀλύνθιοι Ἀθηναίοις τε γὰρ ἐπολέμησεν ἄρχουσι τῶν Ἑλλήνων τὸ παλαιὸν, καὶ αὖθις Λακεδαιμονίοις· χρόνῳ τε εἰς δύναμιν προῆλθε μεγάλην, καὶ τῶν συνόντων πόλεων ἐκράτησεν. ἦν γὰρ ἐπὶ Θράκης πολύ τι γένος Χαλκιδικόν. Φιλίππῳ δὲ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ συμμαχίαν οἱ Ὀλύνθιοι ποιησάμενοι, καὶ πολεμοῦντες μετ' αὐτοῦ πρὸς Ἀθηναίους τοκαθάρχας, καὶ τοῦτο μὲν Ἀνθεμοῦντα παρὰ τῶν Μακεδόνων εἰληφότες, πόλιν ἀμφισβητήσιμον Μακεδόσι καὶ Ὀλυνθίοις, τοῦτο δὲ Πολίδαιαν, ἣν Ἀθηναίων ἐχόντων ἐκπολιορκήσας ὁ Φίλιππος, Ὀλυνθίοις παρέδωκεν, ὕστερον ἐπεστράτευσεν ἤρξατο τὸν βασιλέα, ὁρῶντες αὐτοῦ ταχεῖαν καὶ πολλὴν τὴν αὔξησιν, καὶ φύσιν δὲ τὴν γνώμην· ἀποδημοῦντα δὲ τηρήσαντες αὐτὸν, πέμψαντες πρέσβεις πρὸς Ἀθηναίους, καταλύσαντο τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον, ποιοῦντες τοῦτο παρὰ τὰς συνθήκας τὰς πρὸς Φίλιππον· συνέκειτο γὰρ καὶ κοινῇ πολεμεῖν πρὸς Ἀθηναίους, κἂν ἄλλό τι δόξῃ, κοινῇ σπείσασθαι. Ὁ δὲ Φίλιππος, πάλαι μὲν προφάσεως ἐπ' αὐτοὺς δεόμενος τότε δὲ ταύτῃ λαβὼν, ὡς τὰς συνθήκας παραβεβηκόσι, καὶ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τοὺς ἑαυτοῦ φιλίαν ἐσπεισμένοις, πόλεμον ἐπήνεγκεν· οἱ δὲ πεπόμφασι πρέσβεις εἰς Ἀθήνας περὶ βοηθείας· οἷς ὁ Δημοσθένης συναγορεύει, βοηθεῖν κελεύων τοῖς Ὀλυνθίοις· καὶ φησὶ τὴν Ὀλυνθίων σωτηρίαν, ἀσφάλειαν τῶν Ἀθηναίων εἶναι· σωζομένων γὰρ τῶν Ὀλυνθίων, ἐδέποτε ἥξειν εἰς τὴν Ἀττικὴν Φίλιππον, ἀλλὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἐξουσίαν ἔσεσθαι πλεῖν ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, κἀκεῖ ποιεῖσθαι τὸν πόλεμον. ἃ δὲ ὑπὸ Φιλίππῳ γέγονε τὴ πόλις

ἡ πόλις αὕτη, ἀνεῖσθ τὴν ἐπὶ τοὺς Αθηναίοις ὀδὸν τῷ βασιλεῖ· 1 φησὶ δὲ μὴ δυσμάχητον εἶναι τὸν Φίλιππον ἕτως, ὡς ὑπείληπται· θαρσύνων ἐπ' αὐτὸν τοὺς Αθηναίους. Διείλεκται δὲ καὶ περὶ τῶν δημοσίων χρημάτων, συμβελεύων αὐτὰ ποιῆσαι στρατιωτικὰ ἀντὶ θεωρικῶν· καὶ τὸ ἔθος ὃ παρόπλον ἦν, ᾧ ἐχρῶντο οἱ Αθηναῖοι, ἀνάγκη σαφηνίσαι. Οὐκ ὄντος τὸ παλαιὸν θεάτρου λιθίνου παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ ξυλίνων συμπεπηγμένων ἱκρίων· καὶ πάντων καταλαμβάνειν τὸν τόπον σπευδόντων, πληγαί τε ἐγίνοντο καὶ ὠσμοὶ καὶ τραύματα. Τοῦτο κωλύσαι βουληθέντες οἱ πρεσβῦται τῶν Αθηναίων, ὠνητὰς ἐποιήσαντο τοὺς τόπους· καὶ ἔκαστον ἔδει διδόναι δύο ὀβολούς, καὶ καταβαλόντα θέαν ἔχειν. Ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν οἱ πένητες τῷ ἀναλώματι λυπεῖσθαι, ὅτι τὸ δημόσιον λαμβάνειν ἔκαστον ἐτάχθη τοὺς δύο ὀβολούς· ἐντεῦθεν μὲν ἦν τὸ ἔθος παλαιὸν· προῆλθε δὲ εἰς τοσοῦτον, ὥστε οὐκ εἰς τοῦτο μόνον ἐλάμβανον, ἀλλὰ ἁπλῶς πάντα τὰ δημόσια χρήματα διενέμοντο· ὅθεν καὶ περὶ τὰς στρατείας ὀκνηροὶ καθέστησαν· πάλαι μὲν γὰρ στρατευόμενοι, μισθὸν παρὰ τῆς πόλεως ἐλάμβανον· τότε δὲ, ἐν ταῖς θεωρίαις καὶ ταῖς ἑορταῖς, οἶκοι μένοντες, διενέμοντο τὰ χρήματα· οὐκ ἔτι ἐν ἤθελον ἐξιέναι καὶ κινδυνεύειν· ἀλλὰ καὶ νόμον ἔθεντο περὶ τῶν θεωρικῶν τούτων χρημάτων, θαύματον ἀπειλοῦντα τῷ γράψαντι μεταθεῖναι ταῦτα εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν, καὶ γενέσθαι στρατιωτικά· διὸ ὁ Δημοσθένης εὐλαβῶς ἀπείλει τῆς περὶ τούτου συμβουλῆς, καὶ ὑπερωλήσας ἑαυτὸν, ὅτι σὺ γράφεις ταῦτα εἶναι στρατιωτικά; ἐπιφέρει, μὰ Δι' οὐκ ἔγωγε· τοσαῦτα μὲν περὶ τῶν θεωρικῶν. Διείλεκται δὲ ὁ ῥήτωρ καὶ περὶ πολιτικῆς δυνάμεως, ἀξιῶν αὐτὸς στρατεύεσθαι, καὶ μὴ ἀφεῖναι ξένων, ὥσπερ εἰώθεσαν, ποιεῖσθαι τὴν βοήθειαν, τοῦτο γὰρ αἴτιον εἶναί φησι τοῦ τὰ πράγματα ἀπόλλυσθαι.

1 φ. δὲ δύσμαχον —— Φίλιππον ἕτως ὑπ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ ΛΟΓ. Γ.

ά. ΑΝΤΙ πολλῶν ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρημάτων ὑμᾶς ἐλέσθαι νομίζω, εἰ φανερὸν ἦν τὸ μέλ-

1 Α.

ΟΥΑΠΙΑΝΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ ΕΞΗΓΗΣΙΣ, ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ, Εἰς τὸν ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΝ.

ΑΝΤΙ πολλῶν ἂν,] Ἐξ ὅλης γίνεται τῶν ἀκροαλῶν, χρηστοῦ ὑποκειμένου πράγματος· καὶ ἔστι σαφὴς τάξις τῶν ἐξ ὑποθέσεως· σύντομον δὲ τὸ προοίμιον, διὰ τὴν τῶν πραγμάτων χρείαν· ἔστι δὲ ἠθικὸν ὁμοῦ καὶ πραγματικόν· τὸ μὲν γὰρ ἐν τῇ λέξει μέτριον καὶ ἰσχνόν, εὔκυκλον ποιεῖ τὸν ἀκροαλῆν, καὶ [1] ἠθικὸν ἀπεργάζεται τὸν λόγον· ἡ δὲ λύσις τῶν ἀντιστάσεων, καὶ ἡ σπερμαλικὴ τῶν κεφαλαίων ἐπαγωγὴ, πραγματικόν ποιεῖ τὸ προοίμιον· ἴδιον γὰρ μάλιστα Δημοσθένους καὶ Θουκυδίδου, μὴ μόνον ἀπὸ τῶν συναγωνιζομένων αὐτοῖς κεφαλαίων φαίνεσθαι τὰ προοίμια, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑφορμοῦντα εὐθὺς ἐν ἀρχῇ θεραπεύειν· τεχνικῶς σφόδρα καὶ δεινῶς· ἀγαπᾶσθαι γὰρ τῶν ἀντιστάσεων καὶ τῶν ὑφορμούντων ἐν τῇ γνώμῃ τῶν ἀκροαλῶν, [2] ῥᾴδιον καλασκευάζειν τὸ λοιπὸν, τὰ μηδαμόθεν ἀντίῤῥησιν ἐπιδεχόμενα. Τὸ μὲν οὖν προοίμιον πλέκεται ἀπὸ τῶν συμφερόντων καφαλαίων καὶ τῶν δικαίων· καὶ γὰρ ὁ σύμβουλος λόγος, ἀπὸ τῶν αὐτῶν προσῆλθε· λυπεῖν δὲ ἦν αὐτὸν τὰ καλὰ τὰ χρήματα τὰ θεωρικά· διὸ καὶ ἐν ἀρχῇ λεληθότως καίαρσεναύξει τοὺς ἀκροαλὰς καὶ ἀφροντίστους χρημάτων· μεθ' ὑπερβολῆς δὲ ἐχρήσαλο τῷ νοήματι, οὐχ ἁπλῶς Χρημάτων εἶπὼν, ἀλλὰ καὶ Πολλῶν· εἰ γὰρ πολλῶν χρημάτων σύνηθες ὑμῖν καὶ ἀφροντίστως, πολλῷ μᾶλλον τῶν ὀλίγων. Νομίζω δὲ, εἶπε, καὶ ἐπίστασθαι, ὅτι τὸ μὲν, ἠθικὸν ἦν, εἰς συμπάθειαν ἄγει τὸν ἀκροαλῆν· τὸ δὲ, ἀπόφασιν ἔχει, φιλόνεικον αὐτὸν μᾶλλον καθίστησιν· ὁ δὲ νοῦς· εἴ τις ὑμῖν προείπειν χρήματά τε καὶ τὸ συμ-

1 παθητικόν.

2 Desunt ῥᾴδιον καλασκ.

φέρον

φέρον, εὐθὺς ἂν ἠρπάσαλε αὐλὶ πολλῶν χρημάτων τὸ συμφέρον. Ζηλεῖται δὲ, τί βελόμενο δεῖξαι, τῇ διανοίᾳ ταύτῃ εὐθὺς ἐχρήσαλο, τῇ συλκρινέσῃ τὰ χρήματα πρὸς τὸ συμφέρον καὶ λέγουσιν, οἱ μὲν, ἔπειδὴ ὑπωνεῖτο, ὡς διὰ τὰ λαβεῖν χρήματα παρὰ τῶν Ολυνθίων, λέγειν ἐλόμενο ὑπὲρ αὐτῶν, ἠθέλησε διὰ τοῦτο λῦσαι τὴν ὑπόνοιαν, διὰ τοῦ εἰπεῖν, ὅτι προκριτέον τῶν χρημάτων τὸ συμφέρον· αὕτη δὲ σεσοφισμένη ἐσὶν ἡ ἐξήγησις· ἐγὰρ εἶπεν, ὅτι ἐγὼ προκρίνω τῶν χρημάτων τὸ συμφέρον, ἀλλ' ὑμᾶς τοῦτο πιςεύειν ποιεῖ· ἄλλοι δὲ λέγουσιν, ἔπειδὴ ὑποψίαν εἶχεν, ὡς δεχόμενο τὰ χρήματα ἀπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως· ἔσι δὲ καὶ αὕτη ὁμοία ἡ ἐξήγησις· ἄλλοι δέ φασιν· ἔπειδὴ περὶ εἰσφορῶν αὐτοῖς μέλλει βουλὴ μικρὸν διαλέγεσθαι, τούτων δὲ τῶν λυπηρῶν, βελόμενο αὐτοὺς εὐθυμοτέρους ἐν τῇ ἀρχῇ καθεργάσασθαι, τὸ τοιοῦτον εἶπεν· ἡ δὲ ἀληθεςάτη αἰτία ἐσὶν αὕτη· ἐποιοῦντο χρήματα ἔχοντες γραμματικὰ οἱ Αθηναῖοι, ἰσχυρο αὐτὰ ποιησάμενοι θεωρικὰ, ὥςε λαμβάνειν ἐν τῷ θεωρεῖν ἕκαςον τῶν ἐν τῇ πόλει δύο ὀβολὸς, ἵνα τὸν μὲν ἵνα καλαςχῇ εἰς ἰδίαν τροφὴν, τὸν δὲ ἄλλον παρίχειν ἔχωσι τῷ ἀρχιτέκτονι τοῦ θεάτρου· δεῖ γὰρ εἶχον τότε θέατρον ἐκ λίθων καθεσκευασμένον· εἶτα βελόμενο ὁ Δημοσθένης ταῦτα μεταβαλεῖν εἰς γραμματικὰ, ἐκωλύσε νῦν καλέλαβεν ὁ πόλεμος ὁ πρὸς Φίλιππον, καὶ ἐυλαβούμενο εὐθὺς ἐν τῇ ἀρχῇ λυπηρὰ φανῆναι τοῖς Αθηναίοις εἴ γε ἤμελλεν αὐτοὺς ἀποςερεῖν τῶν δύο τούτων ὀβολῶν, τίνος μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦτο λέγειν φανερῶς ἀναβάλλεται· τοῦτο δὲ ἑαυτοῖς ὑποτοιεῖν παρίχεν, διὰ τοῦ εἰπεῖν, ὅτι προκρίνειν ἐσὶ τὸ συμφέρον τῶν χρημάτων καὶ οὐκ εἶναι ἁπλῶς χρημάτων, ἀλλὰ καὶ πολλῶν, δηλῶν ὅτι εἰ πολλῶν χρημάτων μέλλουσι καλαφρονεῖν διὰ τὸ συμφέρον, πόσῳ γε μᾶλλον ἂν ἂν ζημίωσιν ὑπερβολὴν δύο ὀβολῶν ἕνεκεν τοῦ λυσιτελοῦς· ἴσως δὲ τὰ χρήματα ταῦτα τὰ δημόσια θεωρικὰ ἐποίησεν ἐξ ἀρχῆς ὁ Περικλῆς δ' αἰτίαν τοιαύτην· ἐπειδὴ πολλῶν θεωμένων καὶ γασιαζόντων διὰ τὸν τόπον, καὶ ξένων καὶ πολιτῶν, καὶ λοιπὸν τῶν πλησίον ἀγοραζόντων τὰς τύπας, βελόμενο ἀρέσαι τῷ δήμῳ καὶ τοῖς πένησιν, ἵνα ἔχωσι καὶ αὐτοὶ πόθεν ἀνεῖσθαι τύπας, ἔγραψε τὰ θρασυδεύόμενα χρήματα τῇ πόλει γενέσθαι πᾶσι θεωρικὰ τοῖς πολίταις· εἶτα ἐπιχειρήσαιο Απολλοδώρου τινὸς πάλιν αὐτὰ ποιῆσαι γραμματικὰ, βελόμενο Εὔβουλο ὁ πολίτευόμενο δημαγωγὸς ὤν, πλείονα εὔνοιαν ἐπισπάσασθαι τῷ δήμου πρὸς ἑαυτὸν, ἔγραψε νόμον τὸν περὶ τοῦ διωβελίου, θανάτῳ ζημιοῦσθαι εἴ τις ἐπιχειροίη μεταποιεῖν τὰ θεωρικὰ γραμματικά· διὸ ὀβάκις ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς μέμνηται αὐτῶν ὁ Δημοσθένης, συμβουλεύων μόνον, ὥςε αὐτὰ λυθῆναι, ἐ μείζου καὶ ἐγγράφως λέγων, ὅπερ ἦν ἐπικίνδυνον· ὅμως ὅκ ἔπεισεν αὐτὸς λῦσαι, εἰ μὴ ὕςερον αὐτοὶ ἀναγκαζόμενοι τῷ πολέμῳ, τοῦτο πεποίηκασι.

ὑμᾶς;] Εμφασιν ἔχει πολλὴν ἡ λέξις· τὸ Ὑμᾶς, ὡσανεὶ ἔλεγεν, Ὑμᾶς, ὃς μὴ εἶλε πλοῦτο ὁ Περσικὸς, ἐ Λακεδαιμόνιοι μεγάλα ὑπισχνέμενοι· τὸ δὲ Νομίζω, ὡς ἤδη ἐν τοῖς Σοφιςικοῖς εἴρηται, καὶ τὸ δοκεῖν, καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐ πάνλως ἐπὶ ἀμφιβόλου τάτ' ἔσιν· οἱ παλαιοὶ, ἀλλὰ πολλάκις καὶ ἐπὶ

μέλλον ζωννοίσειν τῇ πόλει, ἀφὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. Ὅτε τοίνυν τοῦθ' ὕτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκύειν τῷ βουλομένῳ συμβουλεύειν. Οὐ γὰρ μόνον εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἥκει τις, τοῦτ' ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε· ἀλλὰ κὴ τὴ ὑμετέρας τύχης ὠφελαμβάνω, πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ ῥᾳδιαχρῆμα

ΣΧΟΛΙΑ.

τῷ ἀληθεύειν· ὕτως ὧν κὴ τὸ νομίζω εἰρῆσθαι ἀντὶ τοῦ κρίνω κὴ πιστεύω.

Ὅτε τοίνυν] Ἡ παρασκευὴ τοῦ προοιμίου καλὰ ἀποσιώπησιν· ἐ γὰρ ἐῤῥήθη· μετῆλθε δὲ ἐφ' ἑτέραν ἔννοιαν, τὴν πρώτην ἀφεὶς ἀπαλάσκευον· αὕτιον δὲ τούτου τὸ τῆς προθυμίσεως ἔνδοξον· ἔχει γὰρ δὴ παρὰ τῆς κοινῆς ἐννοίας ὁμολογούμενον, ὅτι προτιμῶσιν οἱ ἄνθρωποι τὸ συμφέρον χρημάτων· ἔνδοξοι δέ εἰσι προθυμίσεις, ὧν ἡ περιμένη τὴν ἀπόδειξιν ὁ ἀκροατὴς· κὴ λαμβάνη ταύτην ἀπὸ τῆς δόξης τῶν Ἑλλήνων, ἢ ἀπὸ τῆς κοινῆς ἐννοίας· ἔστι δὲ ὅτι κὴ ἀπὸ τῶν νόμων.

προσήκει προθύμως] Παρίσωσις καλὰ τὴν ἀρχήν.

ἐθέλειν ἀκούειν] Πάνλας προτρέπει λέγων, ἵνα διὰ τούτου κὴ τὸν φθόνον φύγῃ, ὡς μὴ βουλόμενος μόνος κὴ ἵνα εἰ τὴν αὐτῇ συμβουλὴν προείλοιτο, πρείττων ἀπάντων τῶν συμβούλων ἀποδειχθῇ.

Οὐ γὰρ μόνον] Τὸ σχῆμα ἐξ ἀναιρέσεως συμπλεκτικόν.

λάβοιτε] Ὁριστικῶς δεῖ ἐκλαβεῖν τὸ λάβοιτε, ἴν' ᾖ, ὅτι ὠφείλετε λαμβάνειν I μόνα τὰ ἀπὸ τοῦ ἐσκεμμένου συμβουλεύοντος, ἀλλὰ κὴ ἀπὸ τοῦ αὐτοσχεδιάζοντος· ἐπίρρησαι γὰρ κὴ τούτῳ πολλὰ τῶν δεόντων εἰκότως, παρὰ τῆς ὑμετέρας εὐτυχίας.

ἀλλὰ καὶ] Ἐπειδὴ μέλλει δυνατὸν παλεῖν τὸν Φίλιππον, διὰ τὸ εἶναι εὐτυχῆ, προστοιεῖται ὁ ῥήτωρ ἀφελῶς εὐτυχίαν Ἀθηναίοις μαρτυρεῖν, ἵνα, ἐκεῖνοι γενόμενοι, ἔχῃ αὐτὸς προειθισμένους ἀκούειν, ὅτι κὴ αὐτοὶ δύναμαι πράξαι τὰ δέοντα.

τῶν δέοντων] Δέοντα καλῶμεν, οὐ τὰ συμφέροντα μόνον, ἀλλὰ

I Deest μόνα.

Digitized by Google

χρῆμα ὑμῖν ἂν ἐπελθεῖν εἰπεῖν· ὡς ἐξ ἀπάντων ῥᾳδίαν τὴν ξυμφέρουσαν ὑμῖν αἵρεσιν ἡμᾶς.

β'. Ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μονονυχὶ λέγει φωνὴν ἀφιεὶς, ὅτι τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ἀνιλητέον ἐστὶν, εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζετε. Ἡμεῖς δ' ἂν

Σ Χ Ο Λ Ι Α.

καὶ τὰ περίπολα.

ἐξ ἁπάντων] Καὶ τῶν ἐσκεμμένων, καὶ τῶν παραχρῆμα λεχθέντων.

Ὁ μὲν οὖν παρὼν] Ἀκόλουθον τῷ προτέρῳ προοιμίῳ τὸ δεύτερον· ἐκεῖ γὰρ προκαλισάμενος τοὺς βουλομένους συμβουλεύειν, νῦν ἐκ περιουσίας τὸν καιρὸν σύμβουλον εἰσήγαγεν, ὥσπερ ἐνδεικνύμενος ὅτι, τί μὲν ῥητέον εἰ ῥήτορες ἄδηλον, ὁ μέντοι καιρὸς, τόδε τὴν γνώμην ἀποφαίνεται· καὶ ἔστιν ὥσπερ ἐκ προσωποποιίας ὁ λόγος· διαπέπαικε δὲ ἡ παρὰ τοῖς ποιηταῖς, ὅτι ἐκεῖνοι μὲν αὐτὸν τὸν καιρὸν πεπλάσι φθεγγόμενον, ἢ τὸν ὕπνον, ἢ μέτεστι φωνῆς· ὁ μέντοι ῥήτωρ τὴν ἐκείνου φωνὴν ὑποκρίνεται, τὸ σαθρὸν τῷ λόγῳ παλαιουργάζων.

ἐκείνων] Αὐτὶ τοῦ, ὑμῖν τοῖς Ἀθηναίοις αὐτοῖς, ἀνιλητέον, καὶ ἀντιστοιχεῖον ἐστὶ τῶν ἐν Ὀλύνθῳ πραγμάτων.

δὲ] Τὸ ἐπαχθὲς βουλόμενος φεύγειν, καὶ ἑαυτὸν ἐμιξε τῇ ἐγκλήσει, Ἡμεῖς εἶπον, καὶ οὐχ Ὑμεῖς· τοῦτο δὲ τὸ σχῆμα λέγεται ὑποσώπησις, ὅταν μέλλῃ τις ἐπιφέρειν τραχύ τι καὶ λοιδορίας ἐχόμενον, μὴ βούληται δὲ διὰ τὸ ἐπαχθὲς αὐτὸ λέγειν, ἀλλὰ δι' αἰνιγμάτων σημαίνῃ· καὶ γὰρ ἐνταῦθα βουλόμενος λέγειν, ὅτι καὶ ὁ μὲν καιρὸς πάλαι ποιεῖ, παροξύνων ἡμᾶς ἐπὶ τὴν σωτηρίαν τῶν πραγμάτων· ἡμεῖς δὲ ῥαθυμοῦμεν καὶ οὐ προσέχομεν αὐτοῖς, ἀλλὰ θέαις τε καὶ τρυφαῖς σχολάζομεν· ὑπεσιώπησεν μὲν τοῦτο, διὰ τὸ δυσχερές· ἐπήγαγε δὲ, ἐκ οἵου ὄντος τινὰ μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπου πρὸς αὐτά· διαφέρει δὲ τῆς ἀποσιωπήσεως, ὅτι ἐκείνη μὲν σαφηνείας ἀποσιωπᾷ τὸ πρᾶγμα, ὅσπερ τὸ, οὐ βούλομαι δὲ δυσχερὲς εἰπεῖν· ἡ δὲ ὑποσώπησις, αἰσχύνεταί τι, ὡς ἐνταῦθα· εἴη ἂν οὖν τοῦτο τὸ κῶλον συμπέρασμα τοῦ προοιμίου,

ὴ οἶδ' ὅν τινά μοι δοκεῖμ ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά. Εσι δὴ, τά γ' ἐμαὶ δοκεῖλα, ψηφίσαδς μὲν ἤδη τὲν βοήθειαν, ἢ ωδασκευάσαδς τὲν ταχίσλν, ὅπως ἐιθένδε βοηθήσηλε, ἢ μὴ πάθηλε ταὐτὸν, ὅπερ καὶ πρότερον· πρεσβείαν δ' πέμπειν, ὅτις ταῦτ' ἐρεῖ, ἢ παρέσαι τοῖς πράγμασιν. ὡς ἔσι μάλισα τᾶτο δέον, μὴ πανᾶργον ὢν, ἢ δεινὸς ἄνθρωπον πράγμασι χρῆδς, τὰ μὲν εἰκὼν, ἡνίκα ἂν τύχῃ, τὰ δ' ἀπειλῶν, (ἀξιόπισον δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο) τὰ δ' ἡμᾶς διαβάλλων, ἢ τὲν ἀπουσίαν τὲν ἡμε-

ΣΧΟΛΙΑ.

καλασκευῆς ὅσης, τᾶ, εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζελε.

Εσι δὴ,] Ἀρχὴ τῶν κεφαλαίων ἐντεῦθεν· προσάπτει δὲ τὸ συμφέρον τᾷ δυναλᾷ. Ἄλλως. Γνώμης ἀπόφασις· ἔσι δὲ ἐντεῦθεν ἀρχὴ ἢ εἰσβολὴ τᾷ συμφέροντος.

τὲν ταχίσλν,] Ἀντὶ τᾷ ταχέως.

ἐνθένδε] Εἰς τὴν Ὀλυνθόν.

ὅπερ ἢ πρότερον·] Καιρᾷ γὰρ ὁμοίᾳ περί τινων ἄλλων παρεσκεύαζον, ἠμελήκασι.

ταῦτ' ἐρεῖ,] Ὅτι μέλλουσιν οἱ Ἀθηναῖοι ἐλθεῖν ἢ βεηθῆσαι ὑμῖν, ἢ διὰ τ' παρουσίας παραμυθήσεσθαι αὐτὲς, ἢ μὴ χώραν σχῇ ὁ Φίλιππος ἀπαλῆσαι αὐτὲς, ἀντὶ ἐνισχύειν τῆς βοηθείας, ὑπαρχώσης αὐτοῖς ἐκεῖσι τῆς πρεσβείας.

καὶ παρέσαι] Ἤγουν, ἡ αὐτὴ ἄγγελος εἴη τῆς βοηθείας, καὶ βοηθός.

ὠανᾶργον] Φίλιππον.

εἰκὼν] Αὐτοῖς.

τρέπεσθαι] Τὸ βέβαιον τῶν Ὀλυνθίων, ἐδήλωσεν, ὅτι ἢ μὴ βουλομένους αὐτοὺς τρέψεται ἢ παρασπάσεται· εἴληπται δὲ ἡ λέξις ἀπὸ τῶν

ἡμελέραν, τρέψηται καὶ παρασασήται τι τῶν ὅλων πραγμάτων.

γ'. Οὐ μὴν ἀλλ' ἐπιεικῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῦθ' ὁ δυσμαχώταλόν ἐσι τῶν Φιλίππε πραγμάτων, καὶ βέλτισον ἡμῖν. Τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐκεῖνον ἕνα ὁπλα κύριον καὶ ῥητῶν καὶ ἀπορρήτων, καὶ ἅμα στρατηγὸν, καὶ δεσπότην, καὶ ταμίαν, καὶ πανταχῦ αὐτὸν παρεῖναι τῷ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ τοῦ πολέμε ταχὺ καὶ καιρὸν πράττεσθαι, πολλῷ πρόσεχει· πρὸς δὲ τὰς καταλλαγὰς, ἃς ἂν ἐκεῖνῳ ποιήσηται ἄσμενῳ πρὸς Ὀλυνθίους, ἐναντίως

ΣΧΟΛΙΑ.

τῶν καταφευγόντων εἰς τὰς βωμὸς, καὶ βία ι ἀποσπωμένων· ἢ ὡς, ἐπὶ μέλους τινὸς σώματος, ἵνα δείξῃ τὴν ἰσότητα τῶν Ὀλυνθίων· τὸ δὲ τὶ, ἐνταῦθα ἀντὶ τῦ μέγα κεῖται· ὥσπερ τὸ, δύναμίν τινα κεκτήμεθα· τὸ τινὰ γὰρ ἀντὶ τοῦ μεγάλην.

ἀλλ' ἐπιεικῶς] Τὸ ἐπιεικῶς, ἀντὶτῦ πάνυ καὶ λίαν.

δυσμαχώταλον] Διὰ τὴν φανερ γίαν.

καὶ βέλτιστον] Τοῦτο τὸ σχῆμα λέγεται παρὰ προσδοκίαν, ὅταν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα καὶ φοβερὸν καὶ συμφέρον ᾖ.

παντ αχῆ] Ὅτε ἂν βελτιθείη.

πρὸς μὲν τὸ τὰ] Ἐν μὲν γὰρ ταῖς δημοκρατίαις, τῷ μὲν ἀρίσει ὁ πολέμ, τῷ δ' ἔκ ὁ δὲ βασιλεὺς εἷς ὤν, ῥᾳδίκα ἂν βελτιῦ πολεμεῖν, οὐδένα τὸν ἀναβιβάσεσιν ἔχ.

ἀναβίβασ ἔχει] Αὐτὸ, φησὶ, τὸ δύσμαχον αὐτῦ καὶ δυσκαταγώνισον ἀναβιβᾶται πρὸς τ γένεσθαι αὐτῷ τὴν Ὀλυνθίας φίλης· εἶτ' ἐπάγει τὴν αἰτίαν.

ι ἀποσπωμένων, ἤγουν.

τίως ἔχει. Δῆλον γὰρ ἐστι τοῖς Ολυνθίοις, ὅτι νῦν μὲν περὶ δόξης, οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ' ἀνασάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τοῦ παρ' ἐμοῦ· καὶ ἴσασιν ἃ τ' Αμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς Ἀθηναίους τῆς πόλεως, καὶ Πυδναίων τοὺς παδεξαμένους. Καὶ ἄλως ἄπιστον οἶμαι ταῖς πολιτείαις ἡ τυραννὶς, ἄλλως τε καὶ ὅμορον χώραν ἔχουσι.

δ'. Ταῦτ' οὖν ἐνθυμουμένους ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι,

ΣΧΟΛΙΑ.

Δῆλον γάρ ἐστιν] Ανθιστρόφη.

ὅτι νῦν] Οἷον ἡ περὶ τοῦ ἡττηθῆναι μόνον αὐτοὺς παρὰ Φιλίππου, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ μὴ ἐκβαλεῖν ἐκεῖθεν καὶ ἀνδραποδίσασθαι, ὅ ἐστι δῆλος ποιῆσαι.

πολεμοῦσιν] Οἱ Ολύνθιοι.

ἀλλ' ἀνασάσεως] Ηγουν, ὑπὲρ τοῦ μὴ ἀνάλωτον ὑπὸ τούτου γενέσθαι τὴν σφῶν πόλιν, καὶ δῆλος αὐτὸς· τὸ γὰρ οἰκεῖον συμφέρον οὗτος ζητῶν, ταῦτα σπουδάσει ποιῆσαι.

καὶ ἴσασιν] 1 Αποδείκνυσι τοὺς Ολυνθίους μὴ πιστεύειν αὐτῷ μηδὲ βούλεσθαι προΐσθαι ἑαυτοὺς αὐτῷ. Τί δὲ, ὅτι εἰσί τινες προδόται παρὰ τοῖς Ολυνθίοις, οἵ τινες 2 ἕτοιμοι ἔσονται προδοῦναι τὴν πόλιν; ὡς οὐδὲ τούτους 3 ἐνδέχεται ποιῆσαι· ἴσασι γὰρ ὅσα ἐκτίσησιν εἰς τοὺς προδότας τῶν Αμφιπολιτῶν τοὺς ἐποικίσαντας τὰς πύλας· εἰσελθὼν γὰρ αὐτοὺς πρώτους ἐφόνευσε, λέγων, εἰ τῶν ἰδίων πολιτῶν ἐκ ἐφείσατο, πόσῳ γε μᾶλλον ἐμὲ μᾶλλει περὶ ἐμοῦ ὕστερον μνησθήσεσθαι.

αὐτῷ] Τῷ Φιλίππῳ.

καὶ Πυδναίων] Πύδνα, πόλις Μακεδονίας· αὕτη ἀπέστη τοῦ ὑπακούειν Φιλίππῳ, καὶ ἐπολέμησε κατ' αὐτοῦ· καὶ περὶ ταύτην τειχίόν τι συνέβη· πρόκειται γάρ τινες προδεδώκασιν, εἶτα ὕστερον μνησθεῖς ὡς ἂν αὐτῶν φείσαιτο, ἔφυγον ἐπὶ τὸ Αμύντιον ἱερὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· κολακεύοντες γὰρ αὐτὸν πρώην οἱ

1 Deest Αποδείκνυσι. 2 Deest ἕτοιμοι. 3 ἀνέχεται ποιῆσαι.

Πυδ-

Αθηναῖοι, καὶ τἆλλ' ἃ προσήκει πάντα ἐνθυμεμφῶς, φημὶ δεῖν ἐβελῆσαι καὶ παροξυνθεῖσαι, καὶ τῷ πολέμῳ προσέχειν, εἰπέρ πού τε, καὶ νῦν· χρήματα εἰσφέρεσθαι προθύμως, καὶ αὐτὰς ἐξισοῦσθαι, καὶ μηδὲν ἐλλείπεσθαι. Οὐδὲ γὰρ λόγος, οὐδὲ σκῆψις ἔθ' ἡμῖν τῷ μὴ τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλειν ὑπολείπεται· νυνὶ γὰρ ὁ πάντες ἐθρυλλεῖτε, ὡς Ὀλυνθίους ἐκπολεμῶσαι δεῖν Φιλίππῳ, γέγονεν αὐτόματον, καὶ ταῦ-

ΣΧΟΛΙΑ.

Πυθαῖοι, ἱερὸν αὐτῷ ἐποίησαν· ἀλλ' ἀναστήσας αὐτὰς ὅρκους ἐπὶ τὸ μηδὲν ποιῆσαι, ἐξελθόντας ἀπέλιπε.

Καὶ ὅλως] Εἰπὼν τὰ μερικὰ παραδείγματα, τῷ καθολικῷ τῆς γνώμης ταῦτα ἐπισφραγίζεται.

ἄπιστον] Εναντία γάρ ἐστιν· αἱ μὲν γὰρ ἐκ ἀρχοντα ἔχουσιν, ἀλλ' ἴσι δημοκρατίαι· ἡ δὲ μοναρχίαν ἐπαγγέλλεται.

καὶ ὅμορον] Αὐτὸ γὰρ τὸ πλησιάζον τῷ τόπῳ, ὥσπερ εἴωθε, τὰ ἐγκλήματα τίθησι.

Ταῦτ' ἂν] Καλασκευὴ τῷ δευτέρῳ προοιμίῳ.

καὶ τἆλλ' ἃ προσήκει] Ωσπερ ἂν εἰ ἔλεγε τὰ τῶν πραγόντων διηγήματα, ὅτι ἔθος ἔχει ἐκεῖνος σέβεσθαι τοὺς κινδυνεύοντας.

αὐτοὺς ἐξισοῦσθαι,] Τὰς Αθηναίους, καὶ μὴ ξενικῇ δυνάμει πιστεύειν· ταῦτα δέ φησι τεχνικῶς. Ἵνα εἰ συμβῇ ἡττηθῆναι, ἔχῃ ἀπολογίαν τὸ ἐλλιπεῖν τινα ὧν συνεβούλευσαν.

Οὐδὲ γὰρ λόγος,] Λόγος ἡ ἀπολογία· σκῆψις δὲ ἡ πρόφασις, ἢ ἀφορμή.

ἐθρυλλεῖτε,] Πρῶτον μὲν τῷ περιληπτικῷ πάντας εἰς συγκαθίσιν ἤγαγεν, ὃν αὐτὸς, βούλεται· δεύτερον δὲ, ἐθρυλλεῖτε εἶπεν, τὴν τῶν μειλανοίας πρόφασιν ἀνήρηκεν· ἐ γὰρ κρύφα, ἐδεῖ ἐ ἀπορρήτῳ περὶ τούτων ἐλέγομεν, ἀλλὰ πάντες βοῇ καὶ θορύβῳ χρώμενοι, τὸν Ολυνθίους ἐσπουδάζομεν ἐχθροὺς καθιστῆσαι τῷ Φιλίππῳ· τοῦτο γὰρ τὸ ἐθρυλλεῖτε δύναται.

ταῦτα ὡς ἀν ὑμῖν μάλιστα συμφέροι. Εἰ μὲν γὰρ ὑφ' ἡμῶν πειθόμενοι ἀνείλοιτο τὸν πόλεμον, σφαλερὰ σύμμαχα, καὶ μέχρι τοῦ ταῦτ' ἂν ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως· ἐπειδὴ δ' ἐκ τῶν πρὸς αὐτὸν ἐγκλημάτων μισοῦσι, βεβαίαν εἰκὸς τὴν ἔχθραν αὐτοὺς, ὑφ' ὧν φοβοῦνται, καὶ πεπόνθασιν, ἔχειν. Οὐ δεῖ δὴ τοιοῦτον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παραπεπλωκότα καιρὸν ἀφεῖναι, μηδὲ παθεῖν ταὐτὸ, ὅπερ ἤδη πολλάκις πρότερον πεπόνθατε. Εἰ γὰρ, ὅθ' ἥκομεν Εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες, καὶ παρῆσαν Ἀμφιπολίων Ἱέραξ, καὶ

ΣΧΟΛΙΑ.

ἀνείλοιτο] Ἀντὶ τοῦ ἀνέλαβον.

ὡς δεῖ δὴ] Συγχήσας τὴν γνώμην τῶν Ὀλυνθίων, καὶ βεβαίους συμμάχους ἀποδειξας, ἕρμαιον ποιεῖται τῶν Ἀθηναίων τὸ πρᾶγμα, καὶ καιρῷ τινος εὐτυχίαν καλεῖ· τὸ γὰρ παραπεπλωκότα, τῶν τυχαίων ἐστὶ καὶ τῶν ἐξ ἀπροσδοκήτου συμβαινόντων.

Εἰ γὰρ, ὅθ' ἥκομεν] Παροξύναι βούλεται, ἀναμιμνήσκων τῶν πρεσβέων, ἐν οἷς ἐζημιώθησαν μὴ χρησάμενοι τοῖς καιροῖς· τὸ σχῆμα καλὰ συνεφθὴν. Θηβαῖοι πολεμοῦντες Λακεδαιμονίοις ἐν Λεύκτροις τῆς Βοιωτίας, ἐνίκησαν αὐτοὺς κατὰ κράτος· ὅθεν καὶ εὐθὺς διέβησαν ἐπὶ τὴν Εὐβοίας, ὡς δῆθεν βουλόμενοι ταύτην χειρώσασθαι· τὸ δ' ἀληθὲς, ἵνα ταύτην λαβόντες καὶ καλὰ τῶν Ἀθηναίων χωρήσωσιν· οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐξῆλθον Εὐβοεῦσι συμμαχήσοντες· καὶ συμβαλόντες, ἐνίκησαν τότε· ὥστε καὶ στενοὺς αὐτοὺς διατεθῆναι ὑπὸ τῶν στρατηγῶν, ἵνα λαβόντες τότε ἀναχωρήσωσιν· ἐπανελθόντες δ' ἐκ τῆς μάχης, εὗρον ἐν ταῖς Ἀθήναις δύο

καὶ Στρεψικλῆς, ἐπὶ τετὶ τὸ βῆμα, κελεύσοντες ὑμᾶς [1] ἐκπλεῖν, καὶ παραλαμβάνειν τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ' ἡμεῖς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν ὑπερ ὑπὲρ τ[2] τῶν Εὐβοέων σωτηρίας· εἰχεῖ' ἂν Ἀμφίπολιν τότε, καὶ πάντων τῶν μὴ ταῦτα ἂν ἦτε ἀπηλλαγμένοι πραγμάτων. Καὶ πάλιν ἠνίκα Πύδνα, Ποτίδαια, Μεθώνη, Παγασαὶ, τἄλλα (ἵνα μὴ καθ' ἕκασα λέγων διαλείβω) πολιορκούμενα ἀπηγγέλλετο· εἰ τότε τούτων ἑνὶ τῷ πρώτῳ προθύμως, καὶ ὡς προσῆκεν, ἐβοηθήσαμεν αὐτοί· ῥᾴονι καὶ πολὺ ταπεινοτέρῳ

1 πολιν, 2 Deest τῶν.

ΣΧΟΛΙΑ.

δύο περίοδος τῶν 1 Ἀμφιπολιτῶν, Ἡράκλα καὶ Στρατοκλέα, παρακαλέσας ὥστε ἐξελθεῖν λαβεῖν τὴν Ἀμφίπολιν πολιορκουμένην ὑπὸ Φιλίππου.

πελεύσοντες] Προτρεψόμενοι.

εἰχεῖ' ἂν] Σχεδιάζοντος· ὥσπερ καὶ ὀδυρομένου τὸ ῥῆμα, ὅτι διὰ ῥᾳθυμίαν μόνην τότε Ἀμφίπολιν ἀπώλεσαν.

πραγμάτων] Ὧν ὑπὸ Φιλίππου πιπόνθασι.

Καὶ πάλιν] Ἐν τάχει καὶ ἄνευ συνθέσεως καιρικῆς τὰ χρήσιμα, δεδιὼς μὴ μέγαν καταγνῶσι τὸν Φίλιππον· τὰ δὲ λοιπὰ λέγει παρρησιαζόμενος, διὰ τὸ μὴ φοβεῖσθαι τὸν δῆμον.

Πύδνα] Ἡ νῦν Βίῤῥοια.

Ποτίδαια] Τὸ νῦν Κύτρος.

πολιορκούμενα] Ὑπὸ Φιλίππου.

ἑνὶ τῷ πρώτῳ] Ὥσπερ ἀντὶ-

1 Ἀμφιπολιτῶν, παρ.——Ἀμφίπολιν Στρατοκλέα, πολ.

πιπ.ον

τέρῳ νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ. Νῦν ὃ τὸ μὲν παρὸν ἀεὶ περιέμψομαι, τὰ δὲ μέλλοντα αὐτόματα οἰόμεθα χήσειν καλῶς, ἢν πύξήσαμεν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, Φίλιππον ἡμεῖς, καὶ καλεσήσαμεν τηλικοῦτον, ἡλίκος οὐδείς πω βασιλεὺς γέγονε Μακεδονίας. Νυνὶ δὲ καιρὸς ἦκε. Τίς οὗτος; Ὁ τῶν Ολυνθίων αὐτόματος τῇ πόλει, ὃς οὐδενός ἐστιν ἐλάττων τῶν [1] πρότερον ἐκείνων.

ε. Καὶ ἔμοιγε δοκεῖ τις ἂν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, δίκαιος λογισὴς τῶν ὅλων τῶν θεῶν ἡμῖν ὑπηργμένων καλασὰς, καίπερ οὐκ

1 προτέρων.

Σ Χ Ο Λ Ι Α.

πιστον λύσει· ἵνα μὴ εἴπῃ ὁ Αθηναῖος, καὶ πῶς ἠδυνάμην τοσούτοις ἐν τῷ αὐτῷ βοηθῆσαι; ἐπάγει ὡς εἰ ἑνὶ μόνῳ τῷ πρώτῳ προθύμως ἐβοηθήσαμεν, οὐκ ἂν τὸ δευτέρῳ ἤψαλο.

Νῦν ἂν ἐχρώμεθα] Τοῦτο σημαντικόν ἐστι τῆς Φιλίππου ταπεινότητος· καθ' ὃν γὰρ ἐξουσίαν ἔχομεν ὅ,τι βουλόμεθα πράττειν, καλὸν τοῦτον τὸ χρῆσθαι λέγομεν, ὅτι τὰ δεόμενα ἡμῖν ὑπουργοῦσι.

τὰ δὲ μέλλοντα] Ὥστε ἐγὼ χράφω καὶ παρακινδύνευσον ἡμῖν ἐν ταῦτα τῶν ἀργῶν τι καὶ ῥαθύμων τὴν φύσιν. Αὐτόματα δὲ, ἀντὶ τοῦ ἀπὸ τύχης τινός.

καὶ πύξήσαμεν,] Βούλεται διὰ τούτου δεῖξαι, ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐστι καὶ νῦν αὐτὸν καθελεῖν διὰ τῆς σπουδῆς, ὥσπερ καὶ ἐν αὐτοῖς ἐγένετο τὸ ποιῆσαι αὐτὸν μέγαν διὰ τῆς ῥαθυμίας.

ἦκε. Τίς οὗτος;] Τινὸς τὸ τίς, κατ' ἐρώτησιν, τὸ δὲ οὗτος, καὶ ἀπόκρισιν λαμβάνουσιν· ἄλλος δὲ τὸ

ὐκ ἐχόντων ὡς δεῖ πολλῶν, ὅμως μεγάλως ἂν ἔχειν αὐτοῖς χάριν· εἰκότως. Τὸ μὲν γὰρ πολλὰ ἀπολωλεκέναι ἢ τὸν πόλεμον, τ' ἠμελέρας ἀμελείας ἄν τις θείη δικαίως· τὸ δὲ μήτε πάλαι τοῦτο πεπονθέναι, πεφηνέναι τέ τινα ἡμῖν συμμαχίαν τούτων ἀνήρροπον, ἂν βουλώμεθα χρῆσθαι, τ' παρ' ἐκείνων διανοίας διεργέτημ' ἂν ἔγωγε θείην. Ἀλλ', οἶμαι, παρόμοιόν ἐστιν, ὅπερ ἢ ὠφελεῖ τ' τῶν χρημάτων κλήσεως· ἂν μὲν γὰρ ὅσα ἄν τις λάβῃ, ἢ σώσῃ, μεγάλως ἔχει τῇ τύχῃ τινὶ χάριν· ἂν δ' ἀναλώσας λάθῃ, συναναλῶσε

ΣΧΟΛΙΑ.

τὸ τις, ἐγκλιτικῶς λαμβάνουσιν. Ὁρα δὲ πῶς ἀθυμίας αὐτὸς πληρώσας διὰ τῆ καταλόγῳ τῶν ἀπολωλεκότων χωρίων, πάλιν παραμυθήσαλο, διὰ τὸ εἶπεῖν, πάλιν ἔχει καιρὸς ἢ χείρων ἐκείνω.

ἐκείνων.] Ὧν ἄνω ἔφη.

λογιστὴς] Λογιστὴν λέγει, οἱονεὶ κριτὴν, ἵνα κρίνῃ τὰ παρὰ τῶν θεῶν αὐτοῖς ὑπηργμένα. προδιδομένα δὲ παρὰ τῆς αὐτῶν ἀμελείας.

ὐκ ἐχόντων] Διὰ τὴν ἡμῶν ῥαθυμίαν.

Τὸ μὲν γὰρ πολλὰ ἀπολωλεκέναι] Τὸ σχῆμα παρίσωσις καλὰ κῶλον.

μήτε πάλαι] Ἤγουν, ἐν τοῖς προλέγοις χρόνοις. ἀλλ' ὕστερον ἡνίκα ἂν ἡμελήσαμεν.

συμμαχίαν] Τῶν θεῶν.

τούτων] Ὧν ἀπωλέσαμεν ἀντάξιον· τὸ δὲ ἀντίρροπον, πρὸς γυμνήν· τὸ δὲ ἰσόρροπον, πρὸς δεδεμένην.

Ἀλλ', οἶμαι] Παραβολή.

ἂν μὲν γὰρ] Ἀλληγορεῖ, τὸ σχῆμα κάλλιος ποιητικόν.

Digitized by Google

ανάλωτε ϗ τὸ μεμνῆσθαι τῇ τύχῃ τιλὼ χάριν. Καὶ περὶ τῶν πραγμάτων ὅτως. ⓐ μὴ χρησάμενοι τοῖς καιροῖς ὀρθῶς, ἀλλ', εἰ ζωίδη τι περὶ τῶν θεῶν χρησὸν, μνημονεύουσι. Πρὸς γὰρ τὸ τελευταῖον ἐκβὰν ἕκαστον τῶν πεπραγμένων ὡς τὰ πολλὰ κείνε). Διὸ ϗ σφόδρα δεῖ τῶν λοιπῶν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, φρονίσαι, ἵνα ταῦτ' ἐπανορθωσάμενοι τιλὼ ΔΗ τοῖς πεπραγμένοις ἀδοξίαν ἀποτειψώμεθα. Εἰ δ' ὃ προησόμεθα, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, καὶ τούτους τοὺς ἀνθρώπους, εἶτ' Ολυνθον ἐκεῖνον καλασρέψε). Φρασάτω τις ἐμοὶ, τί τὸ κωλύον ἔτ' αὐτὸν

ΣΧΟΛΙΑ.

οἱ μὴ χρησαμ.] Ὡσπερ ἡμεῖς.

ἐκβὰν] Εἴ τι χρηςὸν, εἴτε φαῦλον.

ἐπανορθωσάμενοι] Εἰς ἐπανόρθωσιν ἀγαγόντες, λέγω δὲ τὸ σπεῦδειν ϗ φρονίδα τούτων ποιεῖσθαι, ὅπερ, ἐξαρχῆς εἰς ἄκρον τῇ πόλει σωφυκὸς, νῦν ἠμελήθη· διὸ ϗ δεῖται ἐπανορθώσεως.

ἀποβριψώμεθα] Οἱονεὶ, ἐκκαθάρωμεν ϗ ἀποπλύνωμεν· ὡς ἀπὸ μεταφορᾶς τῆς κηλίδος, τῆς γενομένης ἀκαθαρσίας περὶ τὴν ἐσθῆτα.

Φρασάτω τις] Πάλιν τὸ ἀξιόπιστον φρόνημα τηρῶν, εἶπεν ἐμοὶ, οἷον, τῷ φιλοπόλιδι.

ὅποι βέλτιαι] Εὐφήμως εἶπε τὰς Αθήνας, τῇ ὑποσωπήσει σώζειν χρησάμενος.

Μετὰ ταῦτα] Τὸ μετὰ ταῦτα, ϗ εἶτα. ϗ αὖθις, ϗ πάλιν, ϗ τὰ τοιαῦτα μόρια, βραδυτῆτα δείκνυσι· μιμεῖται γὰρ ἀεὶ τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν ϗ διὰ τῆς λέξεως ὁ ῥήτωρ ϗ βουληθεὶς ὑπιότιμα δεῖξαι

Digitized by Google

αὐτὸν ἔξαι βαδίζειν ὅποι βέλεται;

ς'. Ἀρά γε λογίζεταί τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεωρεῖ τὸν τρόπον, δι' ὃν μέγας γέγονεν, ἀσθενὴς ὢν τοπαλαρχὰς, Φίλιππος; Τὸ πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβὼν, μετὰ ταῦτα Πύδναν, πάλιν Ποτίδαιαν, Μεθώνην αὖθις, εἶτα Θετταλίας ἐπέβη. Μετὰ ταῦτα Φερὰς, Παγασὰς, Μαγνησίαν, πάνθ' ὃν ἐβούλετο διαπεπρακὼς τρόπον, ὤχετ' εἰς Θρᾴκην· εἶτ' ἐκεῖ, τὸν μὲν ἐκβαλὼν, τὸν δὲ καθαιρήσας τῶν βασιλέων, ἠθένησε· πάλιν ῥαΐσας, οὐκ ἐπὶ τὸ ῥᾳθυμεῖν ἀπέκλινεν, ἀλλ' αὖθις Ὀλυνθίοις ἐπεχείρησε.

ΕΧΟΛΙΑ.

διξαι καὶ ἀσθένειαν οὖσαν ἐν τοῖς Φιλίππου πράγμασιν, ὕπλιον καὶ τὸν λόγον ἐποίησε τῇ τῶν μορίων προσθήκῃ· τῷ μὲν γὰρ αὐξοῦσθαι τὴν Φιλίππου δύναμιν, ἦν ἔτω προάγουν, Ἀμφίπολιν, Πύδναν, Ποτίδαιαν, Μεθώνην, Ἰλλυριοὺς, Θρᾴκην· ἡ γὰρ συνέχεια τῶν ὀνομάτων, ἀκμὴν ἔχουσα, τὴν ὑπερβολὴν τῆς δυνάμεως δείκνυσιν, ὥσπερ οὐκ ἀρκοῦσθαι τῷ χρόνῳ πρὸς τὰς τῶν πόλεων ἁλώσεις· τῷ δὲ ὑπιάζοντι, τὸ προαγαγεῖν ὡς ἐν ἰσορίᾳ τὸν λόγον, ὥστε καὶ ἡ δοκοῦσα τῷ λόγῳ κακία, χρείαν τινὰ καλορθοῦσα, θαυμαστὸν δείκνυσι τὸν ῥήτορα· τέχνης γάρ ἐστιν ἀκριβεία τὸ ἐπιγνῶναι τὸν καιρὸν ἐν ᾧ τοῦτο πρωτέον ποιεῖν.

ἐπέβη] Τὸ ἐπέβη καὶ ἐπεβαίνω, πρὸς γενικήν· τὸ δὲ ἐπεμβαίνω καὶ ἐπεμβαίνω πρὸς δοτικήν.

ὤχετ' εἰς Θρᾴκην] Ἐπέστρεφε.

πάλιν ῥαΐσας] Οὐ τὸ ὑγιάσας σημαί-

χείρησε. Τὰς ὃ ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας αὐτῷ, καὶ πρὸς Ἀρύμβαν, καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι, ὡδαλείπω στρατείας. Τί οὖν, ἂν τις εἴποι, ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν; Ἵνα γνῶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αὐθηδε ἀμφότερα, καὶ τὸ προῖξαι καθ' ἕκαστον αἰεί τι τῶν πραγμάτων ὡς ἀλυσιτελές, καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην ἣ πρὸς ἅπαντας χρῆ) καὶ συζῆ Φίλιππος, ὑφ' ἧς οὐκ ἔστιν ὅπως, ἀγαπήσας τοῖς πεπραγμένοις, ἡσυχίαν ἄξει. Εἰ δ' ὁ μὲν, ὡς αἰεί τι μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων

ΣΧΟΛΙΑ.

σημαίνει, ἀλλ' ὥσπερ κυφότερον ἔχων εἰς τὴν νοσήμαλον, ἵνα τὴν πολιτείαν δείξῃ τῆ Μακεδόνος, καὶ τὸ μηδένα καιρὸν ἐθέλειν ἡσυχάζειν.

Ἰλλυριοὺς] Εθνη βάρβαρα περὶ Μακεδονίαν, ἵνα δείξῃ ὅτι οὐδὲ Βαρβάρων ἐφείσατο βάρβαρος ὤν.

πρὸς Ἀρύμβαν,] Οὗτος βασιλεὺς ἦν Μολοσσῶν, Ὀλυμπιάδος δὲ τῆς τῶ Φιλίππου γυναικὸς θεῖος· φησὶ δὲ ὅτι οὐδὲ συγγενῶν φείδεται, διὰ τὸ βούλεσθαι πάντων κρατεῖν ὁ Φίλιππος.

Τί οὖν, ἂν τις εἴποι,] Στίζουσίς εἰς τὸ, Τί οὖν, ἂν τις εἴποι, ἐπιφέρουσι ταῦτα λέγεις ἡμῖν. Τὸ σχῆμα ἀνθυποφορά. Διαφέρει δὲ ἀνθυποφορὰ, ἀνθιστίωσις, καὶ ἀντίστασις· ἀντίστασιν μὲν γάρ ἐστιν, ὅταν εἴδῃ ὡς ὅτι μέλλει αὐτῷ τι ἀντιστήσων ὡς ἄτοπόν τι λέγοντι, καὶ ἐκπεριθώσεται ἑαυτὸν ἀπροσκόπτως, καὶ ὥσπερ λεληθότως· ἀνθυποφορὰ δὲ, ὅταν μέρος μὲν ὥσπερ καταδέχηται τῆ λεγομένῳ ὁ ἀκροατὴς, ἀμφιβάλλῃ δὲ περὶ τὸ λοιπόν· ὡς ἐνταῦθα, ὥσπερ τινὸς λέγοντος, ὅτι καλῶς μὲν λέγεις· ταῦτα γὰρ 2 ἔχειν τὸν Φίλιππον· ἀκαίρως δέ· οὐδὲ γὰρ εἰσῆλθες καταλέγειν ἡμῖν τὰ τῆ Φιλίππου πράγματα, ἀλλὰ τί δεῖ

1 Μολοσσῶν.

2 ἔχει.

σωῆσαι

χόντων δεῖ περάτειν, ἐγνωκὼς ἔσαι· ὑμεῖς δ', ὡς ὐδενὸς ἀνιλιπλέον ἐρρωμένως τῶν πραγμάτων· σκοπεῖτε, εἰς τί πόλε ἐλπὶς ταῦτα τελευτῆσαι. Πρὸς Θεῶν, τίς ἔτως ἀνήθης ἐσὶν ὑμῶν, ὅσις ἀγνοεῖ τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο ἥξοντα, ἂν ἀμελήσωμεν; Ἀλλὰ μὴν εἰ τῦτο γνήσετε, δέδοικα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι ῥαδίως ἐπὶ τοῖς μεγάλοις τόκοις, μικρὸν ἀπορήσαντες χρόνον, ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέσησαν· ἔτω καὶ ἡμεῖς ἂν ἐπὶ

ΣΧΟΛΙΑ

ποιῆσαι περὶ Ολυνθον· ἐπάγει ὅτι καὶ ταῦτα χρήσιμά ἐσι πρὸς τὴν παρῦσαν ὑπόθεσιν· ἀντίθεσις δὲ, ὅταν ἀπό τινος κεφαλαίε ὁρμᾶται, οἷον ἀπὸ δικαίε, ἢ συμφέροντος, ἢ τινος τῶν τοιύτων· ἵνα δὲ μὴ προσκορῆ τὸν λόγον ἐργάζηται, ἀποτάδην λέγων, ἐπάγει τινὰ ἡδονὴν διὰ τῆς φλάσεως τῦ προσώπε τῦ ἀντιλέγοντος, καὶ ἵνα ὥσπερ ἀναιτήμενος καὶ ἀναξιούμενος παρ' ἄλλε, καὶ ἐξ αὐτῦ ἐπιφέρειν δοκῇ τὴν ἐπιλίμνησιν.

ἀγαπήσας] Ἀρκεσθείς.

τίς ἔτως ἀνήθης] Τεχνικῶς τῦτο ἠρώτησεν, ἵνα ἴκανος, φιλόνεικος ὢν καὶ ἀπαλαψηφίσασθαι αὐτῦ ἄρκειαν, συνομολογήσῃ τῷ ῥήτορι ὡς ἀληθῆ λέγοντι.

ἐκεῖθεν] Ἐκ τῆς Ολύνθε.

πόλεμον] Ἀλλὰ προσώπε πρᾶγμα ἔλαβεν· ἐ γὰρ ἔπεν, ἐλεύσονται οἱ πολέμιοι καθ' ἡμῶν, ἀλλ' ὁ πόλεμος. Σύνηθες δὲ τῦτο καὶ Θεκυδίδῃ ποιεῖν, καὶ μεταλαμβάνειν, ἢ ἀντὶ προσώπε πρᾶγμα, ἢ πρόσωπα πάλιν ἀντὶ πραγμάτων· αἱ γὰρ τοιαῦται τῶν λέξεων ἐναλλαγαὶ, καινοπρεπέσαν τῷ λόγῳ παρέχυσι.

τῶν ἀρχαίων] Ἤτοι τῶν ἐνεχύρων· ἀρχαῖα γὰρ τὰ ἐνέχυρα καὶ

Digitized by Google

ἐπὶ πολλῷ φανῶμεν ἐῤῥᾳθυμηκότες, καὶ ἄπαντα πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες, πολλὰ καὶ χαλεπὰ, ὧν οὐκ ἠβουλόμεθα, ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, καὶ κινδυνεύσωμεν περὶ τῇ ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.

ζ. Τὸ μὲν ἐν Ἐπιμαῖν, ἴσως φήσει τις ἂν ῥᾴδιον καὶ παντὸς εἶναι· τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων ὅτι δεῖ περᾶτέον ἀποφαίνεσθαι, τοῦτ' εἶναι συμβάλλω. Ἐγὼ δὲ οὐκ ἀγνοῶ μὴ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ', ὅτι πολ-

ΣΧΟΛΙΑ.

τὰς ὑποθήκας ἐν πολλοῖς ὁ Δημοσθένης εἶπε. Τινὲς δὲ ἐξηγοῦνται αὐτὸ, οὐκ ἐπὶ τῶν δανειζομένων, ἀλλ' ἐπὶ τῶν δανειζόντων, λέγοντες, πολλάκις τοὺς παῤῥησιαστικοὺς αὐτὶ ἐνεργητικῶν χρῆσθαι τὰς Ἀθηναίους· καὶ λύσιν ἀρχαῖαν αὐτὰ τὰ κεφάλαια· μὴ δυνάμενοι γὰρ, φησὶν, ἀποδοῦναι πολλὰς τόκους, ὕστερον εἰς χρεωστοῦντες φεύγεσι· καὶ ἔτως αἱ δανεισταὶ μέλλα τῶν τόκων καὶ τὰ κεφάλαια ἀπολλύουσιν.

ἐπὶ πολλῷ] Ἀντὶ τοῦ, ἐπὶ πολλῷ τόκῳ· ἵνα τόκον λάβωμεν, τὴν ἀργύριον καὶ ῥᾳθυμίαν· κεφάλαιον δὲ, αὐτὴν τὴν πόλιν.

ἐῤῥᾳθυμηκότες,] Οὐχ ἁπλῶς ἠμεληκότες· ὁ γὰρ τοῦτο σημαίνει ἡ λέξις· ἀλλὰ μᾶλλον τὴν ἄνεσιν καὶ τὴν ἐν ἡδονῇ διαγωγήν.

εἰς ἀνάγκην] Σύνηθες τοῖς ῥήτορσι, τῶν μὲν λυπηρῶν καὶ αὐτὸν μισέχοντα δεικνύναι, τῶν δὲ ἀγαθῶν τὴν αἰτίαν ὁλόκληρον ἀποτίμιον τῇ πόλει· καὶ δύναιτο τοῦτο πολλὴν αὐτῷ παρὰ τῶν ἀκροατῶν καταστασιάζειν τὴν εὔνοιαν.

Τὸ μὲν ἐν Ἐπιμαῖν.] Μικρὸν τὸ προοίμιον, ἐκ τε δυναῖς καὶ συμφέροντος· μελιὸν γὰρ ἐφ' ἕτερον κεφάλαιον, ἢ παντελῶς ἰδιάζον, τὸ προοίμιον ἔλαβεν, ἵνα μὴ καθάπερ ἐσχισμένος ὁ λόγος φαίνηται, τὴν μὲν ἀρχὴν ποιησάμενος ἐξ ὧν λέγων ἐπαύσατο, λέγω δὴ, τοῦ συμφέροντος· τὸ δὲ ἐνθύμημα, καὶ τὴν ἐπαγωγὴν, ἐκ τοῦ δυνατοῦ· διὸ καὶ τὸ προοίμιον ἔλαβε. Διαφέρει δὲ τὰ τῶν κεφαλαίων προοίμια, τῶν ἐν αὐταῖς ταῖς ἀρχαῖς· ὅτ

ι ἰδιάζον τὸ πρ.

ἐκείνατ

πολλάκις ὑμεῖς, οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ τοὺς ὑστάτους περὶ τῶν πραγμάτων εἰπόντας ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε, ἂν τι μὴ κατὰ γνώμην ὑμῖν ἐκβῇ· οὐ μὴν οἶμαί γε δεῖν τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοπεῖν ὑποτελεῖς περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν ἡγοῦμαι. Φημὶ δὴ, δίκῃ βοηθητέον εἶναι τοῖς πράγμασιν ὑμῖν, καὶ τε τὰς πόλεις τοῖς Ολυνθίοις σώζειν, καὶ τοὺς τοῦτο ποιησοντας σφαλιωτάτας ἐκπέμπειν· καὶ τὰ τὴν ἐκείνου χώραν

ΣΧΟΛΙΑ.

ἐκεῖνα μὲν τῷ παιδὶ λόγῳ χώραν δίδωσι, καὶ σπερμαλογίαν ἔχει τὴν δύναμιν τῶν διὸν λέγεσθαι μελλόντων· τὰ δὲ τῶν κεφαλαίων, αὐτὰ μόνα θεραπεύει τὰ λυποῦντα τὸ κεφάλαιον. Τὸ δὲ ὥσπερ ἐξ ἀντιθέσεως εἰλῆφθαι τὸ προοίμιον, ὃ παράδοξον· τὸ γὰρ ἐν μέσῳ λόγῳ κεῖσθαι, σκηνικήν τινα καὶ ἐναγώνιον ἔχειν τὸν λόγον. Ἰσέον δὲ ὅτι ἡ ἐπιτίμησις, τῷ σύμφεροντι προσήκει· ἐπιτίμησιν δὲ αὐτὸ εἶπεν, ἀλλ' ὡς λοιδορίαν· τὸ μὲν γὰρ ὑβρίζειν, παντὶ ῥᾴδιον· τὸ δὲ ἐπιμᾶσθαι, ὅπερ ἐστὶ νουθετοῦντος, καὶ [1] περὶ τοῦ λυσιτελοῦντος, ἐπὶ τιμῇ τῶν ἀκουόντων λέγοντος, οὐ παιδός ἐστιν, ἀλλὰ μόνου τοῦ σκοποῦντος τὸ λυσιτελὲς τῶν ἀκουόντων. Ἀλλως. Ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ δικαίου, οἷον, ἀλλ' ὁ δίκαια ποιεῖς, ὦ Δημόσθενες, μόνον ἐπιμῶν ἡμῖν, ὅπερ παντὸς ἀνθρώπου ἐστὶ· μὴ μέντοι συμβουλεύειν, ὅπερ ἐστὶ ῥήτορος. Ἰσέον δὲ ὅτι οὐκ εὐθὺς ἐπήγαγε τὴν λύσιν, ἀλλ' ὕστερον ἐν μέσῳ θεὶς, καὶ εἰπὼν, ὅπερ ἐφοβεῖτο, ἵνα διὰ τούτου ὥσπερ προδιορθώσηται τὴν μέλλουσαν συμβουλήν.

ὑποτελεῖσθαι] Ὑποκρίνεσθαι.

Φημὶ δὴ] Τὸν τρόπον τῆς βοηθείας εἰσηγεῖται. Ἐστι δὲ ὅλος τοῦ δυναῖος κεφαλαίου· πᾶσα γὰρ καὶ τρόπων ἐξέτασις, ἐπὶ τὸ δυναῖον ἔχει τὴν ἀναφοράν· ἐν τούτοις γὰρ δείκνυται, ὡς ἔνεστι κρεῖσσαι τῶν ἀδικημάτων. Ἐπειδὴ δὲ οἶδε τοὺς Ἀθηναίους πολλῇ διδουλωμένους ῥα-

[1] Desunt περὶ τοῦ.

Digitized by Google

χώραν κακῶς ποιεῖν, καὶ τριήρεσι, καὶ στρατιώταις ἐτέραις. Εἰ δ' ἀλλέγω τούτων ὀλιγωρήσετε, οὐκοῦν μὴ μάταιόν ἡμῖν ἡ στρατεία γένηται. Εἴτε γὰρ ὑμῖν τὴν ἐκείνων κακῶς ποιουμένων ὑπομένειν τοῦτο, Ὀλυνθον σώσητε, ῥᾳδίως ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἐλθεῖν ἀμυνεῖται· εἴτε βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς Ὄλυνθον, ἀκινδύνως ὁρῶν ἔχοντα τὰ οἴκοι, προσπαθεῖται καὶ προσδέδυσει τοῖς πράγμασι, καὶ σπείσαι τῷ χρόνῳ τῶν πολιορκουμένων. Δεῖ δὴ πολλοῦ καὶ δίχα τὴν βοή-

1 Deest καὶ.

ΣΧΟΛΙΑ.

θειαν, στρατεύειν αὐτοῖς δύο. βοηθείας, ἵνα κἂν τὴν μίαν ποιήσωσιν.

ἀκινδύνως] Φοβοῦμαι.

μάταιον] Ἀτελὲς τὸ, μάταιος ἡ στρατεία.

ὑπομένειν] Οἰκεία ἡ λέξις· ὑπομένειν γὰρ λέγει ἀντὶ τοῦ καρτερεῖν, ὅταν ἴδωμεν τὰ οἰκεῖα 1 κακῶς πάσχοντα. Τὸ δὲ παρατήσεται, χειρώσεται. Στενὸν δὲ ἐνταῦθα, ἵν' ᾖ, ὑπομένειν καὶ ἐάσας τὴν πατρίδα αὐτοῦ κακῶς πάσχουσαν, παρατήσεται ἐν τοσούτῳ Ὀλυνθον· καὶ εὐχερῶς ἐλθὼν εἰς τὴν Μακεδονίαν, ὡς

1 Deest κακῶς.

λαβὼν τοὺς Ὀλυνθίους πρὸς συμμαχίαν, ἀμυνεῖται ἡμᾶς ἐκείσε.

περιέσαι] Ὁρα πῶς 2 ἐπὶ τῶν ἄνω σβέσιν εἶπεν, ὅτι εὐχερῶς αὐτὰς ἐλάμβανεν, ἐπὶ τῆς Ὀλύνθου εἶπε τὸ δυσχερὲς, διὰ τοῦ εἰπεῖν, τῷ χρόνῳ περιέσαι, τὸ δυνατὸν Ὀλυνθίοις περασμαλευόμενον.

Περὶ δὲ χρημάτων] Μεθέρχεται ἐπὶ τὸ δυνατὸν κεφάλαιον· μερίζει δὲ τοῦτο εἰς δύο, εἴς τε χρημάτων εὐπορίαν, καὶ ἀνδρῶν δύναμιν.

ὡς βούλεσθε] Πάλιν ὑποσιωπήσεσι ἐχρήσατο, ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν, εἰς

2 ἐν τῷ ἄ. πόλις.

τὰς

βοήθειαν εἶναι. Καὶ σοὶ μὲν τ βοηθείας ταῦτα γινώσκω.

ή. Περὶ δὲ χρημάτων πόρου, ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήματα ὑμῖν, ἔστιν ὅσα οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. στρατιωτικά· ταῦτα δὲ ὑμεῖς, ὅτως ὡς βούλεσθε, λαμβάνετε. Εἰ μὲν οὖν ταῦτα τοῖς στρατευομένοις ἀποδώσετε, ἱδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου· εἰ δὲ μή, πορσδεῖ· μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐνδεῖ τοῦ πόρου. Τί οὖν; (ἄν τις εἴποι) Σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά; Μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε. Ἐγὼ

ΣΧΟΛΙΑ.

τὰς θύρας καὶ παπηγύρεις αὐτὰ λαμβάνειν.

ἀποδώσειν.] Καλῶς εἶπε τὸ ἀποδώσειν, καὶ οὐχὶ δώσειν· ἀποδίδωσι γάρ τις τὸ ἀλλότριον ἐκείνῳ δ εἰδέι ὅτι τὸ πρᾶγμα· ὅτε ταῦτα, φησὶν, οὐκ ἔστιν ὑμέτερα, ἀλλὰ τῶν στρατιωτῶν οἰκεῖα.

προσδεῖ· — πόρου.] Ἐνδεῖσθαι μέν ἐστι τὸ παντελῶς μὴ ἔχειν· προσδεῖσθαι δὲ, τὸ ἔχειν μὲν μέρος, ἔτι δὲ δεῖσθαι πρὸς τὸ τέλειον. Φησὶν οὖν, ὅτι εἰ μὲν ἀποδώσειε τὰ χρήματα, οὐ μέλλειε προσδεῖσθαι διὰ τὸ ἁπλῶς ἔχειν· εἰ δὲ μὴ, προσδεῖσθε. Εἶτα ἐπειδὴ ἐμφασίν τινα ἔχει, ὡς ἔστι καὶ ἄλλα ἐκτὸς τῶν θεωρικῶν, ἃ λαμβάνειε, ὀλίγων προσδέοιτο, ἐπήγαγε τὸ, μᾶλλον δὲ παντὸς ἐνδεῖ τοῦ πόρου· ὡς εἰ μὴ ἀποδῶτε τὰ θεωρικὰ, παντελῶς ἀπορήσομεν.

Τί οὖν; (ἄν τις εἴποι)] Ἀνθυποφορὰ πάλιν. Σὺ, φησὶ, γράφεις τὰ θεωρικὰ εἶναι στρατιωτικά; Εἶτα λύει, ὅτι συμβουλεύω μὲν, ἃ γράφω δὲ, τὸν κίνδυνον εἰδὼς, καὶ τὸν Εὐβούλου νόμον μὴ ἀγνοῶν.

Deest τέλος.

Digitized by Google

Εγὼ μὴν γὰρ ἡγοῦμαι στρατιώτας δεῖν κατασκευασθῆναι, καὶ ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά· καὶ μίαν σύνταξιν εἶναι, τοῦ αὐτοῦ τό τε λαμβάνειν, καὶ τὸ ποιεῖν τὰ δέοντα. Ὑμεῖς δὲ ὅτῳ πως ἄνδρ' πραγμάτων λαμβάνετε εἰς τὰς ἑορτάς. Εστι δὴ λοιπὸν οἶμαι πάντας εἰσφέρειν, ἂν πολλῶν δέῃ, πολλά· ἂν ὀλίγων, ὀλίγα. Δεῖ δ' χρημάτων, καὶ ἄνδρ' τούτων ὑδέν ἐστι χρυσοῦς τῶν δεόντων. Λέγουσι δ' καὶ ἄλλους τινὰς ἄλλοι πόρους· ὧν ἔλεσθε, ὅστις ὑμῖν

Σ Χ Ο Λ Ι Α.

Εγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι] Εγὼ μὲν γὰρ, φησὶν, εἰς τοὺς στρατιώτας 1 δεῖν ἀναλωθῆναί φημι· ὑμεῖς δὲ εἰς τὰς ἑορτὰς λαμβάνετε.

καὶ κατασκευασθῆναι] Ως παντελῶς ἀπαλλοτριωθέντος τοῦ στρατιωτικοῦ παρὰ τοῖς Αθηναίοις, κατασκευασθῆναι εἶπεν, ὡς ἐπὶ χρημάτων παντελῶς διαφθαρέντων. Από τοῦ ποιουμένου δὲ εἶπε τὸ ποιεῖν.

στρατιωτικὰ] Οὐ γὰρ ἔχετε ὅθεν ἄλλοθεν αὐτοὺς μισθώσεσθε.

σύνταξιν] Σύνταξις ἐστι δύο πράγματων ὥσπερ ἕνωσις. Εἰώθασι δ' οἱ παλαιοὶ, ἐπειδάν τι ἀσαφὲς 2 οἴωνται λέγειν διὰ τῆς ἐπαγωγῆς αὐτὸ λύειν, ὥσπερ καὶ ὁ Ποιητὴς εἶπεν, 3 Κύμβαχος, ἐπήγαγεν, ἐπὶ βρεγμόν τε καὶ ὦμους· καὶ φάλιν εἶπεν, 4 Εντροπαλιζόμενος, ἔφη, γόνυ γουνὸς ἀμείβων· οὕτω καὶ ὁ ῥήτωρ εἶπεν, σύνταξις, ἐπήγαγε τὸ λαμβάνειν καὶ ποιεῖν τὰ δέοντα.

τὰ δέοντα] Νῦν γὰρ εἰς θέας λαμβάνουσιν· οὐ δεόντως λαμβάνετε· εἰς δὲ τὸ στρατεύειν δεθήσεται, δεόντως δεθήσεται.

Εστι δὴ λοιπὸν] Οὐδὲν ἔστι, φησὶν, ὑπολείπεται, ἐὰν μὴ βούλησθε τὰ χρήματα τοῖς στρατιώταις ἀποδοῦναι, ἢ εἰσφέρειν ὑμᾶς ἀπὸ τῶν ἰδίων οὐσιῶν. Οὐχ ὁρίζει δὲ τὴν ποσότητα, ἵνα μὴ λυπηρὸς δόξῃ, ἀλλὰ τὸν καιρὸν, καὶ τὴν ἀνάγκην ἐπόησεν ὁρίζεσθαι.

1 Deest δεῖν. 2 οἰώμεθα.

3 Κύμβαλος. 4 Επιτρ.

εἰσ-

ὑμῖν ἂν συμφέρειν δοκῇ· καὶ ἕως ἐστὶ καιρὸς, ἀντιλάβεσθε τῶν πραγμάτων.

9'. Ἄξιον δὲ ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι, τὰ πράγματα, ἐν ᾧ καθέστηκε νυνὶ τὰ τοῦ Φιλίππου. Οὔτε γὰρ, ὡς δοκεῖ, καὶ φήσειέ τις ἄν, μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, δύπρεπῶς, οὐδ' ὡς ἂν κάλλιστα αὐτῷ τὰ παρόντ' ἔχῃ· ὅτ' ἂν ἐξιώεγκε τὸν πόλεμόν πόλε τοῦτον ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν ὠήθη δεήσειν αὐτόν. ἀλλ' ὡς ἔπιὼν, ἄπαντα τότε ἤλπιζε τὰ πράγματα

Σ Χ Ο Λ Ι Α.

εἰσφέρειν,] Εἰ μὴ τὰ θεωρικὰ τραπίωτικὰ ποιήσῃ.

δεῖ δὲ χρημάτων] Ὡς εἰ ἔλεγεν, εἴτε πολλῶν, εἴτε ὀλίγων δεῖσθε, οὐκ ἐμὸν εἰπεῖν, ἀλλὰ τῆς χρείας· τοῦτο δ' οἶδα, ὅτι 1 πάνυ χρήζετε.

ὁθέν γε γενέσθαι] Εἴποι ἄν τις, Τί οὖν; κἀν τῷ εὐχεσθαι δεόμεθα χρημάτων; ἢ ἐν τῷ σωφρονεῖν; Λέγομεν δὲ, ὅτι πρὸς τὸ προκείμενον εἶπεν, ἤτοι τὸν πόλεμον· ἀεὶ γὰρ ὁ πόλεμος χρημάτων δεῖται.

ἀντιλάβεσθε] Ἅψασθε.

Ἄξιον δὲ ἐνθυμηθῆναι] Πλεονάσας τὸ ἐν μέρος τῆ δυναστείᾳ, τουτέστι τὸ τῆς πόλεως, ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ ἕτερον μέρος ἐλήλυθε, τὸ τῆ Μακεδόνος· μὴ ἔχων γὰρ δοῦναι τοὺς Ἀθηναίους δυνατοὺς, καθὸ 2 πολλὰ ἀπώλεσαν, τεχνικῶς ἐκ τῆ ἐναντίᾳ πειρᾶται καθασκευάσαι ὅτι δύνανται τὴν Φιλίππου δύναμιν καθαιρεῖν.

Οὔτε γὰρ, ὡς δοκεῖ,] Οὐκ ὄντως αὐτῷ ἔχει τὰ πράγματα εὐτρεπῶς, οὐδ' ὡς τις νομίζει κάλλιστα.

τὰ παρόντα] Ἤγουν τὰ ἐν τῇ Ὀλύνθῳ.

τὸν πόλεμον] Πρὸς τοὺς Ὀλυνθίους.

αὐτόν·] Τὸν πόλεμον.

τὰ πράγματα] Τὰ τῶν Ὀλυνθίων ἐκ μόνης τῆς θέας ἀναιρήσεσθαι.

1 πάνυ.

2 πολλὰς.

Digitized by Google

μαῖα ἀναιρήσεσθε, κἄτα διέψυσαι· Τοῦτο δὴ πρῶτον αὐτὸν ταράττει, παρὰ γνώμην γεγονὸς, καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει· Εἶτα, τὰ τῶν Θετταλῶν. Ταῦτα γὰρ ἅπισα μὲν ἦν δήπου φύσει, καὶ ἀεὶ, πᾶσιν ἀνθρώποις· νομιστὴ δ' ὥσπερ ἦν, καὶ ἔστι νῦν τούτῳ· Καὶ γὰρ Παγασὰς ἀπαιτεῖν αὐτὸν εἰσιν ἐψηφισμένοι, καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν. Ἠκουον δ' ἔγωγέ τινων, ὡς οὐδὲ τοὺς λιμένας, καὶ τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ

ΣΧΟΛΙΑ.

κἄτα διέψυσαι] Καὶ εἶτα διέψυσαι τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς προσδοκίας· ἐδὲ γὰρ πολεμοῦσιν αὐτῷ παρὰ τὴν αὐτῷ προσδοκίαν.

Εἶτα] Οὐκ εἶπεν οἱ Θετταλοὶ, ἀλλὰ τὰ Θετταλῶν πράγματα, ἵνα λέγῃ τὴν ἀπιστίαν, καὶ δηλώσῃ ὅτι ἀεὶ συζῶσιν αὐτῇ.

τὰ τῶν Θετταλῶν] Ταράττει αὐτόν. Πράγματα δὲ αὐτὶ προσώπου ἐχρήσατο.

Καὶ γὰρ Παγασὰς] Ἡ ἱστορία ἔστως· Ἀλεύας, ἀπόγονός τις τοῦ Ἡρακλέους, Θετταλὸς, ἐτυράννησε Θετταλῶν· εἶτα καὶ οἱ τούτῳ παῖδες. Μὴ φέροντες οὖν τὴν τυραννίδα οἱ Θετταλοὶ, καὶ ἀπορήσαντες τί δεῖ ποιεῖν, μετεπέμψαντο εἰς συμμαχίαν τὸν Φίλιππον. Εἶτα ἐλθὼν ἐκεῖνος, ἐξέβαλε τοὺς Ἀλευάδας ἐκ τῆς τυραννίδος. καὶ ὑπὲρ τούτου χάριν αὐτῷ ὁμολογήσαντες οἱ Θετταλοὶ, δεδώκασιν αὐτῷ νέμεσθαι Παγασὰς, καὶ τὰ χρήματα τὰ ἐκ τῶν λιμένων καὶ τῆς ἀγορᾶς. Ἀπιστοι δὲ Θετταλοὶ ἐνομίσθησαν, ἢ διὰ τὸ τὸν Ἰάσονα, Θετταλὸν ὄντα, ἄπιστον ὀφθῆναι περὶ τὴν Μήδειαν· ἢ ὅτι ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ, ἐν αὐτῇ τῇ παρατάξει ἀπὸ Ἀθηναίων πρὸς Λακεδαιμονίους μετέβαλον, ὡς φησιν ὁ Θουκυδίδης. Ἡ δὲ Μαγνησία, χώρα τις ἦν πλησίον Θετταλίας ὑπὸ

τῷ καρπῷ· τὰ γὰρ κοινὰ τὰ Θετταλῶν ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν, ὑ Φίλιππον λαμβάνειν. Αν δὲ τούτων ἀποσερηθῇ τῶν χρημάτων, εἰς σενὸν κομιδῇ τὰ τ' τροφῆς τοῖς ξένοις αὐτῷ καταση-σεῖαι. Αλλὰ μὴν τόν γε Παίονα, κὴ τὸν Ιλλυρίον, κὴ ἁπλῶς τούτους ἅπαν-τας ἡγεῖτ' χρὴ αὐτονόμους ἥδιον ἂν, κὴ ἐλευθέρους, ἢ δούλους εἶναι. Καὶ γὰρ ἀνθεις τῷ καλακεύειν τινός εἰσι, κὴ ἄνθρω-πῳ ὑβριςὴς, ὡς φασι· κὴ μὰ Δί' ἐδὲν ἄπιστον

ΣΧΟΛΙΑ.

ἥκοι αὐτοῖς. Ετι δὲ κὴ πόλις ὠμώνυμος αὐτῇ. Χαριζόμενος οὖν τοῖς Θετταλοῖς ὁ Φίλιππος, ταύτην αὐτοῖς καθεδαφίσαι τοσαύτην αὐτῶν μίλα δὲ ταῦτα φρύριον οἰκοδόμησιν ἐν αὐτῇ τῇ πόλει τῶν Μαγνήτων, ἵνα μὴ κὴ δεύτερον ἀποσῶσι· τὸ δὲ ἀληθὲς, κατ' αὐτῶν Θετταλῶν. Οἱ δὲ γνόν-τες αὐτὸ τοῦτο, ἐκώλυσαν αὐτὸν τειχίζειν.

ἀπὸ τούτων] Ηγουν, ἀπὸ τῶν ἐξ αὐτῶν προσόδων.

τοῖς ξένοις] Καὶ γὰρ ὁ μόνον Μακεδόσιν, ἀλλὰ κὴ ξένοις ἐχρῆτο πρὸς τὴν τραπεζίαν.

Αλλὰ μὴν τόν γε] Δείξας αὐ-τῷ τὸ ἀσθενὲς ἀπὸ τῶν Ελλήνων, βάλλεται κὴ ἀπὸ τῶν Βαρβάρων τὸ ὅμοιον ἐργάσασαι· κὴ δι' αὐτῆς δὲ τῆς λέξεως πιτίλισε τὴν δύναμιν· ὁ γὰρ εἶπε φληθυλιπῶς, ἀλλ' ἐπι-κῶς, Παίονα κὴ τὸν Ιλλυρίον.

ἥδιον ἄν] Παίονες καὶ Ιλλυριοὶ καὶ ἀπάσκην ὑπήκουον, κὴ ἀλλὰ τινὰ τῶν ἐθνῶν.

Καὶ γὰρ ἀήθεις] Δεῖ προσίχειν τῇ λέξει· ὁ γὰρ εἶπεν ἀκούειν μό-νον, ἀλλὰ καλακεύειν, ὅπερ ἐστὶ πάνυ ὑπακούειν, ὥστε καὶ δούλους νομίζεσθαι. Ο δὲ Φίλιππος, φη-σὶν, ὑβριςὴς κὴ ἐπαχθής.

Digitized by Google

ἄπιστον ἴσως. Τὸ γὰρ εὖ πράττειν αὐτὸ τὴν ἀξίαν, ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται. Διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τἀγαθὰ τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι. Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἀκμὴν τὴν ἐκείνου καιρὸν ἡμέτερον νομίσαντας, ἑτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα, καὶ προσβουλεύοντας ἐφ' ἃ δεῖ, καὶ συμβουλευομένους αὐτοῖς,

Σ Χ Ο Λ Ι Α.

ἄπιστον] Αὐτὸν εἶναι τοιοῦτον.

Τὸ γὰρ εὖ πράττειν] Γνωμικὴ περίοδος, ἡ καὶ δικωλος. Ἐτοιδὴ, φησὶν, οἱ παρ' ἀξίαν εὐτυχοῦντες, οὐ δύνανται φυλάξαι τὴν εὐτυχίαν διὰ τὸ πονηρὸν τῆς γνώμης, διδάσκων ἀφορμὴν τῷ λόγῳ, ὅτι δυσχερές ἐστι τὸ φυλάξαι μᾶλλον, ἢπερ κτήσασθαι ὅπερ οὐκ ἔστιν ἀληθές.

τὸ φυλάξαι] Ἤγουν, τηρῆσαι ἀσαύτως ἔχειν, καὶ μὴ μεθαλλεῖν εἰς κακίαν.

τἀγαθὰ] Τὰ ἐπιθύμητα τινί.

Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς] Παραβολὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου. Πληρώσας τὴν ἐξέτασιν τοῦ διαστοῦ, καὶ σαθρὸν ἀποδείξας τὸν Φιλιππον πανταχόθεν, εἰς παίδευσιν μεβαίνει. Διεγείρει δὲ αὐτοὺς συμβουλὴν, ὅτι ἐν μὲν τοῖς [illegible], καὶ τὸ ἀγαθὸν ὑπὸ οὐ συμβαίνομεν ἀμφισβήτησιν ἔχει, καὶ ὁ τρόπος δὲ ἀ[illegible] περιστησόμεθα τῶν χρησίμων, ἀντίῤῥησιν ἐπιδέχεται· ἐν δὲ ταῖς προτροπαῖς καὶ τὸ ἀγαθὸν πρόδηλον, καὶ ὁ τρόπος. Δεῖ δὲ γινώσκειν ὅτι ἐπιπλέκεται τοῖς εἴδεσι τούτοις τὰ ἀλλήλων· καὶ συμβουλευτικὰ ἐν προτροπαῖς, καὶ τοὐναντίον ἐν συμβουλαῖς προτρεπτικά. Ἐκ δὲ τοῦ πλεονάζοντος ἐν τῇ ὑποθέσει, χρὴ τὸ εἶδος τοῦ λόγου γνωρίζειν.

συνάρασθαι] Ἔδει μὲν εἰπεῖν συνάρασθαι τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' Ἀττικῶς εἶπεν. Ἡ δὲ σύνταξις, ὡς εἰ ἔλεγε, σὺν τῇ τύχῃ ἀγωνίζεσθαι ἐφ' ἃ δεῖ χωρίς. Ἐστι δὲ μονόκωλος· σχοινοτενὴς περίοδος, ἐν ὑπερβολῇ σχηματισθεῖσα· τὸ σχῆμα δὲ ἐπιλήμψεως. Τὸ δὲ συνάρασθαι, συλλαβεῖν καὶ ἁρπάσαι, συνάψασθαι.

προσβουλευομένους] Προσβούλεσθαι, φησὶν, ἐπὶ τοὺς ἀγωνοῦντας τὸν Φιλιππον, ἵνα διδάξωσιν αὐτοὺς μὴ

αὐτοῦ, καὶ παρεξιούσας τοὺς ἄλλους ἀπαντας λογιζομένους, ὡς εἰ Φιλίππῳ λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρὸν, καὶ πολεμῷ χθιζοῖς πρὸς τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθε ἑτοίμως ἐφ' ἡμᾶς ἐλθεῖν. Εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ, μηδ' ἃ πάθοιμ' ἂν, εἰ δυνατὸν εἰπεῖν, τοῦτ' ἂ ποιῆσαι, καιρὸν ἔχοντες, ἃ τολμήσετε;

ι. Ετι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδὲ

ΣΧΟΛΙΑ.

μὴ πιστεύειν αὐτῷ· ἐπὶ δὲ τῶν ἐχθρῶν μὲν, φοβουμένους δὲ, τῷ ἀγγέλλεσθαι ὑμᾶς ὅτι προαισθήσεσθε, ἵνα παροξυνθῶσιν εἰς τὸ μηκέτι δεδιέναι αὐτόν.

λάβοι καθ' ἡμῶν] Τοιοῦτον καιρὸν οἷον νῦν ἡμῖν ἔχει κατ' ἐκείνου· καὶ πόλεμον γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, τῇ ἡμετέρᾳ, καθάπερ νῦν τῇ ἐκείνου· ἡ γὰρ Ολυνθος γείτων αὐτῷ· ἐὰν τοιαῦται, φησὶν, αὐτῷ προσγένοιντο πολλαὶ εὐπορίαι, οἵαι νῦν ἡμῖν, καὶ πάλιν, εἰ πόλεμόν τινα σχοίημεν ὅμορον, ὡς αὐτὸς νῦν ἔσχε τὸν τῆ Ολύνθῳ γειτνιάζοντα.

Εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε] Η περίοδος ἐπιλημπτική, ἡ ἔχει μονόκωλον, φησὶν Ερμογένης. Ασαφὴς δ' εἶναι δοκεῖ τὸ χωρίον· ἄδηλον γὰρ τίνι χρὴ προσεῖμαι τὸ ταῦτα ποιῆσαι· σύτερον τοῖς Αθηναίοις, ἢ τῷ Φιλίππῳ· δοκεῖ γὰρ ἑφ' ἑκατέρων ἁρμόζειν. Χρὴ δὲ ἐπὶ τῶν τοιούτων ἀσαφῶν καὶ ἐπαμφοτερίζοντων δοκούντων, ἐκ τοῦ τέλους ἐπὶ τὰς ἀρχὰς ἀνιέναι· λυθήσεται γὰρ ὅτως ἡ ἀσάφεια· οἷον ἐπὶ τῷ παρόντι, εὐθὺς κάτωθεν ἀρξάμενος λέγε, ὦ τολμήσετε, καιρὸν ἔχοντες, πάντα ποιῆσαι ἃ πάθοιτ' ἂν, εἰ δύναιτο ἐκεῖνος; τὸ γὰρ πρότερον ἐπ' ἀμφοτέρων λέγεσθαι δοκεῖν, νῦν ἐφάνη περὶ τῶν Αθηναίων εἰρημένον.

εἰ μηδ' ἃ πάθοιθ' ἂν] Τὸ μὴ περισσόν· ἢ τὸ εἰ μὴ, εἰς τὸ, ἃ τολμήσετε.

Ετι τοίνυν] Μιλάσασις ἐπὶ τὸ ἀναγκαῖον. Ωσπερ δὲ τὸ συμφέρον εἰς δύο τίθεσθαι φαμεν, εἴς τε αὐτὸ τὸ συμφέρον, καὶ τὸ ἀναγκαῖον· οὕτω καὶ τὸ δυναιὸν, εἴς τι αὐτὸ τὸ δυνατὸν ἁπλῶς, καὶ τὸ

ἄπιστον ἴσως. Τὸ γὰρ εὖ πράττειν αὐτὰ τὴν ἀξίαν, ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται. Διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τἀγαθὰ τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι. Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἀκμὴν τὴν ἐκείνου καιρὸν ἡμέτερον νομίσαντας, ἑτοίμως συναίρασθαι τὰ πράγματα, καὶ περισκοποῦντας ἐφ' ἃ δεῖ, καὶ συμβουλεύοντας αὐτοῖς,

Σ Χ Ο Λ Ι Α.

ἄπιστον] Αὐτὸν εἶναι τοιοῦτον.

Τὸ γὰρ εὖ πράττειν] Γνωμικὴ περίοδος, ἡ καὶ δικανική. Ἐπειδὴ, φησὶν, οἱ παρ' ἀξίαν εὐτυχοῦντες, ἀδύναται φυλάξαι τὴν εὐτυχίαν διὰ τὸ σκηπτὸν τῆς γνώμης, διδάσκων ἀφορμὴν τοῦ λέγειν, ὅτι δυσχερές ἐστι τὸ φυλάξαι μᾶλλον, ἤπερ κτήσασθαι ὅπερ οὐκ ἔστιν ἀληθές.

τὸ φυλάξαι] Ἤγουν, τηρῆσαι ἀσαύτως ἔχειν, καὶ μὴ μιλβαλιεῖν εἰς κακίαν.

τἀγαθὰ] Τὰ ἐπιτηδεύματα τινί.

Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς] Παραβολὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου. Πληρώσας τὴν ἐξέτασιν τοῦ διηγεῖσθαι, καὶ σαθρὸν ἀποδείξας τὸν Φιλίππου σκοπὸν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, εἰς συμβουλὴν μεταβαίνει. Διανενόηκε δὲ ἀπὸ τῆς συμβουλῆς, ὅτι ἐν μὲν τοῖς [illegible], καὶ τὸ ἀγαθὸν ὑπὲρ οὗ παρεσκεύασμεν ἀμφισβήτησιν ἔχει, καὶ ὁ τρόπος δι' οὗ ἂν περιγενοίμεθα τῶν χρησίμων, ἀντίῤῥησιν ἐπιδέχεται· ἐν δὲ ταῖς προτροπαῖς καὶ τὸ ἀγαθὸν πρόδηλον, καὶ ὁ τρόπος. Δεῖ δὲ γινώσκειν ὅτι ἐπιτηδείοις τοῖς εἴδεσι τούτοις τὰ ἀλλήλων καὶ συμβουλευτικὰ ἐν προτροπαῖς, καὶ τἀναντίον ἐν συμβουλαῖς προτρεπτικά. Ἐκ δὲ τοῦ πλειοτάξοντος ἐν τῇ ὑποθέσει, χρὴ τὸ εἶδος τοῦ λόγου γνωρίζειν.

συναίρασθαι] Ἔδει μὲν εἰπεῖν συναίρασθαι τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' Ἀττικῶς εἶπεν. Ἡ δὲ σύνταξις, ὡς εἰ ἔλεγεν, σὺν τῇ τύχῃ ἀγωνίζεσθαι ἐφ' ἃ δεῖ χωρίς. Ἐστι δὲ μονόκωλος σχοινοτενὴς περίοδος, ἐν ὑπερβατῷ σχηματιζομένη· τὸ δὲ συναίρασθαι, συλλαβεῖν καὶ ἁρπάσαι, συνάψασθαι.

περισκοπουμένους] Περισκέπτεσθαι, φησὶν, ἐπὶ τοὺς ἀγοραίους τὸν Φιλίππου, ἵνα διδάξωσιν αὐτοὺς μὴ

αὐτοῦ, ἢ παρεξιούσας τοὺς ἄλλους ἀπαντας λογιζομένους, ὡς εἰ Φίλιππος λάβοι καθ' ἡμᾶς τοιοῦτον καιρὸν, καὶ πόλεμος ἡμῖν πρὸς τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθε ἑτοίμως ἐφ' ἡμᾶς ἐλθεῖν. Εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ, μηδ' ἃ πάθοιμ' ἂν, εἰ δυνατὸν ἐκεῖνος, τοῦτα ποιῆσαι, καιρὸν ἔχοντες, ὑ τολμήσετε;

ι. Ετι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, μηδὲ

ΣΧΟΛΙΑ.

μὴ πιστεύειν αὐτῷ· ἐπὶ δὲ τῶν ἐλθόντων μὲν, φοβουμένων δὲ, τῷ ἀγγέλλεσθαι ὑμᾶς ὅτι σφαλεύσεσθε, ἵνα παρεξυνθῶσιν εἰς τὸ μηκέτι δεδιέναι αὐτόν.

λάβοι καθ' ὑμᾶς] Τοιοῦτον καιρὸν οἷον νῦν ἡμῖν ἐστι κατ' ἐκείνου· καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, τῇ ἡμετέρᾳ, καθάπερ νῦν τῇ ἐκείνου· ἡ γὰρ Ολυνθος γένοιτο αὐτῷ· ἐὰν τοιαῦται, φησὶν, αὐτῷ παρασγένοιντο πολλαὶ εὐπορίαι, οἷαι νῦν ἡμῖν, καὶ πάλιν, εἰ πόλεμόν τινα σχοίημεν ὅμορον, ὡς αὐτὸς νῦν ἔσχε τὸν τῆ Ολύνθῳ γειτνιάζοντα.

Εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε] Η περίοδος ἐπιλημπτική, ἡ ἐστι μονόκωλος, φησὶν Ερμογένης. Ασαφὴς δ' εἶναι δοκεῖ τὸ χωρίον· ἄδηλον γὰρ τίνι χρὴ προσκεῖσθαι τὸ ταῦτα ποιῆσαι· σύστροφον τοῖς Αθηναίοις, ἢ τῷ Φιλίππῳ· δοκεῖ γὰρ ἑφ' ἑκατέρων ἁρμόζειν. Χρὴ δὲ ἐν ἐπὶ τῶν τοιούτων ἀσαφῶν καὶ ἐπαμφοτερίζοντα δοκούντων, ἐκ τοῦ τέλους ἐπὶ τὰς ἀρχὰς ἀνιέναι· λυθήσεται γὰρ ἔτως ἡ ἀσάφεια· οἷον ἐπὶ τοῦ παρόντος, εὐθὺς κάτωθεν ἀρξάμενος λέγε, ὑ τολμήσετε, καιρὸν ἔχοντες, πάντα ποιῆσαι ἃ πάθοιτ' ἂν, τὸ δυνατὸν ἐκεῖνος; τὸ γὰρ πρότερον ἐπ' ἀμφοτέρων λέγεσθαι δοκεῖν, νῦν ἐφάνη περὶ τῶν Αθηναίων εἰρημένον.

εἰ μηδ' ἃ πάθοιτ' ἂν] Τὸ μὴ περισσόν· ἢ τὸ εἰ μὴ, εἰς τὸ, ὑ τολμήσετε.

Ετι τοίνυν] Μιᾶδασις ἐπὶ τὸ ἀναγκαῖον. Ωσπερ δὲ τὸ συμφέρον εἰς δύο τίμησθαί φαμεν, εἴς τε αὐτὸ τὸ συμφέρον, καὶ τὸ ἀναγκαῖον· οὕτω καὶ τὸ δίκαιον, εἴς τε αὐτὸ τὸ δυνατὸν ἁπλῶς, καὶ τὸ

Digitized by Google

μηδὲ τῶθ' ὑμᾶς λανθανέτω, ὅτι νῦν αἵρεσίς ἐσιν ὑμῖν, πότερον ὑμᾶς ἐκεῖ χρὴ πολεμεῖν, ἢ παρ' ὑμῖν ἐκεῖνον. Ἐὰν μὲν γὰρ ἀνέλῃ τὰ τῶν Ὀλυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε, κἀν τοῦ ἐκείνῳ κακῶς ποιήσετε, τοῦ ὑπάρχουσαν κἀν τοῦ οἰκείαν ταύτην ἀδεῶς καρπώσεσθε· ἂν δ' ἐκεῖναι Φιλίππῳ λάβῃ, τίς αὐτὸν ἔτι κωλύσει δεῦρο βαδίζειν; Θηβαῖοι; Μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ᾖ, κἀν συνεισβαλεῖσιν ἑτοίμως. Ἀλλὰ Φωκεῖς; Οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ' οἷοί τε ὄντες φυλάττειν, ἐὰν μὴ βοηθήσητ' ὑμεῖς. Ἢ ἄλλος τις; ἀλλ', ὦ τᾶν, οὐχὶ βουλήσεται. Τῶν ἀποστατῶν μέν

ΣΧΟΛΙΑ.

τὸ βάθος, καὶ εἰς τὸ ἀναξιαῖον· ὅπερ ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ νῦν ἐξετάζεσθαί φασιν· δίδωσι γὰρ τοῖς Ἀθηναίοις αἵρεσιν, πῶς χρὴ πολεμεῖν· καὶ τὸν μὲν ἐν Μακεδονίᾳ πόλεμον εὔκολον δείκνυσι· τὸν δὲ ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς, χαλεπὸν καὶ φοβερόν.

τὴν ὑπάρχουσαν] Ἤγουν, ἡμετέραν.

Μὴ λίαν] Φοβοῦμαι ἐξωθεν.

συνεισβαλοῦσιν] 1 Ὡς σωλήμιοι εἰσελεύσονται εἰς τὴν 2 χώραν.

Ἀλλ', ὦ 'τᾶν] Ἀνθυποφορὰ γέγραπται· ἣν λύει ἐκ τεκμηρίων. Τὸ δὲ, ὦ 'τᾶν, δύο μέρη λόγου εἰσίν· ὦ καὶ ἐτᾶν, ὃ ἐστιν, ὦ ἑταῖρε.

οὐχὶ βουλήσεται] Ὁ Φίλιππος βουλοιότο.

εἰ ἃ νῦν] Τὸ ἐφ' ὑμᾶς ἐλθεῖν.

ὅμως ἐκλαλεῖ] Ὅτι ἔρχομαι

1 Οἱ. 2 πόλιν.

Digitized by Google

μένῃ ἂν εἴη, εἰ ἃ νῦν ἄνοιαν ὀφλισκάνων, ὅμως ἐπαλαλεῖ, ταῦτα δυνηθεὶς μὴ πράξει. Ἀλλὰ μὴν ἡλίκα γ' ἐστὶ τὰ διάφορα ἐνθάδε ἢ ἐκεῖ πολεμεῖν, οὐδὲ λόγῳ πρόσθεν ἡγοῦμαι. Εἰ γὰρ ὑμᾶς δείσειεν αὐτοὺς τριάκοντα ἡμέρας μόνας ἔξω χωμῆσαι, καὶ ὅσα ἀνάγκη στρατοπέδῳ χωμήσεως, τῶν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν, μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτῇ πολεμίου λέγω, πλέον ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι τὰς γεωργούσας ὑμῖν, ἢ ὅσα εἰς ἅπαντα τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον δεδαπάνησε, Εἰ δὴ πόλεμός τις ἥξει, πόσα χρὴ νομίσαι ζημιωθήσεσθαι; Καὶ πρόσθεν ἢ ὕβρις· κ' ἔτι ἢ τῶν

Σ Χ Ο Λ Ι Α.

ἐπὶ τὴν Ἀτλικήν. Ἆρα ἐὰν δυνηθῇ ταῦτα ποιῆσαι, ἃ πράξει; Ζητητέον δὲ, πῶς ἐν τοῖς ἄνω δεινὸν αὐτὸν καλέσας, κ' εἰδότα χρήσασθαι πράγμασιν, ἐνταῦθα μωρὸν ἀποκαλεῖ. Λέγομεν ὅτι ἀπὸ πολλῆς ἀτιθυμίας τοῦ βούλεσθαι αὐτὸν ἐπὶ τὴν Ἀτλικὴν ἐλθεῖν, ποιεῖ αὐτὸν μὴ δυνάμενον ἑαυτοῦ καλὰσχεῖν, ἀλλὰ τῇ ἀπιθυμίαι ἐπλέγοντα.

ἐδὲ λόγῳ] Οὐ δεῖ γάρ, φησὶ, τὰ ὁμολογούμενα καλασκευάζειν· κ' δύο κακῶν προκειμένων (κακὸν γὰρ ὁ πόλεμος) αἱρεῖται τὸ ἧττον.

ἔξω γενέσθαι,] Οὐχ ἁπλῶς ἔξω τῆς πόλεως. ἀλλ' ἔξω τῆς χώρας ἐν τῇ Μακεδονίᾳ.

γεωργοῦσας,] Οὐχ ἁπλῶς τοὺς σκάπτοντας τὴν γῆν, ἀλλὰ κ' τοὺς κεκτημένους ἀγρούς.

τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον] Τὸν περὶ Ἀμφίπολιν φησὶν, εἰς ὃν χίλια διακόσια τάλαντα ἀνηλώθη.

πρόσ-

Digitized by Google

τῷ πραγμάτων αἰσχύνη, ὑδρείας ἐλάττων ζημία, τοῖς γε σώφροσι.

ια. Πάντα δὴ ταῦτα δεῖ συμβάντας ἀπαντᾶν, βοηθεῖν καὶ ἀπωθεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον· σὺ μὲν πόρους, ἵν' ὥσπερ τῷ πολλῶν, ὧν, καλῶς ποιοῦντες, ἔχουσι, μικρὰ ἀναλίσκοντες, τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀδεῶς. σὺ δ' ἐν ἡλικίᾳ, ἵνα τιμὼ τὸ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ τοῦ Φιλίππου χώρᾳ λήσαμβοι, φοβερὸς φύλαξ τῆς οἰκείας ἀκεραίου γῆς· σὺ δ' οἱ λέγοντας, ἵν' οἱ τῷ πεπολιτευμένων αὐτοῖς εὐθύναι ῥᾴδιαι γένωνται. Ὡς ὁποῖ' ἄττ' ἂν ὑμᾶς πρόσῃ τὰ πράγματα, τοιοῦτοι κεῖναι

ΣΧΟΛΙΑ.

πρεσβεύσασθ'] Τῇ ζημίᾳ περιφρόνησις.

σώφροσι] Τοῖς συνετοῖς, τοῖς σώζουσι τὴν φρόνησιν.

Πάντα δὴ ταῦτα] Ἐπιτίθησι ὁ ἐπίλογος. Ἐκ τοῦ συμφέροντος κεφαλαίου τοὺς ἐπιλόγους εἴληφε· δεῖ γὰρ ἐκ τῶν ἰσχυρῶν ἀεὶ καὶ τῶν συνετικῶν, τὰς ἀνακεφαλαιώσεις καὶ τοὺς ἐπιλόγους λαμβάνειν.

ἐν ἡλικίᾳ] Εἰς τὴν Μακεδονίαν.

τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ] Τοὺς δυναμένους ὅπλα φέρειν καὶ μάχεσθαι, τοὺς νεωτέρους. ἡλικία γὰρ ἐξαιρέτως ἐπὶ τῶν νεωτέρων· ἐν αὐτῇ γὰρ πάντα πράττειν δυνάμεθα· τοὺς δὲ ἔξω τῆς ἡλικίας, ἤτοι τοὺς γέροντας.

τοὺς δὲ λέγοντας,] Ἤτοι τοὺς ῥήτορας.

εὐθύναι] Ἀπολογίαι καὶ κρίσεις φανεραὶ καὶ πάλιγκαι γένωνται.

αὐτοῖς]

Digitized by Google

κελαὶ καὶ τῷ πεπραγμένων αὐτοῖς ἔσεσθε. Χρησὰ ᾖ εἴη, πολλὸς εἶνεκα.

ΣΧΟΛΙΑ.

αὐτοῖς] Τοῖς λόγοις.

Χρησὰ δὲ εἴη.] Εὐχὴν προτίθησι τῇ συμβουλῇ, οἷον, εἴθε γένοιτο, φησὶ, χρησὰ, ᾗ προσαίη καλῶς διὰ παίλας, οἷον διὰ τοὺς πλουσίους, τοὺς νέους, τοὺς ῥαθύμους.

Digitized by Google

LIBANII ARGUMENTUM IN PHILIPPUM ORATIONIS I.

ATHENIENSES, *cum bellum infeliciter contra Philippum gererent, in concionem convenerunt desperabundi: Orator igitur & erigere abjectos animos conatur (neque enim esse mirum, si in tanta socordia victi sint) & quâ ratione bellum rectissimè administrent, docet. Jubet autem geminas copias comparari: alteras majores urbanas, quæ domi maneant, in omnem eventum paratæ; alteras minores, quæ militibus peregrinis constent, permistæ civibus, & eum exercitum non Athenis manere, neque ex urbe opem conferre jubet; sed circa Macedoniam versari, belligerantem continenter: ne flatu Etesiarum Philippus observato, aut etiam hieme, cum Athenis in Macedoniam navigari non possit, rem aggrediatur, & per absentiam Athenienſium omnia obtineat: sed exercitum, qui cum eo dimicet, vicinum potius ei esse oportere censet.*

Aliud

Digitized by Google

Aliud ARGUMENTUM
EX
TOURRELLO.

DEMOSTHENES, *triginta annos natus, primam contra Philippum Orationem habuit; Archonte Ariſtodemo, regni Philippi anno nono, Olympiadis autem centeſimæ ſeptimæ primo. Philippo, ſub initio ejus regni, obſtiterant Athenienſes; Argæumque, qui cum eo de ſummâ rerum certabat, ſtrenue adjuverant. Vicit Philippus, pacem tamen cum iis, ut erat verſutus, miſſis legatis ultro iniit: ſive ut novum imperium ſtabiliret, ſive ut in eo proferendo felicius procederet. Igitur initium cepit ab Illyriis & Pæonibus ſubjugandis; deinde loca plurima, diverſaſque regiones, quæ Macedoniæ erant confines, quæque adeo plurimum ei conducebant, occupavit. Brevi ejus victoriæ commodum locum obtulere iis conſiliis exequendis, quæ contra Græciam meditabatur. Theſſali eum advocabant, ut a tyrannis eos liberaret; iſque, ſub liberatoris nomine, ipſum quod ſuſtuliſſe viſus eſt in eos imperium exercuit. Eorum oppidis in ditionem ſuam receptis, facilem inde atque opportunam in Phocenſes invadendi occaſionem arripuit; hoc maxime prætextu, quod Theſſa-*

Digitized by Google

Theſſalorum hoſtes eſſent, Athenienſibus verò amicitiâ conjunctiſſimi. Bellum itaque iis indixit; annoque hanc orationem præcedente magno ebs prælio ſuperavit. Hâc victoriâ elatus eos ſubjugandi ſpem cepit; atque Thermopylas profectus eſt, quâ unicus patet tranſitus ex Theſſaliâ in Phocidem euntibus. Athenienſes, audito ejus itinere, quod quò tenderet cum ipſis tum Græcis omnibus erat pertimeſcendum, ad anguſtias Thermopylarum confluxerunt; iiſque opportuno tempore occupatis, Philippo, ne in Græciam tranſiret, viam obſtruxere. Periculi tam magni, a quo recens liberati ſunt, memoria uſque animis inhærebat; utque rebus ſuis vel adhuc diffiderent, effecit. Demoſthenes, hac eorum diſpoſitione uſus, vivam iis imaginem depingit imminentis periculi quod iis effrænata Philippi ambitio minitatur, quamque maturè cauto opus ſit in animos ſtudet ingerere. Quando igitur, ob rapidum Philippi progreſſum, armorumque ejus ſucceſſum, Athenienſes tantum non deſperarent; primum animos iis addere aggreditur Orator; unicam calamitatum cauſam eorum ignaviam eſſe dicens; deinde belli gerendi rationem proponit, aptam ſanè cum eorum negligentiæ corrigendæ, tum ipſi infortuniorum fonti & origini auferendæ, atque adeo ſpei faciendæ melioris in poſterum fortunæ. Ejus ſumma eò redit, ut duos colligant exercitus; quorum unus, iſque major, ex civibus ſolis conflatus, ſemper in procinctu ſtet, ad defendendam Atticam; alter minor, quique partim civibus, partim

Digitized by Google

tim peregrinis consistet, circa Macedoniæ confinia sine ullâ intercapedine volitet, hostem observet, vexet, atque ex propinquo aggrediatur; ne, absentibus Atheniensibus, quum aut anni tempestas aut venti impediant quo minus in ejus regnum classe applicent, liberè consilia capiat, nulloque negotio exequatur quicquid aggredi in animum induxerit. Quod ad Chronologiam attinet, in eo quòd primam Philippicam ante Olynthiacas ponam, de communi opinione discedo: nequis tamen singularia me affectare ideò existimet; quum optimos duces secutus fuerim, Dionysium *nempe* Halicarnassensem, & Diodorum Siculum. *Rationes in Notis reddentur; ubi hujusce Orationes ordinem validissimis insuper, ni fallor, conjecturis stabilivimus.*

Digitized by Google

DEMOSTHENIS

PHILIPPICA I.

I. SI de novâ aliquâ re dicere propositum esset, Athenienses, continens me, dum plurimi eorum quibus mos est sententiam suam aperuissent, si quid mihi ab illis dictum placuisset, quievissem; sin minus, tum & ipse quæ sentio conatus essem fari. Quoniam vero ita accidit, ut quibus illi de rebus jam ante sæpenumerò dixerunt, hæ nunc in deliberationem vocentur, arbitror me, quamvis primus ad dicendum surrexerim, jure tamen veniam nacturum esse. Si enim superiori tempore bene isti consuluissent, novo jam consilio haud opus esset.

II. PRIMUM igitur, Athenienses, non est de præsentibus rebus, ne si vehementer afflictæ esse videantur, desperandum vobis. Namquod in eis ex præterito tempore est pessimum, id ipsum est ad ea quæ restant optimum. Quid igitur hoc est? Vestrâ nimirum, Athenienses, factum esse socordiâ & officii neglectu ut res nostræ sint adversæ. Nam si, vobis omnia quæ decuit agentibus, res ita se haberent, nè spes quidem reliqua esset, fore eas aliquandò meliores. Deinde cogitandum,

Digitized by Google

dum; id quod & ex aliorum famâ discitis, & ipsi ex memoriâ vestrâ scitis, quantâ aliquando potentiâ præditis Lacedæmoniis, idque non ita olim, quam præclarè, atque ut vos decebat (nihil hujus Reipublicæ dignitati alienum admisistis, verum) pro communi Græciæ libertate bellum contra illos sustinuistis. Quorsum vero hæc dico? Ut perspicere possitis, Athenienses, atque animadvertere, neque præcaventibus vobis quicquam esse formidabile, neque si negligentes sitis, tale quid quale vos vultis eventurum esse; exemplis utentes, potentiâ quæ tum fuit Lacedæmoniorum, quam, rebus vestris animos applicando, superâstis; & hujus, quæ nunc est, insolentiâ, propter quam æstuamus, eo quod nihil eorum quæ oportuit curavimus.

III. Quod si quis vestrûm, Athenienses, Philippum pœnè inexpugnabilem esse arbitretur, considerans cum multitudinem copiarum quæ nunc illi competunt, tum omnia præsidia urbi nostræ periisse; rectè sanè existimat. Idem tamen hoc cogitet, fuisse aliquando in nostrâ potestate Pydnam, Potidæam, Methonam, & omnem illam undique adjacentem regionem. Plurimas etiam, quæ cum illo nunc sunt, gentes suis legibus ac liberas vixisse, vobisque maluisse, quam illi, amicitiâ conjungi. Si igitur Philippus in hâc tum opinione fuisset, difficile esse bellum gerere cum Athenienſibus, qui tales arces ad ditionem ipsius oppugnandam haberent,

Digitized by Google

quum esset ipse sociis destitutus, nihil, eorum quæ nunc fecit, egisset; neque tantam potentiam esset consecutus. Sed hoc, Athenienses, præclarè ille novit, hæc loca omnia esse belli præmia, in medio posita; naturam etiam ita ferre, ut præsentibus cedant que sunt absentium, & volentibus labores ac pericula adire quæ sunt negligentium. Hac ille sententiâ usus, omnia subegit & tenet, alia ut bello capta quis teneat, alia societatibus atque amicitiis sibi devincens. Etenim cum his societatem inire, atque his adhærere, volunt omnes, quos instructos esse vident, & ea quæ oportet agere paratos.

IV. Si igitur vos etiam, Athenienses, hoc animo esse nunc velitis, quando quidem prius non fuistis; & unusquisque vestrûm, quibus in rebus debet & potest Reipublicæ se utilem præstare omni omissâ dissimulatione, aliquid navare sit paratus; nimirum, qui dives est, tributa conferre, qui vero in ætate est bello aptâ, militare, denique ut uno verbo simpliciterque dicam, si ad vos ipsos redire volueritis, & desieritis quisque vestrûm sperare nihil se facturum esse, alium verò pro ipso omnia esse gesturum, *tum* & quæ habetis, Deo volente, retinebitis, & quæ per negligentiam sunt amissa recuperabitis, pœnasque de illo sumetis. Neque enim existimetis, illi tanquam Deo cuidam, præsentem ejus fortunam immobiliter fixam esse in perpetuum: est enim qui illum odit, quique

Digitized by Google

quique metuit, quique invidet, etiam ex iis qui jam illi amiciſſimi eſſe videntur. Nam profectò omnia, quæcunque in aliis quibuſvis hominibus reperiuntur, hæc in iis etiam qui cum illo ſunt ineſſe exiſtimandum eſt. Hæc verò omnia præ metu nunc ſe abſcondunt, cum nullum habeant confugium, propter veſtram tarditatem, & ſocordiam, quam *vobis* jam eſſe abjiciendam dico. Videtis enim rem, Athenienſes, quò protervitatis evaſit homo, qui ne quidem optionem vobis dat aut belli gerendi, aut otium agendi, ſed minitatur, & ſuperbis, ut fama eſt, ſermonibus utitur; neque adduci poteſt ut, quæ jam ſubegit retinens, his acquieſcat; ſed perpetuò quid amplius molitur, & circum undique cunctantes vos, atque ſedentes, velut indagine cingit.

V. Quando igitur, Athenienſes, quando quæ oportet facietis? Ubi aliquid acciderit? Ubi credo neceſſitas aliqua fuerit? De præſenti igitur rerum ſtatu quæ vobis opinio eſſe debet? Ego enim arbitror, liberis hominibus maximam eſſe neceſſitatem, ex rebus geſtis ſuſceptum dedecus. Num vultis, quæſo, circumcurſitantes alius alium percontari in foro, diciturne aliquid novi? Quid enim magis novum fieri poteſt, quam hominem Macedonem Athenienſes bello ſubigere, Græciæque *pro ſuo libitu* res adminiſtrare? Mortuuſne eſt Philippus? Non per Jovem: atqui

Digitized by Google

ægrotat. Quid verò hoc veſtrâ intereſt? Etſi enim moriatur ille, brevi vos alium Philippum *vobis* facietis, ſi animos rebus *veſtris* hoc modo adhibeatis. Neque enim is ſuis tantum viribus crevit, quantum noſtrâ negligentiâ. Itaque ſi quid ei acciderit, vobiſque Fortuna faverit, quæ ſemper melius nos *curavit*, quam curamus ipſi, atque hoc effectum reddiderit; ſcitote quòd, ſi in propinquo ſitis, rebus turbatis omnibus imminentes, ita ut voletis eas adminiſtrare poteritis; ut vero nunc vobis eſt, ne quidem ſi tempora Amphipolim vobis traderent, accipere *eam* poſſetis, veſtris & apparatibus & ſententiis fluctuantes.

VI. Oportere igitur omnes paratos eſſe quæ *in ſingulos* conveniunt ultro facere, tanquam ſcientibus vobis atque perſuaſis, diutius dicendo non immoror. Rationem verò apparatûs, quem talibus vos negotiis liberaturum eſſe putem, & magnitudinem quantam *eſſe oportet*, ac rationes pecuniæ comparandæ quaſnam, cæteraque quomodo mihi optimè atque celerrimè videntur inſtruenda, continuò conabar dicere; *hoc* tantillum vos precatus; poſtquam omnia audieritis, judicate; nec *quæ ego dicturus ſum* anticipate, neque, ſi cui initio videar novum apparatum dicere, res a me procraſtinari *is ideò* exiſtimet. Etenim qui illico atque hodie *rem geri debere* dicunt, non maxime ad utilitatem loquuntur; (neque enim

Digitized by Google

enim quæ jam nobis contigerunt auxiliis nunc missis defendere possemus) verum quisquis ostenderit, qualis apparatus *qui a vobis* comparatus *fuerit*, quantusque, & unde *sustentatus* durare poterit, quoad aut bellum persuasi finiverimus, aut hostes superaverimus. Ita enim, nullis in posterum injuriis lacessemur. Ego igitur hæc dicere me posse arbitror, non impediens si quis alius pollicetur aliquid. Promissum igitur adeò magnum: ipsa verò res in examen jam veniet, judices autem vos eritis.

VII. Primum igitur, Athenienses, triremes quinquaginta instrui oportere dico; deinde vos eo animo esse, ut, siquid opus fuerit, ipsis in eas conscendentibus sit navigandum. Præterea, dimidiæ equitum parti triremes hippagogas, atque *alia* navigia sufficientia ornari jubeo. Hæc equidem censeo præstò esse oportere, contra repentinas ejus e suâ regione expeditiones, ad Thermopylas, & Cherronesum, atque Olynthum, nec non quò libet. Namque opus est, hoc in ejus animum subire, vos ex immodicâ hâc negligentiâ, sicut ad Euboeam, & priùs aliquando, ut ferunt, ad Haliartum, & postremò nuper ad Thermopylas, fortasse erupturos. Non omnino, tametsi non feceritis, ut ego faciendum esse dico, fuerit *hoc* contemnendum: ut vel præ metu, si scierit paratos esse vos (certò enim sciet: sunt enim, sunt apud vos ipsos,

Digitized by Google

qui de omnibus rebus eum certiorem faciunt, plures quam expedit) otium agat; vel, his despectis, incautus opprimatur: nihilo obstante quo minus in ejus regnum, si per occasionem licuerit, navigetis.

VIII. Hic igitur sunt, quæ a vobis decerni oportere dico, quæque ut instruantur convenire arbitror. Præter hæc, copias aliquas, Athenienses, in procinctu habendas censeo, quæ continenter belligerent, & illum infestent ne mihi *quis dicat* decies mille, neque vicies mille peregrinos; neque conductitios illos exercitus; eas volo copias, quæ civibus constent: quæ, sive vos unum, sive plures, sive illum, sive quemcunque ducem creaveritis, ei pareant, & sequantur; & his commeatum curari jubeo. Quæ autem erunt hæ copiæ, & quantæ, & unde commeatum habituræ sint, & quomodo hæc facere possitis, ego dicam, & horum singula seorsum explicabo. Peregrinos dico (neque id feceritis, quod sæpe vobis nocuit, dum minora putatis omnia quam oporteat, & maxima in decretis suspicientes, cum ad rem ventum est, ne parva quidem facitis, sed ubi parva feceritis & comparaveritis, illis adjicite, si minora videbuntur) dico igitur universos milites esse oportere, bis mille. Ex his, Athenienses oportere esse dico quingentos, e quacunque illi deligendi vobis ætate videbuntur, qui certum tempus militent; non longum illud, sed quantum commodum esse vide-

Digitized by Google

videbitur, ut ſubinde aliis alii ſuccedant, reliquos peregrinos eſſe jubeo: & cum his equites ducentos, quorum quinquaginta ſint Athenienſes minimùm, eodem quo pedites modo militaturi, & hippagines quibus hi utantur. Eſto: quid ad hæc amplius? Celeres triremes decem: opus enim nobis eſt, cum ille claſſem habeat, etiam velocibus triremibus, ut tutò copiæ navigent.

IX. Unde igitur hæ alentur? Ego & hoc dicam, & oſtendam, poſtquam, cur tantulas copias ſatis eſſe putem, & cives militare jubeam, docuero: tantulas, Athenienſes, propterea quòd nobis nunc exercitum parare non licet, qui collatis ſignis cum eo dimicet; ſed latrocinari eſt neceſſe, & hâc gerendi belli ratione utendum primùm. Quare neç immenſas eas (nec enim ſtipendia & commeatus ſuppetunt) nec prorſus exiguas eſſe oportet. Cives autem adeſſe, & navigare unà propterea jubeo, quòd priùs etiam aliquando audio peregrinum aluiſſe Corinthi militem *noſtram* urbem, cui Polyſtratus præfuerit, & Iphicrates & Chabrias, & alii quidam, & voſmetipſos unà militaſſe: & ut additione cognovi, peregrini illi vobiſcum conjuncti, & vos cum illis Lacedæmonios vicerunt. Poſtquam autem ipſi peregrini per ſeſe bella vobis obeunt, amicos vincunt & fœderatos; hoſtes autem facti ſunt majores quàm expediret: & cum ad bellum *noſtræ* urbis obiter reſpexerint, ad Artabazum

Digitized by Google

bazum & quovis gentium potiùs abeunt; imperator eos sequitur: non injuriâ: neque enim is imperare potest, qui stipendia non solvit. Quid igitur jubeo? causas adimi & duci & militibus, mercede numerandâ: & domestico milite, velut eorum inspectore quæ a duce geruntur, adjungendo. Nam ut nunc fit, ridicula est nostra rerum administratio. Si quis enim vos roget, Pacemne agitis, Athenienses? Minimè verò nos quidem, dicturi sitis; sed cum Philippo bellum gerimus. Nonne verò creâstis e vestris civibus decem centuriones, & duces, & tribunos, & magistros equitum duos? Isti verò quid agunt, uno illo excepto quem ad bellum miseritis? reliqui pompam vobis ducunt cum sacrificulis. Ut enim ii qui luteos fingunt, in forum creatis centuriones & tribunos, non ad bellum. An non oportuit, Athenienses, centuriones cives, magistros equitum cives, magistratus domesticos esse, ut revera essent copiæ civitatis? At in Lemnum *scilicet* oportet magistrum equitum qui e vobis est navigare: eorum autem qui pro Reipublicæ possessionibus præliantur, Menelaum esse magistrum equitum. Neque hæc hominis reprehendendi causâ dico: sed a vobis eum creatum esse oportebat, quisquis tandem sit.

X. FORTASSIS autem hæc rectè dici putatis: de pecuniâ verò, quanta erit & unde *comparanda* maxime audire cupitis. Id igitur sanè expediam. Ea est pecuniæ ratio, ut ad alendum hunc

hunc exercitum, & cibaria duntaxat militibus comparanda, nonaginta sint talenta numeranda, & paulo amplius: decem celeribus navibus quadraginta talenta, vicenæ minæ in navem singulis mensibus: militum duobus millibus totidem alia, ut duas singuli milites drachmas in mensem pro cibariis accipiant: equitibus ducentis numero, si tricenas drachmas in mensem accipiant singuli, duodecim talenta. Si quis verò putat, commeatum parvo esse subsidio iis qui militant, non rectè sentit. Ego enim compertum habeo, si hoc factum fuerit, ipsum exercitum e bello sibi reliqua comparaturum, sine ullâ, vel Græcorum, vel sociorum injuriâ, ut integrum stipendium habeat. Atque ego ultro navigans unà, quidvis pati paratus *sum* nisi hæc ita erunt. Unde igitur pecunia, quam requiro a vobis, comparabitur? Hoc jàm dicam.

PECUNIARIA RATIO.

XI. QUÆ nos, Athenienses, excogitare potuimus, hæc sunt. Postquam autem sententias rogaveritis, ea quæ vobis probata fuerint, decernite: ut non tantùm decretis & literis belligeratis cum Philippo, sed etiam factis. Multò autem meliùs, ut mihi videtur, de bello & tota instructione deliberabitis, si situm, Athenienses, regionis cui bellum inferetis, considerabitis, & cogitabitis,

Digitized by Google

bitis, ventis & anni temporibus anticipatis, pleraque perficere Philippum: & exſpectatis Eteſiis, aut hieme, bellum aggredi, cum nos illuc pervenire non poſſumus. His itaque conſideratis, non mittendo tumultuario milite vobis bellandum eſt (omnibus enim *occaſionibus* prævenietur) ſed inſtructione perpetuâ atque exercitu. Licebit autem vobis Lemni & Thaſi, & Sciathi, & in aliis illius loci inſulis hibernare cum exercitu: in quibus & portus, & frumentum, & omnia quæ requirit exercitus, parata ſunt. Anni autem tempus, cum & appellere ad terram facile *ſit*, & a ventis juxta ipſam regionem, & emporiorum fauces, *verſantibus* nihil ſit periculi, haud difficulter intelligetis. Quomodo igitur, & quando, utendum ſit exercitu, *id* dux a vobis deſignatus pro temporis ratione conſtituet. Quæ autem a vobis præſtari debeant, hæc ſunt quæ ego ſcripſi.

XII. Quod ſi hanc, Athenienſes, pecuniam comparaveritis, primùm quam dico; deinde cætera etiam omnia perfectè inſtruxeritis, milites, triremes, equites; omneſque copias lege obſtrinxeritis, ut bello continenter incumbant ipſique vos pecuniæ quæſtores & præbitores, ab imperatore rerum geſtarum rationes requiretis: iiſdem dè rebus ſine ullo ſucceſſu perpetuò deliberare deſinetis. Accedit illud etiam, Athenienſes, maxima illi emolumenta intercipietis. Ea quæ ſunt? a noſtris ſociis extor-

tâ

Digitized by Google

tâ pecuniâ nos oppugnat, navibus hoſtiliter diripiendis. Quid præterea? Vos illud eritis conſecuti, ut vobis noceri non poſſit: non ea fient, quæ ſuperiori tempore, cum, in Lemnum & Imbrum factâ impreſſione, veſtros cives captivos abduxit: & ad Geræſtum captis *veſtris* navibus, immenſam pecuniæ vim coegit; poſtremò in Marathonem exſcendit, & ſacrâ triremi e noſtrâ ditione abreptâ, abiit: vos autem neque hæc prohibere potuiſtis, nec quibus maxime velletis temporibus opitulari.

XIII. VERUM cur tandem putatis, Athenienſes, Panathenæorum ferias & Bacchanalium ſemper convenienti tempore fieri, ſive peritis harum utrarumque curatio ſorte obvenerit, ſive imperitis? in quas tantos ſumptus facitis quantos nec in unam claſſis emiſſionem: & tantam turbam adhibetis, & tantum apparatum, quantum haud ſcio an ulla omnium habeat: claſſes autem omnes veſtras occaſionibus demum amiſſis venire, illa Methonem, illa Pagaſas, illa Potidæam *miſſa?* Quòd illa omnia lege ſancita & ordinata ſunt, & quiſque veſtrûm multò antè novit, quis Ædilis aut Gymnaſiarchus ſuæ tribus, quando & a quo, & quid accipiendum, quidque faciendum ſit. Nihil non exquiſitum, nihil non definitum, nihil denique neglectum eſt. In rebus autem bellicis, & belli apparatione, inordinata, indefinita, incompoſita omnia. Quapropter ſimulatque audivimus aliquid; & triremium præ-

Digitized by Google

fectos conſtituimus, & inter eos permutationes opum inſtituimus, & de parandæ pecuniæ ratione deliberamus; poſtea decernitur, ut inquilini conſcendant, & libertini, qui ſuam ipſi rem familiarem adminiſtrant. Deinde ut cives illis iterum ſuccedant. Sic interim dum hæc prorogatis, interierunt ea ad quæ *conſervanda* claſſem mittimus ante adventum noſtrum. Nam rei gerendæ tempus in apparando conſumimus, rerum autem occaſiones non expectant noſtram tarditatem & ſocordiam. Quas verò interjecto tempore copias nos habere putamus, eæ, cum ad ipſam rem ventum eſt, nihil poſſe gerere deprehenduntur. Ille autem eò venit inſolentiæ ut ſcribat Eubœenſibus tales jam literas.

LITERÆ.

XIV. HÆC igitur, Athenienſes, quæ lecta ſunt, vera pleraque ſunt, aliter quàm oportebat: non autem fortaſſe jucunda ſunt auditu. Verum ſi res, offenſionis vitandæ causâ, ut taceri a dicente, ſic etiam revera poſſent amoveri, ad voluptatem auditorum conciones inſtituendæ eſſent. Sin orationis jucunditas, alieno tempore uſurpata, reipſa detrimentoſa fit; turpe eſt ſemetipſum decipere & ea omnia quæ moleſta ſunt differendo, negligere omnes rei gerendæ occaſiones, ac ne illud quidem poſſe intelligere, eorum

Digitized by Google

eorum esse officium qui bellum administrant, non sequi res, sed rebus antecedere: & quemadmodum receptum est, ut exercitum ducat imperator, sic & a cordatis viris res ducendas esse, ut quæ ipsis videntur, ea gerantur, non ut eventum persequi cogantur. Vos autem, Athenienses, cum copias habeatis omnium maximas, triremes, legiones, equites, pecuniæ reditus, ne harum quidem rerum in hunc usque diem ullâ unquam opportunè estis usi, & neminem non sequimini: & ut barbari pugiles dimicare solent, ita vos bellum geritis cum Philippo. Ex iis enim, is qui ictus est, ictui semper inhæret: quòd si eum alibi verberes, illò manus transfert: ictum autem depellere, aut contra intueri neque scit, neque vult. Ita & vos: Si esse in Chersoneso Philippum auditis, illuc mittenda esse auxilia decernitis: Si in Pylis, illuc itis; si alibi uspiam, affectamini sursum & deorsum: & eum ut ducem milites, sequimini, neque ullum vobis utile de belli gerendi ratione consilium initis; neque quicquam prospicitis, antequam aut factum esse aliquid, aut fieri audiatis. Ista verò factitare olim fortasse licuit: nunc in ipsum discrimen rerum ventum est. Quare non jam idem licet.

XV. Ac mihi cogitanti videtur, Athenienses, deorum aliquis, quem *nostræ* urbis gratiâ, eorum quæ fiunt, pudet, illum rerum gerendarum ardorem injeciisse Philippo. Qui

si

ſi quæ ſubegit & intercepit, ea tenere & quieſcere vellet, neque quicquam præterea moliretur: veſtrum quidam ea non ægrè laturi mihi viderentur, quæ reipub. dedecus & ignaviæ crimen & ſumma omnia probra attuliſſent. Nunc dum ſemper aggreditur aliquid & plus appetit, fortaſſe vos evocabit, niſi de vobis omnino deſperaſtis. Ego verò miror, ſi nemo veſtrûm neque cogitat, neque indignatur, quando videt, Athenienſes, bellum cœpiſſe initium de ulciſcendo Philippo: finem autem in eo jam verſari, ne ipſi cladibus afficiamur a Philippo. Verùm eum non quieturum, perſpicuum eſt, niſi ab aliquo coerceatur. Id igitur nos exſpectabimus: & triremes vacuas, & ſpem a neſcio quo factam ſi miſeritis, omnia præclare ſe habere putabitis? Non conſcendemus *naves?* non exibimus ipſi parte ſaltem aliquâ domeſticorum militum nunc, ſiquidem id priùs factum non eſt? non ditionem ejus claſſe invademus? At quò appellemus, roget aliquis? Aperiet quâ vitioſæ ſint res Philippi bellum ipſum, Athenienſes, modò aggrediamur. Verùm ſi domi ſedebimus, conviciantes audituri & criminantes inter ſe oratores; non fieri ullâ ratione unquam poteſt ut quicquam rite conficiamus. Nam, ut mea quidem fert opinio, quocunque pars aliqua civitatis ablegabitur, tametſi tota non adſit, ibi & deorum & fortunæ benevolentia nobis opitulabitur. Cum autem imperatorem,

&

Digitized by Google

& decretum inane, & ſpes concionales mittitis, nihil a vobis feliciter geritur: ſed ut hoſtes derident iſtiuſmodi expeditiones, ita ſocii metu emoriuntur. Non enim poteſt, non poteſt fieri, ut unus vir unquam vobis eâ conficiat omnia, quæ vultis: polliceri quidem & affirmare, & accuſare hunc & illum licet; ſed hiſce rationibus omnia perierunt. Nam cum imperator miſeros peregrinos ſine ſtipendio ducat; qui verò de rebus illic ab eo geſtis, ad vos ex hoc loco expeditè mentiantur extiterint; & vos ex auditu, quicquid in mentem venerit, temerè decreveritis: quid, quæſo vos, exſpectandum eſt? Sed quodnam iſtis malis remedium invenietur? Hoc: ſi voſmetipſos, Athenienſes, oſtenderitis & milites & teſtes actorum ducis: &, ubi domum reverſi fueritis, judices rationum referendarum: ita ut non tantùm quæ veſtra ſunt audiatis, verùm etiam præſentes intueamini. Nunc eò flagitii ventum eſt, ut quique duces bis & ter capitis cauſam apud vos dicant, cum hoſtibus autem eorum nemo vel ſemel de vitâ dimicare ſuſtineat: utque plagiariorum & furum interitum honeſtæ morti præferant. Malefici enim eſt, judicum ſententiâ condemnatum emori: ducis, cum hoſtibus præliantem.

XVI. Veſtrûm autem alii circumeuntes, cum Lacedæmoniis agere dicunt Philippum,

Digitized by Google

de Thebanorum everſione, & reſpub. divellere: alii, eum miſiſſe legatos ad regem *Perſarum*: alii oppida munire in Illyriis: alii, ſuas quiſque commenti fabulas obambulamus. Ego verò equidem exiſtimo, Athenienſes, ebrium eſſe eum rerum geſtarum magnitudine, & ejuſmodi ſomnia multa ſuo cum animo agitare: cùm quia vidit neminem eſſe qui impediat, tum ſucceſſibus elatum: non tamen eum ſic agere inſtituiſſe, ut qui apud nos ſunt ſtolidiſſimi norint quid ille ſit facturus. Stolidiſſimi enim ſunt iſti rumigeruli. At ſi, his omiſſis, illud ſpectemus, hominem eſſe nobis inimicum: & noſtras nobis opes eripere: & longo jam tempore inſolenter ſe geſſiſſe: & quæcunque ſperavimus aliquem pro nobis eſſe acturum, ea, ut conſtat, contra nos eſſe omnia: & cætera in nobiſmetipſis eſſe poſita: & ſi nunc illic belligerare noluerimus cum eo, idem fortaſſe nobis hîc facere neceſſe fore; hæc ſi ſtatuerimus, & rectè ſentiemus, & inanes fabulas miſſas faciemus. Neque enim, quæ ſint futura, quærendum eſt: ſed adverſa futura (niſi rebus gerendis intenti fueritis, & fungi officio volueritis) pro comperto habendum.

XVII. Ego igitur nec unquam aliàs ad gratiam loqui inſtitui, niſi idem & profuturum vobis perſuaſum haberem: & nunc quæ ſentio ſimpliciter omnia, ſine ullâ tergiverſatione,

Digitized by Google

ſatione, liberéque ſum elocutus. Velim autem, ut exploratum habeo, e re veſtra eſſe, ut ea quæ optima ſunt, audiatis: ſic ſcire me etiam fideliſſimo ſuaſori idem profuturum. Multò enim minùs gravatè dixiſſem. Nunc, quanquam obſcurum eſt, quidnam hinc conſecuturus ſim; tamen, quia perſuaſum habeo hæc factu vobis fore utilia, dicere inſtitui. Vincat autem id quod vobis omnibus profuturum eſt.

Digitized by Google

LIBANII ARGUMENTUM IN OLYNTHIACAM (Juxta ipsum) SECUNDAM.

ADMISERANT *legationem Olynthiorum Athenienses, & auxilia eis decreverant: sed expeditionem differebant, metuentes, ne sibi difficile cum Philippo bellum esset futurum. Demosthenes igitur progressus, confirmare populum studet: atque ostendit quàm infirmæ sint opes Macedonis. Nam & sociis eum suspectum esse ait, & suis viribus parùm valere, quum Macedones per se infirmi sint.*

ARGU-

Digitized by Google

ARGUMENTUM

PRIMÆ OLYNTHIACÆ

EX

TOURRELLO.

INTER *primam Philippicam primamque Olynthiacam Orationem, quatuor annorum intervallum interceſſerat. Id quidem ex* Diodoro Siculo *atque* Dionyſio Halicarnaſſenſi, *quibus ſemper uſus ſum in re Chronologicâ auctoribus, planè colligendum eſt. Hic nempe docet, quo quamque orationem Archonte dixerit Demoſthenes, ille, quo anno ſinguli Archontes magiſtratum habuerint. Itaque, eorum auctoritate fretus, tres Olynthiacas orationes duodecimo regni Philippi anno, ſive quarto Olympiadis centeſimæ ſeptimæ, habitas fuiſſe ſtatuo.* Dionyſius Halicarnaſſenſis *parum ſe feciſſe ratus, quòd illarum Epocham tradiderit, quo etiam dictæ ſunt ordine definit; dicitque primæ initium eſſe,* ἐπὶ πολλῶν; *ſecundæ,* ἐχὶ ταυτὰ παρίσαται, *tertiæ verò,* ἀντὶ πολλῶν. *Nihil expreſſius, nihil clarius dici poteſt. Scholiaſtæ tamen atque Interpretes ipſius teſtimonio omninò nihil tribuunt; omneſque quaſi conjurant ad hunc ordinem turbandum; quem denuò reſtituere mihi viſum eſt: quippe qui hâc*

Digitized by Google

in re autorum ſuffragia potiùs perpendenda eſſe quàm numeranda duxerim. Iis, qui autoritatibus modò laudatis noluerint obtemperare, rationibus, quas in Notis reddidimus, me ſatisfacturum ſpero. Quin ut ad rem veniamus. Olynthus, Thraciæ urbs, a Græcis Chalcide, Eubœæ oppido, Coloniâ verò Athenienſi, oriundis occupata eò paulatim magnitudinis pervenit, ut in magna ſæpè bella & cum Athenienſibus, & cum Lacedæmoniis, incideriť. Circumſpectiùs ne quidem cum Philippo egerunt Olynthii, quum ille ingreſſus imperium, omnibus quibus poſſet modis, in eo ſe confirmare ſtuderet: duos enim fratres ejus, quos, ex novercâ genitos, veluti participes regni interficere geſtiebat, profugos apertè receperunt. Intereà Philippus, parum adhuc in regno confirmatus, iracundiæ diſſimulandæ muturè artem exercuit, & illatæ injuriæ memoriam minime retinere viſus, ſocietatem cum iis ultrò petiit, imò potiùs mercatus eſt, non ſolùm Anthemuntem iis cedendo, de quâ cum regibus Macedoniæ diu illis contentio fuerat, verùm datâ etiam Potidæâ, quam conjunctis ſibi eorum copiis, ideò ut iis eam traderet, ab Athenienſibus præripuerat. Citò periit beneficiorum quæ ab illo acceperant memoria; ſubitiſque ejus potentiæ incrementis perterrefacti, tum magis adhuc quod infidum eum eſſe manifeſtè deprehenderent, id unicè curabant Olynthii, ut opportuno tempore ejus ſe ſocietate extricarent; quod ni facerent, ut ei aliquando in ſervitutem ceſſuri eſſent verebantur. Itaque abſentem

Digitized by Google

sentem nacti Philippum, missique ad Athenienses legatis, privatam illicò cum iis pacem confecere. Reversus Philippus eos perjurii incusat, quippe qui mutuam pactionem violassent, quâ, cum in bello tum in pace, cum ipso conjunctim agere tenerentur; minas deindè factis hostilibus insecutus est, læsæque fidei ulciscendæ prætextu Olynthios obsidione cingit. Ii simul atque ingruentem procellam sentirent, ad Athenienses statim confugere, utque auxilia celeriter mitterent orabant. Legati, prout mos erat, mandata sua in comitiis Populo exponebant, quem solum penes erat aut comprobare postulatum aut repudiare. Rei momentum de quo erat deliberandum effecit ut frequentissimus esset Oratorum concursus. Suggestum ordine conscendebant, proque ætatis ratione sententiam seriùs aut ocyùs dicebant. Demosthenes, quum triginta tantum & quatuor annos natus esset, non nisi post senes illos, quibus ea res diu fuerat agitata, orationem habet. Itaque quasi de novo aliquo negotio haud verba facit, nec de quo sit deliberandum exponit; verùm, iis tanquam qui de eo satis essent eruditi, tantùm quid decernere oporteat declarat; validisque consilium suum rationibus confirmat, in quibus non minus inest artis suæ subtilitatis atque elegantiæ, quam vehementis ipsius ingenii impetûs. Orator igitur, quo meliùs finem propositum assequatur, alternis terrorem incutit animosque addit Athenienſibus. Quod quidem tam industriè ac peritè tractat, ut neque eos in desperationem im-

Digitized by Google

pellat, nec nimiam iis excitet confidentiam, sed neutrobique ad extrema excurrens, cùm timoris tum fiduciæ causas solerti admodum temperamento intertexit. Propterea duas Philippi, easque valdè diversas, imagines ob oculos ponit. Hâc eum ambitiosum, arrogantem, omnibus occasionibus intentum, bello indefessum, intrepidum depingit; omnia non minùs auro subruentem, quam expugnantem ferro, nullisque non obstaculis superiorem; regem denique felicissimum, cui Fortuna tam profusè beneficia accumulet, ut inconstantiæ suæ penè oblita esse videatur. Alterâ eum imprudentem, temerarium, describit, quippe qui non viribus suis, verùm ambitione solâ, consilia sua metiatur, quique adeò suam ipse potentiam aliquando destructurus sit: turpissimum veteratorem, cujus magnitudo fundamentis maximè ruinosis nititur, perfidiâ scilicet, omnisque generis improbitate: Tyrannum omnibus tam domi quàm foris execratum; perjurum denique impiumque, Diis, pariter atque hominibus, invisum, quemque omninò perditurî sint, modò eorum vindictam exequi quisquam voluerit. Concludit Orator certam, eamque unicam, rationem istius Colossi evertendi in eo sitam esse, ut quæ malè habent in præsenti rerum administratione corrigant, ut, privatis dissensionibus compositis, Reipublicæ saluti consulant, publicisque sumptibus omnes, juxta suas quisque facultates, ad communem hostem subvertendum unanimiter conspirent.

DEMOS-

Digitized by Google

DEMOSTHENIS

OLYNTHIACA I.

Vulgò autem SECUNDA.

CUM multis ex rebus, Athenienſes, perſpici mihi poſſe videtur deorum immortalium benevolentia declarata erga *hanc* rempublicam, tùm verò maximè ex præſenti rerum ſtatu. Quòd enim hoſtes Philippi extiterint ii, qui & finitimam ei regionem tenent, & potentiâ nonnullâ præditi ſunt; &, quod omnium maximum eſt, de hoc bello ita ſentiunt, ut omnem quæ cum illo fiat reconciliationem, primùm infidam, deinde patriæ ſuæ exitioſam eſſe putent, admirabile quoddam ac divinum prorſus beneficium eſſe videtur. Illud igitur jam providendum erit, Athenienſes, ne ipſi de nobis pejus mereri, quàm fortuna, videamur. Nam turpe, imò potiùs omnium turpiſſimum, fuerit, non modò urbes & loca, quæ aliquando tenuimus, palàm abjicere, verùm etiam a fortunâ comparatos & ſocios & occaſiones.

II. Ac Philippi quidem vires recenſere, Athenienſes, & ejuſmodi oratione ad officium faciendum vos exhortari, non conſultum eſſe exiſtimo. Quamobrem? Quia quicquid eâ de

Digitized by Google

re dixeris, id, ut ei aliquid afferre laudis, ſic nobis res non preclarè adminiſtratas exprobrare, videtur. Quò enim is plura ſupra dignitatem ſuam geſſit, eò admirabilior apud omnes habetur: vos quanto deteriùs quàm decuerat uſi rebus eſtis, tanto majorem ignominiam ſuſcepiſtis. Hæc igitur omittam. Etenim, ſi quis verè conſideret, Athenienſes, hinc eum videat magnum eſſe factum, non ſemetipſo. Proinde quas ille res acceptas iis referre debeat, qui ex ejus commodo rempublicam adminiſtrarunt, quoſque vos ſuppliciis coercere deceat, nunc non eſſe video narrandi locum. Quæ autem etiam præter hæc ſe offerunt, & vobis omnibus utiliſſima ſunt auditu, & magno, Athenienſes, illi eſſe probro apparebit, ſi qui rectè æſtimare velint; ea dicere conabor.

III. Eum igitur perjurum & perfidum vocare, ſine demonſtratione facinorum, convicium eſſe inane quis jure dicat. Quæ autem unquam geſſit, ea recenſeri ac coargui omnia brevi poſſe, & mihi quidem duabus de cauſis utilia eſſe dictu, videntur: tùm ut illum, id quod res eſt, improbum eſſe conſtet; tùm ut qui Philippi timore attoniti ſunt, quaſi is ſuperari non poſſit, videant, eum percurriſſe omnia, quibus dudum homines ludificatus in hanc magnitudinem excrevit, & ad ipſum accedere finem res ejus. Equidem, Athenienſes, valde ducerem & ipſe formidabilem eſſe, & admirabilem

Digitized by Google

mirabilem Philippum, ſi honeſtis eum creviſſe rationibus viderem. Nunc verò, cum rem diligenter conſidero, reperio, *eum* noſtram primò ſimplicitatem, cum Olynthios quidam hinc repulerunt, orationem apud nos habituros, eò quòd ſe Amphipolim nobis traditurum, & arcanum illud quod aliquando jactabatur confecturum, dicerèt, pellexiſſe: Olynthiorum deinde amicitiam *ſibi adjunxiſſe*, expugnandâ Potidæâ noſtro oppida, &, ereptam nobis prioribus ſociis per injuriam, illis tradendo: Theſſalos nunc poſtremò *ſibi conciliaſſe*, promittendo, ſe eis Magneſiam traditurum, & recipiendo, ſe Phocenſe bellum pro eis geſturum. Denique memo eſt eorum qui ipſo uſi ſunt quem non deceperit. His enim artibus crevit, ut ſemper eorum, a quibus ignoraretur, imprudentiam circumveniret atque aſciſceret. Ut igitur per hæc altè aſcendit, dum quiſque aliquo ſe ab eo beneficio affectum iri putabat, ſic per eadem hæc etiam dejici rurſus eum oportet, poſtquam compertum eſt, eum ad ſuam utilitatem referre omnia.

IV. In eo igitur loco res Philippi nunc ſunt, Athenienſes; aut prodeat aliquis, & mihi, ac potiùs vobis, oſtendat, vel hæc a me non verè dici, vel qui ante decepti ſunt, de reliquo ei fidem habituros, vel, contra ipſorum dignitatem, ſervitute oppreſſos Theſſalos, nunc non teneri deſiderio recuperandæ libertatis. Quod ſi quis veſtrûm hæc quidem ità eſſe ducit,

Digitized by Google

cit, sed eum vi retenturum imperium opinatur, quòd loca, & portus, & alia ejus generis, præoccuparit: non rectè opinatur. Cum enim benevolentiâ res componantur, & omnibus belli sociis eadem expediant, *tum* & conferre operam, & ferre ærumnas, & perseverare volunt homines. Si quis autem per avaritiam & improbitatem, ut Ille, fit potens: prima quæque occasio & levis offensio omnia excutit & dissolvit. Non enim fieri, non fieri potest, Athenienses, ut per injurias, & perjuria, & mendacia stabilem quis potentiam comparet. Nam talia semel & ad breve tempus consistunt, & spe fortasse *atque opinione* efflorescunt, sed tandem patefiunt, & ultrò collabuntur. Nam, meâ quidem sententiâ, ut ædium, & navis, & aliarum rerum ejus generis, infimas partes firmissimas esse oportet, sic etiam actionum principia & fundamenta vera & justa esse convenit. Id verò non inest nunc in rebus a Philippo gestis.

V. Itaque censeo a nobis & opem ferendam esse Olynthiis (quod quo pulchriùs & celeriùs quis fieri jusserit, eo magis mihi probabitur) & ad Thessalos legationem mittendam, quæ alios hæc edoceat, alios exhortetur: nunc enim Pegasas reposcere, & de Magnesiâ cum eo agere decreverunt. Illud tamen providete, Athenienses, ne verba duntaxat afferant legati nostri; sed ut opus aliquid ostendere possint, profectis vobis pro dignitate civitatis

Digitized by Google

tis ad bellum, & ipsâ re susceptâ. Nam cum omnis oratio, si res absint, frivolum quiddam habeatur & inane; tum verò maximè ea quæ a nostrâ urbe proficiscitur. Quanto enim expeditiùs eâ uti videmur, eo magis ei diffidunt omnes.

VI. OSTENDENDA igitur est insignis conversio, & magna mutatio, conferendo tributo, militando, omnia alacriter gerendo, si modo quisquam vobis fidem habere debeat. Quæ si voletis, ut convenit & oportet, absolvere; non solùm, Athenienses, fœderatos infirmos & infidos apparebit esse Philippo, sed etiam domesticum ejus imperium & copias laborare deprehendetur. Omninò etiam Macedonica potentia & imperium additamenti vice non parvum sanè quiddam est; cujusmodi vobis aliquando fuit, imperatore Timotheo, contra Olynthios, atque iterum, contra Potidæam Olynthiis visum est esse aliquid utrumque conjunctum: nunc Thessalos, laborantes, ac dissentientes, & conturbatos, idem contra tyrannicam (*Aleuedarum*) familiam adjuvit: denique nihil est opinor, quin, quantumvis parvis, additis viribis adjuvetur. Ipsum verò per se infirmum, ac multis malis est refertum. Etenim iste his rebus omnibus, ob quas magnum eum putes, bellis & expeditionibus, ruinosius etiam id, quàm suâpte naturâ fuerat, sibimet effecit. Neque enim putetis, Athenienses, iisdem delectari rebus & Philippum & populum ejus. Ille enim gloriam appetit, eamque

Digitized by Google

que rem admirantur, atque inſtituit, gerendis rebus, & periculis adeundis, nullum caſum recuſare, & hanc opinionem, ut ea perfeciſſe dicatur, quæ nullus alius Macedonum rex, vitæ ſecuritati anteponit: ad hos verò illarum rerum gloria nihil attinet; quin moleſtè ferunt, ſe aſſiduis illis ſurſum deorſum obeundis expeditionibus atteri, & continenter ærumnas perpeti; ut qui nec rei dare operam, nec vivere domi ſuæ ſinantur; neque etiam quæ lucrati ſunt, quomodocunque potuerint, diſponere poſſint, clauſis propter bellum Macedonicis emporiis.

VII. Quomodo igitur vulgus Macedonum erga Philippum ſit affectum, ex his facile intelligitur. Qui autem cum eo verſantur peregrini milites & ſatellites, opinionem illi quidem excitarunt, ſe admirandos eſſe ac ſtrenuos bellatores, ſed, ut ego e quodam in Macedoniâ nato audivi, optimæ fidei viro, nihilo ſunt aliis præſtantiores. Nam, etſi quidam inter eos viri ſint rei militaris & pugnandi periti: eos, ut eſt ambitioſus, omnes ab eo repelli dixit, omnia volente facinora videri ſua eſſe; præter enim cætera, & ambitionem viri eſſe immenſam. Si quis autem modeſtus, aut alioqui vir bonus, quotidianum vitæ intemperantiam, & ebrietatem, & ſaltationes obſcœnas ferre nequeat; eum negligi & nullo eſſe numero; reliquos autem quibus familiariter utatur, latrones eſſe, & adulatores,

Digitized by Google

& ejuſmodi homines qui inebriati tales ſaltare ſaltationes non recuſent, quales ego nunc apud vos dicere vereor. Perſpicuum autem eſt, hæc eſſe vera. Etenim quos hinc omnes expellebant, ut præſtigiatoribus multò nequiores, Calliam iſtum miniſtrum publicum, & ejus generis homines, qui ridiculis de rebus mimos commentantur, & obſcœnas cantilenas in ſodales ſuos componunt, ut rideatur: hos amat & ſecum habet. Quæ, tametſi parva quis exiſtimet, magna ſunt tamen, Athenienſes, indicia, ſi quis verè cogitet, illius ingenii & infelicitatis. Verùm hæc nunc ejus ſucceſſibus obſcurantur, quandoquidem res ſecundæ magnam vim habent ad occultanda & obumbranda talia probra. At ſi paulùm impegerit: tum in omnem ejus vitam & fortunas inquiretur. Id quod ipſe, meâ quidem opinione, videtur, Athenienſes, brevi oſtenſurus, ſi & dii annuent, & vos voletis. Ut enim in corporibus noſtris, dum valeas, nullum adeò ſenſum doloris afferunt ſingulæ partes labefactæ; ſin in morbum incideris, omnia moventur, ſive ruptum ſit, ſive luxatum, ſive quid aliud vitiatum: ſic & civitatum & tyrannorum, dum foris bella gerunt, obſcura vulgo mala ſunt; quando autem finitimum bellum conſeritur, omnia eluceſcunt.

VIII. Si quis autem veſtrûm, Athenienſes, eò difficilem in oppugnatu Philippum eſſe putet quod fortunatum eſſe videat: utitur is quidem

Digitized by Google

dem ſobrii hominis cogitatione. Nam multum in fortunâ momenti eſt, ac ea potiùs ſola in omnibus mortalium rebus dominatur. Ego tamen, ſi optio mihi detur, noſtræ urbis fortunam (modò vos ipſi vel paululum officio fungi velletis) illius fortunæ anteferrem. Multò enim plures vobis cauſas ad divinam benevolentiam obtinendam ineſſe video, quàm illi. Verùm ſedemus, ut opinor, otioſi. Neque verò fas eſt, ut qui ipſe ignavus eſt, vel amicos aliquid agere ſuâ causâ jubeat, nedùm deos immortales. Non igitur eſt mirandum, ſi ille, cum ipſe militet & laboret, & omnibus rebus interſit, & nullam vel occaſionem vel horam prætermittat, vos, decreta facientes, atque cunctantes, & *quid novi ſit* ſciſcitantes, ſuperet. Ego quidem hoc non miror. Contrarium potiùs admiratione dignum eſſet, ſi nihil agendo nos, quod bellum gerentibus convenit, eum qui ubique officio fungitur, vinceremus. Illud autem demiror, cùm olim vos Lacedæmoniis, Athenienſes, bellum intuleritis pro communi Græcorum libertate, & multa ſæpe privata emolumenta, quæ arripere licuit, ſitis aſpernati; utque alii jus ſuum obtinerent, veſtras opes impenderitis, tributum conferendo, & pericula pro aliis adieritis militando: nunc vos dubitare exire, & ſegniter conferre pro veſtris privatis poſſeſſionibus: & cum ſæpè alios ſervaveritis, quâ univerſos, quâ ſingulos, veſtris amiſſis opibus vos deſidere: hæc

Digitized by Google

hæc miror: atque illud etiam, si vestrûm nemo reputare possit, Athenienses, quanto jam tempore cum Philippo bellum geratis; quidque vobis facientibus, omne id tempus præterierit. Nostis enim hoc scilicet, cessantibus vobis, alios quosdam rem gesturos sperantibus, aliis alios culpantibus, accusantibus, rursus sperantibus, eadem fere, quæ nunc, agentibus, universum tempus abiisse. Deinde adeone desipitis, Athenienses, ut, quibus rationibus e secundis adversæ res factæ sunt civitatis, iis ipsis speretis eas ex adversis fore secundas? At istud & incredibile est, & rerum naturæ contrarium. Multò enim faciliùs, quæ habeas, defendi solent omnia, quam parari. Nunc possessionum veterum quod tueamur, nihil a bello est reliquum: sed de integro parandæ sunt. Vestrûm igitur ipsorum id jam officium est.

IX. Quare suadeo, ut pecuniam conferatis, ipsi militetis alacriter, neminem culpetis ante recuperatum imperium: ut tum ex ipsis factis facto judicio, & laude dignos honoribus, & maleficos pœnis afficiatis: causasque item *deserendi belli ab Imperatoribus*. stipendio ritè persolvendo præcidatis. Neque enim fas est in aliorum facta acerbè inquirere, nisi in primis ipsi officium faciatis. Quid enim? Cur putatis, Athenienses, duces omnes quos mittitis, hoc fugitare bellum, & privatim invenire bella? Si, quod res est, etiam de ducibus est dicendum: quòd hìc præmia, de qui-

Digitized by Google

bus bellum geritur, vestra sunt: Amphipolis si capta fuerit, vos eam e vestigio recipietis: pericula autem sunt imperatorum privata, merces nulla: illic, ut pericula minora, sic emolumenta ducum sunt, & militum: Lampsacus, Sigeum, navigia quæ spoliarint. Id igitur quique sequuntur quod e re suâ est. Vos autem cum in res intuemini parum prosperas, præfectos arcessitis: ubi verò factâ dicendi potestate, necessitates *relicti belli* audieritis, eos absolvitis. Nobis igitur id est reliquum, ut inter nos litigemus & dissideamus, aliis aliud sentientibus: respublica verò malè habeat. Olim enim, Athenienses, per classes tributa conferebatis, nunc per classes rempublicam geritis: Orator utrorumque dux est, & imperator illi subjectus, & trecenti, qui suffragentur: reliqui attributi estis, alii aliis. His igitur nunc saltem relictis, vobisque ad vosmetipsos redeuntibus, tum dicendi, tum consultandi, tum agendi munus commune faciendum est. Sin vobis imperandi aliquibus, tanquam regnum possideant, licentiam permiseritis: aliis instruendarum triremium, tributi conferendi, militandi necessitatem imponetis: aliis id negotii dabitis, ut contra hos decreta duntaxat faciant, aliâque re nullâ operam navent: nihil, quod usus postulat, unquam tempestivè geretur. Semper enim ea pars, quæ affecta fuerit injuriâ, cessabit. Tandem vobis id relinquetur, ut eos pro hostibus puniatis.

X. QUAM-

Digitized by Google

X. QUAMOBREM in ſummâ jubeo, ut omnes, pro ſuis quiſque facultatibus, conferatis: ut omnes exeatis per vices, donec omnes militaveritis: ut omnibus iis qui prodeunt dicendi poteſtatem detis, & ex auditis optima amplectamini, non ea quæ hic vel ille dixerit. Quæ ſi feceritis, non oratorem duntaxat in præſentia laudabitis; ſed & poſtea voſmetipſos, rebus univerſis meliori loco, *quam quo nunc ſunt*, conſtitutis.

Digitized by Google

LIBANII ARGUMENTUM IN OLYNTHIACAM (Juxta ipsum) TERTIAM.

ATHENIENSES *Olynthiis auxilia miserant, quibus aliquid profeciſſe videbantur. Quod cum eis nuntiaretur, & populus gaudio exultabat, & oratores ad Philippum ulciſcendum hortabantur. Demoſthenes autem, veritus ne fiduciâ pleni, ut qui viciſſent omnia & auxilia ſatis magna miſiſſent Olynthiis reliqua negligerent: eâ de causâ progreſſus, eorum arrogantiam retundit, & ad modeſtam cautionem animos traducit: quòd non de Philippi ultione nunc eis deliberandum ſit, ſed de ſalute ſociorum. Sciebat enim, & Athenienſes, & alios fortaſſe nonnullos, cum ſuas res retinendi curam ſuſcipiant, de ulciſcendis adverſariis minùs laborare. In hâc oratione illud etiam conſilium de theatrali pecuniâ attingit apertiùs, & leges poſtulat abrogari, quæ mulctam imponant iis, qui decernerent, ut ea fieret militaris, quo ſuadere optima liceat. Monet eos denique, ut ad majorum æmulationem excitentur, & ipſi cives militent; graviterque objurgat & populum, eo tempore remolleſcentem atque effœminatum; & magiſtratus, ut qui non rectè præſint reipublicæ.*

ARGU-

Digitized by Google

ARGUMENTUM
SECUNDÆ OLYNTHIACÆ
EX
TOURRELLO.

SUPERIORIS *orationis is fuerat eventus, ut Demosthenis, valde licet adversante Demade, sententia vicerit. Itaque ad Olynthios defendendos, quibus quum tanta eos premeret necessitas, quæ ad universam item Græciam spectabat, a nemine alio auxilium fuit, triginta triremes, militumque duo millia, Charete duce, miserant Athenienses. Hæc vero subsidia neque Philippi progressum impedire, nec eum a consiliis initis poterant divertere. Itaque in Chalcidem profectus plurima ibi loca occupat, Zeiram castellum expugnatum diruit, omnibusque per totam ipsam regionem magnum sui terrorem injicit. Olynthii igitur, quippe qui maximè peterentur, quibusque gravissimæ ab eo calamitates imminerent, secundò Athenas mittunt qui nova illinc subsidia implorent. Demosthenes eorum postulato strenuè patrocinatur, evincitque debere Athenienses, cùm gloriæ, tùm utilitatis causâ, ratum probatumque id habere. In eo maximè hærebat rès quod ad sumptus suppeditandos pertinebat: quare Orator vehementer invehitur in pernicio-*

Digitized by Google

ſum iſtum morem militaris pecuniæ in ludos publicos inſumendæ. Ad textum rectè intelligendum neceſſe eſt ut res altiùs repetatur. Igitur ſciendum eſt, eodem ardore Athenienſes, quo Græcis naturale erat ſpectacula omnis generis appetere, ad theatrum confluxiſſe; nec raro ad plagas etiam & verbera deveniſſe, modò ut locum alterius occuparent, modò ut tuerentur ſuum. Magiſtratus, huic malo medicinam adhibere quum ſtuderent, ut venalia in poſterum eſſent loca edixere, utque duos quiſque obolos Theatri Architecto penderet, ad præſtandum ei pecuniam quam in anteceſſum erogaverat; cuſtodes etiam portæ ut ponerentur curabant; ita ut plures non intrarent quam quos facilè capere poſſet Amphitheatrum. Qui primi venerint, iis quocunque vellent licitum eſt conſidere. Itaque ſola ipſorum diligentia quo ſederent ordine præfinivit; quique uno die repulſi fuerant ſe poſtero die ſpectandi ſpe conſolabantur. Quum verò, ex eo quòd venalia eſſent loca, pauperiores cives oppreſſi viderentur, omnem iis querelæ aut invidiæ cauſam præripere ſtudebant: atqui id cum ærarii damno factum eſt, quod, cum commune eſſet omnium, ut eum cùm pauperibus tum divitibus ſumptum ſuppeditaret conſtitutum eſt. Inſana hæc prodigentia aliis corruptelis viam patefecit, moremque introduxit variis publicos reditus prætextibus diſſipandi. Exinde evenit, ut Athenienſes, voluptatibus dediti, ad militiæ labores perferendos prorſus remolleſcerent; etiamque peregrinis militibus,

ex

Digitized by Google

ex quibus eorum exercitus conflatus erat, ſtipendia præbere parum curarent. Eubulus, princeps ejus factionis quæ Demoſthenem adverſabatur, quo populi captaret benevolentiam, iſtam duorum obolorum de publico ſolutionem perpetuam eſſe voluit, legemque ſanxit, quæ capitalem ei pœnam minitabitur, qui auctor eſſet ut illud a populo beneficium detraheretur. Demoſthenes huic legi abrogandæ inſtat, quippe quæ gravamini ſit optimis civibus, quos propter eam neceſſe eſt, aut fideli conſilio dando ſui capitis periculum adire aut timidâ reticentiâ patriæ ſuæ perituræ turpiter deeſſe. Quod ſupereſt orationis, explicatione haud indiget.

Digitized by Google

DEMOSTHENIS

OLYNTHIACA II.

Vulgò autem TERTIA.

I. NON idem ſtatuere poſſum, Athenienſes, cum in res intueor, & in orationes, quas audio. Nam orationes quidem de ulciſcendo Philippo haberi, res autem eò progreſſas video, ut, ne ipſi prius infortunium feramus, ſit providendum. Nihil igitur aliud niſi errare mihi videntur ii, qui iſta dicunt, cum argumentum tractent prorſus ab hac veſtra deliberatione alienum. Ego verò aliquando licuiſſe civitati & ſua tenere tutò, & Philippum ulciſci, præclarè memini. Meâ enim ætate, non olim, contigerunt hæc utraque. Nunc autem ſic arbitror, ſatis eſſe nobis, ſi hoc primum anteverterimus, ut ſocios conſervemus. Horum enim ſalus ſi in tuto collocata fuerit, tum & qua ratione illum ulciſci poſſitis, diſpicere licebit. Antequam autem principium rectè conſtituatur, ſupervacaneum eſſe duco de fine ullum facere verbum.

II. Ac tempora quidem hæc, Athenienſes, ſi unquam, nunc in primis magnam ſolicitudinem, & prudentiam requirunt. Ego verò, non

Digitized by Google

non quid in hiſce rebus ſuadendum ſit, difficillimum eſſe duco: ſed illud dubito, quo ſit pacto, Athenienſes, apud vos de eis dicendum. Perſuaſum enim habeo, quantum coram audivi & intellexi, in pleriſque vos fruſtrari negotiis, propter officii veſtri neglectum, non ex inſcitiâ. Quare peto a vobis, ut me, ſi paulò liberius verba fecero, feratis; & id ſpectetis, an vera dicam, eâque de causâ, ut reliqua fiant meliora. Videtis enim, ex eo quòd quidam ad gratiam conciones habent, res noſtras in omnem progreſſas eſſe calamitatem. Neceſſarium autem exiſtimo, pauca vobis ex iis, quæ facta ſunt, in memoriam revocare.

III. Meministis, Athenienſes, nunciatum fuiſſe vobis, Philippum in Thraciâ, tertio aut quarto abhinc anno, Heræum oppidum obſidere. Tunc igitur menſis erat September. Multis autem verbis & tumultu facto apud vos, decreviſtis ut quadraginta triremes deducerentur: utque, qui infra annum ætatis eſſent quintum & quadrageſimum, *eas* ipſi conſcenderent, utque talenta ſexaginta conferrentur. Poſt, eo anno elapſo, Junius, Quintilis, Sextilis *erat:* eo vix tandem menſe, confectis *Cereris* myſteriis, Charidemum cum decem navibus vacuis ablegaſtis, & quinque talentis argenti. Ut enim nunciatum fuit, Philippum ægrotare, & eſſe mortuum (nam uterque rumor afferebatur) nihil jam opus eſſe auxilio rati, omiſiſtis, Athenienſes,

Digitized by Google

thenienſes, expeditionem. Erat autem ea ipſa occaſio. Nam ſi tunc illo auxilia miſiſſemus, ut ſtrenuè decreveramus; non moleſtus nobis nunc eſſet Philippus, tum conſervatus.

IV. Quæ igitur tum facta ſunt, ea infecta fieri non poſſunt. Nunc autem alterius belli offertur occaſio. Quænam hæc? *Ea* propter quam & harum rerum mentionem feci, ne eadem vobis uſu veniant. Quomodo igitur hoc utemur, Athenienſes? Niſi enim omni robore, quantum poteſtis, *Olynthiis* opem tuleritis, ſpectate, ut a vobis omnia ex Philippi commodo, quaſi ejus duces eſſetis, adminiſtrata erunt. Ii erant Olynthii, quorum aliquæ vires eſſent: & ita ſe res habebat, ut neque Philippus hos invadere auderet, neque hi Philippum; fecimus nos & illi pacem inter nos. Erat id tanquam impedimentum quoddam Philippo, & incommodum, urbem magnam velut in ſtatione eſſe, ad eum primâ quâque occaſione infeſtandum, nobis reconciliatam; in eum concitandos *eos* homines omnibus modis exiſtimavimus: &, quod omnes tum dictitabant, id nunc perfectum eſt quomodocunque. Quid ergo ſuperſit, Athenienſes, niſi ut opitulemini fortiter & ſtrenuè, equidem non video. Præter enim eam, quam ex ceſſatione & negligentiâ caperemus, ignominiam, non parum etiam ea quæ ſecutura ſunt metuenda eſſe video: dum quidem & Thebani ita erga nos animati ſunt, ut ſunt, & Phocenſes pecuniâ deſtituuntur; & Philippum,

pum, ubi ea, quæ nunc agit, expedierit, nihil futurum sit, quod impediat, quo minus ad hæc se negotia convertat. Verùm si quis vestrûm eousque cessare in officio instituit, is prope videre vult calamitates, cum liceret eas, aliis in locis ortas, procul audire: & quærere sibi adjutores, cum nunc ipsi liceret alios adjuvare. Nam eò tandem rem esse redituram, si hæc neglexerimus, ferè omnes satis scimus.

V. At auxilium esse ferendum, dixerit aliquis, omnes statuimus, & feremus: quomodo autem *ferendum sit*, id dicito. Ne verò miremini, Athenienses, si quid præter vulgi opinionem dixero. Legumlatores constituite: per eos autem legumlatores nullam sancite legem (sunt enim vobis satis multæ) sed eas quæ vos in præsentia lædunt abrogate; istas autem dico, & non dissimulanter dico, quæ sunt de theatrali pecuniâ, & de his qui merent nonnullas; quarum illæ militarem pecuniam iis qui domi manent, ad spectacula distribuunt; hæ verò eos qui militiam detrectant indemnes constituunt: deinde etiam iis, qui officio fungi volunt, desperationem injiciunt. Postquam verò hæc sustuleritis, & viam optima consulendi tutam præbueritis; tum qui ea scribat, quæ omnes e republicâ esse scitis, quæritote. Priusquam autem hæc acta sint, circumspicite, quisnam, dum vobis optimè consulat, a vobis interire velit: neminem enim reperietis; præsertim, cum id unum ex

eo

Digitized by Google

eo futurum ſit, ut &, qui ea dixerit ac ſcripſerit, per injuriam mulctetur, ne rebus quicquam conſulatur; ſed optima ſuadendi ſtudium magis etiam in poſterum, quàm nunc eſt, reddatur periculoſum. Ac poſtulandum eſt, ut eas leges abrogent iſti ipſi, qui tulerunt. Non enim æquum eſt, gratiâ, quæ totàm civitatem læſit, illos frui, qui tum tulerunt: odium autem, per quod cum omnibus nobis melius ageretur, ei qui nunc optima ſuaſerit, eſſe fraudi. Priuſquam autem hæc rite comparata fuerint, nequaquam, Athenienſes, apud vos quenquam velitis eſſe tantum, ut hiſce legibus a ſe violatis, pœnas non det: aut adeo vecordem, ut in evidens malum ſemetipſum conjiciat.

VI. Quin nec illud vobis ignorandum eſt, Athenienſes, decreta nullius eſſe momenti, niſi & hoc acceſſerit, ut ea, quæ decernantur, nos alacriter facere ſtudeamus. Nam ſi eam vim decreta haberent, ut, aut vos ad officium faciendum compellere, aut ea quæ continent perficere, poſſent; neque vos multa decernendo *tam* pauca, vel nihil potiùs, effeciſſetis: neque Philippus tam diu ſe inſolenter geſſiſſet. Neque enim per decreta quidem ſtetiſſet, quo minùs olim pœnas dediſſet. Sed hæc non ita ſe habent. Actiones enim, ut orationibus & ſuffragiis ordine poſteriores, ita vi priores ſunt, & potiores. Hoc igitur adjungendum eſt: reliquo præſtò ſunt. Nam qui

Digitized by Google

qui prudenter dicere possint, sunt apud vos, Athenienses: vosque omnium acutissimi estis ad ea quæ dicuntur, percipienda, quid & *eadem* exequi nunc poteritis, si rectè facietis. Quod enim tempus, quamve occasionem, Athenienses, meliorem hâc quæritis? aut quando ea, quæ fieri debent, agetis, si nunc non agetis? Nonne omnia vobis homo loca præripuit? quòd si & hac terrâ potietur, *nonne* rem omnium turpissimam admittemus? Nonne quibus, si bellum gererent, strenuè nos opitularos spopondimus, hi nunc bello petuntur? Nonne hostis est? non vestra tenet? non barbarus? quid non denique? Sed, Deum immortalem, si hæc omnia reliquerimus, & ei tantùm non, ad ea obtinenda, operam navaverimus: tum, autores harum rerum qui sint, quæremus? Neque enim nos in causâ esse fatebimur: satis hoc ego scio. Nam & in belli periculis fugientium nemo seipsum accusat, sed tum ducem, tum commilitones, & quosvis potiùs: ut vincerentur tamen, per omnes eos profectò factum est qui fugerunt. Manere enim licuisset ei, qui alios accusat. Quod si facerent singuli, vicissent. Ita nunc, non suadet aliquis optima? surgat alius, & sententiam dicat, non illum criminetur. Alius quispiam meliora dicit? ea facite, diis approbantibus. At ea jucunda non sunt? nulla hæc dicentis culpa est: nisi, cum vota essent facienda, non fecerit. Nam paulo momento temporis, omnia, in unum tam-

Digitized by Google

tamquam fascem colligata, quæ velis, optare facile est: at *optimam sententiam* amplecti, cum de negotiis consultatio instituitur, non æquè promptum est; sed utilissima jucundissimis, si utraque obtineri nequeunt, sunt præferenda.

VII. At si quis theatralem pecuniam nobis relinquere possit, & alios sumptus ostendere militares, nonne is potior? dixerit aliquis. Assentior equidem, si quis sit *qui hoc fecerit*, Athenienses. Sed miror, si cui mortalium unquam aut evenit, aut eveniet, cum ea quæ habet, in res supervacaneas insumpserit, ut iis, quæ non habet, ad res necessarias abundet. Sed magnum istis rationibus, ex uniuscujusque voluntate nimirum, præsidium est. Quare omnium est facillimum seipsum decipere. Quod enim quisque vult, id etiam sibi fingit. Sæpe autem natura rerum alia est.

VIII. Ista igitur ita considerate, ut res patiuntur: tum & militare poteritis, & stipendium habebitis. Non sanè prudentium, neque generosorum, hominum est, omissis, ob pecuniæ inopiam, militaribus officiis, hujusmodi dedecora facilè perpeti, aut contra Corinthios quidem & Megarenses, arreptis armis, proficisci: Philippo autem Græciæ civitates diripiendas relinquere, propter inopiam, commeatûs, quo exercitus sustentetur. Atque hæc non temerè dicere institui, ut quorundam e vobis odium suspiciam (neque enim ita demens aut infelix ego sum, ut, cum nullâ spe publici

Digitized by Google

publici fructûs, privatum mihi odium quæram) sed boni civis esse duco, reipublicæ salutem orationis jucunditati anteponere. Nam qui majorum nostrorum temporibus *publicè* dicebant, eos audio, quemadmodum fortasse vos etiam *accepistis* (quosque etiam omnes, qui *nunc* conciones habent, laudare, parum verò imitari solent) hac ratione & hoc instituto in republicâ gerendâ uti solitos: Aristidem illum, Niciam, eum qui idem mecum nomen habuit, Periclem. Ex quo autem exorti sunt *novi* isti oratores, qui vos, Quid cupitis? quid scribam? interrogant: quâ vobis re gratificabor? præsentis voluptatis & gratiæ *causâ*, reipublicæ negotia quasi propinata pereunt, & talia eveniunt: itaque istorum res omnes præclarè se habent, vestræ turpiter.

IX. Atqui considerate, Athenienses, quæ capita rerum, & superiorum & horum temporum, commemorari possint: brevis autem erit, & nota vobis oratio. Non enim alienis vos utentes exemplis, sed domesticis, Athenienses, felices fieri licet. Illi igitur, quibus non adulabuntur oratores, quos non ita amabant ut vos isti nunc, quinque & sexaginta annos Græcis volentibus imperarunt, amplius decies mille talenta in arcem congesserunt; & regem hujusce Macedoniæ dicto audientem habuerunt, sicut æquum est parere Græcis Barbarum; & multa præclaraque trophæa, terrâ marique parta, erexerunt, cum ipsi militarent;

&

Digitized by Google

& ſoli mortalium eam rerum geſtarum gloriam, ad quam nullus invidiæ pateret aditus, reliquerunt. Ac in tuendâ Græciâ fuere tales. In ipsâ verò urbe ſpectate quales, & publicis & privatis in rebus, ſe præbuerint. Publicè igitur ædificia & ornamenta talia & tanta inſtruxere nobis fanorum, & quæ his continentur donariorum, ut a poſteris ſuperari nequeat illorum excellentia: Privatim autem adeo modeſti fuerunt, tantâque curâ inſtitutum reipublicæ obſervarunt, ut ſi quis forte veſtrûm Ariſtidis & Miltiadis, & illius ætatis illuſtrium hominum, ædes novit quæ ſint, vicini ædibus nihilo eſſe ſplendidiores videat. Neque enim rei familiaris amplificandæ gratiâ rempublicam gerebant, ſed quiſque ſibi rem communem augendam eſſe putabat. Ex eo autem quòd res Græcorum fideliter, religionem Deorum immortalium piè, commercia inter ipſos æquabiliter, adminiſtrabant, non injuriâ magnam ſibi felicitatem pepererunt. Tunc igitur ad hunc modum, dum illi, quos dixi, ſummæ reipublicæ præerant, ſe res habuerunt. Nunc, dum boni iſti præſunt, quis rerum veſtrarum ſtatus eſt? Idemne, aut omnino ſimilis? Ac cætera quidem taceo, cum multa proferre poſſim. Sed quanquam in tantam incidimus ſolitudinem, quantam videtis omnes, cum & Lacedæmonii perierint, & Thebani occupati ſint, & cæterorum nemo tantas vires habeat, ut nobiſcum de principa-

tu

Digitized by Google

tu contendere ausit; cumque nobis liceret & privata nostra sine periculo tenere, & reliquorum controversias disceptare: tamen nostris agris spoliati sumus, & plusquam mille & quingenta talenta nullo cum fructu insumpsimus; & quos in bello socios paravimus, hi pacis tempore perierunt, & hostem contra nosmetipsos tantum instruximus. Alioqui prodiatur aliquis, & mihi dicat, unde, nisi per nosmetipsos, ita sint auctæ opes Philippi? Sed heus tu, si vitiosa hæc sunt, at urbanarum rerum status est melior. Ecquid autem dici queat? Num propugnacula, quæ dealbamus? & viæ, quas reficimus? & fontes? & nugæ? Eos, quæso, intuemini, quorum hæc acta sunt in republicâ: quorum alii e mendicis repentè facti sunt divites, alii ex obscuris clari, nonnulli privatas ædes publicis ædificiis splendidiores extruxerunt: & quanto respublica plus detrimenti cepit, tanto res istorum factæ sunt ampliores. Quæ igitur causa est horum omnium? & cur tandem se omnia tum præclarè habuerunt, & nunc haud rectè? Primùm quod & populus, cum ipse militare auderet, dominus erat magistratuum, omnesque Reipublicæ facultates in suâ potestate habebat: & bene secum agi putabant cæteri omnes, si a populo aut magistratum, aut honorem, aut beneficium aliquod, consecuti essent. Nunc contra, omnes reip. facultates penes sunt magistratus, eorumque arbitrio geruntur omnia:

Digitized by Google

vos populus enervati, & pecuniâ, ſociis, ſpoliati, famuli, & additamenti vicem obtinetis: contenti, ſi theatrales pecunias vobis impertiant; aut buculas fortè miſerint; &, quod eſt omnium abjectiſſimum, cum ea vobis dantur, veſtra quæ ſunt, gratiam etiam habetis, *quaſi beneficia in vos conferantur*. Qui verò vos in hanc urbem *tanquam carcerem* incluſere, ad talia vos alliciunt, & cicurant, ut vos ad nutum paratos habeant. Neque verò, meâ quidem ſententiâ, fieri unquam poteſt, ut magnos & generoſos animos ſumant ii, qui parvis & vilibus rebus occupantur. Nam qualiacunque hominum ſtudia fuerint, talibus eos & animis eſſe præditos neceſſe eſt. Hæc, medius fidius haud mirabor, ſi mihi, qui dixerim, plus apud vos nocuerint, quàm ipſis harum rerum auctoribus: neque enim ſemper apud vos omnibus de rebus liberè loqui licet, idque ego vel nunc licuiſſe miror.

X. Quod ſi nunc ſaltem, moribus iſtis relictis, militare, & ut veſtra dignitas poſtulat, rem gerere volueritis, atque iſtis domeſticis opibus velut inſtrumentis utemini ad externa bona *comparanda*; fortaſſis, Athenienſes, fortaſſis perfectum aliquod & magnum bonum conſequemini, talibus lucellis repudiatis, quæ cum cibis, quos dant ægrotis medici, conferri poſſunt. Etenim ut illi neque vires augent, neque emori patiuntur; ſic & iſta, quæ vos nunc percipitis, neque tanta ſunt ut juſtam utili-

Digitized by Google

utilitatem aliquam afferant: neque vos, iis despectis, ad alia converti patiuntur, sed alimenta sunt vestrûm omnium socordiæ. Tune ergo stipendium facere jubes; inquiet aliquis. Sanè: & e vestigio eundem esse ordinem omnium, Athenienses, ut partem quisque reipublicæ capessat, quæque res civitati opus fuerit, in eâ suam operam strenuè navet. Licet agere otium? Cum domi manes, melior est tua conditio, quòd ad nullum turpe facinus inopia te compellit. Incidit hujusmodi quippiam, quale nunc? De istis ipsis emolumentis pro patriâ, ut æquum est, militabis. Estne vestrûm aliquis extra ætatem *militarem*? Is quæ nunc sine ordine capit, ad nihil utilis, ea in æquabili ordine accipiat, omnia inspiciens & administrans quæ sunt agenda. Ad summam, neque detraxi quicquam, neque addidi, præter pauca; confusione sublatâ, rempublicam in ordinem redegi: eodem accipiendi, militandi, judicandi, & id agendi, quod pro ætate quisque potest, quodque tempus postulat, ordine instituto. Nusquam ego dixi, nihil agentibus ea esse distribuenda, quæ functuris officio debentur: neque ipsos desidere, omnique consilio destitutos otium agere, quodque alicujus *vestri impetratoris* peregrini milites vicerint, audire. Hæc enim nunc fiunt. Neque reprehendo eos qui reip. inserviunt; sed pro vobis ipsi ea debetis agere, propter quæ alios honoratis: neque cedere statione virtutis, Athe-

Digitized by Google

nienſes, quam vobis majores, magnis periculis partam, reliquerunt. Fere dixi quæ conducere putem. Vos autem ea amplectamini, quæ & reipublicæ & vobis univerſis profutura ſunt.

Athenienſes Charidemo, qui, licet alienigena eſſet, quippe Oreo Eubœæ oppido oriundus, eorum tamen exercitui in Helleſponto præfuit, in mandatis dederant Chalcidem, quæ pagus Thraciæ eſt, nec longè ab Olyntho diſtat, ſuppetias ire. Is itaque quater mille pedites, equiteſque centum & quinquaginta illò deduxerat; iiſque Olynthiorum copiis conjunctis Pallenen (Macedoniæ peninſulam verſus Thraciam) Bottiamque (regionem Chalcidi confinem, quæque, inter alias urbes, Pellam quoque regni Macedoniæ caput continebat) depopulabatur. TOURELLUS.

LIBANII

LIBANII ARGUMENTUM IN OLYNTHIACAM (Juxta ipsum) PRIMAM.

OLYNTHUS *Thraciæ fuit urbs, eam Græci tenuerunt, oriundi Chalcide: quod est Eubœæ oppidum, Athenienſium colonia. Multæ porro & præclara Olynthii, ut & cum Athenienſibus, qui Græcis imperarunt olim, & item cum Lacedæmoniis, bella geſſerunt: ac magnam tandem adepti potentiam, inter cognatas civitates excelluerunt. Non parva enim in Thraciâ Chalcidicæ gentis multitudo fuit. Poſt, initâ cum Philippo rege Macedoniæ ſocietate, Olynthii cum eo primùm Athenienſibus arma intulerunt: idque partim ob Anthemuntem oppidum acceptum, de quo inter Macedonas & ipſos contentio fuerat, partim ob Potidæam, quam Philippus, expugnatam ereptamque Athenienſibus, Olynthiis tradiderat. Tandem ſuſpectum habere cœperunt regem, quòd & magna ejus ſubitaque incrementa, & parum fidum eſſe ingenium, viderent. Obſervato igitur tempore, quo is peregre abeſſet, miſſis legatis pacem cum Athenienſibus fecerunt, in quo ictum cum Philippo fœdus violabant. Pacti enim fuerant, ſe communiter bellum & geſturos cum Athenienſibus, &, ſi aliud viſum eſſet, com-*

Digitized by Google

muniter composituros. Philippus autem, jampridem causam contra eos quæritans, tum verò hanc nactus, bellum eis, ut fœdifragis, & cum hostibus suis amicitiæ fœdere conjunctis, infert. Quare hi legatos Athenas mittunt ad petendum auxilium, iis Demosthenes patrocinatur, & eum ferre jubet Olynthiis, quod in eorum salute sit posita securitas Athenienſium. Nunquam enim Philippum, jam is Olynthiis, in Atticam venturum: Athenienſes autem facultatem habituros esse navigandi in Macedoniam, atque in eâ gerendi belli: sin urbs hæc a Philippo subacta fuerit, apertam esse viam regi ad invadendum Athenienſes. Negat autem Philippum tam superatu esse difficilem, quàm putetur; ut animos contra eum faciat Athenienſibus. Disserit etiam de pecuniâ publicâ: suadetque ut a spectaculis ad militiæ usum transferatur. Ac morem, quo Athenienſes quondam sunt usi, minus notum, explicari necesse est. Cum olim non saxeum esset apud eos theatrum, sed ex ligneis tabulis coassatum, omnesque locum occupare properarent, & verberibus, & vulneribus etiam interdum, alii alios efficiebant. Quod magistratus Athenienſium prohibituri, venalia fecerunt loca, ut nemo, nisi binis obolis numeratis, ad spectandum admitteretur. Ne verò pauperes eo sumptu premi viderentur, constitutum fuit, ut e publico binos illos obolos quisque acciperet. Quæ consuetudo, inde orta, eò usque processit, ut non eo nomine duntaxat acciperent, sed prorsus omnem pecuniam

am publicam distribuerent. Unde etiam ad militiam segnes facti sunt: quam enim pecuniam olim propter expeditiones e publico in stipendium accipiebant, eam tum in spectaculis & festis domi partiebantur. Nolebant igitur jam egredi, & subire pericula; sed & legem scripserant de theatrali hac pecunia, quæ mortem minitaretur ei qui autor esset, ut ea in veterem ordinem reponeretur, fieretque militaris. Quare Demosthenes cautè hanc consilii partem attingit, seque ipse interrogans, Tune jubes, ut hæc militaris fiat? respondet, Minime verò equidem. Atque hæc de theatrali pecunia. Disserit orator etiam de urbanis copiis: ipsis civibus esse militandum, non, sicuti solebant, per milites peregrinos opem ferendam, censens, eam enim causam esse asserit, cur res malè geratur.

Digitized by Google

ARGUMENTUM
TERTIÆ OLYNTHIACÆ
EX
TOURRELLO.

HÆC oratio, eodem quo duæ superiores titulo inscripta, in ejusdem etiam argumenti tractatione generaliter versatur. Olynthii, vehementer a Philippo pressi, quibusque ad illud usque tempus, conductitiis militibus, malè ab Athenienſibus ſuccurſum fuerat, novas petebant copias, non ex mercenariis, ſicuti antea, & peregrinis conflatas, verùm ipſis Athenienſibus; qui ſincero, cùm ſuæ gloriæ, tum communis cauſæ ſtudio animati ſint. Ex hac occaſione Demoſthenes expendit quanti iis momenti ſit ut Olynthum incolumem ſervent, quippe quæ ultimum ſit ipſarum Athenarum propugnaculum. Quoniam igitur vicini mali formido eorum aliquando induſtriam acuit, quibus ne maxima quidem pericula, modò ſint longinqua terrorem incutere poſſent; propterea Orator ſummâ vocis contentione aquas clamat, tanquam ad reſtinguendum bellum, cujus jam per Atticam, atque circa ipſius caput, ſcintillæ volitant. Deinde, quò cautiorem adhuc expeditionis ſucceſſum reddat, quàm neceſſe ſit ut militiæ munera per ſe obeant, oſtendit; poſtremò, ut

Digitized by Google

ut indicet, quâ certissimè ratione in hujusce belli apparatum sumptus possint suppeditare, rursus iis de militari pecuniâ instat; ad eum verò modum ex quo intelligatur, prioribus ipsius admonitionibus non eum, quem par erat, successum obtigisse. Athenienses, sub Charete duce, subsidio misere septendecim triremes, cum bis mille peditibus, equitibus verò trecentis, iisque omnibus, sicuti Olynthii petierant, Athenienſibus.

DEMOS-

Digitized by Google

DEMOSTHENIS
OLYNTHIACA III.

Vulgò autem PRIMA.

SI, quibus de rebus in hoc tempore deliberatis, Athenienſes, *in his* quid e republica futurum ſit, explicetur; multis *id* arbitror divitiis vos eſſe prælaturos. Quod cum ita ſit, æquum eſt, ut ultro & alacriter *omnes* eos, qui conſilium dare volunt, audiatis. Etenim non ſolùm ſi quid utile meditatus quis venerit, id debetis, cum audieritis, amplecti: verùm etiam veſtræ fortunæ eſſe puto, ut multa opportuna dictu ſubitò nonnullis in mentem veniant; ita ut facile vobis ſit ex omnibus utilia deligere.

II. PRÆSENS igitur tempus, Athenienſes, tantùm non edità voce clamat, vobiſmetipſis eſſe curam rerum illarum ſuſcipiendam, ſi modò ullam veſtræ ſalutis curam habeatis. Nos verò neſcio quomodo mihi eſſe videmur erga illas animati. Sunt autem, quæ mihi quidem videantur, *hæc*; & auxilia jam eſſe decernenda, & quam celerrime eſſe comparanda, ut hinc *(urbanis copiis)* opem feratis; & non idem admittatis, quod etiam priùs; & legatos mittendos eſſe, qui hæc dicant, & rebus

Digitized by Google

rebus interſint: quippe quòd hoc maximè timendum eſt, ne Philippus (ut eſt homo callidus, & in obſervandis rerum momentis ſagax) partim concedendo, ubi res ita tulerit, partim minitando, (quâ quidem in parte non immeritò illi fides habebitur) partim nos & abſentiam noſtram criminando, de ſummâ rerum intervertat aliquid, & ad ſeſe transferat.

III. Verum illud peropportunè cadit, Athenienſes, ut quod ſummo Philippi rebus præſidio eſt, idem ſit etiam vobis utiliſſimum. Nam quòd is, ſolus omnia & arcana & aperta moderatur, ac ſimul & dux eſt, & dominus, & quæſtor, & ipſe ubique adeſt exercituì, in eo ad res bellicas celeriter & tempeſtivè conficiendas longè vobis antecellit: pacificationi autem, quam cum Olynthiis libenter faceret, *hæc* adverſantur. Certo enim ſciunt Olynthii, ſe non jam de gloriâ, nec de agrorum aliquâ parte, verùm ne evertatur patria ſua, atque in ſervitutem redigatur, bellum gerere; norunt etiam quomodo cum Amphipolitis egerit, qui urbem ei tradiderant, & cum Pydnæis, qui *in urbem eum* receperant. Denique meâ quidem ſententiâ, omnino rebuſpublicis infida *res* eſt regia poteſtas, præſertim verò ſi ſint finitimæ.

IV. Quæ cum ita eſſe intelligatis, Athenienſes, cætera quæ decent omnia, vobis cogitanda eſſe affirmo, ut velitis & excitemini, belloque, ſi unquam, nunc certè maximè incumbatis: nec pecuniam tantùm promptè conſe-

Digitized by Google

conferatis, sed & ipsi militetis, nec in vobis quicquam desiderari patiamini. Nulla enim jam ratio vobis, nulla excusatio, quo minus officio fungi velitis, relinquitur: nam quod omnes jactabatis, Olynthios in Philippum esse concitandos, id ultro nunc accidit: eâque ratione, qua maximè vobis expediat; nam si vestro impulsu bellum suscepissent, socii fortasse parum firmi, atque ad tempus in eâ sententiâ fuissent. Quoniam autem eum ob illata sibi crimina oderunt, firmas eos probabile est cum eo, propter ea quæ & metuunt & perpessi sunt, gerere inimicitias. Quare non negligenda est talis oblata occasio: neque committendum, ut idem vobis accidat, quod sæpe jam priùs accidit. Si enim nos, cum defensis Eubœensibus rediremus, atque Hierax & Stratocles Amphipolitæ, hoc suggestu conscenso, vos solvere, atque oppidum in fidem accipere, juberent, pari studio privatis rationibus nostris consuluissemus, ac salutem Eubœensium tutati eramus; & Amphipolim tum obtinuissetis, & omnibus, quæ deinde secuta sunt, negotiis fuissetis liberati. Rursus, cum Pydnam, Potidæam, Methonem, Pagasas, cætera (ne singulis commemorandis immorer) obsideri nunciaretur, si tum harum urbium vel uni primæ, alacriter, &, ut decuerat, opem tulissemus ipsi, faciliore & multò humiliore nunc uteremur Philippo. Nunc, dum præsentia semper amittimus, & futura

sua

Digitized by Google

ſuâ ſponte ſe rectè habitura opinamur, & auximus, Athenienſes, Philippum nos, & tantum effecimus, quantus nemo unquam fuit rex Macedoniæ. Nunc autem venit occaſio. Quæ? hæc quam offerunt Olynthii ultro civitati, nullâ priorum illarum deterior.

V. Ac ſi quis (ut mihi quidem videtur) liberalitatem erga nos divinam rectè æſtimet, is, tametſi multa non ita ſint, ut deberent, magnam tamen diis gratiam ſit habiturus, idque juſte ac merito. Nam quòd multa bello amiſimus, id negligentiæ noſtræ acceptum referre jure poſſis. Quòd autem neque olim hoc factum, & oſtenſa jam nobis eſt quædam ſocietas, quæ ſit idonea cladibus hiſce depellendis, modò uti velimus; divinæ benevolentiæ beneficium equidem interpretor. Sed perinde ſit ſcilicet ut & in parandâ pecuniâ, ſi quis eam, quam acceperit, etiam ſervarit, magnam habet fortunæ gratiam: ſin imprudens conſumpſerit, unà conſumpſit & accepti a fortunâ beneficii memoriam. Sic etiam in rebus gerendis, qui occaſionibus non rectè uſi ſunt, ii tametſi boni quippiam divinitus obtigit, haud meminerunt. Ex ultimo enim eventu, de iis quæ præceſſerunt, omnibus ſit plerumque judicium. Quapropter vobis ea quæ reſtant, Athenienſes, magnæ curæ eſſe debent, ut his vitiis correctis, impreſſam ob res ſic adminiſtratas infamiæ notam exteramus. Quòd ſi hos quoque homines deſtituerimus, Athe-

Digitized by Google

Athenienſes, atque ille Olynthum everterit? dicat mihi aliquis, quid reſtet, quod illum, quo minus eat quò velit, remoretur?

VI. Nunquis veſtrûm cogitat, Athenienſes, & ſpectat, quibus *tum* magnus evaſit rationibus, infirmus cum eſſet initio, Philippus? Primùm Amphipoli captâ, poſtea Pydnâ, mox Potideâ, denique Methone, poſtremò Theſſaliam invaſit. Demum, quum Pheras, Pagaſas, Magneſiam, omnia ſuo arbitratu compoſuiſſet, in Thraciam abiit. Deinde ibi regibus aliis ejectis, aliis conſtitutis, in morbum incidit: ex eo paululum recreatus, non ad ſocordiam ſe deflexit, ſed ſtatim Olynthios eſt aggreſſus. Ejus autem in Illyrios, ad Pæonas, & adverſus Arymbam, & quò non? prætereo expeditiones. Quid ergo, inquiet aliquis, iſta nobis commemoras nunc? Utrumque ut cognoſcatis, Athenienſes, & ſentiatis, tum, projicere ſingulatim ſemper aliud rerum, quàm non expediat: tum perpetuam in rebus gerendis alacritatem, quâ erga omnes Philippus utitur: præ quâ fieri non poterit, ut, rebus geſtis contentus, in otio ſe contineat. Qui ſi in eâ ſententiâ erit, ut augendo ſemper opes ſuas, & gloriam augendam conſeat, nos autem nullius rei curam conſtanter & ſeriò ſuſcipiemus; conſiderate, quem tandem harum rerum exitum fore ſit ſperandum. Quis veſtrûm, per Deos, adeo ſocors eſt, qui neſciat, bellum inde ad nos venturum, ſi negleverimus?

Digitized by Google

lexerimus? Verùm id si fiat, vereor, Athenienses, ne quemadmodum ii, qui temere pecuniam magno fœnore mutuo sumunt, atque illâ paulisper locupletati, post etiam patrimoniis evertuntur; sic & nobis segnitiem nostram magno constitisse appareat, & dum ad voluptatem omnia referimus, in necessitatem tandem veniamus, multa, eaque gravia, quæ minime vellemus, faciendi, deque agris nostris sit dimicandum.

VII. Ac reprehendere quidem, dixerit forsan aliquis, esse facile & cujusvis; quid autem de his rebus statuendum sit, pronunciare, id esse consiliarii. Ego verò, quanquam illud non ignoro, sæpe vos non iis qui sunt in culpâ, sed his, qui postremi sententiam dixerint, iratsci, ubi quid ex sententiâ non evenerit: non tamen arbitror meæ privatæ salutis ita habendam esse mihi rationem, ut quicquam dissimulem, quod e re vestrâ futurum esse ducam. Censeo igitur, duobus vos oportere modis rebus succurrere, tum urbes Olynthiorum tuendo, & milites, qui id agant, mittendo; tum regnum ejus vastando, & triremibus, & militibus aliis. Quòd si alterutrum neglexeritis, vereor ne irrita sit futura expeditio vestra. Sive enim, agrum suum a vobis diripi vexarique passus, ipse interim Olynthum subegerit, videns rem domi in tuto esse, assidebit & ducet bellum, morâque obsidionis eos superabit. Auxilia igitur & magna & biper-

bipertita esse oportet. Ac de auxiliis hæc statuo.

VIII. Quod autem ad pecuniam comparandam attinet, est, Athenienses, pecunia vobis, est quanta omnium mortalium nemini, militaris: eam verò vos, sic ut vultis, capitis. Quam si militantibus restitueritis, nullo erit opus commeatu; sin minus, opus erit, vel nullus potius satis erit commeatus. Quid igitur? dicat aliquis, Tune autor es, ut ea sit militaris? Ego verò nequaquam. Equidem conscribendum exercitum censeo, & propterea militari pecunia opus esse, & unam esse rationem, eandem & faciendi & accipiendi quæ oporteat. Eam verò vos ita capitis, ut festa celebretis, & res fere nullas geratis. Reliquum igitur id est, scilicet, ut omnes tributum conferant; si multis opus erit, multum, sin paucis, parum. Omnino certè pecuniis est opus, nec sine his quicquam potest ritè administrari. Indicant etiam alias alii comparandæ pecuniæ rationes; e quibus eam vos sequamini, quæ maximè conducere videbitur, & rerum curam, dum occasio adest, suscipite.

IX. Illud etiam est operæ prætium cogitare & reputare, quo in loco nunc sint res Philippi. Neque enim (ut videatur, & dici possit, re non satis considerata) status ejus hoc tempore præclarus est, aut pulcherrimus. Neque intulisset ille hoc bellum unquam, si gerendum fore censuisset; nam tum primo

Digitized by Google

statim impetu se omnem rem confecturum sperabat: quam spem falsam habuit. Hoc igitur primùm illum turbat, cùm præter expectationem evenerit, & magnam illi movet ægritudinem. Deinde motus etiam Thessalorum. Nam hi quidem, naturâ nimirum, & semper, omnibus mortalibus infidi fuerunt. Quales autem sunt, tales eos nunc & ille cum primis experitur. Decreverunt enim Pagasas ab eo reposcere, & Magnesiam muniri vetuerunt. Præterea quosdam audivi ego, qui dicerent, non concessuros ei Thessalos posthac portoriorum & vectigalium usumfructum, quòd Thessalorum rempublicam inde sustentari, non ea intercipi a Philippo, oporteat; quâ pecuniâ privatus si fuerit, in arctum admodum ei stipendia peregrini militis redigerentur. Jam Pæonem & Illyrium, cæteros denique omnes, existimandum est sui juris & liberos, quàm servos, esse malle. Insueti enim sunt cuiquam parere, & homo importunus est, ut aiunt: neque profectò id incredibile fortassis est. Nam res secundiores quàm par est, temeritatis occasionem incautis præbent. Quare sæpe videtur parta tueri bona esse difficilius, quàm parare. Statuetis igitur, Athenienses, incommoditates illius vestras esse commoditates, & occasionem strenue urgebitis, nec legatos duntaxat mittetis, quò mittendi sunt, sed & ipsi militabitis, & alios omnes concitabitis. Nam si Philippo talis contra

Digitized by Google

nos daretur opportunitas, & bellum prope noſtros fines oriretur, quàm cupidè putatis eum in nos invaſurum? Et nonne pudeat vos, ſi nec ea, quæ ipſi ferretis, ſi poſſet ille, datâ occaſione facere audeatis?

X. Præterea ne hoc quidem vos prætereat, Athenienſes, nunc optionem dari vobis, utrum vos illic oporteat bellum gerere, an apud vos illum? Si enim Olynthiorum opes manſerint incolumes, vos illic pugnantes, cùm illius regnum vaſtabitis, tùm ſecurè hâc veſtrâ terrâ fruemini. Sin illa Philippus occuparit: quis eum porro huc ire prohibebit? Thebani? ne ſit dictu acerbius, etiam expeditè unà irrumpent. An Phocenſes? qui ne ſua quidem ſine veſtris auxiliis tueri poſſunt. Aut alius quiſpiam? at hercule nolet. Omnium certè abſurdiſſimum fuerit, ſi, quæ nunc etiam cum ſtultitiæ reprehenſione, tamen eloquimur, ea datâ poteſtate non faceret. Quantum autem interſit, hic an illic bellum geratur, verbis nihil opus eſſe arbitror. Si enim oporteret vos ipſos triginta duntaxat dies foris eſſe, & quæ alendo ſunt exercitui, ea e noſtri agri proventibus petere (etſi nullus, inquam hoſtis in eo verſaretur) id damnum quod ii veſtrûm, qui agros colunt, admitterent, majus fore totius belli ſuperioris impenſis arbitror. Quod ſi quæ hoſtiles copiæ venerint, quantæ clades erunt metuendæ? Accedet protervitas, atque inſuper ipſius rei dedecus, quod nullo

minus

minus est detrimento, sanis quidem hominibus.

XI. Quare omnia haec in conspectu habentes, universi opem ferre, & bellum illuc amoliri debent; divites, ut, pro multis, quae Deûm benignitate possident, pauca impendentes, reliqua secure teneant: juvenes, ut ni Philippi regnum parta bellandi pericula formidabiles incolumis patriae custodes fiant: oratores, ut in reddendis rationibus administrationem suam facile tueri possint. Nam ut eae res erunt, quae vobis evenient, ita & vos de actis eorum judicabitis. Quae utinam bonae sint, & officio fungantur omnes.

Philippus anno insequenti Olynthum cepit. Eam omnia Athenienſium subsidia & conatus a domesticis ipsius hostibus tueri non poterant: duo enim ejus cives, Euthycrates & Lasthenes, eam prodiderunt. Ita Philippus, largitionibus viâ factâ, miseram urbem ingreditur, diruitque; partem civium servitutis addicit, partem venumdat, neque aliter quàm crudeliori mortis genere Proditores a cæteris distinguit. Olynthii, sicuti jam annotavimus, Philippi indignationem jubierant, quòd duos fratres ejus, qui ex altero conjugio ei supererant, per misericordiam receperant. Eorum scilicet, quasi competitorum, pertæsus, quippe*

* Amyntas, Philippi pater, ex Eurydice tres filios suscepit, Alexandrum, Perdiccam, & Philippum, Alexandri Magni patrem, filiam etiam Euryonem: ex Cygneâ autem Archelaum, Archideum, Menelaum.

quos in partem regni Macedonici ipsa quodammodo natura vocare videbatur, se prorsus ab iis liberare voluit, sicuti anteà tertium de medio sustulerat; atque ita demum barbaras animi sui suspiciones tranquillavit. Igitur Olynthum obsidet, expugnat, exscinditque; fratres olim destinato supplicio tradit, prædâque ingenti pariter & parricidii voto fruitur. TOURRELLUS.

NOTÆ

Digitized by Google

NOTÆ

IN PRIMAM

PHILIPPICAM.

CONVERSIS a me in noſtram linguam Demoſthenis orationibus, diu dubitavi, earum ordinem Chronologicum attingerem necne, præ metu ne mihi vitio daretur quod in ſententiâ meâ ſingularis eſſem; tandem apud me Dionyſii Halicarnaſſenſis prævaluit auctoritas. Hanc, ex promiſſo, rationibus fulcire jam aggrediar, neque eas aliunde quam ex ipsâ oratione petam. Ibi, de Athenienſium ad Thermopylas expeditione, tanquàm quæ recenter admodùm obtigerat, loquitur Demoſthenes. Hæc expeditio, ſi Diodoro fides, in eum, quo Archon erat Ariſtodemus, annum ceçidit, eoque Archonte primò Demoſthenes contra Philippum dixit. Inde palam eſt primam Philippicam ante Olynthiacas eſſe collocandam, quî ſcilicet tempus Expeditionis, quæ in primâ Philippicâ quaſi recens adhuc memoratur, ipſi quadret. Minimè verò id fiet, ſi eam poſt Olynthiacas remiſeris, quippe quæ Archonte Callimacho, ut Philochorus teſtatur, id eſt triennium illinc, habitæ fuerunt. Quin inſuper, Demoſthenes Philippi res geſtas quum recenſet, leviſſimam de Olyntho mentionem facit: ex quo colligere eſt nondum a Philippo obſeſſam, nedum captam,

Digitized by Google

tam, fuisse eam urbem. Quam si tunc temporis expugnassiet, quis credat quin Demosthenes tanti momenti rem, eamque recentem adhuc, Athenienſium animis magis inculcasset, qui præsertim de eâ aliis ubique locis tam fusè & elatè differit, maximumque inde argumentum sumit cur Philippi progressibus tunc temporis obstiterint. Negativam hìc probationem validam equidem atque firmam censeo. *Tourrellus.*

NOTÆ

in LIBANII ARGUMENTUM.

PAG. 1. lin. 4. Πῶς ἂν κάλλιστα τῷ πολέμῳ προσενεχθεῖεν] Καλὰ συλλοπὴν, ἀντὶ τοῦ προσενεχθέντα. Dixit autem de re, καλῶς προσφέρεσθαι τῷ πολέμῳ, sicut aliàs de personâ dicitur, φιλανθρώπως ταῖς ἀνθρώποις προσφέρεσθαι, humaniter tractare homines, uti humanitate erga eos. *Wolfius.*

Ib. l. 6. Πρὸς τὰς τῶν δικαίρων χρείας] Πρὸς τὰ καθ' ἕκαστον καιρὸν ἀναλκαῖα παράγματα. *Idem.* [*Benenati* margo habet τὰς ἐπικαίρους.]

Ib. l. 8. Παραμεμιξμένων ὑ] Scilicet τοῖς πολίταις τῶν ξένων, vel παραμεμιξμένων τῶν πολιτῶν τοῖς ξένοις, quod perinde est. *Idem.*

Ib. l. 8. Τοὺς ἐτησίας] Scilicet ἀνέμους παρὰ τὸ ἔτος rectius, opinor, quam παρὰ τὸ ἔθος. Tum enim ἐθησίας scriberetur. Neque verò ut ab ἔτος fit ἐτήσιος *annuus*, ita ἐθήσιος, *solitus, consuetus*, ab ἔθος formari puto. Plinius Aquilones vocat lib. ii. cap. 11. "Caniculæ, inquit, exortum diebus octo "ferme Aquilones antecedunt, quos Prodromos vo- "cant. Post biduum autem exortus, iidem Aquilo- "nes constantius perflant, diebus quadraginta, quos "Etesias

" Eteſias vocant." Hos Ariſtoteles, libello De mundo permiſtos eſſe ſcribit ex Aquilonibus & Favoniis. Strabo verò libro iii. εὖρας, id eſt *ſubſolanos*, appellat Eteſias. Cum autem Athenæ meridionaliores ſint (ut docet tabula Coſmographica) Macedonia Septentrionalior: Athenis in hanc navigaturis adverſi erunt Eteſiæ: ex Macedoniâ Athenas, ſecundi. Hiberno autem tempore, quamvis Auſtri familiariùs flent, periculoſa per ſe omnis navigatio. *Idem.*

Ib. l. 12. Επιχειρῇ] *Benenati* margo, ἐπιχειρήσῃ· ſicut mox κραλήσῃ.

NOTÆ

in TEXTUM & SCHOLIA.

SECT. I.

PAG. 2. lin. 1. Εἰ μὲν περὶ καινῆς τινος γραφῆς] Vide exordium orationis Æſchineæ contra Cteſiphontem, ubi citatur Solonis lex de diſciplinâ oratorum; in quam peccare videbatur Demoſthenes, nondum grandis natu: & præconium, τίς ἀγορεύειν βέλεται τῶν ὑπὲρ τοιαύτης ἔτη γεγονότων; Hâc igitur de causâ præfatur, ſe, quamvis nunc primus ſententiam dicat, non primum tamen dicere, quòd res nova non agatur: ſimulque & odium propulſat, & attentionem captat, cum ſignificet ſe aliquid melius cæteris, quorum conſilia rempublicam nihil juverint, in medium eſſe allaturum. Τὸ τοίνυν προοίμιον τῇ μὲν, διὰ προκαλήψεως τὴν διασυρμὸν τῶν πρότερον εἰπόντων, ξενοϊκόν, τῇ δ' προσεκλικὸν, μετ' ἐπαγγελίας. *Wolfius.* [Vide *Petit.* in Leg. Att. pag. 200. Legem a *Wolfio*

Wolfio laudatum Doctiſſ. *Tourrellus* abrogatam fuiſſe dicit, Archonte Glaucippo Olymp. xcii. ann 3 rationis tamen & decori auctoritate adhuc viguiſſe.]

Ib. l. 2. Πρυτάνεσι] Scilicet a Prytanibus. Ii concionem advocandi jus habebant, quam, niſi ad præſcriptum legum convocaſſent, ſolvebant mulctam mille drachmarum, conſecratam Minervæ. Ante verò quàm concio cogeretur πρόγραμμα pro Eponymorum ſtatuis publice proponebant, ſive tabulam quâ ſignificabant de quo agendum in concione, quoque die, quâque diei horâ. Vid. *Jul. Poll.* lib. viii. cap. ix. 94. & ibi Doctiſſ. *Kuhn.* *Demoſt.* contra Timocr. pag. 41. Ed. *Ben. Car. Sigon.* ii. de Rep. Athen. 4. *Benenatus* in margine, itemque *Wolfius* inter variantes lectiones πρύτανεσι habet.

Ib. l. 3. Λέγειν] Ινα λέγωσιν οἱ ῥήτορες. *Wolfius.*

Ib. Schol. l. 30. Εἰ μὴ τὸ παροξύνειν] Lego ἀδὲν ἕτερον εἰ παροξύνει. quanquam malim ἀδὲν ἕτερον ἢ παροξύνει, ἢ ἀντιλαμβάνεσθαι δεῖν τῶν πραγμάτων διδάσκει. *Idem.*

Ib. l. 3. Οἱ πολῖται] Σωφροσύνης ἐνδεικτικόν· ἐχὶ ἓξ μόνους, ἢ δύο, ἢ τρεῖς. *Idem.*

P. 3 Schol. l. 15. Παραχαράττω τὸ νόμισμα] Loci ſenſus planè poſtulat ut reponatur τὸ ἀ, quod etiam inter varias lectiones habet & *Wolfius* & *Marellius.*

Ib. Schol. l. 22. Τῇ ἀπωλείᾳ τῶν τριάκοντα δύο πόλεων τῶν Χαλκιδικῶν] In Chronologiam peccat Scholiaſtes. Philippus enim Chalcidicas (Thraciæ) urbes non ante quartum annum Olympiadis centeſimæ ſeptimæ adortus eſt: ut ex Diodoro diſcimus lib. xvi. & Philocoro; quem vide in Ολυμπιάδων ἀναγραφῇ apud *Scaligerum:* hæc verò oratio primo ejuſdem Olympiadis anno habita eſt, paulo

Digitized by Google

paulo post Athenienſium ad Thermopylas profectionem, juxta *Tourrelli* computum, cui ſuffragatur etiam *Andreas Schottus* in Parallelis, & *Sigonius* in Temporibus Athenienſium. De Chalcidicis urbibus multa apud *Demoſthenem* in Oratione περὶ Πραπρεσβείας.

Ib. Schol. l. 46. Τῶν ἄλλων] Ex *Iſocrate* reſcribe τὸν ἄλλον χρόνον· mox νομίμοις· deinde ἡσυχίαν ἂν ἦγον abſque τῷ πολλήν.

P. 4. l. 3. Τότ' ἂν αὐτὸς] Ita omnes editi. In MSS. verò legi ἢ, αὐτὸς indicant *Benenatus*, *Wolfius*, *Pithœus*: itaque legiſſe videtur Scholiaſt. quem vid. ſup. ad v. λέγειν. Illa hic particula minimè, ut opinor, otioſa eſt, quippe quæ ſententiæ modeſtiam aliquatenus augeat; quare eam in textum repoſui; idque eo lubentiùs feci, quòd in Προοιμίοις Δημηγορικοῖς, p. 758. Ed. *Ben.* ubi eadem ad verbum fere leguntur, eandem habemus lectionem.

Ib. l. 7. Εἰκότως ἂν συγνώμης τυγχάνειν] In loco jam citato legitur, εἰκότως ἂν μὴ τότε δοκεῖν λέγειν.

Ib. l. 8. Ἐκ τῆ παρεληλυθότος χρόνε] Ἐν τῷ παρελθόντι χρόνῳ. Eandem formulam paulò pòſt repetet. *Wolfius.*

Ib. l. 8 & 9. Οὗτοι συνεβάλευσαν] In Ed. *Baſ.* & MSto *Voſſ.* αὐτοί. Pro συνεβάλευσαν cæteri omnes editi, ut & MSS. συνεβάλευαν (quòd profectò magis Atticum videtur) & *Voſſ.* περὶ αὐτῶν συνεβ.

Ib. l. 9 & 10. Νῦν ἔδει] Tranſponit *Voſſ.* mox poſt βελτίονας *Pith.* περὶ αὐτῶν.

Ib. Schol. l. 10. Κρίλλιῳ τῶν πραγ.] *Morellius* inter variantes lectiones habet κρίλλιῳ αὐτόν.

SECT. II.

Pag. 5. lin. 1. Πρῶτον μὲν ἄν] Duæ ſunt præcipuæ hujus orationis partes: quarum altera princi-

Digitized by Google

pio & fine tractatur, adhortatione constans, ad rem magnis animis & strenuè contra Philippum gerendam, multis reprehensionibus cessationis perniciosæ, & desperationis indignæ tantâ republicâ, admistis: altera, in medio adhortationum posita, rationem instructionis & apparatûs bellici continet; quæ ferè difficillima conciliorum pars est, quòd tum usum rerum non vulgarem, tum hominum, locorum, temporum, facultatum ab omni parte cognitionem exquisitam, tum ingenii maximum acumen postulat. Ut enim quisque maximè non modo perspicit: quid in re quâque verissimum sit; sed & acutissimè & celerrimè potest & videre & explicare rationem; hoc est ἐ τρόπον τῦ διαπεφέξασθ τὰ δέοντα, καὶ μετ' ἐλέγχων αἰτιολογεῖν· is prudentissimus & sapientissimus ritè haberi solet. *Cic.* De officiis. *Wolfius.*

Ib. l. 3. Ἔχειν δοκεῖ] Scilicet τοῖς τὰ μὲν ἐκβάντα θεωροῦσι, τὰς δ' τούτων αἰτίας οὐκ ἐπισκεπτομένοις. Ità significat, res ipsas, id est, fortunam Athenienſium, non esse malas, sed videri. Fortunatis non est desperandum. At, inquiunt Athenienses, nos calamitosi sumus, rebus toties malè gestis. Refutatio translatione a fortunâ in ignaviam constat, adjectâ concessione, si functi hactenus essent officio, non injustam desperationis causam habituros. *Idem.* [in nonnullis δοκῇ legitur.]

Ibid. Ὁ γάρ ἐσι χεῖριςον αὐτῶν.] Eadem ad verbum fere in Proœmiis leguntur pag. 767. Ed. *Ben.* Similis etiam locus est in Philippicâ tertiâ pag. 66. quem visum est huc transcribere. Καὶ παράδοξον μὲν ἴσως ἐσὶν ὃ μέλλω λέγειν, ἀληθὲς δὲ· τὸ χείριςον ἐν τοῖς παρεληλυθόσι, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιςον ὑπάρχει. Τί δ' ἐσι τοῦτο; Ὅτι ὅτε μικρὸν ἢ μέγα ἦδεν τῶν δεόντων ποιοῦντας ὑμᾶς, κακῶς τὰ πράγματα ἔχει· ἐπειτοίνυν εἰ πάνθ' ἃ προσῆκε πραττόντων ὑμῶν, οὕτω διέ-

Digitized by Google

ποιῶ, ἀλλ' ἐν ἐλπίσι εἶναι αὐτὰ γενέσθαι βελτίω. Νῦν δὲ, ἐκ μὲν παθημάτων τῶν ὑμετέρων καὶ τῆς ἀμελείας κεκράτηκε Φίλιππος, ἐκ δὲ τῶν πράξεων οὐδὲν ἐκεκράτηκεν· ἀλλ' ἥττηθε ὑμῶν, πολλ' ἔδη κεκίνηθε.

Ib. l. 9. Πρασήκε] Scribitur etiam προσήκει.

Pag. 6. l. 1. Επειτα ἐνθυμητέον] Primum argumentum a spe fortunæ melioris sumptum, quia parum firmum est. (Quid enim spes est, nisi vigilantis somnium?) exemplis Athenienſium & Philippi confirmatur: qui & Lacedæmonios potentissimos vicerint, & ab hoste imbecilli, cum ipsi potentissimi essent, sint superati. Quod quidem ternotem augere posset, nisi causa evehtûs consideraretur. Nam si Philippus, tum infirmus, Athenienses potentissimos superavit; quid nunc fiet, illo potentissimo, his infirmissimis? *Wolfius.*

Ib. l. 3. Ηλίκων τότ' ἐχόντων δύναμιν Λακεδαιμονίων] Lacedæmon, potentissima Peloponnesi respublica, atque Athenarum æmula, Græciæ dominata est, ex quo tempore Lysander, Lacedæmoniorum imperator, bellum Peloponnesiacum terminavit, victâ apud Ægos flumen Athenienſium classe, & Athenarum muros diruit. Insulæ maris Ægæi, Græcorum in' Asia coloniæ, tota denique Græcia Lacedæmonios aut Defensores aut Dominos agnovit, eóque progressa est ipsorum potentia, ut eorum rex Agesilaus minatus fuerit se regem Persarum in ipso regni capite obsessurum. *Corn. Nep.* in Vit. Con. *Diod.* lib. xi. [& xii sub initio] *Xenoph.* Rer. Hell. iv. *Tourrellus.* [Vide *Isocratem* in Areopagitico, pag. 170. Ed. *Gul. Battie*, & *Demost.* Philip. iii.]

Ib. l. 4. Εξ ὃ χρόνου ἐπὶ πολύς] Athenienses potentiam resumere cœperant Olymp. xcvi. decem circiter annos post acceptam ad Ægos flumen cladem. Conon secundo istius Olymp. anno ingentem

tem Lacedæmoniorum classem apud Cnidum magno prælio fugavit. Quâ victoriâ non solum Athenæ, sed etiam cuncta Græcia, quæ sub Lacedæmoniorum fuerat imperio, liberata est. Muros etiam a Lysandro dirutos refecit. *Corn. Nep.* in Vit. Con. Bellum verò de quo hìc Demosthenes initum est Olympiadis centesimæ ann. 4to. hoc est viginti quatuor annos ante hanc orationem.

Ib. l. 5. Ὡς καλῶς] Honestum enim est defendere Græciæ libertatem contra tyrannos: etsi ea defensio ejusmodi fuit, ut si quis secum in libertatem assertum servire cogeret. Tales enim Græcorum fuisse patronos, tàm Athenienses quàm Lacedæmonios, passim docet Isocrates. *Wolfius.*

Ib. Καὶ προσηκόντως] Ut qui & principes Græcorum ab antiquissimis temporibus fuerint, & urbem suam tanquam asylum patere calamitosis semper voluerint. *Idem.*

Ib. Οὐδὲν ἀνάξιον] Sive metu consternati cessissent Lacedæmoniis; sive largitionibus corrupti Græcos deseruissent. *Idem.*

Ib. l. 7. Ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων τὸν πρὸς ἐκεῖνος πόλεμον] In cæteris impressis vox Ἑλληνικῶν perperam abest; eam verò agnoscunt MSS. *Pith.*, *Voss.* & *Ben. α. β. γ.* Eadem centies in Demosthene occurrunt. In eo scilicet maximè gloriati sunt Athenienses, quòd non suam solùm, quòd minus esset prædicandum, sed, quod præclarissimum fuit, communem Græciæ libertatem sæpenumero defenderant. Quod argumentum splendidissimè Demosthenes, maximoque cum artificio, passim tractat. Omnino confer primam Olynthiacam pag. 66. & 69. ibique Scholiast. Historia hæc est. Lacedæmonii Cadmeam arcem Thebanorum occupârant Olymp. xcix. ann. 3. multosque eorum patriâ expulerant. Olymp. c. ann. 3. exules revertuntur,

Digitized by Google

tur, &, auxiliantibus sibi Athenienſibus, Lacedæmonios Cadmeâ ejiciunt. Ann. 4. Thebani exercitum ingentem conflant: Athenienſes legatos mittunt ad civitates Lacedæmoni ſubjectas, qui hortentur ut communis libertatis asserendæ occasionem amplectantur. A Lacedæmoniis, qui, ut ait *Diod.* Ἦν τὸ μέγεθος τῆς περὶ αὐτὰς δυνάμεως ὑπερφυῶς καὶ βαρέως ἦρχον τῶν συμμαχομένων, deficiunt Chii, Byzantini, Rhodii, Mitylenæi, aliique. Sub hoc tempore Sphodrias (ſive Sphodriades) Cleombroti regis Lacedæmoniorum juſſu, Piræeum noctu tentat, obque id ad Spartanorum ſenatum delatus præter jus abſolvitur. Novam inde belli occaſionem ſumunt Athenienſes; & Timotheum Cononis filium, Chabriam, & Calliſtratum duces nominant. *Xenoph.* lib. 5. *Diod.* lib. 15. *Sigon.* in temporibus Athen.

P. 7. l. 2. Παραδείγματι χρώμενοι] In MS. *Voſſ.* χρωμένοις.

Ib. l. 3 Ης ἐκράτησε] Proſperè hoc bellum ceſſit Athenienſibus. Iphicrates & Callias Lacedæmonios ad Corinthum ſuperârunt. Deinde Chabrias Polim eorum ducem vicit navali prælio inter Naxum & Parum. [Id prælium maximè Athenienſes erexit, & Chabriæ nomen, itemque Phocionis illuſtravit. Vicit etiam Ageſilaum regem Lacedæmoniorum in Bœotiâ.] Haud multùm poſt Timotheus Corcyram occupavit: ſequente etiam anno Lacedæmonios ad Leucadem profligavit. *Diod.* lib. xv. *Xenoph.* lib. v. *Ariſtid.* in Panathen. *Tourrellus.* [eodem anno Thebani Lacedæmonios ad Orchomenum profligarunt. *Diod.* ibid. *Sigon.* in temp. Athen.

Ib. l. 5. Τότε] Vide quanto cum contemptu de Philippo loquitur: alibi paſſim eum ἄνθρωπον, Regem vix ſemel quidem appellat. Infra p. 14. dicit,

cit γάνυσθο γὰρ &c. Μακεδὼν ἀνὴρ; in Orat. de Corona: τῷ μὲν ἐν Πέλλῃ τραφέντι. In Philippicâ autem tertiâ contumelioſiùs adhuc eum tractat: verba hæc ſunt. Φιλίππου &c. ὁ μόνον οὐχ Ἕλλησιν ὄντος, ἀλλὰ πρόσοικος οὐδὲν τοῖς Ἕλλησιν, ἀλλ' οὐδὲ βαρβάρῳ ἐλεύθερον ὄντι καλὸν εἰπεῖν, ἀλλ' ὁλέθρου Μακεδόνος, ὅθεν οὐδ' ἀνδράποδον ἀξιόχρεων ἦν πρότερον πεφάνθαι.

SECT. III.

Ib. l. 7. Εἰ δέ τις ὑμῶν] Occupatio. Potentiam Philippi non eſſe extimeſcendam. Ratio ab ipſius hoſtis exemplo: quòd is, cum vires Athenienſium non reformidâſſet, rem ſuam bene geſſerit. Quas autem cogitationes Philippo tribuit, iiſdem uti jubet Athenienſes. *Wolfius.*

Ib. l. 9. Σκεπτῶν τό, τε πλῆθος] Philippus illo tempore viginti mille pedites, equiteſque ter mille habuit; ingentem ſanè exercitum, ſi Græcorum exercitibus eum conferas. Notum eſt Athenienſes ad Marathonem quidem decies mille milites, plures nunquam in pugna eduxiſſe. *Tourrellus.*

Ib. l. 10. Τὸ τὰ χωρία] *Pith.* τῶν.

Ibid. Τὰ χωρία] Τὰ ὁρμητήρια καὶ ἐπιτειχίσματα opportuna loca ad vim tum inferendam tum propulſandam: quorum quædam hìc attingunrur, cum plura ſint 1. [id eſt tertiâ juxta nos p. 121.] Olynthiacâ expoſita. *Idem.*

Ib. l. 11. Ἀπολωλέναι τῇ πόλει] *Wolfius* in Codd. Lutet. ἀπαλωλεκέναι τὴν πόλιν ſcriptum eſſe annotavit.

Ib. Schol. l. 1. Τεττ μὲν ἀργίας νικῆσαι. *Wolfius.*

Ibid. l. 22. Εἰς δύο καλαπκευάζει] Fortaſſis ἐκ δυοῖν καλασκευάζει, ἔκ τε τῆς τοῦ Φιλίππου δωδεκάμηνος καὶ τῆς τῶν Ἀθηναίων ἀσθενείας πάνυ, καὶ πολλῇ ἐν τῆς οἰκείας. *Idem.*

Ibid.

Digitized by Google

Ibid. l. 32. Συνδιδόναι] F. ἐνδιδόναι & ἀντὶ τῆς συνδρομῆς. Nam τὸ συμπρέχειν, καὶ τὴν συνδρομὴν, ἀντὶ τῆς παρομολογίας καὶ συγχωρήσεως hic autor sæpe usurpat. *Idem.*

P. 8. l. 3. Πύδναν, καὶ Ποτίδαιαν, καὶ Μεθώνην] Pydna, Macedoniæ urbs, quæ postea *Citrum*, ut *Strabo*, sive, ut *Livius* habet, *Citium*, vocabatur. Potidæa, Thraciæ urbs, quæ postea *Cassandria*, in confinio Macedoniæ sita, in Isthmo peninsulæ Pallenes, atque sexaginta stadiis dissita ab Olyntho: Corinthiorum fuit colonia. Vide Schol. ad *Aristoph.* in Equit. & *Thucyd.* lib. i. ad opposita sinûs Thermaici littora sitæ erant hæ duæ urbes; unde maximi erant Athenienſibus momenti. Utramque Philippus ceperat, ut & Amphipolim, Olymp. 105. ann. 3. Methone (eo scilicet de quâ hic Demosthenes) Thraciæ urbs fuit, quadraginta stadiis ab Olyntho distans; quam cum obsideret Philippus, in prætereuntem de muris sagitta ab Astere quodam Amphipolitano jacta dextrum ejus oculum effodit. Sagittæ inscriptum fuisse traditur Ἀστὴρ Φιλίππῳ θανάσιμον πέμπει βέλος, vid. Schol. ad Olynth. ii. pag. 82. *Lucianus* in lib. De scrib. Hist. in Olyntho id contigisse refert. *Stephanus Byzantinus*, ut & *Mauſſatus* ad Harpocrationem, quinque Methonas numerat: aliam Thraciæ, aliam Laconicæ, aliam Macedoniæ, aliam Persidos, quintam verò Eubœæ. Ad quamnam harum Philippus oculum amisit, inter autores haud consensum est: nos verò *Diod. Strab. Harpocrat.* & *Suidam* sequimur. Obsidionem ad tempus tulerunt oppidani, tandem deditionem facere coacti sunt, eâ lege ut cives singuli ex urbe cum veste excederent; eam Philippus solo æquavit, agrumque Macedoniæ attribuit. Hanc urbem Philippus cepit, Pagasas etiam (quas Pagas appellat *Diodorus*) imperio

perio ſuo addidit Olymp. cvi. ann. 3 Vid. *Diod.* lib. xvi. *Strab.* lib. vii. *Juſtin.* lib. vii. ſub fine. *Euſtath.* ad hunc verſum in Il. β'.

Οἱ δ' ἄρα Μαθώνδε, καὶ Θαυμακίαν ἐνέμοντο.

& *Palmerii* Exercitationes ad *Lucianum* p. 557.] Athenienſes, poſt victorias Salaminiam atque Marathoniam, non ſolùm Græciæ imperio potiti ſunt; verùm etiam plures verſus Thraciam, nonnullas in ipſa Thraciâ, urbes cepere: hæ verò, poſtquam Lacedæmonii, ſub fine belli Peloponneſiaci, Athenarum potentiam evertiſſent, jugum expêre. Timotheus, recuperatâ patriæ potentia, eas Athenienſium ditioni denuo ſubjecit. Hoc illud eſt quò ſenſus textûs præcipue collimat. *Tourrellus.*

Ib. l. 4. Κύκλῳ] MS. *Voſſ.* κύκλου habet.

Ib. l. 7. Ἡμῖν] Cæteri omnes editi, & MS. *Voſſ.* ὑμῖν exhibent, quod perinde eſt. Satis ſit hoc in loco lectorem ſemel monuiſſe haſce voces innumeris in locis inter ſe mutari.

Ib. l. 10. Πολιμεῖν ἐσιν] Tranſponit *Voſſ.* mox, pro τοιαῦτα, τοσᾶτα habet *Pith.*

Ib. l. 11. Ἐπιτειχίσματα τῆς αὐτῆ χώρας] *Ald.*, & MS. *Laud.* ἑαυτῆ. *Pith.* & *Voſſ.* ut & *Ben.* s. ηι. Ἢ αὐτῶν. Minus rectè. Etenim ἐπιτειχίσματα ad oppugnationem hoſtium magis quam ad defenſionem noſtrorum extruuntur: ut hìc exponit Scholiaſtes. Idem ad orat. περὶ τῶν ἐν Χερρόνσῳ. p. 63. Ἐπιτείχισμα. Τὸ τειχιζόμενον καλά τινων χωρίων (lege χωρίον) ut rectè habet *Suidas* Ed. *Kuſt.* ὅθεν ἦν τὰς ἐπιτειχισθείσας κακῶς ποιεῖν. Eodem ſenſu Demoſthenes hanc vocem uſurpat, quo alibi ὁρμητήρια. Namque in Orat. de fal. leg. pag. 268. ὁρμητήρια (inquit) ἐφ' ἡμᾶς ἐν Εὐβοίᾳ Φίλιππος προκαλασκευάζετο: in loco autem ſuprà citato καλασκευάζοντος ὑμῖν ἐπιτείχισμα τὴν Εὔβοιαν. Urbes ſuprà memoratæ veriſſimè

simùlque erant contra Philippum ἐπιχειρήματα, maximèque ad infestandam Macedoniam opportuna. *Demosth.* Philip. II. p. 46. Εἰ γὰρ Ἀμφίπολιν καὶ Ποτίδαιαν πρόοιτο, ἐᾷ' ἂν οἴκοι μένων βεβαίως ἡγοῖτο. Eadem iterum occurrunt Philipp. IV. p. 7.

Ibid. Ἐρημον ὂν τυγχ.] *Pith.* & *Ben.* 3'. ἔρημον ἂν ποτε. Cæteri omnes editi ἔρημον ὄντα. Sicut etiam *Ben.* α. β. γ. η.

Ibid. Ἐρημον ὄντα συμμαχων] Refertur ad τὸ πολεμεῖν· ὡς χαλεπόν ἐστι, τινὰ ὄντα συμμάχων ἔρημον, πολεμεῖν Ἀθηναίοις, id est, ὅπως ἂν πολεμοῖη: vel ἀντὶ τοῦ ἐρήμου ὄντος συμμάχων vel Φιλίππου ἔρημον ὄν. Latinè per Dativum commodiùs efferretur, ὡς χαλεπόν ἐστιν αὐτῷ, ἐρήμῳ συμμάχων ὄντι, πολεμεῖν Ἀθηναίοις. *Wolfius.*

Ib. Schol. l. 16. Ἐκεῖνον ὃν &c.] Turbata hìc Scholia videntur esse, duoque in unum perperam compacta. Rectiùs, ut opinor, apud *Wolfium* Sch. ad v. ἐπιχειρήματα finitur v. ἐχθροῖς: quæ sequuntur ad novum caput, scilicet, καὶ τοῖς ἐθέλουσι πονεῖν, referuntur. Ibi autem, pro ἐκεῖνον ὃν, οἰκείως legitur,

P. 9. l. 1. Ἐλῆσαι δύναμιν] *Pith.* ἑλῆσαι ἂν. δ. *Wolf.* inter var. lectiones, & *Ben.* ε. ϛ. ϑ. ἑλῆσαι' ἂν. Sed quum ad præcedens ἂν commodè referatur τὸ ἑλῆσαι, nihil repetitione opus est.

Ib. l. 3. Ἆθλα τοῦ πολέμου κεῖσθαι ἐν μέσῳ] Metaphora a palæstrâ sumpta, ut rectè monet Scholiastes. Eâdem alii passim utuntur. Catilina apud *Sallust.* p. 80. Ed. *Wasse.* *En illa, illa, quam sæpe optastis, libertas, præterea divitiæ, decus, gloria in oculis sita sunt. Fortuna ea omnia victoribus præmia posuit.* Cyrus similiter in Orat. ad milites: τὰ γὰρ πολεμίων ἀγαθὰ πάντα τοῖς κρείττοσιν αὐτῶν ΑΘΛΑ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ. *Xenoph.* Cyr. Pæd. lib. 2. p. 51. Ed. *Leuncl.*

Ib. l. 5. Τῶν ἀντίλων τῷ] *Pith.* τ' ἀπ. παράλληλα. Perperam: ea enim vox longè elegantiùs ſubauditur.

Ib. l. 7. Καὶ γὰρ τοι ταύτῃ] *Pith.* ταύτῃ. *Voſſ.* καὶ γὰρ τοιαύτῃ.

Ib. l. 10. Πολέμῳ] *Wolfius* inter varias lectiones habet πολέμε νόμῳ. Poſt πολέμῳ in *Pith.* νόμῳ adſcriptum reperi. Idem mox pro φίλα habet φίλια, quam lectionem veram eſſe pro certo habeo: φίλος enim eſt *amicus, qui amat*; φίλος *fœderatus*, quo ſenſu hìc ſumitur. Sic paſſim apud Græcos autores φίλια ἔθνη, ἐν φιλίᾳ, ſcilicet ſubaud. χώρᾳ, unde φιλίως, ut decet eos qui in ſocietate ſunt. Vocem φίλος nuſquam, ut opinor, eodem ſenſu uſurpatam videris. *Jul. Pol.* lib. iii. 62. ἐ ἦ φίλιος πρὸς τὸν πολέμιον ἀνίκειται. in quem locum vid. *Jungermannum*.

Sect. IV.

Pag. 10. l. 2. Αν τοίνυν] Conſimilium factorum conſimilem fore eventum affirmat. Nam fortunæ Athenienſium ſe non diffidere multis locis oſtendit. *Wolfius.*

Ib. l. 5. Οὗ δὲ] Ἐν ᾧ καιρῷ καὶ τόπῳ καθ' ἕ. *Idem.*

Ib. l. 7. Ετοίμως πράττειν ὑπάρχειν] Ita etiam *Ald.* & *Voſſ.* Cæteri omnes impreſſi, ut & Manuſcripti, ἑτοιμος. In MSto *Laud.* & *Venetiano* τὸ, πράττειν deeſt: quod *Wolfius* ſententiæ officere ait, cui equidem non aſſentior.

Ib. Schol. l. 11. Αἰαθοὶ] *Wolfius* in margine habet Αθμωνεῖοι: mox l. 23. ita legit: ἐλάττονα μὲν δύναϛαι ποιεῖν, ibique Scholion finit. *Benenati* lectio mendoſa plane eſt: itaque τὸ, ἢ inſerui; ante dixerat

erat πλείονα δύνασθαι ποιεῖν ὑπὲρ δύναμιν. Vid. Etymol. v. ἀλαζών.

P. 11. l. 1. Τὸν δὲ πλησίον] *Voss.* τῶν δὲ πλησίων habet.

Ib. l. 3. Τὰ καλλιῤῥαθυμημένα] Διὰ ῥᾳθυμίας προημένα ὑφ' ὑμῶν, καὶ ἀπολωλότα. *Wolfius.*

Ibid. Πάλιν ἀναλήψεσθε] Nota geminationem particularum πάλιν & ἀνὰ, ut si dicas rursus recipere. *Idem.*

Ib. l. 5. Ἐκείνῳ] *Voss.* κἀκείνῳ.

Ib. l. 8. Καὶ τῶν πάντ' ὧν δοκούντων οἰκείως ἔχειν αὐτῷ] Et ad proceres aulicos, & ad Olympiadem uxorem, & ad Alexandrum filium hæc pertinere possunt. A Pausania certè satellite in solenni pompâ Cleopatræ nuptiarum est interfectus; cum quidem expeditionem Persicam animo agitaret: de quâ consulenti Apollinem responsum fuit:

Ἐστέψαι μὲν ὁ ταῦρος· ἔχει τέλος, ἴστι δ' ὁ Σύσσων.

Quod ille oraculum non de Pausania, interfectore suo, sed de se & rege Persarum est interpretatus; quòd ipse illum taurum esset immolaturus. *Wolfius.* [*Voss.* non agnoscit voces ὧν αὐτῷ].

Ib. Schol. l. 18. & seq. Καὶ μὰ ἤδη ἐπείθησαν αὐτῷ καὶ ἔπεμψαν βοήθειαν πρὸς Ὀλυνθίους] In eo se constanter fallit Scholiastes, quòd hanc orationem post Olynthiacas habitam fuisse putet. Vid. *Tourrellum* supra p. 213. & in Arg. ad i. Olynthiacam: vide etiam *Dionys. Halicarn.* in Epist. ad Amm. p. 193. Ed. doctiss. Hudsoni.

P. 12. l. 1. Οὐκ ἔχουσα ὅποι τροφιῶ] Res pro personis, ἔτε οἱ μισθῦλες, ἔτε οἱ δεδιότες, ἔτε οἱ φθονεῦντες ἔχεσι καλαφυγὼ ἐὲ ἀσφάλειαν. *Wolfius.*

Ib. l. 5. Ἀσελγείας] Varios habet sensus vox ἀσελγὴς, a quo ἀσέλγεια. Neque enim *incontinentem* solum & *lascivum*, sed etiam *petulantem*, *superbum*,

Digitized by Google

superbum, injurium significat. *Jul. Poll.* lib. VIII. 75. Ἐπὶ δὲ τῶν ὑβριστῶν, ὑβριστὴς, ὑπερήφανος, ὑπερόπτης, ἀσελγής. Quin & *magnum* sæpe apud veteres significat. Sic ἄνεμος ἀσελγὴς, *Ventus magnus.* Vid. Suid. v. ἀσέλγεια. *Etymol.* v. ἀσελγής. *Hesych.* v. Κριός. Et *Scholiast.* ad Mid. Demosth. sub. init.

Ib. l. 7. Ἀπειλεῖ, καὶ λόγους ὑπερφάνους] Ὅτι ἐμβαλεῖ εἰς τὴν Ἀτλικὴν, τιμωρησόμενος τοὺς Ἀθηναίους. Vid. α'. (id est γ'. nobis) Ol. & epistolam Philippi. *Wolfius.* [Mox *Voss.* pro λέγει, φάσκει habet.]

Ib. l. 8. Οἵός τε] Οἵός ἐστι sine τε significat *valt, & mavult:* at cum particulâ τε, notat τὸ δύνασθαι potest. Vid. *Harpocrat.*

Ib. l. 9. Ἔχων ἃ καὶ ἐσράπλαι μόνον ὑπὲρ τούτων.] Τὸ ἔχων videtur Atticismo abundare, ut λαβὼν ἔχων. Sed & interpretari sic licet, ἔχων ταῦτα ἃ καὶ ἐσράπλαι· καὶ μόνον ὑπὲρ τούτων, id est, ἀρκεῖσθαι τούτοις, εἰρῆσθαι ταῦτα. *Wolfius.* [Mss. *Laud.* habet μόνον ἐπὶ τούτοις.]

Ib. Schol. l. 14. Οὗ χωρὶς ἀδυνατόν] Ex *Wolfio* τὸ ζῆν reposui: ex eodem l. 34, τὸ σχῆμα.

SECT. V.

Pag. 13. l. 4. Πότ' ἄν] *Demosth.* in Chersonet. p. 61. ut & Philipp. iv. p. 80. Πότε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθελήσομεν; ὅταν, νὴ Δί', ἀνάγκη τις ᾖ; ἀλλ' ἂν μὲν ἄν τις ἐλευθέρων ἀνθρώπων ἀναγκάζῃ ἅπερ, ἃ μόνον ἤδη ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ πάλαι παρελήλυθε τοῦτ' ἢ τῶν δέλων, ἀπροθύμως ἅπτεται καὶ ἀηδῶς δεῖ· διαφέρει ἢ τί; ὅτι ἐγὼ μὲν ἐλεύθερος μὲν ἀνθρώπου μεγίστη ἀνάγκη ἢ ὑπὲρ τῶν γιγνομένων αἰσχύνης καὶ μείζω ταύτης οὐκ οἶδα ἐγὼ τινὰ ἂν εἶπεν τις· δέλως δ', πλὴν αἰ, καὶ ὁ τῶν σωμάτων αἰκισμός· ὃ μήτε γένοιτο, ἔτι λέγειν ἄξιον. *Quando, Athenienses, officio fungi volemus?*

lemus? Quando, mehercule, necessitas aliqua fuerit? Sed quæ liberorum hominum necessitas dici queat, ea non modò jam adest, sed olim etiam præterüt: at servilis illa, ne quando ingruat, optandum est. Quid verò interest? Quòd ingenuo homini maxima est necessitas, rerum gestarum dedecus, eaque quam majorem quis dicat equidem haud scio: servo autem plaga, & corporis cruciatus; quod absit ut fiat, & dictu indignum est.

Ib. Schol. l. 19. Διάκρισιν] Mendosa planè lectio. Itaque, præeunte *Wolfio*, ὑπόκρισιν excudendum curavi. Mox l. 24. τὸ, γὰρ ejeci, quippe quod nihil ad rem faciat, sed ex præcedente γὰρ natum videretur.

P. 14. l. 1. Ἦν βλέπε] *Longin.* Sect. 18. Ed. doctiss. *Z. Pearce*, de pulcherrimo hoc loco hæc habes: Ἦν δ', ἁπλῶς ῥηθὲν, τὸ πράγμα τῷ παντὶ καὶ λαθέστερον· νυνὶ δὲ τὸ ἦθος καὶ ὀξύρροπον τῆς ἀποκρίσεως, καὶ τὸ πρὸς ἑαυτὸν ὡς πρὸς ἕτερον ἀνθυπανῆκεν, οὐ μόνον ὑψηλότερον ἐποίησε τῷ σχηματισμῷ τὸ ῥηθὲν, ἀλλὰ καὶ πιθανώτερον. Αἰεὶ γὰρ τὰ παθητικὰ τότε μᾶλλον, ὅταν αὐτὰ φαίνηται μὴ ἐπιζητοῦντα αὐτὸς ὁ λέγων, ἀλλὰ θύραν ὁ καιρὸς ἢ ὁ ἐρώτησις ἡ εἰς ἑαυτὸν, καὶ ὑπόκρισις μιμεῖται τοῦ πάθους τὸ ἐπίκαιρον. Σχεδὸν γὰρ, ὅσον ὑφ' ἑτέρων ἐρωτώμενοι παροξύνονται ἐκ τοῦ παραχρῆμα, πρὸς τὸ λεχθὲν ἐναγωνίως καὶ ἀπ' αὐτῆς ἀληθείας ἀνθυπανῶσιν· ἤτων, τὸ σχῆμα τῆς ἀποκρίσεως καὶ ὑποκρίσεως, εἰς τὸ δοκεῖν ἕκαστον τῶν ἐσκεμμένων ἐξ ὑπαγωγῆς κεκινῆθαί τε καὶ λέγεσθαι, τὸν ἀπράγμονα ἀπάγον καὶ παραλογίζεται. *Esset autem hæc res, si simpliciter diceretur, omnino abjectior* quàm decuit: *nunc autem comitata vis velocitasque interrogationis & responsionis, & ille sibi ipsi velut alteri* objicienti *occurrendi modus, figurâ non solùm sublimius fecit id quod dictum est, sed & credibilius; Pathetica enim tunc magis commovent, cum ea videantur non elaborare ipse Orator, sed generare occa-*

sio: ad se autem directa *Interrogatio & facta Responsio imitatur affectum ex occasione natum. Ferè enim, in quantum illi, qui ab aliis* quid *interrogati sunt, subitò exacuuntur, & ei, quod dicitur, concitatè atque ex ipsâ veritate respondent; sic figura interrogationis & responsionis adducendo auditorem, ut ei videatur unumquodque eorum, quæ meditata sunt, extempore concipi dicique, etiam fallit* eum.

Ib. l. 2. Αὐτῶν πολυθρύλητος] MS. *Laud.* αὐτοῦ.

Ib. l. 3. Ἀγγελία τι καινόν;] Sexcentis in locis hanc civibus suis levitatem exprobrat Demosthenes; similem quoque querelam apud Isocratem invenies. Divus Lucas *Actorum* capite XVII. com. 21. Ἀθηναῖοι δὲ πάντες, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ηὐκαίρουν, ἢ λέγειν τι καὶ ἀκούειν καινότερον. *Athenienses autem omnes, & qui illic versabantur hospites, ad nihil aliud vacabant, nisi ad audiendum aut dicendum aliquid novi.* Insigne profectò hujusce novorum rumorum aucupii apud Cæsarem exemplum est, qui hæc habet de veteribus Gallis lib. IV. de Bell. Gall. cap. 5. *Galli*, inquit, *novis plerumque rebus student. Est Gallicæ consuetudinis, ut & viatores etiam invitos consistere cogant, & quod quisque eorum de quâque re audierit aut cognoverit, quærant; & mercatores in oppidis vulgus circumsistat, quibus ex regionibus veniant, quasque res ibi cognoverint, pronunciare cogant.* Idem etiam Romanis vitium scriptores ipsorum objiciunt: inter cæteros *Juvenalis* Satyrâ VI. 407, & seqq. Vide *Casauboni* Comment. ad Theophrast. cap. περὶ λογοποιίας.

Ib. Γένοιτο γὰρ ἄν τι] *Voss.* τί δ' ἄν, τί. *Pith.* & *Ben.* 3. τί δ' ἂν γένοιτο. Et sic quidem Demosthenes ad Epistolam Philippi p. 91. Sed recepta lectio melior, eandemque alibi usurpat Demosthenes: locus non occurrit. Frequentissimus est apud optimos scriptores, isque valdè elegans, particulæ γὰρ in

in interrogatione pleonasmus. Insigne exemplum est Actorum cap. xix. ver. 35. Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἄνθρωπος ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Διοπετοῦς; Sic etiam Matth. xxvii. 23. & Marc. xv. 14. τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; ubi satis erat τί κακόν. Præcipuè notanda est hæc particula cùm indignationem adjunctam habet. *Aristoph.* in Plut. τὸ γὰρ ἀγνοεῖν τολμᾶν ὑμᾶς &c. *Itáne verò, audeatis etiam negare?* Latini, Græcos imitantes, dixerunt *Quisnam* in interrogatione, & *Quidnam*; ubi παρέλκει particula ἄρα. Veteres autem Latini hanc præfigebant: quos sequens Maro dixit,

Nam quis te juvenum confidentissime nostras
Jussit adire domos?

Vid. *Hen. Steph.* Differt. de Stylo N. T.

Ib. l. 4. Ἡ Μακεδὼν ἀνὴρ Ἀθηναίοις καλὰ πολεμῶν] In Orat. de Coron. eadem sententia fusiùs exprimitur. Καὶ μὴν οὐδεὶς ἂν εἴποι τολμήσειεν, ὡς τὸ μὲν ἐν Πέλλῃ τραφέντι, χωρίῳ ἀδόξῳ, τότε γε ὄντι, καὶ μικρῷ τοσαύτην μεγαλοψυχίαν προσῆκεν ἐγγενέσθαι, ὥς τε τῶν ἐν Ἕλλησιν ἀρχῆς ἐπιθυμῆσαι, καὶ τοῦτ' εἰς νοῦν ἐμβαλέσθαι ὑμῖν ἢ ὅσαν Ἀθηναίοις, καὶ καθ' ἡμέραν ἐκάστῳ ἐν πᾶσι καὶ λόγοις καὶ θεωρήμασι τῶν προγόνων ἀρετῆς ἐπανορθοῦσθαι ὁρῶσι, τοσαύτην κακίαν ἐπάρξαι, ὥς τε τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας αὐτεπαγγέλτους, ἐθελοντὰς, παραχωρῆσαι Φιλίππῳ· εἰ δ' ἄν τις ταῦτα φήσειε. *Atqui nemo dicere audebit, decuisse Pellæ educato, in oppido & obscuro (tum quidem) & parvo, tantum innasci animi magnitudinem ut Græciæ principatum expeteret, idque in animum induceret: vobis autem, Athenensibus, quotidie in omnibus & orationibus & spectaculis virtutis majorum monimenta intuentibus, tantam inesse ignaviam*

ut Græcorum libertatem ultrò, volentes, Philippo proderetis. Nemo est hæc dixerit.

Ib. l. 8. Οὗτός τι πάθῃ] Si quid ei acciderit: i. e. si moriatur ille: notus ἀφημισμὸς, cujus exempla passim observanda sunt. Sic *Cicero* in Catilin. iv. *Deinde, si quid obtigerit, æquo animo paratoque moriar.*

Ib. l. 9. Ἂν πῃ ἄτυ προσέχηλε] Ἐὰν ἄτυχὸς ἁμαλήσῃς τῶν πραγμάτων. Sunt enim hæc κατ' ἀποφρασιν intelligenda. *Wolfius.* [MS. *Voss.* προσέχηλε habet.]

Ib. l. 11. αὐτῇ ῥώμεν] MS. *Laud.* αὐτᾶ. *Voss.* pro ῥώμεν, γνώμεν exhibet; mox, pro ἄτυ, ἀλλ' utrumque malè; deinde pro ἀμέλειαν *Ben.* τὴν ῥᾳθυμίαν. Ipsius autem S. *Pith.* & Cod. *Lutet.* ἀμέλειαν καὶ ῥᾳθυμίαν.

Ib. l. 13. Καίτοι καὶ τοῦτο] S. ὁ Ἁρμλεῶν οἱ πολλοὶ, ὅτι τίθηκε Φίλιππος, ὁ συμπέσοι. Videtur enim aut ἐλλειπὲς aut redundans. *Wolfius.* MS. *Laud.* non agnoscit τὸ τοῦτο, & pro eo *Pith.* τοῦτον habet. In *Voss.* sic se habet sententia: καίτοι τοῦτο ἐ πάθοι.]

P. 15. l. 1. Τὰ τῆς τύχης ἡμῖν ξυνάρξει] *Pith.* τὰ τῆς τύχης· & sic infra p. 36. τὸ τῆς τύχης [f. ἐμὲ τὴν] ἡμ. ξυναλωνίζ.]. Cæteri omnes impressi, ut & MSS. quos vidi, pro ξυνάρξει, ξυνάρξει habent; *Ben.* ξ & Cod. *Lutet.* ξυνάρᾳ, quæ lectio melior videtur.

Ib. l. 3. Καὶ τοῦτο ἐξεργάσαιλο] Ita *Laud.* & *Pith.* Impressi omnes præter *Ben.* καὶ γὰρ. In MS. *Voss.* tota sententia sic concipitur: ὅπερ ἂν βέλτιον ἔχῃ καὶ τοῦτ' ἐξεργάσαιλο.

Ibid. Καὶ γὰρ ἐξεργάσαιλο] Si pro γὰρ legas τοῦτο, ut habet Obsopæus, conjungere licebit: καὶ εἰ τὸ τῆς τύχης [εἰ ἡ τύχη] ξυνάρξει ἡμῖν, καὶ ἐξεργάσαιλο τοῦτο S. ὅπερ ἤρξατο. Si Fortuna nobis favebit, & huic

Digitized by Google

huic etiam beneficio quasi summam manum addiderit, id est, si Philippus ex morbo decesserit. Licet & διαθῆται exponere: fieri enim potest ut Fortuna quod cœpit perficiat: & διέλιπεν, etiamne vero absolvat id quod instituit, id est, perimat eum quem prostravit. *Wolfius.*

Ibid. l. 4. Απαντα δὲ] MS. *Voss.* non agnoscit τὰ ἄν, mox, pro διαθεῖσθαι, διαθῆται habet: sicut etiam *Pith.* *Wolfius* autem inter varias lectiones διαθεῖται.

Ib. l. 7. Οὐδὲ διδόντων ὑμῖν τῶν καιρῶν Ἀμφίπολιν] Amphipolis antiquitus ἐννέα ὁδοὶ, postea Amphipolis nominabatur, quia, ut ait Thucydides, [cui assentit Auctor Etymologici] eam amnis Strymon pene circumfluat. [Suidas ita appellatam dicit, quia circum undique coleretur.] Hodie vocatur *Emboli.* Cimon Miltiadis F. Coloniam decem millium Atheniensium ad hanc urbem olim deduxit, quæ commodissimè sita erat ad infestandam Macedoniam, cum intra eam & Thraciam jaceret. Philippus citò hoc animadvertit. Itaque vix solium ascenderat, quin eam occuparet; cum autem diutiùs eam retinere non posset, id libenter fecit quod necessitas exegit, ejusque incolis concessit ut Democratiâ uterentur. Eam iterum post biennium obsidens Atheniensibus se traditurum fidem dedit, urbe autem captâ promisso non stetit. Maximè Athenienſium intererat urbem adeo ipsis opportunam recuperare, neque quicquam erat de quo eos tam sollicitos esse oportuit: itaque Demosthenes, ut ostendat quam deplorata sit ipsorum socordia, atque imprudentia, apertis, inquit, per occasionem portis Amphipoleos, vestra inter vos dissidia, atque animi incertitudines, vobis eas iterum occluderent. *Probus* in *Cim.* *Plutarch.* *Dem.* in Aristoc. & de Fals. Leg. *Pausanias.*

lb.

Ib. l. 8. Απηρτημένοι] *Ben.* ε. η. τῶν πραγμάτων ἀπηρτημένων· quid minùs placet. Sugillat hìc Orator civium suorùm levitatem solennem atque inconstantiam: eamque pulchrè exprimit vox ἀπηρτημένοις quæ significat *suspensi*, ideoque *fluctuantes*, ut ipse in versione reddidi. Haud multùm absimile est quod Apostolus Ephesiis dicit, cap. iv. 14.—κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας. Sumitur quidem aliàs hoc verbum pro κεχωρισμένοι, ut observat Scholiastes, μακρὰν ἄνω, *longè abesse, abstare*: sensu, ut opinor, minùs huc arridenti, quemque sententiæ structura non admittat; nisi inferantur v. τῶν πραγμάτων, vel legamus τῆς παρασκευῆς καὶ τῆς γνώμης.

SECT. VI.

Ib. l. 11. Εθίλουσας] *Ben.* α. β. ἐθελούσας: deinde ἑτοίμως, sicut etiam *Pith.*

Ib. Schol. l. 6. Ενίοτε &c.] Locus manifestè est corruptus: itaque ex conjecturâ *Wolfii*, postulante etiam sensu, lego ἰδίους ἐξ αὐτῶν ἠδυνήθησαν τῶν ἑτέρων ἐπιγένεσθαι.

P. 16. l. 3. Οὓς τινας] *Ben.* α. ὅσας.

Ib. l. 8. Αχιόσιε] *Pith.* ἀκιόσιε. Mox l. 10. *Morellius* inter varias lectiones κειμὴν παρασκευὴν habet: quod quidem maximè arridet; itáque legisse videtur Scholiastes.

Ib. l. 11. Αναβάλλεσθαί με τὰ πράγματα] Quomodo? cum parvæ copiæ citiùs comparari possint, quàm magnæ? An quia his bellum duci potiùs quàm confici potest? *Wolfius.*

Ib. l. 13. & seq. Οὐ γὰρ ἂν τάγε ἦν γεγυμνάσθαι &c.] Mirum quantùm hallucinatus est *Wolfius*, qui hunc locum ita transtulit: *cum, quo quidem in loco res nunc sunt, auxiliis, quæ nunc mittimus, peri-*

Digitized by Google

pericula propulsare non possumus. Sensus hic est: quæ jam nobis damna evenerunt, auxiliis nunc missis defendere non possumus; etenim infectum reddere quod factum est non ipse potest qui potest omnia, juxta illud *Horatianum* Od. iii. 29.

——non tamen irritum,
Quodcunque retro est, efficiet, neque
Diffinget, infectumque reddet
Quod fugiens semel hora vexit.

Ib. Schol. l. 22. & seq. Οὐ γὰρ &c.] Iterum confundi dua Scholia videntur. Voces ἡμῖν, ἐξελθεῖν ad τὸ ἀπόνους referenda sunt, ad ostendendum, quomodo implenda sint ea quæ in textu est. Ἄλλως: χρήσιμοί εἰσι σύμβουλοι expositio est τῷ μάλιστα εἰς δέον λέγεσιν. Sub finem hujusce Scholii lege δι' ἃ.

P. 17. l. 2. Τίς ἡ πορ] A cæteris omnibus & impressis & MStis abest articulus ἡ.

Ib. l. 8. Εἴτις ἄλλος] In nonnullis ἄλλως, quam equidem lectionem receptæ præferendam duco.

SECT. VII.

P. 18. l. 3. Ἱππαγωγούς] *Casaubon.* ad hanc vocem in *Equit. Aristoph.* "Naves Græcorum variè "nominantur: fere à mensurâ, quam capiunt, ut "*Chiliagogi, Myriagogi:* vel à re, cui sunt destinatæ, ut σιταγωγοί, quæ deferunt τὸν σῖτον, *i. e. frumentum.* Sic & illæ naves quibus utebantur "in transvehendis equis, quibus postea utebantur "in terrâ, Gr. Ἱππαγωγοί, Lat. *Hippagines.*"

P. 18. l. 8. Πύλαι] Pylæ, sive Thermopylæ, transitus sexaginta passuum latitudinis, inter Phocidem ac Thessaliam. Varii lacus, sicut etiam Mare Locrense, & mons Oeta, hasce angustias impediebant; quas Philippus appellavit *Clavem Græciæ.*

Digitized by Google

Græciæ, Phocenſes, ut munimentum adverſus Theſſalos, hoſtes ipſorum implacabiles, haud difficiliter cuſtodiendum poſſiderent, murum ædificârunt ad Thermopylas, quà ſolùm ex Theſſaliâ in Phocidem patet introitus. Hiatus qui in hoc muro facti erant, ne viam prorſus obſtrueret, appellabatur Πύλαι, *Portæ*; cui voci addita eſt ἡ θερμαὶ, *calidæ*, propter calida quædam, quæ circa eum locum erant, lavacra; eſque his duabus facta vox Thermopylæ. *Tourrellus.* [*Joc. Palmerius* Scholiaſten noſtrum ignorantiæ in Geographicis ex hoc loco arguit, nempe quòd Pylas inter Parnaſſum & Mare ponat, quum pro Parnaſſo deberet dicere Callidromum, vel Oetam. De Thermopylarum ſitu conſulendus eſt qui eum accuratè deſcribit, Strab. lib. ix. & Livius lib. xxxvi. 15.]

Ib. Χερρόνησον] Hoc intelligendum eſt de Cherſoneſo, ſive Peninſulâ, Thraciæ, poſt unum annum Athenienſibus traditâ a Cherſobleptе; (uno ex Thraciæ regibus, Coti autem filio) quippe qui eam contra Philippum defendere non poſſet. Cardiani, qui in hac tum regione floreban, novos hos dominos agnoſcere recuſârunt, quin ad Philippum confugere. Is, ut eorum defectionem adjuvaret, cujus ipſum etiam autorem exſtiſſe veriſimile eſt, in Cherſoneſum arma intulit. *Ibid.*

Ibid. Καὶ Ὄλυνθον] Ergo hoc tempore incolumis ea urbs fuit. *Wolfius.*

Ibid. Ὄλυνθον] De Olyntho prolixius, magiſque ad propoſitum dicemus, cum de Olynthiacis nobis erat agendum. Philippus jam fortaſſe adverſus Olynthum hoſtiliter ſe geſſerat, minimè verò ejus obſidionem inſtruxerat, neque quidquam omnino fecerat quod eò ſpectaret; alioquin Demoſthenes nequaquam id tam levitèr hoc in loco attigiſſet, cum

quam de eo alibi eam frequenter, tantâque vi, declamitet. *Tourrellus.*

Ib. l. 10. Παραστῆναι] Cæteri omnes editi & MSS. *Voss.* ἐπιπαραστῆναι. *Ben. γ.* παραβῆναι.

Ib. l. 12. Εὔβοιαν] Eubœa, Insula maris Ægæi, quam Euripus a Bœotiâ separabat; tam modicâ verò ut ponte jungatur] ita olim nomina propter lata ejus atque opima pascua: hodie vocatur *Negrepont.* [*Macrin* etiam ab antiquis appellatam fuisse discimus, ob angustiam suam & longitudinem.] Athenienses hanc insulam sub ditione sua habuerant; inque duas primarias ejus civitates, Eretriam & Chalcidem, colonias deduxerant. *Vell.* lib. i. c. 4. Thucydides dicit, lib. viii. Athenienses, tempore belli Peloponnesiaci, ejus defectione consternatos fuisse, propterea quòd majores ex eâ fructus, quam ex totâ Atticâ, percipiebant. Postea prædâ factionibus est facta, quarum unaquæque exterorum viribus accingi satagebat, Athenienses aliis, aliis Philippum auxilio vocantibus. Ibi Phocion se illustrem præbuit. *Plut.* in Phoc. Annum, quo facta fuerit hæc expeditio, certò definire non possumus; de quâ ne verbum quidem Diodorus: ex eventuum tamen a Demosthene narratorum serie conjicere licet, accidisse eam inter quartum & nonum quo Philippus regnabat annum, postquam nempe, Thessalis imperio adjectis, ipsorum portus atque classes in potestatem suam redegisset. *Tourrellus.*

Ibid. Ἁλίαρτον] Haliartus, urbs Bœotiæ ad lacum qui Copaïs dicitur. Poetæ nunquam non Haliartum & Coroniam conjungunt; idque non solùm propter earum vicinitatem, verùm etiam quòd duo fratres, Haliartus & Coronus eas condiderunt. *Hom.* Il. lib. ii. [ver. 503] *Callim.* Hym. in Lavac. Pall. *Paus.* l. 9. Ex Diodoro discimus, Pho-

Phocenſes, paucos annos ante habitam hanc orationem, multùm Philippo in Bœotiâ prævaluiſſe. Verùmile eſt Athenienſes, illis cum amicitiæ tùm etiam privati commodi vinculo conjunctos, nonnihil contuliſſe ad proſperum hujus belli ſucceſſum, quod Demoſthenes inter memorabilia eorum facinora recenſet. *Tourrellus.*

Ib. l. 13. Καὶ τὰ τελεώτατα τρόπαια ἐπὶ πύλας] Vid. ſuprà: conſule etiam Diodorum lib. xvi. Hiſtoriæ ſumma hæc eſt. Thebani victos armis Lacedæmonios & Phocenſes apud Amphictyonum conſilium accuſaverant; illos, quòd Cadmeam arcem induciarum tempore occupaverant; hos, quod terræ ſacræ tractum excoluiſſent. Illi pecuniâ damnantur, majori quàm quæ exſolvi poſſet. Igitur Phocenſes, Philomelo duce, templum Delphicum occupant. Hinc conflatum Bellum, quod Phocicum, ſive Sacrum, appellatur. quodque novem, ut Diodorus refert, decem verò, ut Pauſanias, annos duravit. Pleræque Græciæ urbes Phocenſes, ut ſacrilegos, ultione perſequendos cenſent; Athenienſes contrà & Lacedæmonii iis auxiliantur. Philippus, a Thebanis Theſſaliſque dux belli creatus, Phocenſes prælio vincit. Athenienſes, audito belli eventu, ne in Græciam tranſiret, anguſtias Thermopylarum occupant: *Pari ratione,* inquit Juſtinus lib. viii. *ſicuti antè advenientibus Perſis; ſed nequaquam ſimili aut virtute, aut causâ; ſiquidem tunc pro libertate Græciæ, nunc pro ſacrilegio publico; tunc a rapinâ hoſtium templa vindicaturi, nunc, adverſus vindices, templorum raptores deferſuri:* &c.

Ib. l. 14. Ορμήσαιλε] *Pith.* ὁρμήσαιλε. MS. *Voſſ.* ὁρμήσε).

Ibid. Οὗτοι παντελῶς, ὦ ἐ] Explicatio erit ſententia, ſi, juxta Morellium in variis lectionibus, eam

eam ita refingamus: ἄτοι παιδελῶς τοῦτο, [scilicet τὸ Philippo ἐν τῇ ἐγκλήσει παραιτεῖσθαι, ὡς — ὀρμήσαντι] εἰ δ' αἰ μὴ ποιήσαιτ' ἂν, ὡς ἐγωγέ φημι δεῖν, ἀνεπαίτιον ἐστιν.

Ib. Schol. l. 19. Απισώσαιλο] Ex *Wolfio* ἀπισώσαιλο emendavi; potiùs tamen legendum ſuſpicor ἀπισεῖσαιλο.

P. 19. l. 2. Εἰδὼς δ' ὑμᾶς] Non dubito quin legendum ſit, εἰδὼς εὐτρεπεῖς ὄντας ὑμᾶς, addito participio, quòd ſæpe perperam prætermittitur. *Wolfius.* [*Voſſ.* participium agnoſcit.]

Ib. l. 3. Εἰσὶ γάρ εἰσιν οἱ πάνθ' ἑξαγγέλλοντες ἐκείνῳ] Philippus auro in ſpeculatores impendendo nunquam pepercit; eoque plures ſe, quàm ferro, urbes expugnâſſe gloriatus eſt. Demoſthenes inter proditores hìc deſignat Ariſtodemum & Neoptolemum; minimè verò Æſchinem, qui non niſi poſt ſex annos Philippi commodis inſerviit. *Tourrellus.*

Ib. l. 6. & ſeq. Μηδενὸς ὄντος ἐμποδὼν πλὴν ὅσα τὴν ἐκείνου χώραν ὑμῖν] Macedonia, cujus quidem regnum hæreditarium erat, ſita eſt in Thraciâ antiquâ; limites verò habuit à meridie montes Theſſaliæ, ab oriente Bœotiam & Pieriam, ab occaſu Lynciſtas, a ſeptentrione Mygdoniam & Pelagoniam. Poſtquam autem Philippus partem Thraciæ atque Illyrici ſubegiſſet, patuit id regnum à mari Adriatico uſque ad Strymonem fluvium. Decem reges numeravit a Perdicca primo rege ad Philippum tum regnantem. Ejus regia urbs erat Pella, celebris ob Philippum ejuſque filium Alexandrum ibi natos. *Idem.*

SECT.

Digitized by Google

SECT. VIII.

Ib. l. 10. Παρασκευάσασθαι] MS. *Laud.* παρασκευάδαι. *Ben. a. β. δ.* παρισκευάδαι. Mox. *Pith.* πρὸ τούτων.

Ib. Schol. l. 15. Τὸ δ' Αλίαρτον ἀρτενικῶς ὡς παρ' Ομήρῳ] Nempe loco suprà citato; ad quem vid. *Eustath.* fol. 203. 23.

P. 20. l. 1. Επιζολιμαίας] Quatuor hujusce vocis interpretationes recensuit *Tourrellus*. Prima est *Henrici Stephani*, qui ἐπιζολιμαίας δυνάμεις rectè vertendum censet *Missitias Copias*, ex Suetonio: & tum sensus erit, copias Veteranorum, qui contra privilegia sua coguntur iterum militare. Secunda est *Jul. Pollucis*, qui per ἐπιζολιμαῖος intelligit *Peregrinus*: ita ut, juxta eum, τὸ ἐπιζολιμαῖοι δυνάμεις nihil aliud significabit quàm *copias peregrinas*, ἃς ἐπιξέλεσθαι οἱ ξένοι. Tertia *Phavorini* est; isque vertit Διαπόντιος, *transmarinus*, & pro ἐπιζολιμαῖος legit ὑποζολιμαῖος, eam vocem ab ὑπόζολος derivans, quæ classem sive navalem apparatum denotat. Quarta, quamque ipse sequitur, *Wolfii* est, qui per has voces intelligit, Copias quæ, cum est opus, foris contrahendæ, & missis litteris aut legatis accersendæ sunt. Hactenus *Tourrellus*: quem miror duos ex *Polluce* & *Phavorino* interpretationes elicuisse, quum idem planè ad verbum uterque dicat; excepto quòd hic ἀπ. ille verò ἐπιζολιμαῖος habet: vid. *Poll.* vi. 49. *Phavorin.* col. 682. *Palmerius* longè alio sensu hunc locum interpretatur: ejus verba hæc sunt. "Intelligit (credo) minas "per epistolas ad Philippum missas, de quibus in- "fra ait [p. 26.] ταῖς ἐπιζολαῖς πολιμῆτε Φιλίππῳ." In eâdem sententiâ videtur esse *Scholiast.* ad hanc v. Omnino autem vide Scholion ad voces μὴ μοι

Digitized by Google

λυρίας, quod ab aliâ manifestè manu est. Ab omnibus hisce interpretationibus diversa demum est ea quam protulit *Etymologus:* ita enim ille, col. 365. Ἐπιζολιμαίας, στρατιώτας ἀγελαίους ἔπειν Δημοσθένης· παρὰ τὸ σόλος, τὸ στρατός. Quænam ex his optima sit, lectoris esto judicium. *Voss.* ἐπισολιμαίας habet.

Ib. l. 2. Ἀλλ' ἢ τῆς πόλεως ἕτω] M. ἀλλ' ἢ τῆς πόλεως ἴσαι, καὶ κἂν. Videtur enim necessariò, quamvis κακοφώνως, addenda conjunctio. *Wolfius.* [*Pith. Voss.* & *Ben.* β. ν. δ. ἔσαι legunt.]

Ib. l. 4. Τούτῳ πείσεται] Scilicet ἡ στρατιωτικὴ δύναμις. Unde apparet, mercenarios milites non cuivis duci parere solitos. *Idem.*

Ib. l. 5. Καὶ τροφὴν ταύτην πορίσαι κελεύω] Τὴν τροφὴν etsi in universum de sustentatione exercitûs intelligere licet, tamen pro annonâ seu commeatu, quod σιτηρέσιον posteà dicet, intelligo: ut & cibaria, vel certam pro iis pecuniam ad sustentationem corporis, & aliam pecuniam pro laboribus & periculis dederunt militibus: quæ conjuncta τὸν ἐντελῆ μισθὸν integrum stipendium confecerint. *Suidas* σιτηρέσιον, τὸ διδόμενόν τισιν εἰς τροφήν. *Hesychius* ἐφόδιον. *Budæus* militarem annonam & stipendium, & tesseram frumentariam interpretatur. Apud Cæsarem est frequens, militibus metiri frumentum, τὸ σιτομετρεῖν, ἢ σιτοδοτεῖν &c. *Idem.*

Ib. l. 8. Ἐθελήσειε] *Poteritis;* in eodem sensu apud Aristoph. In Homero etiam frequentissimè: Il. φ, ver. 366. Οὐδ' ἔθελε πορέειν, pro οὐκ ἠδύνατο, sic Il. ν. ver. 106. Μίμνειν οὐκ ἐθέλεσκον——ad quem locum hæc Eustathius: Τὸ δὲ οὐκ ἐθέλεσκον, ἀντὶ τοῦ οὐκ ἐδύναντο. Συνηθὲς δὲ Ὁμήρῳ καὶ ἕτω λαμβάνειν τὴν τοιαύτην λέξιν. Confer Suidam v. ἐθελήσει.

Ib. l. 10. Ξένους μὲν, λέγω &c. λέγω δὴ τοὺς πάλαι] Repetitio verbi ejusdem, propter hyperbaton, & interjectam sive parenthesin, sive prolixam ἐπιμε-

Digitized by Google

λήν. Sed ἀντὶ ξένων, ſubſtituit στρατιώτας eodem ſenſu. *Wolfius.* [Qui verò στρατιώτας eodem ſenſu, quo ſuprà ξένους? Equidem conjicio legendum πεζούς, idque confirmare mihi videntur cùm ea quæ infra habet, ὥσπερ τοὺς πεζοὺς τ. ἀ. τ. στρατευομένους, tum ipſius ſententiæ filum atque ordo naturalis; primò enim exponit orator, quot pedites conſcribendos cenſeat; ſecundò ex his quot cives, quot peregrinos eſſe oporteat: aut igitur στρατιώτας per ſe ſignificat pedites, (quo quidèm ſenſu non niſi rarò admodùm invenitur) & ſi ſignificet, quid ad rem τὸ ξένους? aut neceſſariò mutandum eſt in τὸ πεζούς. In orat. Æſchin. contra Cteſ. πεζοὺς στρατιώτας μυρίους καὶ ἱππέας χιλίους.

Ib. l. 13. Καὶ τὰ μέγιστ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν αἱρήσομαι] Hoc eſt quod Ariſtophanes in Nubibus vocat γλώττῃ πολεμίζειν, & Latini *verbigerari.* Idem vitium Athenienſibus exprobrat Iſocrates Orat. de Pac. *Tourrellus.*

P. 21. l. 1. & ſeq. Στρατιώτας διςχιλίους, τούτων ἦν Ἀθηναίους φ. δ. ἄ. πενταχοσίους] Athenienſes nullis aliis militibus primitùs utebantur, quàm ſuis civibus; ii, quum ad expeditionem aliquam proficiſcendum erat, nomina ſua in Tabulas publicas referebant. Omnibus per vices obeundum erat hoc munus; nullâ vel divitiarum vel nobilitatis habitâ ratione. Ipſi ſuis vicibus Philoſophi loricam induerunt. Plato magiſtri ſui Socratis fortitudinem prædicat, quæ etiam a Senecâ & Plutarcho celebratur. Quin & ipſius Platonis res bello geſtæ literis mandatæ ſunt. Nemo igitur a generali lege obſervandâ tunc temporis eximius habebatur, quæ, ut ipſi ſinguli ſervirent, exigebat. Quicunque præſcripto die ad vexillum ſe non receperat, quique ante præſcriptum tempus id reliquerat, Deſertoris pœnâ plectebatur: numerus verò horum militum is erat quem rei gerendæ ratio

Digitized by Google

ratio postulabat. Demosthenis autem tempore, obsoleta fuit hæc omnia. Imperator, Factionis prævalentis ope electus, non nisi ex peregrinis & mercenariis, qui malè serviebant, exercitum conflavit. Demosthenes postulat, ut iterum valeant antiqua consuetudo & disciplina. *Idem.*

Ib. l. 3. Ἐξ ἧς; ἄν τινων ὑμῖν] Cives, qui ætatem quadraginta annorum excesserant, immunes erant a militiâ. Demosthenes eorum judicio relinquit, an non Veteranorum privilegia suspendere ex re erit, ut eò magis exercitatiores habeant milites. *Idem.*

Ib. l. 4. Δεκὰ χρόνον τ. ϛ. μ. μὲ τ. κ. ο. α. δ. καλῶς ἔχει] A. MS. *Voss.* absunt hæc omnia: Idem mox habet ἐκ Λακεδαίμονος ἀλλήλων.

Ib. l. 7. Τὰς δ' ἄλλας ξένας εἶναι κελεύω] In militiâ Athenienſi omnes extra Atticam nati pro peregrinis habebantur. Peregrini itidem a Mercenariis distinguebantur: illo nomine ii milites vocabantur quos a Sociis mutuata est Respublica; hoc verò, quos mercede conduxit. Horum maximâ pars ex Cretâ ducebatur quæ optimis Jaculatoribus pollebat. *Tourtellus.*

Ib. l. 11. Καὶ ἱππαγωγὰς; τούτοις· εἶεν] *Robortellus* legi vult κ' ἱππαγωγοὶ ϛ' τούτοις εἶεν. quam mutationem, meritò exagitat *Sigonius*, quippe quæ nullâ librorum auctoritate munita sit, quæque venustatem orationis impediat, & sermonem ipsum contra Grammaticæ præcepta deformet. Quod ex Thucydide probat *Robortellus* singulas hippagines tricenos Equites vehere soliras, qui numerus non valde discrepat ab hoc Demosthenis, certe hoc contra ipsum facit: nihil enim opus fuit, ut Orator aliquid de numero hippaginum statueret, quum tam bene notum fuerit quot erant necessariæ, etiam ipso non admonente.

Ib. l. 12. Ταχείας τριήρεις] *Wolfius* vertit *celeres triremes*, *Nic. Carrus* veloces naves; *Tourreilius* autem, *Galères légérement armées*; cenſetque per ταχείας τριήρεις intelligi debere præſidiarias naves, quem ſenſum ex verbis ſequentibus confirmat ὅπως ἀσφαλῶς ἡ δύναμις πλέῃ, & ex Thucydidis lib. vi. pag. 442. Edit. *Francofur.*

SECT. IX.

P. 22. l. 8. Λησείαν] Quid ſit τὸ λησεῖον optimè illuſtrat locus Livii in libro xv. Verba ſic ſe habent: *In fines Romanos excucurrerunt*, [Veientes] *populabundi magis, quàm juſti more belli. Itaque non caſtris poſitis, non expectato hoſtium exercitu, raptam ex agris prædam portantes Veios rediere.*

Ib. l. 14. Ξενικὸν τρέφειν ἐν Κορίνθῳ] Exſtat Lyſiæ ἐπιδάφιος τοῖς Κορινθίων βοηθοῖς. Et Diodorus lib. xiv. [p. 300. Ed. *Hanov.*] meminit ſocietatis ad Corinthum initæ a Bœotis, Athenienſibus, Corinthiis, Argivis contra Spartanos: & lib. xv. [p. 348.] refert Timotheum, Chabriam, Calliſtratum (non Polyſtratum) duces creatos contra Lacedæmonios. *Wolfius.* [Vide *Schol.* ad hæc verba in Pluto Ariſtophanis τὸ δ' ἐν Κορίνθῳ ξενικὸν οὐχ ἕτοιμος τρέφει; p. 13. Ed. *Kuſt.* vide etiam *Suid.* & *Harpocrat.* ad voces ξενικὸν ἐν Κορίνθῳ.]

Ibid. Ἐν Κορίνθῳ] Inſignis Græciæ urbs intra Iſthmum Peloponneſi ſita. Bellum de quo loquitur Demoſthenes ortum eſt Olymp. 93. Ann. 3tio, & octo annos duravit. Lacedæmonii Olymp. 93. Ann. 4to, everſo Athenienſium imperio, ſui jecerunt fundamenta. Thebæ, Athenæ, Corinthus, & conſequenter cæteræ omnes inferioris ordinis urbes Spartæ leges accipiebant. Itaque tranquilla erant & pacata omnia, quum Græcæ in Aſiâ Coloniæ, con-

tra

ra. Persarum Regem Lacedæmoniorum opem implorabant. In Asiam profectus est Agesilaus, ejusque subjugandæ spem ei fecerunt rapidæ ejus victoriæ; quum Regis Persarum Emissarii, quò hostem adeo pertimescendum sive debilitarent, sive amoverent, Thebanos contra Spartam, oblato auro, excitabant. Statim Athenienses & Corinthii cum iis fœdus inierunt. Libertatis eos conjunxit communis amor; omnesque ultro Corinthi convenerunt, συνέδριον κοινὸν τῶν συμμάχων Κόρινθον, ait Diodorus. Arma induunt Athenienses, eorumque copiæ sociorum exercitui se conjungunt. *Tourrellus.*

Ib. l. 15. Οὔ Πολύστρατον λέγω, κ' Ἰφικράτη, κ' Χάβριαν.] Parum notus est primus ex his Imperatoribus. Ne minimam sanè mentionem cujusvis Polystrati, qui bello de quo hìc agitur interfuerit inter historicos invenias. Suidas & Harpocration Polytropum hìc legendum omnino volunt. Equidem haud scio, nunquid potius legendum sit Callistratum, qui in bello Corcyrensi Iphicratis & Chabriæ collega fuit, teste Xenophonte atque Diodoro. Iphicrates, celebris Athenienſium Imperator, obscuro genere ortus, suæque, si quis alius, fuit fortunæ faber. Sutor ei fuit pater, socer verò Rex Thraciæ. Chabrias item Athenienſium imperator fuit, inter illustres viros unus a Cornelio Nepote celebratos; idem in bello Corinthiaco Iphicrati successit. *Idem.*

Ibid. Πολύστρατον.] *Tourrellus*, Suidam secutus, malè cepit Harpocrationis mentem. Mihi quidem rectè se habere recepta lectio videtur. Demosthenes in Orat. περὶ ἀτελείας p. 295. iterum Polystrati mentionem fecit, idque etiam, ex quo eundem esse, de quo hìc, credibile sit, de Iphicrate & Chabria locutus: τιμῶντες μὲν Ἰφικράτην, ὃ μόνον αὐτὸν ἐτιμήσατε, ἀλλὰ κ' δι' ἐκεῖνον Στράβακα κ' Πολύστρατον. Polytro-

pus Lacedæmoniorum, non Athenienſium, dum fuit; ut ex Diodoro patet, lib. xv. p. 386. Ed. *Hanov.* Vid. *Mauſac.* ad Harpoc.

Ib. l. 16. Καὶ ἄλλα] Ex iis aliis unus fuit *Callias Hipponici*, ut ex Xenophonte diſcimus lib. iv. Hellenicorum. *Palmerius.*

P. 23. l. 1. Ἐξὸν δ' αὐτὰ καθ' αὑτὰ τὰ ξενικὰ &c.] Plutarchus in vitâ Phocionis, eodem fere modo effrænem Athenienſium exercituum licentiam exagitat. *Tourrellus.*

Ib. l. 6. Πρὸς Ἀριόβαζον] Athenienſes eam quæ inter milites ſuos tum regnabat licentiam paulo ante ſunt experti. Charetem ingenti præfecerant exercitui, eique in mandatis dederam, ut Byzantios, Coos, Rhodios, Chioſque qui ab iis defeceram, ad officium reduceret. Hujus profectò expeditionis felicem fore exitum meritò eratium ſperarant, modò magnificis pollicitationibus Artabazi, rebellis in Aſiâ minori Satrapæ, reſponſare valuiſſet ipſorum Imperator. Hic Satrapa, ſeptuagies mille militibus circumſeſſus, jamque, adeo impar erat viribus, hoſti ceſſurus, Charetem, qui Athenienſibus copiis in Helleſponto imperabat, pellexit. Artabazo auxilium tulit Chares, illoque a periculis expedito mercedem beneficio parem accepit. Id Charetis factum pro capitali crimine habebatur; quippe quòd non ſolùm neglectis Reipublicæ negotiis peregrino ſe bello immiſcuiſſet, verùm etiam Perſarum regem irritâſſet, qui trecentas naves ſe inſtructurum per legatos minitatus eſt ad Inſulares, qui contra Athenas conjurati erant, adjuvandos. His minis perterrefacti Athenienſes, Iſocratis conſilio obſequuti ſunt; itaque maris imperio renunciâvum, neque Rhodii, Byzantini, Chii, & Coi plenâ libertate fruerentur permisêre. Demoſthenes culpam a Charete transfert in milites immorigeros, quibus illi ſtipendia numerare non

non curabant. *Idem.* [Duas historias confudisse videtur *Tourrellus*; ea, quam hìc habes, ex Diodoro excripta est, in eo autem narratur de Charete Pharnabazo auxiliante Olymp. 106. ann. 1. Artabazo non nisi post tres annos auxiliatus est. Vide *Diod.* l. 16. & *Schol.* ad has voces, p. 19. μὴ μοι μυρίας μηδὲ δισμυρίας.]

Ib. l. 13. Παραικαὶ.] *Voss.* πρεσκαλασιασίας.

Ib. l. 18. Οὐκ ἐχηροτονεῖτε] Melius erit, meo quidem judicio, si hæc verba, mutatione aliquâ factâ, ex Atheniensium ore hoc modo proferantur: ὑκ ἐχηροτονεῖμὴν ἐξ ἡμῶν αὐτῶν, ita ut sensus loci sic se habeat: "Cum Philippo bellum gerimus: quî verò "potes hoc nescire? nonne creavimus ex nobis" &c. cui respondetur, "Hoc quidèm concedo; quid verò "isti omnes, quos cum tanta ostentatione enumerâs"tis, agunt, excepto uno" &c. Videntur opinionem nostram confirmare quæ sequuntur: ὡς τἰὼ ἀγορὰν χηροτονῆτε.—Quod si hæc germana sit lectio, difficile non erit verborum mutationem indagare, quippe cùm inverso τῶ η ex ἡμῶν, factum esset ὑμῶν, cúmque observaret aliquis minimè congruere hæc ὑκ ἐχηροτονεῖμὴν ἐξ ὑμῶν, in Margine Libri scripsit ἐχηροτονεῖτε, quod postea in Textum irrepsit. Potuit etiam ita scriptum fuisse, ἐχηροτονῆτε μὴν &c. τί δὲ ἔν;

Ib. l. 19. Δέκα ταξιάρχας;] Τάξις Suidæ continet viros 128, quorum Dux quondam ταξίαρχος nunc ἑκατόνταρχος: istâ ratione milites conscriptos oportuit 1280. *Wolfius.*

Ibid. Ταξιάρχας] Taxiarchi deni ex singulis tribubus fuerunt. Horum autem negotium fuit, ut ordines militares instruerent, Pedites in prœlium mitterent, iisdemque quò ire, & per quot dies cibum parare oporteret, per præconem denunciarent, &, si liberet, militem ex armatorum Catalogo delerent. *Sigon.* lib. iv. cap. 5. de Rep. Ath.

Digitized by Google

P. 24. l. 1. Στρατηγοὶ] Στρατηγοὶ (*Prætores*) deni fuere ex tribubus singulis singuli, a populo, ut reliqui omnes, in Comitiis declarati. Primis temporibus omnes æquali usi imperio, singuli singulorum dierum imperium obtinebant: iis autem Polemarchus undecimus adjunctus est, ut, si forte illi paribus inter se sententiis discreparent, ipse in alteram partem inclinans omnem dubitationem eximeret. Postea Polemarchus domi retentus est, ut jura inter cives & peregrinos diceret, nec Prætores omnes ad bellum missi sunt; (quod hic innuit Demosthenes) sed modò unus, modò duo, pro rei periculo: cæteri domi urbanis officiis, ad militiam tamen spectantibus vacabant. Qui Στρατηγοὶ ἐπὶ τῆς διοικήσεως appellati sunt, ut illi Στρατηγοὶ ἐπὶ τῶν ὅπλων. *Idem, ibid.*

Ibid. Φυλάρχους καὶ ἱππάρχους] Ut Prætores & Taxiarchi Peditibus, sic Hipparchi & Phylarchi Equitibus imperârunt. Hipparchi autem duo, Phylarchi decem; illi quidem universo, hi verò singularum tribuum equitatui ita præfuerunt, ut quemadmodum Taxiarchi Prætoribus, sic Phylarchi Hipparchis dicto audientes essent; qui tamen & ipsi Prætoribus paruerunt. *Idem, ibid.*

Ib. l. 4. Οἱ λοιποὶ] In Etymologo v. ἱεροποιοὶ, οἱ λογοποιοὶ τὸ π. τὠμπεύσασιν, itaque sananda esse hæc verba affirmat *Musgracius* ad Harpocr. v. Σεμναὶ Θεαὶ: contra omnium Codicum fidem, & omnino repugnante loci sensu: illud quidem τὠμπεύσασιν, inquit, non reprobum est. Nam τώμπασε, τώμπασεν, & τωμπάδεν dicunt Attici. *Valesius* in notas Musgraci hæc habet ad voces οἱ λοιποὶ: "Supple στρατηγοὶ, ταξίαρχοι, pompas vobis deducunt, Delum videlicet, aut Delphos, ubi sacra patria faciebant Athenienses, & propter Philippi classem, opus habebant ornatis militibus ac ducibus, qui pompam tutò deducerent."

Ib.

Digitized by Google

Ib. l. 5. *Μιλὰ τῶν ἱεροποιῶν*] *Jul. Poll.* lib. viii. 107, Δίκην ἔνιοι ἄγουσι τὴν θυσίας τὰς πυλαιστηρίδας, τὴν πρὸς Ἄπολλον, τὴν ἐν Βραυρῶνι, τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν (*Meurs.* legit Ἡρακλείων, quem vide in *Eleusiniis* cap. 25.) τὴν Ἐλαφηβολικὴν (*Meurs.* Ἐλαφηβολιῶνι.) Eorum etiam officium erat observare an bonâ fide agerent aruspices. Vid. *Ulp.* ad Mid. p. 352.

Ib. l. 10. Παρ' ἡμῶν] Cæterum omnes Edit. *Laud. Voss.* & *Ben.* β. γ. η. ἡμῶν. Pro ὑπαρχούσας *Voss.* ὑπάρχας habet: mox pro ἀρχούσας οἰκείας *Morellius* in var. lect. τὰς ἄλλας. Lin. seq. manifestè requiruntur voces ἡ δύναμις, ideoque eas ex aliis editionibus in textum reposui, consentientibus MStis, admonente etiam *Morellio*, qui tamen articulum non agnoscit.

Ib. l. 12. Ἀλλ' ὡς μὲν Λῆμνον] Lemnos, hodie *Lenno* sive *Limni*, insula maris Ægæi inter Montem Athon & Chersonesum Thraciam; eam Æschylus in Persis inter insulas Athenienſibus subditas recenset. In Herodoto lib. vi. ac Cornelio Nepote in Miltiad. legere est quomodo eam a Pelasgis, Miltiade duce, ademerint. Byzantini, Rhodii, Chii, Cöique quinquennium ante contra Athenas se commoverunt. Lemnumque centum navibus invadere conati sunt. Athenienses a Lemniis auxilio vocati sub optimis suis ducibus illuc profecti sunt. Quatuor annos pòst Thermopylas occupare aggressus est Philippus. Eum Athenienses, quâ tum erant vigilantiâ, eódem, unde venerat, se recipere coegerunt: immemores autem eum relictum cœptum renovare posse, satis habuerunt equitum agmen ad oram Atticæ collocare. *Tourrellus.*

Ib. l. 14. Τὸν δ' — ἀγωνιζόμενον] Ex *Morellii* mente τῶν ἀγωνιζομένων emendavi: quam lectionem cæteræ Edd. exhibent, articulum verò ante τῆς πόλεως non agnoscunt.

Ib.

Digitized by Google

Ib. 1. 13. *Μενέλαον ἱππαρχῆν*] Parum insolens fuit Atheniensibus, extraneum exercitui præficere. Ioni, Ephesi oriundo, se quicquid ad optimum ducem formandum requiritur, ex Iliadis lectura hausisse jactitanti, dicit Socrates, *Cur igitur Imperatorium munus non ambis? Quasi verò*, respondet Ion, *me Imperatorem creare, exclusis vestris civibus, vos in animum induceretis. Quidni?* Socrates. *Apollodorum Cyzicenus, Phanosthenes Andrius, & Heraclides Clazomenius, qui de nostrâ republicâ tam bene meruerunt, nonne omnes, æquè ac Tu, Peregrini erant?* Plat. Ion. [p. 544. Ed. *Serr.*] In Æliano etiam Hist. l. 14. c. 5. Catalogus est *Peregrinorum*, qui Atheniensium exercitibus imperârunt. *Tourrellus.* [Ælianus Apollodorum & Heraclidem imperatores sæpius creatos narrat; deinde hoc in Athenienses eo nomine Eulogium habet. Καὶ ὑπὲρ μὲν τούτων ἐπαινεῖν χρὴ τὴν πόλιν, μὴ καλαχαριζομένην τοῖς πολίταις, ἀλλὰ νέμουσαν καὶ τοῖς γένει μὲν μὴ προσήκουσι, δι' ἀρετὴν δὲ ἀξίοις τιμᾶσθαι. Vulteio interprete: *Atque ob hæc laudare oportet civitatem, quæ civibus de vero & æquo nihil gratificabatur, sed illum etiam iis tribuebat, qui gentis quidem ejusdem non essent, propter virtutem tamen essent digni, qui honorarentur.*]

Ibid. *Μενέλαον*] Hunc Philippi fratrem fuisse ait *Tourrellus*, ex altero autem conjugio natum. Etenim Philippi mater Eurydice, Menelai Cyguea erat; utriusque autem Pater Amyntas, teste *Harpocr.* & *Justin.* l. 7. Equidem cum *Oliveto* potiùs sentiam, hunc alium esse Menelaum, nobis aliàs ignotum. Quamvis enim Philippus & Menelaus diversis matribus fuerint nati, neque sane amicitiâ conjunctissimi, non tamen verisimile videtur Atheniensis hostis sui fratri tantum confidere voluisse.

Ib.

lib. l. 17. ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν ἦσαν αἱ χειροτονίαι τότε τούτων, ὅπως ἂν ἐθέλοιτε.] Populum solum penes erat hæc munera conferre; hoc tamen imperatorum arbitrio nonnunquam permisere. *Tourreilius.*

SECT. X.

P. 25. l. 4. Χρήματα τοίνυν] Constructio & collocatio verborum insolentior. Sed accipio sic, περὶ χρημάτων τοίνυν, *de pecuniâ, quod ad pecuniam attinet,* ἡ μὲν τροφὴ τῇ δυνάμει ταύτῃ (quod sequitur κατ' ἐπεξήγησιν accedit σιτηρέσιον μόνον τοῖς στρατευομένοις) ἐστὶ τάλαντα ἑκατονταπλᾶ, id est, ἡ τροφὴ τῆς δυνάμεως ἀπαλῆ τάλαντα τοσαῦτα. 100 drachmæ minam, minæ 60 talentum, talentum 600 aureos facit. Hinc suo quisque arbitratu rationes Demosthenicas supputet: & illud notet, equiti triplum σιτηρέσιον esse datum, drachmas tricenas, pedili denas, &c. *Wolfius.*

Ib. l. 6. Τάλαντα ἑκατονταπλᾶ] Talentum multiplex fuit autore *Festo*; Atticum autem sex millium Denariorum fuisse dicit. Talentum (inquit *Suidas*) Minarum est sexaginta: Mina autem Drachmarum centum. Hoc etiam legimus in versibus illis qui apud *Priscianum* leguntur, & *Favini* esse dicitantur:

Cecropium supereſt poſt hæc docuiſſe Talentum:
Sexaginta Minas; ſex vis, Stx Millia Drachmas:
Quod ſummum doctis perhibetur Pondus Athenis.
Bud. de Aſſe, Lib. II.

Cujus lib. 4to videre licet omnia Talenta ad unam formam redacta. De valore communis Attici talenti valde discrepant Autores; juxta *Tourreilium* valet nostrâ monetâ libras 187. solidos autem decem; doctiss. *Prideaux* id exæquat libris 188. sol. 6. den.

Digitized by Google

den. 8. *Arbuthnottus* libras 193. sol. 15. Vide autem *Seldenum* & *Hoſtium* de re nummariâ. Obſervandum reſtat ex hoc Demoſthenis computu patere, in unum annum duraturum eſſe, quem ille poſtulat, commeatum.

Ib. l. 11. δέκα, κ̃] Vox ἑκατὸν a *Voſſ.* etiam abeſt, eam tamen ſententia planè requirit: itaque cæteri omnes cùm editi, tum calamo exarati. Sic paulo poſt, ἐὰν τ. ϛ. ἑκατὸν λαμβάνῃ.

Ib. l. ult. Τὸν δ' ἄν] Cæteri omnes ἀ τὸν.

P. 26. l. 1. Πρασσορίᾳ] Ex τῆς πείας, ἢ τ λαφύρων. *Wolfius.*

Ib. l. 4. Ὡς δ' ἔχων μισθὸν ἑλλῆν] Militum Claſſiariorum ἑλλὴς μισθὸς, ſive *integrum & ſolidum ſtipendium* erat drachma Attica in diem. Vid. *Kuſt.* ad Equites Ariſtoph. l. 1364. & *Kuhn.* ad *Jul. Poll.* lib. i. 121. Quantum aliorum fuerit equidem ignoro; ſed palam eſt Demoſthenem magnam ejus partem a bello iis comparandam relinquere.

Ibid. Ἐγὼ] Cæteri omnes impreſſi κἀγὼ. *Voſſ.* & *Ben. a.* β. ἐγὼ ϳ, quod perinde eſt: unam ex hiſce lectionibus neceſſariò admittendam eſſe, ut ſententia rite connectatur, nemini non liquet.

Ib. l. 5. Παέχειν ὁτιῦν ἑτοιμ] Sc. ἐμοὶ, ὡς ἀναίνομαι. *Wolfius.*

Ib. l. 7. Α παρ' ὑμῶν κελεύω] Fortaſſe legendum ἅπερ ὑπάρχειν κελεύω. Vel ἃ παρ' ὑμῶν ὑπάρχειν κελεύω. [atque id quidem confirmare videntur quæ occurrunt p. 28. l. 8, ἀδ' ὑπάρχειν δεῖ παρ' ὑμῶν.] Videtur enim ſignificare tributum eſſe conferendum; & ſequitur poſtea, αὐτοὶ τῶν χρημάτων πορισαὶ ϗ ταμίαι γενόμενοι: etſi τὸ πορισαὶ ad latrocinia & prædas agendas fortaſſe pertinet. *Idem.*

SECT.

Sect. XI.

lb. Πορε ἀπόδειξις] *Dionysius Halicarnassensis* in Epist. ad Amm. [p. 196. Ed. doctiss. *Hudsoni*] reliquam hujusce orationis partem sextam Philippicam facit, Themistocle Archonte habitam. Mihi autem, sicuti etiam cæteris omnibus Interpretibus, naturalis primæ Philippicæ continuatio videtur, quare eas ut disjungerem, non potui in animum inducere. *Tourrellus.* [vid. *Schol.* ad Α μὲν ἡμᾶς. Equidem, cum *Tourrello* & *Scholiaste* quæ sequuntur hujus orationis partem consequentem esse censeo; nollem tamen Dionysium ideo erroris redarguere. Etenim illi & sua auctoritas constare potest, atque hæc nihilominus suum adhuc locum retinere. Is sextam Philippicam Themistocle Archonte habitam fuisse tradit, ejusque exordium fuisse, Α μὲν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεδυνήμεθα σῴειν, ταῦτ' ἐστί. Ex eo autem non sequitur necessario eum hanc primæ Philippicæ partem in animo habuisse. Solenne est enim oratoribus easdem propè periodos diversis in locis repetere. Quidni igitur credamus eam sextam Philippicam vitio temporis periisse, potiùs quàm hujus orationis partem, (imperfectam enim jam esse satis ostendunt verba proximè antecedentia τότ' ἤδη λέξω) cum in libris omnibus cùm impressis tum MSstis, idque sensu commodissimo, sequentia prioribus connectantur?]

lb. l. 10. Α μὲν ἡμᾶς] *Pith.* ἃ μὲν ὧν ἡμᾶς *Voss.* ἃ ἔ μὲν.

lb. l. 12. Επειδὰν δ' ἐπιχειροτονῆτε τὰς γνώμας] Cum sententias suffragiis vestris comprobaveritis, facta discessione: verbi causâ: diversas sententias dixerint Demosthenes, Demades, Phocion. Qui igitur plures e populo assensores habuerit; τότε ἡ γνώμη ἐπι-

χειρο-

Digitized by Google

χειρολονῆται. *Wolfius.* [Semper hunc locum mendosum esse suspicatus sum; cum meliore sensu sic legendum puto: ἐπειδὰν δ' ἐχειρολονήσαιλε τὸ γνώμαι, ἐπ. αὖ. ὑ. ἀ. ἐπιχειρολογῆτε, quod verbum cum majorem vim habeat quàm simplex verbum χειρολονεῖν, idemque, ut opinor, significare possit ac si dictum esset ἐπικυρᾶτε, omnino sequi debet, non præcedere. Si conjecturis, præsertim meis, venia daretur, ita hanc sententiam refingendam velim: ἐπειδὰν δ' ἐχειρολονήσαιλε τὰς γνώμας, ἃ ἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ, ἐπιχειρῆτε. Pro hâc lectione non parum, ut videtur, faciunt quæ sequuntur, ἵνα μὴ μόνον—πολεμῆτε Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις. Locus pene huic gemellus occurrit in Orat. de fals. leg. p. 221. ἀλλὰ ἓ χειρολονεῖτε, καὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ΕΓΧΕΙΡΙΖΕΤΕ. In eâdem Orat. p. 204. δέον ὑμᾶς ἀκοῦσαι περὶ τῶν πραγμάτων, εἶτα βουλεύσασθαι, μὴ ταῦτα ἢ ΠΡΑΤΤΕΙΝ ὅ,τι δόξαι.]

Ib. l. 13. Χειρολονήσαιλις] Cæteri omnes editi & impressi, sicut etiam *Morellius* in var. lect. χειρολονήσαιλε. Mox in *Ald.* non legitur præpositio ἐν ante τοῖς ψηφ.

Ib. Schol. l. 3. Ἐξ δραχμὰς] Mendum ex insciliâ librarii ortum, qui ς 6 denotare quum cognosceret, ignorabat ς̄ cum lineâ transversâ, virgulâque subjectâ, sex millia significare. Illud γ′ quod mox sequitur, ab inverso λ natum videtur. In Notis ad *Jull. Poll.* l. 9. Segm. 53. hæc citantur, ibique legimus ἑξακισχιλίας δραχμάς. τῶν δὲ δραχμῶν ὀβολὸς τρισμυρίας. Atqui in drachmis talenti Oboli 36000 sunt, quarè rectiùs scribendum esset λ ς̄. nisi quidem, sumpto numero rotundo, quod superest, cum parvi momenti sit, omittatur.

P. 27. l. 8. Ἐτησίας] Ventos scilicet, qui ad ortum Caniculæ singulis annis constanter flabant. Nonnulli perperàm contenderunt, iis Ægyptum Nili sui incrementum debere: postea verò compertum est,

Digitized by Google

est, eam exundationem efficere imbres abundantes qui in superiori Æthiopiâ illo tempore descendunt. Vox Etesiæ ad Latinos transiit; eâque Cicero plus semel utitur; inter alios locos in Epist. l. xii. [Epist. 25.] ubi hæc habet: *Iratus temporibus, in Graeciam, desperatâ libertate, rapiebar: cùm me Etesiæ, quasi boni cives, relinquentem rempublicam prosequi noluerunt.* Quod reliquum est, per Etesias Demosthenes æstatem intelligit, tempus scilicet quo isti venti dominabantur, quôque Græci ob ingentem calorem ad æstiva se recipiebant. Philippus ad res agendas asperrimis usus est tempestatibus; quæ, omnibus bene penstatis, sua etiam secum commoda apportant. *Aul. Gell.* l. ii. c. 22. *Aristot.* Meteor. l. ii. c. 5. & 6. *Tourrellius.* [De Etesiis ac Nilo vide *Diod.* l. i. p. 35, 39. Vide etiam *Strab.* l. xvii. p. 789. Ed. *Casaub.* *Ald. Manutium*, doctiss. *Salmas.* in Plin. Exercitat. p. 299. & seqq. *Hekelii* notas ad *Cluver.* p. 390. ubi Nili increscentis descriptionem legere est elegantissimam, & *Wolfium* supra in Arg.]

Ib. l. 11. Μὴ βοηθείαις πολεμεῖν] βοήθεια, tumultuarius miles, ad propulsandos hostes subitò coactus. Συνεχὴς παρασκευὴ καὶ δύναμις constans & perpetuus exercitus, qui semper in procinctu stat, quovis in loco paratus ad vim & inferendam & repellendam. Βοηθείαις πολεμεῖν [quod *Obsopæus* perperam laudat] etsi scomma non infacetum est, minus tamen placet. *Wolfius.*

Ib. l. 13. Τπάρχει δ' ὑμῖν χειμαδίῳ μὲν χρῆσθαι τῇ δυνάμει Λήμνῳ] Licet vobis uti Lemno, &c. hybernis exercitui, id est, ut exercitus ibi hybernet. Notetur triplex dativus (1) χρῆσθαι τόπῳ τινί. (2) χειμαδίῳ, εἰς τὸ παραχειμάσαι. (3) τῇ δυνάμει, ὅπως ἂν ἡ δύναμις παραχειμάσῃ ἐκεῖ. *Wolfius.*

Ib. l. 14. Λήμνῳ, καὶ Θάσῳ, καὶ Σκιάθῳ, καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ νήσοις] Lemnos, insula maris Ægæi, ut suprà diximus. Thasus, insula prope ostium Strymonis fluvii, atque Athenienſibus subdita. Sciathus, alia in Ægeo mari insula, quæ juxta *Strabonem* lib. ix. ad Theſſaliam, cujus in confinio ſita eſt, pertinebat. Καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς ἐν τούτῳ τόπῳ νήσοις, Peparethum, Imbrum &c. intelligit. *Tourrellus.*

Ib. l. 17. Α χρὴ τραλείμμασι] Scilicet ὑπάρχειν. *Voſſ.* τραλείμμαλι legit.

P. 28. l. 5. Ραδίως ἔχει] Hunc locum corruptum videri ait *Wolfius*, & vatem potiùs, quàm interpretem, poſtulare: tribus verò modis nodum ſolvere conatur; nimirum aut legendo ἄστιδι, *facilè*, *vos Athenienſes*, *ſcietis*; aut ἄστελα, ſc. ὁ τραληγὸς (quod duriuſculum eſt, cum nondum τραληγῦ mentionem fecerit) vel denique (quod optimum videtur) ſubaudiendo γνῶναι.

Ib. l. 7. Τότων κύριος καλαςὰς ὑμῶν] Sic Baſilienſis. Manutianus ὁ κύριος καλαςὰς ὑμῶν: quod magis placet, cum ſignificet, imperatorem Athenienſium Athenienſem eſſe oportere. Mox pro ἂν ταῦτα, lego ἂν ἓν ταῦτα. *Wolfius.* [*Voſſ.* κἂν ταῦτα ἓν Aθ. deleto ἄνδρες quod in eo ſæpiſſimè abeſt. *Laud.* ἂν ἓν ταῦτα habet.]

Sect. XII.

Ib. l. 16. Αὐτοὶ ταμίαι καὶ πορισταὶ γιγνόμενοι] Imperatores militaris pecuniæ & conquirendæ & diſtribuendæ munus ſibi nacti ſunt. Demoſthenes iis præcidendam cenſet omnem prævaricandi anſam in obeundo munere parùm illis convenienti, eoſque de nihilo reſpondere oportere; præterquam de rebus ſuis geſtis, quarum rationem reddere tenebantur, niſi

Digitized by Google

nisi titulus αὐτοκράτορος, hoc est, *imperatoris plenâ potestate præditi*, immunes eos præstaret. Aristides ad pugnam Platææ, Nicias, Alcibiades, & Lamachus bello Siculo, hoc titulo insigniti erant, isque impediebat quo minus in eorum actiones inquireretur. *Suid. Plutar.* [*Alcib.* p. 200.] *Tourrellus.*

Ibid. Ταμίαι] Quæstores numero erant decem e Pentecosiomedimnis lecti. Ii in templo Minervæ, pecuniam & sacram & publicam custodiebant, nec non ipsum Minervæ simulachrum. E populi sententiâ creabantur veteri Athenienſium lege. Vid. *Schol.* ad Cherſonet. p. 60. v. ταμίας δημοσίους. *Suid. Harpocr.* & *Petit.* in Leg. Att. p. 253.

P. 29. l. 2. Τῶν ἐκείνῃ πόρων] *Voſſ.* ἐκείνῃ πόρον deleto τῶν. *Ben. a. β. γ.* τῶν ε. πόρον.

Ib. l. 8. Εἰς Αἶμνον καὶ Ἴμβρον ἐμβαλὼν] Imbros inſula versùs Cherſonesum Thracicam: Lemnos maris Ægæi inſula: ambas tenuerunt Coloniæ Athenienſium. Exiguus maris trajectus utramque a Theſſaliâ separabat: ibi autem summo Philippus imperio potitus est; itaque a situ suo talibus invasionibus valdè erant obnoxiæ. *Tourrellus.*

Ib. l. 10. Ὤχεθ' ἅγων] *Pith.* ἴχων legit.

Ibid. Καὶ πρὸς τῷ Γεραίστῳ] Geræstus, vicus & Promontorium Euboeæ, cui maris undæ magnâ vi se illidebant: unde Euripides Oreſt. [verſ. 993.]

Λευκοκύμασι πρὸς Γεραιστίοις,
Juxta albicantes fluctus Geræſtios.

Et *Callimachus* in Del. [ver. 188.]

—— Γεραίσιον εἶπετο χῦχος.

In eo celebre erat Neptuni templum. Huc alludens Aristophanes in Equit. [ver. 558.] his verbis hunc Deum invocat:

Ὦ Γεραίσιε καὶ Κρόνε. *Tourrellus.*

[Obſervandum est variari vocis Γέραστος ſcripturam;

usitatiùs enim in medio diphthongus est, atque ita hoc in loco habent Codices nonnulli. Juxta Etymologum acui debet in ultimâ: hæc enim ille: Γέρας Γεραῦ Δωρίως· γέρας μὲν γὰρ ὀνὶ τὸ γέρας, ὁ ἴλιμος· Γεραὸς ἢ ἀκρωτήριον, ἅμα καὶ ἐπίνειον. Portum habuit multarum navium capacem, quemadmodum ex Homero intelligimus Odyss. γ. ver. 771. vid. *Steph. Byzan.* & *Strab.* l. 10. p. 446.]

Ib. l. 12. Τὰ παλαιὰ δ' εἰς Μαραθῶνα ἀπίσω] Marathon vicus Atticæ, celebris ob victoriam quam Athenienses, Miltiade duce, ibi in Persas adepti sunt Olymp. 72. Ann. 3. *Idem.*

Ib. l. 13. πλὼ ἱερὰν] Duæ erant Triremes, quæ Sacræ dictæ sunt, Salaminia & Paralus. Salaminia eadem fuit atque ea quæ Delia nominata est; quâ sacrificia Delum quotannis pervehebantur. Paralus a Paralo antiquo heroe quodam nomen accepit, quique eam conscenderunt Parali appellati sunt. Ambas autem cùm ad bellum gerendum, tum ad prætores a bello, si opus esset, ad judicium retrahendos, & omninò ad publica munera celeritèr obeunda adhibitas legimus *Sigon.* lib. iv. 5. *Harpocratio* hìc intelligi putat πλὼ Παραλόν· *Wolfius* verò Deliam. His duæ aliæ posteà additæ sunt, Antigonis & Demetrias. *Suid.* v. Παραλός.

Ib. l. 14. Ἔχων τρίηρη] *Voss.* φέρων.

Ib. l. 16. Προέλησθε βοηθεῖν] Cæteri omnes editi προέλοισθε, *Pith.* προσθῆτε, *Ben. a. e. n.* προθῆσθε.

SECT. XIII.

Ib. l. 18. Τὴν μὲν τῶν Παναθηναίων] *Montfaucon.* Tom. ii. Antiq. Illust. "*Panathenæa* magnum Minervæ festum erant, quod Athenis celebrabatur & *magna sacra* vocabatur. Primus institutor fuit Erichthonius Vulcani filius; alii dicunt Orpheum auctorem. Postea Theseus coactis tribubus omnibus

" nibus ut civitatem unam constitueret, hæc festa
" restituit & auxit. Præter magna Panathenæa,
" minora etiam erant; magna quoque quinto anno
" agebantur; minora secundum quodam quotan-
" nis, secundum alios tertio quoque anno. In his-
" ce minoribus tres ludi publici exercebantur; in
" primo facium & funalium cursus agebatur primò
" a peditibus, deinde ab equitibus; in secundo
" Athletarum certamen, qui de viribus concerta-
" bant; in tertio musices certamen exhibebatur.
" Poetæ quoque exercitiis quatuor de palmâ con-
" certabant; victorum præmium vas erat olei
" plenum, quo ad libitum victor uti poterat, dum
" ne illud domum referret. Ibi quoque saltatio-
" nes visebantur: sacrificium sumtuosum erat,
" quisque pagus bovem suppeditare tenebatur, ex
" carnibus verò quæ supererant convivium pub-
" licum celebrabatur. Majori pompâ magna Pa-
" nathenæa perficiebantur. Peplum Minervæ pro-
" cedendo ferebatur, vestis erat alba non manicata,
" auro contexta, in quâ repræsentabantur pugnæ
" gestaque Minervæ, Jovis & Heroum. Pompæ
" huic intererant omnes senes juvenesque utriusque
" sexûs." Vide *Meurs.* in singulari libro de hoc festo. *Suid. Harpoc.* Argum. ad *Mid.* Demosthenis, & *Duport.* Prælect. ad Theophrast cap. 2. Omnino autem libet huc transcribere *Plutarchi* locum, qui in Theseo p. 10. Ed. *Lutet.* hæc habet: Μετὰ δὲ τοῦτον Αἰγέως τελευτῶν, μέγα καὶ θαυμαστὸν ἔργον εἰς νεῖν βαλλόμενος, συνῴκισε τὰς τῶν Ατθικῶν πολισχνίας εἰς τὴν ἄστυ, καὶ μιᾶς πόλεως ἔνα δῆμον ἀπέφηνε, πάντας προαιρέσεως ὄντας καὶ συναναπλήσεις πρὸς τὸ κοινὸν πάντων συμφέρον· ἔτι δ' ὅτε καὶ διαφερομένους ἀλλήλοις καὶ πολεμοῦντας ἐπιὼν διέπειθε καὶ δήμους καὶ γένη. τῶν μὲν ἰδιωτῶν καὶ πενήτων ἐνδεχομένων ταχὺ τοῦτο παράκλησιν αὐτῷ· τοῖς δὲ δυνατοῖς ἀβασίλευτον πολίτειαν προτείνων καὶ δημοκρατίαν, αὐτὸς

μόνον ἄρχοντι πολέμῳ καὶ νόμων φύλακι χρησομένῳ, τῶν δ' ἄλλων παρέξουσαν ἅπασιν ἰσομοιρίαν· τὸς μὲν ταῦτα ἔπειθεν· οἱ δὲ τὴν δύναμιν αὐτῆ δεδιότες, μεγάλην ἔσαν ἤδη, καὶ τὴν τόλμαν, ἐβούλοντο πειθόμενοι μᾶλλον ἢ βιαζόμενοι ταῦτα συγχωρεῖν· καταλύσας δὲ τὰ παρ' ἑκάστοις πρυτανεῖα καὶ βουλήρια καὶ ἀρχὰς, ἓν δὲ ποιήσας ἅπασι κοινὸν ἐνταῦθα πρυτανεῖον καὶ βουλήριον, ὅπερ νῦν ἵδρυται, τὸ ἄστυ τήν τε πόλιν Ἀθήνας προσηγόρευσε, καὶ Παναθήναια Συσίαν ἐποίησε κοινήν· ἔθυσε δὲ καὶ μεῖοίκοια (lege μετοίκια) τῇ ἕκτῃ φθὶ δέκα τῆ Ἑκατομβαιῶνος, ἣν ἔτι νῦν Θύουσι. Cruserio interprete: *Ab Ægei excessu grande & mirificum opus agitans animo, contribuit Atticæ cultores in unam urbem, uniusque urbis unum reddidit populum, qui tunc erant divulsi & ægrè ad agendum in communi de republicâ conciri poterant: nonnunquam enim dissidebant mutuò, belloque certabant. Hos adiit, proposuitque eam rem singulis populis & familiis. Cujus consilium privati & inopes citò acceperunt. Opulentis & potentibus quum remp. regno forè liberam proponeret, in quâ omnis penes populum esset futura potestas, ipse verò moderator tantùm belli, & legum foret custos, cætera paria omnibus, partim eos perpulit: alii opes ejus veriti jam amplas atque audaciam, malebant sponte his quàm vi compulsi assentiri. Igitur dissolvit vicatim prytanea & curias & magistratus, unoque statuto omnibus communi illic prytaneo & curiâ, ubi hoc tempore conspiciuntur, Astu & urbem Athenas appellavit, & Panathenæa sacrificium effecit commune. Celebravit etiam Metœcia*, id est, festum demigrationis, *sexto decimo die mensis Hecatombæonis, quem etiam nunc festum agunt.*

Ib. l. ult. Τῶν Διονυσίων] Gemina item Dionysia fuerunt, festa scilicet quæ in honorem Bacchi celebrabantur; majora ac minora. Quandocúnque autem Διονύσια absolutè legimus apud Atticos scriptores,

tores, Dionysia majora, quæ & Dionysia verna, intelligere debemus. Altera autumnalia; extra urbem in agris habebantur, unde dicta erant Διονύσια τὰ κατὰ ἀγρούς, & Dionysia minora; erant enim tantùm παρασκευὴ quædam seu præparatio ad Bacchanalia verna, quæ majora & antiquiora. *Duport.* ad Theophrast. Vide autem *Meurs.* in libro singulari de hoc festo.

P. 30. l. 1. Δεινοὶ] Vox hæc latissimæ significationis est; insignes emphases & elegantias facit in Linguâ Græcâ. Cum de personis dicitur, est μέση λέξις, & modò in bonum, modò in malum sumitur, ut & *gravis* Latinè. Vide *Duport.* in Theophrast. cap. 1.

Ibid. Ἂν τι δεινοὶ λάχωσιν, ἄν τε ἰδιῶται] Οἱ μὲν δεινοὶ ἐνταῦθα οἱ ἔμπειροι τῆς ἀληθείας τῶν ἐορτῶν, οἱ δὲ ἰδιῶται, οἱ ἄπειροι τῶν τοιούτων. Exemplo sit in oratione κατὰ Νεαίρας, *Stephanus* δεινὸς, *Theogenes* rex sacrificulus, ἰδιώτης: qui (ut alibi scripsi) opponitur τῷ τε πολιτευομένῳ, καὶ τῷ πεπαιδευμένῳ, καὶ τῷ τεχνίτῃ ἢ δεινῷ καὶ ἐμπείρως ἔχοντι ἢ σύμφορίαν φύσεως ἠυτυχηκότι. *Wolfius.*

Ib. l. 2. Λάχωσιν] Observat *Olivetus* ex hâc voce apparere, forte electos fuisse quibus horum festorum cura commissa est.

Ib. l. 3. Ἐπιμελησόμενοι] *Pith. Voss.* & *Ben.* α. ε. ἐπιμελούμενοι. Mox pro ἀναλίσκετε, *Voss.* ἀναλίσκεσθαι.

Ib. l. 6. Οσῳ οὐκ οἶδ' ἄν τις τῶν ἀπάντων] *Wolfius* hæc ita transtulit *an ullus omnium habet:* nos *nulla* vertimus, ut ad ἀπόστολος referatur. Cum *Wolfio* sentire video *Tourrellum* atque *Olivetum*, juxta quos sensus loci est, Athenienses de festis suis præparandis magis sollicitos fuisse, inque eâ majores sumptus fecisse quàm cæteri Græci: quod utique verissimum est, sed minus quàm quòd anteà dictum fuit, ideoque id velle Demosthenem vix putem:

Digitized by Google

prætereà hæ voces de cæteris Græcis parùm commodè intelligi posse videntur, nisi additum fuisset vox Ελλήνων. *Nic. Carrus* hunc locum ita vertit: *quantum haud scio an ulla unquam classis vestra habuerit:* sed illud *vestra* rectiùs, ut opinor, omittatur. Cæterum, ut sciamus quanto sumptu hæc apud Athenienses festa celebrabantur, quantoque illi studio istiusmodi cærimonias sectabantur, *Tourrellus* ad Platonem nos remittit in Alcib. ii. [p. 148.] & Athen. l. 14.

Ib. l. 8. & 9. Τὸν εἰς Μεθώνην, τὸν εἰς Παγάλας, τὸν εἰς Πολίδαιαν] De Methonâ ac Poridæâ vide suprà p. 223. Pagasæ maritima Thessaliæ urbs fuit, navale autem Pheræorum. Ibi *Argo* navis extructa fertur, unde & *Pegasæa* appellatur. Ab eâ illic compactâ Pagasas nomen habere fabulantur: alii probabiliùs nomen loco ἀπὸ τῶν πηγῶν, Dor. id est, *fontibus*, factum sentiunt, qui frequentes ibi largique fluunt. Vide *Strab.* l. ix. p. 436. Ed. *Casaub.*

Ib. l. 11. Προεῖδεν] *Ben. a. β. γ. ε.* προοῖδεν, quod rectius videtur.

Ib. l. 12. Χορηγὸς ἢ Γυμνασίαρχος] Choragi Dionysiis & Panathenæis choros curabant & ducebant: victum etiam iis, nec victum solùm, sed & coronas aureas, vestesque chori ipsius, ornamenta, atque insignia suppeditabant. Inque eâ re tantum studii, tantumque industriæ posuerunt, ut magistros, & tibicines præstantiores coram Archonte sortiti sint, ludumque habuerint, in quo per magistrum quem χοροδιδάσκαλον appellabant, chorum ipsum erudiendum, & exercendum curârint. Etenim inter ipsos illustre de laude, victoriâque certamen intercedebat, ita ut in Dionysiis qui hymnis canendis alterum superâsset, is tripodem præmium ferret, eumque cum magnâ cærimoniâ dedicaret. Gymnasiarchi ii dicti sunt, qui oleum iis, qui se palæs-

Digitized by Google

palæstrâ exercere vellent, ministrârunt. Hæc officia inter primos honores erant, qui in civitate caperentur. *Sigon.* lib. iv. 4.

Ib. l. 13. Παρὰ τὰ] Παρα τα pro παρά τινος rectiùs scribendum censet *Wolfius*; & sic quidem in Demosth. alibi scriptum reperies.

Ib. l. 16. Τῆς τότε παρασκευῆς] *Pith. Voss.* & *Ben.* ε. ι. θ. τῇ τ. παρασκευῇ.

Ib. l. ult. Λόιςα, ἀδιόρθωλα] *Voss.* ἡ ἀδιόρθωλα.

Ib. Schol. l. 5.—μον παρασκευῆς] Τὸ ἡ à *Suidâ* etiam prætermittitur, qui hæc descripsit; ad eum *Kust.* "Rectiùs legeris, μὴ ςραλιᾶς ἡ παρασκευῆς εἰς "πόλεμον." Mox παραπεμπόμενοι ex Suidâ emendavi, qui vicissim hoc ex loco corrigendus est. Etenim in eo ita hæc leguntur: Αποςολάς. (potiùs lege Αποςολαί) ἀποπέμψεις, δῶρα. Καὶ ἀποςελλόμενος μιλὰ ςρατιᾶς εἰς πόλεμον παρασκευῆς. Τῶν δ' πλοίων τὰ μὲν σωτριβόμενα ταῖς ἀποςολαῖς· τελίεσι ταῖς ἀποπέμψεσι. Primo igitur hæc τῶν δ. π. &c. τῷ δῶρα subjungenda sunt: deinde pro καὶ ἀποςελλόμενος legendum est ὁ ἀπόςολος, ὁ ἀποςελλόμενος, &c.

P. 31. l. 1. Τριηράρχας] *Triremium Præfecti:* armamenta triremibus & victum remigibus ex suis sumptibus dabant: propter tamen sumptûs magnitudinem, ea interdum à civitate acceperunt: aliquando duo simul triremem instruxerunt, aliquando tres, aliquando decem, aliquando plures. Ut autem Prætores in re maritimâ trierarchis omnibus, sic singuli trierarchi singulis triremibus, ac ejus triremis remigibus imperârunt. *Sigon.* lib. iv. 4. & 5. Vide *Suid.* & *Petit.* in Leg. Att. l. 3.

Ib. l. 2. Ἀνιδόσεις] Solon quidem ab initio propterea census civium constituerat, & ex iis classes quatuor descripserat, Quinquemodialium, Equitum, Zeugitarum, & Theticorum, ut omnes prò ratione fortunarum suarum operam, studiumque

Digitized by Google

ſuum reip. commodarent, ac ne quis excuſatione tenuitatis publicorum munerum onus defugeret, ἀντίδοσιν excogitârat, quæ fuit muneris & fortunarum cum altero permutatio. Poſteà placuit, ut, totâ ratione mutatâ, mille ac ducenti ex univerſis claſſibus legerentur, qui cum cæteros divitiis antecederent, ſoli etiam publicorum munerum onera ſuſtinerent. *Sigon.* ibid. Quamvis autem immutatum fuerit inſtitutum, nihilo tamen minus obtinuerunt ſemper *Solonis* περὶ τῶν ἀντιδόσεων Leges, accommodatæ tantùm ad diſtributionem civium poſt Solonem uſu receptam. Itaque ſi quis e trecentis qui ſepoſiti erant ad obeundas Trierarchias ſumptus tolerare non poſſet, Lege licebat eâ claſſe excedere, ſi quem ſe locupletiorem vacantem oſtendiſſet. Quod ſi is qui deſignabatur, ſe ditiorem eſſe fateretur, in trecentos alterius loco referebatur: ſi negaret, permutabant inter ſe facultates. *Petit.* in Leg. Att. l. 3. Confer *Argument.* ad Demoſth. & Iſocr. orat. περὶ ἀντιδόσεως. Non omittendum eſt quod hìc optimè obſervant *Tourrellus* atque *Olivetus*; nempe ex hâc Solonis lege, licèt in ſe bonâ ac ſapienti, magna reip. incommoda evenire poſſe, quippe quòd, cum aliquid agendum eſſet, rem malè procraſtinarent hæ apud Imperatores diſcutiendæ περὶ ἀντιδόσεως Actiones.

Ib. l. 4. Ἐμβαίνειν τὰς μετοίκους] Μέτοικος eſt qui ex aliâ civitate ad aliam emigrat, nec ut peregrinus ad breve tempus adventat, ſed illic domicilium habet. Pendebat verò quotannis XII drachmas, quod μετοίκιον dicebatur. Qui id tributum non ſolverant, abducebantur ad τὰς πωλητὰς, convictique vœnibant. *Harpoc.* Horum Μετοίκων alii μετοίκιον non pendebant, quippe quum eodem cum civibus uterentur jure, & Ἰσοτελεῖς dicebantur. Omnia & privata & publica adminiſtrabant per *Patronum*, quem de civibus

Digitized by Google

civibus Athenienſibus eligere Lege jubebantur. *Petit.* in Leg. Att. l. ii. Vox ἐμβαίνειν ſæpiùs abſolutè poſitum invenitur: ſic infra p. 35. Οὐκ ἐμβησόμεθα, ut ex MStis emendavimus.

Ib. l. 5. Τὰς χωρὰς οἰκέτας] *Wolfius* vertit: *libertinos qui ſuam ipſi rem familiarem adminiſtrant:* ſc. ſub τῶν δεσποτῶν. Auctore *Harpocratione*; ad quem *Valeſius:* "An potiùs ſunt ruſtici, qui rure habi-"tant, χωρῖται, *Heſychio, Dionyſio* lib. i. pag. 68. "(cui ſententiæ accedit *Tourrellus*) an potiùs ξένοι, "qui οἰκέται Ἀθήνησιν, de quibus Demoſthenes "contra Leptinem, qui ſcripſerat legem, μηδένα "ξένον εἶναι ἀτελῆ, μὴ διωρίζων τῶν οἰκετῶν Ἀθήνησι, "quòd reprehendit eo loco. Cl. *Ezech. Spanhe-"mius* in Notis ad Ariſtoph. Nub. v. 225. hæc in-"terpretatur *qui extra Atticam habitant.*"

Ib. l. 6. Αὐτὰς] Sc. Ἀθηναίας ἢ πολίτας ἀντὶ τῶν μετοίκων ἢ ἀπελευθέρων. *Wolfius.*

Ib. l. 8. Τὸν γὰρ] *Pith.* τὸν μὲν γὰρ. Mox *Pith. Voſſ.* & *Ben.* α. ε. ἐκ ἀναμβάσι. deinde pro ῥᾳθυμίαν *Pith.* & *Ben.* β. γ. η. ϑ. εἰρωνείαν.

SECT. XIV.

P. 32. l. 1. Ἐπιστολὴ] Ἐπιστολαὶ emendavi ex MSto *Laud.* ob præcedens plurale τὰς ἐπιστολὰς· atque ita centies in Demoſthene antecedenti numero reſpondet ſequens ἐπιγραφή.

Ib. l. 15. & ſeqq. Οὐκ ἀκολαθεῖν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' αὐτὰς ἔμπροσθεν εἶναι τῶν πραγμάτων] *Livius* lib. ix. cap. 18. *At, Hercule, reges, non liberi ſolùm impedimentis omnibus, ſed domini rerum temporumque,* trahunt conſiliis cuncta, non ſequuntur.

Ib. l. 18. Αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ] *Wolfius* ὅπερ mavult: & ſic quidem alibi Demoſthenes, ſed longè frequentiùs apud eum hæc formula occurrit: ſic

ſupra

Digitized by Google

ſupra p. 21. ὥσπερ τ. περ. τὸν αὐτὸν τρόπον ſpectantibus, & in ſexcentis aliis locis.

P. 33. l. 5. Τριήρεις] Athenienſes valde erant mari potentes. Facilè trecentas naves adornabant, eaſque tam benè inſtructas, ut cum duplo navium numero par iis certamen eſſet. *Thucyd.* l. ii. *Cic.* Verr. 5. *Iſoc.* in Panegyr. *Demoſth.* περὶ Συμμοριῶν p. 108.] Litteris atque navigationi ex æquo factum eſt hujus populi ingenium: paremque inter eos Parentes, lege id jubente curam impendebant pueris in utroque horum inſtituendis: unde natum eſt proverbium Μήτε νεῖν μήτε γράμματα ἐπίστασθαι, *neque natare neque litteras ſcire:* quo craſſam hominis ignorantiam ſignificabant. *Suid.* [Vide *Meurſ.* de Fort. Athen. c. 8. & *Petit.* in Leg. Att. p. 162.] *Tourrellus.*

Ibid. Ὁπλίτας, ἱππέας,] Athenienſes plerumque exercitum aluerunt novem & viginti mille peditum, equitum verò ducentorum. *Thucyd.* l. ii. *Diod.* l. xii. *Idem.* [Pro *ducentorum* debuit dicere *bis mille cum octingentis*, ut patet ex ipſo *Thucydide*, libro citato p. 109. Ed. *Francofur.* ἱππέας δ' ἀπέφαινε ἑξακοσίους καὶ χιλίους, ξὺν ἱπποτοξόταις, ἑξακοσίους καὶ χιλίους τοξότας. *Equites verò demonſtravit mille & ducentos cum equeſtribus ſagittariis; ſexaginta etiam & mille ſagittarios.* Vid. *Meurſ.* Att. Lect. lib. i. cap. 1.]

Ib. l. 6. Χρημάτων προσόδου] Athenienſium annui reditus fuere talenta 1200, & quod excurreret. *Æſchines* Orat. περὶ παραπρεσβ. Φόρου δ' ἡμῖν καὶ ἐπιπλέον προσῆλθε πλέον ἢ χίλια καὶ διακόσια τάλαντα, *Tributum verò nobis annuum accedit pluſquam mille & ducenta talenta.* Atticæ autem totius cenſus erat talentorum 6000: ut indicat *Demoſthenes* περὶ συμμοριῶν. Vid. *Meurſ.* loco modò citato.

Ib.

Digitized by Google

Ib. l. 8. Οὐδενὸς ἧττον ἀπολείπεσθε] Assectamini omnes, id est, in tergo hæretis hosti, sequimini, quò vos adversarii ducunt. *Wolfius.*

Ib. & seqq. Ὥσπερ οἱ βάρβαροι πυκτεύουσιν, ἅτε πολεμεῖτε Φιλίππῳ] Panætius in Aulo Gellio, ratione contrariorum, virum prudentem bono Athletæ comparat, qui se nunquam nudat, hostisque vultum semper observat. *Tourrellus.* [Locus est lib. 13. cap. 27. quem, quum valdè elegans sit, & ad hæc illustranda non parùm faciat, huc transcribere haud piget. Verba sic habent: *Vita hominum, qui ætatem in medio rerum agunt, ac sibi suisque esse usui volunt, negotia periculaque ex improviso assidua & prope quotidiana fert. Ad ea cavenda atque declinanda proinde esse oportet animo semper prompto atque intento, ut sunt Athletarum, qui Pancratiæ vocantur. Nam sicuti illi, ad certandum vocati, projectis altè brachiis consistunt, caputque & os suum manibus oppositis, quasi vallo, præmuniunt; membraque eorum omnia, priusquam pugna nota est, aut ad vitandos ictus cauta sunt, aut ad faciendos parata: ita animus atque mens viri prudentis, adversus vim & petulantias injuriarum, omni in loco atque in tempore prospiciens, debet esse arrecta, ardua, septa solidè, expedita, nunquam connivens, nusquam aciem suam flectens, consilia cogitationesque contra fortunæ verbera, contraque insidias iniquorum, quasi brachia & manus, protendens; ne quâ in re adversa & repentina incursio imparatis improtectisque nobis obortatur.*]

Ib. l. 17. Συμπαραθεῖτε] *Jensius* Lect. Lucian. lib. iii. cap. 13. συμπεριθεῖτε legendum suspicatur: ut in Luciano de Mercede Cond. συμπεριθεῖς ἄνω καὶ κάτω. Supra quidem, inquit, apud Lucianum τὸ συμπαραθεῖς habuimus; at illud notat (nec aliter ibi sumitur) *pone sequi, comitari:* apud Demosthenem verò quemadmodum & in adducto ex Luciano de

Digitized by Google

Merc. Cond. loco, requiritur sensus τῷ *una circumferri, circumagi, circumcurrere.* Verùm, cum recepta lectio benè habeat, nihil temerè mutandum est.

Ib. l. 19. Βεβάλλωσε] *Ben.* ἡ. βαλλίωσε. Mox pro αὐτοῖς *Voss.* & *Ben.* s. 9. αὐτοί.

Ib. l. 20. Οὐδὲ περὶ τῶν χρημάτων] Cum pecuniæ sint nervi bellorum, non incommoda est hæc lectio. Malo tamen cum Obsopœo, πραγμάτων, quod omnia complectitur. Et quid si legas πρὸ τῶν πραγμάτων. *Wolfius.* [Utrique lectioni sui suffragantur MSti; sed τὰ πραγμάτων præferendum duxi. Non enim eos Demosthenes usquam reprehendit quòd de pecuniâ conquirendâ minus sint solliciti, sed quòd nullam omnino rerum gerendarum curam maturè satis suscipiant: hoc est ἐκ ἐμπροσθεν ὧσιν τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ τὰ συμβαίνοντα διώκωσιν. Sic in Orat. de Pace, & similiter in Philipp. 4. ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι πρὸ τῶν πραγμάτων εἰώθασι χρῆσθαι τῷ βελλίεσθαι· ὑμεῖς δ' μετὰ τὰ πράγματα. (Quod sanè pro *Wolfii* conjecturâ facere videtur, legendum πρὸ non περί: sed tum ταυτόλοσα erunt quæ sequuntur: πρὶν ἂν ἡ γενημένον &c.) Objici quidem potest vocem χρημάτων idem significare posse atque τὸ πραγμάτων, sed hoc non liquet. Eo quidèm sensu singulare χρῆμα sæpe sæpiùs usurpatur: plurale χρήματα, ut opinor non item.]

Sect. XV.

P. 34. l. 11. Ἀι μοι δοκῇ] *Voss.* τὸ ἂν inter ὑποχρῆν & ἐνίοις inserit, *Wolfius* δοκεῖ legit.

Ib. l. 18. Μητ' ἐνθυμεῖται, μήτε λογίζεται] Centies quidem hæc verba conjuncta leguntur in Demosthene: quare minùs lubenter immutarem, nisi sequens vox ὁρῶν id necessariò postulare videretur. Ecquis enim sensus est: *Miror neminem vestrûm cogitare*

Digitized by Google

cogitare vel considerare bellum de ulciscendo Philippo initium cæpisse &c. *cum videat bellum* &c. Jam verò repositò ὀργίζεται, quòd præter *Obsopæum* etiam *Ben. α. β. ε.* agnoscunt, & sensus longè melior eruetur, & constructio optimè constabit. *Miror neminem vestrûm vel animadvertere*—& quæ sequuntur, *neque indignari, cum rem ita se habere videat.*

P. 35. l. 1. Παθεῖν αὐτὰς] Τὸ αὐτὰς abest a *Voss.*

Ib. l. 7. Οὐκ ἐκβησόμεθα] Ita omnes editi, sed nullo, ut videtur, sensu. Ecquis enim credat Demosthenem tam ineptâ ταυτολογίᾳ dixisse οὐκ ἐκβησόμεθα; οὐκ ἴξιμεν; Nullâ igitur dubitatione ἐμβησόμεθα reposui; quam lectionem exhibent *Laud. Pith.* & *Ben. α. ε.* Sæpius absolutè ponitur hoc verbum: supra p. 31. ἐμβαίνειν τὰς μείοιχας: in Orat contra Mid. p. 375. ὑμεῖς δ' οὐκ ἐμβήσεσθε: & sic etiam apud Latinos aliquando *conscendere*. Livius: *Conscendunt alacres copiæ*; sub. navem. Cæsar: *Erat completis littoribus contentio, qui potissimum ex magno numero conscenderent.* Cic. Attico, lib. ix. 187, 4. *Idibus Martiis Pompeium a Brundisio conscendisse.* In *Voss.* legitur οὐκ ἐκβησόμεθα: οὐκ ἔτι μέν: quod profectò vulgatâ melius est, sed, cum aliquid mutandum sit, magis placet ἐμβησόμεθα.

Ib. l. 9. Οὐκ ἤδη τιὼ ἐκεῖνα πλευσόμεθα] Sub. χώραν. Cæteræ Editt. πλευσόμεθα, minus Atticè. Vid. *Longin.* in notis supra ad. pag. 14.

Ib. l. 11. Ηρετό τις] Doctiss. *Zach. Pearce* in Emendat. ad *Longin.* "Hæc verba aut ex Glosse-"mate nata sunt, utpote ex margine, ubi ad vo-"ces ποῖ δὴ προσορμισόμεθα explicandas posita erant, "in textum recepta; aut eâ lectio, quæ inter varias "Demosthenis lectiones a *Morellio* collectas extat, "admittenda est, sc. ἔροιτό τις." Ego quidem mutare nolui, quippe quòd hasce voces omnino delendas esse censeam.

Ibid.

Digitized by Google

Ibid. Εὑρήσει τὰ τοῦρα] *Tollius* ad *Longin.* ibid. "*Tacitus* ad hunc Demosthenis locum videtur "respexisse, cum dicit in l. ii. Hist. *Aperiet & re-* "*cludet contecta & tumescentia victricium partium* "*vulnera bellum ipsum.*"

Ib. l. 14. & seqq. Καθώμεθα ἔτοιμοι λοιδορημένων ἀκού-οντες καὶ αἰτιωμένων ἀλλήλους τῶν λεγόντων] Hujusce moris testimonium perhibent Isocrates in Panath. & Aristoteles Rhet. l. iii. c. 17. eorundem ambo temporum cum Demosthene. Aristoteles etiam addit, Isocrati magis quàm cuivis alteri solenne fuisse contra alios invehi, idque non solùm in suggesto, a quo eum vocis suæ infirmitas magnáque ejus timiditas summoverant, verùm etiam in iis, quas nunquam pronuntiavit, Orationibus. *Tourrellus.*

Ib. l. 16. Οὐδὲν ἡμῖν ἐ μὴ] In *Voss.* ἐδὲν ὑμῖν μὴ, deleto τῷ ἐ, quod etiam a *Pith.* abest.

P. 36. l. 5. Καταγελῶσι τὰς τ. ἀποσόλους] Hæc conjungo: etsi fortè legendum, τῶν τοιούτων ἀποσόλων & postea οἱ σύμμαχοι τεθνᾶσι τῷ δίκῃ. Durum enim fuerit, τεθνᾶσι τὰς τοιάτας ἀποσόλους, ἀντὶ τῶ λέγὸ τὰς, ἢ ἕνεκα τῶν τοιούτων ἀποσόλων, ἀδαμῶς θαῤῥούν-τες τούτοις. *Wolfius.* [In *Voss* legitur præpositio διὰ; inter varias autem Demosthenis lectiones a *Morel-lio* collectas habemus τὰς τ. ἀποσόλας ὁρῶντες, quæ profectò germana lectio videtur.]

Ib. l. 7. Οὐ γάρ ἐστιν, ἐκ ἔστιν ἕνα ἄνδρα—] Apud Græcos proverbium erat vetus in hanc sententiam, εἷς ἀνὴρ οὐδεὶς ἀνήρ: *unus homo nullus homo* est. Eodem sensu Euripides in Heracl. [ver. 275.] ait, μιᾶς χειρὸς ἀθενὸς μάχη, *unius manûs infirma est pugna.* Tourrellus.

Ib. l. 9. Τροχέθει μέντοι κὴ φῆσαι—] Verisimile est hoc ad Charetem pertinere, ducem Athenien-sium qui adeo promptè maxima pollicebatur, ut inde proverbium oriretur Χάρητος ὑποχέσεις, *Charetis polli-*

Digitized by Google

pollicitationes, quo promissum aliquod frivolum omnino esse significarent. In Equitibus Aristophanis Act. 5. legimus sermones quos ad populum habere soliti sunt istiusmodi imperatores, quò eos spe adulatoria sustentarent. *Idem.*

Ib. l. 12. Ὅταν γὰρ ἥτ[τ]ηται] Sic Editi omnes; sed pessimè, ut videtur. Etenim si hæc lectio retineatur, quorsum pertinent quæ sequuntur, τι χρὴ προσδοκᾶν; Siquidem id quod iis esset temendum, non jam erat expectandum, postquam victus fuisset Imperator cum exercitu. Multo minus isti lectioni congruunt quæ postea de Imperatoribus dicuntur: πρὸς τὰς ἐχθρὰς ἥδεις ἥδε ἅπαξ αὐτῶν ἀγωνίσασθαι περὶ θανάτε τολμᾷ. Quomodo enim vinci poterat imperator, qui cum hoste ne quidem pugnare ausus est? Omnino igitur in textum reponendum duxi ἡγῆται. quod exhibent *Pith. Laud.* & *Ben. a. γ. ε. η. 9.* atque hanc germanam esse lectionem satis, ut opinor, liquet ex ipso hujusce loci scopo. Hîc enim id Athenienſibus inculcat orator, quod & alibi passim, nempe quàm necesse sit ut ipsi per se militent, neque omnia peregrinis copiis committant. Quid enim expectandum est, inquit, cum nullos alios Imperator milites habeat, quàm miseros peregrinos, eosque mercede etiam fraudatos? Supra p. 23. dixerat quid exinde sperare poterant, cum dicit ἐξ ὧν δ' αὐτὰ καθ' αὐτὰ τὰ ξενικὰ ὑμῖν στρατεύεται, τὰς φίλας νικᾷ καὶ τὰς συμμαχίας, οἱ δ' ἐχθροὶ μείζους τῷ δεσπότῃ γεγόνασι, &c. Similis locus est in Orat. de Rep. Ordin. p. 97. quem vide. *Voss.* ἡγεῖται legit, quod, cum longiùs a receptâ lectione distet, emendationem confirmat.

Ib. l. 13. Ἀποιμίδου] *Harpocratio* (nisi locus mendosus sit) & ad eum *Mausacus* vocem ἀποιμίδου hoc in loco significare docent *qui voluntariò mercedem non recipiunt*: ita ut idem sonet ac ἀμίδων. *Tourrellus*

Tourrellus alteram hujuſce vocis ſignificationem amplectitur, quâ notat eos qui ſine mercede dimittuntur, cum tamen mercenarii ſint; ita enim hunc locum vertit: *miſerables étrangers, qui ne touchent point leur paye.* In eâdem ſententiâ *Wolfius*, cui quidem facilè accedo. Vide ſupra pag. 23. & Scholion ad v. μὴ μοι μυρίας p. 19.

Ib. l. 15. Ενθάδε] Scilicet in Suggeſto. Cæteri impreſſi ἐνθένδε habent: minus rectè. Vid. *Schol.* ad ἀθλίων ἀπ. ξένων.

Ib. l. 17. Ψηφίσηνδε] Ed. *Francofur.* ψηφίζηνδε, *Ald.* ψηφίζεσθε.

Ibid. Τί κ᾽ χρὴ] A nonnullis τὸ χρὴ abeſt; neque id agnoſcit *Henricus Stephanus*, qui hunc locum citat in v. ἀπομίδω.

P. 37. l. 4. Ωστε μὴ] *Wolfius* ἐ γὰρ μὴ—ὁρᾶν δεῖ. *Voſſ.* ἐ γὰρ deleto τῷ μὴ, quam lectionem *Aldus* in nonnullis reperit. Eundem ſenſum in verſionibus ſuis exprimunt *Nic. Carrus*, & duo Gallici Interpretes; iſque ſanè aliquanto melior videtur.

Ib. l. 8. Στρατηγῶν ἕκαστον δὶς καὶ τρὶς κρίνεται &c.] Idem Comicus, [ſ. *Ariſtophanes*] ſive potiùs fidelis rerum Athenienſium hiſtoricus, *Acharn.* Act. 4. Sc. 7 & in *Avib.* juxta finem, docet nos magno contemptui fuiſſe eo tempore, hoc eſt paucos ante Demoſthenem annos, Athenienſium imperatores. In Proverbium jam pridem ceſſerat eorum ignavia, proque maximâ contumeliâ dicebant: *Ecce Homo timidior Piſandro.* Tourrellus. [vid. *Suid.* v. Εἴ τι Πεισάνδρου.]

SECT. XVI.

Ib. l. 17. & ſeqq. Μιᾷ Λακεδαιμονίων φασὶ Φίλιππον π. τ. Θηβαίων καλάλυσιν] Thebæ, princeps Bœotiæ urbs, atque una ex maximis Græciæ Reſpublicis

Digitized by Google

publicis, inter quas proximè parem Athenis ac Lacedæmoni locum obtinuit. Lacedæmonii post pugnam Leuctricam contra Thebanos vindictam anhelabant, eaque res otiosorum istiusmodi hominum somniis atque conjecturis materiam satis amplam præbuit. *Idem.* [Vide similem locum in 2 Philippicâ p. 45. & Isocratis Philipp. p. 232. Ed. *Battie.*]

Ib. Schol. l. 5. Οἱ δ' ἀδικίαν] In *Henr. Steph.* v. ἀπόμωθ@, qui hunc locum citat, ita hæc leguntur, οἱ διὰ δειλίαν καὶ κακίαν.

P. 38. l. 1. Τὰς πολιτείας ἀγαπᾷν] Ἡ ὀλιγαρχίας ἢ τυραννίδας ἐγκαθιςάνλα ταῖς πόλεσι. Nam fuit hæc Græcorum ratio: Reges, urbes gubernari a singulis: Oligarchici, ut Lacedæmonii, a paucis: Democratici, ut Athenienses, á multis, hoc est a plebe, voluerunt. Hoc illud est, quod ait Thucydides τῇ ά. [p. 14. Ed. *Æm. Port.*] τὰς Λακεδαιμονίας βέλεσθαι τὰς συμμάχας ἐπιτηδείως σφίσιν αὐτοῖς πολιτεύεσθαι, τετίσιν ὀλιγαρχεῖσθαι. *Wolfius.*

Ib. l. 2. Ὡς πρέσβεις πέπομφεν ὡς Βασιλέα] Nam cum Isocratis impulsu bellum Persicum animo agitaret, probabile est & ejus ingenio dignum, per fæciales priùs eum res repetere voluisse: hoc est, τὰς καλὰ τὴν Ασίαν Ελλησίδας πόλεις καὶ νήσους ἀξιῶν ἐκεῖνον ἐλευθέρας ἀφεῖναι, καὶ τῆς Εὐρώπης πανελῶς ἀποσῆναι, ἀρκεῖσθαι τῇ τῶ ἐν τῇ Ασίᾳ καλοικούντων βαρβάρων ἀρχῇ. *Idem.*

Ib. l. 3. Βασιλέα] Alibi passim Demosthenes Persarum Regem solo Βασιλέως seu *Regis* titulo, ut hìc, designat. Atque ita alii sæpe Scriptores. *Aristoph.* in Acharn. ver. 647. Οτι καὶ Βασιλεὺς & quæ sequuntur. Idem in Equit. 476.——ἢ Μήδοις καὶ Βασιλεῖ ξυνόμνυε. Usitatiùs autem Μέγας Βασιλεὺς appellabatur. Sic idem in Pluto ver. 170. Μέγας ἦ Βασιλεὺς ἐχὶ διὰ τῶτον κομᾷ; ad quem locum hæc *Car. Giraldus:* " *Magnum Regem* absolute vocant

Digitized by Google

" regem Perſarum. Cum enim Cyrus Aſſyriæ &
" Mediæ regna in Perſas tranſtuliſſet, Aſiam de-
" bellaſſet (unde argenti quingenta millia talento-
" rum reportavit, præter craterem Semiramidis,
" cujus pondus erat quindecim talentorum) voca-
" tus eſt μέγας βασιλεύς: a quo poſtea Perſarum
" reges μεγάλης βασιλείας appellari ſe voluerunt."

Ibid. Οἱ ἐν Ἰλλυριοῖς πόλεις τειχίζειν] Philippus decem abhinc annos magnam hujus regionis, quæ jam *Sclavonia* appellatur, partem ſubegerat. Haud veri abſimile eſt eos iſtiuſmodi rumores eo animo ſparſiſſe ut Philippo eſſent utiles, cum perſuaſum darent ſcilicet longè ab Athenis eſſe remotas ejus cogitationes atque conſilia. *Tourrellus.*

Ib. l. 5. Ἑκαστοι περιερχόμεθα] Etſi & hæc lectio excuſari poteſt, malim tamen ἕκαστοι. Sic in Oratione περὶ Εἰρήνης, μὴ πάντες, περὶ τῶν ἰδίων ἕκαστος ὀργιζόμενος: ſervata numerorum congruentia. *Wolfius.* [In *Voſſ. Pith. Ben.* β. ε. & nonnullis aliis legitur ἕκαστοι.]

Ib. l. 7. & ſeqq. Ἐκεῖνον μεθύειν—καὶ π. τ. ὀνειροπολεῖν] *Horatius* ad hunc locum videtur reſpexiſſe, cum de Cleopatrâ dicit, Od. i, 37.

——— *quidlibet impotens*
Sperare, fortunaque dulci
Ebria.

in *Voſſ.* primæ voces tranſponuntur.

Ib. l. 13. Τί μέλλει] *Voſſ.* τί δεῖ. Poſt ἐκεῖνος *Morellius* inter Var. lect. punctum ponit, deletque quæ ſequuntur ad ἀλλ' ἐὰν.

Ib. l. 17. Ἀποστερεῖ] *Voſſ.* ἀποστερῇ. Mox ὑπὲρ ὑμῶν καθ' ὑ. εὕρηλε.

P. 39. l. 7. Ἄτλα] Aliquando cum leni ſcribitur hæc vox, & tum ſignificat τινὰς; cum aſpiratâ verò, ut hìc, ἅτινα. *Etymol. Mag.* v. ἅτλα. Nonnunquam accipitur pro ὅσα: alicubi tamen redundat.

Phere-

Digitized by Google

Pherecrates in Chirone ἐπ' ἀριθμῦ eam usurpavit: Aristophanes vero ἀπὸ χρόνου. *Harpoc.* & *Etymol.*

SECT. XVII.

Ib. l. 11. & seqq. Οὔτ' ἄλλοτε πώποτε πρὸς χάριν ἐλόμην λέγειν, ὅτι ἂν μὴ τὴν συνοίσειν ὑμῖν πεπεισμένος ᾖ] Demosthenes, licèt jam primò contra Philippum diceret, plures antèa orationes habuerat, quæ ad salutem reipublicæ spectabant: De Class. de Rep. Ord. Pro Megal. &c. ideoque plusquam una occasio ei obtigerat sincerum civibus suis consilium impertiendi. *Tourrellus.*

Digitized by Google

NOTÆ

IN PRIMAM

OLYNTHIACAM.

OLYNTHUS, Thraciæ urbs, in Peninſulâ Pallenes ſita eſt, inter Sinum Theſſalonicum & Toroneum. Plures ei cum Amynta Philippi patre contentiones interfuerant. Philippo etiam, quum imperium ingreſſus eſſet, obſtiterat. *Diod.* l. 15. *Iſoc.* in Archid. & Paneg. Is tamen iracundiæ ſuæ initio non paruit, ſed è contra amicitiæ indiciis maximè fallacibus, eos, quos ad cladem deſtinabat, conſopire ſtuduit: eóque certiorem ſibi reddidit vindictam, quò tardiùs atque occultiùs procedebat. Tandem Olynthum obſidione cingit, atque hoc illud eſt quod tribus Olynthiacis materiam præbuit. Has ego eodem ordine, quo Dionyſius Halicarnaſſeus Epp. ad Amm. colloco; eique ipſa ratio ſuffragatur. Namque initio ejus Olynthiacæ, quam ego primam facio, Orator Athenienſibus inſtat de fœdere citò cum Olynthiis ineundo; in duabus autem reliquis id fœdus initum ſupponit, inque id ſolum incumbit, ut oſtendat quàm neceſſe ſit, quæ ex eo tenebantur facere, ut faciant. Conſequentia cuivis facilè parebit. *Tourrellus.*

NOTÆ

Digitized by Google

NOTÆ IN TEXTUM & SCHOLIA.

SECT. I.

PAG. 42. lin. 3. Φανερὰν γενομένην] Cæcus igitur & amens sit oportet, qui eam non cernit. *Wolfius.*

Ib. l. 5. Πολεμήσουσας] In nonnullis πολεμήσασας legitur: minus recte.

Ib. Schol. l. 5. Τῶν ἐξ ὑποδιαιρέσεως] Vide secundum caput Hermogenis de Inventione lib. i. *Wolfius.*

Ib. l. 6. Προλήψεως] Malim προσλήψεως assumptione, adjunctione indefiniti. *Idem.*

Ib. l. 11. Τῷ Θεολόγῳ] Gregorii Nazianzeni, qui καθ' ἐξοχὴν sic appellatur, ut Demosthenes ὁ ῥήτωρ, Homerus ὁ ποιητής. Extat hic Epitaphius in Editione Hervagianâ, ann. MDL. fol. 76. cujus hoc initium est: ἔμελλεν ἄρα πολλὰς ἡμῖν ὑποθέσεις, &c. *Idem.*

Ib. l. 12. Τοῖς γὰρ προσώποις] Mutilus videtur hic locus, nec ad institutum pertinere, nisi et aliquid consentaneum antecesserit. *Idem.*

Ib. l. 16. Τῷ πρώτῳ] Id est, tertiâ in hâc Editione.

Ib. l. 18. & seq. Ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ζητεῖται εἰ χρὴ βοηθεῖν τοῖς Ὀλυνθίοις· ἐν ᾧ τούτῳ, τὸ μὴ βοηθεῖν ἤδη δέδεικται] Immo è contra in hâc oratione quæritur εἰ χρὴ βοηθεῖν τοῖς Ὀλυνθίοις. quod manifestum est ex ipso exordio; in illâ alterâ, quam Scholiastes falsò primam vocat, τὸ μὴ βοηθεῖν ἤδη δέδεικται: id-

Digitized by Google

que palam est cùm ex multis aliis locis, tum præsertim ex eo quod Demosthenes de Philippo dicit pag. 116. τὰ δ' ἡμᾶς διαβάλλων, καὶ τὴν ἀπιστίαν τὴν ἡμετέραν. Quomodo enim Philippus Atheniensium absentiam criminari poterat, nisi Olynthiis auxilio adesse ex fœdere jam inito tenerentur?

Ib. l. 25. Μὲν τῷ λόγῳ] Præpositio planè deest; itaque, ex *Wolfii* mente, lego ἐν pro μέν.

Ib. l. 29. Περὶ τ ἐξ ἀρχῆς] *Wolfius* uno verbo legit ἐξαρχῆς, & pro ὡδὶ, ὅτι potiùs scribendum censet. Ego quidem πρὸ malui rescribere, cùm quia hasce voces sæpissimè inter se mutari observaverim, tum ob sequens πρὸ τῆς εἰσόδου, quod idem planè est.

P. 53. l. 1. Δύναμίν τινα] Olynthus inter urbes Thraciæ fuit maxima; sub secundo, tertio, & quarto anno Olympiadis 98. conjunctis Macedoniæ Spartæque viribus prosperè nonnunquam obstitit. Lacedæmonii tres imperatores in hoc bello amiserunt, quod tamen terminatum est Olymp. 100. Ann. 1. pace factâ valdè ex Lacedæmoniorum commodo. *Tourrellus.*

P. 43. l. 3. & seqq. Ὥστε τὰς πρὸς ε. δ. π. μ. ἀπίστους] Etiam ex hoc loco apparet, Olynthiorum levitatem nonnullis suspectam fuisse. *Wolfius.* [Imo Philippi Olynthiis.]

Ib. Schol. l. 6. & seqq.] Δείκνυλαι ἢ ὧν ἑδέτερον — ἐκ τῶνδε &c.] Lepidum sanè argumentum, quodque seriâ refutatione haud indiget.

Ib. l. 11. Ὁ Φιλόχορος] Libro sexto rerum Atticarum: eum videsis in Ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ apud *Scaligerum* p. 330. sub finem: vel in *Dionys. Halicarn.* Ep. ad Amm. p. 196. Ed. Doctiss. *Hudsoni.*

Ib. l. 30. Καλασιωισᾷ] Deesse hìc particulam copulativam quilibet, credo, videat. Mihi quidem sub illo ipso καλασιωισᾷ delitescere videbatur. Abundat nempe καλὰ & ex κᾶτα corruptum esse suspicabar. Suffragantem posteà *Morellium* observavi, cujus

Digitized by Google

cujus insuper adjutus industriâ lectionem fidenter emendavi.

Ib. l. 40. Σύμμετρον κ᾽] Σύμμετρος apud Græcos vulgò saltem, si non semper, *mediocris*, *modicus*, ideóque *exiguus* sonat. Itaque cum hæc primo legerem, illud κ᾽ in ε᾽ vertendum censui. Quomodo enim eadem potentia & magna & parva fieri posset? Cæterùm quum alia etiam, quamvis rariùs, significet, inter quæ *justus*, *idoneus*, *conveniens*, nolim equidem lectori nova mea obtrudere, si priora placuerint.

P. 44. l. 4. Τῶν ὑπαρχόντων] Id est, τῆς τύχης, τῷ καιρῷ, τῆς θείας εὐεργεσίας. Utendum occasionibus & fortunæ benignitate: divina liberalitas amplectenda est. *Wolfius.*

Ib. l. 6. Πόλεων] Puta Amphipolim, Pydnam, Potidæam, Methonam, & Pagasas, quarum tres priores Philippus ceperat Olymp. 105. Ann. 3. duas reliquas Olymp. 106. Ann. 3.

Ibid. Καὶ τόπων] Χωρίων, λιμένων ὁρμητηρίων τῷ πολέμῳ. *Wolfius.*

Ib. l. 7. Φαίνεσθαι προϊεμένους] Videri projicientes urbium: more Latinorum, cum participia in nomina degenerant, ut apud Sallustium Catilina, *sui profusus, alieni appetens:* τῶν μὲν ἰδίων προετικὸς ἦ προϊέμενος· τῶν δ᾽ ἀλλοτρίων ἐρεπτικὸς ἦ ὀρεγόμενος. Nam alioqui προΐεμαι accusativo jungitur, ut 1 Olynthiacâ (id est, tertiâ nobis, p. 124.) Εἰ γὰρ προησόμεθα, ὦ α. Α. κ᾽ τύτες τὲς ἀνθρώπες &c. *Idem.*

SECT. II.

Ib. l. 10. Τὰ μὲν ἔν, ὦ α. Α. τοῦ Φιλίππε ῥώμην] Philippi vires & potentiam commemorare. Quæ initio parva cum esset, nunc amplificata est ejus sedulitate: quam si vos imitaremini, vestrum etiam imperium crescceret. Apparet alium aliquem Orato-

Digitized by Google

rem hac exhortandi ratione fuisse usum, quam Demosthenes καλὰ παραλαμβάνων perquàm ingeniosè repetit. *Idem.*

Ib. Schol. l. 4. Ἀνάγκαιον ἐπιτίμησιν αὐτῷ προλήψεσθαι.] Lego αὐτῷ τῷ προλήψεσθαι, ut ἐπιτίμησιν sit passivus πάσχει δὲ αὐτῷ ad verbum ἐπιτίμησιν referatur. Quamquam id & absolutè poni, & αὐτῷ τῷ προλήψεσθαι conjungi potest. *Idem.*

Ib. l. 14. Προτάττοιεν] Lego προτάττοιεν, tertia persona optativi. *Idem.* [Idem mox l. 27. pro ἂν μὲν ὅπως μὴ legendum censet.]

P. 45. l. 2. Πρόλειπεν τὰ] *Pith.* inserit, μάλιστα. Mox, l. 6. MStus *Baroccianus* non agnoscit τὸ, τυχὸν post φιλοτιμίαν.

Ib. l. 5. Τπὲρ τούτων] Fortassis, ὑπὲρ τούτου, vel ὑπὲρ τοῦ Φιλίππου παραγμένων: ut non ad verba, sed ad sensum referatur constructio. *Wolfius.*

Ib. l. 6. Τμῶν δ' οὐκ καλῶς πεπρᾶχθαι] Εὐφήμως ἀντὶ τοῦ, ἀτιμίαν καὶ ἀδοξίαν ὑμῖν προξενῆσαι. Propositio præteritionis: non hortabor vos exemplo Philippi. Ratio, quòd ea oratio illi honorifica, nobis ignominiosa est: Hanc rationem προσαποδόσεως eleganti illustrat & ἀνθίσεως. *Idem.*

Ib. l. 7. Τπὲρ τὴν ἀξίαν] Supra dignitatem, plus quàm ab eo quisquam expectare, aut postulare debuisset &c. *Idem.*

Ib. Schol. l. 11. Ἐχουσῆς] *Wolfius* & *Morellius* inter varias lectiones ἔχον τῆς: quod necessariò admittendum esse primo statim intuitu satis patet.

P. 46. l. 1. Αἰσχυνῶν ὠφλήκασι] Demosthenes eleganti hâc metaphorâ, a debitoribus sumptâ, qui Gr. ὄφλοντες dicuntur, sive iis qui judicio damnantur, maximoperè uti amat. Sic supra in Philipp. p. 34. αἰσχυνῶν καὶ ἀνανδρίαν καὶ πάντα τὰ αἴσχιστα ὠφληκότες: infra Olynthiacâ 3. p. 139. ἄνοιαν ὀφλισκάνων: in Chersonetica p. 55. Ed. *Ben.* ὑπερίζοντας ἢ

τῶν

τοῦ ἔργου αἰσχίω ποιοῦσιν προσφλισκάνειν. In Orat. contra Leptinem p. 276. ——— ἃ μικρὰν ζημίαν ἐφιλοτιμοῦντο μέλλησαν (τὴν πόλιν.) Οὐ γὰρ, εἰ μὴ χρήματα ἐπιλήψεσθαι, μόνον σκεπτέον, ἀλλ' εἰ καὶ δόξαν χρηστὴν &c. Laus & gloria virtutis præmium, vitiorum & peccatorum ignominia & dedecus pœna, sive mulcta & quidem gravissima ingenuis hominibus: ἡ τῶν ἁμαρτημάτων αἰσχύνη, ἰδεμιᾶς ἐλάττων ζημία τοῖς γε σώφροσι. Olynth. 3. p. 140. quare bene dicuntur αἰσχύνην ὀφλισκάνειν, *probrum debere* aut *luere*.

Ib. l. 2. Ταῦτα μὲν δὴ παραλείψω] Repetitio propositionis, & alia αἰτιολογία: quâ callidissimè & res Philippi extenuat, & populum excusat, & adversarios perstringit & terret: idque παραλειπτικῶς & ipsum facit. *Wolfius*.

Ib. l. 5. Αὐτὸν ἴδοι μέγαν] In cæteris impressis hoc ordine leguntur hæc μ. α. ἴ.

Ib. l. 6. Ὧν δὴ] Subauditur præpositio ὑπὲρ, quod omittere Atticis familiarissimum est: eam verò mox ante τούτων necessariò inserendam duxi, eamque ibi agnoscunt *Pith.* & *Ben.* & *Voss.* τοῦτον habet.

Ib. l. 10. Εἰ, καὶ βέλτιον] Subaud. λέγειν, quod quidem in *Pith.* exprimitur. Cæteri edjti, ut & MS. *Laud.* βέλτιον, quod non displicet, cum in usu sit apud Atticos superlativis pro comparativis uti: *Benenati* autem lectioni suffragantur *Pith.* *Voss.* & *Barocc.*

Ibid. Καὶ βέλτιόν ἐστιν] Διὰ τὸ ἀναθαρρῆσαι δῆτα, καὶ τὸν φόβον ἐκβάλλειν ὑμᾶς. Attentionis & benevolentiæ captatio. Grata enim & jucunda erat Atheniensibus criminatio Philippi: nec minùs extenuatio virium illius. Hæc enim duo se facturum proponit. *Wolfius*.

Ib. Schol. l. 1. Σκοποῦμεν] Satis patet nihil huc pertinere τὸ σκοπεῖτε: itaque hoc Scholion ad ἐν-

βάλλειν

θένδε retuli, cujus vocis quis sit hoc in loco sensus in eo explicatur.

Ib. l. 5. Τρίκωλον ἢ ἴχνος] *Wolfius* legi vult τρίκωλον ἢ Περίοδον, ἴχνος.

P. 47. l. 2. Ορθῶς δοκιμάζειν] Non eventum spectando, sed causas & rerum gestarum rationem intuendo. *Wolfius.*

Sect. III.

Ib. l. 4. Τὸ μὲν ἂν ἐπίορκον] Videntur hoc alii oratores fecisse ἀναιτιολογήτως, καὶ ἄνευ ἐλέγχου; quod se aliâ ratione facturum (ne eadem inculcare videatur) profitetur. *Idem.*

Ib. l. 6. Τις ἂν] Transponit *Pith. Voss.* τὸ, ἂν delet: mox idem & *Barocc.* πάντα ὅσα ποτέ.

Ib. l. 7. Τὸ ᾗ πάνθ' ὅσα] Verba sic ordinanda sunt, mutato propter relativum pronomen participio in verbum: τὸ διεξιέναι πάντα ὅσα Φίλιππον ἔπραξε πώποτε, καὶ ἐλέγχειν αὐτὸν ἐφ' ἅπασι τούτοις· συμβαίνει καὶ δεῖσθαι λόγου βραχέος, καὶ ἡγοῦμαι συμφέρειν εἰρῆσθαι, ἕνεκα δυοῖν. *Wolfius.*

Ibid. Πάνθ' ὅσα πώποτε] Hyperbolica propositio, referenda tantùm ad ἐπίορκα καὶ ἄπιστα ἔργα, quorum tria tantùm, sed magna recensetur, deceptos Atheniensis, Olynthios, Thessalos. *Idem.*

Ib. l. 11. Εἰρῆσθαι] Αντὶ τοῦ ῥηθήσεσθαι. *Idem.* [Atticismus: cujus exempla, cum similibus, singula Demosthenis pagina suppeditabit.]

P. 48. l. 2. Υπερεκπεπληγμένους] Supra modum admirantes & formidantes. Hæc vox ea, quæ statim sequuntur, τό τε φοβερὸν καὶ θαυμαστὸν complectitur. *Idem.*

Ib. l. 3. Διεξελήλυθε] Τὸ διεξιέναι καὶ διελθεῖν· ἢ διεξελθεῖν, aliàs δὲ τὸ λέγειν καὶ διηγεῖσθαι: hìc verò τὸ ἀμπορόσθηναι, καλὰ μεταφοράν, καὶ καταναλῶσαι πάσας τὰς πανουργίας καὶ δεινότητας. *Idem.*

Ib.

Digitized by Google

Ib. l. 5. διυξήθη] MS. *Laud.* & *Barocc.* πυξωθη.

Ib. l. 6. Περίγμαλα αὐτῷ] *Pith.* & *Ben.* α. β. αὐτᾶ. Mox *Wolfius* & MS. *Laud.* Εγὼ γὰρ absque τῷ μὴ, *Aldus* Εγὼ μὲν ξυ.

Ibid. Εγὼ γὰρ] Confirmatio, tractata ἐκ θέσεως καὶ ἀναιρέσεως. Argumenti summa est, Philippi imperium malè partum non fore diuturnum; ductis a causis efficientibus, & illustrati contentione contrariorum & similitudine. *Wolfius.*

Ib. l. 8. Φοβερὸν ἔτ. τ. Φ. καὶ θαυμαστὸν] Ita *Voss. Barocc. Pith.* & *Ald. Wolfius*, & *Laud.* alio ordine, scilicet, φοβερὸν εἶναι καὶ θαυμαστὸν τὸν Φίλιππον.

Ib. Schol. l. 8. Ἀλλως] Hoc vocabulum necessariò inserendum duxi. Manifestò enim duo hìc Scholia sunt: quorum prius rationem exponit propter quam de Philippo dicit, ὅτι πάλαι διεξελήλυθεν: posterius ipsarum vocum vim atque significationem enarrat. In *Wolfio* disjunctim leguntur, & ad diversa capita referuntur: illud ad ὅτι π. δ, hoc autem, omisso τῷ ὅτι, ad πάλαι διεξελήλυθεν.

Ib. l. 18. Φανερῶς ὡς μὴ δεῖς] Illud ὡς ex ultimâ Syllabâ præcedentis φανερῶς planè natum est, neque quicquam huc pertinet: in *Wolfio* non legitur, delendumque esse *Morellius* etiam admonuit. Nisi legere velis φανερὸς, puro puto Atticismo.

Ib. l. 19. Οταν μὲν γὰρ πρὸς τὸν ἀντίδικον ἔχωμεν ἀναγκαίως] Lego ὅταν μὲν γὰρ ἀντίδικον ἔχωμεν, τὸν ἀναγκαίως. *Wolfius.*

P. 49. l. 1. Εἰδον αὐτὸν πυξευμένον] Τὰ γνωμικὰ ῥήματα (inquit Miscopulus) καὶ τὰ ὅλη ὄψεως μετὰ μέθοχῆς συμπάσσονται. Sed eum participii accusativum Latini rariùs retinent, ut *Cic.* 2. de Fid. *Idque Socratem audio dicentem:* sæpius infinitivo commutat: ut *Virgilius* in Bucolicis:

Non ego te vidi Damonis, pessime, caprum
Excipere insidiis? —— Idem.

Ib. l. 5. Τὴν Ἀμφίπολιν φάσκειν παραδώσειν] *Polyæn.* Stratagem. lib. iv. 17. Φίλιππος, Ἀμφίπολιν αἰτοῦντος ὑπὸ Ἀθηναίων, ὅμως ἦ καὶ Ἰλλυριοῖς πολεμῶν, οὐκ ἀπέδωκεν, ἀλλ' ἀφῆκεν ἐλευθέραν. Ἀθηναῖοι δὲ ἠγάπησαν τὸ ἐλεύθεραν ἀφεῖναι. Φίλιππος, ὁπότε τὸ Ἰλλυριῶν κρατήσας μείζω δύναμιν ἐκτήσατο, πάλιν Ἀμφίπολιν καὶ ἔσχεν, Ἀθηναίους καταφρονήσας. Vulteio interprete: *Philippus cum Amphipolim ab eo repeterent Athenienses, eodem tempore bellum gerens cum Illyriis, non reddidit, sed liberam dimisit. Athenienses hoc ipso contenti fuerunt quòd libertate esset confirmatâ. Philippus, superatis Illyriis majores vires adeptus, rursus Amphipolim contemptis Athenienſibus, occupavit.* Vide *Demoſth.* περὶ τῆς Ἁλονήσου, *Diod.* lib. xvi. circa initium, & Notas ſupra p. 233.

Ib. l. 7. Θρυλλέμενον πολὺ ἀπόῤῥητον] Diversè explicari poſſunt hæc verba: Θρυλλέμενον enim ſignificare poteſt aut id de quo inter eos tunc temporis agebatur, aut quòd poſteà ore omnium valdè celebrabatur. Deinde ἀπόῤῥητον vel ad Θρυλλέμενον referri poteſt, vel ad κατασκευάσαι, ἐπιῤῥημάτικῶς. Hiſtoriam quod attinet, apud Suidam v. τί ἐστι habemus Theopompi hujus rei narrationem; quam viſum eſt huc transcribere: Καὶ πέμπει πρὸς Φίλιππον (Populus ſcilicet Athenienſis) πρεσβεῖς Ἀντιφῶντα καὶ Χαρίδημον, πράξοντας καὶ περὶ φιλίας· οἱ παραγενόμενοι, ξυμπίθεσιν αὐτὸν ἐπιχείρουσιν ἐν ἀπορρήτῳ ξυμπράττειν Ἀθηναίοις, ὅπως ἂν λάβωσιν Ἀμφίπολιν ὑπισχνούμενοι Πύδναν. Οἱ δὲ Πρέσβεις οἱ τῶν Ἀθηναίων εἰς μὲν τὸν δῆμον οὐδὲν ἐπήγγελλον, βουλόμενοι λαμβάνειν τὰς Πυδναίους, ἐκδιδόναι μέλλοντες αὐτούς· ἐν ἀπορρήτῳ δὲ μετὰ τῆς βουλῆς ἔπραττον. *Porto* interprete: *Legatos ad Philippum mittit Antiphontem & Charidemum, acturos etiam de amicitiâ. Qui cum ad eum perveniſſent, ei perſuadere conabantur, ut occultè juvaret Athenienſes,*

ut

ut Amphipolim occuparent, [pro tali beneficio] Pydnam ei promittentes, Atheniensium verò Legati populo quidem hâc de re nihil renuntiârunt, quòd Pydnæos latere vellent [istud consilium;] & quòd [eos Philippo] dedere statuissent. Sed cum Senatu clam agebant. Confer *Schol.* ad has voces Συλλάμενοι τοῖς; in quo sub finem Ἀμφιπόλεως pro Φιλίππῳ legendum esse observavit Doctiss. in Notis ad *Suidæ* locum memoratum. Observanda demum est inter Theopompum & Scholiasten nostrum discrepantia, quorum ille Amphipolim, hic Potidæam Atheniensibus tradendam refert. Nemini dubium esse potest quin Theopompi prævalere debeat auctoritas, quippe qui eodem tempore, quo Philippus, vixerit, quique illius rerum gestarum historiam conscripserit. Articulum, qui deesse videbatur, ante Σπάρτην restitui ex *Pith.* & *Ben. a. e. η. θ.* Ejusdem *α. β. δ.* κἀλασκευάσαν exhibent ut & *Pith.* & *Wolfius:* καλασκευάσαι *Ald. Voss. Laud.* & *Barocc.*

Ib. Schol. l. 5. Ἀποσῆναι αὐτῷ] Corruptus locus ac mutilus, sic opinor restituendus: Διὸ τὸ μὴ καθαρῶς ἀποσῆναι αὐτῶν τὰς Ἀθηναίους, τὰς Ὀλυνθίους, χαλεπαίνειν αὐτοῖς τῷ Πολίδαιαν, ἀπίστησιν Ἀθηναίων. *Wolfius.*

Ib. l. 11. Ἵνα συγγνώμην ἔχωσιν Ὀλύνθιοι] Εὕρωσιν, ut veniæ locus esset Olynthiis. Alioqui συγγνώμην ἔχειν est συγγινώσκειν, *ignoscere, dare veniam.* Fortasse legendum, Ὀλυνθίοις δευτέροις ἀπατωμένοις, subintellecto nominativo Ἀθηναῖοι: *ut Athenienses veniam darent Olynthiis. Idem.*

Ib. l. 21. Φασὶ δ', ὅτι πάντοτε] Scribendum est ὅτι δ' ἀεὶ πάντοτε, sententiâ id omnino postulante.

Ib. l. 35. Ἀπὸ τοῦ χωρίου ὥσπερ τοῦ ἐλέου] In foro Athenarum erat ara Misericordiæ; cujus numini, quòd magna haberet in totâ hominum vitâ & casuum varietate momenta, soli ex omnibus Græcis

Digitized by Google

singularem quendam honorem habuerunt Atheniensis. *Pausan.* Atticis. De Heraclidis vide *Diod.* l. 5.

P. 50. l. 1. Ποτίδαιαν ἔσαν ἡμετέραν] De Potidæa vide Notas supra p. 223. Corinthiorum (uti ibi diximus) colonia fuerat; tunc temporis Atheniensibus societate erat conjuncta, quibus etiam tributum pendebat; postea verò ab iis defecit. Potidæatæ ab Atheniensibus obsessi, victi, domo pulsi sub finem Anni 2d belli Peloponnesiaci, in agrum Chalcidicum, & quo quisque potuit, abiêre. Athenienses Coloniam in Potidæam deducunt, eamque incolunt. *Thucyd.* lib. ii. p. 245. In eâ etiam erat præsidium Atheniense, quod Philippus ex urbe deduxit, & clementer tractatum Athenas remisit. *Diod.* l. 16.

Eb. l. 2. Τὰς μὲν πρότερον συμμάχους ἡμᾶς] Alterius membri summa est: Philippus Olynthios ad suam amicitiam pellexit. Quomodo? Potidæam nostram civitatem vi captam abstulit (in quo fidem societatis violavit, & variis pollicitationibus nos circumvenit) Olynthiis tradidit. Nullus scrupulus reliquus est, modò intelligas, eo tempore, quo ista facta sunt, Philippum fuisse Atheniensium socium. In Epistolâ certè quidem suâ scribit: ἵν' ἐμμείνωμεν τοῖς ὅρκοις, καὶ ταῖς ὁμολογίαις, &c. Sed Chronologia fortasse repugnat. Post τὸ ἡμᾶς, Asteriscus additus indicat, dubitatum esse de lectione. Quid si ἡμῶν; ut de Potidæatis intelligatur, sociis Atheniensium. Sed cum Ποτίδαιαν ἔσαν ἡμετέραν præcedat, fortasse parum convenit, eosdem & ὑπηκόους & συμμάχους dici. Sed hæc hactenus. *Wolfius.* Dubitationem, quam *Wolfius* proposuit, ipse eximit Demosthenes, atque adeo Scholiasten refellit, qui per συμμάχους Potidæatas intelligit, scilicet pro ἡμᾶς legendo ἡμῶν. Etenim ex ejus Oratione ad

Allo-

Digitized by Google

Ἀλονήσῳ p. 49. *Ed. Ben.* discimus non solùm Potidæam tum temporis Athenienses incoluisse, quod modò diximus, verùm etiam iis eum Philippo societatem tum interfuisse. Καίτοι Ἀθηναίων οἱ ἐν Ποτιδαίᾳ καλοικοῦντες, ὃν τρόπον αὐτοῖς πολέμιος πρὸς Φίλιππον, ἀλλὰ ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ, καὶ ὅρκων ὑμωμοσμένων ἦν Φιλίππῳ τοῖς οἰκεῖοι ἐν Ποτιδαίᾳ ὥμοσεν, ἀφῃρέθησαν ὑπ' αὐτοῦ τὰ κλήματα. Neque sanè necessarium est Philippo tum socios fuisse Athenienses, ut rectè habeat recepta lectio: dicit enim τὰς πρότερον συμμαχίας, *cùm ipsius socii*, nullo certo tempore definito, quod utrique verum esse, ipse alibi Demosthenes testatur. In Orat. de Coron. p. 141.—ἐν τῇ πρὸς ὑμᾶς ἐπιστολῇ πρὸς τὰς ἑαυτοῦ συμμαχίας: similia in aliis passim locis occurrunt.

Ib. l. 3. Παραδοῦναι ἢ ἐκείνοις] Diodorus lib. xvi. ait Philippum pollicitum fuisse se Potidæam Olynthiis traditurum, cujus adipiscendæ magno prædem studio tenebantur; traditæ etiam non meminit, quod mirum videatur, cum id factum fuisse cum ex hoc tum ex aliis Demosthenis locis satis manifestum sit, Pydnam verò iis donasse refert cum agris & fundis territorii.

Ib. l. 4. & seqq. Θετταλὸς ἢ νῦν τὰ τελευταῖα τῇ Μαγνησίαν παραδόσαν ἐπολέμει] Thessali Græciæ populi inter Macedoniam & Thermopylas siti. Philippus a morbo recreatus, quo post acceptum ad Methones obsidionem vulnus laboravit, Olymp. 106. Ann. 4. ad Aleuadas adjuvandos profectus est, qui eum in Thessaliam vocarunt, ut eos a novis suis ad Pheras tyrannis liberaret. Eorum afflictorum miserationi admista est nonnulla etiam commodi sui ratio. Hujusce expeditionis cursu, Magnesiam cepit, urbem Thessaliæ ad Ægæi maris littora. Thessalis Magnesiam sibi vindicantibus illicò se eam redditurum Philippus fidem dedit, satis interea cavens, ut

Digitized by Google

ut ne eam omnino liberaret. *Tourrellus.* [Aleuadæ ipsi posteà tyrannide potiti sunt, a quâ eos Philippus dejecit. Vide *Schol.* p. 134. ad voces καὶ γὰρ Παγασάς.]

Ib. l. 5. & 6. Καὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον πολεμήσειν ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδίξασθαι] Vide Notas supra p. 237. *Justinus* lib. viii. 2. de hoc Bello—*Thebani Thessalique non ex civibus suis, ne victoris potentiam ferre non possent, sed Philippum Macedoniæ regem ducem elegunt, & externæ dominationi, quam in suis timuerunt, sponte succedunt.* Quèm bene id iis successerit, ex eodem discimus: etenim paulò pòst hæc habet. *Sed nec Philippus melioris fidei adversus socios fuit: quippe veluti timens ne ab hostibus sacrilegii scelere vinceretur, civitates quarum paulo ante dux fuerat, quæ gratulatæ illi sibique victoriam fuerant, hostiliter occupatas diripuit. Conjuges liberosque omnium sub coronâ vendidit: non deorum immortalium templis, non ædibus sacris, non diis penatibus publicis privatisque, ad quos paulo ante ingressus hospitaliter fuerat, pepercit: prorsus ut non tam sacrilegii ultor extitisse, quam sacrilegiorum licentiam quæsisse videretur.*

SECT. IV.

P. 51. l. 10. Πιςθώσειν] Sententia futurum postulat; itaque πιςθώσεσιν emendavi, præeunte *Wolfio*, suffragante etiam MSto *Laud.* & *Pith.*

Ib. l. 11. Παρὰ τἀλλὰ αὐτῶν ἀξίαν] Præter dignitatem suam, indignis modis, contra quàm expectârant: ἀξίαν, id est, dignitatem hic tribuit Thessalis, quos priore [id est tertiâ nobis] oratione ut perfidos criminatus est: ut ostendat, Thessalos, quamquam improbos, tamen Philippo esse meliores

Digitized by Google

res, digniores qui eidem imperent, quàm ſerviant, &c. *Wolfius.*

Ibid. Δεδυλωμένοι Θετταλοί] Quibus artibus Philippus Theſſaliam in ſervitutem redegerit, elegantèr narrat *Polyæn.* Stratagem. iv. 20. Φίλιππος τοθῶν κήσασθαι Θεσσαλίαν, αὐτὸς μὲν φανερῶς οὐκ ἐπολέμει Θεσσαλοῖς. Πελινναίων δὲ πολεμούντων Φαρσαλίοις, καὶ Φιραίων Λαρισσαίοις, τῶν δὲ ἄλλων ἐς τάτερα διηρημένων, ἀεὶ προσεβοήθει τοῖς καλέσι· νικῶν δὲ, οὐκ ἀναιρέτας ἐποίει τὰς ἡττωμένας· ὅπλα δὲ παρῃρεῖτο· τείχη δὲ καθίβαλε· τὰς στάσεις ἔτρεφε μᾶλλον ἢ ἔλυεν· τῶν ἀδυνεσίρων ἐπεμελεῖτο· τὰς δυναλωτέρας καθῃρεῖ· τοῖς δήμοις φίλος ἦν· τὰς δημαγωγὰς ἐθεράπευεν· τάτοις τοῖς τραλαγήμασι Φίλιππος ἐκράτησε Θεσσαλίας, οὐ τοῖς ὅπλοις. Vulteio interprete: *Philippus cum Theſſaliam ſuæ ditionis facere cuperet, ipſe quidem nullum apertè bellum Theſſalis inferebat. Sed cum Pallenenſes* [ſcribe *Pelinnenſes*] *cum Pharſaliis bellum gererent, & Pherenſes cum Lariſſæis, aliique alterutrorum partibus adhærerent, ſemper auxilio veniebat iis qui ejus opem implorarent. Victoriam verò nactus, exciſionem aut vaſtitatem nullam victis inferebat, arma non eripiebat, muros non demòliri, factiones magis alere quàm diſſolvere, imbecillìorum curam gerere, potentiores affligere, atque de medio tollere, populis amicus eſſe, tribunos plebis & oratores colere. His ſtratagematis Philippus Theſſaliam ſubigebat, non armis.*

P. 52. l. 1. Καὶ μὴν ἔτις ὑμᾶν] Poſtquam oſtendit, ſocios cæteroſque Græcos malè velle Philippo: refutat opinionem de vi & potentiâ: ſumpto argumento a naturâ, & ingeniis hominum, maximè Græcorum. Locum hunc *Cicero* ii. de Officiis, copioſiùs tractavit: quem his verbis concludit: *peſſimum diuturnitatis cuſtodem eſſe metum; benevolentiam verò fidelem vel ad perpetuitatem.* Wolfius.

Ib. l. 7. Ταῦτὰ συμφέρη] Omnino reſcribendum eſt ταὐτὰ ut legitur in Orat. in Epiſtolam Philippi, p. 89. ubi hæc ſententia ad verbum fere iterum occurrit.

Ib. l. 8. Φέρειν τὰς συμφορὰς] Ferre caſus, id eſt, non tantùm tolerare labores: ſed, ne cladibus quidem acceptis, a ſocietate recedere ſolent. *Wolfius.*

Ib. Schol. l. 2ᵖ. Στρατηγοῖς καὶ στρατιώταις] Non bene hunc locum interpretatus eſt Scholiaſtes. Etenim per haſce voces πᾶσι τοῖς μετέχουσι τῦ πολέμυ non ſolùm imperatores & milites, verùm etiam ſocii omnes intelligendi ſunt. Supra in Philippicâ p. 11. dixit, Philippi ſocios metu ſolo retentos eſſe, quo minùs ab eo deſciſcerent: infra p. 56, & infirmos & infidos eos eſſe affirmat; mox. p. 58, & 59, quomodo ei res ſit cum militibus ſuis, exponit.

P. 53. l. 2. Απαντα ἀνέχαίτισε καὶ διέλυσεν] *Budæus*, & ex eo *Henricus Stephanus*, hæc ita vertit: *omnia retroagit, rerumque proceſſum interpellat & abrumpit:* ſed non videtur mentem Demoſthenis attigiſſe. Ανεχαίτισε hoc in loco idem ſonat ac ἀνέτρεψε, ſicuti exponit Scholiaſtes, & *Harpocratio*; ad quem *Mauſacus* vocabulum hoc inter vocabula grandiloquentiæ & ſublimis ſermonis relatum eſſe a Criticis *Plinio, Dionyſio, Longino*, & aliis, obſervat: eumque ſenſum ipſe Demoſthenes confirmat, qui in Orat. in Epiſt. Phil. ubi eadem fere ad verbum repetuntur, pro ἀνεχαίτισε, διέσεισε dixit, καὶ διέλυσεν.

Ib. l. 3. & ſeqq. Οὐ γάρ ἐςιν,——δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι] Ad res feliciter agendas plurimum conferre pietatem erga deos, & juſtitiam erga homines, hoc eſt quod ſæpe ſæpius prædicat Demoſthenes. Contrà, nihil omnino ſtabile eſſe quod juſtitiæ fundamento haud nititur. Illuſtris eſt in hanc ſententiam locus Orat. de Coron. p. 178. Διάσασθε τοίνυν

τοίνυν ὡς σαθρὸν, ὡς ἔοικεν, ἐξὶ φύσει πᾶν ὅ,τι μὴ δικαίως ἢ πεπραγμένον. *Spectate autem quàm naturâ sit ruinosum, ati par est, quicquid non rectè actum fuerit.*

Ib. l. 4. Καὶ ἐπιορκεῖν] *Casaubonus*, ad Equit. Aristoph. ver. 298. v. ἐπιορκῶ, hæc observat. "Ὀμνύω, *jusjurandum*: ἐπιορκεῖν, propriè *jusjurandum aliud addere, iterum jurare.* Usus auctorum obtinuit, ut ponatur in malam partem de pejerante; quasi monerent nos viri sapientes non multum interesse inter pejerantem, & sæpe jurantem; ut rectè disputat Hierocles in Carmina Pythagoræ. Lysias in Theomnestum ἐπιορκήσαντα expositi *eum qui juravit.*" Harpoc.

Ib. l. 10. Περὶ αὐτὰ καταῤῥεῖ] Valdè arridet *Wolfii* conjectura, qui pro περὶ αὐτὰ, παρ' αὑτὰ legendum censet, *per se ipsa*, id est, ipsa sese destruunt, sua sponte dilabuntur, decidunt instar floscolorum, cum vel aruerunt, vel vento agitantur. Hic planè loci sensus est, atque ita eum interpretantur *Nic. Carrus*, & *Tourrellus*. Illud αὑτὰ aspiratè non necessariam est, cum apud optimos scriptores αὐτὰ pro αὑτὰ frequentissime invenies. Verisimile est scripsisse Demosthenem παρ' ἑαυτὰ, a quo facilior adhuc erat lapsus in περὶ αὐτά.

Ib. Schol. l. 11. Πολιορκοῦντα] Ἐπιορκοῦντα legi, & scriptura autoris, & sententia postulat. *Wolfius.*

Ib. l. 29. Τῶ λῃστῆ &c.] *Morellius* habet τῶ κλέπτῃ, ᾗ γὰρ ὁ κλέπτης: quæ lectio melior videtur.

SECT. V.

P. 54. l. 13. Παγασὰς ἀπαιτεῖν] Pagasæ, Thessaliæ oppidum in promontorio Pheræorum situm, Philippus quinque annos ante habitam hanc orationem in potestatem suam redegerat. Vide supra p. 264.

Digitized by Google

Ibid. Καὶ περὶ Μαγνησίας] Vide supra p. 291.

Ib. Schol. l. 1. Τινὲς λαμβάνουσι] ἐπιλαμβάνονται legendum. [Quod *Morellius* etiam admonuit.] κάτωθεν, ab imis, quasi dicas, de infra, ut ἄνωθεν desuper. τὸ ἀκόλουθον consequens, id est, quod sequatur, vel, quàm aptè hoc dicatur. *Wolfius.*

Ib. l. 19. Ἑκάτερον γὰρ χρᾶσον] Τῷ ἑτέρῳ ambiguum est, utrumne ad χρηιεῖν, an verò ad ἐργάζεσθαι βλάβην. Ego utroque censeo pertinere. Nam nec celeriter facta laudantur, si bene facta non sint: & bene facta propter longiorem moram minus celebrantur. *Idem.*

P. 55. l. 5. Ὡς ἅπας μὲν λόγος] Alludit ad ignavam Athenienſium eloquentiam. Sic Isocratis Archidamus ἀεὶ ἐνόμισε τοὺς περὶ τοὺς λόγους δεινοτέρους, ἀργοτέρους εἶναι τὰς πράξεις. Ubi multum verborum, ibi pleruinque est parum rerum: nec ab re Turnus Drancen objurgat his verbis:

———An tibi Mavors
Ventosâ in linguâ, pedibusque fugacibus istis
Semper erit?———

Huic Ciceronianum dictum opponatur: *Ubi rerum adsint testimonia, nihil opus esse verbis.* Idem.

Ib. l. 8. Ὅσῳ γὰρ ἑτοιμότερ'] Ἀντὶ τοῦ, πολλῷ ἑτοιμότερον τῶν ἄλλων· πολλὰ μὲν ἐπαγγελλόμενοι, ὀλίγα δ' ἐπιτελοῦντες. *Idem.* [*Pith.* ἑτοιμότερον habet.]

SECT. VI.

Ib. l. 13. Εἴπερ τις ὑμῖν προσέξει] Ἀντὶ τοῦ, εἰ βουλόμενα προσέχειν τινὰ ἡμῖν. *Idem.*

Ib. l. 14. Κἂν ταῦτα ἐθελήσωσι] Hactenus consilium: cujus nunc fructum exponit, & magis etiam Macedonum vires extenuat, quod & per se parvæ sint, & Philippo parum fidæ. *Idem.*

Ib.

Digitized by Google

Ib. Schol. l. 15. Τὸ ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς Ὀλυνθον ἐλθεῖν] Quale somnium somniatus est bonus Scholiastes, cum hanc vocis μελάσασιν explicationem excogitârit! Sententia est, Athenienses omninò alios homines fieri debere: id quod & μελάσασις & μελαβολὴ significat, illa autem vox animi potiùs mutationem, ut causam, hæc novam agendi rationem, ut effectum, respicere videtur.

Ib. l. 23. Πισεύσουσιν] Sententia futurum postulat; atque ita legendum *Morellius* etiam admonuit.

P. 56. l. 9. Τιμῶν δὴ Τιμοθέα πρὸς Ὀλυνθίους] Nullus, quod scio, Historicorum hujus expeditionis mentionem fecit, excepto *Nepote*, qui quidem inter Timothei præclarè facta, Olynthios eum subegisse refert, de Macedonicis autem copiis ei conjunctis nihil dicit.

Ibid. Ἐπὶ Τιμοθέα] Timotheus, ejus Cononis filius, qui Athenas a Lacedæmoniis afflictas restauravit: eique in isto opere strenuus etiam adjutor. Plures posteà urbes, inter alias verò Potidæam, patriæ suæ recuperavit. Nemo alius Imperator belli sortem expertus est minùs inconstantem: etenim nihil unquam aggressus est quod ei non prosperè succesisit. Felicitatem eam qui illi invidebant dormientem eum pingebat, Fortunâ interim prope ipsum urbes retibus capientem. Quibus ille immotus: *Urbes dormiens capio: ecquid vigilans non faciam?* Tourrellus. [Confer *Schol.* ad Plut. Aristoph. ver. 180.]

Ib. l. 11. Τοῦτο συναμφ.] *Pith.* τοιοῦτο: mox *Ald. Vass.* & *Barocc.* ἐβοήθησαν.

Ib. Schol. l. 20. Παλλὴρ Κόνωνος] *Wolfius* legit υἱός; ignorabat scilicet Timotheum filium etiam habuisse Cononem, quod tamen quisque novit, qui modò ejus vitam in *Nepote* legerit.

Ib. l. 27. Γυναῖκα ἢ συγ.] Τὸ τινὰ ex *Ben.* η. inserui: mox, *Morellium* secutus, ἐπιγραφούλας, & δηλαδὴ λας

Digitized by Google

lego ut ad accusativum ζωγράφους referatur. Si retineatur nominativus, subintelligendum est ἐώθασι, a quo regatur infinitivum συγγράφειν: deinde βαράζειν omnino mendosum est, nisi præcessisset ἰσᾶδαι: copulativâ particulâ non sinente hoc in infinitivo, illud in participio efferri; itaque βαράζειαν rescripsi, a quo facilis erat lapsus in βαράζειν, tribus literis intermediis, quæ ad finem verûs, uti probabile est, scriberentur, prætermissis, & τῇ α in Diphthongum ει conversô.

P. 57. l. 2. Ἐπὶ τοὺς τυραννικοὺς οἰκίαν ἐβοήθησε] Tisiphonum, Pitholaum, Lycophronem intelligit, tyrannos apud Pheras constitutos: qui, cum tæderet ipsos scilicet patriæ Liberatores diutiùs vocari, fratris sui Alexandri, quem ipsius conjuge adjutrice morte multassent, tyrannidem ipsi posteà reduxerint, Olymp. 106. ann. 4. *Tourrellus*. [Vide Notas p. 291. consule etiam *Diod.* l. 16. & *Xenoph.* lib. 6.]

Ib. l. 11. Μὴ γὰρ οἴεσθε] Omnino conferendus est similis locus in Orat. ad Ep. Philipp.

Ib. Schol. l. 1. Αὐτὸν νεμεσήσαι τῷ] Lego, αὐτῷ νεμεσήσαι τῷ ἐπὶ τῇ ἀλαζονείᾳ. & posteà ἀδεινῇ & ἰχυρὰν lego, pro ἀδεινὲς & ἰχυρόν. refertur enim ad δύναμιν, nisi ἔθνος subintelligere malis, quòd erit longè petitum. *Wolfius*. [Ego in eo tantùm a *Wolfio* discedo, quòd pro ἀδεινὲς non ἀδεινῆ sed ἀδενεστέραν rescripserim: eam ob causam scilicet, quoniam comparativo opus esse videatur, & sequatur paulo pòst καὶ φαμεν ὅτι ἀδενέστερον; denique ab eo probabiliùs ortum videtur mendosum ἀδεινὲς, duabus ultimis syllabis prætermissis, quàm ab illo altero ἀδεινῆ.

P. 58. l. 3. Καὶ τῶν ἐζήλωκε] Τὸ δόξαν λαβεῖν. Nam δόξης ἐπιθυμεῖ præcessit. *Wolfius*.

Digitized by Google

Ibid. Προῆρηται κινδύνων] Decrevit agendo & periclitando, id est, rebus gerendis & periculis adeundis, si quid acciderit, pati, id est, mori non recusat. Suprà, τοῦτο ἐζήλωκε pro τοῦ δόξαν ἐζήλωκε, gloriam admiratur, summum bonum in gloria collocat. *Cic.* 1. Offic. de fortitudine agens, *Est*, inquit, *in hoc genere molestum, quòd in maximis animis splendidissimisque ingeniis plerunque existunt honoris, imperii, potentiæ, gloriæ cupiditates.* Idem.

Ib. Schol. l. 14. Τὴν ἐμπειρίαν τῶν πολεμίων] Hoc ferri posse ait *Wolfius*, malle autem se πολέμων vel πολεμικῶν: posterius magis placet, & probabilius est prætermitti literam a librariis quàm inseri. ἐμπειρίαν τῶν πολμίων nemo unquam, ut opinor, dixerit.

Ib. l. 22. Λάφυρα καὶ τὰ τοιαῦτα] Facilè *Wolfii* sententiæ accedo, qui aliquid hìc deesse suspicatur; cujusmodi sit ἀνδραποδα καὶ σωζύγια. In ejus Edd. interseritur ἀνδράποδα, quæ lectio confirmatur a voce τρέφειν paulo pòst sequenti.

P. 59. l. 3. & seqq. Οὔτ' ὃν ἂν πορίσωσιν—ἔχοντες ἀμφίεσθαι] *Wolfius* ita hæc vertit: *Neque etiam quæ sic quæsita tenent, suo arbitratu collocare possunt.* Pessimè. ὡς ἔχοντες idem sonat ac ὡς δυνάμενοι, ut in Scholiaste est. Suprà dixit ὅτ' ἐάσειαν. Illud ἕτως a Scholiaste additum putat.

SECT. VII.

Ib. l. 8. Οἱ μὲν ἴδιοι πολλοὶ τῶν Μακεδόνων] Postquam & sociorum & Macedonum fidem in dubium vocavit, etiam mercenarios milites in contemptum adducit. *Wolfius.*

Ib. Schol. l. 2. Ἄλλως] Quæ sequuntur non agnoscit *Wolfius*: a Suidâ desumpta esse videntur: ex

Digitized by Google

quo Ed. Doctiſſ. *Kuſt.* illud παρανοων repoſui pro ωαρών.

P. 69. l. 1. Πεζέταιροι] *Meurſius* Att. Lect. lib. ii. cap. 11. "Qui Πεζέταιροι fuerint expediam; "atque initio de ſcriptionis varietate omnino mihi "differendum. Certè tripliciter ſcribi apud Auc- "torem animadverto. Πεζαίτερος, Πεζέτερος, & "Πεζέταιρος. Apud Demoſthenem Olynth. ii. "item Harpocrationem, & Suidam, Πεζαίτεροι "exaratum eſt; apud Plutarchum in Flaminio, "Pollucem lib. i. cap. 9. [ſcribe 10.] Sect. 23. "& Heſychium, Πεζέτεροι legitur. Diſputat plu- "ribus de ſcriptione Ulpianus ad citatam Demoſ- "thenis Orationem. Πεσαίτεροι. Πολλαὶ περὶ τούτε "— &c. Quæ totidem verbis tranſcripſit Auc- "tor Etymologici." [In eo autem male hodie legitur οἱ μὲν αὐτῶν, & mox ad finem abeſt vox Ἀλέφρος poſt ἡ ἢ γραφή. Eſt autem alter in eodem locus, col. 699. qui videtur *Meurſium* effugiſſe; ubi rectè ſcribitur hoc nomen, aliaque ejus Etymologia profertur. Πεζέταιρος. Δημοσθένης Φιλιπ- πικῶν δευτέρῳ. Καὶ τῶν Μακεδόνων τὸς πεζεταίρους καλου- μένους, ὅπλας ἢ ἀσπιδίσκους, ἐβαλεν εἰς τὸν Ἰλλυρίδα ἔχων. Πεζεταίρους δέ φασιν ἀπὸ ὁδοιπορικῶν ἔργων ἑταίρους γεγονότας· οἱ ἦ, τὸς περὶ τὸ σῶμα τὸ Φιλίππε φρουρούς. ἦσαν ἢ δέτοι καὶ πρῶτοι καὶ ἰσχυροί· ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν πε- ζῶν· πέζαι γὰρ λέγονται αἱ ἄκραι τῶν ἱματίων· ἐπὰ ἔξοχὴν περὶ τὸ ἱμάτιον εἰσὶ πεπεσκευασμέναι.] "Euſtathius ad "Iliad. Ε. [pag. 359.] Οἱ Πεζέτεροι τάγμα καὶ αὐ- "τὸ στρατιωτικόν. ὧν ἡ γραφὴ διάφορος. οἱ μὲν γὰρ ἐν "τρισὶ ψιλοῖς ἑ γράφουσι καλοῦς τὸς παλαιὸς, στρατιώ- "τας ὄντας τῷ μὲν μίαν πέζαν ἀπλισμένους, τὴν ἢ ἑτέ- "ραν γυμνοί. ἄλλοι ἢ τὸ παραλήγουσαν διὰ διφθόγγε "ἔχουσιν, ὡς ἐν πεζοῖς ἑταῖροι ὄντες τῷ ἄρχοντι, διὰ τὸ "ἐν μάχῃ ἀπόλεσθαι καὶ ἀνδρίαν δοκοῦσι φασὶ καὶ Δημοσ- "θένης μέμνηται ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς· ἡ μέντοι ἀναλογία

"γρά-

" γραΐφει τὴν προπαραλήψεσθαι καὶ διὰ διφθόγγε τῦ λόγυ
" προσαίτερος, καὶ τῶν ὁμοίων. Expediam paucis
" universum hoc negotium. Diversitas lectionis
" diversum Etymologiam Grammaticos excogita-
" re coegit. Ac primùm Πεζαίτερος omninò nau-
" ci non est, natum ex confusione diphthongi. Πε-
" ζέτερος aliquam speciem habet, sed tamen falsa
" est Etymologia. Nam, sodes, quæ est ratio,
" ut ab armaturâ tali Πεζέτεροι dici milites debeant?
" Certè Πεζέτερος secundum Etymologiam est, ὁ
" ἑτέραν μόνον πέζαν ἔχων. Vera extra controversi-
" am omnem scripturæ est, Πεζέταιρος. Habes
" rationem nominis manifestam. Alexander, qui
" in exercitu suo illustriores essent, equitare assue-
" fecit, ac ἑταίρυς appellavit: ignobiliores, pedes-
" tri militiæ assignatos & in cohortes decuriasque
" distributos, Πεζεταίρυς nominavit; ut nominis
" honore, quo socios eos indigitabat, quemadmo-
" dum Imperatores Romani *Commilitones*, alacriores
" promptioresque ad capessenda militiæ munia
" efficeret. Anaximenes Φιλιππικῶν lib. i. ubi de
" Alexandro loquitur: Ἐπεὶλα τὲς μὲν ἐνδοξοτάτυς
" ἱππέων συνεβίσας, ἑταίρυς προσηγόρευσε· τὲς δ' πλεί-
" στυς, καὶ τὲς πεζὲς, εἰς λόχυς, καὶ δεκάδας, καὶ τὰς ἄλ-
" λας ἀρχὰς διελὼν, πεζεταίρυς ὠνόμασεν. ὅπως ἑκάτε-
" ροι μᾶλλον ἦσιν τῆς βασιλικῆς ἑταιρίας; προθυμότε-
" τοι Δῃτειλῶσιν ὄντες. Præclarum optimi scripto-
" ris fragmentum, quod Harpocration nobis re-
" præsentat in Πεζαίτερος; & ex eo, ut solet, Sui-
" das. Sed corruptè quoque illic hodie editur Πε-
" ζοταίρες, pro Πεζεταίρυς. Non dubito, quin me-
" am de hujus dictionis scripturâ sententiam facilè
" viris doctis sim probaturus."

Ibid. Πεζέταιροι] Per hanc vocem *Tourrellus* Phalangem Macedoniam intelligit, cujus auctor extitit Philippus. De eâ *Diod.* lib. xvi. propè initium de Philippo

Philippo loquens: ἐπινόησε ἡ καὶ τὴν τῆς Φαλαγγος πυκνότητα καὶ καλασκευὴν, μιμησάμενος τὸν ἐν Τροίᾳ τῶν Ἡρώων ζωασπισμόν καὶ πρῶτος ζωνεκρότησε τὴν Μακεδονικὴν Φάλαγγα. *Novam quoque condensati agminis structuram excogitavit, usitatam Heroibus ad Trojam clypeorum consertionem imitatus. Primusque adeò Phalangis Macedonicæ concinnator est.* Vide *Eustath.* ad Il. ν. ver. 26. Eâ nihil unquam fuit in bello terribilius, ut ex plurimis diversorum auctorum locis discimus, tum verò præcipuè ex Polybii Fragmento pag. 1015. ubi de L. Æmilio Paulo hæc habet ἀνθομολογεῖτο πρός τινας τῶν ἐν τῇ Ῥώμῃ μηδὲν ἰσχυκέναι φαυλότερον Μακεδόνων φάλαγγος. Nondum autem sub Philippo autore ad summam ejus perfectionem accesserat: quare minùs παραδόξου in Demosthene videatur eam tantopere extenuare. In Orat. ad Ep. Phil. p. 90. ubi ferè eadem repetit, habet τὰς ἡ περὶ αὐτὸν ὅλας ΕΤΑΙΡΟΥΣ καὶ τὰς τῶν ξενων ἡγεμόνας εὑρήσει δόξαν μὲν ἔχοντας ἐπ' ἀνδρίᾳ, περιδεῶς ἢ μᾶλλον τῶν ἀδόξων ζώντας.

Ib. l. 2. Συγκεκροῦμένοι τὰ τῦ πολέμυ] Δεινοὶ πολιτικοί. *Hesychius* συγκροῦειν, συμπράττειν, συνάγειν. *Suidas* αὔξειν, σωτῆρα, σωτῆρα, πρὸς ἁρμονίαν ἄγειν, συνέχειν συμπράττειν. *Varinus* ἐπὶ τῶν χαλκέων κυρίως, καὶ ἀπὸ τύτε, ἐπὶ τῶν συμφωνούντων. συγκροτεῖν δύναμιν, *cogere copias.* συνεκροῦμένοι, ἐσκληκότες, συνεσκευασμένοι. Videtur non tam fortitudinem & peritiam rei militaris (etsi has quoque) quàm concordiam & mutuas operas significare. *Wolfius.*

Ib. l. 6. & seqq. Εἰ μὲν γάρ τις——τότε μὲν φιλοτιμίᾳ πολλὰς ἀτυχεῖν] Quin & ipse Philippus plus se lætitiæ ex prospero stratagemate, quàm ex quâlibet victoriâ, capere fatebatur. *Diod.* l. xvi. *Quicquid ex Stratagemate honoris est, eum,* inquit, *totum mihi vendico; at verò quum feliciter pugnatum sit, in ejus gloriæ societatem milites nostri & duces*

se

se offerunt. Polyæn. l. iv. c. 2. Legimus eum in duces suos eo magis præ invidiâ injurium fuisse, quo ipsi illustriores se præbuerint: quod vitium humile prorsùs & malignum neque ipse effugit Alexander. Urebatur scilicet nimio Perdiccæ, Lysimachi, Seleuci, Antigoni fortitudinis fulgore, odioque habebat ipsorum fortunam nimis prosperam. *Æl.* Var. Hist. l. xii. c. 16.] *Tourrellus.* [Vide iterum Demosthenis locum supra citatum.]

Ib. l. 7. Οἷος ἔμπειρος] Τοιοῦτος οἷος, id est εἴ τις ἔμπειρός ἐστι πολέμου. Elegantis pleonasmi speciem habet. Sic paulo pòst, τοιούτους οἵους μεθυδρίνλας ἀρχᾶσθαι, id est, τὸς ὀιχωμένους ἐπειδὰν μεθυδῶσι. *Wolfius.*

Ib. Schol. l. 3. Ξενικά τινα στρατήγματα] *Wolfius*, deesse hìc aliquid, ait, cujusmodi sit ἴχνη εὑρεῖν. Atqui faciliùs, ideóque verìùs, sanari potest locus, mutato tantùm ὃν in ἃ, ut referatur ad ἅπερ ἴχνεσιν.

Ib. l. 17. Παρ' αὐτοῖς στρατιώτας] Fortassis παρ' αὐτὰ στρατιῶται. *Wolfius.* [Et sic quidem *Ben.* n. *Etymol.* & *Meurs.* loco suprà citato, παρ' αὐτοῖς στρατιῶται.]

Ib. l. 29. Φυλάττωσιν αὐτόν] Scilicet ἕτω καλεῖσθαι, *Wolfius.*

Ib. l. 38. Η γενικὴ] *Benentatus* ita habet: ἡ γενικὴ· ἡ εὐθεῖα· in *Wolfio* ἡ γενικὴ non leguntur. Fortassis legendum est ἡ γενικὴ, ἀπὸ τῆς εὐθείας ὀδὸς, ὀδοῦ.

P. 61. l. 4. Εἰ δέ τις σώφρων] Propositio est, Satellites nihilo præstantiores esse aliis. Confirmatio constat remotione partium: 1. Viri fortes pelluntur ex æmulatione. 2. Viri modesti negliguntur. Restant igitur latrones, adulatores, ludiones, scurræ, fæx & sentina hominum. *Wolfius.*

Ib. l. 7. Κορδακισμὸς] Hujusce saltationis mentionem facit Comicus in *Nub.* ver. 540. ὃν κόρδαξ' ἤλκυσεν, ad quæ verba ita Scholiastes: τρία ἤδη ὀρχήσεως,

Digitized by Google

χήσεως, Ἐμμέλεια μὲν Τραγικὴ· Σικινὶς Σατυρικὴ· Κόρδαξ Κωμικὴ, ἥ τις κινεῖ αἰσχρῶς τὴν ἰσφύν. Tres hæ celeberrimæ erant apud veteres saltationis speciès: præter has autem aliæ bene multæ; de quibus omnibus consule *Pollucem* lib. iv. cap. 14. *Jul. Cæs. Scalig.* de Comœdiâ a Tragœdiâ cap. 14. *Jul. Cæs. Buleng.* de Theatro lib. i. cap. 52. *Palmerius* ad Aristophanis locum citatum: "Ex his "patet quam antiquus sit mos saltationum impu- "dicarum. Nam & saltatio, quæ Κόρδαξ dicitur, "in Græciam ex Asiâ jam a Pelopis tempore ve- "nerat, si fides Pausaniæ in *Heliacorum* 2. Ὅτι οἱ "τῦ Πέλοπος ἀκόλουθοι τὰ ἐπινίκια ἤγαγον ἅμα τῇ "Θεῷ ταύτῃ, καὶ ὠρχήσαντο ἐπιχώριον τοῖς περὶ τὸν "Σίπυλον ὄρχησιν. Tyrii forte, ex Asiâ eam accipientes, Gades & Bæticam usque eam attulerunt; ubi invaluit, teste Martiali:

Edere lascivos ad Bætica crusmata gestus,
Et Gaditanis ludere docta modis.

"Et mirum est, eam adhuc durare in iis partibus "ubi sub nomine *Sarabandæ* frequentatur; & inde mos ad nos usque fluxit, & vox etiam Hispanica nunc obtinet. Olim verò eam saltationis speciem proavi nostri vocabant Gallicâ voce, "*une gaye antiquaille*": scilicet ob ejus antiquitatem & lasciviam."

Ib. l. 8. Παρεωρᾶσθαι καὶ ἐν ἀδενὸς ἄνευ μέρει τὸν τοιοῦτον] *Laud. Barocc.* & *Pith.* παρεῶσθαι habent: & sic etiam *Ald.* Asteriscum tamen præfixo, & inter varias lectiones παριωρᾶσθαι exhibito: quæ certe germana lectio est, quamque Scholiasten etiam agnoscere satis manifestum est, quamvis in eo corruptè legatur παριῶσθαι. *Athenæus* lib. vi. p. 260. ex Theopompo: Φίλιππος τὰς μὲν κοσμίας τὰ ἤθη καὶ τὰς τῶν ἰδίων ἐπιμελουμένας ἀπεδοκίμαζε· τὰς δὲ πολυτελεῖς, καὶ ζώνιλας· ἐν κύβοις καὶ πότοις ἐπαινῶν ἐτίμα. τοιαύτας δὲ μόνον

Digitized by Google

μόνον αὐτὸς τοιαῦτα ἔχειν παρεσκεύαζεν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλης ἀδικίας καὶ βδελυρίας ἀθλητὰς ἐποίησεν. τί γὰρ τῶν αἰσχρῶν ἢ δεινῶν αὐτοῖς ἢ προσῆν, ἢ τί τῶν καλῶν καὶ σπουδαίων ἐκ ἀπῆν; * * *

arte ſuæque gentis in Theſſaliâ imperium eſt adeptus. Quid Cliſopho, qui omnes planè exuperavit, ex eâ rediit, equidem ignoro. Ille ad magiſtrum ſuum ſingulis in rebus fideliter imitandum totum ſe compoſuit. Itaque coelitem egit, cum Philippus oculo damnatus eſſet ad Methonam: rurſus cum crus oblæſum regi ac luxatum-fuiſſet, eodem crure claudicavit. Denique nihil aut edere aut bibere Philippus poterat, quod palato diſpliceret, quin ad ipſius vultûs ſimilitudinem ſuum quoque Cliſophus contraheret. Servum eum natura fecerat, adulatio reddidit ſimium. Nonnunquam facetias affectavit; aliquando increpante eum Philippo, quòd ſemper aliquid peteret: *Quare*, inquit, *tua erga me beneficia ea obliviſcendi tempus mihi concedunt?* Aliàs quum Philippus in eum acriter jocatus eſſet, *Apage*, inquit, *jocos, ſi vis apud me quotidianæ menſæ jus habere.* [Græca ſunt σωπήσοντος δ' αὐτὸν τῷ Φιλίππῳ καὶ εὐημερήσῃ, εἶτα ἐκ ἐγώ σε ἔφη, θρίψω. Quæ neque *Dalecampius* interpres, neque *Tourrellus* rectè cepit. Iſta ἐκ ἐγώ σε θρίψω legenda ſunt cum interrogatione, & ſententia in hunc modum vertenda: *cum Philippus dicterio eum petiiſſet, ac plauſum tuliſſet: Quis neget*, inquit, *ô rex, æquum jam eſſe ut Ego Te alam?* quando ſcilicet ita felix es in dictis dicendis & ridiculis excogitandis. Εὐημερεῖν theatrorum proprium eſt vocabulum, de iis dici ſolitum quibus favetur. In eo verbo ſita totius ſententiæ hujus argutia: quia τὸ εὐημερεῖν in ridiculis proprium parafiti. Vide *Caſaub.* Animad. in Athen. l. vi. c. 12.] Libera iſtiuſmodi conſuetudo Philippum recreabat, quùm aut bellicis laboribus fatigaretur, aut majeſtatis ſatietatem ex animò expuere vellet.

Atqui, licet aſſentationis amans eſſet, veritati tamen haud erat infenſus. Ariſtoteli ſæpiùs de arte reg-

Digitized by Google

regnandi cum eo differenti patientem aurem præbuit; quin & oratoribus Athenienſibus haud mediocriter devinctum ſe prædicabat, quippe qui ex acribus ipſorum expoſtulationibus melior quadatenus evaſiſſet. Puerum a domeſticis habebat, qui antequam adiret eum quiſquam, quotidie proclamaret: *Philippe, Hominem eſſe te memento.* Æl. Var. Hiſt. l. viii. c. 15. Arcadion Achæus tam acerbum odium in eum conceperat, ut vel ultrò exularet, quò ipſius fugeret aſpectum. Accidit forte ut Philippus Delphis obviam ei iret, Quo conſpecto, *Quamdiu profugiturus es,* inquit, *ô Arcadion?* Reſpondit Arcadion:

Εἴσοκε τὰς ἀφίκωμαι, οἱ οὐκ ἴσασι Φίλιππον.

Quoad ad eos perveniam quibus Philippus ignotus ſit.

Alludens ſcilicet ad hunc Homeri verſum:

Εἴσοκε τὰς ἀφίκηαι, οἳ οὐκ ἴασι θάλασσαν.

Quoad ad eos perveneris qui maris ignari ſint.

Ad acre hoc reſponſum riſit Philippus, atque Arcadionem ad cœnam invitavit. Deinde diuturna inter eos interceſſit amicitia. *Tourrellus.*

Ib. l. 7. Θαυματοποιῶν] *Thaumatopœi* ſeu *mirifici* dicti ſunt homines projectæ audaciæ, qui ſummo vitæ periculo ſtupenda in vulgus patrarent, per rotas & ignes ſe trajicerent, tenuiſſimis & adverſis funibus currerent, ingentia onera ſupra hominis vires portarent, in immenſam altitudinem mergerentur & ſine ullâ reſpirandi vice maria perpeterentur: cum aliis id genus multis, quibus homines obſtupeſcerent, & quodammodo conſternarentur. Vide *Buleng.* de Theatro lib. i. cap. 36. & ſeqq. *Æl.* Var. Hiſt. lib. viii. c. 6. & *Athen.* paſſim.

Non-

Nonnulli Proteum præstigiatorem fuisse autumant. Vid. *Eustath.* in Odyss. δ. p. 176. ad hos versus:

Πάντα δ' γινόμενον πειρήσεαι, ὅσσ' ἐπὶ γαῖαν
Ἕρπετὰ γίνονται, καὶ ὕδωρ, καὶ θερμὸν πῦρ.

Ib. l. 8. Καὶ τοιούτους ἀνθρώπους μίμους γελοίων καὶ ποιητὰς αἰσχρῶν σωμάτων] Theopompus Philippo adhuc est iniquior; atque adeò a Demosthene omnem exaggerationis suspicionem removet. Philippus, uti is narrat, saltatoribus, musicis, aliisque similibus, nunquam non stipatus fuit. Necessarii ac familiares ejus, non virtutis aut probitatis respectu delecti, sed ut è barbaris aut Græcis quisque petulans fuit, impurus, moribus audax, in Macedoniam certatim confluentes amici Philippi vocabantur. Quod si quis ad eum non tam perversis moribus veniisset, pravâ tamen consuetudine cæteris paulatim similis evasit. *Athen.* l. iv. 6. [& 10.] Quin & urbs erat versùs Thraciam, Πονηρόπολις sive *perditorum hominum civitas*, meritò quidem hoc nomine indigitata, quum eò Philippus Sycophantas, perjuros testes, proditores, aliosque homines sceleratissimos, numero bis mille, undequaque collegerat. *Theopom.* rer. Philipp. l. xii. *Plut.* in Com. de Curiosit. Quamvis autem sannionibus ac mimis delectaretur, nihilominus delicatiores facetias mirè calluit. Menecrates medicus, eò superbiæ elatus, ut se ipsum Jovem appellaret, litteris ad Philippum missis sic inscripsit, *Philippo Menecrates Jupiter salutem.* Ad ea rescripsit Philippus: *Philippus Menecrati sanitatem.* Neque verò hìc quievit, verum ejus insaniæ curandæ lepidam sane rationem iniit. Splendidum convivium instruxit; atque ei ad epulas vocato seorsum lectum apparari jussit. Cæteris convivis lautissimè epulantibus, nihil Menecrati appositum est præter acer-

Digitized by Google

acerram & odores. Quâ ille divinitatis ſuæ recognitione primò quam maximè delectatus hominem ſe eſſe prorſus obliviſcebatur; quum verò obrepens fames id in animum revocaret, conſurgens ſubitò diſcedebat, inſalutatis hoſpitibus, quippe qui nimiùm riſerant Deum, cui manducare neceſſe erat ad vitam ſuſtentandam. *Æl.* var. Hiſt. lib. xii. cap. 51. [& *Athen.* lib. vii. p. 289.] *Tourrellus.* [Conſulas Polybium, p. 1375. & ſeqq. Ed. *Gronov.* a quo Theopompus valdè reprehenditur, atque alia omnino Philippi ejuſque comitum pictura exhibetur. Idem p. 1391. de Philippo hæc habet, quæ juſtiſſimam ſanè ejus regis deſcriptionem continere videntur. Ὁι Φιλίππῳ ἔτ' ἀγαθὰ μείζω τις σχοίη πρὸς βασιλείαν οὐδεὶς τῶν πρότερον, οὐδὲ κακὰ τούτῳ τῷ βασιλέως. Καί μοι δοκεῖ τὰ μὲν ἀγαθὰ φύσει αὐτῷ ὑπάρξαι, τὰ δὲ κακὰ προσαινοῦντι καὶ τῇ ἡλικίαν ἐπιγενέσθαι, καθάπερ ἵπποις ἐπιγίνεται γηράσκουσι τῶν ἵππων. Caſaubono interprete: *Nemo è ſuperioribus regibus plures virtutes Philippo, nemo eodem plura vitia ad regnum attulit. Ac mihi videntur virtutes quidem a naturâ ei inſitæ fuiſſe, vitia verò proceſſu ætatis acceſſiſſe, quemadmodum ſeneſcentibus equis evenire ſolet.*]

Ib. Schol. l. 25. Δεξάμενος] F. δεξάμενος, id eſt, uno probato, probatum eſſe voluit, quales cæteri omnes eſſent, ſicut *Virgilius*:

Accipe nunc Danaûm inſidias, & crimine ab uno
Diſce omnes —— &c. *Wolfius.*

P. 63. l. 7. Αἱ γὰρ εὐπραξίαι δεινὰ συγκρύψαι καὶ συσκιάσαι τὰ τοιαῦτα ὀνείδη] Eadem ferè repetit in Oratione ad Philippi epiſtolam, p. 90. *Salluſtius* Hiſtor. lib. i. p. 12. Ed. *Waſſe*, ita hanc ſententiam imitatus eſt: *ſecundæ res mirè ſunt vitiis obtentui. Seneca* controverſiâ XXIV, p. 172. eam Thucydidæ tribuit, legit autem pro τοιαῦτα ὀνείδη,

Digitized by Google

ἑκάστων ἁμαρτήματα, deque eâ his verbis differit: *Cum ſit præcipua in Thucydide virtus brevitatis: hâc eum Salluſtius vicit, & in ſuis illum caſtris cecidit. Nam in ſententiâ Græcâ tam brevi habes, quæ ſalvo ſenſu detrahas; deme vel* συγκρύψαι, *vel* συσκιάσαι, *deme* ἐκάσων, *conſtabit ſenſus, etiam ſi non æquè comptus, æquè tamen integer. At ex Salluſtii ſententiâ nihil demi ſine detrimento ſenſûs poteſt.* Vide in eum locum *Nic. Fabritium* & *Schottum.*

Ib. l. 9. Πταίσει] *Pith.* & *Ben.* ε. η. θ. πλαίσει: mox cæteri editi, & *Voſſ.* & *Ben.* α. β. αὐτῆ ταῦτα.

Ib. Schol. l. 6. Αναγκαίως] Αναγκαῖον ex *Wolfio* emendavi, qui mox, addendum fortaſſis, ait, βασιλικῶν ante ἠθῶν καὶ παθῶν. Quanquam ferri poſſit etiam ἀναγκαίως.

Ib. l. 12. Σώφρονος] Puto σώφρονος eſſe proprium nomen, ut apud nos ſunt Mimi Publiani; diguiſſimi qui ediſcantur ab omnibus. Diogenes in vitâ Platonis meminit, Σώφρονος τῦ μιμογράφυ. Niſi fortè σώφρονες legendum, & illi [potiùs nonnulli] Mimi ſunt modeſti. *Wolfius.* [Si σώφρονος pro nomine proprio accipiatur, (quod tamen juxta *Bentenati* editionem fieri non poteſt, quippe quæ conſtanter nomina propria diſtinguit lineâ tranſversâ ſuperpoſitâ, quæ hìc non apparet) hiulca erit ſententia, niſi ſubintelligas σπεδαίου quod duriuſculum videtur. In *Wolfii* quidem Editt. hodiè legitur ea vox, unde petita non conſtat: quod in iis ſæpiſſimè uſu venit. Ideò σώφρονες excudendum curavi, & ſic bene ſe habet ſententia: poſteà autem veram hujuſce loci lectionem apud *Bulengerum* deprehendi; qui Lib. i. de Theatro, cap. xlix. de Mimis, hæc habet. *Mimi honeſtiori loco fuere quàm planipedes (quanquam & ipſi plerumque obſcœni) quibus* ἠθολόγων *Græci appellationem attribuerunt,*

fuerunt, quia dicta & facta hominum ita imitarentur, ut actionem suam gravitate sententiarum jocis interpositis condirent. Cic. 2. de Orat. *Mimorum est ethologorum, si nimia est imitatio, sicut obscœnitas.* Mimorum igitur alii fuere ridiculi & obscœni, alii graves ethologi. Ulpian. 2 Olynth. οἱ μίμοι σώφρονος ποιηταὶ σπουδαῖοί εἰσι· ἄλλοι δὲ μίμοι γελοῖοι. Vide plura ibidem de Sophrone, & de Mimis in genere.]

Pag. 64. l. 1. Ἀνοῖτε θεοὶ θέλωσι] Pia & prudens appendix, cum favore numinis auditorum industriam conjungens, ut sequatur eventus. *Idem.*

Ib. l. 2. Ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῶν] Eadem similitudo iterum occurrit in Orat. ad Epist. Philip. pag. 90. *Voss.* non agnoscit vocem ἡμῶν.

SECT. VIII.

Ib. l. 12. Εἰ δέ τις ὑμῶν] Ademit Philippo fidem sociorum & Macedonum, ademit bellicosos milites, ademit sobrietatem & sanam mentem solâ fortunâ relictâ. Quæ cum & ipsa vel una teneat Atheniensis: primùm concessione utitur. Deinde suorum civium fortunam Philippicæ anteponit, & ignaviam quæ illis obstet, repudiare eos jubet, vel hostis exemplo, non tam fortunati, quàm laborioſi atque industrii. Nihil ergo illi obstitit ebrietas, aut non tanta tamque crebra fuit, quantam fecit Demosthenes. *Wolfius.*

Ib. Schol. l. 16. Ἐπὶ τρίτον ὅτι τύχης] Ἐπὶ τὸ τρίτον, τὸ περὶ τῆς τύχης lego. *Idem.*

Ib. l. 17. Καθολικὴ] Addendum censeo ἀνάθεσις, & tamen etiam sic constructio satis turbata erit, nisi aut addas ἔδειξεν ἔν, aut initio periodi legas, ἐπεὶ γάρ ἐστιν ἡ μὲν πρώτη. *Idem.*

Digitized by Google

P. 65. l. 4. Μεγάλη γὰρ] Hanc sententiam *Cic.* eleganter 2. Off. interpretatus est: *Magnam vim esse in fortunâ in utramque partem, vel secundas ad res, vel adversas, quis ignorat? Nam & cùm prospero ejus flatu utimur, ad optatos exitus pervehimur: & cùm reflavit, affligimur.* Plin. etiam lib. ii. cap. 7. *Fortunæ omnia expensa, omina feruntur accepta: & in totâ ratione mortalium, sola utramque paginam facit.* Idem. [Demosthenes, non orator modò summus, verum etiam philosophus, omnem prorsus rerum humanarum rectionem ac gubernationem fortunæ tribuit. Quid autem fortunæ nomine intelligat, ipse paulo post docet. Cum enim dixisset, si quis sibi optionem daret, malle se Athenienſium fortunam, quàm Philippi: causam subjiciens, cur eo sit animo, ait plura videre se in Athenienſibus, quæ ad conciliandam deorum benevolentiam valeant, quàm in Philippo: Πολὺ γὰρ πλείας ἀφορμὰς εἰς τὸ τιμᾶ παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχειν ὁρῶ ὑμῖν ἐνούσας, ἢ ἐκείνῳ. Ecquid videtur apertè profiteri, se fortunæ prosperitatem in divinâ benevolentiâ ponere? Vide *Muretum*, a quo hæc mutuati sumus, in *Cicer.* primam contra Catilinam, pag. 621. Ed. *Græv.* qui ibi prolixè docet, fortunam veteres nihil aliud quàm divinam voluntatem vocâsse. Demosthenes eadem repetit in Orat. in Epist. Philipp. p. 90. ubi legitur Τὸ ὅλον ἡ τύχη, sicuti & hìc in *Voss.* & *Ben.* ε. ν. 9. In oratione autem de Pace clariùs indicat se fortunæ nomine divinam providentiam intelligere: dicit enim,—διὰ εὐτυχίαν, ἣν συμπάσης ἐγὼ τῆς ἐν ἀνθρώποις ἕξεως δεινότητ' ἐν σοφίας ὁρῶ κραῖσαν.

Ib. l. 7. Δοίη] *Barocc.* & *Ben.* α. β. δόῃ. Mox *Ald.* ἡμῶν.

Ib. l. 10. Πολὺ γὰρ πλείας—] Ob istius scilicet perjuria. Agesilaus Barbaris, quibus jusjurandum violare

Digitized by Google

violare religio non erat, gratias agere solitus est, *Bene, bene est*, inquit, *Perjuri isti Deos nobis amicos & auxiliares reddunt.* Æl. Var. Hist. lib xiv. Corn. Nep. in Agesil. *Tourreilius.*

Pag. 66. l. 1. & seqq. Καθήμεθα δὲν ποιοῦντες. Οὐκ ἴνι δ' αὖ τὸν ἀργὸν—] *Pith.* αὐτὸν ἴμοιγε ἀργὸν. *Ben.* etiam β. η. θ. αὐτὸν. *Sallustius* in oratione Catonis p. 177. Ed. *J. Wasse.*—*inertiâ & mollitiâ animi, alius alium expectantes, cunctamini, videlicet diis immortalibus consisi, qui hanc Rempubl. in maximis sæpe periculis servavêre. Non votis, neque suppliciis muliebribus auxilia deorum parantur: vigilando, agendo, bene consulendo, prosperè omnia cedunt: ubi socordiæ tete, atque ignaviæ tradideris; nequicquam deos implores, irati infestique sunt.* Terent. Adelph. IV. 5. 59. *Quid? credebas, dormienti hæc tibi confecturos Deos?* Eodem sensu, quo hìc & alibi passim Demosthenes καθήμεθα dixit, Latini verbum *sedere* usurpant. *Virgil.* Æn. xii. 15. sedeant *spectentque Latini? Terent.* Adelph. IV. 5. 38. *an* sedere *oportuit Domi Virginem tam grandem? Cic.* ad Tironem lib. xvi. 2. 2. *His ventis istinc navigatur, qui si essent, nos Corcyræ non* sederemus.

Ib. l. 8. Πωλικαιομένων] Scilicet λέγεταί τι καινόν; Vide supra pag. 14. & Notas p. 231.

P. 67. l. 1. Τῶν ἐν τῶν Ἑλλήνων δικαίων] Vide supra pag. 6. & Notas pag. 220. Conferas etiam Isocratem Orat de Pace, p. 356. Ed. *Battie*, & ejus Panegyricum.

Ib. l. 9. Καὶ τὰς μὲν ἄλλας στεφάνους] Hæc petantur ex Isocratis Panegyrico & Panathenaico. *Wolfius.*

Ib. l. 10. Καθ' ἵνα αὐτῶν ἔκαστον ἐν μέρει] *Wolf.* delet ἵνα αὐτῶν.

Digitized by Google

Ib. l. 12. Ταῦτα θαυμάζω] Emphatica repetitio, occasionem præbens expositionis perversæ administrationis rerum. *Wolfius.*

P. 68. l. 7. Ταῦθα] Malim ταυτά. Mox in nonnullis pro νυνὶ legitur νῦν. Deinde in *Wolfio* transponuntur ἅπας ὁ χρόνος.

Ib. Schol. l. 13. Καὶ τάδε καλορθώσειν] Rectius *Wolfius* καὶ τάδε καὶ τάδε legit, idque confirmatur a præcedente τάσδε καὶ τάσδε.

P. 69. l. 2. Ῥᾷον ἴσχυλας φυλάττειν, ἢ κλήσασθαι] *Sallust.* in oratione Cæsaris, sub finem: *Profecto virtus, atque sapientia major in illis fuit, qui ex parvis opibus tantum imperium fecere, quàm in nobis, qui ea bene parta vix retinemus.*

SECT. IX.

Ib. l. 8. Μηδένα αἰτιᾶσθαι] Translatio culpæ in ipsos accusatores. *Wolfius.*

Ib. l. 13. Προφάσεις δ' ἀφιελεῖν] Scilicet τῶν στρατηγῶν. Curandum ne quid de vestrâ cessatione queri possint duces: quorum & contumaciam & avaritiam ita perstringit, ut quodammodo excuset. *Idem.*

Ibid. Τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμαλα] F. τὰ καθ' ὑμῶν ἐγκλήμαλα: quo sensu *Tourrellus* in versione Gallicâ hunc locum interpretatur: *enfin ofter à ceux-ci tout prétexte de recrimination.* Sed cum omnes libri consentiant, & bene habeat recepta lectio, nihil temerè mutari velim; tantùm conjecturam meam in medium affero.

Ib. Schol. l. 10. τί δέ φασιν] Sententia omnino postulat ut pro τί legamus τινὲς, cujus ultima syllaba facilè potuit prætermitti; atque ita corrigendum *Wolfius* admonuit.

Ib. l. 20. Εἰς θεωρίαν καλέχει] *Wolfius* legi vult θεωρίαν, quod displicet. Si aliquid mutandum sit, (quod

(quod minime opus est, subintelligi enim potest χρείαν, ut sæpe,) mallem θεωρικόν.

P. 70 l. 5. & seqq. Τοῦτον μὲν φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας ὅτας ἦν ἐκπέμψηλε στρατηγὸς, ἰδίας δ' εὑρίσκειν πολέμους] Chares primo anno Olympiadis centesimæ sextæ, ut stipendia militibus erogare posset, Artabazo, rebelli Asiæ minoris Satrapæ, quum tamen hoc illi in mandatis haud esset, auxilio ivit: & ab eo pecuniæ summam accepit, quæ ad hanc rem sufficeret. *Diodor.* l. xvi. *Tourrellus.* [Pro *Artabazo* debuit dicere *Pharnabazo.* Vide Notas supra p. 248.]

Ib. l. 7. Ἰδίας δ' εὑρίσκειν πολέμους] Sicut Chares, omissâ Amphipoli, insulares oppugnavit. *Wolfius.* [Quâ de re consulas Arg. Isocratis Orationis de Pace. Pro ἰδίας *Wolf. Barocc.* & *Bèn. γ. θ.* ἰδίᾳ legunt.]

Ib. l. 13. Μισθὸς δ' οὐκ ἴσην] Potest intelligi vel de Athenienſium negligentiâ, qui stipendia non mittant, vel (quod magis probo) de ducibus & militibus, qui, non contenti stipendiis, prædam etiam desiderent. Post dicet, ἀδύνατον δ' ἄρχειν ἀμίσθων. *Idem.*

Ib. Schol. l. 24. Ὑπὲρ αὐτῆς τῆς πόλεως] Non satis Græcum: constanter enim verbum λειτουργέω dativum regit. Igitur cum *Wolfio* lego τῇ πόλει, ut τὸ αὐτῆς ad τὸ φυλὴ referatur. Ita etiam melior, ut videtur, erit sensus: sic infra εἰσίφερον γὰρ οἱ πλουσιώτεροι ὑπὲρ αὐτῶν. *Petitus* in leg. Att. p. 270. totum hoc Scholion ita legit uti nos ipsum edimus.

P. 71. l. 1. & seqq. Ἐκεῖ δ', κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ δ' λάμπαλα τῶν ἐφεστηκότων καὶ τῶν στρατιωτῶν, Λάμψακον, Σίγειον] Artabazus duabus regni sui urbibus Charetis officia remuneratus est. Lampsaco Asiæ minoris urbe, quam Artaxerxes Longimanus Themistocli donarat, unde vinum sumeret: [*Corn. Nep.* in Themist. *Strab.* l. xiii. *Thucyd.* l. 1.] ac

Digitized by Google

Sigeo, alia Asiæ minoris urbe in Troade. Illic, si Ciceroni atque aliis fides habenda sit, Alexander cum ad Achillis tumulum adstitisset exclamavit; *O fortunate adolescens, qui tuæ virtutis Homerum præconem inveneris!* Et verè: Orator Romanus addit: *Nam nisi Ilias illa extitisset, idem tumulus, qui corpus ejus contexerat, nomen etiam obruisset.* L. v. Ep. 12. ad Fam. [Locus est in Orat. pro Archia Poetâ.] Solinus tamen, Mela, & Plinius, Achillis tumulum alibi ponunt. *Tourrellus.*

Ib. l. 4. Τὰ πλοῖα ἃ συλῶσιν] Chares, cum deberet classem cui erat præfectus ad usus Reipublicæ adhibere, ad Decarem [*scribe* Deiarem] Deipyrum & Polyphontem, qui in Ægeo mari piraticam faciebant, transiit, cumque iis in latrociniorum societatem se contulit *Æschin.* de fal. leg. [p. 406. in *Wolf.* Ed. Demosth.] Ei, cum piraticam exercendi consilium iniret, in mandatis erat Amphipolim recipere. Quamobrem Demosthenes in Amphipoli potius quàm locis aliis omnibus operæ Athenis prorsus infructuosæ exemplum subjicit. Delatus Chares, atque in jus citatus, se subduxit; aliquanto autem post iterum comparuit, ac, in tantum prævaluit ipsius factio, exercitibus denuò præfectus est. *Idem.*

Ib. l. 8. Δόντες λόγον] Λόγον διδόναι generaliter significat, *rationem reddere* & *causam dicere.* Aliquando est *dicendi* & *causam orandi locum dare.* In utroque sensu Demosthenes λόγον διδόναι dixit, & λόγους δοῦναι, & ἀποδοῦναι; in posteriori hìc, & alibi passim. Significat etiam *dare vices loquendi & percunctandi, & vicissim respondere percunctanti.* Sic infra, πᾶσι τοῖς παριοῦσι λόγον διδόναι. Vide plura apud *Bud.* p. 151. & seqq.

Ib. l. 9. Τοὺς ἀφίξεις] Τοὺς ἐφεστῶτας duces, aut etiam cæteros, quibus publicum aliquod munus est manda-

Digitized by Google

mandatum, atque etiam trierarchos, quos in prædæ societatem veniſſe probabile eſt. *Wolfius.* [*Aldus* τωῦτα legit: MS. *Voſſ.* & *Ben.* α. γ. ε. η. ϑ. τωύτας.]

Ib. l. 13. Πρότερον μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, εἰσεφέρετε καλὰ συμμορίας] Cecrops & poſt eum Solo in quatuor tribus populum Athenienſem diſtribuerant. Harum poſtrema ex civibus conſtans, quibus opera vita erat, quique publicis muneribus excluſi ſunt, nihilo ſecius omnium conſiliorum particeps erat, & communi cum cæteris ſuffragii ferendi jure fruebatur. Cum autem tributum imponeretur, prima tribus talentum conferebat, ſecunda ſemi-talentum, tertia centum drachmas, poſtrema nihil. Poſtea quatuor tribus ad decem uſque auctæ ſunt. Tum, ad ſolvendum quod imponebatur, ex unaquaque tribu certum civium numerum educebant, eoſque in viginti claſſes, quæ Συμμορίαι vocabantur, dividebant: in quibus juxta ſuas quiſque fortunas ac reip. neceſſitates cenſebatur. *Ariſt.* Polit. l. ii. *Plutar.* in Solo. *Pol.* l. 8. Συμμορίαι igitur ſignificat diverſas claſſes ſive ordines hominum maximè idoneorum ad ſumptus reip. ſuppeditandos. *Harpoc. Hyper.* cont. Polyeuct. *Poll.* l. iii. c. 4. Quæque claſſis, ex civibus æquè divitibus conſtans, ſuum ducem ἡγεμόνα συμμορίας habuit, & ſinguli Συμμορίαι ejuſdem claſſis cives ex æquo cenſebantur: varias autem cauſas prætendebant, quo ſe a tributo ſolvendo immunes facerent. In hanc itaque ſententiam accipienda ſunt quæ dicit Demoſthenes: *Veſtrâ culpâ factum eſt, ut quæ forma ad conſervandam rempublicam conſtituta fuerit, ea ipſa in perniciem reipublicæ evadat. Claſſes, eò inſtituta ut reip. neceſſitatibus ſubveniatur, haud aliò jam ſpectant quàm ut ei tributa fraudent, ſeque ab eâ adjuvandâ eximias habeant.* Eadem iiſdemque verbis querela

Digitized by Google

querela in oratione huic anteriori occurrit: sc. orat. de Repub. Ord. [p. 99. Ed. *Ben.*] *Tourrellus.*

Ib. & seq. Πρότερον μὲν γὰρ, —— εἰσεφέρετε καλὰ συμμορίας] Hoc institutum imitatus est Servius Tullius. *Censum enim instituit rem saluberrimam tanto futuro imperio: ex quo belli pacisque munia non viritim, ut ante, sed pro habitu pecuniarum fierent. Tum classes centuriasque & hunc ordinem ex censu descripsit, vel paci decorum vel bello.* Livius lib. i.

Ib. Schol. l. 12. Ἀπὸ ἑκατὸν εἴκοσι] A centum viginti. Videtur præpositionem addidisse, ut cardinalia vim distributivorum haberent. Referatur hic locus ad orationem περὶ συμμοριῶν.

P. 72. l. 4. Οἱ βοηθησόμενοι οἱ τριακόσιοι] Trecenti qui clamitent scilicet, ὑπὸ τῷ ῥήτορί εἰσι. De locupletissimis civibus hoc docet Ulpianus esse intelligendum: quorum alii aliis factionibus faveant. Hervagiana prior editio habet, οἱ βοηθησόμενοι, *adjuturi*, pro οἱ βοηθήσοντες, ut puto: nisi passivè accipiatur, *adjuvandi:* qui præsidia oratorum ambiunt, ut, restinctis bellis, conferre tributa & instruere triremes non cogantur: οἱ βοησόμενοι est durum, &, ut puto, mendosum. Mallem οἱ βοηθοὶ ἐσόμενοι. *Wolfius.* [*Ben. a. β. ε. α. ϑ.* βοησόμενοι: cæteri omnes cum nostro concordant: excepto quod *Ald.* & *Voss.* articulum non habent ante τριακόσιοι.]

Ibid. Οἱ ἢ ἄλλοι προσνενέμηνται] Οἱ λοιποὶ πολῖται ἐν προσθήκης μέρει εἶσι. ἃ ψηφίζονται καθ' ἑαυτὰς, ἀλλὰ τὰς τῶν ῥητόρων, καὶ στρατηγῶν, καὶ τριακοσίων ἐπιψηφίζοντες γνώμας. *Idem.*

Ib. l. 7. Καὶ ὑμῶν αὐτῶν γενομένης] Ἐλευθέρας τὰς γνώμας γενομένης, ἐχὶ ἢ τοῖς ῥήτορσι δεδεδωμένας. *Idem.*

Ibid. Κοινὸν καὶ τὸ λέγειν] Τὴν Εὐβέλα δημαγωγίαν εἰς τυραννίδα διαβάλλει, ὡς τὰς ἄλλας παῤῥησίᾳ λέγειν ἃ ἐγνώκασι κωλύοντος. *Idem.*

Ibid.

Ibid. Κοινὸν] Commune, id est, liberum facite, id est, æquis animis accipite orationes, consilia, & facta quorumvis civium: non certis quibusdam estote addicti, quos suspiciatis tanquam Deos, aliis contra infensi, & eorum recta consilia & facta improbetis. Vincat apud vos non affectus, sed reipublicæ utilitas. Sicut Melanopum dicere fuisse solitum Plutarchus scribit: ὁ μὲν ἀνὴρ ἐχθρὸς, τὸ δὲ τῆς πόλεως νικάτω συμφέρον. *Idem.*

Ib. l. 8. Καὶ τὸ βελτίεσθαι] *Barocc.* & *Ben. a. γ.* βέλεσθαι. *Pith.* συμβελτίεσθαι.

Ib. l. 9. & seqq. Εἰ δή τοῖς μὲν ὥσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν ἐπιτάττειν ἀπεδώσετε] Eubulus, Aristophon, Hyperides, & Lycurgus, omnia summo cum imperio administrabant. Imperatorium munus vicissim inter se sortiebantur, Diopithes, Menestheus, Leosthenes, Chares. *Plutar.* in Phoc. Ita ut Respublica in Oligarchiam transiret. *Tourrellus.*

Ib. l. 10. Ἐκ τυραννίδος ὑμῶν] Suspecta lectio est. Quid si ἡμῖν ἐπιτάττειν. Sin τυραννίδος ὑμῶν rectè scribitur, sensus est, quasi vos tyrannidem illis decrevissetis. Fortassis τὸ ὑμῶν redundat. *Wolfius.* [Nos sequuti sumus *Morellium* in variis lectionibus: cæteri omnes editi & MSti vel ἡμῶν vel ὑμῶν. *Morellius* mox habet ἀπεδώσετε pro ἀπεδώσετε, sed omnino retinenda est recepta lectio. Vid. notam sequentem.]

Ibid. Ἀποδώσετε] Εὐβέλῳ μὲν ἀντὶ τῆς θεωρικῆς ἐκ τῶν κολακειῶν μισθὸν ὑπερμεγέθη, τὸν τῆς δημοκρατίας ἀνχίρεσιν ἅπλα· τοῖς δὲ πλουσίοις, ἀντὶ τῶν λειτουργιῶν, δωλείαν καὶ πενίαν. *Idem.*

Ib. l. 12. Τοῖς δὲ ψηφίζεσθαι καλῶ τούτων μόνον, ἄλλο δὲ μηδὲν ἐᾶν συμπονεῖν] *Cic.* lib. i. de Offic. cap. 25. *Omnino qui reipub. præfuturi sunt, duo Platonis præcepta teneant: unum, ut utilitatem civium sic tueantur, ut quæcunque agunt, ad eam referant, obliti*

Digitized by Google

liti commodorum ſuorum: alterum, ut totum corpus reip. curent; ne, dum partem aliquam tuentur, reliquas deſerant. Ut enim tutela, ſic procuratio reip, ad utilitatem eorum, qui commiſſi ſunt, non ad eorum, quibus commiſſa eſt, gerenda eſt. Qui autem parti civium conſulunt, partem negligunt, rem perniciosiſſimam in civitatem inducunt, ſeditionem, atque diſcordiam: ex quo evenit, ut alii populares, alii ſtudioſi optimi cujuſque videantur, pauci univerſorum. Hinc apud Athenienſes magnæ diſcordiæ: in noſtra rep. non ſolùm ſeditiones, ſed peſtifera etiam bella civilia, &c. Tourrellus.

Ib. Schol. l. 8. Χρήμαλα συμμορίας] Præpoſitio manifeſtè deeſt, itaque cum *Wolfio* lego καὶ ἀ συμμορίας: mox cum eodem μερίζεσθε; deinde pro σασιάζει σκληρσιάζειν reſcribo, ſenſu loci id omnino poſtulante.

P. 73. l. 3. Κολάζειν αὐτὶ τῶν ἐχθρῶν] Τὰς μὲν ἐχθρὰς καὶ πολεμίας μὴ ἀμύνεσθαι, τὰς δ' πολίτας τιμωρεῖσθαι, τὰς τὰ ἀδίκως πρασσομένα μὴ ποιησαντας. Vide Iſocratem in Philippicâ, ubi de Argivis ſcribit: ὅτι τὰς ἐνδόξους καὶ πλουσιωτάτας τῶν πολιτῶν δυσμενῶς ἔτω χαίρουσιν, ὡς ἐχθίονες ἄλλων τὰς πολεμίας ποιούμενοι. *Wolfius.*

Sect. X.

Ib l. 6. Παῦλαν ἔξειναι] Si ſcilicet neceſſe fuerit, bello tam diu duraturo. Quod cum incertum eſſet: probabile eſt, eos primos militaſſe, quibus ea ſors obtigiſſet: ut ne alii aliis deteriore conditione eſſent. *Idem.*

Ib. l. 7. Πᾶσι τοῖς παρισῦσι] Επὶ τὸ βῆμα. *Idem.*

Ibid. Λόγον διδόναι] Vide notas ſupra p. 296.

Digitized by Google

NOTÆ
IN SECUNDAM
OLYNTHIACAM.

NOTÆ IN
ARGUMENTUM.

PAG. 74. lin. 3. Παραχαλῶντες ἐπὶ τιμωρίαν] In nonnullis legitur τιμωρίᾳ.

Ibid. & seqq. Ο ὃ Δημόσθένης δεδοικὼς] In nostro legebatur: Δεδοικε τοίνυν ὁ Δημοσθένης, haud dubiè melius & rectius. Et paulo post, pro ὀλιγωρήσωσι, ὀλιγωρήσεσι. *Obsopæus.*

Ib. l. 6. Ἐπισκώπλει τὴν ἀλαζονείαν αὐτῶν] In nostro erat ἐπικόπλει, *præcidit*, quod profectò magis quadrare videtur sententiæ. Nusquam enim deridet Athenienses Demosthenes, sed quum nihil actum sit, indicat, ne in utramvis aurem quasi superato Philippo dormiant, etsi nonnihil misso Olynthiis auxilio expedierint. *Idem.* [*Morellius* etiam in variis lectionibus ἐπικόπλει legit.]

NOTÆ

NOTÆ IN TEXTUM & SCHOLIA.

SECT. I.

PAG. 75. lin. 1. Οὐχὶ τ' αὐλὰ παρίζαλαί μοι &c.] Simile est exordium Catonis apud *Sallustium* Cat. p. 167. Ed. *Wasse*. *Longe mihi alia mens est, P. C. cum res atque pericula nostra considero, & cum sententias nonnullorum mecum reputo. Illi mihi disseruisse videntur de pœnâ eorum, qui patriæ, parentibus, aris, atque focis suis bellum paravêre: res autem monet, cavere ab illis magis, quàm quid in illos statuamus, consultare.*

Ib. Schol. l. 6. Ἐκ τῆς παραδόξου] Παράδοξον est quod fit aut dicitur præter opinionem: id verò vel absurdum, vel inexpectatum, vel admirabile est. *Wolfius.*

Ib. l. 13. Καὶ φρονῆσία τῇ νίκῃ] Haud scio an germana sit lectio. Ego certè dicere malim, μέγα φρονῆσία ἐπὶ τῇ νίκῃ: quod omnino est usitatius. *Idem.* [*Morellius* in var. lect. τὸ μέγα habet, præpositionem verò non agnoscit. Equidem conjicerem legendum μ. φ. ὡς ἐπὶ τῇ νίκῃ: non enim vicerant Philippum; sed tantùm, ut Libanius in Arg. τὴ καλοφθῆν ἴδοξαν. F. Scholiastes sic scripsit: φρονῆσία τὴν νίκην.]

P. 76. l. 6. Οὐδὲν ἂν ἄλλο] Sic ordinanda sunt verba, οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες δοκῶσί μοι οὐδὲν ἄλλο ἁμαρτάνειν, ἢ τῶν ὑπόθεσιν ἐχὶ τῶν ἔσαν, περὶ ἧς βου-

λεύ-

Digitized by Google

λεύσθε, παρισάντες ὑμῖν, pro ἢ ὅτι ἐ παρισᾶσι. *Qui igitur talia diiudicant, non in alio delinquere mihi videntur, nisi quòd a totius vestræ deliberationis scopo aberrent:* τὴν ὑπόθεσιν ἐχὶ τὴν ἔσαν, id est, ἐ τὼ ἀληθῆ, περὶ ἧς βελεύεσθε: *proponunt vobis argumentum, non verum illud, de quo deliberatis.* Erat autem, ἐ ἔσαν, ut Olynthii strenuè juvarentur: quos clamosi oratores commisso, ad Philippum ulciscendum hortabantur. Sic in Chersonesitanâ [sub init. p. 54. Ed. *Ben.*] ἢ μὲν ἓν σπουδὴ περὶ τ' ἐν Χερρονήσῳ πραγμάτων ἐστὶ, κ) τῆς ῥαιδίας, ἣν ἐνδέκαλον μῆνα τυτονὶ Φίλιππ@ ἐν Θρᾴκη ποιεῖτω· τῶν ἢ λόγων οἱ πλεῖστοι, περὶ ὧν Διοπείθης πράτ]ει κ) μέλλει ποιεῖν, εἰρήκασι. Hic quoque Oratores τὼ ὑπόθεσιν, ἐχὶ τὼ ἔσαν περὶ ἧς ἐβεβούλοντο, παρίσασαν. Quid autem stultius quàm, ignorato scopo deliberationis, dare velle consilium? Verè hoc est ἄσκοπα τοξεύειν, & a januâ aberrare, ac potius, toto cœlo errare. Quod ne contingat: teneatur præceptum Philonis in libello ὅτι πᾶς πεδαῖ@ ἐλεύθερ@: καλαλαβόν]ες περὶ ἕ ὁ λόγ@, τὰς ἀποδείξεις εὐσκόπως ἐφαρμόσ]ωμεν. *Idem.*

Ib. Schol. l. 27. Η τὸ συμφέρον] *Wolfius* asteriscum τῷ, συμφέρον præfixit: credo, quod deesse hìc δοκᾶν putaret, & pro ἐκείνων legendum ἐκείνοις; sicuti infra τὼ ᾧ αὐτῷ δοκᾶσαν (γνώμᾳ) εἰσηγεῖται. Atqui nihil opus est, ut opinor, emendatione, cum verba, ut nunc se habent, eundem sensum satis commodè exprimant.

Ib. l. 31. Πεποίηκε γνώμᾳ] Ex præcedente γνώμης natam videtur. Sententia omnino postulat ut cum *Wolfio* scribatur μνήμ]ω: sicuti mox αὐτῷ pro αὐτῶν.

P. 77. l. 2. & seqq. Εγὼ δ' ὅτι μὲν πότε ἐξῆν τῇ πόλει] Propositio est: Errare oratores qui ultionem Philippi suadeant. Ratio sumitur a distinctione temporum, quòd nunc non sint eæ vires Atheniensium,

Digitized by Google

sum, quæ pridem fuerint, admisto affectu. Nam dolenter hæc dicit. Controversia inter Demosthenem, & alios est, non quid expediat (nam & ipse Philippum cum primis oppressum vellet) sed quid hoc tempore fieri possit. *Wolfius.*

Ibid. Ἐγὼ δ' &c.] Demosthenes duos annos post Philippum natus (scilicet Olymp. 99, Ann. 4to) cum principio infirmum viderat, magisque idoneum qui reciperet leges, quàm qui præscriberet. *Taurellus.*

Ib. Schol. l. 13. Ἐβελδίσθε] *Wolfius* legit βελδίσθε, quod certè rectius: & sic etiam *Morellius* in variis lectionibus.

Ib. l. 39. Ὀλωθίας σῶς] Mendum, quod cum hæc festinatiùs legerem nescio quomodo intactum præterieram. Rescribe σῶσαι. [Quod in hac editione præstitum.]

Ib. l. 40. & seqq. Οὐκ ὡς τιμωρησαμένων αὐτῶν τὸν τὸν Φίλιππον] Recte hæc observat Scholiastes. Philippus, licet afflictissimus esset ejus regni status, quum primùm imperium est ingressus, bellaque eo tempore, (ut Justini verbis utar) velut conspiratione quadam ad opprimendam Macedoniam, multarum gentium ex diversis locis confluerent: Athenienses tamen, quibuscum ei primum certamen fuit, vicerat: quâ victoriâ potitus pacem cum iis, missis Athenas legatis, iniit. Post duos vel tres annos (hoc est, Olymp. 105. Ann. 3.) Amphipolim & Pydnam expugnaverat: neque legimus, ullo unquam tempore de Philippo Athenienses victoriam reportasse. Vide *Diod.* lib. xvi. & *Justin.* lib. vii.

SECT.

Digitized by Google

Sect. II.

P. 78. l. 8. Ὁ μὲν ἂν παρὼν καιρὸς] Preseverat in loco attentionis, & insinuatione quadam benevolentiam captat, commemorandâ sollicitudine suâ, & studio bene consulendi, & acumine Athenienſium laudando, & cessatione molliter castigandâ. *Wolfius.*

P. 79. l. 7. Τὰ πλείω τῶν πραγμάτων ἐκπεφεύγατε ὑμᾶς] Τιμᾶς μὴ καλαλαβέσθαι τὰ πράγματα, ἀτυχῆσαι, μὴ κραθῆσαι, πόλλ' ἀπωλολεκέναι καὶ τὸν πόλεμον. Metaphora sumpta est a venatoribus, aut iis, qui aliquid persequuntur. *Idem.*

Ib. l. 8. Τῷ μὴ βέλεσθαι] Αἰτιολογικῶς, ἀφ' οὗ διότι μὴ ἐβελήθησε· μεταφαίνεται ἡ ἔννοια. Tribuit suis civibus & fortunæ favorem, & intelligendi prudentiam, quæ nihil valeant propter eorum socordiam atque ignaviam: eâque ratione, bonâ spe injectâ, torporem illis excutere studet. De negligentiâ Democraticâ vide Isocratis Nicoclem, & orationem nostri auctoris περὶ Στεφάνου παραπρεσβείας. *Idem.*

Ib. Schol. l. 22. Κολακείας] Minimè huc pertinet τὸ κολακείας: non enim in eo hæret Demosthenes, quomodo sine *adulatione*, sed quomodo liberè & tamen *impune*, quæ sibi videntur exponat. Ideo mox ait, ἀξιῶ δ' ὑμᾶς ἂν μετὰ παῤῥησίας ποιῶμαι τοὺς λόγους, ὑπομένειν. Itaque sententia omnino postulat ut pro κολακείας reponatur κολάσεως, quod etiam *Wolfius* habet, asteriſco tamen præfixo.

P. 80. l. 7. Ἀναγκαῖον ὑπολαμβάνω] Sicut in primâ [hoc est, tertiâ nobis] Olynthiacâ, ita & hìc narrationem instituit, non ab institúto aberrantem, sed maximè ad rem pertinentem: cujus hic scopus est: cum cessationem & socordiam superi-

Digitized by Google

oribus temporibus reipublicæ plurimum nocuisse constet: nisi nunc atque deinceps rerum cura suscepta fuerit, majora detrimenta & plura esse metuenda. *Wolfius.*

SECT. III.

Ib. Schol. l. 33. Ἀτέχνῳ] Scholiastes per παραδείγματα manifestè intelligit τῷ ἄτεχνον πίστιν: quare hìc cum *Wolfio* lubentissimè repono ἐπάχνῳ. Hujusce fidei, sive probationis, artificiosæ tres sunt species: alia τῷ ἤθους, ratione oratoris; alia τῷ πάθους, ratione auditoris; alia τῷ λόγῳ, ratione causæ. Siquidem Oratori non tantùm opus est sententiis διανοητικαῖς, quibus causam probet, sed etiam ἠθικαῖς, quò ostendat, se esse fide dignum; & παθητικαῖς, ut ad vehementiorem quempiam effectum compellat auditorem. Vid *Arist.* Rhet. lib. i. cap. 2. & *Gerad. Joh. Voss.* Instit. Orator. lib. i. cap. 2. In singulis hisce speciebus multus est Demosthenes, & βιαιότατος.

P. 81. l. 1. Ἡραῖον τεῖχος] Heræum castellum, locus in Thraciâ sic dictus, qui a Samiis ædificatus est, *Harpocrat.* Herodoto lib. iv. p. 253. dicitur Πόλις παρὰ Περίνθῳ. Plurima erant in Thraciâ hujusmodi castella. Sic Σέρριον τεῖχος apud Demosthenem pro Coronâ: quod *Livius*, ut & Doriscon, *castellum* vocat, Lib. xiii, & Μάκρον τεῖχος, cum aliis. Sæpe urbes eo nomine indigitabant veteres: sic urbs a Milesiis condita Μιλησίων τεῖχος vocabatur. Huic autem sive urbi, sive castello, nomen Ἡραῖον indiderunt Samii, ἀπὸ τῆς Ἥρας, a Junone, ipsorum numine tutelari.

Ib. l. 3. Μαιμακτηριῶν] Hibernum mensem esse Mæmacteriona scribit Ulpianus, eumque Januarium interpretatur Suidas. Ego, Theodorum Ga-

za m

nam, virum doctissimum, secutus, Septembrem voco, donec inter Grammaticos debellatum fuerit. Malo enim indoctior, & Athenienſium imitatione, ignavior haberi, quàm hujuſmodi controverſiis explicandis parvâ cum ſpe indubitatæ veritatis occupari &c. *Wolfius.*

Ibid. Μαιμακτηριῶν] De menſium Atticorum ordine & ſerie, cuique ex Julianis eorum quilibet reſpondeat, acerrima eſt inter doctos controverſia. Satis ſit lectori duplicem eorum ſeriem ob oculos ponere, hanc *Petavii*, alteram *Scaligeri*.

Pet.		*Scal.*	
Ἑκαλομβαιῶν,	*September.*	Ἑκαλομβαιῶν,	*Julius.*
Μεταγειτνιῶν,	*October.*	Μεταγειτνιῶν,	*Augustus.*
Βοηδρομιῶν,	*November.*	Βοηδρομιῶν,	*September.*
Μαιμακτηριῶν,	*December.*	Πυανεψιῶν,	*October.*
Πυανεψιῶν,	*Januarius.*	Μαιμακτηριῶν,	*November.*
Ποσειδεῶν,	*Februarius.*	Ποσειδεῶν,	*December.*
Γαμηλιῶν,	*Martius.*	Γαμηλιῶν,	*Januarius.*
Ἀνθεστηριῶν,	*Aprilis.*	Ἀνθεστηριῶν,	*Februarius.*
Ἐλαφηβολιῶν,	*Maius.*	Ἐλαφηβολιῶν,	*Martius.*
Μουνυχιῶν,	*Junius.*	Μουνυχιῶν,	*Aprilis.*
Θαργηλιῶν,	*Julius.*	Θαργηλιῶν,	*Maius.*
Σκιροφοριῶν,	*Augustus.*	Σκιροφοριῶν,	*Junius.*

Vide *Scalig.* in opere de Emendatione Temporum lib. i. cap. de Menſ. Att. *Petav.* Doctrin. Temp. lib. cap. 9. Vide etiam, inter alios, *Duport.* in Prælect. in Theophraſt. cap. 3. ubi ſententia Scaligeriana defenditur. Quod reliquum eſt, Μαιμακτηριὼν vocatus eſt hic menſis ἀπὸ Διὸς Μαιμάκτου, quoniam in eo frequentiſſimè *turbatur* aer. *Suid. Harp.* vel potiùs, quod hoc menſe ſacra fieri ſolita Jovi τῷ Μαιμάκτῃ, inde dicta Μαιμακτήρια. Vide infra.

Digitized by Google

Ibid. Πολλῶν ἤ λόγων καὶ θορύβων γεγενημένων] Sive quod Samum & Sami coloniam sibi vendicabant, sive quòd Philippi conatibus, plura subinde appetentis, obviam esse eundem censebant. *Wolfius.*

Ib. l. 6. & 7. Τὰς μέχρι πρώτης καὶ τετταρακοστῆς ἐτῶν αὐτὰς ἐμβαίνειν] Vide *Scholia* & *Petit.* in Leg. Att. lib. viii. *Tit.* 1.

Ib. l. 10. Ἐκαλομβαιῶνι, Μεταγειτνιῶνι, Βοηδρομιῶνι] Observandum est omnes menses Attiços a propriis festis & sacris solennioribus, quæ in illis fiebant, nomina sua obtinuisse. Ἑκαλομβαιῶν ita dictus est, quòd in eo agebantur festa Ἑκατόμβαια, sive in honorem Junonis, juxta *Meursium*; sive Apollinis τῆ ἑκατομβαίᾳ, τελείᾳ πολυτίμῳ, ut *Auctor Etymologici*; a quo discimus, quòd hic mensis primò Κρονιὼν vocatus esset, ὅτι τῆς γινομένης τῷ Κρόνῳ θυσίας; aliamque etiam rationem quare Ἑκατομβαιὼν appelletur: ἐπειδὴ ἱερός ἐστι τῷ ἡλίῳ· ὁ δὲ ἥλιος τέτταρα τῷ μηνὶ μέγαν ποιεῖ τὸν δρόμον· ἑκάτερον δὲ οἱ παλαιοὶ τὸ μέγα ὅτι τὲ ἑκατὸν· &c. Μεταγειτνιὼν nomen habuit a festis quæ celebrabantur a Melitensibus, Atticæ populo, qui Diomea commigrarunt, inde dicta Μεταγείτνια. *Plutarchus* de Exilio: Ἆρα ἂν ξένοι καὶ ἀποικίδες εἶσιν Ἀθηναίων αἱ μελισσάνθες ἐκ Μελίτης εἰς Διόμεια, ὅπου καὶ μῆνα Μεταγειτνιῶνα, καὶ θυσίαν ἐπώνυμον ἄγουσι τῆ μετοικισμῆ Μεταγείτνια. Fiebantque tunc sacra Apollini τῷ Μεταγειτνίῳ. Boedromioni nomen fecere Βοηδρόμια, festum Athenis, inde ita vocatum, quod Ion Xuthio filius celeriter opem tulisset Athenienſibus, cum ab Eumolpo Neptúni filio bello premerentur, regnante Athenis Erectheo. Idem enim est βοηδρομεῖν ac βοηθεῖν. *Auctor Etymologici* v. Βοηδρομιών.—ὅτι ἂν τῆς τὲ στρατεύματος βοῆς τῆς ἐπὶ τῷ ἄρει ἐραμένης ὅτε Ἀπόλλων βοηδρόμιος ἐκλήθη, καὶ ἡ θυσία, καὶ ὁ μὴν καὶ τὰ βοηδρόμια ἐτελεῖτο ἑορτή. Nonnulli dixerunt hæc festa in honorem Theſei

Theſei fuiſſe inſtituta, qui hoc menſe Athenienſibus contra Amazonas opem tulit. Vide *Suid. Harp. Etymol. Meurſ.* Græc. Fer. & *Plutarch.* in Theſeo ſub fin.

Ib. l. 11. Μετὰ τὰ Μυστήρια] Gemina erant Athenienſibus Myſteria, majora & minora. Majora Cereri, minora Herculi ſacra habebantur. Illa nonnunquam τὰ μεγάλα dicuntur apud autores, plerunque verò abſolutè τὰ μυστήρια. Ubicunque igitur apud Græcos legimus τὰ μυστήρια abſolutè & ſine additione (uti hoc in loco) ibi τὰ μεγάλα μυστήρια, Cereris ſc. Eleuſiniæ ſacra, intelligere debemus. Erant autem omnium apud Græcos feſtorum celeberrima, & a decimo quinto Boëdromionis menſis per novem dies durabant. Minora menſe Antheſterione agebantur. Tantâ religione Athenienſes Cererem obſervarunt, beneficii memores, quo ab eâ Proſerpinam filiam quærente affecti ſunt, ſcilicet quòd ab eâ ſerendi frumenti incognitam ante rationem didicerunt. Ægyptii horum ſacrorum auctorum faciunt Erectheum, natione Egyptium, Athenarum verò regem ideo factum, quòd cum ingens ubique ſiccitas eſſet, cum magnâ frugum hominumque pernicie, magnam frumenti copiam Athenas advexerit. Vide *Meurſium* in ſingulari libro de *Eleuſiniis*; *Diod.* lib. i. *Duport.* in Theophraſt. cap. 3. *Car. Sigon.* de Rep. Athen. lib. i. cap. 4. & *Petit.* in Leg. Att. lib. i.

Ib. Schol. l. 6. Βοηδρία] Ex ſequente Βοηδρίαν plane natum: rectiſſimè *Wolfius* emendavit προθυμία: infra dicet, ὥσπερ ἐψηφισάμεθα προθύμως.

Ib. l. 8. Ηροι Ιανουάριος] In orat. de Coronâ p. 167. *Ed. Ben.* Munychionem cum Januario comparat Scholiaſtes; ibidem etiam Θαργηλιῶνος exponit Ἀπριλλίου, ergo non jam Munychion, ſed Antheſterion erit Januarius: in utroque autem,

Digitized by Google

uti hic etiam, omnino fallitur, si ad Demosthenis ætatem referat. Vide notam sequentem.

Ibid. Ος ἔχει χρόνον παρ' Ελλησιν] Quasi vero haud satis notum esset, Hecatombæonem mensem Atticum fuisse. Omnino rescribendum est, levi tantùm mutatione, ὃς ἄρχει χρόνου παρ' Ελλησιν, quod quidem scire operæ pretium sit. Utcunque de mensibus Atticis inter se discrepant Auctores, in hoc omnes consentiunt, Athenienses, undecunque anni caput deduxerint, semper Hecatombæonem principem mensium constituisse. Cùm igitur admiserunt annum Julianum, cujus primus mensis est Januarius, e sede suâ Hecatombæonem deturbârunt, & in Januario principem mensem statuerunt. Rursum cùm mensis Aprilis constitutus est a Christianis princeps mensium anni propter solenne Paschatis, Hecatombæon quoque ab Athenensibus Christianis collocatus est in Aprilis sede; unde Munychion cum Januario comparatur. *Petit.* Miscell. lib. viii. cap. 6. Vide etiam *Duport*, loco supra citato. Scholiastes ad orat. contra Timocratem p. 446. τῇ ἐνδεκάτῃ τῶν Ἐκατομβαιῶνος· ὅτε (non ut perperam editur ἐ γὰρ) ἦν ὁ πρῶτος μὴν, &c.

P. 82. l. 1. Ἀπεκτείνατε —— Χαρίδημον] Charidemum genere Oritam, Iphicratis in bello discipulum & Chersobleptis generum, quòd utilem reipublicæ operam navâsset, Athenienses civitate donârunt. Quin & decretum fecit Aristocrates hujusmodi: siquis Charidemum occiderit, comprehendi eum jus fasque sit in omni ditione Atheniensibus conjunctâ. Quod si quis comprehensum asseruerit, sive civitas, sive homo privatus, is fœderum expers esto. Hoc decretum accusavit Euthycles, eique subserviens Demosthenes orationem habuit κατὰ Ἀριστοκράτους. *Demost.* contra Aristocrat. *Tourrellus.*

Ibid.

Digitized by Google

Ibid. Δέκα ναῦς] Ordo hic est; ἀπεστείλατε Χαρείδημον ἔχοντα δέκα ναῦς κενάς. Scilicet ἐπιβατῶν ἢ στρατιωτῶν, ξένων δηπεθεν μισθοφόρων πληρωθησομένας. *Wolfius.*

Ib. & seqq. Δέκα ναῦς κενὰς] Thucydides, lib. vi. [pag. 433. Ed. *Francof.*] in navalis belli apparatu, totam classem complectitur hisce verbis, ναῦς κενὰς, quas dividit in ταχείας, & ὁπλιταγωγὰς, *naves præsidiarias*, & *quæ armatos milites ferrent*. Hìc igitur per δέκα ναῦς κενὰς intelligere possumus decem naves, sive bellicas, sive onerarias, malè verò adornatas. Hanc enim interpretationem sententia postulat: eamque per vocem *vuides* exprimere volui. *Tourrellus.*

Ib. l. 2. Καὶ πένης τάλαντα] Εἰς τὸ μισθώσασθαι ξένους. Vide alacritatem & magnificentiam decernendi, cum exequendi negligentiâ & sordibus. *Wolfius.*

Ib. l. 3. & seqq. Ὡς γὰρ ἠγέλθη Φιλίππῳ ἀθανάτων καὶ τεθνεώς, (ἦλθε γὰρ ἀμφότερα)] Nuntios optabiles in dubium vocare Populus non vult. Quodam die cum, audito mortuum esse Alexandrum, Athenienses quasi ebrii lætitiâ exultarent, retinuit eos Phocion dicto hoc sapienti: *Si Alexander, ita uti fertur, hodiè mortuus sit, etiam cras erit. Quid igitur pericli tamini, si ad tempus vobis eam lætitiam præcludatis, cujus præpropera perceptio & dolorem vobis & pudorem afferre possit?* Tourrellus.

Ib. l. 4. & seqq. Οὐκέτι καιρὸν εἶναι τὰς βοηθείας] Scilicet τοῖς Ἡραιολειχίταις. Non putâstis esse necessarium. Exercitum enim, duce sublato, solutum rum obsidionem, & dilapsurum esse. *Wolfius.*

Ib. l. 6. Ἀφήκατε——τὴν ἀσφάλειαν] Οὐκ ἐπληρώσατε τὰς τριήρεις. εἶδε προσήκετε τῷ πολέμῳ. Ob incertam famam & inanem spem, omissa suscepta

expeditio. Καὶ τοῦτο μὲν τὸ γενόμενον. *Idem.* [*Pal.* habet ἀφεῖτο τὴν ἀποστολήν.]

Ib. Schol. l. 9. Ἦσαν τὰ βοηδρόμια] Admirandum sane est quomodo Scholiasti nostro in mentem venerit, Μυσήρια μέγαλα & βοηδρόμια, quæ aliud festum erant, diversamque prorsus originem habuere, simul confundere. Probabile est hæc verba ab imperito aliquo in margine scripta, postea in textum irrepsisse.

Ib. l. 19. Ἐπιπέμπει] Cum *Wolfio* πέμπει lego: alioqui non constat versus.

SECT. IV.

P. 83. l. 1. Τὰ μὲν ὃ τότε πραχθέντα οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι] Idem aliis verbis dicit Agatho:

Μόνα γὰρ αὐτῆς καὶ θεὸς στερίσκεται,
Ἀγένητα ποιεῖν, ὅσ' ἂν ᾖ πεπραγμένα.

Hoc namque duntaxat negatum etiam Deo est,
Quæ facta sunt, infecta posse reddere.

Aristot. ad Nicom. lib. viii. cap. 3. *Tourrellus.* [Eandem sententiam sic complexus est Simonides, τὸ γὰρ γεγενημένον οὐκ ἔτι ἄρρεκτον ἔσσαι. Vide *Schol.* & Notas supra p. 235.]

Ibid. Τὰ μὲν ὃ τότε πραχθέντα] Accommodatio narrationis, & opportunus transitus ad adhortationem. *Wolfius.*

Ib. l. 3. Τίς ἔτ' ἦν; Δι' ὃν] Cæteri impressi, & *Morellius* in var. lect. τίς; ἔτ' ἦν δι' ὃν. In MSto *Laud.* ita legitur καιρὸς ἦκεν τίς, δι' ὃν.

Ib. l. 6. Εἰ γὰρ μὴ βοηθήσουσι] Propositio: Omnibus adjuvandos esse Olynthios. Ratio: Alioqui eos hostis opes auctures esse. Utitur autem odioso verbo,

Digitized by Google

μερθο, ἐπιθηγητὰς ἔτεδε ὑπὲρ Φιλίππε, quasi ejus mercenarii duces & mancipia essent: quod & turpe est & perniciosum. *Wolfius.*

Ib. l. 9. Τῆς χθ' Ολυνθίοις] Redit ad narrationem aliam, quâ cives suos, ipsorum, quod aiunt, gladio jugulet, hoc est, ut demonstret, eos id optâsse, quod evenerit. Itaque sine levitatis & inconstantiæ reprehensione, non posse cessare. Sed hic locus & in primâ tractatus est. *Idem.* [Vide supra 278.

Ib. l. 10. Δύναμίν τινα κεκτημένοι] Vide notas supra p. 278.

Ib. Schol. l. 32. Ενέφηνεν αὐτὸ] *Wolfius* ad hæc: "S. τὸ ῥῆμα τὸ βοηθήσομεν, aut αὐτὴν τὴν ἀπόκρισιν." Posterius magis placet.

P. 84. l. 1. & seqq. Οὔτε Φίλιππος ἰθάρρει τότε, ἀθ' ὅτοι Φίλιππον] Si divinationi venia daretur, suspicarer legendum, ὅτε Φίλιππος ἰθάρρει τότοις, ἀθ' ὅτοι Φιλίππῳ; id est, & Philippus Olynthiis, & Olynthii Philippo diffidebant. Nam si utrinque hostilibus animis fuerunt, mutuo metu ab inferendo bello deterriti; quî convenit, Philippum, quos solos invadere non ausus fuit, Athenienſium societate aut amicitiâ certè auctos, oppugnare fuisse ausum? Sed quia via tritissima tutissima, retineamus vulgò receptam lectionem &c. *Wolfius.* [Omnes hujus loci interpretes uno ore in eum sensum consentiunt quem *Wolfius* alienum putat: omniaque, quæ quidem vidi, exemplaria τότε & Φίλιππον exhibent. De lectione pugnare nolim; de sensu loci, persuasissimum me habeo, eum de mutuâ Philippi & Olynthiorum diffidentiâ intelligendum esse, non de paribus utrorumque viribus, adeò ut neque Philippus Olynthios, neque Philippum aggredi auderent. 1. Ob ipsam rationem quam *Wolfius* attulit, quæque haud equidem video quomodo dilui possit.

possit. 2. Quoniam isto tempore hoc modo se res habuerunt. Olynthii socii erant Philippi, cumque eo contra Athenienses pugnabant. Postea eum suspectum habere cœperunt, cùm quòd celerem ejus potentiæ amplificationem & magnam, tùm quòd mentem ejus infidam ac fallacem esse perspicerent. Itaque cum longè illum abesse viderent, missis Athenas legatis, contra pactiones cum Philippo initas, separatim cum Athenienſibus pacem iniere. Contra Philippus, (qui certè hoc ipsum non suspicari, ideoque Olynthiorum societati parum confidere, non poterat,) cum longo jam tempore occasionem eos invadendi sibi cuperet offerri: tum eam nactus, quòd belli pactiones violassent, & cum ejus hostibus amicitiam fœdere sanciissent, bellum eis intulit. *Liban.* in Arg. ad Olynth. Equidem credo Demosthenem, Hebraismo hìc usum, neutrum pro activo posuisse; quòd tamen in verbo θαρρέω haud alibi factum vidi. Si aliter doctis visum fuerit, potiùs contra codicum fidem τέτοις & Φιλίππῳ rescribendum duxerim, quàm Demosthenem id quod & falsum & absurdum est, præsertim in re tam recenter facta, dixisse.]

Ib. l. 3. Επράξαμεν ἡμεῖς] S. εἰρήνην πρὸς Ολυνθίους. Considerandum, utrum τὸ πράττειν εἰρήνην sit idem quod ποιεῖν ἢ σωθέσθαι: an verò τὸ μηχανᾶσθαι significet, id est, callidis rationibus pacem esse conciliatam, cum bellum inter eos intercessisset, animis utrinque exulceratis. *Idem.*

Ib. l. 6. Εφορμεῖν τοῖς ἐκείνῃ καιροῖς] Quasi in procinctu stare ad ejus occasiones impediendas: paratam esse ad ipsum invadendum sicubi impegerit: captare opportunitatem adversus ipsum: in statione esse: Polybius, σὺν ἐφορμῶν ταῖς τῦ Φιλίππε ἐπιβολαῖς. *Idem.*

Ib.

Digitized by Google

Ib. l. 9. & seqq. Τοῦτο πέπραχλαι νυνὶ ὅπως ὁήποτε] Suprà, [intelligit Olynth. 3. quam vide infrà p. 119.] γέγονεν αὐτόμαλον. τὸ ὅπως ὁήποτε non tam hìc significat τυχόντως; *temerè* & *fortuitò*, aut μόλις καὶ δυσκόλως καὶ ἀτελῶς, *vix*, *ægrè*, *minùs absolutè*, quàm παράλειψιν quandam. q. d. Factum est, quâ autem ratione id factum sit, non exquiro. Libanius autem rationem explicat. [infra in Arg. ad Olynth. 3.] *Wolfius.*

Ib. l. 13. Χωρὶς γὰρ] Argumentum a turpi παραλειπτικῶς inserit, periculum magis urget. Χωρὶς τῆς αἰσχύνης, περιεσάσης ἂν, ἀντὶ τοῦ, περιεσημένης ἄν, κατ' ἐναλλαγὴν χρόνου. *Idem.*

Ib. Schol. l. 8. Πότε ἀκυχήσει] Redundant hæc, ideoque ab alio quovis ἐξηγητικῶς addita censuerim.

Ib. l. 12. Καλαβαλεῖν] *Wolfius* virgulam præfixit, sed nihil melius de suo subjecit. Legendum puto καλαλαβεῖν.

Ib. l. 18. Ανέκοψεν] Quid si pro ἀνέκοψεν leg. ἀνέκυψεν, *exsurgit?* ut sensus sit, Demosthenes in sequent. ostendit, non utile esse Olynthiis opem ferre, sed omninò necessarium.

P. 85. l. 2. Εχόντων μὲν ὡς ἔχουσι Θηβαίων ἡμῖν] Declaratio rationis: metuendam esse Philippi in Atticam impressionem: quòd illi hoc molienti neque Thebani velint, neque Phocenses possint obsistere. *Wolfius.*

Ibid. Εχόντων μὲν ὡς ἔχουσι Θηβαίων ἡμῖν] Thebani capitali odio oderant Athenienses, quippe qui, post pugnas Leuctricam & quæ ad Mantineam fuit, Lacedæmoniis favissent, quique recenter etiam Phocensibus contra eos in bello sacro auxiliati essent. *Tourrellus.* [Quin & antea eodem animo fuerant erga Athenienses; etenim finito bello Peloponnesiaco in concilio pronuntiârunt, Athenas delendas esse, & Atticam pascuis ovium assignandam. Thebanos

banos contra, Phocenſes nullo modo committendum eſſe cenſuerunt, τὸν Ελλάδα ἑτεροφθάλμων γενέσθαι, atque ita perſuaſum Lacedæmoniis ne Athenas everterent. Vide *Demoſth.* de fal. leg. p. 212. Ed. *Ben.* atque ibi Scholiaſten.]

Ib. l. 3. Απείρηκότων ἤ χρήμασι Φωκέων] Nimirum propter ingentes Belli Sacri ſumptus, quod novem annos duraverat. Olynthiacâ tertiâ, pag. 138. ἂν ἡ ἐκεῖνα Φίλιππος λάβῃ, τίς αὐτὸν ἔτι κωλύσει δεῦρο βαδίζειν; Θηβαῖοι; Μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ᾖ, καὶ συμπεσβαλοῦσιν ἕτοιμοι. Αλλὰ Φωκεῖς; Οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ οἷοί τε ὄντες φυλάττειν, ἐὰν μὴ βοηθήσητ' ὑμεῖς.

Ib. l. 4. Μηδενὸς δ' ἐμποδὼν ὄντος] Enumeratione oſtendit, ſolos Olynthios eſſe propugnaculum Atticæ. *Wolfius.*

Ib. l. 7. Αναβάλλεσθαι ποιήσειν τὰ δέοντα] Obſervetur conſtructio cum futuro & fine articulis, quod quidem frequens eſt Demoſtheni, cum infinitivis loco nominum utitur. Fortaſſis etiam dubites, an pro ποιήσειν, legi poſſit participium ποιήσων. Uſſtatius dici videtur, ἀναβάλλεσθαι, ἢ ἀναβαλεῖται, τὸ ποιεῖν, ἢ τὸ ποιῆσαι, τὰ δέοντα, τελέσει, τῷ ποίησιν, ὡς εἰπεῖν, τῶν δεόντων. *Idem.*

Sect. V.

Ib. l. 15. Αλλ' ὅτι μὲν ἡ δεῖ] Hactenus opem ferendam eſſe Olynthiis, quia & neceſſarium ſit, ad vitandum dedecus, & utile ad incolumitatem Atticæ, docuit. Nunc ad locum facultatis tranſit. Nam voluntas quidem adverſandi Philippo non deerat Athenienſibus; ſed nervus belli, pecunia deerat, quam vulgus in ſpectaculis conſumebat. Qui locus quia odioſus eſt, & plenus offenſionis, neque etiam periculi capitalis expers: longa inſinuatione

ationē tandem eò pervenit, ut dicat, abrogatâ lege theatrali, pecuniam ad belli ſumptus ſolerandos non defuturam. *Idem.*

P. 86. l. 5. Νομοθέται] Nomothetæ erant mille & unus, quanquam *Pollux* unum illum ſupra mille non recenſeat, ſorte electi. Is unus ſuperaddebatur, ne pares eſſent ſuffragiorum calculi. Theſmothetæ quotannis in domo publicâ, ubi Leges adſervabantur, conveniebant, ut viderent ne qua lex alteri contraria legi extaret, ne qua irrita inter ratas, neve plures de unâ & eâdem re. Quod ſi quas hujuſmodi deprehendiſſent, deſcriptas in tabellâ proponebant publicè ad Archontum Eponymorum ſtatuas: Prytanes verò concionem habebant, ut Nomothetas deſignarent. Referente Proëdro de legibus, iiſque palam pro concione a ſcriba recitatis, quiſquis volebat Leges ſuadebat vel diſſuadebat, & ſiqua abroganda Lex erat, unicuique Legi abrogandæ quinque ex univerſis Athenienſibus eligebantur patroni. Populus, expenſis utrinque rationibus, ſciſcebat quas Leges vellet e Nomothetarum, quibus tamen rem omnem integram committebat, vel antiquari vel ratas haberi. Hoc legum examen erat valdè neceſſarium in republicâ Athenienſium, ubi leges cumulandi, abrogandi, ſanciendi pruritus & φιλοκαινία dominabantur. Vide *Petit.* in Leg. Att. lib. i. tit. 2. *Poll.* lib. viii. 101, & ibi doctiſſ. *Kühn.* Vide etiam *Sigon.* de Rep. Athen. lib. ii. cap. 4.

Ib. l. 6. & ſeqq. Μὴ θῆτε νόμων μηδένα, εἰσὶ γὰρ ὑμῖν ἱκανοὶ] Multitudo Legum regnum malè conſtitutum indicat. Cum enim leges ideo ferantur, ut perverſitatem morum reprimant, ubi multæ leges, ibi multa ſint flagitia neceſſe eſt. *Tourrellus.*

Ibid.

Digitized by Google

Ibid. Μὴ δῆδε] *Lond.* Δεῖδε, *Bern.* ᾗ, δῆτα. *Wolfius* mavult δίδε, & mox ᾧ τ' ἀπὸ τ' ἐμπεδουμένων εἰσίν, vel, omisso articulo, ᾗ, ἀπὸ τ. ε. ἐ.

Ib. l. 9. Λέγω δ' τὸς περὶ τ' Θεμιστοκλέα] Athenienses, post bellum Ægineticum initâ cum Lacedæmoniis triginta annorum pace, mille talenta quotannis in ærario seponebant, non expendenda, nisi hostis in Atticam appulsus eam invaderet: si quis in alios usus ea impendenda esse decerneret, morte erat multandus. Hæc lex eo primùm ardore, quo nova plerunque instituta, observabatur. Postea Pericles, quò gratiam populo iniret, auctor fuit ut viritim civibus distribuerentur, ad ludos & spectacula: hoc tamen proviso, ut ingruente bello hæc pecunia in militum stipendia numeraretur. Utrique pariter consensum est: verùm, ut omnis disciplinæ relaxatio seriùs ocyùs in licentiam degenerat, adeo populus delectabatur hâc largitione, quam Demades *Visum* appellabat, quo cives omnes se illaqueatum ibat, ut nullo omnino in casu eam vellet detrahi, annoque quo habitæ sunt orationes Olynthiacæ Eubulus, princeps factionis quæ Demosthenis adversabatur, legis auctor esset, qua capitali pœnâ cautum est, nequis pecuniam a Pericle Spectaculis destinatam in militum stipendia numerari satagat. Apollodorus etiam, quòd contrarium suasisset, multatus est. *Andoc.* de Pace cum Laced. *Thucyd.* lib. ii. *Diod.* Olymp. 87, an. 2. *Plut.* in Peric. *Demosth.* contra Neæram. Hæc ea est Eubuli Lex quam Demosthenes accusat, cuique rapidos Philippi progressus *Justinus* lib. vi. acceptos refert. En ipsius verba: *Hujus morte* (Epaminondæ ducis Thebanorum) *etiam Athenienſium virtus intercidit: ſiquidem amiſſo cui æmulari conſueverant, in ſegnitiam torporemque reſoluti, non, ut olim, in claſſem & exercitus, ſed in dies feſtos, appa-*

Digitized by Google

apparatuſque ludorum reditus publicos effundant; & cum actoribus nobiliſſimis poetiſque theatra celebrant, frequentiùs ſcenam quàm caſtra viſentes; verſificatoreſque meliores, quàm duces laudantes. Tunc vectigal publicum, quo antea milites & remiges alebantur, cum urbano populo dividi cœptum eſt. Quibus rebus effectum eſt, ut inter otia Græcorum, ſordidum & obſcurum antea, Macedonum nomen emergeret: & Philippus, obſes triennio Thebis habitus, Epaminondæ & Pelopidæ virtutibus eruditus, regnum Macedoniæ, Græciæ, & Aſiæ cervicibus, velut jugum ſervitutis imponeret. Tourrellus. [Vide *Petit.* in Leg. Att. lib. iv. *Sigon.* de Rep. Athen. lib. iv. cap. 3. *Rhodigin.* Antiq. Lect. lib. viii. cap. 9. & *Liban.* Arg. ad ſequentem orationem.]

Ibid. Σαφῶς ἴτωσαν] Παῤῥησίαν fiduciam cauſæ præ ſe ferens. *Wolfius.*

Ib. l. 10. Τὰς περὶ τῶν ἐγκαλουμένων ἐνίας;] Juxta Solonis leges militares unuſquiſque civium per vices nomen ſuum profiteri ac per ſe militare neceſſariò tenebatur; qui ſecus fecerat, infami ἀστρατίας nomine notabatur, foroque & templis exulabat: quiſquis autem ordinem ſuum deſeruerat, ad Heliaſtrum tribunal ſiſtebatur, quibus pœnam etiam aggravandi animus non deerat. *Æſch.* in Cteſiph. *Demoſth.* contra Timoc. contra Neær. & de Rhod. Lib. Leges hiſce poſteriores de iis valdè derogabant, unde factum eſt, ut, labante antiquâ diſciplinâ, cuivis liceret, nullam aliam ob cauſam quàm deſidiam, militiam impunè detrectare. Demoſthenes Solonis leges iterum ut valeant cupit. *Tourrellus.*

Ib. Schol. l. 24. Οὐδὲ γὰρ ἔχομεν νόμον] Malim εἰ γὰρ ἔχομεν νόμους; Num leges non habemus? *Wolfius.*

Ib.

Digitized by Google

lb. l. 31. Τὰς νομίμους] *Wolfius* mavult τὰς νόμους, aut τὰς κυρίας; hoc minimè placet, illud alterum certè verum est, atque ita legit *Petitus*, quo loco suprà laudato hoc scholion citat.

lb. l. 33. Τοῦτο ἦ τὸ ἔργον τῶν Θεσμοθετῶν] *Petitus* loco suprà laudato; "Quod dicit Ulpianus, χρῆναι "τὰς νόμους, μήπως ἑαυτοῖς ἀλλήλοις ἔναντον ὄντας, "fuisse Thesmothetis cum Nomotheta communem, "verum est; imo Thesmothetæ huic rei caput & "auctores præcipui erant, ut qui tenerentur, κατ' "ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἀκριβῶς ἐξιλάζειν εἴ τις ἀναγέγραπται "τι νόμῳ ἐναντίῳ ἑτέρῳ νόμῳ." Vides eum non agnoscere vocem τιμὴ, quæ sanè delenda esse videtur, nisi pro ἀλλήλοις legatur ἑτέροις.

P. 87. l. 2. Διανέμουσι θεωρικὰ] *Pith.* δ. ὡς θ. mox idem, sicut etiam *Ben.* ε. η. θ. ῥᾳθυμοτέρους.

lb. l. 5. Ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν] Ἥττον πρόθυμους εἰς τὸ πολεμεῖν. Cur verò? Quia & pauciores sunt, & ignavos meliore conditione esse vident, quàm se, qui belli ærumnas & pericula tollerent. Hic indocti vulgi affectus est. Eruditi autem sciunt, eos optimâ esse conditione, qui officio funguntur maximè. *Wolfius.*

Ibid. Ἐπειδὰν ἦ ταῦτα] Quod dicit non dicere videri vult, sed dicturum pollicetur, periculo remoto, ipsis auditoribus testibus citatis. *Idem.*

Ibid. Ἐπειδὰν ἦ ταῦτα λύσητε] Demosthenes multæ istis legibus sancitæ caput suum subduxit cautissimè; quippe quòd earum abrogationem solùm verbo tenus postularet, absque formulis ad id præscriptis. *Tourrellus.*

lb. l. 7. Ἀσφαλῆ] *Pith.* ἀσφαλῶς habet, quod ad τὸ λέγειν referendum esset: sed perinde est utrum dixeris παράσχητε ἐᾶν ἀσφαλῆ τῷ λέγειν: an παράσχητε ἐᾶν τῷ λέγειν ἀσφαλῶς. Mox nonnulli γρά-

ψαντα,

ψαῦλα, ita ut Scholiastes legit. Atticis familiare est Aoristum pro Futuro ponere.

P. 28. l. 2. Ἄλλος τε οὐ τοῦτο μόνον] Propositio: Nemo suadebit optimo. Ratio, quia privatim cum capitali periculo ea res conjuncta est. 2. Et publicè non modo non prodest, sed etiam obest: λογισμοὶ δυσπερίληπτοι· οὐδὲ γὰρ πόλεμος, ἀπὸ τῶν πόλεως καὶ τῶν συμπεσούντων εἰληφώς. *Wolfius.*

Ib. l. 5. Μηδὲ γὰρ ἀφελῆσαι τὰ πράγματα] Τὸν πόλεμον. Delectatur hoc nomine Demosthenes γενικῷ ὀνόματι ἀντὶ τῶν εἰδικῶν. *Idem.*

Ibi l. 6. & seqq. Μᾶλλον ἔτι ἢ νῦν — φοβερώτερον] Observentur particulæ ex supervacaneo additæ comparativo αὐξητικῶς, οἷον τὸ, μᾶλλον ἔτι φοβερόν, vel omisso μᾶλλον, ἔτι φοβερώτερον ἢ νῦν. *Idem.*

Ib. l. 8. Καὶ λύειν γε] Amphibolia quædam est in verbis, propter ἔλλειψιν, ut dubites utrum velit, Athenienses postulare debere, ut Eubulus legem a se latam ipse abroget, an ipsum Eubulum postulare, ut sua lex a populo abrogetur. Sed prior ratio magis mihi placet. *Idem.*

Ib. l. 9. Δεῖ τούτους αὐτοὺς αἰτεῖν] Δεῖ αἰτεῖν ὑμᾶς, τούτους αὐτοὺς λύειν: id est, ὅπως ἂν ἔτοι αὐτοὶ λύσωσι τοὺς νόμους τούτους. Postulandum est, qui hasce leges rogârunt, iidem uti abrogent. *Idem.* [Vox αἰτεῖν. in Ed. ann. 1726. 12mo non legitur.]

Ib. l. 10. Οὐ γὰρ ἐστὶ δίκαιον] Αἰτιολογία ab injusto: contentione constans utilitatis & noxæ, gratiæ & odii. *Idem.*

Ib. l. 15. Πρὶν ἢ ταῦτα ἐντρεπίσαι] Πρὶν ἂν ἐντρεπίσηται. Repetit argumentum a periculoso, suprà positum, sed dilemmate tractatum, hoc fere modo: Qui legem hanc abrogare sine vestrâ auctoritate instituerit; aut tyrannus sit oportet, aut amens, si exitium ultro sibi accersierit. *Idem.*

Digitized by Google

Ib. Sect. I. 30. Ἀλλὰ τὸν λόγον] *Morellius* in var. lect. ita hæc legit, uti nos edidimus. In Ed. *Wolfii* ita hæc sententia concipitur: ἐκπίπτειν ἔλυσε τὸν ἡμῶν μηδὲν συλλογισμὸν. Quod minùs placet. Fortasse legendum est ἀλλὰ σὺ λύεις τὸν λόγον.

P. 89. l. 2. Μονὸν ἀξιοπιστοτάτην] Τοῦτο γὰρ κἂν τύραννος ἂν εἴη τῆς δημοκρατίας, ἐπιτιμᾶν. *Wolfius.*

SECT. VI.

Ib. l. 7. Οὐ μὴν δὲ ἐκεῖνό γ' ὑμᾶς] Postulavit ut decernat abrogationem legis. Nunc decretum exequendum esse monet: non ignarus ingenii populi, τὰ μὲν τοῖς ψηφίσμασι τὰ μέγιστα αἰρούμενον, τοῖς δ' ἔργοις δὲ τὰ ἐλάχιστα διαπραττόμενον. *Idem.*

Ib. l. 13. Ἢ ταῦτα ἀπραξάτω περὶ ὧν γράφει] Ἢ ταῦτα ἀπραξάτω περὶ ὧν γράφει, τὸ ψήφισμα χρῆσθαι περὶ τούτῳ videtur durum. Quid si γράφει ἀεὶ ἢ προστάττῃ πάθηκῶ; Quibus de rebus scripta fuerint, ad eas res conficiendas. *Idem.* [Valdè placet *Wolfii* conjectura: atque ita etiam legitur in *Ben.* 3. particulâ ἂν præpositâ.]

P. 90. l. 4. Τὸ γὰρ πράττειν] Sententia est consilia, orationes, decreta referri ad agendum: actionem finem esse & cogitationum, & concionum, & decretorum: quæ, sine illâ, irrita sint omnia. Sic & virtutis laus omnis in actione consistit. *Idem.* [Hanc sententiam imitatus est *Sallustius* Bell. Jug. pag. 477, Ed. *Wasse*. *At ego scio, Quirites, quæ postquam Consules facti sunt, acta majorum, & Græcorum militaria præcepta legere cœperint; homines præposteri. Nam* gerere, *quàm fieri* tempore posterius, re, atque usu prius est.]

Ib. l. 8. Τπάρχειν] Cæteri impressi, & *Ben.* 3. ὑπάρχει habent: ea certè lectio meliùs quadrat cùm ingenio populi Athenienſis, quibus nulli usquam

quam ad concionandum ac decreta facienda promptiores fuerint, tum etiam oratoris verbis proximè sequentibus.

Ib l. 10. Καὶ γνῶναι πάλιν ὑμεῖς ὀξύταλοι] Auditorum gratiam captat, in laudandâ ipsorum sagacitate; & tacitè eos ad bene agendum hortatur a dedecore, quod susceptur sint, si secus fecerint; quanto enim solertiores extiterint in optimis consiliis dignoscendis, tanto fuerint infamiâ digniores, si deteriora sequerentur.

Ib. l. 12. Ἐὰν ὀρθῶς ποιῆτε] Ἐὰν ποιῆτε τὰ δέοντα, τῶν Θεμιστοκλέους λόγων, καὶ αὐτοὶ πραξεύμενοι. *Wolfius.*

Ibid. Τίνα γὰρ τρόπον] Ab occasione & necessario! quod & periculum & probrum includit, simul etiam odium in Philippum concitat. *Idem.*

Ib. l. 16. Ἀνθρωπος] Vide notas supra p. 222.

Ib. l. 17. Εἰ ὃ καὶ ταύτης κύριος τῆς χώρας γένηται] Chalcidicam regionem intelligit, in quâ Philippus, jam ante quàm Olynthum obsedisset, duo & triginta urbes ceperat. Etenim contra omnium Justini exemplarium fidem, quæ communi mendo laborant, auctore Fabro, *Chalcidicam* pro *Cappadociam* lib. viii. cap. 3. reponere debemus. *Tourtellus.*

P. 91. l. 1. Πάντων αἴσχιστα πεισόμεθα] Post πεισόμεθα *Benenatus* comma, *Wolfius* cum aliis omnibus, quæ quidem vidi, exemplaribus punctum ponit. Ego persuadere mihi non potui quin cum interrogatione hæc legerem, tum quia minore cum vi ipsa aliàs efferentur, tum quia vim cæterarum interrogationum perperam interrumpent, & aliquatenus frangent. Quantam magnificentiam orationi afferant figuratæ hujusmodi interrogationes, docet *Fabius* Lib. ix. cap. 2. & *Longinus* Sect. 18. Vide notas suprà, pag. 229.

Digitized by Google

Ib. l. 2. Εἰ πολεμήσαιμεν] *Vat.* 2. *Ben.* 2. 3. 8. post πολεμήσαιεν, ἐκεῖνος habet. *Pith.* ita legit, εἰ ἐκεῖνος ἐτοίμως πολεμήσειε. Conjicio legendum εἰ ἐκεῖνος πολεμήσειε. *Wolfius* ita hæc transtulit, *si bellum gererent*: notamque addit: *Si ipsi ultrò lacesserent Philippum.* Optimè quidem hoc modo sensus constat, & argumentum à fortiori continet: si enim ultrò Philippum lacescentibus auxiliaturos se polliciti sunt, quanto magis eosdem jam adjuvent oportet a Philippo bello petitos? Verùm huic interpretationi omnino non quadrat sequens vox σώσειν, quæ certè ad eos propriè referenda est, quibus in sui defensionem, non aliorum oppugnationem subveniendum esset.

Ib. l. 5. Οὐ βάρβαρος] Græci omnes alias nationes, non exceptâ Macedoniâ, pro barbaris habebant. Alexander, qui Xerxis tempore Macedoniæ Rex erat, ludis Olympicis, ut qui barbarus esset, excluſus est, neque iis tandem aliquando admissus antequam se Argis oriundum esse probâsset. Idem Alexander, cum a Persarum castris ad Græcos transiisset, ut iis prædiceret Mardonium primâ luce eos de improviso aggressurum, perfidiæ crimen diluit antiquâ suâ origine quam ad Græcos referebat. Nihil opus fuisset eum ad majores suos recurrere, quò istiusmodi prætextu se defenderet, si isto tempore Macedonia Græciæ pars esset. *Tourrellius.*

Ib. l. 5. Οὐχ ὅ,τι ἂν εἴποι τις] Plura in Philippum probra conjecisset, si potuisset: etsi quæ hæc probra sunt, non esse Athenienſem, inimicum esse Athenienſium, illisque eripuisse illa, quæ & ipsi olim per injuriam rapuerant? Sic causa bona superior est eloquentiâ inimici. *Wolfius.*

Ib. l. 7. Συγκαλασκάσαντες] Τῷ Φιλίππῳ τὰ πράγματα καὶ τὴν ἀρχὴν· ἐπειδὴ ἅπαντα ταῦτα οἰκότες, καὶ συγκαλασκάκοτες ἐσόμεθα. Sententia est, culpam

7 esse

esse penes ipsos Athenienses; neque in duces, neque in oratores, neque in fortunam conferri posse. *Idem.* [*Pisb.* legit συγκεράσαιμις.]

Ib. l. 8. Τάττε] Οταν οἱ Ολύνθιοι ἀπόλοιντο. *Idem.*

Ibid. Τὰς αἰτίας οἱ τινές εἰσι] ἀντὶ πλησιος Ελληνικὴ, ἀντὶ τῶν, τίνες εἰσὶν οἱ αὐτοὶ τούτων. *Idem.*

Ib. l. 11. Οὐδὲ γὰρ ἐν τοις τῶ πολέμω κινδύνοις] Ἦν τοῖς ἀγῶσι, καὶ τοῖς μάχαις. Noto exemplo rem illustrat, quod & ipse ad Chæroneam imitatus, ἐν τῇ μάχῃ καλὸν ἀσπίδιον, ἐφ' ὁμολογημένον ἔργον οἷς ἔπεν ἀποδειξάμενον· ᾧχετο λειπὼν τὴν τάξιν, ἀποδρὰς αἰσχίστα καὶ τὰ ὅπλα ῥίψας, ἐδὲ τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ἀσπίδος αἰσχυνθεὶς, ἐπιγεγραμμένην γράμμασι χρυσοῖς ἀγαθῇ τύχῃ. Vero ille Iambico versu id convitium eludere solebat, cum diceret, ἀνὴρ ὁ φεύγων καὶ πάλιν μαχήσεται. *Idem.*

P. 92. l. 6. Εὔξασθαι μὲν] Vide notas supra p. 293.

Ib. l. 10. προῖτο] *Voss.* προῖτ᾽.

SECT. VII.

Ib. l. 13. Εἰ δέ τις ὑμῖν ἔχει τὰ θεωρικὰ ἐᾶν] Τὰ προφορὰ, de aliâ ratione sumptuum exquirendâ. Sicut in 1. [3. p. 132.] Λέγουσι ὅ καὶ ἄλλος ἕτερος πόρους. *Wolfius.* [In nonnullis ἔχοι vel ἔχῃ legitur.]

Ib. Schol. l. 8.] Οτι ἃ δύναμαι —— ἡμέτερα] Sententia postulat ut legamus δύναμαι — ἥδια: & sic quidem *Morellius* in variis lectionibus, ut etiam *Wolfius* legendum vult: in ejus autem Edd. pro ἡμέτερα, ἥδιστα reperitur, quòd profectò propiùs accedit.

Ib. l. 15. Ζηλῶτε, φησὶ] *Morellius* in var. lect. Ζηλῶτε, φησὶ, παρὰ τῶ συμβόλω ἥδεα· εὐχλοῖ, ὡς ἔοικεν. *Wolfius* mavult, Τί ζηλῶτε παρὰ τῶ συμβόλω; ἰυχὴν, ὡς ἔοικεν, ἀπαλεῖτε· ἃ γὰρ μόνον &c.

Digitized by Google

P. 93. l. 2. Φημὶ ἔγωγε] Conceſſio hypothetica, cui mox ſubjicit inficiationem: ſine theatrali pecuniâ non ſuppetere belli ſumptus. *Wolfius.*

Ib. l. 7. Αλλ' οἶμαι μέγα] Eſt & hoc σκωπτικόν. ſignificat enim eos amantium inſtar ſibi ſomnia fingere. *Idem.*

Ib. Schol. l. 4. Τύχης ἡγούμενον] *Wolfius* certiſſimâ emendatione reponi vult εὐχῆς ἡγούμενον; τὸ, τύχη omnino nihil huc pertinet: mox idem ἀπορῆσαι, quod ſententia poſtulat; ἰὺ & ἀ ſæpe librariorum incuriâ mutantur.

SECT. VIII.

P. 94. l. 2. Οὗτοι σωφρόνων] Iterum dedecus inſculcat, & ipſorum exemplum amplificat: Si, inquit, Megarenſes rectè oppugnâſtis; quanto magis oppugnandus erit Philippus? *Wolfius.*

Ib. l. 3. ἐλλιπονίας τι] Sic ordina: ἐλλιπονίας τι τῇ πολίμᾳ, δι' ἔνδειαν χρημάτων; & mox δι' ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς στρατευομένοις, ſcilicet δεθησομένων, ἢ ἀναγκαίων ὄνων. Ἐφόδια verò intelligo τὰ σιτηρέσια, de quibus Philippicâ 1. [Vide notas p. 241.] *Idem.*

Ib. l. 6. Κορινθίους] Demoſthenes Athenienſium virtutem recalefacere ſtudet, in memoriam ipſis revocando inſignem patrum ipſorum expeditionem circiter ſæculum ante factam. Simul atque Græcia confœderata Perſarum Regem propulsâſſet, ſtatim victores in ſe invicem arma verterunt. Athenienſes ac Lacedæmonii ſuis utrique partibus præfuerunt. Reliqui, prout quoſque aut voluntas aut commodi ratio trahebat, vel has vel illas partes amplexi ſunt. Corinthii & Megarenſes illo tempore inter ſe bellabant; cauſa belli erat de finibus ſuis contentio. Megarenſes, quibus commodiùs eſſet

Digitized by Google

esset ab Athenienſibus quàm a Lacedæmoniis auxiliandum, ab his elapſi ſunt ut illis ſe conjungerent. Corinthii minimè hoc erant perterriti, ſeque perſuaſiſſimos habentes, Athenienſes, in Ægypto & Æginâ occupatos, ad novum hoc bellum ſufficere non poſſe, in Megarenſium fines ſe intromiſerunt. Athenienſes verò non tam virium ſuarum quàm virtutis ſuæ rationem habuerunt: Senes Juvenesque, qui ſervabant domi, ad ſocios defendendos unà alacres profecti ſunt, quæſivere hoſtem, ac profligârunt. *Tourrellus.*

Ibid. Καὶ Μεγαρέας] Megara, inſignis Græciæ urbs, æquali fere a Corintho & Athenis intervallo diſſita prope ſinum Saronicum. Hoc bellum contigit duodecim annos poſt bellum de quo in præcedenti notâ dictum eſt. Megarenſes, poſtquàm præſidiarios Athenienſium milites trucidâſſent, Lacedæmoni, ac Corintho etiam ipſorum capitali hoſti, contra quem Athenienſes ipſorum cauſam ſuſcepiſſent, ſe conjunxêre. Athenienſes eorum tam perfidâ defectione animoque adeo ingrato commoti injuriam ulciſci decreverunt. Itaque Megarenſibus denuntiârunt, ne terram Cereri & Proſerpinæ ſacratam contra fas excolerent: quâ admonitione detrectatâ, eos aditu in portus & regionem Atticæ decreto interdixêre: idque decretum acerbius bellum Peloponneſiacum accendit. Ex oratione Demoſthenis crediderîs, bella de quibus loquitur ab auditoribus ſuis fuiſſe geſta. Hujuſmodi Anachroniſmis uti Eloquentiæ conceditur, quæ hoc modo ad poſteros transfert majorum ſuorum gloriam. Optima eſt hæc ratio in animos hominum ſe inſinuandi, adque intimos affectus rectâ viâ incedit. Nullum nos ita movet exemplum ut noſtrum; nihilque eſt quod quis tantum, quantum ſemetipſum, imitari geſtiat. *Idem.*

Digitized by Google

Ib. l. 10. Καὶ ταῦτ' οὐκ ἴνα] Excusat quasi excusat asperitatem orationis, fine, & exemplo majorum, cum reprehensione adversariorum. *Wolfius.*

Ib. Schol. l. 42. Ὀργὴ τῶν θεῶν] Fortasse addendum γινομένη ἐν αὐτῇ. *Idem.*

P. 96. Schol. l. 1. Ὀργῶν εἰσῆ] Omnino, cum *Wolfio*, ἐν αὐτῇ redundare puto, vel potius suo loco turbata ad præcedentia ὀργὴ τῶν θεῶν retrahi debere.

P. 69. l. 2. Τὸν Ἀριστείδου ἐκεῖνον] Aristides, Justus cognomine, non nihil ad victorias Marathoniam ac Salaminiam contulit, atque Athenienſium ad pugnam Platææ dux erat. Eum jure etiam dixeris Athenarum in Græciâ imperii prima jeciſſe fundamenta. Ariſtidis virtus apud omnes revereñter habita id potiſſimum effecit ut Græci, poſtquam Perſas viciſſent, Athenarum potiùs quàm Spartæ dominationi ſe ſummitterent. Plato, accuratus ille hominum æſtimator, in Gorg. [pag. 526, Ed. *Serrani*] eum omnium Græcorum perfectiſſimum atque integerrimum fuiſſe teſtatur. *Tourrellus.*

Ib. Τὸν Νικίαν] Alius dux Athenienſium, ditiſſimus, itemque maximè munificus, occubuit bello Siculo, quod ne ſuſciperent omnibus modis cives ſuos dehortari voluit; verùm apud eos Alcibiadis ipſius æmuli auctoritas prævaluit. *Idem.*

Ib. Τὸν Περικλέα] Hic vir & patriæ & ſæculi ſui decus fuit. Scientiâ politicâ, militari, atque Eloquentiâ pariter inſignis. Ex his tot ac tam præclaris dotibus tanta ei Athenis nata eſt auctoritas, ut ab iis qui ipſi invidebant pro novo Piſiſtrato haberetur. Unde factum eſt, ut primò neceſſe illi eſſet moderatione, atque obſequio, etiam plus quàm decuit, in ſuâ agendi ratione uti. Poſtquam verò tantam poteſtatem nactus eſſet, quantâ opus fuit ad liberè agendum, tum ille Athenienſium mollitiæ haud

haud diutius indulsit, verùm tantâ cum severitate singulos in officio continebat, ut iidem homines, qui, ab ipso gloriâ cumulati, eum vicissim omni honorum genere onerâssent, de supplicio ei infligendo cogitarent. Plato voci publicæ de Pericle fidem abrogare audet, ipsumque populi Atheniensis corrumpendi insimulat. Quid, inquit is Philosophus, de Equisone sentiamus, qui equum curare in se receperit, eumque feriorem reddiderit, quàm acceperat? *Plat.* in Gorg. [pag. 516. Ed *Serran.*] *Idem.* [Vide *Plutarch.* in Pericle, & *Isocratem* in Orat. περὶ ζεύγους.]

lb. l. 4. & seq. Ἐξ ὧν ἢ οἱ διεφθαρμένοι ὑμᾶς ἔτοι πεφύκασι ῥήτορες τί βούλεσθε, τί γράψω] Oratores id unicè quærebant ut populum gubernarent; populusque solâ orat adulatione gubernandus. Ad eum igitur id imperium pertinebat, qui ad assentationem esset eruditissimus, vel potùs qui deceptoris partes agere potissimùm calleret. In hosce homines, tam turpiter obsequiosos, & populari gratiæ servientes, certè non minùs quàm Orator noster, invehitur Aristophanes in Equitibus Act. 1. Sc. 1, & 2. idemque in Vespis 2. Aristoteles, de Rep. lib. iv. cap. 4. lib. v. cap. 6. & 11. Isocrates, de Pace. Quicunque, exclamat Demosthenes, in Oratione de Rep. Ord. Quicunque Reipublicæ prodesse velit, primò auribus vestris mederi debet, nihil aliud audire assuefactis quàm quod eas titillet. Cleones & Cleophones, inquit Demetrius Phalereus, 1 De Eloq. c. 315. hoc est, assentatores, populum Athenienſem totum possident, qui non nisi istorum auribus atque intellectu uti vult. *Idem.*

lb. l. 6. προπίπτω] Valdè delectatur hâc metaphorâ Demosthenes. Sic alibi dixit προπίνειν τῷ πολέμῳ τοῖς ἐχθροῖς: & τὴν ἐλευθερίαν προεκπωκότες.

De

De vocis Etymo haud noſtrum eſt differere: adeas *Hen. Steph. Bud. Suid.* & *Harpocrat.*

SECT. IX.

Ib. l. 11. Καί τοι σκέψασθε] Collatio reipublicæ majorum & ſuæ ætatis: qualis eſt apud Iſocratem, ſed multò copioſior in Areopagiticâ, & oratione de pace. Hunc autem ſervat ordinem, ut primùm de Græcâ, deinde de urbanâ adminiſtratione dicat. Denique magiſtratuum privatas res conferat: & populo torporem excutere ſtudeat. *Wolfius.*

Ib. l. 11. & ſeq. Καί τοι σκέψασθε—τῶν προγόνων ἔργων καὶ τῶν ἐφ' ὑμῶν] *Fabius* lib. vi. cap. 5. *Idem* (Demoſthenes) *cum offenſam vereretur, ſi objurgaret populi ſegnitiem, in aſſerendâ libertate reipublicæ, majorum laude uti maluit, qui eam fortiſſimè adminiſtraſſent. Nam & faciles habuit aures, & natura ſequabatur, ut meliora probantes pejorum pœniteret.* Vide *Dionyſ. Halicarnaſſ.* cap. de figuratis cauſis.

Ib. Schol. l. 20. Τῷ ζόμαλι] *Morellius* in varlect. uti & *Wolfius* in margine, τῷ τόμαλι habet. Fortaſſe ita hæc legenda ſint: δεξιωσάμενος αὐτὸ (ſcilicet τὸ ποτήριον) τῷ ζόμαλι: ut hic ſenſus ſit: *cum quis—accepto* a pincerna *poculo, eoque leviter delibato* &c.

Ib. l. 29. Τί ἂν οἱ πρόγονοι ἐμίσουν αὐτὰς;] *Wolfius* in margine; τὰς προγόνας ἐμίσουν αὐτοί: quæ certiſſimè germana lectio eſt, quamque ſententia omnino poſtulat.

P. 97. l. 3. Οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις] Τὸ τελικὸν αἴτιον τῆς διηγήμαι, ἡ κοινωφέλεια. εὐνοϊκὸν δὲ τοῦτο. Sic Iſocrates Παραινέσει: τὰς τοῦ παιδὸς προαιρέσεις ἀναμιμνῄσκειν εἰκὸς καὶ καλὸν ἔχεις παράδειγμα τῶν ὑπ' ἐμοῦ λεγομένων: &

& in Philippicâ: εὐθυμῆ ἢ διότι μηδὲν ἀλλοτρίοις παραδείγμασι χρώμενος, σὲ παρακαλῶν τυγκάννις. *Wolfius.*

Ib. l. 5. Ὑμῖν εὐδαίμοσιν ἔξεσι γινέσθαι] Observa pares casus, qui verbum antecedunt & sequuntur. Isocrates: τῶν προσποιησαμένων εἶναι σοφιστῶν. Martialis:

Nobis non licet esse tam disertis.

Ib. l. 8. & seqq. Πέντε μὲν καὶ τεσσαράκοντα ἔτη] Isocrates in Panegyrico habet ἑβδομήκοντα, in Panathenaico πέντε καὶ ἑξήκοντα: & Obsopœus in veteri exemplari legi ostendit ξέ. Fortassis hìc legendum καὶ ἑξήκοντα. Tertiâ Philippicâ verò scribit, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι προσάται ἑβδομήκοντα ἔτη καὶ τρία τῶν Ἑλλήνων ἐγένοντο. Chronologiam a Pausaniæ Spartani interitu usque ad cladem Hellesponticam puto perducendam: postquam captis a Lysandro Athenis, Lacedæmonii terrâ marique rerum potiti sunt, donec iisdem victis ad Cnidum. Conon patriæ opes & dignitatem aliquâ ex parte recuperavit: quas fociali bello Chares denuo evertit, nec multò pòst Philippus in Græciâ grassari non armis magis quàm auro Macedonico & proditione, ac dominari cœpit: cui Demosthenes, quantum potuit, est adversatus. *Idem.*

Ibid. Πέντε καὶ τεσσαράκοντα ἔτη]. Vide *Meurs.* de Fort. Athen. cap. 10. Ibi quidem, uti etiam in utrâque *Wolfii* Editione, ἑξήκοντα legitur, quibus *Pith.* concordat. *Voss. Laud.* & *Ald.* τεσσαράκοντα exhibent, quod profectò confirmatur ex oratione de Rep. Ord. ubi tota hæc comparatio ad verbum ferè iterum occurrit, & legitur ut hìc, πέντε μὲν τοίνυν καὶ τεσσαράκοντα ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἦρξαν ἐκεῖνοι ἐκόντων. *Wolfius* autem & ibi pro 45 legendum putat 65. ξέ non μέ: nisi quis (ipsius verba sunt) fortè cavilletur, legitimum imperium 45 durâsse annos: reliquis, in tyrannidem degeneraſſe. Sed & perpetua

petua tyrannis illa fuit, aut certè [illegible]: & hæc exceptio non decet laudatorem.

Ibid. Πάλι, &c. ἐκείνων] A quarto anno Olympiadis 75. ad secundum octogesimæ quintæ. Postquam Græci ex pugnis Salaminiâ & Plateensi didicissent, quid virtus ac disciplina contra multitudinem possent, consilia iniêre quomodo adversus nova Persarum regis molimina se præmunirent. Unaquæque Græciæ urbs singulare quodammodo imperium erat. Multitudo ducum multa secum necessariò fert incommoda: hæc igitur ut præcaverent, constituêre unum totius nationis imperatorem eligere, idque munus omnes ad Pausaniam Lacedæmoniorum regem unanimes detulerunt. Illo Rex brevi abusus est, eóque processit ut etiam cum Persis clandestinum haberet consilium Græciæ iis subjugandæ, hâc scilicet conditione, ut eam sibi præfecti nomine provinciam nancisceretur. Itaque eum Spartani revocârunt, & principatûs pertæsi, qui reges suos efficeret tyrannos, eum ultro ad Athenienses transtulêre. Hi delatum accepêre: nullumque tum temporis consilium cœpêre nisi in generalibus conventibus ad Delum habitis. Ibi definierunt quid singulæ urbes ad communem causam promovendam conferrent: quæ tamen omnes suis legibus gubernabantur. Ut verbo dicam, Athenienses usque ad bellum Peloponnesiacum principatum ita tenuerunt, ut ex ipsorum studio solùm muneris sui cum dignitate adimplendi intelligeretur, quique inferiores erant, æqualitatis tamen similitudinem reliquam haberent. Itaque clades Xerxis, atque initium belli Peloponnesiaci duæ sunt Epochæ, quæ quadraginta quinque annos complectuntur, quibus Athenienses imperium obtinuere in Græcos sponte suâ subditos. Etenim post bellum Peloponnesiacum, Athenis iniquo animo

Digitized by Google

mo paruerunt: & ipse Thucydides, quamvis Atheniensis, confitetur omnes hujus belli cursu in Lacedæmonios inclinatione animorum propendisse. Additis igitur viginti septem annis belli Peloponnesiaci, quadraginta etiam quinque inter cladem Xerxis & hoc bellum elapsis; duraverit Athenienssium imperium septuaginta duos annis integros, sive septuaginta tres inchoatos. Demosthenes, juxta posteriorem hunc calculum, in tertiâ Philippicâ dicit Athenas Græciæ imperâsse annos tres & septuaginta. Eâdem ratione Isocrates, cum hoc imperium tantùm annos sexaginta quinque durâsse dixisset, ejus durationem alio in loco ad plusquam septuaginta extendit. Facilè hæc discrepantia componitur, distinguendo tempore quo Græci volentes, quoque inviti Athenienssibus paruerint. *Tourrellus.*

Ib. l. 10. Μύρια τάλαντα] Id est, circiter vicies centum mille libras nostrâ monetâ. Vide suprà pag. 251. Ingentem sanè pecuniæ summam, quamque ut congererent, maximâ frugalitate præditos fuisse oportuit Athenienssium majores.

Ib. l. 11. Συνήγαγον] *Pith.* ἀνήγαγον.

Ib. Schol. l. 21. Περδίκκας ὁ ἀδελφὸς] In nostro legebatur Περδίκκας ὁ Θεῶ Ἀμυύτα, ἀδελφὸς Φιλίππε τε πατρὸς Φιλίππε. Rectissimè *Morrellus* in var. lect. & *Wolfius* in margine ita hæc legenda indicant, uti nos ipsa edidimus: satis enim notum est, Philippi patrem Amyntam fuisse. Neque etiam sic omnia rectè habent: etenim pro Θεῶ legendum est υἱῶ, cum tres fuerint Amyntæ filii, Alexander, Perdiccas, & Philippus. Vide Diod. lib. 15. Quæ sequuntur obscura adhùc videntur & quidem mutilata.

P. 98. l. 1. Ωσπέρ ἐστι προσῆκον] Quo autore? Philautiâ & arrogantiâ Græcâ. Barbari enim respon-

Digitized by Google

spondeant, vel sua cuique nationi tenenda esse, vel quæ plus armis possit, rectè victis imperare. *Wolfius.* [Iphigenia in Euripide pag. 64. par. 2.

Βαρβάροις δ' Ελλήνας εἰκὸς ἄρχειν, ἀλλ' ὁ μὲν Βάρβαρος,
Μῆτερ, Ελλήνων τὸ μὲν γὰρ δοῦλον, οἱ δ' ἐλεύθερον.]

Ib. l. 2. Πολλὰ δ' καὶ καλὰ &c.] ad Marathonem, Salaminia, & Plataeas. *Turnebus.*

Ib. l. 9. & seqq. Δημόσια μὲν τοίνυν, οἰκοδομήματα — καλεσκεύασεν] Ad haec sic ait Scholiastes: ὁ περὶ τῶν οἰκοδομημάτων λέγει, ἀλλὰ τῶν ἀναθημάτων· καὶ γὰρ τούτων εἰσὶν ἴσως ὑπερβολαί. Non video, quare Ulpianus non admittat haec verba oratoris debere intelligi de aedificiis, sed tantùm de donariis. Nam & magnificè aedificaverat Pericles Propylaea & Odaeum, usus operâ Mnesicli Architecti, de quibus Plutarchus in Pericle, & de Propylaeis quidem gloriabantur Athenienses; testis Aeschines in oratione περὶ παραπρεσβείας: ἀνιάμενοι δ' οἱ σωθέντες ῥήτορες, περὶ μὲν τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως οὐδὲν ἐνεχείρουν λέγειν, ἀποβλέπειν δὲ εἰς τὰ προπύλαια τῆς πόλεως ἐπέλθοιεν ἡμᾶς, καὶ τῆς ἐν Σαλαμῖνι περὶ τὸν Πέρσην ναυμαχίας μεμνῆσθαι καὶ τῶν τάφων καὶ τῶν προγόνων, &c. Et ob ejus aedificii magnificentiam in invidiam adducebantur a vicinis, testis idem Aeschines in eadem oratione: Επαμινώνδας στρατηγὸς ὢν Θηβαίων τὸ μὲν τῶν Αθηναίων σῶμα, ἅτε Λακεδαίμονα ἐν τῷ πολέμῳ τῶν Θηβαίων, ὡς δεῖ τὰ τῆς Αθηναίων ἀκροπόλεως προπύλαια μιμεῖσθαι εἰς τὴν προσασίαν τῆς Καδμείας. Ex his patet, quantum hallucinatus sit Scholiastes, locum Demosthenis non debere intelligi de aedificiis; sed tantùm de donariis περὶ ἀναθημάτων, tanquam si Minervam Phidiae tantùm & alia donaria sola digna admiratione fuisse censuisset. Nam & ipse

Demo-

Digitized by Google

Demosthenes infra contra Androtionem [uti etiam Orat. de Rep. Ord.] ædificia magnifica recenset, sic: προπύλαια, ὁ Παρθενών, ἕδη, οἰκήσεις. *Palmerius.* [Vide infra p. 358. & seqq.]

Ib. l. 12. Ἀναθημάτων] Ἀνάθημα Græcis non dicitur de omni re, quæ diis consecrabatur, sed de illo tantùm genere donorum, quæ suspendi poterant, aut in excelso & conspicuo loco statui, ut essent templis ornamento, qualia sunt phialæ aureæ & argenteæ, tripodes, cerræ, corollæ, & similia. Vide *Salmas.* Exercitat. in Solin. Polyhist. qui plura ibi disputat de voce ἀνάθημα, eamque nusquam apud Græcos in malam partem accipi, pro ἀνάθεμα, contendit.

P. 199. l. 1. Ἐν τῇ τῆς πολιτείας ἤθει] Ἡγεμονικῇ τῇ δημοκρατίᾳ ἐν ᾗ αἱ ἰσότητες εὐδαιμονίσειν. *Wolfius.*

Ib. & seqq. Ἐν τῷ τῆς πολλέως ἤθει μείναντες ἅτε τῷ Ἀριστείδῃ, καὶ τῷ Μιλτιάδῃ &c.] Nemini unquam animus ab re omissior fuit, quàm Aristidi & Miltiadi. Aristidis tota hæreditas ad eum efferendum non suffecit, neque ille duabus suis filiis quidquam præter gratorum civium misericordiam reliquit. Qui Miltiadi invidebant paulo post pugnam Marathoniam effecere, ut is quinquaginta talentis mulctaretur. Quam pecuniam, quod solvere non poterat vir qui non alias, divitias quam gloriam sibi cumulare noverat, in vincula publica conjectus est, ibique, cum summo patriæ suæ dedecore, diem obiit supremum. [Vide Cor. Nep.] *Tourrellus.*

Ib. l. 3. Εἴδεν] Cæteri omnes impressi & MSti οἶδεν habent. Ea lectio certè melior est, cum indicet illorum domos ne distingui quidem posse a cæteris. Sic etiam Orat. de Rep. Ord. ὥσπερ τῷ Θεμιστοκλέους, τὴν Κίμωνος, καὶ τῷ Ἀριστείδου, καὶ Μιλτιάδου &c. οὐκοῦν ἄρα οἶδεν &c. Confirmatur etiam a sequentibus ὅπου γὰρ τοῦτ' ἐστὶν.

Ib

Ib. l. 7. Τὸ πενὲς αὔξειν] *Horatius* Od. iii. 15.

Privatus illis Census erat brevis
Commune *magnum*——

Ib. l. 10. Ἰσως δοκεῖν, μεγάλων φίλους ἐπίστασθαι διαφορᾶς] *Eurip.* Phœniss. Act. 2. Sc. 1.

πάλλιν——
Ἰσόστιμα τιμᾷν· ἢ φίλος ἀεὶ φίλοις,
Πόλεί τε πόλεσι, ξυμμάχῳ τε ξυμμάχοις
Σωθῇ· τὸ γὰρ ἴσον νόμιμον ἀνθρώποις ἔφυ,
Τῷ πλέον δ' αἰεὶ πολεμίον πεπίστθαι
Τέλασσον——

Ib. l. 14. Τινὲ τῶν χρημάτων] De Eubuli hoc cognomento nihil mihi constat, sed de Phocione sic scribit Plutarchus: ὅτι θαυμάζειν, ὅτως καὶ ἀνδρὶ τραχεῖ ὄντως ἀνὴρ καὶ σωφρονικὸς ἐπιτέτακται διὰ τῶν χρημάτων προστασίαν. *Wolfius.*

Ib. Schol. l. 3. Ἀλλὰ τῶν ἀνα.] *Wolfius* legisse videtur ἀδῶν; vertit enim *neque de donariis.* Utcunque legas, equidem haud video quare tantopere hallucinatum Scholiasten *Palmerius* dicat.. Scholiastis hic sensus est. Ædificia, & donaria, utcunque sint splendida (id enim haud negat) superari fortasse possunt: non item facinora, propter quæ hæc donaria suspensa sunt: ideoque de his, non illis etiam, dici, ὅτι μηδεὶ τ. ε. ὑπερβολὴ τελεῖται.

Ib. l. 9. Πλαταιῶν] Ea vox incolas Platæarum, non ipsas Platæas significat, quod tamen hic opus est, sicut antea ἐκ Σαλαμῖνος: itaque haud dubitavi Πλαταιῶν reponere.

P. 100. l. 1. Ἀρ' ἐγὼ ὁμοίως] Interrogatio negans, & propositio hujus loci: Nostri Magistratus sunt veteribus dissimillimi: καὶ παραλειπὼν. *Wolfius.*

Ib. l. 2. Καὶ παρανομίας] Sæpissime in MStis permutantur ναὶ & ἢ, quod & hic factum esse, nemini

ἐπὶ τοῦτον) dubium esse videtur. Forte legitur. Sic noster in Orat. de fal. leg. p. 265, ἆρα γὰρ ὅμοια, ἢ παραπλήσια τούτοις;

Ib. l. 5. Λακεδαιμονίων μὲν] Ob cladem Leuctricam, quam & Cicero scribit Lacedæmoniis fuisse pestiferam; quâ cum Cleombrotus, invidiam ob mens, temerè cum Epaminonda conflixisset, Lacedæmoniorum opes corruerint. Vide Diodorum 15. & Isocratem in Philippicâ & Archidamo. *Wolfius.*

Ib. l. 6. Τῶν δ' ἄλλων ἑκάστους] Οὔτε Ἀργείων, οὔτε Ἀρκάδων, οὔτε Θετταλῶν, οὔτε Κορινθίων, οὔτε Μεγαρέων, ὧν ἅπας λόγος. *Idem.*

Ib. l. 10. Πῶς ἂν ἄλλων ἥκιστα βραδέως] Id quod Orat. de Rep. Ord. & alibi dicit τὰ ἄλλων ἀμείνω τοῖς ἄλλοις, & de quo passim magnificè gloriatur.

P. 101. l. 1. Πόσα δ' ἂν χρήματα καὶ πολλάκις κτλ. &c.] Eam pecuniæ summam, recuperandæ Amphipoli destinatam, Chares dissipaverat. *Tourreilius.*

Ib. l. 2. Οὐκ ἐν τῷ πολέμῳ] Utrum belli Xenico, an Laconico? *Wolfius.*

Ib. l. 2. & seqq. Οὐκ ἐν &c. εἰρήνης ἔσται ἀπεκτίσθαι] Ulpianus & Wolfius hoc intelligendum volunt de pace quâ Athenienses censuerunt libertatem Chiis, Rhodiis, Byzantinis, aliisque defectoribus esse relinquendam. Si sic res habeat, sed hæc vertenda sunt, *quæ bello acquisivimus per pacem amisimus.* Magis autem naturale mihi videtur referre hæc ad eventus recentiores, veluti expugnationem Pydnæ, Potidææ, aliarumque Thraciæ urbium, quæ sociæ erant Athenienſibus, quasque Philippus non nisi post confectam cum Athenis pacem, secundo ejus regni anno, occupavit. *Tourreilius.*

Ib. l. 4. Ἀπολωλέκασιν ἅπαντα] Ἐποίησαν ἀποστῆναι ἡμῶν διὰ τὴν τῶν Χαρικῶν πολυπραγμοσύνην καὶ ἀβουλίαν.

Digitized by Google

Vide Argumentum orationis Isocraticæ De pace, & 16. Diodori. *Wolfius.*

Ib. l. 8. Ἀλλ' ὦ τᾶν] Hactenus τὰ ἑλληνικὰ, in quibus recensendis, & παραλείψει usus est, & Græciæ principatum amissum, provinciam amissam, pecuniam inutiliter infamptam conquestus, ad extremum Philippi incrementa non prohibita, sed aucta magistratibus objicit. Nunc ad τὰ πολιτικὰ transit, iisque extenuatis & contemptis, invidiam conflat tribunis plebis, qui populi ignaviâ ad suas opes augendas abutantur: eâque occasione ad rem gerendam eum excitat, & ad pristinam libertatem & dignitatem recuperandam. *Idem.*

Ib. l. 11. Κοινῶμεν] *Wolfius* legit κοινῶμεν, quod certè falsum est, vertit autem *reficimus*: qui sensus ut obtineat, scriptum oportuit καινῶμεν. Multo melius est, ut opinor, κοινῶμεν, *dealbamus*, propiusque tangit futilem ac inanem Eubuli aliorumque τῶν χρηςῶν rerum administrationem. Et sic præter nostrum *Laud.* & *Ald.*

Ib. Schol. l. 14. Ἐκλήσαιλο] ex *Wolfii* mente reposui ἀνεκλήσαιλο, quod etiam sententia omnino postulat.

P. 102. l. 4. Ἐκ πλουσίων πλούσιοι γεγόνασιν] *Pith.* ταχὺ πλούσιοι habet, quod certè recipiendum est. In voce ταχὺ tota vis sententiæ ponitur: nemo enim alicui vitio vertat, quod dives factus sit: siquis autem ad magnas divitias derepente pervenerit, in eum demum jure cadet suspicio fortunæ malis artibus amplificatæ: juxta illud Menandri: ὑβρίς ἐπλούτησε ταχέως δίκαιος ὤν. Noster Philipp. iv. p. 86. Καὶ γάρτοι τῶν μὲν ἐκ πλουσίων ἔνιοι, ΤΑΧΥ πλούσιοι γεγόνασι &c. Et sic *Cicero* ad verbum, Philipp. 8. p. 521. Ed. *Græv. ex mendicis* REPENTE *divites* &c. De istiusmodi hominibus vide *Aristoph.* in *Plut.* & alibi passim.

P. 103.

P. 103. l. 11. Βοίδια] *Pith.* & *Ben.* γ. βοηδρόμια; quod hìc legi etiam Scholiastes docet. Ineptè; si quid usquam. Etenim quem hìc sensum elicies ex voce βοηδρόμια? Et quomodo dixeris βοηδρόμια φίμωσιν? In Orat. de Rep. Ord. ubi tota hæc comparatio iterum occurrit, legitur ἀγαπᾶτε ἄν τι αὐτοὶ μεταδιδῶσι, λαμβάνοντες. Vide, si vacet, quas nugas agat *Mausacus* ad Harpocrationem, v. Βοηδρόμια.

Ib. l. 13. Χάριν προσοφείλειν] Hìc πρὸς est *ultrò* (sive *insuper*) sicut dixit *Livius* lib. iv. *Interim Galli, Postquam accepêre, ultrò honorem habitum violatoribus juris humani.* Id est, præterquam quòd pœnas non dederunt, insuper honorem habitum.

P. 204. l. 2. Επάγουσιν] *Pith.* & *Ben.* η. ὑπάγουσιν.

Ib. l. 4. Εἰ δ' εἰδέ ποτ' εἶμαι] Ἀνίθησις τῇ ἀλαπεινῇ τῶν λεοντίων. Sed quæri possit, utri magis accusandi sint: iine qui ferocem populum, efferatis (ut *Livius* ait) militiâ animis, mitigandum armorum desuetudine rati sunt: an qui eundem, jam imbellem & effœminatum, & repugnantem, ad eadem resumenda incitârunt? Dignitas imperii præclara sanè res est, si sis, & dignus & par gerendo tuendoque imperio: sin minus, alia omnia & facienda & ferenda. Sic sensit Æschines, nec dissensit Isocrates: hanc sententiam eventus ipse comprobavit, testis gravior, quàm judex. *Wolfius.*

Ibid. Μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν] Verissima sententia. Minutæ & scrupulosæ actiones quasi comminuunt & discerpunt animos, & humi abjiciunt. Magnæ autem res eosdem erigunt & dilatant. Sic Cic. 1. de Officiis: *Quæ cura* (defendendi & juvandi plures) *excitat etiam animos, & majores ad rem gerendam facit.* Idem eodem libro negat,

Digitized by Google

magnitudinem animi declarari posse nisi in republicâ, τῇ γὰρ ὕλῃ τῇ προκειμένῃ συνεπεκτείνεται ἡ ψυχὴ ἕξιν τινὰ δυσμελαχίνητον, ἐὰν ἰσομεγέθη τοῖς πράγμασιν ἐγχαράττωμεν. *Idem.* [*Longin.* Sect. 9. περὶ Ὕψους, hanc propositionem conversam habet: ἐπεὶ γὰρ οἷόν τε μικρὰ καὶ δολοπρεπῆ φρονήματα καὶ ἐπιτηδεύματα παρ' ὅλον τὸν βίον θαυμαστόν τι καὶ τοῦ παντὸς αἰῶνος ἐξενεγκεῖν ἄξιον.]

Ib. Schol. l. 27. Ἐπειδὴ ᾤετο &c.] In nostro valdè hæc turbata sunt; igitur secuti sumus *Wolfium* in margine. Interea non possumus satis admirari nostri Scholiastis sagacitatem, qui tam bellam rationem invenerit, propter quam per Cererem hic jurat Demosthenes.

SECT. X.

P. 105. l. 3. Ἐὰν δ' ἔτι] Accedit ad perorationem. Sunt enim præcipuæ duæ partes hujus orationis: una, quæ breviter absolvitur, Olynthios esse defendendos, quamvis sit principalis: altera, theatralem pecuniam faciendam esse militarem, hoc est, convertendam esse in stipendia civium pro republicâ militantium. *Wolfius.*

Ibid. Ἀλλὰ νῦν γ' ἔτι] Subintellige ἐπειδὴ δ' πρότερον: sicut in Orat. de Cor. p. 172. ἐπειδὴ γὰρ ἃ πάντες, ἀλλὰ νῦν δεῖξον. In *Laud.* ita hæc leguntur, Ἐὰν δ' ἔτι καὶ νῦν.

Ib. l. 11. & seqq. Α τοῖς ἀσθενοῦσι παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδομένοις ἔοικε, καὶ γὰρ ἐκεῖνα ὅτε ἰσχὺν ἐντίθησιν, ὅτ' ὀπθωνήσκειν ἐᾷ] Locus hic Demosthenis apprime celebris factus est citationibus crebris atque imitationibus. Auctores & Profani & Ecclesiastici eum ad invidiam usque laudârunt. Athenæus lib. vi. c. 20. [locus est p. 270.] *Istiusmodi*, inquit, *ali-*

Digitized by Google

menta fumamus, quæ, juxta Oratorem Pæanienſem, robur haud indant, ſed tantùm mori non ſinant. S. Hieronymus in cap. iv. Ezechielis ver. 4. ad hæc verba, *Cibus autem tuus quo veſceris, erit in pondere viginti ſtateres in die*, obſervat iſtiuſmodi alimentum vitam producere potius quàm ſuſtentare: *quo trahitur magis anima quàm ſuſtentatur.* Et paulo inferiùs: *Qui cibus & potus, juxta inclytum Oratorem, non vires tribuit, ſed mortem prohibet.* Dixi plures ſcriptores imitatos etiam fuiſſe hunc oratoris noſtri locum. Philoſtratus in vitâ Apollonii, *Doctrinam*, inquit, *vos docebo longè diverſam ab iſtiuſmodi alimentis, quæ medici ægris præſcribunt. Etenim non ſolùm ne vos moriamini efficiet, verùm etiam vires vobis addet.* Dio lib. xvi. refert Tiberium nobili cuidam Romano in vincula conjecto talia dari alimenta juſſiſſe, qualia neque voluptati neque viribus tribuendis ſufficerent, ſed tantùm mortem prohiberent: δίαιταν τοιαύτην καὶ τοσαύτην, ὥστε μητέ τινα ἡδονὴν καὶ ῥώμην παραχεῖν μητὲ ἀποθνήσκειν αὐτὸν ἐᾷν. *Tourrellus.*

Ib. Schol. l. 24. Απογινώσκοντες] Senſus loci ἀναγινώσκοντες poſtulare videtur: quod vidit *Wolfius*, vertit enim, *legentes.*

P. 106. l. 8. Καὶ παραχρῆμά γε] Non tantùm ſe ſtipendia facere, ſed omnem perturbationem diſciplinæ publicæ tolli jubere fatetur, fiduciam cauſæ præ ſe ferens. *Wolfius.*

Ibid. Τὴν αὐτὴν σύνταξιν] Utrum ἥνπερ τοῖς στρατευομένοις; ut militibus, ſic cæteris etiam officio fungentibus pecuniam numerandam cenſeo. *Idem.*

P. 107. l. 3. Τῆ δὲ ἔνδειαν ἀνάγκη τι ποιεῖν ἀπηλλαγμένῳ] Ποθεινῶς. Videtur theatralem pecuniam relinquere in pace; tantùm in bello auferre a populo, eidemque reſtituere, ſed addito militiæ labore:

bore: ut sit dilemmatica responsio: Bene tecum agetur & in pace & in bello. *Idem.*

Ib. l. 5. Οἷον καὶ τὰ νῦν] Τὸ καὶ elegantiæ causâ crebrò additur. *Idem.*

Ibid. Στρατιώτης] Scilicet ἀμείνων ἐστὶ, ἄμεινον πράττει ὑπάρχων αὐτὸς (ἔχει δ' ξένες μισθόμενος) στρατιώτης ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ἀπὸ τῶν αὐτῶν λημμάτων, τῶν δημοσίων δήπε χρημάτων, ὥσπερ ἐσὶ δίκαιον. Justum est, defendere patriam: justum est, qui commodum percipit, laborem ne recusset, & quia justum, etiam honestum. Honestius item est, militantem pro republicâ, fortis viri fungi officio, quàm publicos reditus domi in otio & per luxum absumere. *Idem.*

Ib. Schol. l. 12. Περὶ γὰρ ῥαθύμων προσφθέγσεται] Ex *Wolfii* mente reposui simplex verbum φθέγσεται. Quid si legamus πρὸς γὰρ ῥαθύμων προσφθέγσεται?

Ib. l. 25. Ἀναγκάζειν] *Wolfius*: Fortasse ἀγωνίζειν. Mox idem in margine, & *Morellius* in var. lect. Οἷον ἴξω τῆς &c. ut nos excudi curavimus. Neque tamen adhuc is locus satis integer videtur.

P. 108. l. 7. Οὐκ ἔσιν ὅπε τοῖς &c.] Παῤῥησιασικὴ ἐπιτίμησις τοῖς ἀργοῖσι. Est urbana & faceta oratio. Negat se usquam dixisse ignavis esse largiendum, hoc est, se censere nunc, nullam eorum habendam esse rationem. *Wolfius.*

Ib. l. 10. Σχολάζειν] Σχολὴν ἄγειν καὶ ἄφροντις εἶναι τῶν κοινῶν. Prius illud ad corpus, militiam, opificia pertinere videtur: posterius hoc ad animum, providentiam, sollicitudinem. *Idem.*

Ib. & seqq. Οἱ τὲ δεῖνος] Τῶν στρατηγῶν τινὸς, οἷον Τιμοθέε Ἰφικράτες, Φαβρίε, Προξένε, Χάρητος, Χαριδήμε, Διοπείθες, καὶ τῶν λοιπῶν. *Idem.*

Ib. l. 11. Ξένοι νικῶσι] Εἰδὲ ἡ τὲς Αθηναίες νικᾶν. De industriâ verbo plausibili est usus, ad excitandos gloriæ & victoriæ dulcedine animos. *Idem.*

Ib.

Digitized by Google

Ib. l. 12. Καὶ ἐχὶ μέμφομαι] Προκατάληψις μείλαξαλικὴ, hæc a ſe dici, non odio peregrinorum militum, ſed Athenienſium ſtudio. *Idem.*

P. 109. l. 1. Καὶ μὴ παραχωρεῖν——τ῀ τάξεως] Sic Orat. de Rep. Ord. ſub. finem: Αἰσχρὸν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, αἰσχρὸν, λιπεῖν τὴν τ῀ φρονήμαλ῀ τάξιν, ἣν ὑμῖν οἱ πρόγονοι παρέδωκαν. Alludere videtur ad militares ordines, quos qui deſererent infamiâ notabantur.

Ib. Schol. l. 3. Αλλ' ὥρα ἔφθασαν] Hæc verba nullum hìc ſenſum habent, quare *Wolfii* conjecturam lubens ſecutus ſum: ſed fortaſſe locus mutilus eſt. Cum eodem mox ἅπαξλα lego.

Digitized by Google

NOTÆ
IN TERTIAM
OLYNTHIACAM.

NOTÆ IN
TEXTUM & SCHOLIA.

SECT. I.

PAG. 112. lin. 3. Νομίζω] Cur? quia estis magnanimi, quia reipub. amantes. Sic Atheniensibus id tribuit, quod etsi in eis non erat fortasse, tamen debebat esse, majus publicæ quàm privatæ rei studium. *Wolfius.*

Ib. Schol. l. 4. Πρῶτος τόπος τῶν ἐξ ὑπολήψεως] Vide Hermogenem lib. i. cap. 1. περὶ εὑρέσεων. *Idem.*

Ib. l. 11. Παθητικὸν] Cum hoc loco τὸ πραγματικὸν καὶ ἠθικὸν, & non, ut alias, τὸ παθητικὸν καὶ τὸ ἠθικὸν inter sese opponantur: errore librarii παθητικὸν videtur scriptum, ἀντὶ τοῦ ἠθικόν. Sequitur enim postea πραγματικὸν ποιεῖ τὸ προοίμιον. *Idem.* [Supra dixerat: ἔστι ἡ ἠθικὸν ὁμοῦ καὶ πραγματικὸν τὸ προοίμιον, quod emendationem hanc certissimam esse confirmat.]

Ib.

Digitized by Google

Ib. l. 24. Τῶν ἀκροατῶν] Aldus post hæc verba lacunulam reliquit. Sed utcunque ferri potest hæc lectio, etsi τὸ λοιπὸν & ἐπιδεχόμενα duriuscule cohærent, ἀλλὰ τοῦ, τὰ λοιπὰ μανθάνειαν ἐπιδέχεσθαι ἀνθρώπων &c. *Idem.* [In nostro etiam erat lacuna, quam *Morellius* optimè replevit.]

P. 114. l. 1. Σωσίσειν τὴν πόλιν] Vide quàm caldè præ se ferat, Reipub. magi causam potius, quàm Olynthiorum, quibus patrocinatur. *Idem.*

Ib. l. 5. & seqq. Οὐ γὰρ μόνον ἔστι χρήσιμον ἐσκεμμένῳ &c. ἀλλὰ—πολλὰ τῶν δεόντων ἐν τῷ παραχρῆμα ἐνίοις ἂν ἐπελθεῖν εἰπεῖν] Demosthenis oratio hominis est prorsus alieni a maligno isto abjectoque animi affectu, qui plerunque nos ad eas dotes, quibus ipsi non sumus præditi, improbandas excitat. Ei vitio vertebatur, opera ejus lucernam olere, majorisque ipsi oleum impensæ esse quàm vinum. Hinc furi, qui in eum hâc de re jocatus est, respondit: *Scio quare lucerna mea tibi molesta sit.* Magis seriò Iphito respondit: *De primis meis cogitationibus non tam bene sentio, ut Athenienſibus extemporale consilium dare ausim.* Demadi e contrà contigêre isti ingenii impetus, ea in effingendis imaginibus felicitas, eaque prompta atque repentina lumina, quæ nonnumquam lentæ diligentiæ longè præstant. Noster igitur orator sui ipsius rationem haud habet. Vult eos ex ingeniis à suo longè diversis proficere, omniaque sive ingenii fulgura, sive lumina maturæ considerationis, in rem suam atque usum vertere. *Tourrellus.*

Sect. II.

P. 115. l. 4. Ὁ μὲν ἂν παρὼν καιρὸς] Exordio aptè annectit propositionem, neque eam nudam, sed ornatam & instructam, ac poeticâ fermè licentiâ tracta-

Digitized by Google

tractatam, sic tamen, ut oratoria verecundia servetur. Est autem propositio generalis: Græciæ principatus est recuperandus vestrâ industriâ. Additur circumstantia temporis opportunissimi; ut non Demosthenes, aut quisquam alius orator, sed ipsa occasio consilium dare videatur. Hanc si quis προκαλέσασιν appellare mavult, non impedio. Sequitur enim hujus argumenti propria, his verbis: εἰ δὴ ταύτ' ἐμοὶ δοκοῦντα. *Wolfius.*

Ib. l. 5. Μονωνυχὶ] Hoc additur, ne poetam potius quàm oratorem agere videatur. *Cicero* Epist. 10. *Et postquam de meo cursu, Reipublicæ sum voce revocatus, nunquam per M. Antonium quietus fui.*

Ib. l. 7. Εἴπερ ὑπὲρ] Gravissima appendix, sive, ut Ulpianus, καλλισκόδη καὶ εἰσβολὴ τῶ συμφέροντος. Non igitur, ut video, res Olynthiorum, sed salus Athenienssium agitur. Quis hìc non vigilet? Quis in se quicquam desiderari patiatur? Propositio: Res strenuè gerenda: Ratio, quia non poteritis alioqui esse incolumes. *Idem.*

P. 116. l. 2. Εἰ δὴ ταύτ' ἐμοὶ δοκοῦντα] Magna verecundia orationis. Quasi dicat; siquis aliquid habet melius, facilè patior. *Idem.*

Ib. l. 3. Ψηφίσασθαι] Quatuor partes propositio complectitur; decretum, instructionemque celerem, & civium expeditionem (est autem in paucis verbis magna vis, ἤδη, τὴν ταχίστην, ἐνθένδε: quibus αἰτιολογίαν subjicit, ab ipsorum Athenienssium exemplo) denique legationem, eamque disertam & strenuam. Admirabilis est oratio Demosthenica, & pauciissimis verbis ingentem vim sententiarum complectitur. *Idem.*

Ib. l. 5. Ἐνθένδε] Ἐξ αὐτῆς τῆς πόλεως: hinc mittendis civibus, non alibi mercenario milite conscribendo. *Idem.*

Ibid.

Digitized by Google

Ibid. Βοηθῆσαι] Βοήθειαν πέμψητε, ἦγεν πολλὴν δύναμιν, ἀλλ' ἢ ξένους. Miserunt tandem Athenienses Olynthiis auxilio, ut in oratione Falsæ Legationis autor est Demosthenes, decies mille conductitios, quater mille cives, quinquaginta triremes: quæ tamen eis omnia, proditorum scelere, nihil profuerunt. *Idem.*

Ib. l. 8. Ὡς ἴσῃ μάλιστα] Declarat id quod suprà dixit brevius, καὶ μὴ πάθητε: remque eò reducit, ut innuat, societatem Olynthiorum magis ambiendam esse Athenienſibus quam Olynthiis Athenienſium: qui si non juventur, facilem receptum habeant in Philippi gratiam & societatem. Callida enim ratio est excitandi cunctantes & tergiversantes, apponere æmulum, ut, si ipsi cessent, alium præreptum esse intelligant. *Idem.*

Ib. l. 9. Δεινὸς χρῆσθαι] Vide notas suprà p. 261.

Ib. l. 11. Ἀξιόπιστος] Valet hæc parenthesis ad conflandum Philippo odium, & incutiendum terrorem Athenienſibus. *Wolfius.*

SECT. III.

P. 117. l. 3. Οὐ μὼ ἀλλ'] Terrori consolationem miscet, ac Philippi calliditati prudentiam Olynthiorum opponit, atque illas rationes eis affingit, quas fortasse non considerârunt, sed considerare debuerunt. *Idem.*

Ib. l. 7. Ἀπορρήτων] Facilius tacentur & latent ea, quæ unus novit, quàm quæ plures. Quanti autem interfit, imperatorum ignorari consilia, declaravit Cæcilius Metellus, cum diceret, se tunicam in ignem conjecturum, si sciret arcanorum esse conſciam. *Idem.*

Ib. & seqq. Ἅμα στρατηγὸν, καὶ δεσπότην, καὶ ταμίαν] Demosthenes mirabiliter hìc exponit quanto Rex,

Digitized by Google

qui ſuo ipſe exercitui imperat, ſuperior ſit Imperatoribus qui cujuſvis Reipublicæ copiis præſunt. Poſt eum Titus Livius hanc ipſam rem [lib. ix.] tractavit, atque ita quidem, ut dubites annon Oratorem Hiſtoricus æquaverit. Comparatione inſtitutâ inter Alexandrum & Romanos duces, quibuſcum Regi Macedoniæ pugnandum eſſet, ſi arma ad Italiam vertiſſet, *Quin tu hominis*, inquit, *cum homine, & ducis cum duce, fortunam cum fortunâ confers. Quot Romanos duces nominem, quibus nunquam adverſa fortuna pugnæ fuit? Paginas in annalibus magiſtratuum percurrere licet, conſulum, dictatorumque, quorum nec virtutis, nec fortunæ ullo die populum Romanum pœnituit. Et quo ſint mirabiliores, quàm Alexander, aut quiſquam alius Rex; denos, vicenoſque dies quidam dictaturam, nemo plus quàm annuum conſulatum geſſit: ab tribunis plebis delectus impediti ſunt: poſt tempus ad bella ierunt: ante tempus, comitiorum causâ, revocati ſunt: in ipſo conatu rerum circumegit ſe annus: collegæ nunc temeritas, nunc pravitas, impedimento aut damno fuit: malè geſtis rebus alterius ſucceſſum eſt: trironem, aut malâ diſciplinâ inſtitutum, exercitum acceperunt. At, Hercule, Reges, non liberi ſolùm impedimentis omnibus, ſed* DOMINI RERUM TEMPORUMQUE, TRAHUNT CONSILIIS CUNCTA, NON SEQUUNTUR. In tam paucis verbis quanta ſublimitas, quanta vis! *Tourrellus.*

Ibid. Στρατηγὸν καὶ δεσπότην] Athenienſium duces non erant δεσπόται καὶ αὐτοκράτορες; non licebat eis ſuo arbitratu quidvis agere, ut dictatoribus: ſed metuere iram populi cogebantur, qui decem aliquando duces, ut & ante illos virum de republicâ præclarè meritum Miltiadem Cimonis patrem, refragante Socrate, capitis damnavit. Sic fiebat, ut aliquando facerent, non quæ eſſe optima, ſed quæ

Digitized by Google

quæ facillimè probari posse populo credebant. *Wolfius.*

Ibid. Καὶ ταμίαν] Quæstorem, qui ipse claves habet ærarii, nec expectare cogitur, dum tributa extorqueantur, ut vestri duces. Vel ταμίαν appellat administratorem, eum qui negotiis præest, ut Homerus:

Ζεὺς, ὅς τ' ἀνθρώποις ταμίης πολέμοιο τέτυκται, &c.
Idem.

Ib. l. 10. Ταχὺ γὰρ καλὰ καιρὸν] Uno jubente, omnes in officio sunt, non intercedunt prolixæ disputationes: non expectanda est aliorum, eorumque non rarò dissentientium, & malorum civium autoritas. Monarchiæ commoda, Democratiæ incommoda, vide copiosius in Isocratis συμβουλευτικῷ, & in oratione περὶ στεφάνου, ubi Demosthenes acta sua & copias, cum actis & copiis Philippi, eleganti contentione comparat. *Idem.*

Ib. l. 12. Ἃς ἂν ἐκεῖνος] Videtur παρ' ἰσορίαν εἶναι, confictum ad terrendos Athenienses: si ipsi repudient Olynthios, præstò eis fore Philippum, intercipiendæ societatis cupidum. *Idem.*

P. 118. l. 4. & seqq. Ἴσασιν ἃ τ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας αὐτῷ τὴν πόλιν, καὶ Πυδναίων τοὺς ὑποδεξαμένους] Philippus cum Amphipolin & Pydnam proditione ceperat, proditores vel exilio vel morte sustulit. Nihil tamen duobus Olynthi præcipuis magistratibus exemplum profuit. Etenim anno orationes Olynthiacas sequenti, proditionem tam male remuneratam imitati sunt, proque eâ eadem ipsi præmia accepêre. *Tourrellus.*

Ib. l. 7. Καὶ ὅλως] Hæc sententia propriè ad illud, πρὸς τὰς καταλλαγὰς εὐπιθίως ἔχει, confirmandum pertinet. Sed interseruit periculi magnitudinem, eamque exemplis approbavit, quò firmior esset illa propositio. *Wolfius.*

Ibid.

Digitized by Google

Ibid. Ἀπιστον—ὁ τυραννὶς] Scilicet χρῆμα, ut Virgilius: ?

——*varium & mutabile semper*
Fœmina —— &
Dulce satis humor. —— Item
Triste lupus stabulis. —— Idem.

Ib. Schol. l. 14. Τὰς] Verbum ἀποδείκνυσθαι, quod planè defideratur, ex *Wolfio* repofui: mox cum eodem lego ἕτοιμοι ἔσονται, pro quo tamen idem in margine, & *Morellius* in var. lect. βελήσονται legunt; deinde cum iisdem ἐνδέχεσθαι πεῖσαι: altera lectio sensu prorsùs omni caret.

Sect. IV.

P. 119. l. 1, Τἄλλ' ἃ προσήκει] Scilicet ὑμῖν. Quænam illa sunt? Gloria majorum, Græciæ principatus, oppressis opitulandi consuetudo, grassationes & injuriæ Philippi, periculi magnitudo, nisi ei resistatur. *Wolfius.*

Ib. l. 6. Οὐδὲ γὰρ λόγος, οὐδὲ σκῆψις] Videtur λόγος veram causam, rationem, defensionem, excusationem: σκῆψις, prætextum, commentitiam atque inanem & simulatam significare. Quod discrimen si cui displicet, συνωνυμίαν & verba idem significantia esse dicat. *Idem.*

P. 120. l. 5. Ἐκ τῶν πρὸς αὐτὸς ἐγκλημάτων] Ob crimina illata sibi a Philippo, qui eos ut perfidos & fœdifragos criminatur, ob pacem nobiscum factam. Si non πρὸς αὐτὸς sed πρὸς αὐτὸν legeretur: sententia esset, propter injurias, quibus se ab eo affectos esse queruntur. *Idem.*

Ib. l. 8. Πεπόνθασιν] A πάσχω, vel antiquo verbo πίνθω. Colligitur ex hoc loco, non inani suspicione

Digitized by Google

picione impulsos Olynthios, pacem feciſſe cum Athenienſibus: ſed ex aliquibus ſibi factis injuriis perſpexiſſe Philippi mentem, graviora cogitantis. *Idem.*

Ib. l. 12. Εἰ γὰρ, ὅθ' ἥκομεν Εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες] Olymp. 105. Ann. 3. hoc eſt, novem annos ante habitam hanc orationem, Eubœa in duas factiones diſtracta fuit, quarum una Thebanorum, altera Athenienſium opem imploravit. Thebani principio, nullis obſtaculas intercedentibus, ſuæ parti victoriam facilè comparârunt. Adventu autem Athenienſium tota rerum facies immutata eſt. Ii Thebanos repellunt, omniaque in Eubœâ tranquillitati priſtinæ reſtituunt, nullam aliam laboris mercedem cupientes, præter gloriam quæ ex victoriâ & pacificatione ſibi proveniret. *Æſch.* in Cteſiph. *Tourrellus.*

Ib. l. 13. & ſeqq. Παρῆσαν Ἀμφιπολιτῶν Ἱέραξ, καὶ Στρατοκλῆς ὄθ' τοτὶ τὸ βῆμα &c.] Legati peregrini, mandata ſua expoſituri, ſuggeſtum conſcendêre, quò meliùs a populo intelligerentur. Hierax & Stratocles Amphipoleos nomine, cui nova a Philippo obſidio imminebat, ſe ſuamque urbem in fidem & tutelam Athenienſibus offerebant, qui eos accipere nolùerunt, veriti ſcilicet, ut pacem annò ſuperiore cum Philippo initam dirimerent. *Idem.*

P. 121. l. 2. Τμᾶς πλεῖν] In *Wolfian.* & *Ald.* ἐκπλεῖν: & ſic frequentiùs Demoſthenes.

Ib. l. 3. & ſeqq. Εἰ πλὼ αὐτὴν παρεχόμεθ' ἡμεῖς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν, ἥνπερ ὑπὲρ Εὐβοέων σωτηρίας] Tribus juxta Demoſthenem in Andron. diebus, quinque autem juxta Æſchinem in Cteſiph. parati ad hanc expeditionem erant Athenienſes, ejuſque proſper ſucceſſus non minùs repentinus erat, quàm apparatus. *Tourrellus.*

Ib.

Digitized by Google

Ib. l. 7. Πραγμάτων] Ἀσχολιῶν, λοιπῶν, ἀσυχιῶν; πολέμων. Amphipolitanum bellum constitisse Atheniensibus mille duocentis talentis, docet Ulpianus; plus sextâ parte æstimationis agri Attici, quæ fuit, ut in oratione περὶ συμμοριῶν legimus, ἑξακισχιλίων ταλάντων. Illud igitur verè fuit hamo aureo piscari, quod & nostrâ ætate factum meminimus. Demosthenes Olynthiacâ secundâ [id est, primâ juxta nos] 1500 ταλάντων meminit, τῶν μάτην ἀπολομένων. Bellum autem illud fuisse tam Philippo quàm Atheniensibus grave, tum ex Demosthene constat, tum ex Isocratis etiam nostri Philippicâ. *Wolfius.*

Ib. l. 8. & seqq. Ἠιόνα, Πάλλην, Μεθώνη, Παγγαῖ] Vide notas supra p. 223, & 262.

Ib. l. 11. ἐν τῷ] In nonnullis ἐν τῳ legitur, ut sit pro τινί: sic suprà, μέχρί του, id est τινός.

P. 122. l. 3. Αὐτόμαλα] Αὐτομάτως, ἀρχέτυπα ὑμῶν, καὶ διανυσιαζόντων, ἐν πρεσβομίμοις παίζοντων, καὶ χορεῖς· ἐρριμμένων πρὸς τὸν δραχμὴν καὶ τὸ τριώβολον, ut Lucianus ait. *Wolfius.*

Ib. l. 10. Τῶν πρότερων] *Voss. Laud.* & *Ben. a. t. n. 3.* πρότερον habent, quod magis Atticum est, & centies in Demosthene occurrit. Sic Philipp. 3. τοῖς πρότερον; in Orat. pro Megalopolitis, τὴν πρότερον δύναμιν.

SECT. V.

P. 123. l. 3. Πολλὰ] Ut Amphipolim, Potidæam, Haloneſum, Cardiam (cujus quidem jactura gravissima est: τῆς γὰρ Καρδίας ὀπτικωτάτας ἐδεῖν ἐστιν ὁρμᾶσθαι, καὶ τὰ ῥάμματα) atque alia. *Wolfius.*

Ib. l. 10. Παρόμοιόν ἐστιν] Apta similitudo. Nam & pecunia facillimè consumitur, & rei benè gerendæ occasio paulo momento elabitur. Vide ut non sit simplex & quotidiana Demosthenis oratio, sed suis ornamentis in magnâ etiam brevitate & specie simpli-

Digitized by Google

simplicitatis constet: ut collationibus contrariorum occupationibus, similitudinibus, sententiis, exemplis illustretur. Potuisset enim sic dicere: nos, cum agendæ essent Deo gratiæ, beneficiorum ejus fumus immemores. *Idem.*

P. 124. l. 6. Ἐκεῖν] Ab ἐκεῖνα, *venit.* Sic Cicero.: *Id consilium ita nobis probabatur, ut de eo homines ex eventu judicaturos videremus.* Idem. [Sic etiam Epist. ad Att. l. ix. Balbus ad Ciceronem: *Nedum hominum humillum, ut nos sumus, sed etiam amplissimorum virorum consilia ex eventu, non ex voluntate, a plerisque probari solent.* Atqui sapientem (ut ait Cicero eodem libro Epist. 5.) semper causæ eventorum magis movent, quam ipsa eventa.]

Ib. l. 11. Εἰ ἢ προσόμεθα] Iterum confert officii cultum & neglectum, atque utriusque eventus: & in ipsam causæ arcem (ut Cicero loquitur) invadit: ostendendo, non tam Olynthiorum, quàm Athenienssium salutem agi. *Idem.*

Ib. l. 14. Τί τὸ κωλύον] Ἐμφαλικώτερον quam si dixisset, τί κωλύσει; τὸ κωλύον βαδίζειν, prohibens; quod prohibeat ire, quò minùs eat. *Idem.*

SECT. VI.

P. 125. l. 2. Ἀρά γε λογίζεταί τις] Narratio historica rerum Philippi gestarum, quâ credibile facere studet, venturum esse Philippum in Atticam, id quod socordes Athenienses non priùs credere potuerunt, quàm ad Chæroneam victi sunt. Non tamen id apertè dicit, sed ad diligentiam & negligentiam eam accommodat: quia non tam perterrefacere, quàm expergefacere cives suos conatur, eorumque offensionem cavet. *Idem.*

Ib. l. 5. Τὸ πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβὼν] Vide notas supra, p. 233, & 284.

Digitized by Google

Ib. l. 8. Εἶτα Θετταλίας] Quasi dicat: oppidis captis potentissimam nationem est aggressus, ut Isocrates in oratione De Pace his verbis declarat: Θετταλοὶ μεγίστας πλούτῳ παραλαβόντες, καὶ δυνάμει μεγίστῃ καὶ πλείστῃ ἔχοντες. Et paulo post, ὅλῳ, inquit, αὐτοῖς πλήθει ἢ τρισχιλίοις ἱππεῦσι, καὶ μυριάσιν ἀναριθμήτοις. *Wolfius.*

Ibid. Θετταλίας ἐπέβη] Scilicet ab Aleuadis advocatus: quâ de re vide notas suprà pag. 287. & Schol. infra p. 134. Quomodo autem se ibi gesserit, noster Philipp. iii. p. 68. declarat his verbis: Ἀλλὰ Θετταλία πῶς ἔχει; Οὐχὶ τὰς πόλεις, καὶ τὰς πολιτείας αὐτῶν παρῄρηται, καὶ τετραδαρχίας κατέστησε παρ' αὐτοῖς; ἵνα μὴ μόναν καλὰ πόλεις, ἀλλὰ καὶ καλὰ ἔθνη δουλεύωσιν.

Ibid. Φεραὶς] Quinque aut sex urbes erant nomine Φεραί: hæc Thessaliæ urbs fuit, admodum nobilis, finis Pelasgiotidis adversus Magnesiam. Prope aberat a mari, utpote xc stadiis a Pagasis, navale suo. *Strab.* lib. IX. Noster Philipp. iii. p. 66. Καὶ μὴν καὶ Φεραὶς, πρώην ὡς φίλος καὶ σύμμαχος εἰς Θετταλίαν ἐλθών, ἔχει καλαλαβών.

Ib. l. 9. Παγασὰς, Μαγνησίαν] De Pagasis vide suprà. Magnesia hæc alia Thessaliæ urbs erat a *Magnete* Argi filio nomen sortita. Duæ aliæ eodem nomine celebres fuere in Asiâ minore civitates: una Cariæ ad fluvium Mæandrum, altera Phrygiæ ad montem Sipylum.

Ib. l. 11. & seqq. Ἐκεῖ τὰς μὲν ἐμβολὰς, τὰς δὲ καλαστήσας τῶν βασιλέων] De hâc expeditione Diodorus ne verbum quidem. Justinus autem lib. viii. c. 3. refert, Philippum, circa tempus a Demosthene designatum, in eam Thraciæ partem, quæ Chalcidica vocatur, trajecisse: ibique solitâ usum perfidiâ, captisque per dolum & occisis finitimis regibus, universam provinciam imperio Macedoniæ adje-

Digitized by Google

adjeciſſe. In hoc autem loco librariorum negligentia, ne pejus dicam, Trogi textum deformavit, & pro *Chalcidicam* ſubſtituit *Cappadociam*. Mendum quidem pervetuſtum eſt, mendum tamen eſt nihilominus. Ptolemæus, Strabo, & Plinius, qui Thraciam accuratiſſimè deſcribunt, nullam prorſus hujus Cappadociæ mentionem faciunt, ut nec quiſquam ex variis Hiſtoricis atque auctoribus qui de Philippo loquuntur. Neceſſariò igitur emendandus eſt hic locus. Bongarſius *Chalcidem* legendum vult: Faber autem *Chalcidicam*; quod ad *Cappadociam* propiùs accedit, ideoque præferendum eſt. Frontinus refert, Alexandrum, poſtquam Thraciam ſubegiſſet, ejus reges ad expeditionem Aſiaticam ſecum eduxiſſe, ne quid illi abſente ſe turbarent. Unde patet, Philippum & Alexandrum multos regulos, Macedoniæ tributarios, in Thraciâ conſtituiſſe. *Tourtellus.*

Ibid. Ἐκβαλών] Ut Terem & Cherſobleptem, ut apparet ex Philippi literis. *Wolfius.*

Ibid. Κοτυσίτας] Fuerunt etiam alii duo, ut ex Ariſtocrateâ oratione apparet, Ἀμαδόκου καὶ Βρησιάδης; quibus an verò aliis regna confirmavit, ego affirmare, propter hiſtoriæ ignorationem, non poſſum. Sitalci tamen regnum confirmâſſe videtur. *Idem.*

Ib. Schol. l. 12. Τῇ ἢ ὑπλιάζουσι] Supra βραδυτῆτα καὶ ἀθύμιαν καὶ ὑπλιότητα conjunxit, quibus opponit τὸ αὔξειν, καὶ ὑπερβάλλω τῆς δυνάμεως. Sed vide quomodo conſentiat hic locus cum illo ſuperiore Πύδνα, Ποτίδαια &c, [p. 12.] δοκῶσι γὰρ οἱ λόγοι καλαπαλαίειν τὰς λόγχας. Nec fortaſſis ejuſdem auctoris verba ſunt. *Idem.*

Ib. l. 14. Καὶ ἢ δοκῶσι τῷ λόγῳ καυκία] Ἡ ὑπλιότης, *ſupinitas*, ut ita dicam, id eſt, tarditas, quâ oſtendit, lentè procedere res Philippi, & infirmas ejus eſſe opes. Dionyſius τὸ ὕπλιον καὶ ἀνάβελτηρεῖνον τῆς ἀγωγῆς in Iſocrate reprehendit. *Idem.*

Digitized by Google

P. 126. l. 1. Τὰς ὑπ' Ἰλλυριὰς] Hodiè Sclavonii appellantur... Eos, Mons Scodrus sive Scardus, & Drilo flumen, a Macedoniâ versus Orientem separabant. Anno, quo Philippus imperium ingressus est, magnam ii de Perdicca ejus fratre victoriam reportârunt, pluresque ejus ditionis urbes cepêre. Philippus secundo regni sui anno fratrem ulcisci voluit, quæque amiserat Perdiccas recuperare. Itaque novus Rex decies mille pedites, equites autem sexcentos in Illyridem introducit. Quo audito, Bardylis, Rex Illyriorum, missis legatis pacem Philippo offert, eâ scilicet lege, ut uterque, quæ loca in potestate tunc haberet, retineret. Philippus oblatis conditionibus nihil motus, pacem tamen non penitus rejecit, sed eam ita se recipere velle significavit, si Illyrii omnes quas in Macedoniâ tenebant urbes ei restituerent. Reversis infecto negotio legatis, Bardylis in campum exercitum educit, consertâ acie profligatur, cum clade septem mille hominum, ipsaque denique coactus accipit, quas oblatas rejecerat, conditiones. *Diod.* [lib. xvi.] *Oros.* l. iii. c. 12. *Just.* l. vii. *Tourrellus.*

Ibid. Καὶ Παίονας] Pæones iidem sunt ac Pannonii, quod ex pluribus auctoribus facilè probatur, atque ex hoc etiam loco confirmatur; quamvis aliter sentiat Dio Cassius lib. xlix. Zonaras: Οἱ Παννόνιοι νέμονται μὲν πρὸς τῇ Δαλματίᾳ. παρ' αὐτὸν δὲ τὸν Ἴστρον, ἀπὸ Νωρίκων μέχρι τῆς ἐν Εὐρώπῃ Μυσίας, &c. πρὸς δὲ Ροδόπῃ καὶ πρὸς αὐτῇ τῇ Μακεδονίᾳ τὸ τῶν Παιόνων ἔθνος ἐστί. Philippus anno regni secundo, bello Atheniensium liberatus, cum Agim Pæonum regem fato concessisse audiret, commodam sibi Pæonas invadendi occasionem oblatam existimavit. Cum exercitu igitur Pæoniam ingressus, Barbaros acie vicit, gentemque deinceps parere Macedonibus coegit. Post hoc ad Illyrios, qui quidem Pannoniæ subjacent, profectus est. *Diod.* lib. xvi.

Digitized by Google

Ed. l. 2 Πρὸς Ἀρύμβαν] Arymbas, sive Arybas, Alcetæ Molossorum, sive Epiri, Regis filius erat, fratresque Neoptolemi, cujus natam Olympiadem Philippus uxorem duxit. Mortuo Alcetâ, inter fratres contentio orta est de imperio dividendo. Arymbas jus prioris ortûs asserebat, tum verò regni consuetudinem, cui ex omni memoriâ ætatum unus tantummodo Rex fuerat. Ut hodiè, ita tunc etiam rationes impotentium arma erant, parumque contra densa militum agmina valebant. Neoptolemus se potentiorem esse sensit, lentisque ratiocinationibus detineri noluit. Præcipuus ei, ac potiùs unicus, nitebatur generi sui Philippi auxilium: qui minimè ei defuit, idque tandem effecit, ut, circiter tres annos ante habitam hanc Demosthenis orationem, Arymbas regnum suum cum Neoptolemo partiri cogeretur: cujus rei nullum unquam, jam inde a principio ejus imperii a Pyrrho Achillis filio fundati, exemplum extiterat. Primam hanc injuriam gravior insecuta est. Mortuo enim Arymba [Olymp. 109. ann. 3.] tam bene Philippo successere ejus vel minæ vel versutiæ, ut Molossi Æaciden Arymbæ filium ac legitimum heredem pellerent, & Alexandrum filium Neoptolemi totius Epiri solum regem constituerent. Justinus in suâ Trogi Epitome hanc genealogiam mutilat, ac seriem confundit: quæ quidem culpa plerisque abbreviatoribus communis est, qui profectò, ut ignaviam sublevent, ignorantiam alunt. Alexander primus Neoptolemi antiqui filius, Philippique non solùm uxoris frater, sed gener etiam cujus nempe natam Cleopatram uxorem duxit, Italiæ bellum intulit, ibique diem obiit supremum. Post eum Æacides ad majorum solium evectus in Epiro solus regnavit, regnumque filio suo reliquit, Pyrrho illi in Historiâ Romanâ tam celebri, magnique Alexandri so-

Digitized by Google

brino ab Alcera communi ipsorum proavo. *Pausan.* in Att. *Plut.* in Pyrr. *Diod.* l. xvi. *Tourrellus.*

Ib. l. 4. Τὸν ἔν' ἄν τις εἴποι] Ἀνθυποφορά. Conciliat autem hæc interrogatio, & solutioni varietatem, quæ ad cavendum auditoris fastidium aptissima est, & Ætiologiæ aditum præbet commodiorem. *Wolfius.*

Ib. l. 9. Συζῇ] *Cum quâ vivit*: id est, quæ individua ejus comes est, in quâ omne suum studium & ætatem consumpsit. συμβιῶναι idem valet quod συζῆν, ut in oratione de Coronâ, ἐγὼ μὲν δὴ τοιαύτην συμβεβίωκα τύχην. *Idem.*

Ib. Schol. l. 29. Ταῦτα γάρ] Legendum videtur ταῦτα γὰρ ἔχει Φίλιππος: vel, ταῦτα γὰρ ἴσμεν ἔχειν τὸν Φίλιππον.

P. 127. l. 8. & seqq. Δάδουχα, &c. Α. μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι χρήμασι δεῦρο τοῖς μεγάλοις τόκοις] Athenienses, magni fœneratores, nunquam exigebant ut pecunia credita tantùm sibi in diem redderet. *Aristoph.* in Nub. Hujusmodi fœneratores ἡμεροδανεῖς vocabantur. Perditum ivit ignavus debitor, qui constanter solvere omiserit: nam usura quotidie sorti accedebat, atque deinceps fœnus pariebat. *Theoph.* περὶ Ἀπον. & περὶ Μίκρολ. Ipsi etiam philosophi istiusmodi commerciis se immiscebant, & Chrysippus in Luciano demonstrat, Philosopho licere, non solùm usuram exigere, verùm etiam usuras usurarum, quemadmodum ex unâ conclusione alteram infert. *Tourrellus.* [Vide *Petit.* in Leg. Att. lib. v. tit. 4.]

Ib. l. 11. Καὶ τῶν ἀρχαίων] Scholiastes ἐσχύρων exponit. Suidas autem τὰ περίλοιπα τῶν τόκων. Neutra, ut videtur, interpretatio huic loco satis convenit. Rectissimè Budæus docet, τὰ ἀρχαῖα hìc significare τὰ παλαιὰ, vertitque: *paulo post etiam avitis bonis cedunt fœneratoribus.* Sic benè procedit similitudo.

SECT.

Digitized by Google

Sect. VII.

P. 128. Schol. l. 31. Οὐ παιδικῶς ἰδίαζε] Utrum ἀφάλειαν ἰδίαζε, an προοίμιον; Mihi utrumque obscurum videtur, & neutrum satis placet. Malo tamen ad ἀφάλειαν referre. Hoc enim velle puto, cum a capite alio transire ad aliud, ab illo non omnino abhorrens, sed affine potiùs. *Wolfius.*

P. 129. l. 2. & seqq. Τὰς ὑστάτας δὲ τῶν πραγμάτων ἐνώμισε ἐν ὀργῇ ποιεῖσθαι] Sic Cæsar in Sallustio: *Plerique mortales postrema meminêre.* Tourrellus. [*Aldus* vocem ὑστάτας non agnoscit.]

Ib. l. 4. & seqq. Οὐ μὴν οἵμαί γε δεῖν τὴν ἰδίαν ἀφάλειαν σωτηρίαν] Oratores consilia sua præstare tenebantur, quæ si non bene successerint, injustissimos seditiosi populi impetus sustinuerunt. Legimus Periclem necesse habuisse se purgare de Pestilentiâ, quæ belli, cujus ille auctor fuerat, cursu per urbem sævierat. *Idem.* [Vide *Plutar.* in Pericle, & *Thucyd.* lib. ii.

Ib. Schol. l. 15. Ναυτικῶν καὶ λυσιτελούντων] Ex *Wolfii* conjecturâ lego, καὶ πρὸς τὸ λυσιτελοῦν, quod etiam sententia postulare videtur. Mox idem l. 33. legendum vult καιρῶν τε καὶ τρόπων, quod omnino non probo.

P. 130. 5. Τυραννίνας τοῦτο] Quis verò Rex ita sit immanis, ut alienæ ditionis cupiditate, vastari suam pateretur, Pericle tamen autore hoc fecerunt Athenienses, ut Atticam ab Archidamo vastari paterentur, & ipsi interim, classe missâ, Peloponnesum infestarent, itaque Lacedæmonios domum revocarent. *Thucyd.* lib. ii. *Wolfius.*

Ib. l. 9. Προσκαθεδοῦσιν] Suprà Olynthiacâ ii. p. 84. ἐφορμῶν τοῖς ἰσχύϊ καιροῖς. Vide notas.

Ib. Schol. l. 6. Τὰ οἰκεῖα πολυτελῆ] Rectissimè *Morellius* in var. lect. κακῶς πάνυ πολυτελῆ reponendum vult.

vult. Sic infrà, τὴν πατρίδα αὐτοῦ κακῶς πάσχουσαν.

Ib. l. 16. Ἐν τῷ ἄνω πόλει.] Sine dubio hæc mendosa sunt: quæniam enim est constructio ὁ ἐν τῇ ἄνω & πόλεως εἰπών, &c.? Certissimam emendationem suggerunt verba proximè sequentia, ἀπὸ τῆς Ὀλύνθου ἄκρας, quam miror nec *Wolfium* neque *Morellium* animadvertisse.

Sect. VIII.

P. 131. l. 5. Οὐδὲν τῶν ἄλλων.] Ὑπερβολή. Non plus quàm Philippo, non plus quàm regi Persarum. Sed respexit ad Græcos, quorum opes fuerunt tenues. *Wolfius.*

Ib. l. 12. & seqq. Σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι σφαλτικά; Μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε. Ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι σφαλτικὰς δεῖν καλασκάσθαι, καὶ ταῦτ' εἶναι σφαλτικὰ &c.] Versutiam & calliditatem oratoris hoc in loco omnes fere interpretes summopere laudandas censuerunt. A quibus ita dissentio, ut vix sensum communem in vulgatâ hujus loci interpretatione agnoscam, versutiam & calliditatem omnem me planè desiderare fateàr. Δόλαξῶς, inquit *Libanius*, ἄπειλαι τῆς ἀεὶ τοῦτος συμβουλῆς. Sed quomodo? Hac scilicet responsione, ὅτι οὐ γράφω ταῦτ' εἶναι σφαλτικά, ἀλλ' ἡγοῦμαι: *Non ego quidem hoc decerno, sed decerni oportere* (repetendum enim est verbum δεῖν) *arbitror*. Quam putidum hoc & frigidum! Siccine Athenienses litium forensium & novarum rerum studiosissimi quenquam se ludificari paterentur! At neque ipsum oratorem adeo inopem consilii & rationis fuisse existimo, ut vel infirmam plebem & humillimæ sortis homunciones, nedum Æschinem, Demadem, cæterosque in administrandâ R. P. æmulos, tam nudâ atque apertâ fraude cir-

Digitized by Google

circumveniri posse speraret. Nec facile inducar ut credam tantum esse discrimen inter γράφω & ἀγορεύω. Etenim si capitis periculo se eripuisset ὁ τῷ μὲν ΓΡΑΦΕΙΝ, at certè, ὡ τῷ ΗΓΕΙΣΘΑΙ multatæ, vel leviori cuidam supplicio se subjecisset. Scholiastes in locum: Σὺ, φησὶ, γράφεις τὰ δημόσια ἔσω στρατιωτικά; Εἶτα λύει, ὅτι συμβουλεύω μὲν, οὐ γράφω δὲ, τὸν κίνδυνον εἰδὼς, καὶ τὸν Εὐβούλου νόμον μὴ ἀγνοῶν. Quâ igitur ratione vim legis, & vulgi rabiem eludere, suique defensionem instituere potuisset orator, si in jus fuisset vocatus? Ambiguitate, ut mihi videtur, sententiæ, quæ duplicem admittit interpretationem. Vel enim ταῦτ' ἔσω στρατιωτικὰ sunt reddenda: *Has fieri militares*, vel potiùs aliâ ratione, & *propterea* (ταῦτα scilicet pro διὰ ταῦτα) *stipendia designari oportere*. Hanc esse veram hujus loci interpretationem satis ostendunt, quæ sequuntur. Ἐγὼ δὲ λοιπὸν οἶμαι πάντας εἰσφέρειν, ἂν πολλῶν δέῃ, πολλά· ἂν ὀλίγων, ὀλίγα. Δεῖ δὲ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἐστι γενέσθαι τῶν δεόντων. Hoc genus Ellipseos, quo ταῦτα pro διὰ ταῦτα ponitur, Atticis scriptoribus familiarissimum est. *Aristoph.* in Pace, ver. 413, ταῦτ' ἄρα &c. ubi Schol. διὰ ταῦτα. Idem in Avibus, ver. 120. ταῦτ' οὖν, *propterea*. Idem in Nubibus, ver. 334. ταῦτ' ἄρα ubi Schol. λείπει ἡ διά. *Xenoph.* de Cyr. Instit. l. 1. c. 26. ταῦτ' ἄρα—καὶ εὐπρεπές μοι: *propterea me aspiciebas*. Si ambiguam hanc sententiam duplici hâc ratione interpretemur, nec summum in oratore artificium, nec Atticam posthac elegantiam desiderabimus.

P. 132. l. 3. Καὶ μίαν συνταξιν εἶναι] Suprà Olynthiacâ ii. p. 108.—τῷ αὐτῷ τὸ λαβεῖν, τὸ στρατεύεσθαι, τὸ διπάζειν, τὸ ποιεῖν τοῦθ' ὅτι καθ' ἡμέραν ἕκαστον ἔχοι, καὶ ὅτε καιρὸς εἴη, τάξιν ποιήσας. *Harpocratio* de hoc loco: ἔλεγε δὲ ἑκάστους φόρους συντάξεις, ἐπειδὴ χαλεπῶς ἔφερον

ἔφασαν οἱ Ἕλληνες τὸ τῶν φύσεων ἄνομα, Ἐπαλλιέρατα ἔτυ καλλισαύλου, ὡς φησι Θεόπομπος. ἐν δευτέρῳ ἐπιτιμητικῶν. Τερπίδης Δαλιανῷ. Σύλλαξιν ἐν τῇ παρόδῳ ἐδεῖ ἀδοῦσι, ἡμεῖς δὲ πολὺ ἐξιώσαμεν λαβεῖν. Eadem fere habent Suid. & *Auctor Etymol.*

Ib. l. 10. Ἀγαστὸς δὲ ἡ ἄλλας] Ablis verbis & arrogantiam vitat, & Atheniensium facultatem auget. *Wolfius.*

Ib. Schol. l. 3. Ἀναλωθῆναι] *Wolfius* habet δεῖν ἀναλωθῆναι: quòd certè rectius est.

Ib. l. 13. Σύλλαξίς ἐστι δύο πραγμάτων] Hæc vocis σύλλαξις expositio videtur nullum hìc locum habere posse. Potiùs cum *Harpocratione* interpretemur, ἀντὶ τῆ συλλελαμμένη οἰκήσει, vel, ex *Photii* conjecturâ, διοίκησις.

Ib. l. 17. Ὥσπερ καὶ ὁ ποιητὴς] Il. E. ver. 586.

Ib. l. 20. Ἐμπαλιζόμενοι] Il. Λ. ver. 546.

SECT. IX.

P. 133. l. 5. Οὔτε γὰρ, ὡς &c.] Vide Philippicam i. p. 11. & Olynthiacam i. p. 56. & seqq.

Ib. Schol. l. 6. Πάνυ χρήζει] *Wolfius* rectissimè admonuit legendum esse πάνυ: mox idem πολλ' ἀπώλεσαν, pro πολλῆς.

P. 134. l. 4. Τὰ τῶν Θετταλῶν] Ulpianus hìc argutias quærit. Sed ut dicimus, τὰ τῆς δικαιοσύνης, pro justitiâ: sic etiam τὰ τῶν Θετταλῶν, dici puto pro Thessalis. *Wolfius.*

Ib. l. 5. Ταῦτα γὰρ ἅπαντα μὲν λύ' ὅπου φύσει] Thessali ob perfidiæ crimen malè audiunt apud omnes auctores. Noster in Aristocrateâ: ὑμεῖς μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀεί ποτε πρὸς ἅπαντ' ἀνθρώπους τῶν φίλων. Θετταλοὶ δὲ ἀεί ποτ' οὐ τινι ἔ. Euripides: Πολλοὶ γὰρ ἦσαν, ἀλλ' ἄπιστοι Θετταλοί. Unde natum proverbium, ut Thessala fides, de vanâ dicatur & fluxâ. Θετταλὸν σόφισμα,

σάρκωμα, Thessalum commentum; & Θετταλὸν νόμισμα pro adulterinâ pecuniâ. Ab Aristophane in *Plut.* ver. 521. etiam ἀνδραποδισταὶ appellantur. Vide *Schol.* ad voces ἡ γὰρ Παγασὰς, & *Schol.* ad Eurip. Phœniss. ver. 1429.

P. 136. l. ult. Δεῖ τὸ φυλάξαι ταχὺ δ' ἁλῶναι χαλεπώτερον] *Xenoph.* Hist. Cyri lib. viii. Μέγα μὲν γὰρ οἶμαι, ἔργον καὶ τὸ ἀρχὴν παύσασθαι πολὺ δ' ἔτι μεῖζον τὸ παυσάμενα μὴ ἐξαναστῆναι. Τὸ μὲν γὰρ λαβεῖν, πολλαχοῦ τῷ τόλμαν μόνον παρασχομένῳ ἐγένετο· τὸ δὲ λαβόντα κατέχειν, ἐπίτε τῶν ἄνδρῶν σωφροσύνης, ἔτ' ἄνδρὸς ἐγκρατείας, ἔτ' ἀνδρὸς πολλῆς ἐπιμελείας γέγονεν.

Ib. l. 17. Κομψὸν ἡμέτερον ἐπιτήδευμα] Sic Plancus ad Ciceronem: *Interim maximam hîc sollicitudinem curamque sustineo: ne, inter aliena vitia, hæ gentes* (Gallia citerior & ulterior) *nostra mala suam putent occasionem.* Wolfius.

SECT. X.

P. 138. l. 9. & seqq. Θηβαῖοι; Μὴ λίαν μικρὸν αἰτεῖν ἢ τὴν συμμαχίαν ἐταίμως] Thebani, justis de causis, quamcunque occasionem se de Atheniensibus vindicandi avidè arrepturi erant. Ii enim non solùm post pugnas Leuctricam & Mantinensem Spartam defenderant, verùm etiam postea Phocensibus auxiliati fuerant contra Thebanos belligerantibus. *Tourrellius.* [Vide notas suprà p. 331, & 332.]

Ib. l. 11. & seqq. Ἀλλὰ Φωκεῖς; Οἱ τὰ οἰκεῖα οὐχ' οἷοί τε ὄντες φυλάττειν, ἦλθον μὴ βοηθήσαθ' ὑμεῖς] Per longum tempus re malè gestâ in Bello Sacro, quod necdum erat finitum, Phocenses valdè fuerant debilitati. Philomelus & Onomarchus duo præcipui ipsorum duces dudum infeliciter perierant. Phayllus, in eorum locum suffectus, multis prœliis devictus

Digitized by Google

devictus fuerat. Phalecus, Onomarchi filius, & Phayli successor, non magis secundâ fortunâ utebatur; Thebanique perpetuò victoriam reportabant. Ita ut Phocenses non succumbere non potuissent, nisi iis Lacedæmonii atque Athenienses frequenter auxilia misissent. *Idem.* [Vide notas suprà p. 237.]

Ib. l. 13. Ἑλλάδα τινά.] Thessalos tacuit, quia eos a Philippo esse alienos ostendit. Quare propensiores in Atheniensium amicitiam videri poterant. Hactenus igitur ostendit, Philippo non defore facultatem, Olyntho captâ, in Atticam invadendi. Nunc etiam etiam velle probandum est. Voluntas enim & facultas, ut in omni genere actionum humanarum, sic in conjecturis etiam & consiliis dominantur. *Wolfius.*

Ib. Schol. l. 11. Οἱ πολέμιοι] *Wolfius* in margine habet ὡς, quod etiam *Morellius* rescribendum esse admonuit: deinde *Wolfius* χώραν, quod planè rectius est.

P. 131. l. 1. Ἀλοπωλάτων] Refutatio sumpta a signo. Ait se facturum: ergo vult. Sed multa dicuntur aliàs vanitate quâdam ingenii, aliàs certo consilio, & terroris causâ. Quare hoc argumentum non perpetuò verum est, & in Philippicis certiores conjecturas affert Demosthenes. *Wolfius.*

Ibid. Ἄνοιαν ὀφλισκάνων] Vide suprà p. 280.

Ib. l. 13. Διδαπάνησθε] *Ald.* δεδαπάνησθε. *Wolf.* δεδαπάνησθαι.

P. 140. l. 1. Καὶ προσέχου ἡ ὕβρις] *Aldus* προσέσθ' sine ᾗ legit. Ac omitti ᾗ mihi non displicet: malim tamen προσέσται futurum, quàm προσέχει præsens. *Wolfius.*

FINIS.

Digitized by Google

LIBRI Etonæ *excusi apud* J. Pote.

I. SOPHOCLIS TRAGŒDIÆ SEPTEM: Nova Versione donatæ, Scholiisque veteribus illustratæ. Accedunt Notæ perpetuæ & variæ Lectiones, operâ Thomæ Johnson, M. A. Collegii Regal. Cantabrig. aliquamdiu e Sociis. Accessere etiam nunc primum Notæ selectæ & Emendationes in Codd. Variorum Doctorum Virorum, nuper editis. Versio denique cum Eruditorum Interpretationibus collata est, & una cum Scholiis plurimis in locis castigata. 2 vol. 8vo. Editio prioribus longe accuratior & auctior. *Eton.* 1775. Pret. 14s.

II. THESAURUS GRÆCÆ POESEOS; sive Lexicon Græco-Prosodiacum; Versus, & Synonyma (tam ad Explicationem Vocabulorum, quam ad Compositionem Poeticam pertinentia) Epitheta, Phrases, Descriptiones, &c. (ad modum Latini *Gradus ad Parnassum*) complectens. Opus in studiosæ Juventutis Gratiam & Utilitatem, ex optimis quibusque Poetarum Græcorum Monumentis, quæ adhuc prodierunt, nunc primum constructum. Cui præfigitur, de Poesi, seu Prosodia, Græcorum Tractatus. Ad finem adjuncta sunt Vocabula, quorum in Syllabis de Quantitate

Digitized by Google

Quantitate aliquid sit dubii, ex Carmine non satis noto, aut in eadem sede diversos pedes admittente.—Notantur etiam Syllabæ Controversæ, & Ancipites dictæ. Autore T. MORELL, S. T. P. *Etonæ*, 1762. 4to. 1l. 1s.

N. B. *The present Publication, begun and carried on at a great Expence, with a View to promote the Study of Polite Literature in our Universities and Great Seminaries of Learning, may be truly deemed an Original Work, and a new Acquisition to the Republic of Letters; as, besides its peculiar Use in* Greek *Composition, it contains an Explanation of more than a thousand Words*, quæ hactenus erant ab aliis Lexicographis prætermissa.

III. POETÆ GRÆCI; sive Selecta ex Poetis Græcis, *viz.* Homeri Odyss. Hesiodo, Theocrito, Callimacho, Apollon. Rhodio, Tyrtæo, Sapphone, Erinna, Mimnermo, Solone, Simonide, Theognide, Ione, Xenophonte, Pindaro, Euripide, Bacchylide, Critia, Callistratos, Bione, Moscho, Musæo: Cum vulgata Versione emendata, ac variis partim Scholiastarum Græcorum, partim Doctorum recentiorum Notis. *Etonæ*, 1782, 8vo. Pretium 6s.

IV. SCRIPTORES GRÆCI; sive, Selecta ex Scriptoribus Græcis, *viz.* Herodoto, Thucydide, Xenophonte, Platone, Isocrate, & Luciano, cum Versione Latina; in usum Regiæ Scholæ Etonensis Editio nova recognita. *Eton.* 1780. Pret. 6s.

V. EXCERPTA quædam ex LUCIANI Samosatensis Operibus, cum Versione emendata & Notis. Edidit N. KENT, Coll. Reg. Cantab. Socius. Editio nova, 1777. Pret. 5s.

VI.

Digitized by Google

LIBRI excusi Etonæ *apud* J. Pote.

VI. SCRIPTORES ROMANI, sive Selecta ex Scriptoribus Romanis, *viz.* M. T. Cicerone, T. Livio, Corn. Tacito, C. Plinio, & Vell. Paterculo. Editio altera; *Etonæ*, 1782, 8vo. Pret. 6s.

VI. EURIPIDIS MEDEA, Gr. Lat. cum Scholiis & Notis. 1784. 3s.

VII. ARISTOPHANIS PLUTUS, Gr. Lat. cum Scholiis Græcis selectis. Editio castigata, & ad usum studiosæ Juventutis accommodata. 8vo. 1768. 3s.

VIII. ÆSCHYLI PROMETHEUS coronatus, Gr. Lat. cum variis Lectionibus & Notis Edidit. T. MORELL. 8vo. 1784. 3s.

IX. EURIPIDIS HIPPOLYTUS, Gr. Lat. Variis Lectionibus & Notis Editoribus accessere Viri Clarissimi JEREMIÆ MARKLAND Emendationes. 8vo. 1784. 3s.

X. SOPHOCLIS PHILOCTETES, Gr. Lat. cum Scholiis & Notis. Edidit T. MORELL. 8vo. 3s.

N. B. *These* Greek Plays *are printed separate, and others will be occasionally published for the more ready accommodation of Academical Literature.*

XI. HISTORIA GRÆCARUM & LATINARUM LITERARUM. J. Reinoldii, S. T. B. e B. Mariæ Etonensis Regalis Collegii Sociis, Dissertatio. Accedit ΗΡΟΔΟΤΟΣ ὁ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΥΣ περὶ ΟΜΗΡΟΥ Γενεσεως, Ηλικιης καὶ Βιοτης. Pret. 5s.

N. B. *Solummodo 250 Exemplaria excusa fuere.*

XII.

Digitized by Google

X. ΠΟΙΚΙΛΗ ΙΣΤΟΡΙΑ, sive, Novus Historiarum Fabularumque Delectus; ex Æliano, Polyæno, Aristotele, Max. Tyrio, aliisque probatissimis Scriptoribus Græcis desumptus. Versione & Notis Illustravit JACOBUS UPTON, A. M. Collegii Regal. apud Cantabrig. antehac Socius. Huic novæ Editioni nunc primùm accessere, tres Orationes Funebres, Periclis, Lysiæ, & Platonis; cum Versione etiam, Notis, & Indice. Opus ad eruditionem Juventutis gratiam editum. *Etonæ*, 1784. Pret. 4s.

XIII. An ESSAY on the different Nature of ACCENT and QUANTITY, with their Use and Application in the English, Latin, and Greek Languages: Containing Remarks on the Metre of the English; on the Origin and Æolism of the Roman; on the general History of the Greek, with an Account of its antient Tones, and a Defence of their present Accentual Marks, against the Objections of *Isaac Vossius*, *Henninius*, *Surpedonius*, Dr. *Gally*, and others. To which is subjoined the Greek Elegiac Poem of M. Musurus, addressed to Leo X. with a Latin Version and Notes. The *Second Edition*, corrected and much enlarged, containing some Additions from the Papers of Dr. Taylor and Mr. Markland; Also, a Reply to Dr. *Gally's Second Dissertation*, in Answer to the *First Edition* of this Essay. By J. FOSTER, M. A. late Fellow of *King's College*, *Cambridge*. Eton. *Cal. Junii*, 1763. 8vo. Price 6s.

Digitized by Google

Digitized by Google

7

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
REFERENCE DEPARTMENT

This book is under no circumstances to be taken from the Building

JUN 1 9 1915
AUG 1 0 1915

Form 419

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google